

༡༡། རྩེ་བཙུན་ཚས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་
བསྐྱར་མ་མཛོད་སྤྱི་དོན་བཞུགས་སོ།།

སེར་བྱེས་མཁས་སྙན་གྲུ་ཚང་གིས་བསྐྱིགས།
༼གསུང་འབུམ་བ་བ༽

ཨོཾ་མཐོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དཀའ་གནད་ལེགས་
 བར་བཤད་པ་ནོར་བུའི་བང་མཛོད་
 ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

། བ །

མཛད་པ་པོ། རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན།

2015

ཨ་མ་འདི་གས་ནམ་བཞི་འཛིན་སྟེང་བཀྲུགས་ནས། །ཕྱང་རྟོགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོག་གཡོ་མིང་འདི་ན། །
 དཔལ་ལྷན་འབྲིན་ལས་བཟང་པོ་བྱུང་ཕྱོགས་ཀྱི། །བཟུན་པའི་བདག་པོ་ནམ་ཐོས་སྤྲུལ་དེར་འདུད། །
 བཀའ་ཆེན་བདེ་ཡིགས་ཉི་མས།

བྱ་གར་མེར་བྱེས་གྲུ་བཞུགས་པའི་རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་ཉིད་གྲས།

བྱ་གར་མེར་བྱེས་དཔེ་མཛོད་བཞུགས་པའི་རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ།

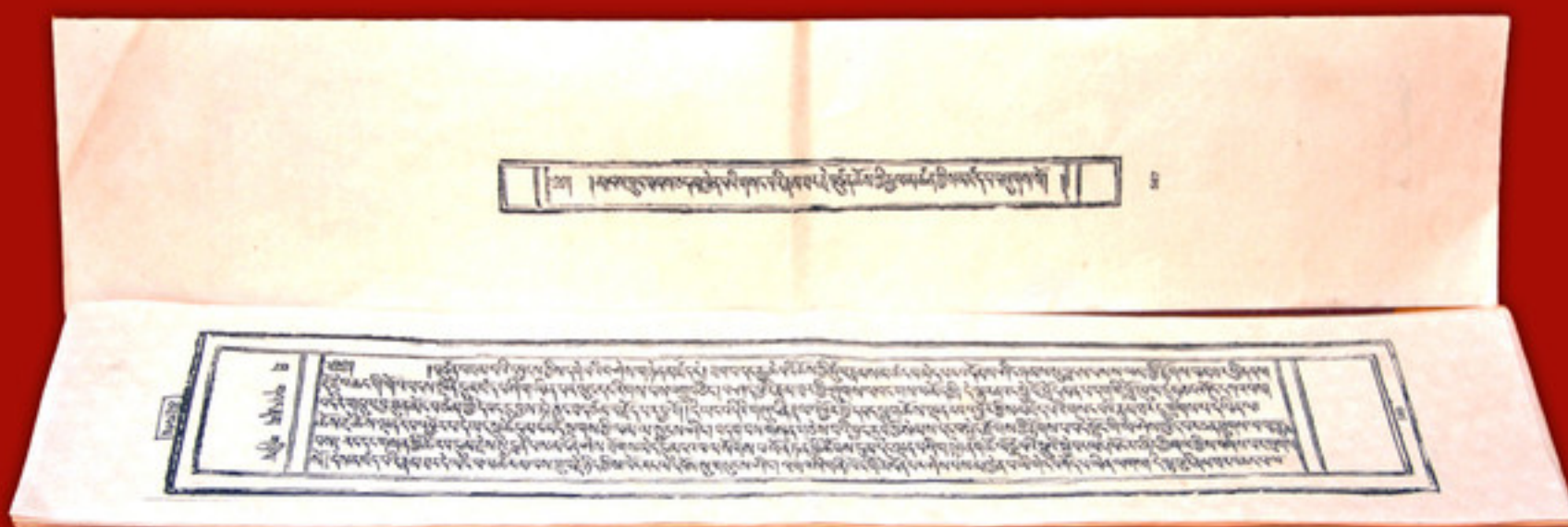
བྱ་གར་ལྷག་ས་ཚོས་ལྷར་བྱ་བར་སྦྱར་བྱེས་པའི་རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ།

འབྲས་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་བཞུགས་པའི་རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་ཉིད་གྲས།

ཏྲུ་ག་ར་ཁྱི་ཡི་ར་པ་ར་སྐྱེན་བྱས་པ་ཁི་རྩེ་བཙུན་ཡི་ག་ཆ།

གཙུང་པ་ར་གྲས་སྤྱ་བཞུགས་པ་ཁི་རྩེ་བཙུན་ཡི་ག་ཆ།

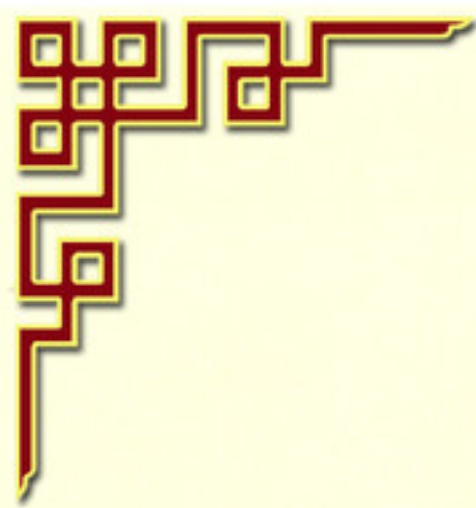
སྐྱུ་བཞུན་ནས་པ་ར་སྐྱེན་བྱས་པ་ཁི་རྩེ་བཙུན་ཡི་ག་ཆ།

THE DALAI LAMA

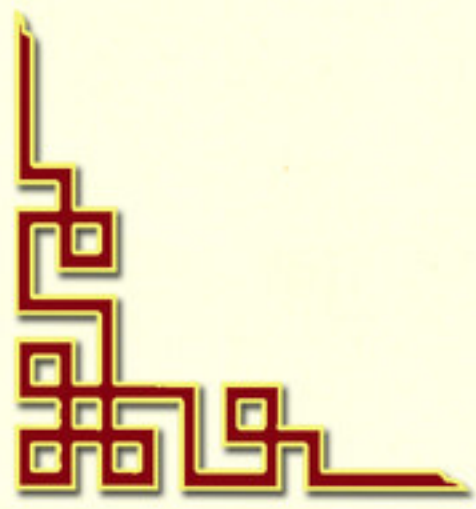
༡༡། །ཐབས་མཁས་ལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཆེ་ཆོན་པོ་དང་ལྷན་པའི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ཤྲུའི་
 རྒྱལ་པོས་སྤྱི་འགོ་རྣམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་སྤྲུལ་གི་པན་བདེའི་ཅ་བར་གྱུར་པའི་བདེན་
 བཞིའི་ཆོས་འཁོར་སོགས་བསྐྱོར་ཏེ། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་ལས་ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་བ་
 དང་། དེ་ལས་འབྲས་བྱ་མཛོན་དུ་བྱ་བའི་རིམ་བ་བཅས་མཛད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཚུལ་ཟབ་ཅིང་རྒྱས་
 པར་གསུངས་པ་ལས། དུས་ཕྱིས་སྟོན་པ་སྤྲུང་ན་ལས་འདས་ནས་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྤྱི་སྤྱི་
 གཙོས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་བུ་གྱུ་བ་བཅུ་བདུན་སོགས་ནས་རིགས་པ་དང་སྤྱིང་བས་ལེགས་པར་
 གཏན་ལ་པབ་སྟེ་འཛམ་གླིང་འདིར་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་ཅིང་། མཐར་ཐུར་རྒྱལ་བོད་དུ་ཆོས་
 རྒྱལ་ལོ་པཎ་བཀའ་བློན་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཇི་སྟེད་ཅིག་བོད་རང་སྐད་དུ་
 བསྐྱར་ཅིང་ཞིབ་པར་གཏན་ལ་པབ་པ་ལས་དུས་སྐབས་སྤྱི་ཕྱིར་དར་རྒྱས་སྤྲོས་སྤྲོས་ཆོགས་པོ་བྱུང་
 བར་མ་ཟད། ཆེན་པོ་རྒྱ་ཉོར་གྱི་ཡུལ་གྱི་སོགས་སུ་འདྲ་བསྟན་འགོའི་ཞབས་འདེགས་སྤྲོ་མེད་
 བསྐྱབས་ཡོད།

སྐབས་དོན་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྒྱས་འབྱེད་བསྐྱུས་གསུམ་གྱི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་བ་
 གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ་རིགས་པའི་ཆོགས་བྱུག་དང་། སྤྱི་དོན་མཛོན་ཏྲོགས་ཀྱི་རིམ་བ་གསལ་
 བར་བྱེད་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་མཛོན་པར་ཏྲོགས་པའི་རྒྱན་གཉིས་བྱུང་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་
 པ་འགྲེལ་བ་ལ་འཕགས་བོད་ཀྱི་འགྲེལ་མཛད་མཁན་པོ་དུ་མས་ཡིག་འཛོག་ཤིན་ཏུ་མང་བ་ལས་ཇི་
 བཅུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་དབུ་པར་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཡིག་ཆ་སོགས་ནི་གཞུང་
 སྤྱིའི་ཁོག་ལ་བཞག་པ་ཆང་ལ། དཀའ་བའི་གནད་རྣམས་ལ་ལུང་རིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་དོགས་པའི་

མཐའ་གཅིད་པ་སོགས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་མང་བ་དང་། ཡོངས་གྲགས་ཡོངས་འཛིན་བསྟུས་རར་གྲགས་
 བའང་རྒྱས་བསྟུས་འཆ་མ་ཞིང་སློ་གསར་ནམས་ཀྱི་རིགས་ལམ་ཀྱི་སློ་འབྱེད་པའི་ཐབས་ཚུལ་ཟབ་
 བས་དོན་གཉེར་ཅན་དུ་མར་བན་བ་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བར་གདོན་མི་ཟ།

ད་ལམ་སེར་བྱེས་མཁས་སྟན་གྲ་ཆང་ནས་ཐེ་བཙུན་གྱི་ཡིག་ཆ་པོད་ལྔ་སོགས་ཡིག་ཆ་
 ཁག་གི་མ་དཔེ་སྔ་ཕྱི་གང་བྱུང་སྟུང་ཞིབ་ཀྱིས་ཁྱེད་གཉིད་ལ་འཛོལ་སྟེ་སྟོན་སྟེ་བར་སྟུན་
 བཀྱིས་པར་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱན་ལ་ཡི་རང་བསྟུགས་བཟོད་དང་། འབད་བས་བསགས་པའི་ལེགས་
 བྱས་ལ་བསྟོ་བ་དང་པར་དུ་བསྟུན་པའི་ལེགས་བཞད་དེ་དག་གིས་བསྟན་འགྲོའི་ཞབས་འདེགས་རྒྱ་
 ཆེར་ཡོང་བའི་སློན་ལམ་དང་བཅས། ཏུ་ལའི་ལྷ་མར་འཁོད་པ། ལྷ་ཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྤྱོད་བསྟན་
 འཛིན་རྒྱ་མཆོས། རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ཆུ་སྤྱུལ་ལྷ་ ༤ ཆོས་ ༥ དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ལྷ་ ༡༡
 ཆོས་ ༥ ལ།

- * Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1970 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)VI vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
- * Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
- * Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

**Sera Jey
Monastic University
For Advanced Buddhist
Studies & Practice**

Supreme Spiritual Head :
His Holiness The 14th Dalai Lama

འདྲེན་པ་ལེན་པ་ཞུགས་ཀྱི་ཡུལ།

Bylakuppe 571104
Mysore Dist.(KS) INDIA
Tele:+91-8223-258435
Fax :+91-8223-258781
Email:office@serajeymonastery.org
Website: serajeymonastery.org

A leading non profit, charitable educational & cultural institute specializing in Tibetan Buddhist Philosophy and Research Studies

བཞིན་གནས་རིགས་སུ་བཀག་པ་དང་ནང་འགལ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་དང་།

ཡང་གྲ་ཚང་དང་འབྲས་སྒྲིངས་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་ཇི་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་རྙིང་ཁག་མཐུན་པར་
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སེམས་རྟེན་ལ་འདོད་སེམས་ཡོད་པར་བཀག་ཅིང་། རྣམ་ཇོགས་སྒྲིར་བ་ཐོབ་ན་ཞི་ལྷག་ཟུང་
འབྲེལ་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་ཀྱང་། གོང་གསལ་པར་མ་གཉིས་ལས་རྣམ་ཇོགས་སྒྲིར་བ་ཐོབ་ན་ཞི་ལྷག་
ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་པས་མ་ཁྱབ་པར་གསུངས་པ་སོགས་ཆོག་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་སྒྲུང་ཡང་
འདིར་དཔེར་མཆོན་ཅིང་ཞིག་ཟུང་འདོན་བྱས་པ་ཡིན།

སྐུ་འབྱུང་པར་མ་འདི་དབྱས་པར་གྱི་དཔེ་རྙིང་རྣམས་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ནི། འདི་པར་ཤིང་
གསར་བཞེས་སྐབས་སུ་ཁྱེད་ཅེས་བྱས་འདུག་སྟེ། དཔེར་ན། ཇི་བཙུན་པས་མཛད་པའི་མཁས་གྲུབ་ཇི་རི་རྣམ་
ཐར་གཙང་བཟའི་སྟེན་པོར་པར་སྐྱབ་བྱས་པ་དང་། སྐུ་འབྱུང་པར་སྐྱབ་བྱས་པ་གཉིས་པན་ཚུན་བསྐྱར་ནས་
བལྟས་ན། སྐུ་འབྱུང་པར་མའི་ནང་བཅོས་ལྷན་མཛོན་ཆོན་ཡོད་པར་མགོ་མཇུག་བར་གསུམ་གང་ནས་བལྟས་
ཀྱང་བལྟས་ཅིང་གིས་ཤེས་རུས་པའི་བཅོས་ལྷན་མང་དུ་སྒྲུང་། འདིར་ཟུར་ཅིང་ཞིག་བཞིས་ལྟར་པོའི་པར་མ་ལ་
བཟར་དང་སྐུ་འབྱུང་པར་མ་ལ་སྐྱར་གིས་མཆོན་པར་བྱས་ཏེ་འགོད་ན། བཟར། ཇི་བཙུན་གིས་གསུང་གིས་
བསྐྱེད་པ་ལ་བཞེན་ནས་མཛད་ཅིང་། རི་ཁྲོད་དགའ་ལྷན་ན། ཞེས་ལས་མི་གསལ་ཡང་། སྐྱར། ཇི་བཙུན་གིས་
གསུང་གིས་བསྐྱེད་པ་ལ་བཞེན་ནས་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཐོས་སོ། །འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་གཞན་ཡང་སྒྲུང་སྟེ།
གནས་རི་ཁྲོད་དགའ་ལྷན་ན། ཞེས་ཐད་ཅིས་བྱས་ན་ཡིག་འབྲུ་སོ་གཉིས་ཆོག་ལྷག་བཙུག་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་
དུ་བཟར། བདག་ཀྱང་། ཞེས་ལས་མི་གསལ་ཡང་། སྐྱར། ཡང་གྲ་སྐྱབ་ཀྱི་ཞལ་ནས་བདག་ཀྱང་། ཞེས་ཡིག་འབྲུ་
བཙུན་གྱི་ཆོག་ལྷག་བཙུག་ཡོད་པ་དང་། ཡང་བཟར། འཁོར་གྱི་ཐོག་མར་འགྱུར། ཞེས་ལས་མི་གསལ་ཡང་།
སྐྱར། འཁོར་གྱི་ཐོག་མར་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར། ཞེས་ཡིག་འབྲུ་བཙུག་གཅིག་ཆོག་ལྷག་བཙུག་ཡོད་
པ་ལྟ་བུའོ། །ཞིབ་པར་པར་མ་གཉིས་ཀ་འོག་ཏུ་བཀོད་ཡོད་པས་དེ་ལ་གཟིགས།

༡༽ བསྐྱར་རྒྱུའི་མ་དཔེ་དང་ཟུར་ལྟའི་ཡིག་ཆ་ཇི་ཡོད་ཀྱི་སྐོར། དང་པོ་སེར་བྱེས་གྲ་ཚང་དུ་སྐར་བོད་ནས་
གདན་ཁྱེད་གནང་བའི་ཡིག་ཆ་དཔེ་རིང་དཔེ་རྙིང་གསུམ། བྱང་པེས་སྐྱེ་དོན་དང་། རྟེན་འབྲེལ་སྐྱེ་དོན་དང་། རིགས་

* Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976
u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)VI vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
* Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
* Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

**Sera Jey
Monastic University
For Advanced Buddhist
Studies & Practice**

Supreme Spiritual Head :
His Holiness The 14th Dalai Lama

འདུལ་པའི་འཕེལ་འགྲུལ་ལཱ་ཁག་ལྟེ་བ།

Bylakuppe 571104
Mysore Dist.(KS) INDIA
Tele:+91-8223-258435
Fax :+91-8223-258781
Email:office@serajeymonastery.org
Website: serajeymonastery.org

A leading non profit, charitable educational & cultural institute specializing in Tibetan Buddhist Philosophy and Research Studies

སྤྱི་དོན་དང་། སྦྱོར་ལམ་སྤྱི་དོན་བཅས་ཕུད་པས། གཞན་སྤྱི་མཐའ་ཟུར་བཀོལ་དང་། དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་དང་།
འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་དང་། མཛོད་སྤྱི་དོན་དང་། གསུང་ལན་སྤྱི་དོན་དགོངས་རྒྱུན་དང་། རྒྱལ་ལན་ལྷ་ངན་ཐུན་སེལ་
དང་། གོ་ལན་གནམ་ལྷགས་ཐོག་འབབས་བཅས་ཆ་ཆང་བཞུགས།

གཉིས་པ་འབྲས་ལྗོངས་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་ཡིག་རྒྱུ་དཔེ་རིང་གས་སུ། སར་
ཕྱིན་སྐབས་དང་པོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་བར་གྱི་སྤྱི་མཐའ་ཟུར་བཀོལ་མཐའ་དཔྱོད་བཅས་ཆ་ཆང་དང་། དབུ་མ་དང་།
འདུལ་བ་དང་། མཛོད་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ཆ་ཆང་དང་། དགག་ལན་གཞུང་ཆོན་གསུམ་དང་མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་
ཆའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཆོ་བཅས་ཆ་ཆང་བཞུགས།

གསུམ་པ་རྒྱ་གར་སྤྱོད་སྤྱོད་སེལ་གྱིས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་དཔེ་རིང་གས་སུ། སར་ཕྱིན་སྤྱི་
མཐའ་དཔྱོད་ཟུར་བཀོལ་ཆ་ཆང་དང་། གྲུབ་དོན་ས་གསུམ་བཅས་ཆ་ཆང་བཞུགས།

བཞི་པ་སྤྱི་འབྲུམ་པར་མ་དཔེ་རིང་གས་ནས་སྐབས་དང་པོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་བར་གྱི་སྤྱི་དོན་ཆ་ཆང་བཞུགས་
བསྐྱར་མཆོད་དུ་བཀོད་ཡོད། འདི་འབྲས་ལྗོངས་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་དཔེ་རྒྱུ་གས་ཀྱི་
སར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་གྱིས་གྲུ་ཆང་དུ་སྤྱར་བོད་ནས་གདན་ཁྱེད་གནང་བའི་གས་དང་། དཔེ་མཛོད་
དུ་བཞུགས་པའི་སར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་རྣམས་དང་ཆོག་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་ཡོད་པ་སྤྱར་དཔེ་ར་
མཆོན་ཅམ་ཁྱེད་ཐེན་པ་དེ་ཡིན།

ལྷ་པ་ལྷེ་ཡིའི་སར་མའི་གས་ནས་གསུང་ལན་སྤྱི་དོན་དགོངས་རྒྱུན་དང་། རྒྱལ་ལན་ལྷ་ངན་ཐུན་སེལ་དང་།
གོ་ལན་གནམ་ལྷགས་ཐོག་འབབས་དང་གསུམ་བསྐྱར་གཞིའི་གས་སུ་བཞུགས།

དུག་པ་ཟུར་ལྷའི་ཡིག་ཆ་ནི། མཆོ་སྤྱོད་པར་མ་སར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་ཆ་ཆང་དང་། ལྷ་ས་ནས་སར་སྤྱོད་གས་
པའི་སྐབས་བརྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་དཔྱོད་ཆ་ཆང་དང་། སེར་གྱིས་གྲུ་ཆང་དང་དགའ་བྱང་གྲུ་ཆང་བཅས་ནས་སྤྱི་ཕྱིར་པར་
སྤྱོད་གནང་བའི་གས་ནས་པོད་ལྷ་ཆ་ཆང་དང་། ཐེན་མན་ནས་སར་སྤྱོད་གས་པའི་དགག་ལན་སྤྱོད་དང་གྲུབ་དོན་
ས་གསུམ་ལྷ་བུ་ལས་གཞན་པོད་ལྷ་ཆ་ཆང་བཅས་ཟུར་ལྷའི་ཡིག་ཆའི་གས་སུ་བཞུགས་ཡོད།

བདུན་པ་འདིར་བསྐྱར་གཞི་དང་ཟུར་ལྷའི་གས་སུ་མ་འཁོད་པར་ཇི་བཅུན་ཡིག་ཆ་ཆང་ཞིག་ཉིན་ཉིད་དུ་

* Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976
u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)VI vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
* Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
* Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

၇ နေပြည်တော်၊ ၁၉၄၈ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်

**Bylakuppe 571104
Mysore Dist.(KS) INDIA
Tele:+91-8223-258435
Fax :+91-8223-258781
Email:office@serajeymonastery.org
Website: serajeymonastery.org**

ཡོད་པར་གྲགས་པ་དང་། ལྷ་སའི་པར་རྟེན་ཁག་ནི་འབྲས་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་དང་། རྒྱ་གར་གྲེས་གྲ་ཆང་དུ་
བཞུགས་པ་རྣམས་དང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་ཞེས་ཐོས་པ་ལྟར་བསྟུར་གཞི་དང་བྱུར་མཆན་གང་གི་གས་སྤྱང་མེད།

༣༽ ལུང་མཆན་བཏགས་སྒྲངས་ཀྱི་སྒྲིབ། དང་པོ་བཀའ་བསྟན་འགྲུར་ལྟ་བུར་མཆོན་ན། དང་པོ་བཀའ་
 བསྟན་པར་མ་གང་ཡིན་དང་། གཉིས་པ་དེབ་གངས་གང་ཡིན་དང་། གསུམ་པ་པོད་གང་ཡིན་དང་། བཞི་པ་རྩེ་
 པ་པོའི་མཆན་དང་། ལྷ་པ་གཞུང་དངོས་ཀྱི་མཆན་དང་། རྟག་པ་ཤོག་གྲངས་ཡིག་སྒྲིང་བཅས་བཀོད་ཡོད། དཔེར་
 ན། བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟུར་མ། ༡༧། ལ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉི་མེ། ༤༡༧། ལྟ་བུ་ཡིན། འདིས་
 བསྟན་འགྲུར་ལའང་མཆོན་ནས་ཤེས་བྱས། གཉིས་པ་པོད་མཁས་པས་བརྩམས་པའི་ལེགས་བཤད་ལྟ་བུ་ལ་
 མཆོན་ན། དང་པོ་གང་གི་པར་མ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་པ་པོད་གང་ཡིན་དང་། གསུམ་པ་རྩེ་པ་པོའི་མཆན་དང་།
 བཞི་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཆན་དང་། ལྷ་པ་ཤོག་གྲངས་སྒྲིང་བཅས་བཀོད་ཡོད། དཔེར་ན། སྐུ་འབྱུང་པར་མ།
 གསུང་འབྱུང་ཅ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ། ལེགས་བཤད་གསེར་སྒྲིང་། ༡༦༧། ལྟ་བུ་ཡིན།

༧༽ བསྐྱར་མཆན་འགོད་སྐྱེས་ནི། བར་མ་གང་ཡིན་སོགས་སྒར་སྐྱར་དང་། མདུན་རྒྱབ་དགོས་རིགས་
ལ་མདུན་ཏྲགས་ (ན) དང་རྒྱབ་ཏྲགས་ལ་ (བ) བཅས་བཀོད་ཡོད། ལུང་བསྐུལ་གྱང་མ་རྟེན་པ་དང་། རྟེན་གྱང་
ལུང་མཆན་བཏགས་མཁན་ངོས་ནས་སྟག་ལུས་ལ་བྱང་བ་གཅིག་གཉིས་ལས་གཞན་ཡིག་ཆར་བྲངས་པའི་མདོ་
བསྟན་བཅོས་ཇི་ཡོད་འོག་མཆན་དུ་བཀོད་ཡོད། འདིར་དམིགས་བསལ་མཐུན་དགོས་པ་ཞིག་ནི། ཇི་བཙུན་པའི་
པར་ཕྱིན་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་དུ་ཡུམ་བར་པའི་མདོ་ལུང་བཀོད་པ་རྣམས་ཉི་མེ་ལེའུ་བརྒྱད་མར་བྲངས་པ་རྣམས་
ཡིན་ཡང་། འདིར་ཡུམ་བར་པའི་ལུང་མཆན་བཀོད་པ་པལ་ཆེ་བ་བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྐྱར་མར་གཞིར་བཞག་ནས་
བཀོད་ཡོད་པས་འགྱུར་གྱི་དབང་གིས་ཆོག་མི་འདྲ་བ་སྟན་བྱུང་སྒྲིང་།

༥༽ དཔེ་བསྐྱར་མའི་མཆན་བཏགས་སྒྲངས་གི་སྒྲིང་། སྒར་བོད་ནས་གདན་ཁྱེ་གནང་བའི་གས། སེར་
བྲེས་གྲ་ཚང་གི་ཐོག་ཁར་རྒྱལ་བའི་གཟིམ་ཆུང་ནང་དུ་བཞུགས་པའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལ་༼ག༽དང་། སེར་བྲེས་དཔེ་
མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་ཡིག་ཆ་ལ་༼པ༽དང་། འབྲས་ལྗོངས་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞུགས་པའི་ཡིག་
ཆ་ལ་༼ཏ༽དང་། རྒྱ་ཡིའི་བར་མ་ལ་༼ད༽དང་། སྐྱ་འབྲུམ་བར་མ་ལ་༼ག༽དང་། སྐག་སའི་བར་མ་ལ་༼བ༽ཏགས་

* Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)VI vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012

* Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.

- * Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

၁ နေပြည်တော်၊ ၁၉၇၄ ခု၊ ၁၁ မတ်လ

**Bylakuppe 571104
Mysore Dist.(KS) INDIA
Tele:+91-8223-258435
Fax :+91-8223-258781
Email:office@serajeymonastery.org
Website: serajeymonastery.org**

བཏབ་ནས་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད། བར་མ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་པན་ཚུན་མི་མཐུན་པར་བྱུང་བའི་མཆམས་སུ་གྲ་ཆང་
 དང་དཔེ་མཛོད། འབྲས་ལྗོངས་དཔེ་རྙིང་བཅས་གཞི་རྩར་བབྱང་སྟེ་གཞུང་དགུས་སུ་བཀོད་ཅིང་། མི་མཐུན་གཞན་
 རིམ་ཡོད་འོག་མཆན་བཏགས་ཡོད། བར་མ་པན་ཚུན་བསྐྱར་འབྲས་སུ། ཡི་གེ་ཆད་པ་དང་། ལྷག་པ་དང་། མི་འདྲ་
 བ་སྟེ་ཆད་ལྷག་མི་འདྲ་གསུམ་སོགས་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་འཆད་ཉན་སྟབས་བདེའི་ཆེད་དུ་དེའི་གོང་འོག་གི་ཆེག་
 རིས་དང་སྐྱར་ནས་ཆེག་གསལ་པོར་བཀོད་པ་ལས་ཆད་ཉྒྱགས་དང་ལྷག་ཉྒྱགས་གང་ཡང་བཀོལ་སྟོང་བྱས་མེད།
 ཁོར་མཆན་དང་ལྷང་མཆན་དང་དཔེ་བསྐྱར་མའི་མཆན་བཅས་ལ་ཨང་ཉྒྱགས་སྒྲིམ་མ་འདི་(❶ ❷)བེད་སྟོང་
 བྱས་ཡོད།

༦༥ འོ་མ་ཆུང་བཏགས་སྒྲུང་གི་སྒྲིབ། གཞི་མཐུན་ལ་འཁྱུན་དང་། ས་མཆམས་ལ་འཁྱུན་གྱིས་
བ་སོགས་འོ་མ་བ་རྒྱན་འབྲམས་རྣམས་དང་། ལམ་ཤེས་ལ་ལམ་ཤས་ལྟ་བུ་པར་ཤིང་ཡིག་འབྲུ་ཆག་སྒྲིབ་བྱང་བ་
ཁག་དང་། ས་བཅད་གཉིས་བ་ལ་གསུམ་བ་གྱིས་བ་ལྟ་བུ་གོང་འོག་གྲངས་འབྲུགས་བ་སོགས་མདོར་ན་ཡི་གེ་
འོ་མ་དེས་ཅན་མཐུན་སྒྲུང་དུ་བྱུང་བ་འགའ་ཞིག་ལས། ཆོག་དོན་ངོས་མ་བྱེད་བ་བཏག་དགོས་པའི་རིགས་ཤེས་
བཞིན་དུ་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་གྲང་འབྲུར་བ་བཏང་མེད། འོ་མ་བ་ངོ་ཤེས་དེས་ཅན་ཡོངས་གྲགས་རྣམས་མཆན་སྒྲུར་
བྱས་བ་ལ་དགོས་པ་ཆེར་མེད་གྲང་གང་བཅོས་བ་རྣམས་ངོས་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་པལ་ཆེར་འོག་མཆན་བཏགས་
ཡོད། འོན་ཀྱང་འོ་མ་བ་གཅིག་མཐུན་ཏེ་ཅང་མང་བའི་རིགས། དཔེར་ན། ས་མཆམས་ལ་ས་འཁྱུན་གྱིས་བ་ལྟ་
བུ་མང་དུ་བྱང་བ་རྣམས། གོང་འོག་རེ་བྱང་ལས་ཐམས་ཅད་མཆན་དུ་བཀོད་མེད། རྩ་ཆོག་ཡིག་གཟུགས་མི་
མཐུན་པར་བྱང་བའི་སྐབས་སུ་བསྒྲུར་གཞིའི་མ་དཔེ་རྣམས་ལས་གང་ཡོངས་གྲགས་དང་མཐུན་ཆབ་ཆེ་བ་རྣམས་
དཀྱུས་སུ་བཀོད་ནས་གཞན་རྣམས་འོག་མཆན་བཏགས་ཡོད། ཡིག་ཆར་བྱངས་པའི་ལྷང་ལ་ཆད་ལྟག་འོ་མ་
གསུམ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱང་བའི་སྐབས་སུ་གང་བྱངས་རྒྱའི་ལྷང་གི་མ་དཔེ་དང་ཞིབ་བསྒྲུར་ཐོག་དེའི་འོག་གྲངས་
ཐོག་སྒྲིབ་བཅས་བྱར་དུ་བཀོད་པ་དང་། བཞི་བརྒྱ་བ་མིན་བ་ལ་བཞི་བརྒྱ་བ་ལས་ལྟ་བུ་ལྷང་མིང་འོ་མ་བའི་རིགས་
ལ་གསལ་བཤད་ཅུང་ཙམ་དེས་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད།

༡༽ དག་གཅིག་འགྱུར་གྱི་སྒོར། སྒྱིར་རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་བོད་ལྗེའི་ནང་གསེས་ལ་དག་གཅིག་འགྱུར་མ་

- * Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1970 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)VI vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
- * Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
- * Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

၁ ယုဒျေယဗေဒယဉ္ဇနဗျူဟ

**Bylakuppe 571104
Mysore Dist.(KS) INDIA
Tele:+91-8223-258435
Fax :+91-8223-258781
Email:office@serajeymonastery.org
Website: serajeymonastery.org**

བྱང་བར་མ་ཟད། སར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་ལྟ་བུ་གཞུང་གཅིག་གི་གོང་འོག་ལའང་དག་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་བྱང་བ་དཔེར་
ན། ཉགས་བསལ་ཉགས་གསལ། རོས་སྐལ་རོ་སྐལ། མངོན་འགྱུར་བ་མངོན་གྱུར་པ། འགྲེལ་བ་འགྲེལ་པ། མཐའ་
དབྱུང་མཐའ་བཅད། གོ་རིམ་གོ་རིམས། རྒྱུ་རྒྱུ། ཅིག་ཆར་ཅིག་ཅར་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་བར་སྒྲུང་། འདི་ནི་རྩེ་
བཙུན་ཡིག་ཆ་གཅིག་པོ་མིན་པ་ཡིག་ཆ་གཞན་དང་། མདོ་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་ཞིག་གི་ནང་དུའང་ས་བྲབ་དོ་བྲབ་
ལྟ་བུར་སྒྲུང་ཡང་དོན་གྱི་ཆ་ནས་གཞུང་དོན་གོ་བ་ལེན་པ་ལ་གཞོད་སྟོན་ཆེན་པོ་མེད་པར་བརྟེན། དཔེ་ཁྲིད་དག་
ཀན་དུ་མ་ཞིག་གིས་འདི་རིགས་རང་སོར་འཛོག་ན་དག་མཆན་ཆེ་བའི་སྟོར་དགོངས་འཆར་བྱང་བ་བཞིན་སྒྲུང་
བཅོས་བྱིན་ལྟག་ལུས་བྱང་བ་བྱུང་གཞན་པར་རྟོང་དུ་གང་འཁོད་རང་སོར་བཞག་ཡོད།

༡༥ བོད་གངས་མྱིག་སྒངས་ཀྱི་སྒོར། གསུང་འབྲུམ་ཕྱོགས་མྱིག་སྐབས་སུ་བོད་གངས་གོ་རིམ་འགོད་
སྒངས་ཐད་མདོ་སྒྲགས་གཉིས་ལས་སྒྲགས་དང་པོ། བོད་ལྗེ་ལས་དབྱུ་མ་དང་པོར་མཛད་པ་སོགས་མི་འབྲ་བ་སྒྲ་
ཚོགས་ཤིག་སྒྲང་ཡང་། འདིར་བོད་ལྗེ་གོ་རིམ་རྣམས་གཙོ་བོར་སེར་བྱེས་བྲ་ཆང་གི་ཚུད་པའི་བང་རིམ་ལྟར་
བཞུགས་པ་ཡིན། བསྐྱུས་བྲ་གསུམ་སྒོ་ཏྲགས་གཉིས་བཅས་མེ་བཙུན་པའི་ཡིག་ཆ་མིན་ཡང་སེར་བྱེས་བྲ་ཆང་གི་
ཡིག་ཆའི་གས་སུ་བཞུགས་པར་བརྟེན། འདིར་བོད་བཙུ་བྲག་གི་ཐ་མར་བཞུགས་འདུག་བྲས་ཡོད། མེ་བཙུན་
ཡིག་ཆ་དཔེ་རྙིང་ཁག་ཏུ་པར་བྱིན་སྤྱི་དོན་རྣམས་ལ་བོད་ཀ་པ་ནས་ཏ་པའི་བར་བོད་དགུ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལ་
བོད་ཀ་པ་ནས་ང་པའི་བར་བོད་བཞིར་བྲས་ནས་འདུལ་མཛོད་དབྱུ་མ་བྱུར་བཞོལ་སོགས་ལ་བོད་ཏྲགས་མ་མཛད་
ཀྱང་། འདིར་ཡིག་ཆ་དཔེ་བསྐྱུར་མ་བོད་གསར་བཞུགས་སྐབས་སུ་བོད་ཀ་པ་ནས་མ་པའི་བར་བོད་བཙུ་བྲག་
བྲས་ནས་བཞུགས་ཡོད།

དེ་ཡང་པོད་དང་པོའི་ནང་རྗེ་བཙུན་པའི་རྣམ་ཐར་དང་། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར། གྲུབ་དོན་ས་གསུམ་
བཅས་བཞུགས། པོད་གཉིས་པའི་ནང་པར་བྱིན་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་དབྱ་ནས་སྤྱན་ལྡ་མངོན་ཤེས་བར་དང་།
པོད་གསུམ་པའི་ནང་པར་བྱིན་སྐབས་དང་པོ་སྦྱར་ལམ་སྤྱི་དོན་ནས་སྐབས་དང་པོ་མ་རྫོགས་བར་དང་། པོད་བཞི་
པའི་ནང་པར་བྱིན་སྐབས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་སྤྱི་དོན་དང་། པོད་ལྡ་པའི་ནང་པར་བྱིན་སྐབས་བཞི་པའི་སྤྱི་
དོན་དང་། པོད་རྒྱག་པའི་ནང་པར་བྱིན་སྐབས་ལྡ་པ་ནས་བརྒྱད་པ་ཚས་སྤྱིའི་སྤྱི་དོན་བཅས་ཆ་ཆ་དང་། པོད་

- * Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1970 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)VI vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
- * Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
- * Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

**Sera Jey
Monastic University
For Advanced Buddhist
Studies & Practice**

Supreme Spiritual Head :
His Holiness The 14th Dalai Lama

འདུ་ཤེད་ལེན་པ་ཞུ་གྲུ་ཅི་ཡ།

Bylakuppe 571104
Mysore Dist.(KS) INDIA
Tele:+91-8223-258435
Fax :+91-8223-258781
Email:office@serajeymonastery.org
Website: serajeymonastery.org

A leading non profit, charitable educational & cultural institute specializing in Tibetan Buddhist Philosophy and Research Studies

བདུན་པའི་ནང་བསམ་གཟུགས་རྟེན་འབྲེལ་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་བྲང་ངེས་སྤྱི་དོན་བཅས་དང་། བོད་བརྒྱུད་པའི་ནང་
པར་བྱིན་སྐབས་དང་པོའི་མཐའ་དཔྱད་དང་། བོད་དགུ་པའི་ནང་པར་བྱིན་སྐབས་གཉིས་པ་ནས་བརྒྱུད་པའི་བར་
གྱི་མཐའ་དཔྱད་དང་འགོག་སྦྱོམས་མཐའ་དཔྱད་བཅས་དང་། བོད་བརྒྱུད་པའི་ནང་བསམ་གཟུགས་རྟེན་འབྲེལ་དགེ་
འདུན་ཉི་ཤུའི་མཐའ་དཔྱད་བཅས་དང་། བོད་བརྒྱུད་གཅིག་པའི་ནང་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་དང་། བོད་བརྒྱུད་གཉིས་པའི་ནང་
འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་དང་། བོད་བརྒྱུད་གསུམ་པའི་ནང་མཛོད་སྤྱི་དོན་དང་། བོད་བརྒྱུད་བཞི་པའི་ནང་རྣམ་འབྲེལ་འབྲེལ་
པ་རྒྱལ་ཆབ་དགོངས་པ་རབ་གསལ། མཉམ་བུ་བྱུར་བཀོལ། འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་མཐའ་དཔྱད།
ལེའུ་བཞི་པའི་མཐའ་དཔྱད། རྒྱགས་ཆོས་འཁོར་ལོ་བཅས་དང་། བོད་བཙུ་ལྷ་པའི་ནང་གསུང་ལན་ལྷ་སྤྱུ་
དགོངས་རྒྱུ། ལྷ་ལན་ལྷ་དན་ལྷ་སེལ། གོ་ལན་གནས་ལྷགས་ཐོག་འབེབས་བཅས་དང་། བོད་བརྒྱུད་དུག་
པའི་ནང་བསྐྱུས་གྲ་ཆེ་ཆུང་གསུམ། རྩོད་ཀྱིས་གཉིས་བཅས་བསྐྱེམས་བོད་གངས་བརྒྱུད་དུག་ཐོག་བསྐྱེམས་
བཀོད་བྱས་ཡོད།

༤༽ དཀར་ཆག་སྤྱི་གཉེས་ལྷ་སྤྱུ་སྤྱི་དཀར་ཆག་སྤྱི་གཉེས་ལ་གདན་ས་ཆེན་མོ་རྣམས་སུ་ཅོད་
པའི་གཞུང་ཆོས་ཁག་ལ་ཐ་སྐད་བྱེད་སྤོལ་ལྷ་སྤྱུ་བསྐྱེམས་པ། དཔེར་ན། དབུ་མ་ལྷ་བྱུ་ལ་མཆོན་ན། རྒྱལ་སྐུ་ཆུང་
བ་དང་། རྒྱལ་སྐུ་ཆེ་བ་ལྷ་བྱུ་དང་། རྣམ་འབྲེལ་སྐབས་སུ། རྟགས་གཞན་བཞི་པ་དང་། ལྷ་སྤྱུ་ལྷ་སྤྱུ་གཟུགས་
ལྷ་བྱུ་གདན་ས་རང་དུ་ཐ་སྐད་གསུམ་ཆེ་བ་གཙོ་བོར་བཟུང་སྟེ་བསྐྱེམས་པ་ལྷ་བྱུ་དང་། རྒྱ་གཞུང་ལྷ་ས་བཅད་
དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་ཡོངས་གྲགས་བཟོད་བྱེད་སྟེ་ཆོས་གཞིར་བཟུང་ནས་བསྐྱེམས་པ་དང་། ཡང་ས་བཅད་གཙོ་
བོར་བཟུང་སྟེ་བསྐྱེམས་པ་སོགས་ཡོད་པ་ལས་འདིར་བྱི་མ་ལྷ་ས་བཅད་གཙོ་བོར་བཟུང་བྱས་ཡོད། དེ་བཞིན་
དཀར་ཆག་ཏུ་ས་བཅད་བཟུང་པའི་སྐབས་སུ། མ་བཙུན་ཐབས་མེད་འགའ་ཞིག་ལས། གཞུང་གི་དགྲུས་སུ་གཉིས་
ལས་དང་། གཉིས་སོ་དང་། གཉིས་ནི་ལྷ་བྱུ་གང་འཁོད་དཀར་ཆག་ཏུ་འང་རང་སོར་འཛོག་པ་ལས་ཆེག་བདེ་མིན་
དང་། གཅིག་འགྱུར་དགོས་ལག་གིས་འགྱུར་བ་གཏོང་བ་སོགས་གང་ཡང་བྱས་མེད། གཞུང་དུ་དགག་གཞན་སྤོང་
གསུམ་དང་། སྤྱི་དོན་དང་གཞུང་དོན་ལྷ་བྱུ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་དོན་ལ་ཡོད་རིགས་དཀར་ཆག་ཏུ་བཟུང་ཡོད།

* Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976
u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)VI vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
* Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
* Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

**Sera Jey
Monastic University
For Advanced Buddhist
Studies & Practice**

Supreme Spiritual Head :
His Holiness The 14th Dalai Lama

འདུལ་པའི་ཡུལ་ལྷན་ཁག་གི་ལྟེ་བ།

Bylakuppe 571104
Mysore Dist.(KS) INDIA
Tele:+91-8223-258435
Fax :+91-8223-258781
Email:office@serajeymonastery.org
Website: serajeymonastery.org

A leading non profit, charitable educational & cultural institute specializing in Tibetan Buddhist Philosophy and Research Studies

༡༠༽ བྱ་བ་འདི་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་སྐྱེད་ཀྱི་སྒོར། ལས་བྱེད་ལ་སྡེ་ཆེན་ལྷན་བཅད་དེ། དང་པོ་ལྷན་འཛོལ་མཁན། གཉིས་པ་མ་དཔེ་དང་བསྟུར་མཁན། གསུམ་པ་སྟོན་མཁན་དུ་འཇུག་མཁན། བཞི་པ་དཀར་ཆག་སྟོན་མཁན། ལྷ་པ་དེབ་གཟུགས་སྟོན་མཁན་དང་ལྷན་དབྱེ་བའི་ནང་ནས། ལྷན་འཛོལ་བ་དང་དཔེ་བསྟུར་བ་པལ་ཆེ་བ་བྱེ་ལོ་ (༢༠༡༣) ལོའི་འདུལ་བ་གསར་རྟོག་དང་དབྱེ་མ་གསར་རྟོག་དང་པར་བྱེན་བཅས་འཛིན་གྲུ་ལྷན་ནས་ལོ་སྡེ་མའི་རྒྱལ་སྟོན་གནས་རིམ་མཐོ་ལོས་ཁག་ནས་འདེམས་བསྐོས་བྱས། དཀར་ཆག་སྟོན་མཁན་བྱེ་ལོ་ (༢༠༡༣)ལོའི་ལྷ་རམས་འཛིན་གྲུ་བ་རྣམས་ཡིན། གོང་གསལ་ལས་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་པར་མ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་དང་པར་ཚུན་ཞིབ་བསྟུར་ལེགས་པར་བྱེན་པའི་རྗེས་སུ་དཔེ་བྲིད་དགོ་ཆེན་རྣམ་པས་ཐ་མའི་བསྟུར་ཞིབ་དང་། དེ་ལས་འོར་ལྷག་ཆད་གསུམ་གང་བྱུང་སྟོན་མཁན་དུ་འཇུག་བསྟོན་མཁན་ལེགས་པར་བྱེན་རྗེས་བསྟུར་དུ་མ་དཔེ་ཁག་དང་བསྟུར་ནས་བསྟུར་སྟོན་ཐེངས་གཅིག་བྱས་ནས་ཐ་མའི་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད།

༡༡༽ ལས་གཞི་འདིའི་བརྒྱུད་རིམ་གྱི་སྒོར། བྱེ་ལོ་ (༢༠༡༣) ལོ་མགོར་སྐབས་དེའི་ཡ་སྐབས་རྗེ་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དབྱེ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་དང་། སྐབས་བཅུ་དགུ་པའི་བྱུག་མཛོད་དང་། དཔེ་བྲིད་དགོ་ཆེན་རྣམ་པ་དང་། དཔེ་བསྟུར་མའི་ལས་བྱེད་ཆ་ཆོད་ལྷན་ཆོག་གས་ཀྱིས་ལས་གཞི་འདིའི་ཐོག་བཀའ་བསྟུར་ལྷག་པོར་གནང་སྟེ་ཐོག་མའི་ལས་གཞི་གཏན་འབེབས་བྱས། བྱེ་ལོ་ (༢༠༡༣) ལོར་གྲུ་ཆོད་ཆོག་ཁང་ནང་དུ་བསྟུར་དུ་ཡ་སྐབས་རྗེ་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་དབྱུར་བཞུགས་ཐོག་དཔེ་བྲིད་དགོ་ཆེན་རྣམ་པ་ལྷན་ཆོག་གས་ཀྱིས་པོད་གངས་གཏན་འབེབས་དང་གོ་རིམ། པར་སྟུན་བྱེད་སྟོན་དང་། དག་གཅིག་འགྱུར་དགོས་མིན་སྒྲོར་དང་། ཐ་ན་རིན་ཆེན་སྐྱེད་མཁན་འགོད་སྐྱེད་ཡན་ཆད་བཀའ་བསྟུར་ལྷག་པོར་གནང་སྟེ་ཐ་མའི་ལས་རིམ་སྒྲོར་ཐག་བཅད་བྱས་པ་བཅས་སོ། །

བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༠༡༣ དང་བྱེ་ལོ་ ༢༠༡༤.༡.༡༦ ཉིན་
སེར་བྱས་དགོ་བཤེས་ཡ་མ་བསོད་ནམས་ཀྱིས།

* Registered:- u/s Karnataka Societies Registration Act. 1960. (No. 66: 03 - 04) and u/s 6 (1) (a) of the Foreign Contribution (Regulation) Act, 1976 u/s 12A of the IT Act 1961, Regd. No. (S-113/12A/CIT/Mys/2005-06) dated 09-5-2005 and u/s 80G(5)VI vide No.(S-411/80G/CIT/Mys/2012-13) valid onwards from 24-8-2012
* Offers complete traditional monastic studies and practices, with modern academic school education with traditional monastic curriculum for younger monks.
* Initiates and implements Spiritual, Environment, Community Welfare and Social Development Programs.

རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་བསྟར་མའི་ལས་རིམ་དོ་སྟོན་མཛོར་བསྟུས།	༡
གནས་དང་པོ།	
དམ་པའི་ཆོས་མཛོན་པ་མཛོད་རང་གི་འགྲེལ་པ་དང་མཐུན་པར་འཆད་པ་ལ།	3
༡༽ བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ།	3
༢༽ བསྟན་བཅོས་དངོས་ཀྱི་དོན།	18
༣༽ བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཐུག་གི་དོན་སྟོན་པའོ།། ས་བཅད་དངོས་གཞི་བཟུང་པའི་སྐབས་སུ་མི་གསལ་ཡང་འོག་ཏུ་ ཡོད་པ་ལྟར་བཞོད།	275
དང་པོ་བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་ལ།	3
༡༽ མཆོད་བཛོད་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བས་ཚུལ་པར་དམ་བཅའ་བ།	3
༢༽ སྟོ་བ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བས་མཆོན་དོན།	10
༣༽ དགོས་པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བས་སྟོན་པས་གསུངས་པར་སྐྱབ་པའོ།།	16
དང་པོ་མཆོད་བཛོད་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བས་ཚུལ་པར་དམ་བཅའ་ལ།	3
༡༽ མཆོད་བཛོད་དང་།	3
༢༽ ཚུལ་པར་དམ་བཅའ་བ་གཉིས།	10
དང་པོ་མཆོད་བཛོད་ནི། གང་ཞིག་ཀྱན་ལ་ཐུན་པ་གཏན་བཅོམ་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་ ཀྱང་པ་བྱེད་དང་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ།	3
༡༽ དགོས་དོན།	3
༢༽ བསྟུས་དོན།	4
༣༽ ཆོག་དོན་གསུམ་ལས།	4
གསུམ་པ་ཆོག་དོན་ལ།	4
༡༽ དངོས་དང་།	4
༢༽ མཐའ་དབྱེད་པ་གཉིས་ལས།	8

གཉིས་པ་མཐའ་དབྱང་པ་ལ།	8
༡༽ བཤད་བྱའི་ལུང་དགོད་པ་དང་།	8
༢༽ དེའི་དོན་བཤད་པ་ལོ།	8
གཉིས་པ་དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ།	8
༡༽ དོགས་པ་དང་།	8
༢༽ ལན།	8
གཉིས་པ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་དུ་འགྲོ་བས་མཆན་དོན་ལ།	10
༡༽ ཆོས་མངོན་པའི་མཆན་དོན་དང་།	10
༢༽ མཛོད་ཀྱི་མཆན་དོན་ནོ།	15
དང་པོ་ཆོས་མངོན་པའི་མཆན་དོན་ལ།	10
༡༽ དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་དང་།	10
༢༽ བརྟེན་བཏགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ལོ།	13
དང་པོ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ནི། ཆོས་མངོན་ཤེས་རབ་ཀྱི་མེད་རྗེས་འབྲང་	
བཅས། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ།	10
༡༽ སྒྲིབ་དོན་དང་།	10
༢༽ གཞུང་དོན་གཉིས་ལས།	13
དང་པོ་སྒྲིབ་དོན་ནི།	10
༡༽ མཆན་ཉིད།	10
༢༽ དབྱེ་བ།	10
༣༽ སེམས་རྟེན།	11
༤༽ རྗེས་འབྲང་གི་དོན་ལ་དབྱང་པ་ལོ།	12

གཉིས་པ་བརྟན་བཅོས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ནི། དེ་ཐོབ་བྱ་བྱིར་གང་དང་བསྟན་བཅོས་གང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	13
༡༽ སྤྱིའི་དོན་དང་།	13
༢༽ ཡན་ལག་གི་དོན་གཉིས་ལས།	15
དང་པོ་སྤྱིའི་དོན་ལ།	13
༡༽ མཚན་ཉིད།	13
༢༽ དབྱེ་བ།	13
༣༽ མིང་གིས་འདོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་བཤད་པ།	13
༤༽ དེའི་བྱད་ཆོས་གཞན་བཤད་པའོ།།	14
སྐབས་འདིར་སྤྱི་དོན་ལ།	17
༡༽ དགོས་འབྲེལ་ངག་གི་དབྱེ་བ།	17
༢༽ སོ་སོའི་རང་བཞིན།	17
༣༽ གཞུང་གི་ཆོག་གང་གིས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ།	18
༤༽ དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་འདིར་ཐོག་མར་བཀོད་པའི་དགོས་པ།	18
༥༽ དགོས་སོགས་ཆོས་བཞིའི་འབྲེལ་བ་ངོས་གཟུང་བའོ།།	18
གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་དངོས་ཀྱི་དོན་ལ། ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད་ཆོས་རྣམས། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	18
༡༽ བརྗོད་བྱ་ངོས་གཟུང་བ།	18
༢༽ དེའི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།	20
གཉིས་པ་དེའི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	20
༡༽ མདོར་བསྟན་དང་།	20
༢༽ རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས།	21

དང་པོ་མདོར་བསྟན་ནི།	20
༡ ་ ཟག་བཅས་མདོར་བསྟན་པ་དང་།	20
༡ ་ ཟག་མེད་མདོར་བསྟན་པ་ལོ།	21
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	21
༡ ་ འདུས་མ་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	22
༡ ་ འདུས་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས།	23
གཉིས་པ་འདུས་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	23
༡ ་ སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་།	23
༡ ་ སོ་སོར་བཤད་པ་ལོ།	24
གཉིས་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ།	24
༡ ་ དང་པོ་ཁམས་སྟོན་པའི་གནས།	24
༡ ་ གཉིས་པ་དབང་པོ་སྟོན་པའི་གནས།	51
༡ ་ གསུམ་པ་འཇིག་རྟེན་བསྟན་པའི་གནས།	96
༡ ་ བཞི་པ་ལས་བསྟན་པའི་གནས།	164
༡ ་ ལྷ་བ་པ་རྒྱས་བསྟན་པའི་གནས།	203
༡ ་ རྩལ་པ་ལས་དང་གང་ཟག་བསྟན་པའི་གནས།	224
༡ ་ བདུན་པ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་གནས།	246
༡ ་ བརྒྱད་པ་སྟོམས་འཇུག་བསྟན་པའི་གནས།	263
དང་པོ་ཁམས་སྟོན་པའི་གནས་འཆད་པ་ལ།	24
༡ ་ འདུས་བྱས་ཀྱི་ཕྱོགས།	24
༡ ་ མིང་གི་རྣམ་གྲངས།	25
༡ ་ སྤང་ཁམས་སྤྱི་མཆེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལོ།	26

དང་པོ་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྒྲིགས་ནི། འདུས་བྱས་ཆོས་རྣམས་དེ་དག་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་	
ཀང་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་འདིར།	24
༡༽ སྤྱི་དོན་དང་།	24
༢༽ གཞུང་དོན་གཉིས།	25
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	24
༡༽ མཆན་ཉིད།	24
༢༽ དབྱེ་བ།	24
༣༽ རྣམ་གྲངས།	24
༤༽ སྤྱི་བཤད་པ།	25
༥༽ སྤང་པོ་ལྷ་ཆས་གཅིག་དང་ཆས་ཐ་དད་ལ་དབྱེད་པའོ།།	25
གཉིས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ།	25
༡༽ སྤྱིར་འདུས་བྱས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་།	25
༢༽ གྲེ་བྲག་ཏུ་བྲག་བཅས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ།།	25
གསུམ་པ་སྤང་ཁམས་སྤྱི་མཆེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	26
༡༽ སྤང་ཁམས་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན།	26
༢༽ ཆོས་གཞན་བསྐྱུས་ཚུལ། འག་ཏུ་མ་དཔེ་ལས་ཆོས་གཞན་སྤྱི་མཆེད་ཞེས་གསལ།	44
༣༽ ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ།	47
དང་པོ་སྤང་ཁམས་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ།	26
༡༽ རང་བཞིན་དངོས།	26
༢༽ གསུམ་པོ་སོ་སོའི་སྤྱི་དོན་དགོས་པ་དང་བཅས་པ།	40
༣༽ དེ་དག་གི་ངེས་པའི་རྒྱ་མཆན་ནོ།།	41

དང་པོ་རང་བཞིན་དངོས་ལ། གཟུགས་ནི་དབང་པོ་ལྷ་དང་དོན། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་ གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	26
༡༽ སྤྱི་དོན།	26
༡༽ གཞུང་དོན་ནོ།	27
འོ་ན། གཟུགས་ནི་དབང་པོ་ལྷ་དང་དོན། ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ རྟོན། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	27
༡༽ སྤྱི་དོན།	27
༡༽ གཞུང་དོན་ནོ།	29
འོ་ན་དོན་ལྷ་ཞེས་བཤད་ན། ཞེས་པ་ནས། གཟུགས་རྣམ་གཉིས་དང་རྣམ་ཉི་ཤུ། །ཞེས་ སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ།	29
༡༽ སྤྱི་དོན།	29
༡༽ གཞུང་དོན་གཉིས་ལས།	31
ལྷ་དང་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་ཉིད། ཅེས་བཤད་ན་ཞེས་པ་ནས། གཡེངས་དང་སེམས་མེད་པ་ ཡི་ཡང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	31
༡༽ སྤྱི་དོན།	31
༡༽ གཞུང་དོན་ནོ།	36
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	31
༡༽ མཆན་ཉིད།	32
༡༽ དབྱེ་བ།	33
༡༽ སྐབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ།	33
༡༽ ཆོས་ཀྱི་བྱེད་པར།	33

༥༽ ཚུང་པ་སྤྱོད་པའོ།།	34
གསུམ་པ་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་ལ་བདུན།	47
༡༽ རོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ།	47
༢༽ གྲོགས་ལ་ལྟོས་པའི།	47
༣༽ རྒྱ་འབྲས་ལ་ལྟོས་པའི།	47
༤༽ མིང་དོན་ལ་ལྟོས་པའི།	47
༥༽ སྤང་བྱ་ལ་ལྟོས་པའི།	47
༦༽ བྱེད་པ་ལ་ལྟོས་པའི།	48
༧༽ རབ་དབྱེ་གཞན་བསྟན་པ།	50

གནས་གཉིས་པ།

གཉིས་པ་དབང་པོ་སྟོན་པའི་གནས་བཤའ་པ་ལ།	51
༡༽ དབང་པོའི་རྣམ་གཞག།	51
༢༽ འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ།	62
༣༽ རྒྱ་རྒྱུན་འབྲས་གསུམ་བཤའ་པའོ།།	83
དང་པོ་དབང་པོའི་རྣམ་གཞག་ལ།	51
༡༽ དབང་པོའི་རང་བཞིན།	51
༢༽ སྐབས་སུ་བབ་པའི་དབང་པོའི་རོ་བོ།	55
༣༽ རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ།	59
༤༽ རྟེན་གཏོང།	59
༥༽ དགེ་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བྱ་དབང་པོ་དུས་ཐོབ་པ།	59
༦༽ དབང་པོའི་ལྷན་ཚུལ་ལོ།།	62
འདིའི་སྐབས་སུ།	51

༡༽ སྤྱི་དོན་དང་།	51
༢༽ གཞུང་དོན་གཉིས།	54
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	51
༡༽ མཚན་ཉིད།	51
༢༽ དབྱེ་བ།	51
༣༽ དེས་ཆོག །	51
༤༽ གང་གིས་གང་ལ་དབང་བྱེད་པ་གཞུང་དོན་དང་སྐར་ཉེ་བཤད་པའོ།	51
གཉིས་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་དབང་པོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ནི།	55
༡༽ ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྔའི་ངོ་བོ་དང་།	55
༢༽ ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་ཀྱི་ངོ་བོའོ།	57
གསུམ་པ་དབང་པོའི་རབ་དབྱེ་ལ།	59
༡༽ གོགས་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ།	59
༢༽ རྒྱ་འབྲས་ལ་ལྟོས་པའི།	59
༣༽ ངོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི།	59
༤༽ སྤང་བྱ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ་དང་བཞི།	59
བྲག་པ་དབང་པོའི་ལྔ་ལྟུང་ལ།	62
༡༽ དེས་ལྟན་དང་།	62
༢༽ སྤྱི་དབྱེ་གཉིས།	62
གཉིས་པ་འདུས་བྲས་ཀྱི་སྤྱི་ལྟུང་ལ།	62
༡༽ གཞུགས་ཅན་ཀྱི་སྤྱི་ལྟུང་དང་།	62
༢༽ གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་ལྟུང་གཉིས།	64

དང་པོ་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྒྲིལ་ནི། འདོད་ན་དབང་པོ་མེད་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་	
བཞིའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	62
༡༥ སྒྲིལ་དང་།	62
༡༦ གཞུང་དོན།	63
གཉིས་པ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིལ་ལ།	64
༡༥ བསྟན།	64
༡༦ བཤད་གཉིས་ལས།	67
དང་པོ་མདོར་བསྟན་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ངེས་ལྟན་ཅིག །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་	
བྱེད་དང་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	64
༡༥ སྒྲིལ་དང་།	64
༡༦ གཞུང་དོན་ནོ།	67
ས་མང་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	67
༡༥ མཚུངས་ལྟན་གྱི་འདུ་བྱེད་དང་།	67
༡༦ མཚུངས་ལྟན་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་བཤད་པའོ།	70
གཉིས་པ་མཚུངས་ལྟན་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་བཤད་པ་ལ།	70
༡༥ དབྱེ་བ།	70
༡༦ སོ་སོའི་མཚན་ཉིད།	70
༡༧ མཐུག་བསྟུ་བའོ།	82
གཉིས་པ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ལ།	70
༡༥ ཐོབ་མ་ཐོབ་བཤད་པ།	70
༡༦ སྐལ་མཉམ་བཤད་པ།	75
༡༧ འདུ་ཤེས་མེད་པ་བཤད་པ།	76

༤༽ སྒྲིམས་འབྲུག་གཉིས་བཤད་པ།	77
༥༽ སྒྲིག་བཤད་པ།	79
༦༽ མཚན་ཉིད་བཞི་བཤད་པ།	80
༧༽ ཚེགས་གསུམ་བཤད་པའོ།	82
དང་པོ་ཐོབ་མ་ཐོབ་བཤད་པ་ལ།	70
༡༽ ཐོབ་པ་བཤད་པ་དང་།	70
༢༽ མ་ཐོབ་པ་བཤད་པ་གཉིས་ལས།	74
དང་པོ་ཐོབ་པ་བཤད་པ་ནི། ཐོབ་པ་རྟོག་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།.....	70
༡༽ སྒྲི་དོན་དང་།	70
༢༽ གཞུང་དོན།	74
དང་པོ་སྒྲི་དོན་ལ།	70
༡༽ མཚན་ཉིད།.....	70
༢༽ དབྱེ་བ།.....	71
༣༽ དེའི་བྱད་པར་གྱི་ཚུལ།.....	71
གསུམ་པ་དེའི་བྱད་པར་གྱི་ཚུལ་ལ།	71
༡༽ ཐོབ་པ་རྒྱས་ཡོད་དུ་བཤད་པ།	71
༢༽ ཐོབ་པ་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་ཐོབ་བྱའི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་བྱད་པར་བཤད་པ།	72
༣༽ རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱུས་མ་བསྐྱུས་གྱི་བྱད་པར།.....	72
༤༽ དུས་གསུམ་གྱི་བྱད་པར།	73
༥༽ དགེ་སོགས་གསུམ་གྱི་བྱད་པར།	73
༦༽ ཁམས་གསུམ་གྱི་བྱད་པར།	73
༧༽ སྒྲིབ་མི་སྒྲིབ་གྱི་བྱད་པར།.....	73

༡༽ སྤང་བྱ་ཡིན་མ་ཡིན་གྱི་བྱད་པར།	74
༢༽ དམིགས་བསལ་བཤད་པ་དང་དགྲ།	74
གཉིས་པ་མ་ཐོབ་པ་སྟོན་པ་ནི། མ་ཐོབ་མ་བསྐྱབས་ལུང་མ་བསྟན། །ཞེས་སོགས་གྱི་ སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	74
༡༽ སྤྱི་དོན་དང་།	74
༢༽ གཞུང་དོན་ནོ།	75
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ནི།	74
༡༽ མཆན་ཉིད།	74
༢༽ དབྱེ་བ།	74
༣༽ བྱད་པར་གྱི་ཆོས་གསུམ།	74
གཉིས་པ་སྐལ་མཉམ་བཤད་པ་ནི། སྐལ་མཉམ་སེམས་ཅན་འདྲ་བའོ། །ཞེས་སོགས་ གྱི་སྐབས་སུ།	75
༡༽ མཆན་ཉིད།	75
༢༽ དབྱེ་བ།	76
༣༽ རྟོགས་པར་གཅོད་པ་གསུམ།	76
བཞི་པ་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་བཤད་པ་ལ།	77
༡༽ འདུཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག།	77
༢༽ འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག། མ་དཔེ་ནང་དུ་གསུམ་པ་ཞེས་འཁོད་ཀྱང་གཉིས་པ་རེད་འདུག།	77
༣༽ དེ་གཉིས་ཀའི་རྟོན་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པའོ།	78
ལྔ་པ་སྟོག་བཤད་པ་ནི། སྟོག་ནི་ཆེ་ཡིན་ཅོད་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ གྱི་སྐབས་སུ།	79
༡༽ སྟོག་གི་དབང་པོའི་མཆན་ཉིད།	79

༡༥ དབྱེ་བ།	79
༡༦ བྱེད་ལས་སོ།	80
གསུམ་པ་རྒྱ་རྒྱུ་འབྲས་བྱ་གསུམ་བཤད་པ་ལ།	83
༡༥ རྒྱ་བཤད་པ།	83
༡༦ འབྲས་བྱ་བཤད་པ།	86
༡༧ རྒྱ་བཤད་པའོ།	88
དང་པོ་རྒྱ་བཤད་པ་ནི། བྱེད་རྒྱ་ལྟ་ཅིག་འབྲུང་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	83
༡༥ སྤྱི་འོན་དང་།	83
༡༦ གཞུང་འོན་གཉིས།	86
དང་པོ་སྤྱི་འོན་ནི།	83
༡༥ རྒྱ་ལ་མཆན་ཉིད།	84
༡༦ དབྱེ་བ།	84
༡༧ བསྐྱུ་བ།	84
༡༨ སོ་སོའི་རང་བཞིན།	84
༡༩ རྒྱ་བྱུག་གྲུབ་མཐའ་སྐྱེ་བ་གང་གིས་འདོད་པ།	85
༢༠ རྒྱ་བྱུག་འགལ་མི་འགལ་ལ་དབྱུང་པའོ།	86
གཉིས་པ་འབྲས་བྱ་བཤད་པ་ནི། འདུས་བྱས་བྲལ་བཅས་འབྲས་བྱ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་	
ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	86
༡༥ སྤྱི་འོན་དང་།	86
༡༦ གཞུང་འོན་གཉིས།	88
དང་པོ་སྤྱི་འོན་ནི།	86
༡༥ འབྲས་བྱའི་མཆན་ཉིད།	86

༡༥ དབྱེ་བ།	86
༡༦ སྤྱི་སྤྱི་རང་བཞིན།	86
༡༧ འབྲས་བུ་གང་རྒྱ་གང་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ།	88
༡༨ དེ་དག་ལ་དྲོགས་པ་གཅོད་པ་དང་ལྔ།	88
གསུམ་པ་རྒྱུན་བཤད་པ་ལ།	88
༡༥ བསྟན།	88
༡༦ བཤད་གཉིས།	90
དང་པོ་བསྟན་པ་ནི། རྒྱུན་ནི་བཞི་པོ་དག་ཏུ་གསུངས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས།	88
དང་པོ་ལ།	88
༡༥ རྒྱུན་གྱི་མཚན་ཉིད།	89
༡༦ དབྱེ་བ།	89
༡༧ སྤྱི་སྤྱི་རང་བཞིན།	89
༡༨ རྒྱུན་གང་གི་དུས་གང་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པ།	89
༡༩ དངོས་པོ་གང་རྒྱུན་དུས་སྐྱེད་པའོ།	90
གཉིས་པ་རྒྱུས་པར་བཤད་པ་ལ། འདོད་ཡིད་དགོ་དང་མི་དགོ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	90
དང་པོ་ནི།	90
༡༥ སྐྱེར་སེམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།	90
༡༦ དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་སྐྱེར་བ།	91
༡༧ ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་གང་མཛོན་དུ་གྱུར་བ་ན་གསར་དུ་སྐྱེད་པའོ། ...	94
དང་པོ་སྐྱེར་སེམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལ།	90

༡༥ སེམས་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ།	90
༡༦ ཉི་ཤུར་དབྱེ་བ།	91
༡༧ དེ་གཉིས་གང་ཁྱབ་ཆེ་བཤད་པའོ།	91
གཉིས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱན་དང་སྦྱར་བ་ལ།	91
༡༥ དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་རྒྱན་དང་རྒྱན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ།	91
༡༦ སེམས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱན་དང་རྒྱན་ཅན་དུ་སྦྱར་བ།	93
༡༧ སེམས་ཉི་ཤུའི་རྒྱན་དང་རྒྱན་ཅན་དུ་སྦྱར་བའོ།	94
གནས་གསུམ་པ།	
གནས་གསུམ་པ་འཛིག་རྟེན་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ།	96
༡༥ སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན།	96
༡༦ ལྷོད་གྱི་འཛིག་རྟེན་བཤད་པའོ།	119
དང་པོ་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་བཤད་པ་ལ།	96
༡༥ སེམས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ།	96
༡༦ ཆོས་ཀྱི་བྱུང་བར།	98
༡༧ རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།	99
དང་པོ་སེམས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་ལ།	96
༡༥ ཁམས་གསུམ་བཤད་པ་དང་།	96
༡༦ འགྲོ་བ་ལྔ་བཤད་པའོ།	97
གསུམ་པ་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	99
༡༥ འཇུག་ཚུལ།	99
༡༦ གནས་ཚུལ།	110
༡༧ འགྲོ་ཚུལ་ལོ།	117

དང་པོ་འཇུག་ཚུལ་ལ།	99
༡༽ གང་དུ་འཇུག་པའི་སྐྱེ་གནས།	99
༢༽ གང་གིས་འཇུག་པའི་བར་སྤྱོད་གཉིས།	101
འདི་གང་འཆི་དང་སྐྱེ་བ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	101
༡༽ བར་སྤྱོད་ཀྱི་མཆན་ཉིད།	101
༢༽ དབྱེ་བ།	101
༣༽ སྐབ་བྱེད།	102
༤༽ ལ་ཚུགས།	104
༥༽ ཆོས་ཀྱི་བྱེད་པར།	105
༦༽ སྐྱེ་གནས་སུ་འཇུག་ཚུལ།	109
༧༽ འགོ་ཚུལ།	109
༨༽ ཁ་དོག་དང་ཉམས་སྒྲུབ་གི་བྱེད་པར་ཏེ་བརྒྱད་དོ།	110
གསུམ་པ་སྐབ་བྱེད་ལ།	102
༡༽ ཚུད་པ་དང་།	102
༢༽ ལན་གཉིས།	102
གཉིས་པ་ལན་ལ།	102
༡༽ རིགས་པའི་སྐབ་བྱེད་དང་།	102
༢༽ ལུང་གི་སྐབ་བྱེད།	103
༣༽ བར་སྤྱོད་ན་གནས་པའི་རྟགས་བཤད་པའོ།	104
ལྔ་པ་ཆོས་ཀྱི་བྱེད་པར་ལ།	105
༡༽ བར་སྤྱོད་ཀྱི་བོངས་ཆད།	105
༢༽ ཆེ་ཆད།	105

༣༽ ཡུལ་གྱི་བྱང་པར།	106
༤༽ ལུས་མཐུ།	107
༥༽ མིང་གི་བྱང་པར་ངེས་ཆོག་དང་བཅས་པའོ།	108
བཞི་པ་ལུས་མཐུ་ལ།	107
༡༽ རྩ་ལྷུལ་གྱི་བྱང་པར།	107
༢༽ རི་བོའི་བྱང་པར།	107
༣༽ བར་དོར་དགེ་སྤྲེག་གི་ལས་སོགས་པ་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ།	108
༤༽ ཁམ་ཟས་གྱི་བྱང་པར་རོ།	108
པཉིས་པ་གནས་ཚུལ་ལ།	110
༡༽ གང་ལ་གནས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་རྟོན་འབྲེལ།	110
༢༽ གང་གིས་གནས་པ་ཟས་གྱི་རྟོན་འབྲེལ་ལོ།	114
དང་པོ་གང་ལ་གནས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་རྟོན་འབྲེལ་ལ།	110
༡༽ བསྟན།	110
༢༽ བཤད།	111
༣༽ བསྟུ་བ་གསུམ།	113
པཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	111
༡༽ གནས་སྐབས་གྱི་རྟོན་འབྲེལ།	111
༢༽ སྐབས་སུ་བབ་པའི་ངོ་བོ།	113
༣༽ ཡན་ལག་གསུམ་དཔེ་དང་སྒྱུར་བའོ།	113
པཉིས་པ་གང་གིས་གནས་པ་ཟས་གྱི་རྟོན་འབྲེལ་བཤད་པ་ནི། སྤྱི་དོན་ལ།	114
༡༽ ཟས་གྱི་མཆན་ཉིད་.....	114
༢༽ དབྱེ་བ།	114

༣༽ སོ་སའི་རང་བཞིན།	115
༤༽ བྱེད་ལས་སོ།	116
གཉིས་པ་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་བཤད་པ་ལ།	119
༡༽ རིམ་པ་དང་ཚད་དངོས།	119
༢༽ གཞིའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཚད།	152
༣༽ ཚད་དེ་ཉིད་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ།	155
དང་པོ་རིམ་པ་དང་ཚད་དངོས་ལ།	119
༡༽ རྟེན་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ།	119
༢༽ བརྟེན་པ་རི་མཆོ་སྤྱིང་གསུམ།	120
༣༽ སེམས་ཅན་གྱི་སྣོད་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ།	127
གཉིས་པ་བརྟེན་པ་རི་མཆོ་སྤྱིང་གསུམ་ལ།	120
༡༽ རི།	120
༢༽ མཆོ།	121
༣༽ སྤྱིང་བཤད་པའོ།	122
གསུམ་པ་སྤྱིང་བཤད་པ་ལ།	122
༡༽ སྤྱིང་གི་གཙོ་བོ་དང།	122
༢༽ སྤྱིང་ཐུན་བཤད་པ།	124
༣༽ འཇམ་བྱ་སྤྱིང་གི་བྱེད་ཆོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ།	124
གསུམ་པ་སེམས་ཅན་གྱི་སྣོད་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ།	127
༡༽ དངོས་དང།	127
༢༽ དེ་དག་གི་སྒྲིམ་པའོ།	151
དང་པོ་དངོས་ལ།	127

༡༽ ངན་སོང་བའི་གནས་དང་།	127
༡༽ མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་སོ།	129
གཉིས་པ་མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་བཤད་པ་ལ། མིའི་གནས་བཤད་ཟེན། ལྟ་གནས་བཤད་པ་ལ།	129
༡༽ ལས་དང་འབྲེལ་བའི་ལྟ་གནས་དང་།	129
༡༽ མ་འབྲེལ་བའི་ལྟ་གནས་གཉིས་ལས།	0
དང་པོ་ལས་དང་འབྲེལ་བའི་ལྟ་གནས་ལ།	129
༡༽ རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་གནས་དང་།	129
༡༽ ལུས་ཅུ་ཅ་གསུམ་པའི་གནས།	148
དང་པོ་རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་གནས་ལ།	129
༡༽ གཞལ་མེད་ཁང་ལ་བརྟེན་པ་དང་།	129
༡༽ རི་རབ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་ལས།	147
དང་པོ་གཞལ་མེད་ཁང་ལ་བརྟེན་པ་ལ། ཉི་ཁྲ་ལྟན་པོའི་བྱེད་ནའོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	129
༡༽ སྤྱི་དོན་དང་།	129
༡༽ གཞུང་དོན་གཉིས་ལས།	131
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	129
༡༽ ཉི་ཁྲ་རི་ཙམ་ནས་འཆར་བ།	129
༡༽ ཉི་ཁྲ་རི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆད།	129
༡༽ ཁུང་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	129
༡༽ ཞར་ལ་སྐར་མའི་ཆད་བསྟན་པའོ།	130

འོ་ན་ཉི་མས་སྒྲིང་བཞི་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བཅ་བྱེད་ཉི་མ་རུབ་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	131
༡༥ སྤྱི་དོན་དང་།	131
༡༦ གཞུང་དོན་གཉིས་ལས།	134
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	131
༡༥ དགག།	131
༡༦ གཞུང་གཉིས།	133
འོ་ན་ཉི་མ་མཆན་རིང་ཐུང་དུ་འགྱུར་བའི་དུས་དང་དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་མའི་ཕྱོག་དུས་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དབྱར་གྱི་ཁྲོམ་གཉིས་པ་ཡི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལས་བཞི་འདི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	134
༡༥ སྤྱི་དོན་དང་།	134
༡༦ གཞུང་དོན་གཉིས་ལས།	145
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	134
༡༥ དུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྒྲིང་བསྟན་པ།	135
༡༦ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུལ་བའི་ལུགས་ཀྱི་གཞི་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་ཏེ་བསྟན་པ།	143
༡༧ གཞུང་འདིའི་སྐབས་དོན་དང་སྒྱུར་ཏེ་མཛོན་པའི་ལུགས་ཀྱི་དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་མའི་ཕྱོག་དུས་བཤད་པའོ།	143
དང་པོ་དུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྒྲིང་བསྟན་པ་ལ།	135
༡༥ དུས་ཀྱི་བྱི་མོ་ལོ།	135
༡༦ དེ་ལས་བྱེ་བའི་དུས་ཆེགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག	136
༡༧ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞག་མི་ཐུབ་འདོར་བའི་ཚུལ་རྒྱ་མཆན་དང་བཅས་པའོ།	141
གཉིས་པ་དེ་ལས་བྱེ་བའི་དུས་ཆེགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ།	136
༡༥ དངོས་དང་།	136

༡༥ དུས་བཞི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལོ།།	136
གཉིས་པ་དུས་བཞི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ།	136
༡༥ ཉི་མའི་བཟོད་པའི་དབང་གིས་ལོ་གཅིག་ལ་དུས་བཞིར་འབྱུང་ཚུལ།	136
༡༥ རྒྱ་བའི་བཟོད་པའི་དབང་གིས་དུས་བཞི་ལ་རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་ཚུལ།	136
༡༥ ལོ་དང་དུས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་ཚུལ་དངོས་སོ།།	137
གསུམ་པ་ལོ་དང་དུས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་ཚུལ་དངོས་ལ།	137
༡༥ དགག།	137
༡༥ བཞག་གཉིས་ལས།	140
གསུམ་པ་དེ་ལ་བཏྲན་ནས་ཞག་མི་ཐུབ་པ་དང་ཤོལ་དོར་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། འདིར་མ་དཔེ་	
ལས་བཞི་པ་ཞེས་འཁོད་ཀྱང་གསུམ་པ་ཡིན་ནམ་བཏྲག།	141
༡༥ ཞག་མི་ཐུབ་དོར་བའི་ཚུལ།	141
༡༥ གསོ་སྦྱང་བཅུ་བཞི་པའི་དུས་ངོས་གཟུང་བ།	141
༡༥ རྒྱ་ཤོལ་འདོར་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པ་ལོ།།	143
གསུམ་པ་གཞུང་འདིའི་སྐབས་དོན་དང་སྦྱར་ཏེ་མཛོན་པའི་ལུགས་ཀྱི་དབྱར་དགུན་གྱི་	
ཉི་མའི་ལྷོག་དུས་བཤད་པ་ལ།	143
༡༥ དགག།	143
༡༥ བཞག་གཉིས།	145
གཉིས་པ་ཞར་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་ཆད་བཤད་པ་ལ།	152
༡༥ ལུས་ཆད།	152
༡༥ ཆེ་ཆད་གཉིས།	153
གསུམ་པ་ཆད་དེ་ཉིད་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ།	155
༡༥ དངོས་དང་།	155

༡༥ ཞར་བྱང་ངོ།།	158
ཞར་བྱང་ལ།	158
༡༥ བསྐྱལ་ཆེན་གྱི་ཞར་བྱང་དང།	158
༡༥ འཇིག་བསྐྱལ་གྱི་ཞར་བྱང་ངོ།།	162
གནས་བཞི་པ།	
གནས་བཞི་པ་ལས་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ།	164
༡༥ མཚམས་སྒྱུར་བ་དང།	164
༡༥ ལས་དངོས་བཤད་པ་གཉིས།	164
གཉིས་པ་ལས་དངོས་བཤད་པ་ལ།	164
༡༥ རོ་བོ་དང།	164
༡༥ མདོ་ལས་བྱང་བའི་རྣམ་གྲངས་སོ།།	184
དང་པོ་རོ་བོ་ལ།	164
༡༥ བསྟན།	164
༡༥ བཤད་གཉིས།	167
དེ་ནི་སེམས་པ་དང་དེས་བྱས།།ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལས་བསྟན་གྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། ...	164
༡༥ སྤྱི་དོན་དང།	164
༡༥ གཞུང་དོན་གཉིས་ལས།	166
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	164
༡༥ མཚན་ཉིད།	164
༡༥ དབྱེ་བ།	164
༡༥ རྣམ་གྲངས།	164
༡༥ བྱང་པར་གྱི་ཆོས་སོ།།	165

བཞི་པ་བྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལ།	165
༡ རྟེ་ལས་ངེས་པའི་ཚུལ།	165
༢ རྟེ་ལས་འཕེལ་ཆེ་བ།	166
༣ རྟེ་ལས་མ་བྱས་པ་དང་མི་སྤང་བ། དཔེ་གཞི་ལས་གསུམ་པ་ཞེས་པ་ཆད་འདུག།	166
༤ རྟེ་བྱས་པ་ཚུད་མི་བྱ་བ།	166
༥ རྟེ་ལས་གྱི་ནམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱེན་ཚུལ་ལོ།	166
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ།	167
༡ རྟེ་ལས་གྱི་རང་བཞིན།	167
༢ རྟེ་ལས་གསུམ་སྤྱི་ཆོས་གྱི་བྱད་པར།	167
༣ རྟེ་ནམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བལོ།	169
གསུམ་པ་ནམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ལ།	169
༡ རྟེ་བསྟན།	169
༢ རྟེ་བཤད་གཉིས།	169
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།	169
༡ རྟེ་སྒྲིམ་པ།	169
༢ རྟེ་ལྷན་ཚུལ།	174
༣ རྟེ་ཐོབ་གཏོང།	174
༤ རྟེ་ལྷན་པའི་གང་ཟག་བཤད་པལོ།	183
དང་པོ་སྒྲིམ་པ་ལ།	169
༡ རྟེ་བསྟན།	169
༢ རྟེ་བཤད་གཉིས།	171
གསུམ་པ་ཐོབ་གཏོང་བཤད་པ་ལ།	174

༡༽ ཐོབ་ཚུལ་དང་།	174
༢༽ གཏོང་ཚུལ་གཉིས།	183
དང་པོ་ཐོབ་ཚུལ་ལ།	174
༡༽ སྒྲིམ་པའི་ཐོབ་ཚུལ།	174
༢༽ སྒྲིམ་མིན་གྱི་ཐོབ་ཚུལ།	183
༣༽ བར་མའི་ཐོབ་ཚུལ་ལོ།	183
དང་པོ་སྒྲིམ་པའི་ཐོབ་ཚུལ་ལ།	174
༡༽ ཇི་ལྟར་ཐོབ་པ།	174
༢༽ གང་ཐོབ་པའོ། འོག་ཏུ་གང་ལས་ཐོབ་པ་ཞེས་གསལ།	183
དང་པོ་ཇི་ལྟར་ཐོབ་པ་ལ།	174
༡༽ བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པའི་ཟག་མེད་གྱི་སྒྲིམ་པའི།	174
༢༽ སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པའི་ཐོབ་ཚུལ་ལོ།	175
གང་ཞེག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགོ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་སྐྱབས་སུ།	178
༡༽ སྐྱེ་དོན།	178
༢༽ གཞུང་དོན་ནོ།	182
དང་པོ་སྐྱེ་དོན་ནི།	178
༡༽ སྐྱབས་ལུལ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ངོས་གཟུང་བ།	179
༢༽ དེ་གོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱ་མཆན།	181
༣༽ རྒྱ་གང་ལ་བཏེན་ནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བ།	182
༤༽ སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་པན་ཡོན།	182
༥༽ སྐྱབས་འགོའི་བསྐྱབ་བྱ་བཤད་པའོ།	182
གཉིས་པ་མདོ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་གྲངས་ལ།	184

༡༽ མཚན་ཉིད་དང་།	184
༢༽ མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བའོ།	185
གཉིས་པ་མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་ལ་ཡང་།	185
༡༽ རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སྒྲིན་ས་དབྱེ་བ།	185
༢༽ ཉེན་ཀྱི་སྒྲིན་ས།	187
༣༽ འབྲས་བུའི་སྒྲིན་ས།	189
༤༽ རོ་བོའི་སྒྲིན་ས།	189
༥༽ བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒྲིན་ས་དབྱེ་བའོ། འོག་ཏུ་བྱེ་བྲག་ཅེས་གསལ།	190
ལྷ་པ་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒྲིན་ས་དབྱེ་བ་ལ།	190
༡༽ སྤང་བྱ་སྒྲིབ་པ་གསུམ་བཤད་པ། ས་བཅད་བཟམ་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཞེས་གསལ།	190
༢༽ ཉེན་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པ།	201
༣༽ ཆ་མཐུན་ཀྱི་དགེ་ཅ་གསུམ་བཤད་པ།	202
༤༽ རྣམ་གྲངས་གཞན་བསྟན་པའོ།	202
དང་པོ་སྤང་བྱ་སྒྲིབ་པ་གསུམ་བཤད་པ་ལ། མཚམས་མེད་པ་ཡི་ལས་རྣམས་དང་། །ཞེས་	
སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ།	190
༡༽ སྒྱུ་དོན།	190
༢༽ གཞུང་དོན།	196
དང་པོ་སྒྱུ་དོན་ལ།	190
༡༽ མཚམས་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ།	190
༢༽ ཉེན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ།	196
༣༽ རྣམ་སྒྲིན་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་བཤད་པའོ།	196

གཉིས་པ་བརྟེན་བྱ་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པ་ནི། གསུམ་པ་བསོད་ནམས་བྱ་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།	196
༡༥ སྤྱི་དོན་དང་།	196
༡༦ གཞུང་དོན་གཉིས་ལས།	201
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ནི།	196
༡༥ སྤྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི།	196
༡༦ ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི།	200
༡༧ སྒྲིམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པའོ།	200
དང་པོ་སྤྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་ལ།	196
༡༥ སྤྱིན་པའི་མཆན་ཉིད།	196
༡༦ དབྱེ་བ།	197
༡༧ སྤྱིན་པ་གཏོང་ཚུལ།	198
གསུམ་པ་སྤྱིན་པ་གཏོང་ཚུལ་ལ་གསུམ།	198
༡༥ སྤྱིན་བདག་གི་བྱུང་བར།	198
༡༦ དངོས་པོའི་བྱུང་བར།	198
༡༧ ཞིང་གི་བྱུང་བར་ལས་སྤྱིན་པ་བྱུང་བར་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ལོ།	198
གཉིས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་ལ།	200
༡༥ དེའི་མི་མཐུན་སྟོགས་བཤད་པ།	200
༡༦ ཚུལ་ཁྲིམས་དང་།	200
༡༧ དེའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ།	200
གསུམ་པ་སྒྲིམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་ལ།	200
༡༥ དངོས་དང་།	200

༡༥ གཞི་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་བཤད་པའོ།།	201
གནས་ལྗེ་པ།	
འདིར་གནས་ལྗེ་པ་སྤྱི་བཟུང་བ་འཆད་པ་ལ། མཆོམས་སྒྱུར། སྤྱི་བཟུང་དངོས། དེ་ ཇི་ལྟར་སྤྱོད་ཚུལ། སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་ཤེས་སོ། ཞེས་ས་བཅད་བྱེ་བ་ཙམ་ལས་འོག་ནས་དེ་ག་ ངོས་འཛིན་གསལ་བར་མི་སྒྲུང་།	203
གནས་འདིའི་སྤྱི་དོན་བྱུང་མོང་དུ་སྟོན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ལ།	203
༡༥ མཆོན་ཉིད།	203
༡༦ དབྱེ་བ།	204
༡༧ རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་	208
༡༨ སེམས་སྤྱི་བཟུང་དང་བཅས་ཚུལ།	214
༡༩ ཉོན་མོངས་སྤྱི་ཚུལ།	214
༢༠ རྣམ་གྲངས།	215
༢༡ གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ།	219
༢༢ སྤྱི་བཟུང་པ་ལྗེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།	219
༢༣ སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་ཤེས་སོ།།	221
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ།	204
༡༥ ཅ་བའི་དབྱེ་བ།	204
༡༦ ཁྱད་པར་གྱི་དབྱེ་བ།	204
༡༧ ཞར་བྱུང་ངོ།།	206
གཉིས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་དབྱེ་བ་ལ།	204
༡༥ དབང་པོའི་སྟོན་སྒྲུབ་དུ་དབྱེ་བ།	204
༡༦ ལྟ་བའི་སྟོན་སྒྲུབ་དུ་དབྱེ་བ།	204

༣༽ ཁམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གོ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བའོ།།	205
གསུམ་པ་ཞར་བྱང་ལ་ལྟ།	206
༡༽ སྤང་བྱ་གཉིས་ཀྱི་ངེས་པ།	206
༢༽ ལྟ་བ་ལྟ་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད།	206
༣༽ ལྟ་བ་ཐ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུད་སྤང་།	207
༤༽ ཕྱན་ཅི་ལོག་གི་རབ་དབྱེ།	207
༥༽ ད་རྒྱལ་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྒྲོས་པ་དང་བཅས་པའོ།།	208
ལྟ་བ་ད་རྒྱལ་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྒྲོས་པ་དང་བཅས་པ་ལ།	208
༡༽ ད་རྒྱལ་ཀྱི་དབྱེ་བ།	208
༢༽ བསྐྱ་བའོ།།	208
གཉིས་པ་བསྐྱ་བ་ལ།	208
༡༽ གསུམ་དུ་བསྐྱ་བ།	208
༢༽ སྤང་བྱ་གཉིས་སུ་བསྐྱ་བའོ།།	208
གསུམ་པ་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་བཤད་པ་ལ།	208
༡༽ རྒྱལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ།	209
༢༽ དམིགས་ཡུལ་ལ་ལྟོས་པའི།	209
༣༽ རོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི།	209
༤༽ དུས་ལ་ལྟོས་པའི་ལྟན་ཚུལ།	210
༥༽ ཡུལ་ཅན་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གོ།	214
གསུམ་པ་རོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ་ལ།	209
༡༽ དངོས་དང་།	209
༢༽ ཅ་བའི་དབྱེ་བ།	209

༣༽ ཇི་བ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཞར་བྱང་ངོ་།།	210
བཞི་བ་དུས་ལ་ལྟོས་པའི་ལྷན་ཚུལ་ལ།	210
༡༽ དངོས་དང་།	210
༢༽ ཞར་ལ་དུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་དབྱེད་པ།	211
༣༽ སྤང་བ་དང་བལ་བའི་བྱད་པར་བཤད་པའོ།།	213
གཉིས་པ་ཞར་ལ་དུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་དབྱེད་པ་ལ།	211
༡༽ དུས་གསུམ་རྩམ་ཡོད་དུ་སྒྱུབ་པ།	211
༢༽ དེ་ལ་ཚུད་པ་འགོད་པ།	213
༣༽ དེའི་ལན་གདབ་པའོ།།	213
ལྔ་བ་ཉོན་མོངས་སྒྲེ་ཚུལ་ལ།	214
༡༽ སྒྲེ་བའི་གོ་རིམ་དང་།	214
༢༽ སྒྲེ་བའི་རྒྱ།	214
དྲུག་པ་རྣམ་གྲངས་ལ།	215
༡༽ མདོ་ལས་གསུངས་པའི་རྣམ་གྲངས་དང་། '	215
༢༽ བསྟན་བཅོས་ལས་གསུངས་པའི་རྣམ་གྲངས་སོ།།	216
གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་ལས་གསུངས་པའི་རྣམ་གྲངས་ལ།	216
༡༽ བསྟན་བཅོས་འདིར་གསུངས་པ་དང་།	216
༢༽ མདོན་པ་གོང་མར་གསུངས་པའོ།།	218
དང་པོ་བསྟན་བཅོས་འདིར་གསུངས་པ་ལ།	216
༡༽ ཀུན་སྒྲོལ།	216
༢༽ འཆིང་བ།	218
༣༽ སྤ་རྒྱས།	218

༤༥ ཉེ་ཉོན།	218
༤༦ ཀུན་དགེས།	218
བདུན་པ་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ལ།	219
༡༥ རྣམ་ཤེས་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ།	219
༡༦ ཚེར་བ་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་གཉིས།	219
དགུ་པ་སྤངས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡོངས་ཤེས་བཤད་པ་ལ།	221
༡༥ ཚུལ་རི་ལྟར་སྤྲོད་པ།	221
༡༦ སྤྲོད་བྱེད་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ།	222
༡༧ ཡོངས་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དངོས་བཤད་པའོ།	222
དང་པོ་ཚུལ་རི་ལྟར་སྤྲོད་པ་ལ།	221
༡༥ མཐོང་སྤང་སྤྲོད་ཚུལ་དང་།	221
༡༦ སྤྲོད་སྤང་སྤྲོད་ཚུལ་ལོ།	222

གནས་བྱུག་པ།

གནས་བྱུག་པ་ལམ་དང་གང་ཟག་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ་བཞི།	224
༡༥ དམིགས་ལུལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ།	224
༡༦ བདེན་མཐོང་མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ།	227
༡༧ མཛོན་རྟོགས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག	233
༤༥ མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་བསྟན་པའོ། འགྲུ་མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་གཞན་བསྟན་པ་ཞེས་གསལ།	241
དེ་ལ་འཇུག་པ་མི་སྟུག་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	229
༡༥ སྤྱི་དོན།	229
༡༦ གཞུང་དོན་ནོ།	231
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	229

༡༽ ཐར་ལམ་ལ་མཆན་ཉིད།	229
༡༽ དབྱེ་བ།	229
༣༽ སོ་སའི་རང་བཞིན།	229
༤༽ གངས་ངེས།	231
༥༽ གོ་རིམ།	231
༦༽ དེ་དག་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག་གོ།	231
གསུམ་པ་མངོན་ཏྲོག་ས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་བཤད་པ་ལ།	233
༡༽ སྤྱི་དོན་ཐུན་མོང་དུ་བསྐྱས་ཏེ་བཤད་པ་དང་།	233
༡༽ གཞུང་སོ་སའི་དོན་ནོ།	233
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ཐུན་མོང་དུ་བསྐྱས་ཏེ་བཤད་པ་ལ།	233
༡༽ མཆན་ཉིད།	233
༡༽ དབྱེ་བ།	233
༣༽ ངེས་ཆེག །	233
༤༽ ཞུགས་གནས་བརྒྱད་ཤེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ།	233
བཞི་པ་མངོན་པར་ཏྲོག་ས་པའི་ལམ་གཞན་བསྟན་པ་ལ།	241
༡༽ མདོར་ན་ལམ་ནི་རྣམ་བཞི་སྟེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་དང་།	241
༡༽ ཟད་དང་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་འཆད་པའོ།	242
དང་པོ་མདོར་ན་ལམ་ནི་རྣམ་བཞི་སྟེ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ།	241
༡༽ སྤྱི་དོན་དང་།	241
༡༽ གཞུང་དོན་གཉིས།	241
གཉིས་པ་ཟད་དང་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས།	242
༡༽ དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་ཏྲོག་ས་པའི་ལམ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་བཤད་པ་དང་།	242

༡༥ ཞེས་ནས་དང་པ་ཐོབ་ཚུལ་ལོ།།	245
དང་པོ་དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ལམ་བུར་སྤྱོད་གས་སོ་བདུན་བཤད་པ་ལ།	242
༡༥ དེས་ཆོག།	242
༡༥ དབྱེ་བ།	242
༡༥ བསྐྱུ་བ།	242
༡༥ གྲངས་དེས།	243
༡༥ གོ་རིམ།	243
༡༥ ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་བྱུང་བར།	244
༡༥ ལམ་དང་སའི་བྱུང་བར་རོ།།	244

གནས་བདུན་པ།

གནས་བདུན་པ་ཡེ་ཞེས་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ།	246
༡༥ ཞེས་པ།	246
༡༥ ལྷན་པ།	251
༡༥ ཐོབ་པ།	251
༡༥ ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ།།	251
བཞི་པ་ཞེས་པས་བསྐྱུས་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་ལ།	251
༡༥ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་།	251
༡༥ ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་གཉིས་ལས།	256
དང་པོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། སངས་རྒྱས་ཆོས་ནི་མ་འདྲེས་པ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ།	251
༡༥ སྤྱི་དོན་དང་།	251
༡༥ གཞུང་དོན་གཉིས།	256

དང་པོ་(སྤྱི་དོན་)ལ།	251
༡༥ སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་མ་འབྲས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཆན་ཉིད།	252
༡༦ དབྱེ་བ།	252
༡༧ སོ་སའི་རང་བཞིན་ནོ།།	252
གནས་བརྒྱད་པ།	
གནས་བརྒྱད་པ་སྟོམས་འཇུག་བསྟན་པའི་གནས་བཤའ་པ་ལ།	263
༡༥ སྟོམས་འཇུག་དངོས་དང་།	263
༡༦ དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ།།	275
དང་པོ་སྟོམས་འཇུག་དངོས་ནི། བསམ་གཏན་དག་ནི་རྣམ་གཉིས་བཞི། །ཞེས་སོགས་	
གྱི་སྐབས་སུ།	263
༡༥ སྤྱི་དོན།	263
༡༦ གཞུང་དོན་གཉིས།	270
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	263
༡༥ མཆན་ཉིད།	263
༡༦ དབྱེ་བ།	263
༡༧ བསྟན་བ།	263
༡༨ སོ་སའི་རང་བཞིན།	264
༡༩ གྱེ་བྲག་ཏུ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བསྟན།	266
༢༠ ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ཡན་ལག་རྣམ་པར་མི་འཇོག་པའི་རྒྱ་མཆན།	268
༢༡ བྱད་ཆོས་བཤའ་པའོ།།	269
གསུམ་པ་བསྟན་བཅོས་གྱི་མཇུག་གི་དོན་སྟོན་པ་ནི། སྟོན་པའི་དམ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་	
ཏེ། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ།	275

༡༥ སྤྱི་དོན།	275
༡༥ གཞུང་དོན་གཉིས།	
དང་པོ་སྤྱི་དོན་ལ།	275
༡༥ ཆོས་འཁོར་ལ་མཆན་ཉིད།	275
༡༥ དབྱེ་བ།	275
༡༥ བསྟན་པའི་གནས་ཆད་དོ།	276
གསུམ་པ་བསྟན་པའི་གནས་ཆད་ནི། དེ་དག་གྲང་ལོ་སྟོང་དུ་གནས་སོ། །ཞེས་བཤད་ དོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། འདིའི་དོན་ལ།	276
༡༥ མདོ་ཕྱོགས་ནས་བསྟན་པའི་གནས་ཆད་མི་འདྲ་བ་གསུངས་པ་འགོད་པ་དང་།	276
༡༥ དེ་དང་ཕྱོགས་གཞན་ནས་གསུངས་པ་མཐུན་མི་མཐུན་དབྱེད་པ།	283
༡༥ བསྟན་པ་སྤྱི་དང་ཕྱི་དང་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་དབྱེད་པའོ།	283
པར་བྱང་སྟོན་ཆེག།	287
ལྷང་མཆན་དང་བསྟར་མཆན།	289

1

2

༡༡། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དཀའ་གནད་ལེགས་པར་བཤད་པ་

3

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་དཔལ་བཟང་པོས་

4

མཛད་པའི་ནོར་བུའི་བང་མཛོད་

5

ཅས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

6

7

རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་དབྱེར་མ་མཆིས་པའི་དཔལ་ལྡན་སྒྲ་མ་

8

དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གྱུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །འདིར་དམ་པའི་

9

ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དཀའ་གནས་རྣམས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་

10

མཛོད་ཙུ་བ་བམ་པོ་གཉིས་པ། རང་འགྲེལ་བམ་པོ་སྐུམ་ཙུ་ཙུ་གཉིས་པ། དེའི་

11

འགྲེལ་བཤད་སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་པོ་སྐུས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉིན་གྱིས་མཛད་པའི་

12

འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་བམ་པོ་དྲུག་ཙུ་ཙུ་གཉིས། སྟོབ་དཔོན་གང་བ་

13

སྟེལ་གྱིས་མཛད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞེས་བྱ་བ་བམ་པོ་དྲུག་ཙུ་པ་གཅིག །སྟོབ་

14

དཔོན་སྟོགས་སྒྲང་གིས་མཛད་པའི་འགྲེལ་བཤད་གནད་ཀྱི་སྟོན་མ་ཞེས་བྱ་བ་

15

གཅིག་སྟེ་བཞི་པོ་དེ་ལ་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་བཞིར་གྲགས་ཤིང་། སྟོབ་དཔོན་སྟོ་

16

བརྟན་གྱིས་མཛད་པའི་གནམ་ལྷགས་ཐོག་^༡གཟེར། ཁ་ཆེ་འདུས་བཟང་གིས་མཛད་

17

པའི་མདོ་དང་མཐུན་པ། བལ་པོ་ཞི་ལྷས་མཛད་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ལ་ཉེ་

18

བར་མཁོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་དུ་མ་བྱུང་ཞིང་། དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཆོས་མངོན་པ་

19

མཛོད་ཀྱི་མདོ་དོན་འཆད་པའི་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔ་ལས། དགོས་དོན་ནི། འདིས་ཐར་པ་

དོན་གཉིས་ཀྱི་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ལས་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་ པ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་གྱི་
ལས་ཆ་ཆང་བ་མ་ཉོར་བར་བསྟན་ལ། དེ་ལྟར་བསྐྱབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་སྤངས་
ཏེ། འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་ཅིང་ཐར་པ་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །

བསྐྱུས་དོན་ནི། འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་དེའི་རྒྱ་ནས་ལྡོག་^①དགོས་པས།
འཁོར་བར་འཇུག་ལྡོག་གཉིས་ཀ་བསྟན་ལ། གྲོལ་བ་འཐོབ་པ་ལ་ཡང་རི་ལྷ་རི་སྟེང་
གཉིས་ཀ་ལ་མཁས་དགོས་པས་གནས་དང་པོས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཆན་
ཉིད་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པག། གནས་གཉིས་པ་ནས་ལྷ་པའི་བར་གྱིས་འཁོར་བར་
འཇུག་པའི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་བསྟན། གནས་དྲུག་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་
པ་དང་། ཐར་པ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རིམ་པ་གཏན་ལ་པག་ཅིང་། དེ་ཡང་འཁོར་བར་
འཇུག་པ་ལ། གང་ལ་བརྟེན་^②ནས་འཇུག་པ། གང་གིས་གང་དུ་འཇུག་པ། གང་གི་
དབང་གིས་འཇུག་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པས།
གནས་གཉིས་པས་བསྟན།

གཉིས་པ་ནི། འགྲོ་བ་རིགས་ལྷས་བསྐྱུས་པའི་འཁོར་བ་པ་རྣམས། ཁམས་
གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་འཁོར་བར་འཇུག་པས། གནས་གསུམ་པས་བསྟན། གསུམ་
པ་ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཐུན་མོང་^③དང་ཐུན་མོང་^④མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་ཉོན་
མོངས་པའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཇུག་པས་ལས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གནས་
བཞི་པས་བསྟན། འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གནས་ལྷ་པས་
བསྟན། འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་ཡང་། ཐབས་གང་ལ་བརྟེན་ནས། གང་གིས་ལྡོག་ན།
ལས་ལྷ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱིས་ལྡོག་པར་བྱེད་པས། དེའི་
རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གནས་དྲུག་པས་བསྟན། སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་^⑤ཡོངས་ཤེས་

གནས་བདུན་པས་བསྟན་ཏོ། །ཐུན་མོང་^①གི་ཡོན་ཏན་སྟོམས་འཇུག་རྒྱས་པར་གནས་
བརྒྱད་པས་སྟོན་ཅིང་། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རང་ལུགས་སྟོན་པ་ལ་གནས་དགུ་པ་
གསུངས། ཆིག་དོན་ནི། རང་རང་གི་སྐབས་སུ་འཆད་ཅིང་། མཆོམས་^②སྦྱར་སྒྲ་མ་ལ་
རྒྱན་ཆགས་སུ་བྱི་མ་འབྲེལ་མ་ཆད་པར་འཆད་དེ། གོ་སྦྱོལ། །བརྒྱལ་ལན་གྱི། བརྒྱལ་བ་
ནི་དོགས་པ་ཁོང་ན་གནས་པ་དངོས་སུ་བཀོད་པ་དང་། ལོ་གྲག་ཟེར་གསུམ་རྣམ་གྲངས་
སོ། །ལན་ནི། ལུང་རིགས་དང་སྦྱར་ཏེ་མཐའ་ཆོད་པར་དངོས་སུ་བཀོད་པ་རྣམས་སོ། །

དེས་ན་འདིར་ལྟག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་རྣམ་པར་གཞག་པ་གཏན་ལ་
པབ་ཅིང་། ཉམས་སུ་སྤང་བའི་བྱིར་དུ་མངོན་པའི་སྡེ་སྡོད་སྤྱིའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་ཞིང་།
བྱད་པར་ཏུ་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད། མངོན་པ་སྡེ་བདུན་དང་བཅས་པའི་དོན། ཤེས་བྱ་
གཞི་ལྟར་བསྐྱས་ཏེ་རྫོང་བྱེད་གནས་བརྒྱད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཤད་པ། དམ་པའི་ཆོས་མངོན་
པ་མཛོད་རང་གི་འབྲེལ་བ་དང་མཐུན་པར་འཆད་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་
འཇུག་པའི་བྱ་བ། བསྟན་བཅོས་དངོས་ཀྱི་དོན་ནོ། །

དང་པོ་ལ། མཆོད་བརྗོད་^③སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ། སྟོན་བ་
སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་མཆོན་དོན། དགོས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་སྟོན་པས་གསུངས་པར་སྐྱབ་
པའོ། །དང་པོ་ལ། མཆོད་བརྗོད་དང་། རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་
ཞིག་ཀྱན་ལ་ཐུན་པ་གཏན་བཅོམ་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བྱེད་དང་གསུམ་གྱི་
སྐབས་སུ། དགོས་དོན། བསྐྱས་དོན། ཆིག་དོན་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ནི། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་ཐོག་མར་
ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་གསུམ་མངའ་བའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྟན་འདས་ལ་བསྟོད་ཕྱག་
མཛོད་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་གི་སྟོན་པའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཤེས་

པའི་སྒྲིག་སྒྲིག་། རང་ཉིད་སྒྲིག་སྒྲིག་པའི་སྒྲིག་པ་དང་མཐུན་པར་བསྒྲིག་པ་དང་། རང་
གཞན་གྱི་བསོད་ནམས་འབྲེལ་བ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་དོན་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་འབྱུང་བ།
དད་པ་དཀར་ཆོས་ཀྱི་ཅ་བར་རྟོགས་པ། སྐབས་སུ་འགྲོ་བ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བསྒྲིག་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲིག་པར་རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་
དུ། རང་འབྲེལ་ལས། ❶ བསྒྲིག་བཅོས་བྱེད་པར་འདོད་པས། རང་གི་སྒྲིག་པའི་ཆེ་བའི་
བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། དེ་ལ་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་སྒྲིག་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་བྱག་
འཆལ་བ་བརྟེན་མོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། རང་པ་དང་པོས་རང་དོན་སྤྱད་ཆོག་སྒྲིག་སྒྲིག་པས། གཉིས་པས་གཞན་དོན་
སྤྱད་ཆོག་སྒྲིག་སྒྲིག་པས་ ❷ འཕྲིན་ལས་སྤྱད་ཆོག་སྒྲིག་སྒྲིག་པའི་སྒྲིག་པ་བསྒྲིག་ཅིང་
བྱག་འཆལ་བ་བསྒྲིག་ཏོ། །

གསུམ་པ་ལ་དངོས་དང་། མཐའ་དབྱེད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སངས་
རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་གང་ཞིག་ཆོས་ཅན། རང་དོན་སྤྱད་ཆོག་སྒྲིག་སྒྲིག་པས་མངའ་སྟེ། ཤེས་བྱ་
ཀྱན་མཛོད་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་
པའི་མི་ཤེས་པའི་སྤྱད་པ་གཏན་ནས་བཅོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་བརྟེན་པའི་བྱིར། གང་
ཞིག་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲིག་ཏེ་སྒྲིག་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་འཇུག་པ་མི་
འཐད་དམ་སྙམ་ན། སྒྲིག་མེད་དེ། སྒྲིག་བྱེད་བྱག་ལ་འཇུག་པ་ནི། སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་
འཇུག་པ། གཙོ་ཆེ་བའི་སྒྲིག་པས་འཇུག་པ། བྱེད་པར་གྱི་ཆོག་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲིག་པས་
འཇུག་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་ལ། སྐབས་འདིར་ཀྱན་ལ་སྤྱད་པ་གཏན་བཅོམ་ཞེས་པའི་
བྱེད་པར་གྱི་ཆོག་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཁོ་ན་ལ་
འཇུག་པའི་བྱིར་ཏེ། ཀྱན་ལ་སྤྱད་པ་གཏན་བཅོམ་པ་དེ་དེ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་ལ་

མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། རང་འགྲེལ་ལས། ❶གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་སངས་
 རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྒྲས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཀུན་ལ་ཞེས་
 བྱ་བ་ཡང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བཟོད། མདོ་ལས། ❷བྲམ་ཟེ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
 སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་རི་སྟེད་པ་དེ་སྟེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཡོད་ན་སྐྱེ་མཆེད་
 བཅུ་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྩ་བ་ཅན་གྱི་སྒྲ་
 རྒྱས་བཅུ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་བཞི་ལྟ་
 བུའི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་ཐུན་པ་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་
 མཆོན་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཐུན་པས་གཟུགས་མདོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་
 ལ་སྒྲིབ་པ་བཞིན་དུ། སྒྲིབ་པ་གཉིས་པོ་དེས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ཀུན་མདོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་
 ལ་སྒྲིབ་པ་སོགས་ཐུན་པ་དང་འབྲེལ་སྒྲིབ་པས་དེ་ལྟར་ཟོད་པའི་ཕྱིར། རང་འགྲེལ་
 ལས། ❸མི་ཤེས་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་དོན་མཐོང་བ་ལ་གོགས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཐུན་པ་
 སྟེ། ཞེས་གསུངས།

མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་བཞི་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཟབ་ཅིང་སྤྲ་བས་མི་ཤེས་པ།
 དུས་ཤིན་ཏུ་བསྐྱལ་བས་མི་ཤེས་པ། དུས་ཤིན་ཏུ་བསྐྱལ་བས་མི་ཤེས་པ། རྣམ་པའི་
 དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པས་མི་ཤེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དག་བཅོམ་པ་ལྷ་རིའི་བྱས་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་ ❹པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྷ་མ་ཤེས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་
 པ་ནི། དག་བཅོམ་པ་མོའུ་འགལ་གྱི་བྱས་རང་གི་མ་འོད་ཟེར་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་
 ཁམས་ཀྱི་དབྱལ་བར་སྐྱེས་པ་མ་ཤེས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། དག་བཅོམ་པ་ལྷ་རིའི་
 བྱས་བྱིམ་བདག་དཔལ་སྐྱེས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཐར་པའི་ས་བོན་བསྐྱལ་བ་དུ་མར་བསགས་པ་
 ཡོད་པ་མ་ཤེས་ནས་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་བ་ན། སྟོན་པས། ❺དེས་ནི་འདི་ཡི་ཐར་བ་ཡི། །ས་

ཐོན་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བ་དག། མཆོན་ནམ་རྩོལ་གསེབ་ན་གསེར། །བག་ལ་ཞ་བའི་ཚུལ་དུ་
གཟིགས། །ཞེས་གསུངས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། གནས་བརྟན་སྤྱོད་གཙན་
འཛིན་གྱིས། ^①མ་བུའི་མདོངས་ནི་གཅིག་པུ་ཡི། །རྒྱ་ཡི་དབྱེ་བ་སྤྲོ་ཆོགས་^②པ། །ཀྱན་མཁྱེན་
མིན་པས་ཤེས་བྱ་མིན། །དེ་མཁྱེན་པས་ན་ཀྱན་མཁྱེན་སྟོབས་^③། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་བུ།

གཏན་བཅོམ་ཞེས་པ་ཡང་། དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པའི་སྟོབས་
གྱིས་རྩ་བ་ནས་སྤར་སྒྲེ་མི་རུང་གི་ཚུལ་གྱིས་བཅོམ་པ་ལ་བྱེད་དེ། རང་འབྲེལ་
ལས། ^④ཐམས་ཅད་ལ་ཐུན་པ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ་བཅོམ་པས་ཀྱན་ལ་ཐུན་པ་གཏན་
བཅོམ་པའོ། །ཞེས་དང་། ^⑤དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་གཉེན་པོ་བརྟེན་
ནས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱིས་མི་སྒྲེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་བྱིར་གཏན་ནས་ཡེ་
བཅོམ་པ་སྟེ། དེའི་བྱིར་འདི་ནི་ཀྱན་ལ་ཐུན་པ་གཏན་བཅོམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

རྩ་བའི་རྒྱུ་པ་དང་པོས་སྤངས་པ་ཐུན་ཆོགས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་རྟོགས་པ་
ཐུན་ཆོགས་^⑥ཤུགས་ལ་བསྟན་ཏོ། །སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། གཞན་
དོན་ཐུན་ཆོགས་མངའ་སྟེ། འཁོར་བའི་འདམ་ནས་འགྲོ་བ་རྣམས་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་བྱངས་པར་མཛད་པའི་བྱིར། ཉེར་ལེན་གྱི་ཐུང་པོ་ལྟ་བུ་འདི་ལ་འཁོར་བ་ཞེས་
བྱ་སྟེ། སྒྲེ་འཆི་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་དེ་འཁོར་བའི་བྱིར་ཏེ། ^⑦ཤུག་བསྐལ་འཁོར་
བ་ཅན་ཐུང་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

འཁོར་བ་ལ་འདམ་ཞེས་རྫོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འདམ་དེ་སྤར་སྤར་ཀྱན་
ཆགས་པའི་གནས་ཡིན། བརྒྱལ་བར་དཀའ། གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་བརྒྱལ་དགོས་པ་
བཞིན་དུ། འཁོར་བ་དེ་ཡང་འགྲོ་བ་ཀྱན་^⑧ཆགས་པའི་གནས་ཡིན། མེད་པའི་རྒྱན་
དང་བཅས་པས་བརྒྱལ་བར་དཀའ། སངས་རྒྱས་ལ་བརྟེན་ནས་བརྒྱལ་དགོས་པ་

སོགས་འདམ་དང་འབྲ་བས་དེ་ལྟར་རྫོང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ^①འཁོར་བ་ནི་
འགྲོ་བ་ཀྱན་ཏུ་ཆགས་པའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་བཀྲལ་བར་དཀའ་བའི་ཕྱིར།
འདམ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས།

ཁོ་ན་རེ། སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་ཅ་བར་དངོས་སུ་མ་བོན་པས་མི་
རྫོང་ཅེ་ན། སྒྱུན་མེད་དེ། འགྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་ལ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་
བར། ^②བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱུགས་བཅེ་བ་དང་ལྡན་པས་དམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་བྱུག་
བརྒྱུང་བ་དག་གིས་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བྲངས་སོ། །ཞེས་གསུངས། སངས་རྒྱུ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། འཕྲིན་ལས་སྤྱན་ཆོགས་མངའ་སྟེ། དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་
དམ་པའི་ཆོས་ཕྱིན་ཅེ་མ་ལོག་པར་སྟོན་པར་མཛད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བྱུགས་བཅེ་བའི་སྒྲོན་ས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གཟིགས་པ་བཞིན་
སྤང་དོར་ཕྱིན་ཅེ་མ་ལོག་པར་སྟོན་པས་གདུལ་བྱ་རྣམས་བྲང་བར་མཛད་ཀྱི། རྩེ་འབྲུལ་
དང་དམ་པ་སྒྱུན་པའི་མཐུ་སོགས་ཀྱིས་འཁོར་བ་ལས་བྲངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་འགྲེལ་
ལས། ^③ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྟོན་པས་འཁོར་བའི་འདམ་ལས་འགྲོ་བ་བྲངས་
ཀྱི། རྩེ་འབྲུལ་དང་དམ་པ་སྒྱུན་པའི་མཐུས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན་སྟོན་
པས་རྩེ་འབྲུལ་བསྟན་པས་ཅི་བྱ་སྟམ་ན། སོ་སོ་སྒྲེ་བོ་ནི། རྩེ་འབྲུལ་ལ་སྤྱར་དུ་སེམས་
གཏོང་བ་ཡིན་པས་གདུལ་བྱ་དད་པ་སྒྲེ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །མཆོད་རྫོང་གི་གཞུང་འདིས་
ཕྱི་ནང་གི་སྟོན་པ་དང་བསྟན་པའི་བྱུང་པར་གསལ་པོར་བསྟན་ཏེ། རང་གི་སྟོན་པ་
སྤངས་ཏོགས་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་། བསྟན་པ་འཁོར་བ་ལས་སྒྲོལ་བའི་ཐབས་དམ་པ་
དང་། སྒྲོལ་མ་^④ཉན་རང་དག་བཅོམ་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་སྤྱར་མི་ལྡོག་པའི་ཚུལ་གྱིས་
བཀྲལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་དང་། བསྟན་པ། སྒྲོལ་མ་རྣམས་རྒྱ་

མཚན་དེ་དག་ལས་ལོག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་མཐའ་དབྱེད་^①པ་ལ། བཤད་བྱའི་ལུང་དགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་འགྲེལ་ལས།^②རང་སངས་རྒྱས་དང་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱང་
ཉན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མོངས་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱིར། ཀུན་ལ་ཐུན་པ་བཅོམ་པར་ནི་
འདོད་མོད་གྱི། གཏན་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དེ་དག་ལ་སངས་རྒྱས་གྱི་ཆོས་དང་
ཡུལ་དང་དུས་ཤིན་ཏུ་བསྐྱལ་པ་དང་དོན་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་ལ་ཉན་
མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། དོགས་པ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་རང་དབྱ་བཅོམ་པས་
སྒྲིབ་པ་གཉིས་པོ་དེ་སྤངས་སམ་མ་སྤངས། སྤངས་ན་དེ་སངས་རྒྱས་དང་བྲལ་མེད་དུ་
འགྱུར། མ་སྤངས་ན། དེ་གཉིས་སྐྱག་བསྐྱལ་མཐར་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་དེ་མ་
སྤངས་པའི་བྱིར། བྲལ་སྟེ། མདོ་ལས།^③ང་ནི་ཆོས་གཅིག་མདོན་པར་མ་ཤེས་ཤིང་
ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པར་སྐྱག་བསྐྱལ་གྱི་མཐར་བྱེད་པར་མི་སྤོ། །ང་ནི་ཆོས་གཅིག་
ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་ཤིང་མ་སྤངས་བར་སྐྱག་བསྐྱལ་གྱི་མཐར་བྱེད་པར་མི་བྱ་^④། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ། སྒྲོབ་དཔོན་གང་སྟེལ་གྱི་ལན། རྒྱལ་^⑤སྤྲུལ་གྱི་ལན། རང་ཉིད་
གང་གི་རྗེས་སུ་འབྱང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་གཉིས་སྐྱག་བསྐྱལ་མཐར་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་
སྒྲོན་མེད་དེ། ཉན་མོངས་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་ཀས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་
བྱིར། དེ་གཉིས་ཀ་སངས་རྒྱས་དང་བྲལ་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཉན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་
པའི་མི་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་ཀས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྤངས་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། དེ་གཉིས་སྐྱག་བསྐྱལ་མཐར་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་སྒྲོན་མེད་དེ། དེ་གཉིས་

ཀམ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པ་ནམས་ཐོབ་པ་ཆད་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་འདུན་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་སངས་རྒྱས་དང་བྱུང་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་སྐྱབ་པ་གཉིས་པོ་དེ་འདུན་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་ཀྱང་། སྤར་ཡང་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་མངོན་འགྱུར་དུ་འགྱུར་བ་སྤིད། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་གཉིས་སྐྱེ་མི་རུང་གི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་པོ་སྤྲུལ་གྱི་ལན་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་སྟེ། མདོ་ལས། དག་སློང་དག་སྤྱོད་གྱིས་མིག་འདུན་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སློངས་ཤིག་དང་། དེ་ལྟར་ན་མིག་ཡོངས་སུ་སྤངས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། གནས་ལྷ་པའི་རང་འགྲེལ་ལས། ^①ཇི་ཅམ་གྱིས་ན་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་པ་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་ན། རང་གི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་ནི་ཐོབ་པ་ཆད་པས་སོ། །གཞན་གྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་གཟུགས་ཐམས་ཅད་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ནི། དེ་དག་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རང་གི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་སྤངས་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་སྐྱབ་པ་གཉིས་པོ་དེ་བཅོམ་ཞེས་རྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དང་པོ་རྩ་བ་ནས་བཅོམ། གཉིས་པ་འདུན་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་བཅོམ་པས་དེ་ལྟར་རྗོད་པའི་ཕྱིར། དེས་དེ་གཉིས་གཏན་ནས་མ་བཅོམ་པ་སྟེ། དེས་དེ་གཉིས་ཀའི་ས་བོན་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ངག་དོན་ནི། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། སུན་སུམ་ཆོགས་པ་གསུམ་མངའ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་སུན་ཆོགས། གཞན་དོན་སུན་ཆོགས། འཕྲིན་^②ལས་སུན་ཆོགས་གསུམ་མངའ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། །ཆོས་མངོན་མཛོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རབ་བཤད་བྱ། །ཞེས་པ་
སྟེ། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་སྤྱན་སྦྱང་ཆོག་པ་གསུམ་མངའ་བའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ལ་བསྟོད་བྱག་མཛད་ནས་བསྟན་བཅོས་རྩམ་པར་དམ་བཅའ་མཛད་པ་ལ་ཆོས་
ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྩམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཆོས་མངོན་པའི་མཆན་དོན་དང་། མཛོད་ཀྱི་མཆན་དོན་ནི། །དང་
པོ་ལ། དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་དང་། བརྟམ་བཏགས་པའི་ཆོས་མངོན་པའོ། །དང་པོ་
ནི། ཆོས་མངོན་ཤེས་རབ་བྱི་མེད་རྗེས་འབྲང་བཅས། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། སྒྲིག་དོན་དང་།
གཞུང་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མངོན་པ་ལ་མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། སེམས་ཉིད། རྗེས་
འབྲང་གི་དོན་ལ་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདུས་བྱས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་པར་
དམིགས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། མངོན་པའི་མཆན་ཉིད། དཔེར་ན་ལམ་བདེན་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྒྲིག་སྤྱོད་ལས། མཐོང་ལམ། སྒྲིམ་ལམ། མི་སྟོབ་ལམ་དང་
གསུམ། འཁོར་དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྟ་ཡོད་དེ། རང་
འབྲེལ་ལས། ❶ ཆོས་མངོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གང་ཞེ་ན། ཆོས་མངོན་ཤེས་རབ་བྱི་མེད་
རྗེས་འབྲང་བཅས། །ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དེ་ལ་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་རབ་ཏུ་ནམ་པར་
འབྱེད་པའོ། །བྱི་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཟག་པ་མེད་པའོ། །རྗེས་འབྲང་བཅས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འཁོར་དང་བཅས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཟག་པ་མེད་པའི་སྤང་པོ་ལྟ་ལ་ཆོས་མངོན་པ་ཞེས་
བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །རེ་ཞིག་འདི་ནི་དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
ལམ་གསུམ་ག་ཡང་རེ་རེ་ནས་སྤང་པོ་ལྟ་པ་ཅན་ཡིན་པས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་ཏེ།
ལམ་བདེན་བཞིན། ཟག་མེད་ཀྱི་གཟུགས་སྤང་ནི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཀྱི།
གཟུགས་སྒྲིའི་རྒྱད་ཀྱི་སོ་ཐར་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་གཟུགས་སྤང་མ་ཡིན་ཏེ། སོ་ཐར་

གྱི་སྒྲིམ་པ་ལ་བྱེ་བྲག་སྤྱི་བའི་སྒྲིམ་པ་འདིར་བྲག་བཅས་གྱིས་བྱུང་བའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སྒྲིམ་པའི་ལམ་ནི་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བྲག་པ་
མེད། །ཅེས་སྒྲིམ་ལམ་བྲག་བཅས་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་ཞེ་
རགས་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལྟ་བུ་ལ། སྒྲིམ་ལམ་
གྱི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་བྲག་བཅས་
སྒྲིམ་ལམ་ཆོས་ཅན། ལམ་བདེན་ཡིན་པར་ཐལ། འཕགས་རྒྱུད་གྱི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་
བྱིར། བྱུང་སྟེ། འཕགས་རྒྱུད་གྱི་མཁྱེན་པ་ཡིན་ན་འཕགས་ལམ་རྣམ་དག་ཡིན་དགོས་
པའི་བྱིར་དང་། དེ་ཡིན་ན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར།
ལམ་མ་ཐོབ་པ་སོ་སོ་ཡི། །སྤྱི་བོར་འདོད། ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཅ་རྟགས་དེར་
ཐལ། སྒྲིམ་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། འཁོར་གསུམ། ཅ་བར་འདོད་ན། བྲག་མེད་ཡིན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། བྱུང་སྟེ། བྲག་མེད་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། །ཞེས་དང་། ལམ་མ་
གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས། །བྲག་བཅས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མཐོང་ལམ། བསམ་གཏན་ས་རྒྱག་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ཏེ། སྒྲིམ་
ལམ་ཆོས་མཆོག་དེ་དེ་ལ་བརྟེན་པ་གང་ཞིག་དེ་གཉིས་ས་གཅིག་པའི་བྱིར། དང་པོ་
བྱུང་སྟེ། སྒྲིམ་བྱུང་མི་སྒྲིམ་མེད་པ་དང་། །བྱུང་པར་བསམ་གཏན་ས་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། དེ་ནི་ཆོས་མཆོག་དང་ས་གཅིག་། ཅེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། སྒྲིམ་ལམ་དང་མི་སྒྲིམ་ལམ་བྲག་མེད་ས་དགུ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ།
བྲག་མེད་གྱི་བསམ་གཏན་ས་རྒྱག་དང་། བྲག་མེད་གྱི་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་གང་
རུང་ལ་བརྟེན་པའི་བྱིར། སྒྲིམ་པ་འདིར་རྟེན་པའི་དོན་ནི་ལམ་དེ་ས་དེའི་ངོ་བོར་སྤྱིས་པ་
ལ་འཇོག་སྟེ། ལམ་དེ་ས་དེ་ལ་བརྟེན་ན་ལམ་དེ་ས་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། འཁར་གཞིང་

ལ་རྒྱུག་བརྟེན་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་བརྟེན་པ་དོན་གཞན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་དེ་རྗེས་འབྲང་འཁོར་དང་བཅས་ན་སྤང་པོ་ལྟ་བུ་པ་ཅན་
ཡིན་པའི་ཚུལ་རིམ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་ཁམས་སུ་བྱ་མེད་མི་
སྟོགས་མེད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱ་མེད་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྟ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་སུ་དེ་
གཉིས་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཡིད་བདེ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱ་མེད་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྟ། བསམ་
གཏན་གསུམ་པར་དེའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སེམས་ཆོར་བདེ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱ་མེད་ཀྱི་
སྤང་པོ་ལྟ། བསམ་གཏན་བཞི་པར་དེའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ལ་བརྟེན་
པའི་བྱ་མེད་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྟ། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་དུ་དེའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཆོར་
བ་བཏང་སྟོམས་ལ་བརྟེན་པའི་བྱ་མེད་ཀྱི་སྤང་པོ་བཞི་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་
སྐབས་འདིར་བྱ་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་དེའི་འཁོར་དུ་བྱ་མེད་ཀྱི་སྤང་
པོ་ལྟ་ལྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

ཁོ་ན་རེ། མི་འཐད་དེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ན་གཙོ་སེམས་ཡིན་དགོས།
ཤེས་རབ་ཡིན་ན་སེམས་བྱང་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། བྱིར་དེ་ལྟར་ཡིན་
ཀྱང་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་སྐབས་འདིར་ཤེས་རབ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར།
དཔེར་ན། ཡིད་ཆེས་པའི་སྐབས་སུ་དང་བ་གཙོ། ཚུལ་འགྲོ་བ་ན་མཉན་པ་གཙོ། ནད་
འཆོ་བའི་ཆེ་སྤྲན་པ་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ། རྒྱལ་པོ་སོགས་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་བཞིན་
ནོ། །ཁ་ཅིག །རྣམ་གྲོལ་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྟ་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སྤང་
པོ་ལྟར་འཛོགས་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྤང་པོ་ལྟའི་རྣམ་པར་
འགྲེལ་བ་ལས་བཤད་པའི་བྱིར། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སྟོམས་འཇུག་དགོ་བ་ཅེ་གཅིག་
པ། །རྗེས་འབྲང་བཅས་ན་སྤང་པོ་ལྟ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤང་པོ་ལྟ་ཡང་རྣམ་གྲོལ་ཀྱི་

ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། རོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཐོབ་བྱ་བྱིར་གང་དང་བསྟན་བཅོས་གང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྐབས་སུ། སྤྱིའི་རོན་དང་། ཡན་ལག་གི་རོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཆོན་ཉིད།
དབྱེ་བ། མིང་གིས་འདོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་བཤའ་བ། དེའི་བྱེད་ཆོས་གཞན་བཤའ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཟག་མེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་སྤྱུང་མ། དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་
ཐབས་གང་རུང་གི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོར་
དམིགས་པ། བརྟན་བཟགས་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་མཆོན་ཉིད།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་མངོན་པའི་སྡེ་སྡོད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུ་
གཟུགས་ཕུང་གིས་བསྟུས་པ་དང་། ཆོགས་སྦྱར་པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་
ཀྱི་ཤེས་རབ་སོགས་ཕུང་པོ་བྱེ་མ་བཞི་ཅི་རིགས་པས་བསྟུས་པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། རང་
འགྲེལ་ལས། ❶ བརྟན་བཟགས་པ་ནི། དེ་ཐོབ་བྱ་བྱིར་གང་དང་བསྟན་བཅོས་
གང་། །ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཐོས་པ་དང་བསམས་པ་དང་བསྒྲོམས་
པ་ལས་བྱུང་པའི་ཤེས་རབ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། སྤྱིས་ནས་ཐོབ་པ་རྗེས་སུ་
འབྲང་བ་དང་བཅས་པའོ། །བསྟན་བཅོས་གང་། ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེ་ཡང་ཟག་པ་མེད་
པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དེའི་ཆོགས་སུ་གྱུར་པས་ཆོས་མངོན་པ་ཞེས་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། བརྟན་བཟགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ལ། མངོན་པའི་མིང་གིས་
གདགས་སུ་རུང་སྟེ། དེ་འདོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་ཆང་བའི་བྱིར། མངོན་པའི་སྡེ་སྡོད་
དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པས་མངོན་པ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་དེ། ཆོགས་སྦྱར་གྱིས་བསྟུས་

པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་མངོན་པ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཏགས་
པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མངོན་པ་འཐོབ་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་
པའི་སྡེ་སྡོད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་དགོས། དེ་འཐོབ་བྱེད་
ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་རྣམས་ལ་ཉམས་ལེན་བྱེད་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་
ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་ལ་གཞི་བྱེད་ནི། དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། མངོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཟག་མེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྐྱུ་ན། བརྟུ་བཏགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཆོས་ཅན།
ཆོས་མངོན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་ངོས་
ནས་དོན་དམ་པའི་ཆོས་སྤྱི་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་མངོན་དུ་སྤྱོད་པས་དེ་ལྟར་རྗོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། རང་འགྲེལ་ལས། ❶ དེས་པའི་ཆོག་ཏུ་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་
ཕྱིར་ཆོས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུས་ན་འདི་ནི་དོན་དམ་པའི་ཆོས་སྤྱི་ངན་ལས་འདས་པའམ་ཆོས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་མངོན་དུ་སྤྱོད་པས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་མངོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་
པོ་ས་གང་ན་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། སྤྱིས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཁམས་གསུམ་ག་ན་ཡོད་ལ། ཐོས་
བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་ན་ཡོད་ཀྱི། གཟུགས་མེད་ན་མེད་དེ། དེ་ན་སྤྱི་
མེད་པའི་ཕྱིར། བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་འདོད་ཁམས་ཁོ་ནར་ཡོད་ཀྱི། གོང་མ་གཉིས་
ན་མེད་དེ། དེ་གཉིས་ན་སེམས་པར་ཚུལ་པ་ན་སྒྲིམ་བྱུང་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་དུ་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། སྒྲིམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་ཡོད་ཀྱི་འདོད་པར་མེད་དེ། དེ་
མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ❷ འདོད་པའི་
ཁམས་ན་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གསུམ་སྟེ། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་སྤྱིས་
ནས་ཐོབ་པ་རྣམས་སོ། །གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་ནི་གསུམ་སྟེ། ཐོས་པ་དང་སྒྲིམ་པ་ལས་

བྱང་བ་དང་སྐྱེས་ནས་ཐོབ་པ་རྣམས་སོ། །བསམ་པ་ལས་བྱང་བ་ནི་མེད་དེ། གང་གི་ཆེ་
 དེ་དག་སེམས་པར་རྩམ་པ་དེའི་ཆེ། དེ་དག་ནི་ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་དག་ཁོ་ན་ཉིད་ཉི་བར་
 གནས་པ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ན་ནི་སྒྲིམ་པ་ལས་བྱང་བ་དང་སྐྱེས་ནས་
 ཐོབ་པ་དག་གོ། །ཞེས་གསུངས། ཁོ་ན་རེ། ཆོས་མངོན་པ་མེ་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་
 སྤྱང་གི་ལས་སྐྱབ་མེད་པར་ཐལ། བརྟུགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཡིན་ན་ཆོས་
 མངོན་པ་མ་ཡིན་དགོས། རོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་མེ་ལ་སྐྱེས་ཀྱང་སྤྲེག་མི་རྒྱས་
 པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་སྤྱང་བའི་མཆོམས་མེད་ཀྱི་ལས་
 མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་སྐྱེ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་དགོས། ཡེ་ཤེས་ལ་སྐྱེས་ཀྱང་
 ཁྲག་འབྱེན་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། རྟུབ་པ་ཁས།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། བརྟུགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
 རོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཟག་བཅས་རྣམས་དང་། མངོན་
 པའི་སྤྱེ་སྤྱོད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་ནི། འདིར་དེ་དོན་དུ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས། ངག་དོན་ནི།
 བསྟན་བཅས་འདི་ཆོས་ཅན། མངོན་པའི་མཛོད་ཅེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
 མངོན་པ་སྤྱེ་བདུན་གྱི་དོན་གཅེས་ཤོས་རྣམས་སྤྱོད་ཉིད་ཀྱི་བཟོད་བྱའི་དོན་དུ་ཡང་དག་
 པར་ཆུད་པས་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནོར་གང་དུ་འཛོག་པའི་གནས་ལ།
 ནོར་གྱི་མཛོད་ཅེས་བཟོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་མངོན་པ་སྤྱེ་བདུན་པོ་དེ་ལ་མངོན་པའི་
 མཛོད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་བསྟན་བཅས་འདི་འབྱུང་བའི་སྤངས་སམ་གནས་ཡིན་པས་དེ་
 ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རལ་གྱི་གང་ནས་འབྱེན་པའི་ཤུབས་ལ་རལ་གྱིའི་
 ཤུབས་ཞེས་བཟོད་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན། གང་ཟག་
 ལུས་བསྟན། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མངོན་པ་འཆད་པ་ལ་གྲས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན་
 དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད། །ཅེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་
 གསུངས། མངོན་པ་སྡེ་བདུན་གསུངས་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་རབ་
 ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྦྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བསྦྱེད་པ་ལ་ཆོས་ཅན།
 དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྦྱོང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་
 སྦྱང་དགོས་ཏེ། དེའི་དབང་གིས་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་སྤྱིད་པའི་རྒྱ་མཚོར་འབྱུང་^❶པའི་
 ཕྱིར། ཉོན་མོངས་སྦྱོང་བ་ལ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་བསྦྱེད་དགོས་ཏེ།
 ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་མེད་པར། ཉོན་མོངས་དངོས་སུ་སྦྱོང་
 མི་རུས་པའི་ཕྱིར། མངོན་པའི་སྡེ་སྟོན་འདི། ཉོན་པས་གསུངས་ཏེ། དག་བཙུམ་པ་ཆེན་
 པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་
 དང་། དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་སྟོན་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་ན་སྟོན་པས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་
 པ་དང་བག་ལ་ཉལ་སོགས་དང་མཐུན་པར་ལུང་དེ་དང་དེ་ལས་སིལ་བུར་སིལ་བུར་
 བྱས་པ་རྣམས། དག་བཙུམ་པ་ཆོས་སྟོབ་ལ་སོགས་པས་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆོས་ལ་
 སོགས་པར་བསྐྱེད་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གྱེ་མ་འདུས་བྱས་རྣམས་མི་
 ཏྲག་ །སྦྱེ་ཞིང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ལྟ་བུ།

དེས་ན། མངོན་པ་སྡེ་བདུན་ཡང་དང་པོར་སྟོན་པས་གསུངས་པ། དག་བཙུམ་པ་
 རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གིས་གང་བསྐྱེད་སྟུང་ན། ^❷ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་ཀ་
 རྒྱུའི་བྱས། །རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དབྱིག་བཤེས་ཀྱིས། །རྣམ་ཤེས་ཆོགས་ནི་ལྟ་སྦྱིད་
 ཀྱིས། །ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཤུའི་བྱས། །གདགས་པའི་བསྟན་བཙུན་མོའི་འགལ་

བྱས། །འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་གསུམ་པོ་ཆེས། །ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་གང་པོས་
བསྟུས། །ཞེས་སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་པོ་སྤྲུལ་གྱི་གཞུང་ལས་ལྷག་པར་འབྱུང་བ། མཆིམས་
ལྷ་རྩེ་གོ་ཆས་སྟོམ་དུ་བསྟུས་པའོ། །ལོ་ཅེས་པ་མ་རངས་པའི་ཆོག་ཡིན་པས། སྟོབ་
དཔོན་དང་མདོ་སྟེ་པ་ན་རེ། མདོན་པ་སྟེ་བདུན་སོ་སོ་སྟེ་བོའི་བརྒྱུ་ཉ་དེ་དང་དེས་བྱས་
པ་ཡིན་གྱི། སྟོན་པས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་འདུས་བྱས་རྫས་བྱུང་དང་། རྒྱལ་
ལུན་ཆ་མེད་སོགས་བཀའ་དང་འགལ་བའི་དོན་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་བྱེ་
བྲག་སྟེ་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་བཤད་མཆོ་ཆེན་མོའི་རྩེས་སུ་འབྲངས་
ནས། དུས་གསུམ་རྫས་ཡོད་དུ་སྟེ་བའི་དོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་
མདོ་སྟེ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་མདོ་ཆད་མར་བྱེད་གྱི། བྱེ་བྲག་
བཤད་པ་སོགས་བསྟན་བཅོས་ཆད་མར་མི་བྱེད་པས། མདོ་སྟེ་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་
ཅད་དཔེ་ཅམ་གྱི་སྟོན་སྟོན་པས་དཔེ་སྟོན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱའོ། །

སྐབས་འདིར་སྟེ་དོན་ལ། དགོས་འབྲེལ་ངག་གི་དབྱེ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན།
གཞུང་གི་ཆོག་གང་གིས་རྒྱལ་རི་ལྟར་བསྟན་པ། དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་འདིར་ཐོག་
མར་བཀོད་པའི་དགོས་པ། དགོས་སོགས་ཆོས་བཞིའི་འབྲེལ་བ་ངོས་བཟུང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། ངག་ཅམ་ལ་ཡོད་པའི་དགོས་སོགས་ཆོས་
བཞི། བསྟན་བཅོས་ལུས་ལ་ཡོད་པའི་དེ་བཞི། དགོས་འབྲེལ་ངག་ལ་ཡོད་པའི་དེ་བཞི་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ངག་དོན་མཐུན་ཐམས་ཅད་ལ་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ཡོད་ལ།
ངོས་འཛིན་སྟའོ། །ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད། བསྟན་བཅོས་འདིའི་
བརྗོད་བྱ། འདི་ལ་བཏེན་ནས་སྤང་ཁམས་སྟེ་མཆེད་གྱིས་བསྟུས་པའི་ཆོས་ལྷ་པོ་ཉླགས་

པ། འདི་ཚེས་པའི་དགོས་པ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་ལྷག་མེད་མུ་ངན་
ལས་འདས་པ་ཐོབ་པ། འདིའི་ཉིང་དགོས། བྱི་མ་སྒྲ་མ་ལ་འབྲེལ་བ་ནི། འབྲེལ་བ་ཡིན་
ནོ། །བསྟན་བཅས་འདིའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་པོ་དེ་ཡང་། དགོས་འབྲེལ་གྱི་
ཆོགས་བཅད་འདིའི་བརྗོད་བྱ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་བཅས་འདི་ལ་དགོས་སོགས་
ཆོས་བཞི་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་དགོས་པ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་བསམ་
གྱིས་ཁྱུགས་པ། འདིའི་ཉིང་དགོས། དེ་དག་སྒྲ་མ་མེད་ན་བྱི་མ་མི་འབྱུང་བ་འདིའི་
འབྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཞེས་པས། འདིའི་བརྗོད་བྱ་དངོས་སུ་བསྟན། རབ་
ཏུ་རྣམ་འབྲེད། ཅེས་པས་དགོས་པ་དངོས་སུ་བསྟན། མེད་པར་ཉོན་མོངས་རྣམས།
ཞེས་པས། ཉིང་དགོས་དངོས་སུ་བསྟན། འབྲེལ་བ་ལྷུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ནི། དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་འདིར་ཐོག་མར་བཀོད་པ་ལ་ཆོས་ཅན།
དགོས་པ་ཡོད་^①དེ། བསྟན་བཅས་འདི་ལ་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་མེད་ལས་ཆེ་སྟམ་
པའི་དོན་མི་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཆོམ་དང་། མེད་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་བསལ་ནས། ཡོད་
དམ་སྟམ་པའི་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཆོམ་དང་། ཡོད་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་ནི། བསྟན་བཅས་འདིའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞིའི་ནང་ཆན་གྱི་འབྲེལ་བ་
^②དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་གྱི་ཆོས་
ལྔ་རྟོགས་པ་འབྱུང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཐོབ་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བསྟན་བཅས་དངོས་ཀྱི་དོན་ལ། བརྗོད་བྱ་དངོས་བཟུང་བ། དེའི་རང་
བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐག་བཅས་ཐག་པ་མེད་ཆོས་རྣམས། །ཞེས་

པའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཟག་པ་དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བས་རབ་ཏུ་སྦྱེ་བ། ཟག་བཅས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་བས་རབ་ཏུ་སྦྱེ་བ། ཟག་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གང་སྤྱིར་དེ་དག་ལ། ཟག་རྣམས་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་སུ་བསྟུས་ཏེ། ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད་ཆོས་རྣམས། །ཞེས་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། ^①འདི་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འདིར་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། གཞི་གྲུབ་ན་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་སྟེ། དངོས་པོ་དེ་ཡང་དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན། ལྟག་མེད་སྤང་འདས་ཀྱི་ཐོབ་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐོབ་པ། འཕགས་པའི་རིགས་བཞི། སོ་སྟེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་རྣམས་དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྣམ་མཁའ་དང་། ལམ་བདེན་གཉིས་ཀ་ཟག་མེད་དང་དངོས་པོའི་གཞི་མཐུན་^②ཡིན་པའི་སྤྱིར། སྤྱི་མ་རྣམས་གྲུབ་སྟེ། འདུས་བྱས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་ན་ལམ་བདེན་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར།

ཁོ་ན་རེ། དག་བཅོམ་པའི་མིག་དབང་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། སྒོ་མ་སྤང་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། བཅུ་ནི་སྒོ་མ་པས་སྤང་བྱ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དག་བཅོམ་པ་ཡིན་ན་ཟག་པ་སྤངས་པས་ཁྲབ་པའི་སྤྱིར། ཟེར་ན། མ་ཁྲབ་སྟེ། དག་བཅོམ་པའི་མིག་དབང་དེས་རང་རྒྱུད་ལྡན་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་མི་བྱེད་ཀྱང་། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱེ་བར་བྱའི་ཆོས་ནི་སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་
ལྟའོ། །ཞེས་སྒྲིག་པས་ཆོག་མོད། ཅིའི་ཕྱིར་ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད་ཆོས་
ནམས། །ཞེས་སྒྲིག་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ་སྒྲིབ་དཔོན་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
བསྐྱུས་ནས་སྟོན་པ་གང་ཞིག་སྤང་པོ་ལྔས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར་དང་།
ཡང་སྒྲིབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱན་བྱང་གི་ཆོས་ནམས་སོ་སོར་བསྟན་པའི་སྟོན་ས། དེ་དག་ལ་
སྒྲུང་དོར་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་དཔག་ཐོབ་པར་བཞེད་པ་གང་
ཞིག །ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱན་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
སོ་སོར་མཆོན་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསྟན་བཅོས་འདིའི་བརྗོད་བྱ་ཐམས་ཅད་
ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་སུ་བསྐྱུས་ནས་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཆད་ཉན་
བྱ་སྒྲ་ཞིང་། སྒྲུང་དོར་གོ་བདེ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཆོས་རབ་ཏུ་ནམ་
འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱེ་བར་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་འདིའི་བརྗོད་བྱ་^①ཆོས་ཅན།
གཉིས་ཀྱིས་ནི་བསྐྱུས་ཏེ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཟག་
བཅས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཟག་མེད་མདོར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལམ་མ་
གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་ནམས། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་གསུམ་གྱི་དོན་ནི། ལམ་བདེན་
མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་ནམས་ཆོས་ཅན། ཟག་བཅས་ཡིན་ཏེ། གོང་གི་མཚན་ཉིད་
དེའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། མཆོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། འགོག་བདེན་ལ་བརྟེན་ནས་ཟག་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་
བྱུང་སྟེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཟག་པ་ཀྱན་ཏུ་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འབྱེལ་
ལས།^②འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པས་ཀྱང་ཟག་པ་སྐྱེ་བར་ནི་འདོད་

མོད་གྱི། དེ་གཉིས་ལ་རྒྱས་པར་ནི་མི་འགྱུར་བས། དེ་གཉིས་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་
དུ་ཐལ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཟག་མེད་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གསུམ་
གྱི་ངག་དོན་ལ། ལམ་བདེན་དང་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཟག་མེད་ཡིན་
ཏེ། མཆོན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ཟག་
མེད་དོ། །ཞེས་སྟོས་པས་ཆོག་མོད། རྣམ་གསུམ་ཞེས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་
ན། ཡོད་དེ་ཆོར་བ་བདེ་སྟུག་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཆོར་བ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ཟག་བཅས་
ཟག་མེད་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཡོད་པར་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་དགྲ་བཅོམ་པ་སྟོན་སྟོ་གྲོས་གྱིས་བཞེད།

དཔེ་སྟོན་པ་ལྟ་མ་^①ཁ་ཅིག །དགྲ་བཅོམ་པའི་མིག་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ཟག་
པའི་ཉེན་མི་བྱེད་པས་ཟག་མེད་དེ། ཟག་པའི་གཉིན་པོ་མི་བྱེད་པས་ཟག་བཅས་སུ་
དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག །ལམ་ལ་འཇིག་ཉེན་པའི་
ལམ་དང་འདས་ལམ་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་ལམ་བདེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་
དང་། །འདུས་མ་བྱས་རྣམ་པ་གསུམ་འཇིག་ཉེན་ན་ཟག་མེད་དུ་མ་གྲགས་པས་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་ཡིན་ཞེས་ཟེར།

རང་ལན་ནི། གནས་མ་བྱ་པའི་སྡེ་བ་དག་འདུས་མ་བྱས་སྤང་འདས་གཅིག་
ལུང་སྟོན་བ་དང་། བྱེ་བྲག་པས་རྩལ་སྤ་རབ་སོགས་འདུས་མ་བྱས་མང་པོ་དགག་པའི་
ཕྱིར་དུ་གསུམ་ཞེས་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །འདུས་མ་བྱས་གསུམ་པོ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། རྣམ་
མཁའ་དང་འགོག་པ་གཉིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། འདུས་མ་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། འདུས་

བྱས་ཀྱིས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ནམ་མཁའ་མི་སྒྲིབ་པའོ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་ངག་དོན་ནི། གསུམ་པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཏྲག་པ་དང་མ་སྒྲིབ་
པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱིས་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་
མཆན་ཉིད། བདེན་བཞི་ལ་སོ་སོར་ཏྲག་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་བྲལ་
བར་དམིགས་པ་དེ། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གི་མཆན་ཉིད། རང་གི་དགག་བྱ་སྒྲེ་བ་ལ་
གཏན་དུ་གོགས་བྱེད་ཅིང་། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ལས་གཞན་པའི་འགོག་པར་
དམིགས་པ། སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པའི་མཆན་ཉིད།

ཁོ་ན་རེ། འགོག་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཡིན་པར་
ཐལ། མཆན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ན། ཏྲགས་མ་བྱུབ་སྟེ། སོ་སོར་ཏྲགས་འགོག་གིས་རང་གི་
དགག་བྱར་བྱུར་པའི་ཐག་བཅས་ལ་སྒྲིབ། ཏྲགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་
པས་རང་གི་དགག་བྱ་སྒྲེ་བ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ཅིག་པའི་གོ་སར་ནམ་མཁའ་མེད་ན། ནམ་མཁའ་དེ་རེ་འགའ་བར་
འགྱུར། ཡོད་ན་ཅིག་པའི་གོ་སར་ཅིག་པ་གཞན་ཆུད་པར་ཐལ། དེ་ན་གོ་འབྱེད་ནམ་
མཁའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུབ་སྟེ། ཅིག་པས་རང་གི་གོ་སར་གཟུགས་ཅན་གཞན་སྒྲེ་
བ་ལ་གོགས་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཅིག་པའི་གོ་སར་ནམ་མཁའ་ཡོད་དེ། མེད་ན་དེ་ན་ཅིག་
པ་ཉིད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་ལས་ཀྱང་། ^①བྲམ་ཟེ་ཞིག་
གིས། བཙུམ་ལྷན་འདས་ལ། ^②གོ་ཏུ་ཏ་མ། ས་ཅི་ལ་བརྟེན། བྲམ་ཟེ་ཆུ་ལ་བརྟེན་
ཏོ། །གོ་ཏུ་ཏ་མ། ཆུ་ཅི་ལ་བརྟེན། བྲམ་ཟེ་ཆུ་ལ་བརྟེན་ཏོ། །གོ་ཏུ་ཏ་མ། ཆུ་ཅི་ལ་
བརྟེན། བྲམ་ཟེ་ཆུ་ནམ་མཁའ་ལ་བརྟེན་ཏོ། །གོ་ཏུ་ཏ་མ་ནམ་མཁའ་ཅི་ལ་བརྟེན། བྲམ་
ཟེ། དེ་ནི་ཏ་ཅང་ཐལ་ཆེས་ཏེ། ནམ་མཁའ་ལ་ནི་ཏེན་མེད་པ་སྤང་བ་མེད་པ་དམིགས་པ་

མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་སྐབས་འདིར་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་
 ཅན། རྣམ་སྤྱུ་གྲུབ་སྟེ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོན་ཀྱང་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 རྒྱང་ཉེན་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་པའི་ཕྱིར། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གྱང་རྣམ་སྤྱུ་གྲུབ་སྟེ།
 སྤང་བྱ་ནམས་རྣམས་སོ་སོ་བ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། དེ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ནམས་གྱང་རྣམས་
 སོ་སོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འདུས་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་
 བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གནས་བརྒྱད་ཀྱི་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
 དེ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་སྤྱིར་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
 གནས་དང་པོ་ཁམས་བསྟན་པའི་གནས་བསྟན། དེར་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་^①བཤད་དབང་
 པོ། །ཞེས་མིང་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། དབང་པོ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཆད་པ་ལ་
 གནས་གཉིས་པ་དབང་པོ་བསྟན་པའི་གནས་བསྟན། དེར་ཁམས་གསུམ་པ་ཡི་ཉོན་མོངས་
 ཅན། །ཞེས་མིང་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཁམས་གསུམ་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་
 གནས་གསུམ་པ་འདི་གཉིས་པའི་གནས་བསྟན། སྟོད་བཅུད་ཀྱི་འདི་གཉིས་དེ་ཡང་
 རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱར་གྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་པའི་སྟོ་
 རས་ལས་ཀྱི་ནམ་གཞག་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། གནས་བཞི་པ་ལས་བསྟན་པའི་གནས་
 བསྟན། ལས་དེ་ཡང་སྤྱ་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་སྤངས་པ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་པའི་སྟོ་ནས་ཉོན་
 མོངས་ཀྱི་ནམ་གཞག་^②རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ་གནས་ལྷ་པ་སྤྱ་རྒྱས་སྟོན་པའི་གནས་བསྟན།
 ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཉོན་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་ལམ་དང་གང་ཟག་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་སྟོང་
 དགོས་ཞེས་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ལ། གནས་དྲུག་པ་ལམ་དང་གང་ཟག་སྟོན་པའི་གནས་
 བསྟན། དེར་སྟོས་པའི་ཞེས་པ་བཅུ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཆད་པ་ལ་གནས་བདུན་པ་ཡི་ཞེས་

བསྟན་པའི་གནས་བསྟན། སེམས་མཉམ་པར་བཞག་ན་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་
རབ་དུ་ཤེས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་པས། བསམ་གཟུགས་དང་དེ་ལ་བཞིན་པའི་ཐུན་
མོང་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་བྲག་དུ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། གནས་བརྒྱད་པ་སྟོམས་འབྲུག་
བསྟན་པའི་གནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གནས་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ནང་ནས། དང་པོ་ཁམས་སྟོན་པའི་གནས་དེ་
འཆད་པ་ལ། འདུས་བྲས་ཀྱི་ཕྱོགས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱས་པར་
བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ལམ་མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྲས་རྣམས། ཞེས་བཤད་ནས་
འདུས་བྲས་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། འདུས་བྲས་ཆོས་རྣམས་དེ་དག་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་
གཉིས་ཀྱི་སྐབས་འདིར་སྡེ་དོན་དང་གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ།
རྣམ་གྲངས། སྐྱབ་བཤད་པ། སྤང་པོ་ལྟ་རྒྱས་གཅིག་དང་རྒྱས་ཐ་དད་ལ་དབྱེད་པའོ། ། དང་པོ་
ནི། རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྐྱེས་པས་རབ་དུ་བྱེ་བར་དམིགས་པ། འདུས་བྲས་ཀྱི་མཆོན་
ཉིད། གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་སྤང་ནས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོའི་བར་ལ། འདུས་བྲས་
དང་སྤང་པོ་དོན་གཅིག ། སྤང་པོ་དང་དངོས་པོ་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། འདུས་མ་བྲས་ཀྱི་
དངོས་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དུས། གཏམ་ཀྱི་གཞི། དེས་པར་འབྱུང་
བཅས། གཞི་དང་བཅས་པ་ཞེས་པ་འདུས་བྲས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཏེ། དེ་
དག་ཉིད་དུས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདུས་བྲས་ཆོས་ཅན། དུས་ཞེས་བྲ་སྟེ། སོང་བཞིན་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་།
མི་རྟག་པ་བཟད་པའི་དུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། གཏམ་ཀྱི་གཞི་ཞེས་བྲ་སྟེ།
གཏམ་རྣམས་པལ་ཆར་སྐྱོད་ཀྱི་སྟངས་ནས་འབྱུང་ཉི་ཞིང་འབྲེལ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། དེས་པར་
འབྱུང་བཅས་ཞེས་བྲ་སྟེ། ལྷག་མེད་སྤང་འདས་འཐོབ་པ་ལ། སྐྱོད་ལས་དེས་པར་འབྱུང་

དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞི་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་གི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། བཞི་
པ་ནི། རྒྱུ་རྣམས་འདུས་ཤིང་སྤང་ནས་བྱས་པས་ན་འདུས་བྱས། ཞེས་རྫོང་དེ། རང་
འབྲེལ་ལས། ❶ རྒྱུ་རྣམས་འདུས་ཤིང་སྤང་ནས་བྱས་པ་དག་ནི་འདུས་བྱས་རྣམས་ཏེ།
རྒྱུ་གཅིག་གིས་བསྐྱེད་པ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ་ནི། གྲེ་བྲག་སྐྱ་བས་སྤང་པོ་ལྷ་རྩས་ཐ་དད་དུ་འདོད། མདོ་སྡེ་བས་འདུ་
གྲེད་གྱི་སྤང་པོ་དང་། སྤང་པོ་གཞན་བཞི་རྩས་ཐ་དད་དུ་འདོད་དེ། གཟུགས་དང་
གཟུགས་གྱི་མི་རྟག་པ་རྩས་གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། སྤང་པོ་ཡིན་ན་རང་གི་མི་རྟག་པ་
དང་རྩས་གཅིག་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར། ཞེས་འདོད་དོ། །སེམས་ཙམ་བས་སྤང་པོ་ལྷ་
རྩས་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདུས་བྱས་ཆོས་ཅན། ལྷ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་སོགས་
 ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ལ་སོགས་ལས་སྒྲིམ་པ་ལ་དོན་ཡོད་དེ། རྣམ་གྲོལ་གྱི་ཕྱང་
 པོ་ལ་གོ་བ་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱང་པོ་ལྷ་ཞེས་སྒྲིམ་པ་ལ་དགོས་པ་
 ཡོད་དེ། གཟུགས་སོགས་དོན་ལྷ་ལ་གོ་བ་གཅད་^②པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་སྒྲིབ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བྲག་
བཅས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །དང་པོ་ནི། དེ་དག་ཉིད་དུས་ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་
གཉིས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་དག་བྲག་བཅས་ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་ཡི་
དོན། བྲག་བཅས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ། འཐབ་
བཅས་། སྒྲུག་བསྐྱེལ། ཀྱུན་འབྱུང་། འཇིག་རྟེན། ལྷ་གནས། སྤིང་པ་ཞེས་པ་རྣམས་སུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྲག་བཅས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆོས་ཅན། ཉེར་ལེན་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་རྒྱ་ཉེར་
ལེན་ལས་བྱུང་། རང་འབྲས་ཉེར་ལེན་སྦྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་གི་ཀྱུན་སྦྱོང་།

དུ་གྲུང་པའི་ཉེར་ལེན་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཅ་ལས་བྱུང་བའི་མེ་ལ་ཅའི་མེ་
དང་སྒྲན་དང་མེ་ཉོག་སྐྱེད་པའི་ཤིང་ལ་སྒྲན་དང་མེ་ཉོག་གི་ཤིང་། རྒྱལ་པོ་ལ་རག་ལས་
པའི་མི་ལ་རྒྱལ་པོའི་མི་ཞེས་བཟོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཆོས་ཅན་འཐབ་བཅས་ཞེས་བྱ་སྟེ།
རང་གཞན་ལ་གཞོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱག་བསྐྱེད་ཞེས་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་
ཕྱིར། ཀྱན་འབྱུང་ཞེས་བྱ་སྟེ། བྱོད་ལས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་
ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་ཅིང་། གཉིན་པོས་ཀྱང་འཇིག་པའི་ཕྱིར། ལྷ་གནས་
ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡང་སྤྲིད་དུ་འཁོར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན། །ཆོས་གཞན་སྐྱེས་ཚུལ།
ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། དང་པོ་ལ། རང་བཞིན་དངོས། གསུམ་པོ་སོ་སོའི་སྒྲ་
དོན། དགོས་པ་དང་བཅས་པ། དེ་དག་ངས་པའི་རྒྱ་མཆན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་སྤང་པོ་ལྷ། །ཞེས་བཤད་ན་སྤང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན། ❶གཟུགས་ནི་དབང་
པོ་ལྷ་དང་དོན། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྒྲིལ་ན། གཞུང་དོན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། དུ་མ་སྤངས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་དུ་བྱེ་བ། སྤང་པོའི་
མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་གཟུགས་སྤང་སོགས་ལྷ། སྒྲིར་གཟུགས་སུ་རུང་བ་གཟུགས་ཀྱི་
མཆན་ཉིད། གཟུགས་རུང་རྣམ་པ་གཉིས་གང་རུང་གི་སྒྲི་ནས་གཟུགས་སུ་རུང་བ་དུ་
མ་སྤངས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་དུ་བྱེ་བ། གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོའི་མཆན་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ❷དགོ་སྒྲོང་དག །གཟུགས་སུ་ཡོད་ཅིང་གཟུགས་སུ་རུང་བས་ན་
དེའི་སྒྲིར་གཟུགས་ཉི་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། གཟུགས་ནི་
གཟུགས་རུང་མཆན་ཉིད་ཅན། །ཞེས་དང་། ཀྱན་བརྟུས་ལས། ❸གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོའི་
མཆན་ཉིད་ཅི་ཞེ་ན། གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་

མཆན་ཉིད་སྟེ། ཞེས་གསུངས། དབྱེ་ན། གཞུགས་སོགས་དོན་ལྟ། མིག་སོགས་དབང་
པོ་ལྟ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་ཏེ་བཅུ་གཅིག་གོ། གཞུགས་
གཞུགས་ཅན་གཞུགས་ལུང་བཅས་པོ་རྣམས་དོན་གཅིག་། ཁོ་ན་རེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མིག་
ཤེས་ཀྱི་གཞུང་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞུགས་ཡིན་པའི་ཟེར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། དབང་པོ་
གཞུགས་ཅན་པ་ཆོས་ཅན། ཐལ་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཞུགས་ལུང་ཆོས་ཅན། གཞུགས་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། དབང་པོ་
ལྟ། དོན་ལྟ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དབང་
པོ་ལྟ་ཞེས་སྒྲོས་པས་ཡིད་དབང་གཅོད། དོན་ལྟ་ཞེས་སྒྲོས་པས་ཆོས་ཁམས་གཅོད།
ཉིད་ཅེས་ངེས་གཞུང་གི་ཆོག་གིས་འདི་རྣམས་གང་རུང་མ་ཡིན་ན་གཞུགས་མ་ཡིན་
དགོས་ཞེས་པའོ། །

འོ་ན། གཞུགས་ནི་དབང་པོ་ལྟ་དང་དོན། ཞེས་བཤད་ན། དབང་པོ་ལྟ་པོ་དེ་གང་
ཞེ་ན། དེ་དག་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པ་ནི། དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཏེ་ན། ཞེས་
སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་ལོ། །དང་པོ་ནི། དབང་
ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྩ་བྱེ་
བའི་ནང་གི་གཞུགས་ཅན་དང་བར་དམིགས་པ། དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པའི་མཆན་
ཉིད། རིགས་གནས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་མཚུངས་ཀྱི་དབང་པོ་གཞུགས་
ཅན་ལྟ་བུ་སྤྱད་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེ་ན། མིག་གི་དབང་པོ་གཞུགས་
ཅན་པ་ནས། ལུས་ཀྱི་དཔྱད་བར་ལྟ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
བདག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་ནང་གི་གཞུགས་ཅན་དང་
བར་དམིགས་པ། མིག་གི་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པའི་མཆན་ཉིད། དེས་གཞན་ལ་

རིགས་འགྲོལ། །དེ་ལྟར་ཡང་བསྟན་བཅས་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། ❶མིག་གི་དབང་པོ་གང་
ཞེ་ན། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་གཟུགས་དང་བཅོ། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་
ལས། ❷གཟུགས་དང་། སྒྲ་དང་། སྤེ་དང་། རོ་དང་། རིག་བྱའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་
ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་གཟུགས་དང་བཅོ་བདག་ཉིད་ལྔ་པོ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་རིམ་
པ་བཞིན་དུ། མིག་དང་། རྣ་བ་དང་། སྒྲ་དང་། ལྟེ་དང་། ལུས་ངག་ཡིན་པར་རིག་པར་
བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྟན་འདས་ཇི་སྐད་དུ། དགོ་སྒྲོང་མིག་ནི་ནང་གི་སྒྲེ་མཆེད་དེ། འབྱུང་བ་
ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུ་བྱས་པའི་གཟུགས་དང་བཅོ། །ཞེས་དང་། ཀུན་བཏུས་ལས། ❸མིག་གི་
དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུ་བྱས་པ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་
རྟེན་གཟུགས་དང་བཅོ་ཞེས་གསུངས།

དབྱེ་ན། རེ་རེ་ལ་རྟེན་བཅས་དང་དེ་མཚུངས་ཀྱི་རེ་རེ་སྟེ་གཉིས་གཉིས་ཡོད།
མཚན་ཉིད། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེའི་རྟེན་བྱེད་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་རྣམས་དང་པོ་
དང་། གཉིད་འཐུག་པོ་ལོག་བཞིན་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུ་ཀྱི་དེ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།
མིག་གི་དབང་པོ་ནི། དབང་རྟེན་དབུས་ན་དབྱེ་བས་ཟར་མའི་མེ་ཏོག་གམ། བོ་སྟོད་ཀྱི་
འབྱུ་ལྟ་བུ། རོ་བོ་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་སྒྲ་བའི་ཤིན་ཏུ་དང་བ་གཅིག་ཡོད།
མིག་ །གསལ་བྱེད། འཛེན་བྱེད། འཁྲིད་བྱེད། ལྟ་བ་སོགས་རྣམ་གྲངས་སོ། །རྣ་བའི་
དབང་པོ་ནི་དབང་རྟེན་ཀྱི་དབུས་ན་དབྱེ་བས་གྲོ་གའི་བཙུས་མདུང་ལྟ་བུ། རོ་བོ་སྒྲའི་སྒྲེ་
མཆེད་སྒྲ་བའི་ཤིན་ཏུ་དང་བ་གཅིག་ཡོད། རྣ་བ། ཉན་པ། སྒྲ་འཛིན། ཉན་བྱེད་སོགས་
རྣམ་གྲངས་སུ་གསུངས་སོ། །སྒྲའི་དབང་པོ་ནི་དབང་རྟེན་ཀྱི་དབུས་ན་དབྱེ་བས་ཟར་ས་
ཀྱི་མོ་ཁབ་ཐུར་དུ་གཤེགས་པ་ལྟ་བུ། རོ་བོ་སྤེའི་སྒྲེ་མཆེད་སྒྲ་བའི་ཤིན་ཏུ་དང་བ་
གཅིག་ཡོད། སྒྲ། སྒྲོམ་བྱེད། སྤེ་འཛིན་སོགས་རྣམ་གྲངས་སུ་གསུངས། ❹ལྟེའི་དབང་པོ་

ནི་དབང་ཉིད་ཀྱི་དབྱུང་ན་དབྱེ་བས་ཆེ་གམ་དབྱུང་སྒྲ་ཅེ་ཅམ་གྱིས་མ་སྤང་པ། དེ་སྤང་ན་
ལྷང་རྒྱས་རྒྱན་དུ་འཇག་^①པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྟོབ་དཔོན་སའི་ཅ་ལག་གསུང་། རོ་བོ་རོའི་
སྒྲེ་མཆེད་སྤང་བའི་ཤིན་ཏུ་དང་བ་གཅིག་ཡོད། ལྷ། ལྷོང་བྱེད། རོ་འཛིན་སོགས་མིང་
གི་རྣམ་གྲངས་སུ་གསུངས་སོ། །ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ནི། དབྱེ་བས་བྱ་རེག་ན་འཇམ་གྱི།
པགས་པ་ལྟར་སྒྲི་གཙུག་ནས་རྒྱང་མཐིལ་གྱི་བར་དུ་བྱུང་བར་གནས། དེ་རེག་^②བྱའི་སྒྲེ་
མཆེད་སྤང་བའི་ཤིན་ཏུ་དང་བ་གཅིག་ཡོད། ལུས་དབང་། རེག་བྱེད། ཀྱན་ཏུ་རེག་བྱེད་
སོགས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྷ་སོ་སོའི་རོ་བོ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རང་
རང་གི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྷ་སོ་སོའི་ཉིད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བྱེད་པའི་ནང་
གི་གཟུགས་ཅན་དང་བ་ལྷ་སོ་སོར་དེ་དང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་དོན་ལྷ་ཞེས་བཤད་ན། དེ་དག་གང་ཞེ་ན། དོན་ལྷ་སོ་སོར་དབྱེ་བའི་སྟོན་སྒྲུབ་
སྟོན་པ་ནི། གཟུགས་རྣམ་གཉིས་དང་རྣམ་ཉི་ཤུ། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བཞིའི་སྐབས་
སུ། སྒྲི་དོན། གཞུང་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་བྱེད་པའི་
རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་གཟུགས་སུ་དམིགས་པ། གཟུགས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་
ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དོན་ལྷར་བྱེ་བའི་གཟུགས་ལྟ་བུ།

རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། ཁ་དོག་གི་གཟུགས་བརྩ་གཉིས། དབྱེ་བས་ཀྱི་
གཟུགས་བརྩུད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆོམས་ལས། ཐམས་ཅད་མཐུན་པས། ^③སྟོ་སེར་དཀར་
དང་དམར་བ་དང་། །སྤང་ཐུན་སྒྲིན་དང་དུ་བ་དང་། །རྩལ་དང་ཁུག་སྒྲིན་མ་
དང་། །གྲིབ་མ་རིང་ཐུང་ལྟམ་པ་དང་། །རྒྱུ་པོ་མཐོན་པོ་དམའ་བ་དང་། །ཕྱ་ལེ་ཕྱ་ལེ་མ་
ཡིན་པའོ། །དང་པོ་བརྩ་གཉིས་ཁ་དོག་ཡིན། །བཞི་ནི་ཅ་བའི་ཁ་དོག་སྟེ། །བརྩུད་པོ་ཡན་

ལག་ཁ་དོག་གོ། །དབྱིབས་ཀྱི་གཟུགས་ནི་ཐ་མ་བརྒྱད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྐྱུ་ན་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། །དབྱིབས་ཀྱི་གཟུགས་དང་། ཁ་དོག་གི་དེ་གཉིས་སུ་
འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་རྣམ་གཉིས་དང་རྣམ་ཉི་ཤུ། །ཞེས་གསུངས། ཀུན་བརྒྱས་
ལས་།^①ཉི་ཤུ་ཙུའུ་གསུངས། །ཉི་ཤུ་པོ་དེ་ལ་ཡང་སུ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཁ་དོག་ཁོ་ན་ཡིན་
པ། དབྱིབས་ཁོ་ན་ཡིན་པ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་
ལས་།^②གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཁ་དོག་ཏུ་ཡོད་ལ་དབྱིབས་སུ་མེད་པ་ཡང་ཡོད་དེ། སྟོན་
པོ་དང་སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་པོ་དང་། གྲིབ་མ་དང་། ཉི་མ་དང་། སྤང་བ་
དང་། སྐྱ་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །དབྱིབས་སུ་ཡོད་ལ་ཁ་དོག་ཏུ་མེད་པ་ཡང་ཡོད་དེ། རིང་པོ་
ལས་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། །གཉིས་ཀར་ཡོད་
པ་ཡང་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལྷག་མའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཉན་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུ་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཕྱིར་
སྐྱེ་མཆེད་དུ་དམིགས་པ། སྐྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དོན་ལྡེའི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་
སྐྱ་དང་དོན་གཅིག་། མཉན་བྱ། སྐྱའི་མཆོན་ཉིད། སྐྱ་དང་སྐྱའི་སྐྱེ་མཆེད་དོན་
གཅིག་། དབྱེ་ན་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཟེན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་བའི་སྐྱ། མ་ཟེན་པའི་འབྱུང་
བ་ལས་གྱུར་བའི་སྐྱ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་བཞི། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་
སྟན་པའི་སྐྱ། མི་སྟན་པའི་སྐྱ་དང་གཉིས། སེམས་ཅན་དུ་མི་སྟན་པའི་སྐྱ་སྟན་མི་སྟན་
གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐྱས་བྱས་ཆོས་བཤད་པའི་སྐྱ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི་སྐྱས་བྱས་ཆོག་
རྩལ་སྐྱ་བ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ཐེག་དོན་པའི་སྐྱ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། ལུ་ཚུར་བརྟེན་པའི་
སྐྱ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ལའང་བཞི། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་སྟན་མི་སྟན་གཉིས།
སེམས་ཅན་དུ་མི་སྟོན་པའི་དེ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི་སྐྱལ་པས་ཆོས་བཤད་པའི་སྐྱ་ལྟ་

བུ། གཉིས་པ་ནི། སྐྱལ་པས་^①མིག་རྩལ་སྤྲ་བའི་སྤྲ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། རའི་སྤྲ་ལྟ་བུ།
བཞི་པ་ནི། བྲག་རལ་བའི་སྤྲ་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར། སྤྲ་ནི་ནམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། །ཞེས་
གསུངས། གུན་བརྟམ་ལས།^②སྤྲ་ལ་བརྟམ་གཅིག་ཏུ་གསུངས།

ལྷ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་སོགས་གོང་གི་རིམ་བཞིན་དུ། རོའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་
མཆན་ཉིད། རོན་ལྗེ་ནང་ཚན་གྱི་རོ་དང་རོན་གཅིག། དབྱེ་ན་ཐུག་ཡོད་དེ། མངར་སྐྱར་
གཉིས། ཚ་བ་ལན་ཚ་བ་གཉིས་ཁ་བ་བསྐྱ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ཤེས་ཀྱི་
དམིགས་རྒྱུན་ཞེས་སོགས་རིའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད། རོན་ལྗེ་རི་དང་རོན་གཅིག།
དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། རི་ཞེས་མི་ཞེས། མཉམ་མི་མཉམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་
དུ། རོ་ནི་རྣམ་ཐུག་རི་རྣམ་བཞི། །ཞེས་གསུངས། ཀུན་བདུས་ལས། ^③རི་ལ་ཐུག་པའི་ལ་
བཅུ་གསུམ་དུ་བཤད། ལུས་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་ཞེས་སོགས། རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་
མཆན་ཉིད། རོན་ལྗེ་ནང་ཚན་གྱི་རེག་བྱ་དང་རོན་གཅིག། དབྱེ་ན་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ།
འབྱུང་བ་བཞིའི་རེག་བྱ་བཞི། འབྱུང་འབྱུར་བཞིའི་རེག་བྱ་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
གྲུབ་སྟེ། འཇམ་པའི། རྩལ་པའི། ལྷ་བའི། ཡང་བའི། བྱང་བའི། བཀའ་པའི། སྐྱོམ་པའི་
རེག་བྱ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། རེག་བྱ་བཅུ་གཅིག་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་
གསུངས། ཀུན་བདུས་ལས། ^④འབྱུང་འབྱུར་གྱི་རེག་བྱ་ཉེར་གཉིས་སུ་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དོན་ལྡན་སོ་སོའི་དབྱེ་བ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ལ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ།
སྒྲ་ལ་བརྒྱད། རོ་ལ་དྲུག །དྲི་ལ་བཞི། རེག་བྱ་ལ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པའི་སྟེང་།

ལྷ་དང་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་ཉིད་ཅེས་བཤད་ན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་
གཟུགས་གང་སྟུང་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། གཡེངས་དང་སེམས་མེད་པ་ཡི་ཡང་། །ཞེས་
སོགས་རྒྱུ་བ་བཞིའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ལྷ་བ་

བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ། ཆོས་ཀྱི་བྱེད་པར། ཅོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེད་ཆོས་ལྔ་དང་
ལྔ་ན་པའི་སྒྲོ་ནས་རང་ཀུན་ནས་སྤོང་བའི་སེམས་གཞན་གྱིས་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་
པར་རིག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན། རང་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པ་གཟུགས་ལ་
རག་ལས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་དེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་
པའི་གཟུགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ཆོས་ལྔ་དང་ལྔ་ན་ཏེ། གནས་སྐབས་ཀྱི་
བྱེད་པར། རོ་བོའི་བྱེད་པར། དུས་ཀྱི་བྱེད་པར། རྒྱུའི་བྱེད་པར། དེས་ཆོག་གི་བྱེད་པར་
དང་ལྔ་ན་པའི་བྱིར། དང་པོ་བྱུབ་སྟེ། སེམས་གཞིངས་བ་དང་། སེམས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་
འཇུག་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་བྱུབ་སྟེ། དག་མི་དག་
གང་རུང་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་བྱུབ་སྟེ། རྒྱུ་མཆོག་ཏུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་བྱིར།
བཞི་པ་བྱུབ་སྟེ། རང་གི་རྒྱུ་རྒྱུར་བའི་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་
བའི་བྱིར། ལྔ་པ་བྱུབ་སྟེ། རང་ཀུན་ནས་སྤོང་བའི་སེམས་གཞན་གྱིས་རྣམ་པར་རིག་
པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ཐ་སྙད་འཇུག་པ་གཟུགས་ལ་རག་ལས་པའི་བྱིར།

བྱེད་པར་དང་པོ་སྒྲོས་པ་ཆོས་ཅན། རོན་ཡོད་དེ། དེ་དག་སེམས་མི་དག་བའི་
སེམས་སྟོམས་འཇུག་རྣམ་པ་གཉིས་བཅད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་འབྲེལ་
ལས།^①སེམས་གཞིངས་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་དེ་ལས་གཞན་པའི་སེམས་ཀྱི་ཡང་ཡིན་
པའོ། །སེམས་མེད་པའི་ཡང་། ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། འགོག་པའི་
སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཡང་ཡིན་པའོ། །ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱས་ནི་མ་གཞིངས་པ་
སེམས་དང་བཅས་པའི་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་མངོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་
སྒྲོས་པ་ཆོས་ཅན། རོན་ཡོད་དེ། མིག་དང་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐོབ་པ་རྣམས་གཅད་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^②དག་དང་མི་དག་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དག་ལེགས་

དང་དགེ་ལེགས་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་སྟོས་པ་ཚོས་ཅན། རོན་ཡོད་
 དེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་རྣམས་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
 ཉིད་ལས། ^①རྗེས་འབྲེལ་གང་། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་སྟོས་པ་
 ཚོས་ཅན། རོན་ཡོད་དེ། དགེ་མི་དགའི་ཐོབ་པ་རྣམས་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ^②ཐོབ་པའི་རྒྱན་ཡང་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་པས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱ་བའི་ཕྱིར།
 འབྲུང་བ་ཆེ་རྣམས་རྒྱར་བྱས་པ། །ཞེས་བྱ་བ་བརྗོད་དེ། ཞེས་གསུངས། ལྷ་པ་སྟོས་པ་
 ཚོས་ཅན། རོན་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་དུ་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་གྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཙམ་
 ཡིན་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ^③དེ་ནི་རྣམ་པར་རིག་
 བྱེད་མིན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ། ནི་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་ནི། དེའི་མིང་ཞེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
 གཟུགས་དང་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཡང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་བཞིན་དུ་གཞན་དག་ལ་
 རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པས། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའོ། །

བརྗོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཆོག་ཡིན་པར་སྟོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། སྟོམ་པ། སྟོམ་མིན། བར་མའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་
 གཟུགས་གསུམ་ཡོད་དེ། རྣམ་རིག་མིན་རྣམ་གསུམ་ཞེས་བྱ། །སྟོམ་དང་སྟོམ་པ་མིན་པ་
 གཞན། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡོད་པར་ལྷང་གིས་
 འབྲུབ་སྟེ། རྣམ་གསུམ་གྱི་མེད་གཟུགས་གསུངས་དང་། །འབྲེལ་དང་མ་བྱས་ལམ་
 སོགས་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་
 སྐད་ཅིག་དང་པོ་རང་དང་དུས་གཅིག་པའི་འབྲུང་བ་ལས་སྟེ། དེ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་ཕྱིན་

ཆད་འདས་པའི་འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེ། དེ་ཡང་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ངག་གི་རྣམ་
 པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ནི་རང་དང་དུས་གཅིག་པའི་འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེ་ཡི།
 ས་གཞན་གྱི་འབྱུང་བ་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། ས་ཐ་དད་ཀྱི་སྲིད་པས་མཆམས་བཅད་པའི་ཕྱིར།
 ཟག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ནི། རང་གི་ལུས་ཉེན་གང་དུ་
 སྐྱེས་པའི་འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་འབྱུར་ཡིན་པས་རང་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་
 འབྱུང་བ་ལ་ཉེན་མི་དགོས། ཟག་མེད་ཁམས་གསུམ་དུ་མ་གཏོགས་པས་འདིའི་འབྱུང་
 བ་ལས་སྐྱེ་ཞེས་པའི་ངེས་པ་ཡང་མེད། ཟག་མེད་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་
 ཡང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་དེ་ཟེན་མ་ཟེན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མ་ཟེན་
 པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འཕྲོ་བ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་བ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རྒྱ་མཐུན་ལས་
 བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྐལ་མཉམ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རྣམ་སྒྲིལ་སྐྱེས་མ་ཡིན་ཏེ། དགོ་མི་
 དགོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་བྱུང་མ་ཡིན་ཏེ། བསགས་པར་གནས་པའི་
 གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་
 ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། འདོད་གཏོགས་རྣམ་རིག་མིན་སྐད་ཅིག །ཕྱིན་ཆད་འདས་པའི་འབྱུང་
 ལས་སྐྱེ། །ཟག་བཅས་ལུས་དང་ངག་གི་ལས། །རང་གི་ས་^①བྱུང་བ་དག་རྒྱར་
 བྱས། །ཟག་མེད་གང་དུ་སྐྱེས་པའི་ཡིན། །རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་མ་ཟེན་དང་། །རྒྱ་མཐུན་
 ལས་བྱུང་སེམས་ཅན་སྟོན། །རྒྱ་མཐུན་ཟེན་པའི་འབྱུང་ལས་སྐྱེ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ་ནི། སྟོབ་དཔོན་འདུས་བཟང་ན་རེ། ^②འདི་ལ་མ་ཆང་བསྟན་བཅོས་
 འགལ། །ཉམས་དང་དེ་མིན་དེ་ཉིད་ཐལ། །ཡང་སྒྲ་ལྷག་བརྗོད་བྱེད་པར་དུ། །བྱ་བ་བྱེད་
 པར་མ་བྱས་སོ། །ཞེས་སྒྲར་བཤད་པའི་མཆན་ཉིད་དེ་ལ་སྟན་འབྱེན་ཏེ། རྣམ་པར་རིག་
 བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་

གཟུགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་མཚོ་ག་ཏུ་འབྲེལ་བ་དེ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
 དེ་ཚོས་ཅན། རྩས་ཡོད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསྟན་
 བཅོས་ལས་རྩས་ཡོད་ཏུ་བཤད་པ་དང་འགལ། ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པར་
 རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཚོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་
 ཡིན་པ་དེ་ཉམས་པར་ཐལ། གཡེངས་པ་དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ན་མེད་
 པའི་ཕྱིར། མ་གཡེངས་པ་དང་སེམས་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་དགོས་ཞེ་ན།
 རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་ཚོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་
 ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་མཚོ་དེའི་ཕྱིར། ཡང་སྒྲ་ཡང་ལྟག་པའི་སྒྲིན་ཡོད་དེ། སེམས་
 གཡེངས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པར་བཤད་པས་སེམས་དང་བཅས་པའི་གནས་
 སྐབས་ན་ཡོད་པར་གོ་རུས་པས་སོ། །

གཞན་ཡང་། བསྟན་ཏུ་མེད་ཅིང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་གཟུགས་ཞེས་པའི་བྱད་པར་
 བྱ་དགོས་པ་ལས། མ་བྱས་པའི་སྒྲིན་ཡོད་དོ། །ཞེས་སྒྲིན་བཟོད་ནས་རང་ལུགས་འཛིག་
 པ་ན། ❶ བྱས་པ་དང་ཡང་མི་འདྲ་བའི། །སེམས་པའང་སེམས་མེད་པ་ལ་གང་། །ལྷང་
 བསྟན་ཐོགས་པ་མེད་པའི་གཟུགས། །དེ་ནི་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་བཟོད། །ཅེས་གསུངས།
 རྩར་གྱི་སྒྲིན་སོ་ན་གནས་ཏེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་ཚོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་
 བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གཡེངས་པ་དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་
 སྐབས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ག་སོང་ངོ། །གཞན་ཡང་། ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་
 ❷ སྒྲིན་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་རྣམ་ ❸ པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཚོས་ཅན། རྣམ་པར་
 རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡིན་པ་དེ་ཉམས་པར་ཐལ། གཡེངས་པ་དང་སེམས་མེད་
 པའི་གནས་སྐབས་ན་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ག་དངོས།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན།
ཁྱད་ཆོས་ལྡན་དང་ལྡན་ཏེ། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར། རོ་བོའི། ཏུས་ཀྱི། རྒྱའི། རེས་
པའི་ཆོག་གི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་བྱིར།

འབྱུང་བ་ཆེ་རྣམས་རྒྱུ་བྱས་པ། ཞེས་བཤད་ན། འབྱུང་བ་བཞི་པོ་དེ་རི་ལྟ་བུ་
ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། འབྱུང་བ་དག་ནི་ས་ཁམས་དང་། ཞེས་གསུངས་
སོ། །འདིའི་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འབྱུང་བ་ཡང་ཡིན། སྤྱི་ཞིང་འཐས་པ་
ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་དེ་ཡང་ཡིན། བརྒྱན་ཞིང་གཤེར་བ་དེ་ཡང་
ཡིན། ཆ་ཞིང་སྤྱི་གཞི་པ་དེ་ཡང་ཡིན། ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་
དམིགས་པ་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ས་རྒྱ་མེ་རྒྱུ་གི་མཆན་ཉིད། སྤྱི་བ་སོགས་བཞི་གས་རོ་
བོ་མཆོན། འཐས་པ་སོགས་བཞི་གས་བྱེད་ལས་མཆོན་ཏེ། སས་བྱུང་དུ་མི་ལྟུང་བར་
འཛིན་པར་བྱེད། ལྟས་སྤྱད་པར་བྱེད། མེས་སྤྱིན། རྒྱུ་གིས་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།
དེ་སྐད་དུ། འཛིན་པ་ལས་སོགས་ལས་སུ་བྱུང་། །སྤྱི་གཤེར་རོ་ཉིད་གཡོ་བ་
རྣམས་། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་འབྱུང་བ་ཞེས་བཛོད་^①པའི་རྒྱ་མཆན་གང་ཞེ་ན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལས་འབྲས་
གཟུགས་རྣམས་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་བཛོད་པའི་བྱིར། ཆེན་པོ་ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཆན་
ཡོད་དེ། ཡོད་པ་རྒྱ་ཆེ། ཉེན་པ་ལྟོས་པ་ཆེ། གནས་པ་ཐ་གྲུ་ཆེ་བས་དེ་ལྟར་བཛོད་པའི་
བྱིར། འབྱུང་བས་འབྱུང་འབྱུར་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤྱིད། ཉེན། གནས། ཉོན།
འཕེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་བྱིར། འབྱུང་བ་བཞི་པོ་དེ་ལ་ཁམས་ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཡོད་དེ། རང་རང་གི་མཆན་ཉིད་འཛིན་ཅིང་། རང་གི་འབྲས་བུ་སྤྱིད་པའི་དོན་
ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཛོད་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ^②བཞི་པོ་དེ་དག་ནི། རང་གི་མཆན་

ཉིད་དང་། རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཁམས་དག་གོ་ཞེས་གསུངས། འོ་
ན་ས་དང་སའི་ཁ་དོག་དབྱིབས་སོགས་ལ་བྱད་པར་ཅི་^①ཡོད་ཅེ་ན། འཛིག་ཏེན་གྱི་ཐ་
སྟོང་དུ་ས་དཀར་པོ་བྱ་བཞི་ཞེས་སོགས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་དེ་དང་དེ་ལྟར་བཟོད།
དེ་བཞིན་དུ་ཆུ་མེ་སོགས་ལ་ཡང་ཁ་དོག་སོགས་ལ་དེ་ལྟར་བཟོད་པ་དང་། རྒྱུར་གི་
ཚོགས་ནི་ཁམས་གཡོས་པའི་རེག་བྱ་ཉིད་ལ་རྒྱུར་དུ་བཟོད་དོ། །ལུས་ལ་རྒྱུར་གིས་རེག་
གོ་ཞེས་སོགས་འཛིག་ཏེན་ན་གྲགས་པ་དང་། སྤྲ་མ་གསུམ་དང་འབྲ་བར་ཁ་དོག་དང་
དབྱིབས་ལ་འང་རྒྱུར་དུ་བཟོད་ལ། བསྟན་བཅོས་ལས་ནི་དེ་དང་དེའི་ཁ་དོག་དང་
དབྱིབས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བྱབ་པ་དང་། ས་སོགས་བཞི་པོ་གང་རུང་ལ་
རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བྱབ་པར་གསུངས་ཏེ། འཛིག་ཏེན་གྱི་ནི་ཐ་སྟོང་དུ། །ཁ་དོག་
དབྱིབས་ལ་ས་ཞེས་བཟོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི་འབྲུང་བ་བཞི་
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ས་ཆུ་མེ་རྒྱུར་བཞི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དེར་འཛིག་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་
རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དབང་དོན་ལ་སོགས་དེ་དག་ལ། །ཞེས་སོགས། རྒྱུར་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་
དོན་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་དང་། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་བཞག་ཏུ་
ཡོད་དེ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྟ་དང་། གཟུགས་སོགས་དོན་ལྟ་པོ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་
རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱང་པོ་ལྟ། །ཞེས་བཤད་ན། ཕྱང་པོ་སྐྱེ་མ་བཞི་
རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཚོར་བ་སྤྱང་བའི་འདུཤེས་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། སེམ་གདུང་བར་མ་ཅི་རིགས་སུ་སྤྱང་བས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་

དུ་དམིགས་པ། ཚོར་བའི་མཆན་ཉིད། དེ་དུ་མ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ་ཚོར་བའི་སྤང་
པོའི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་བདག་རྒྱུ་གྱི་སྒྲོ་ནས་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་
ཚོར་བ་སོགས་ཐུག། དེ་རེ་རེ་ལ་བདེ་སྤྱད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་གསུམ་དུ་སྤྱེ་བས་བཙོ་
བརྒྱད་ཡོད་དེ། དེ་ཡིད་ཉེ་བར་རྒྱ་བ་ལས། །རྣམ་པ་དག་ནི་ཡིད་^༡བཙོ་བརྒྱད། །ཅེས་
གསུངས། བསྐྱ་ན་ལུས་ཚོར་སེམས་ཚོར་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ལུ་ནི་ལུས་ཀྱི་འོ་སེམས་ཀྱི་
གཞན། །ཞེས་གསུངས། ལུས་ཚོར་དང་། དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་བའི་ཚོར་བ་དོན་
གཅིག །སེམས་ཚོར་དང་ཡིད་ཤེས་སུ་གྱུར་བའི་ཚོར་བ་དོན་གཅིག །

རང་ཡུལ་གྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཆན་མཁམ་སྤྱ་རིས་མ་འདྲེས་པར་འཛིན་
པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་དེ། འདུ་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དེ་དུ་མ་སྤངས་
པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ་འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོའི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན། བདག་རྒྱུ་གྱི་སྒྲོ་ནས་
མིག་གི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་དེ་སོགས་ཐུག་ཡོད། བསྐྱ་ན། མཆན་མར་
འཛིན་པ་རྟོག་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས། བཟ་བར་འཛིན་པ་རྟོག་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་གཉིས་སུ་
འདུ། མཆན་མར་འཛིན་པ་ཡིན་ན་མཆན་འཛིན་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་སྟེ། རང་འཛིན་པ་
ཡིན་ན་རང་འཛིན་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་ཏུ་འཛིན་ན་བདག་འཛིན་ཡིན་
པས་མ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར།

སྤང་པོ་གཞན་བཞི་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་སུ་དམིགས་པ། འདུ་བྱེད་
ཀྱི་སྤང་པོའི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་མཚུངས་ལྡན་འདུ་བྱེད་དང་། མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་
པའི་འདུ་བྱེད་གཉིས། རང་ཡུལ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་
པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་གཙོ་བོའི་རྣམ་རིག་ཏུ་དམིགས་པ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དེ་དུ་
མ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོའི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་འཇུག་ཤེས་

ཆོག་ས་ཐུག་ཡོད། དེ་སྐད་དུ་ཆོར་བ་སྤྱོད་བའི་འདུ་ཤེས་ནི། །མཆན་མར་འཛིན་པའི་
བདག་ཉིད་དོ། །འདུ་བྱེད་སྤང་པོ་བཞི་ལས་གཞན། །ཞེས་དང་། རྣམ་ཤེས་སོ་སོར་རྣམ་
རིག་པ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཆོས་ཁམས་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྤང་པོ་བར་བ་གསུམ།
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་པོ་རྣམས་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་
ཀྱི་ནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉ། དེ་གསུམ་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་དང་། །འདུས་མ་བྱས་རྣམས་བཅས་པ་
ནི། །ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོ། ཡིད་ཀྱི་
སྐྱེ་མཆེད། ཡིད་ཀྱི་ཁམས་རྣམས་དོན་གཅིག་། ཡིད་ཁམས་ལ་བདུན་ཡོད་དེ། འཇུག་
ཤེས་ཐུག་གི་སྤྱོད་དུ་བདུན་པ་ཡིད་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་བསྟན་པས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
བདུན་པ་ཡིད་ཁམས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འཇུག་ཤེས་ཆོག་ས་ཐུག་རང་རང་གི་དུས་ན་
འདས་ཤིང་རང་གི་སྤྲ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྤང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་བཞག་པ་ལ་དོན་ཡོད་དེ། ཐུག་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་^❶མ་ཡིན་
པ་བསྟོན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་དེ་
ཡིན། །ཞེས་པ་ནས། ཁམས་ནི་བཅོ་བརྒྱད་དག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ལ། དེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་གསུམ་དུ་འདུས། ཞེས་སྟོན་
པ་ལ། སྤང་པོ་དང་ནི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་ངག་དོན་ནི། ཆོས་
ཐམས་ཅད་སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། གཞི་གྲུབ་ན་དེ་གསུམ་གང་རུང་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཅན་ཐམས་ཅད་གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོར་རང་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟུས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་ཡིད་

ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟུན། ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ཆོས་
ཁམས་གཅིག་ལུས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟུན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་
སྟེ། གཞུགས་ཅན་ཐམས་ཅད་གཞན་ཆོར་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་མི་ལྡན་པ་སྟེ།
གཞུགས་ཅན་ཡིན་ན་ཆོར་སོགས་གང་རུང་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
པའོ། །ཞེས་ཟེར་ན། ཁམས་ལ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་གངས་མ་ངེས་པར་ཐལ། མིག་གཡས་
གཡོན་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་མ་བྱལ་ཅེས་སྟོན་པ་ལ། མིག་ལ་
སོགས་པ་གཉིས་མོད་ཀྱི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་ངག་དོན་ནི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ལ་མ་
བྱལ་སྟེ། མིག་གཡས་གཡོན་གཉིས་པོ་དེ་ངོ་བོ་མིག་དུ་རིགས་གཅིག་པ་དང་། སྟོང་
ཡུལ་གཞུགས་སུ་རིགས་གཅིག་པ་དང་། འབྲས་བུ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་
ཀྱིན་བྱེད་པར་འདྲ་བས་ན་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་གངས་འདྲན་པའི་ཆེ་མིག་གི་ཁམས་
ཞེས་གཅིག་དུ་བགྲང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་མིག་གཡས་གཡོན་གཉིས་
རུང་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལུས་ཉིན་མཛེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གསུམ་པོ་སོ་སོའི་སྐྱ་དོན་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ནི། འོ་ན། སྤང་
ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་ཀྱི་སྐྱ་དོན་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྤངས་དང་སྐྱེ་སྟོ་རིགས་ཀྱི་
དོན། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི། དེ་གསུམ་ཀྱི་སྐྱ་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་དེ།
དུ་མ་སྤངས་པས་སྤང་པོ། སྐྱེ་ཞིང་མཆེད་པའི་སྟོ་ནས་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་སྐྱེ་མཆེད།
རིགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས་ཁམས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན། སྤང་པོ་ལྷ། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་སྟོན་^❶པ་ལ་
དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རྩིས་དབང་འདོད་རྣམ་^❷གསུམ་གྱི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་
པ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྩིས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་

ཚྲོག་པའི་ཕྱིར་དང་། དབང་པོ་ནོ་འབྲིང་རྩལ་གསུམ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དང་།
 ཆིག་གི་སྒྲོས་པ་མདོར་བསྟུས་དང་། འབྲིང་དང་། རྒྱས་པ་འདོད་པ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་
 ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སེམས་བྱུང་ལ་རིལ་པོར་བདག་ཏུ་
 འཛིན་པ་ཚྲོག་པའི་ཕྱིར་དུ་སྤང་པོ་ལྟ། གཟུགས་ལ་རིལ་པོར་བདག་ཏུ་སྔོངས་པ་ཚྲོག་
 པའི་ཕྱིར་དུ། སྐྱེ་མཆེད་བརྩུ་གཉིས། སེམས་ལ་རིལ་པོའི་བདག་ཏུ་སྔོངས་པ་ཚྲོག་པའི་
 ཕྱིར་དུ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དབང་ནོན་རྗེས་སུ་
 གཟུང་ཕྱིར་དུ་སྤང་པོ་ལྟ། དེ་འབྲིང་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་སྐྱེ་མཆེད་བརྩུ་གཉིས།
 དབང་རྩལ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
 གྲུབ་སྟེ། ཆིག་གི་སྒྲོས་པ་མདོར་བསྟུས་པ་འདོད་པ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་སྤང་པོ་
 ལྟ། བར་མ་འདོད་པ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་སྐྱེ་མཆེད་བརྩུ་གཉིས། རྒྱས་པར་འདོད་
 པ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དེ་དག་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཁོ་ན་རེ། སེམས་བྱུང་ནམས་ཀྱི་ནང་
 ནས་ཆོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་སྤང་པོ་ལོགས་སུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་
 སྟོན་པ་ལ། ཚྱོད་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བཞིའི་དོན་ནི། དེའི་རྒྱ་
 མཚན་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་འདུ་གཉིས་ཚྱོད་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པ་དང་། དེ་ལ་
 བརྟེན་ནས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགས་སྤང་གི་རྗེས་
 སུ་ཆོར་སྤང་རགས་པ་སོགས་སྤང་པོ་ལྟའི་གོ་རིམ་ཀྱི་དབང་གིས་དེ་གཉིས་སྤང་པོ་
 ལོགས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་པ་ལ་སྤོང་ཞེན་གྱི་དབང་གིས་བྲིམ་
 པ་ནམས་ནོར་རྗེས་ལ་སོགས་པ་ནམས་པ་ཚྱོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྟ་བུ་ལ་ཆགས་སྤང་གི་
 དབང་གིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ནམས་རང་ལུགས་ལ་ཆགས་པས་སྐྱབ། གཞན་ལུགས་ལ་

སྒྲུང་བས་སྒྲུབ་འབྲེན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། མཛོད་ལས། ❶ འདོད་པ་ལ་ཆགས་པའི་རྒྱས་
རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱལ་པོས་དང་། ཞིང་པ་ལ་ཞིང་པས་དང་། བྲམ་ཟེ་ལ་བྲམ་ཟེས། བྲིམ་
བདག་ལ་བྲིམ་བདག་གིས་ཚོད་པར་གྱུར་ཏེ། ལྟ་བུ་ལ་ཆགས་པའི་རྒྱས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་
དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལྟན་ཅིག་ཚོད་པར་གྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་དང་། ཚོད་པ་མི་མངའ་
བར་སྟོན་པའི་མཛོད་ལས། ❷ འདོད་པ་མི་སྒྲུང་འབྲེལ་མེད་ཅིང་། །ལྟ་བུའི་བྲ་བ་བཙམ་གྱུར་
པ། །དེས་ན་ཚོད་པ་མི་འབྱུང་སྟེ། །ཅ་བ་མེད་པར་གང་ལས་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན། འདུས་མ་བྲས་ལ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཞག་ནས་སྤང་པོ་མི་འཛོག་
བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན་ཡོད་དེ། སྤང་པོ་དག་ཏུ་འདུས་མ་བྲས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་
པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན་ནི། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤང་པོའི་དོན་དུ་མ་སྒྲུངས་པ་ཡིན་ལ།
འདུས་མ་བྲས་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདུས་མ་བྲས་ཡིན་ན་རང་གི་སྤང་པོ་མེད་པས་མ་
ཐུབ་སྟེ། ཟག་མེད་ཆོས་ཅན། ཐལ་ཕྱིར།

འོ་ན། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གོ་རིམས་ངེས་ཚུལ་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྤང་པོ་
ལྷའི་གོ་རིམ་ངེས་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ། རིམས་ནི་རགས་དང་ཀུན་ཉོན་མོངས། །ཞེས་
སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན་ནི། སྤང་པོ་ལྷའི་གོ་རིམས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་ཏེ།
རགས་པ་དང་སྤང་བའི་སྟོན་ནས་ངེས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རིམས་པ་དང་མཐུན་
པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཟས་ལ་ལོངས་སྟོད་པའི་རིམས་པ་དང་མཐུན་པར་ངེས། ཁམས་
གསུམ་ཀྱི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་ཡང་ངེས་པའི་ཕྱིར།

སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་ཏེ། ཁམས་བཙེ་བརྒྱད་
ཀྱི་གོ་རིམས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་རྒྱུག་གི་གོ་
རིམས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་ཏེ། དབང་པོའི་ཁམས་རྒྱུག་གི་གོ་རིམས་དང་། དུལ་གྱི་

ཁམས་དྲུག་གི་གོ་རིམས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་བྱིར། ཡུལ་གྱི་དེའི་གོ་རིམས་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་ངེས་ཏེ། དབང་པོའི་ཁམས་དྲུག་གི་གོ་རིམས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་བྱིར།
དེའི་གོ་རིམས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ། ད་ལྟའི་དོན་བྱིར་དང་པོ་
ལྷོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། དབང་པོ་དྲུག་གི་གོ་རིམས་ངེས་ཏེ།
དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྷ་ཡུལ་ད་ལྟ་བུ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་དང་པོར་བསྟན།
ཡིད་དབང་དུས་གསུམ་གའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་བྱིས་བསྟན་ནས་གཟུགས་ཅན་ལྷའི་
ནང་ནས་དང་པོ་བཞི་འབྱུང་འབྱུར་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་དང་པོར་བསྟན། ལུས་
དབང་འབྱུང་བ་དང་། འབྱུང་འབྱུར་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་བྱིས་སྟོན། དང་པོ་
བཞིའི་ནང་ནས་མིག་སྒྲ་གཉིས་རང་ཡུལ་དང་མ་སྤྲད་པར་ཡུལ་འཛིན་པས་སྤར་
བསྟན། སྒྲ་ལྟེ་གཉིས་ཀྱིས་རང་ཡུལ་དང་སྤྲད་ནས་འཛིན་པས་བྱིས་བསྟན། དང་པོ་
གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མིག་གིས་རིང་བ་ལ་འཇུག་པས་སྤར་བསྟན། རྒྱ་བ་དེ་ལ་སྟོན་ཏེ།
ཡུལ་ཉི་བ་ལ་འཇུག་པས་བྱིས་སྟོན་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གཟུགས་ཁོ་ན་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་
བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཟུགས་ཅན་ཡིན་ན་གཟུགས་ཡིན་པས་བྱིས་པའི་བྱིར།
ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞི་བྱ་བ་ན་ཆོས་
ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། ཉགས་ཁས། ཞེ་ན། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་བྱིས་པའི་ལན་སྟོན་པ་
ལ། བྱེ་བྲག་དོན་དང་གཙོ་བོའི་བྱིར། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། ཐལ་
འབྱུར་གཉིས་ལ་མ་བྱིས་སྟོན། མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་དེ་གཟུགས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྐྱེ་མིང་བྱེ་བྲག་ལ་བཏགས་སོ། །ཡིད་ཤེས་ཀྱི་
ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་དེས་ཆོས་མང་པོ་བསྐྱུས་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཟུང་ན་ལས་འདས་

པ་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ཞིང་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་སྤྱི་མིང་གྲེ་བྲག་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཆོས་གཞན་བསྐྱུས་ཚུལ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སྤང་པོ་ལ་ལྷར་མ་ངེས་པར་
ཐལ། ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་ཁྲབ་ཅེས་བཤད་པ་ལ། ཆོས་
ཀྱི་སྤང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་དག ། ཅེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་གསུངས་པའི་དག་དོན་ནི། ཐལ་
འགྱུར་དེ་ལ་མ་ཁྲབ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་དེ་རྣམས་གྲེ་བྲག་སྤྱི་བ་ལྷར་ན་རྣམ་པར་
གཏགས་པར་སྤང་བའི་མིང་ཡིན་པས་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་པོར་འདྲས་པར་བཞེད། མདོ་སྟེ་
པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལུགས་ལ་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ཡིན་པས་གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོས་བསྐྱུས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གྲེ་བྲག་སྤྱི་བ་ཁ་ཅིག ། ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་ཡིན་ཟེར། དེའི་ནང་
ཆོན་ཁ་ཅིག་བརྒྱད་ཁྲི་ལྷག་གཅིག་ཡིན་ཞེས་ཟེར།

རང་ལུགས། བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཞེས་བྱར་འཐད་དེ། ཀྱན་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་
པ་ལས། ❶ ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་སྐབས་སུ་གནས་བཏུན་ཀྱན་དགའ་བོས་ཆོས་ཀྱི་
སྤང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གང་དག་བཟུང་བ་རྣམས་ནི་སྟེ་སྟོང་གསུམ་པོ་འདི་དག་
ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས་ཀྱང་། ❷ ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་
ཡང་བརྒྱད་ཁྲིར་མ་བསྐྱུས་ཏེ། ཀྱན་དགའ་བོའི་མདོ་ལས་བརྒྱད་ཁྲི་ལྷག་ཅིག་བཅོམ་
ལྷན་འདས་ལས་བཟུང་ཞིང་གཉིས་ནི་དག་སྟོང་དག་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་
དག་ཀྱང་ཀྱན་དགའ་བོས་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཅིག་སྟོན་པའི་རིམ་གྱོ་བ་བྱེད་པ་ན་ཐོས་པ་
ཡིན་ཀྱི། ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་ཆོས་སྤང་གི་ཆད་ངེ་ཅམ་ཞིག་ཅེ་ན། ཁ་ཅིག་བསྟན་བཅོས་ཆད་ཅེས་
ཟེར། །སྤང་པོ་ལ་སོགས་གཏམ་རེ་ཡིན། །ཞེས་པས་གཞན་ཀྱི་འདོད་པ་བསྐྱུར་ནས།
རང་ལུགས་སྟོན་པ་ནི། སྟོང་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉིན་པོར་ནི། །ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་❸ མཐུན་པར་

གསུངས། །ཞེས་གསུངས། །ཁ་ཅིག་ལྷ་རིའི་བྱས་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་པའི་
བསྟན་བཅོས་དེ་ཆོས་ཕུང་གཅིག་གི་ཆད་ལོངས། དེ་ལ་ཞོ་ལོ་ཀ་རྩ་ག་སྟོང་ཡོད་ཅེས་
ཟེར། །ཁ་ཅིག་ །རྫོང་བྱེད་ལ། དེས་པ་མེད། བརྫོང་བྱ་ཕུང་པོ་ལྷ། །ཁམས་བཅོ་བརྒྱད། རྒྱེ་
མཆེད་བརྩ་གཉིས། བདེན་པ་བཞི་སོགས་དོན་རེ་རེ་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ལྷ་བྱས་ཆོས་
ཕུང་རེ་རེའི་ཆད་ལོངས་ཞེས་ཟེར།

ཆོས་བཞེས་ཀྱི་ཆོག་གསལ་ལས། ❶ ཆོགས་བཅད་སྟོང་གིས་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་
པའི་ཆོས་ཕུང་གཅིག་གི་ཆད་ལོངས། སྒྲང་པོ་ཆེ་རབ་བརྟན་གྱིས་འཁྱར་བར་འོས་པའི་
སྒྲག་ཆས་བྲིས་པའི་གསུང་རབ་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཕུང་གི་ཆད་
ལོངས་ཏེ། མདོ་དག་ལས། ལྷས་བྱིན་གྱིས་སྒྲང་པོ་ཆེ་ལྷ་སྟོང་གིས་ཁྱར་བར་བྱ་བའི་
སྒྲགས་བམ་རྣམས་ཁ་ཏོན་དུ་རྫོང་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དང་། རིན་ལན་བསལ་པའི་མདོ་
ལས་ཀྱང་། ❷ ལྷས་བྱིན་གྱིས་མདོ་སྡེ་སྟོས་ཀྱི་སྒྲང་པོ་ཆེའི་ཁལ་རྩ་ག་མེད་ཁ་ཏོན་ཞེས།
ཞེས་གསུངས། ཆོག་རེ་རེ་ལ་ཡིག་འབྲུ་སྟུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྒྱ་གར་གྱི་ཡིག་འབྲུ་
བརྒྱད་བཞི་སྟུམ་ཅུ་གཉིས་ལ་ཆོགས་བཅད་རེ་འམ། ཆོག་ལེ་བྱར་བྱས་པ་རེ་
འཛོག་ །བོད་ཀྱི་ཡིག་འབྲུ་སྟེ། ཆོག་བར་ཉི་ལྷ་ཅ་བརྒྱད་རེ་ལ་ཆོགས་བཅད་རེ་འམ་ཞོ་ལོ་
ཀར་བཅེས་ཞེས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསུངས་སོ། །

རང་ལུགས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་གི་གཉིན་པོ་ཆང་བར་སྟོན་
པའི་གསུང་རབ་ཀྱིས་ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་གི་ཆད་ལོངས་སོ། །ཁོ་ན་རེ། ཕུང་
པོ་ལྷ། །ཁམས་བཅོ་བརྒྱད། རྒྱེ་མཆེད་བརྩ་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་དེས་པར་ཐལ། རྣམ་
གྲོལ་གྱི་ཕུང་པོ་ལྷ། ཟད་པར་ཐལ་གྱིས་གཞོན་པའི་རྒྱེ་མཆེད། ས་ཁམས་སོགས་ཡོད་
པའི་སྤྱིར་ན། མ་ཁྱབ་ཅེས་བཤད་པ་ལ། དེ་བཞིན་གཞན་ཡང་ཅི་རིགས་པར། །ཞེས་

སོགས་ཀྱང་པ་བཞིའི་ངག་དོན་ནི། མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མིང་
གིས་བསྟན་པ་གཞན་ཡང་ཅི་རིགས་པར་རང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ལ་ལེགས་པར་དབྱེད་
དེ་རི་སྐྱད་བཞུགས་པ་གསུམ་དུ་འདུས་པའི་བྱིར། ཡང་སྤྱིའི་དོན་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་རྣམས་
ལྷར་འདུས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ཡང་ཞེས་པའོ། །

འོ་ན་ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་གང་སྟུང་ན། དང་པོ་སྟོན་པ་ལ།
བྱ་ག་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན་ནི། དེ་
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་བ་ན་རེ། བྱ་ག་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ་ནམ་མཁའི་ཁམས་
ཡིན། དེ་ཡང་ཉིན་མོ་སྤང་བ་དང་། མཆོན་མོ་སྤྱན་པའི་རང་བཞིན་ཞེས་ཟེར། ལོ་ཞེས་
པ་སྤྱོད་དཔོན་དང་མདོ་སྟེ་པ་ལ་མ་རངས་པའི་ཆོག་ཡིན་པས། རྣམ་མཁའི་ཁམས་ལ་
བཞི་ཡོད་དེ། རྒྱན་^①རྣམ་མཁའ། མདོན་པར་སྐབས་ཡོད་ཀྱི་རྣམ་མཁའ། བྱ་ག་ནམ་
མཁའ། འདུས་བྱས་ཀྱི་རྣམ་མཁའ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར།

དང་པོ་ནི། འཇམ་བུ་སྤྱིང་པའི་རྣམ་མཁའ་ཁ་དོག་སྟོན་པའོ། །སྤྱི་མི་སྟོན་ཀྱི་
རྣམ་མཁའ་ཁ་དོག་སེར་པོ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། བར་ཀྱི་སྤང་བ་སྤྱོད་སེང་བ་ལྟ་
བུ། གསུམ་པ་ནི། ཁའི་བྱ་ག་འཇམ། ཁམས་སོ་སོ་ལ་ཁྱབ་པའི་རྣམ་མཁའ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་
ནི། སོགས་བཅས་ཀྱི་རིག་བྱ་བཀག་པའི་ཆ་ལྟ་བུ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་སྟོན་པ་ལ།
ཟག་དང་བཅས་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན་ནི། སྤྱིར་
གཙོ་བོའི་སེམས་ཡིན་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་
ཟག་བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་ཀྱི་
ཁམས་ཀྱིས་སྤྱིད་པ་བཅོམ་པར་བྱེད། ཁྱོད་སྤྱིད་པ་གསོ་བ་འཇམ་སྤྱིད་པ་སྐྱེ་བའི་ཉིན་
དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་ལ་བདུན། རོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ།
 གྲོགས་ལ་ལྟོས་པའི། རྒྱ་འབྲས་ལ་ལྟོས་པའི། མིང་དོན་ལ་ལྟོས་པའི། སྤང་བྲ་ལ་ལྟོས་
 པའི། བྱེད་པ་ལ་ལྟོས་པའི། རབ་དབྱེ་གཞན་བསྟན་པ། དང་པོ་ལ་བསྟན་^①ཡོད་བསྟན་
 མེད་ཀྱི་བྱེད་པར། ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་བྱེད་པར། དགོ་མི་དགོ་ལུང་མ་བསྟན་
 གསུམ་ཀྱི་བྱེད་པར། ཁམས་གསུམ་གང་རུང་དུ་གཏོགས་^②པ་དུ་ཡོད་ཀྱི་བྱེད་པར་དང་
 བཞི་ཡོད་དེ། བསྟན་ཡོད་འདིར་ནི་གཟུགས་གཅིག་ལྟ། །ཞེས་པ་ནས། ཆོས་དང་ཡིད་ཀྱི་
 རྣམ་ཤེས་ཁམས། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོན།

གཉིས་པ་གྲོགས་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ་ལ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་བྱེད་པར།
 རྟོག་དབྱེད་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་བྱེད་པར། དམིགས་བཅས་དམིགས་མེད་ཀྱི། ཟེན་
 མ་ཟེན་གྱི། འབྲུང་བ་འབྲུང་འབྲུང་གྱི། བསགས་མ་བསགས་ཀྱི། གཙོད་བྱེད་གཙོད་བྱེད་
 བྱེད་པར་ཏེ་བདུན་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད། །ཅེས་པ་ནས། སྟེག་དང་
 གཞལ་ལ་མི་མཐུན་སྟེ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ། བྱུང་བ་གསུམ་ཀྱི་^③བྱེད་པར། བཏགས་རྫས་ཡིན་མིན་གྱི། ཐོབ་
 པའི་བྱེད་པར་ཏེ་གསུམ་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་སྟོན་ལས་བྱུང་བ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ལྟན་
 ཅིག་ཏུ་ཡང་ཐོབ་པ་ཡོད། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ནོ། །

བཞི་པ་ལ། བྱི་ནང་གི་བྱེད་པར། རྟོན་བཅས་དེ་^④མཚུངས་ཀྱི་བྱེད་པར་གཉིས་
 ཡོད་དེ། རང་གི་བཅུ་གཉིས་གཟུགས་ལ་སོགས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་ལྟས་བསྟན་ནོ། །

ལྔ་པ་ལ། མཐོང་སྤང་། སྟོམ་སྤང་། སྤང་བྲ་མིན་པའི་བྱེད་པར་ཏེ། བཅུ་ནི་སྟོམ་
 པས་སྤང་བྲ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིས་བསྟན་ནོ། །གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་
 བཅུ་དང་། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟ་སྟེ། བཙུ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ལ་སྟོམ་སྤང་གིས་

ཁྱབ་སྒྲེ། དེ་ནམས་ཟག་བཅས་ཡིན་པས་སྤང་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ། མཐོང་སྤང་མ་ཡིན་
པས་ཁྱབ་པའི་བྱིར། ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་ལ་དེ་གསུམ་གའི་ཆ་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་གྱི་
ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་ཐེ་ཆོམ་ཉོན་མོངས་ཅན་སོགས་ཀྱན་བརྟགས་ནམས་མཐོང་སྤང་།
ཟག་བཅས་ལྷག་མ་ནམས་སྒྲོམ་སྤང་། ཟག་མེད་ནམས་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

དྲུག་པ་ལ། ལྷ་བ་དང་ལྷ་མིན་གྱི་བྱང་པར། དབང་པོས་ཡུལ་འཛིན་ཚུལ་གྱི་
བྱང་པར། ཉེན་གྱི་ཡུལ་ངེས་པ། དབང་པོ་ཉེན་དུ་འཛོག་ཚུལ། དབང་པོ་ལྷ་ལ་རང་མིང་
གིས་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན། ཡུལ་དབང་ཉེན་གསུམ་གྱི་^①མཚུངས་པ་ཅི་བ་དང་དྲུག་
ཡོད། དང་པོ་ལྷ། མིག་དང་ཆོས་གྱི་ཁམས་སྒྲོགས་ནི། །ཞེས་སོགས་གྲིས་བཤད།

དྲུག་པ་ནི། འོ་ན་ལུས་ཉེན་གང་ལ་གནས་ནས་མིག་གི་གཟུགས་ལ་ལྷ་བ་
སོགས་གྱི་ཆེ་ན། ལུས་ཉེན་དེ་དང་། མིག་དབང་སོགས་དེ་དང་། ཡུལ་གཟུགས་
སོགས་དེ་དང་། མིག་གི་ནམ་པར་ཤེས་པ་སོགས་དེ་དང་། དེ་ནམས་མཚུངས་མི་
མཚུངས་གང་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། ལུས་ལ་འོག་མའི་མིག་མ་ཡིན། །ཞེས་
སོགས་རྒྱང་པ་བཞིའི་ངག་དོན། གོང་མའི་ལུས་ལ་འོག་མའི་མིག་བརྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དེ་དེ་ལ་བརྟན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་བྱིར། རང་སས་བསྐྱུས་པའི་མིག་མཆོག་ཏུ་
གྱུར་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། རང་སའི་ལུས་ལ་རང་སའི་མིག་དབང་དང་། འོག་སའི་ལུས་ལ་
གོང་སའི་མིག་བརྟན་པ་ཡོད་པར་ཤུགས་ལ་གྱུབ་སྟེ། དཔེར་ན། འདོད་པའི་ལས་ལ་
འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་མིག་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་སས་བསྐྱུས་གྱི་མིག་དབང་ཉེན་
པ་ཡོད་པའི་བྱིར། འོག་སའི་མིག་གིས་ས་གོང་མའི་གཟུགས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
མཆོག་དམན་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བའི་བྱིར། རང་སའི་མིག་གིས་རང་སའི་གཟུགས་
དང་གོང་སའི་མིག་གིས་འོག་སའི་གཟུགས་མཐོང་བ་ཤུགས་ལ་གྱུབ་སྟེ། དཔེར་ན།

འདོད་པའི་མིག་གིས་འདོད་པའི་གཟུགས་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་སས་བསྟུས་གྱི་མིག་གིས་འདོད་པའི་གཟུགས་མཐོང་བ་ལྟ་བུའོ། །འོག་སའི་མིག་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་གོང་སའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དམན་པ་མཆོག་གི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། རང་སའི་མིག་གིས་བདག་རྟེན་བྱས་པའི་རང་སའི་མིག་དང་གོང་སའི་མིག་གིས་བདག་རྟེན་བྱས་པའི་འོག་སའི་མིག་ཡོད་པར་བྱུགས་ལ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་མིག་གིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། གཉིས་པའི་མིག་དབང་གིས་དང་པོའི་སས་བསྟུས་གྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྟེན་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་དབང་ཤེས་ཡིན་ན་དང་པོའི་སས་བསྟུས་ཡིན་པས་བྱུབ་པོ། །མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེའི་ཡུལ་གཟུགས་ནི་གོང་འོག་རང་ས་ཐམས་ཅད་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྟུས་གྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་གཟུགས་དང་འདོད་པའི་གཟུགས་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་གཟུགས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོག་མས་གོང་མའི་གཟུགས་མི་མཐོང་བར་བཤད་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། དང་པོའི་མིག་ཤེས་དམན་ཡང་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མིག་མཆོག་ལ་བརྟེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མི་པལ་བས་རྒྱལ་པོ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱ་བ་སྟོབས་ཅན་འགྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །ལུས་རྟེན་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་རང་ས་དང་། གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་གཟུགས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ལུས་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་དང་འདོད་པའི་ས་སོགས་ཀྱི་སས་བསྟུས་ཀྱི་གཟུགས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ན་བའང་མིག་ལ་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ལ་འོག་

མའི་ན་བ་མིན། །ན་བས་གང་མའི་སྒྲ་མ་ཡིན། །ན་པར་ཤེས་པའང་དེ་ཡི་སྒྲ། །ལུས་
 གྱིའང་གཉིས་ཀ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཞེས་འདོན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྷ་ལྷེ་ལུས་གྱི་
 དབང་པོ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ནི། ཡུལ། རྒྱལ་ཤེས་ཏེན། ལུས་དབང་ཐམས་ཅད་རང་རང་དང་
 ས་མཚུངས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཡུལ་དང་སྤྲད་ནས་ཡུལ་འདྲིན་དགོས་པའི་བྱིར།
 འོན་ཀྱང་དམིགས་གྱིས་བསལ་ན། ལུས་གྱི་དབང་པོ་རེག་བྱ་ས་མཚུངས་པས་བྱུང་། ལུས་
 གྱི་རྒྱལ་ཤེས་དང་དེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རེག་བྱ་ས་མཚུངས་པའང་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་
 གཉིས་པ་ཡན་ཆད་གྱི་ལུས་ཤེས་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་
 དགོས་པའི་བྱིར། ཡང་ཆོས་ཡིད་གྱི་རྒྱལ་ཤེས་ལུས་ཏེན་རྒྱལ་ས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་
 མེད་དེ། ཐམས་ཅད་ས་མཚུངས་པའང་སྲིད། མི་མཚུངས་པའང་སྲིད་པའི་བྱིར།

བདུན་པ་ནི། རྒྱལ་པར་ཤེས་པ་གང་གིས་ཤེས་པར་བྱ་བ། ཏྲག་མི་ཏྲག་གི་བྱུང་
 པར། དབང་པོ་དང་དབང་པོ་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་པར་དང་གསུམ་ཡོད་དེ། གཉིས་གྱིས་རྒྱལ་
 ཤེས་སྒྲིལ་ཡི་ལྷ། །ཞེས་སོགས་གྱིས་བསྟན། གནས་དང་པོའི་དཀའ་གནས་ལེགས་པར་
 བཤད་པའོ། །

གཉིས་པ་དབང་པོ་སྟོན་པའི་གནས་བཤའ་པ་ལ། དབང་པོའི་རྣམ་གཞག་། འདུས་
བྱས་ཀྱི་སྒྲེ་ཚུལ། རྒྱ་རྒྱུ་འབྲས་གསུམ་བཤའ་པའོ། །དང་པོ་ལ། དབང་པོའི་རང་
བཞིན། སྐབས་སུ་བབ་པའི་དབང་པོའི་ངོ་བོ། རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། རྟེན་གཏོང་། དག་
སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་དུས་ཐོབ་པ། དབང་པོའི་ལྡན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི།
བཅུ་གཉིས་ནང་གི་ར་བཤའ་དབང་པོ། །ཞེས་བཤའ་ན། ཅིའི་ཕྱིར་དབང་པོ་ཞེས་བྱ།
དབང་པོ་སོ་སོར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་སྟུང་ན། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བས་དེའི་ལན་སྟོན་པ་
ལ། ལྷ་པོ་རྣམས་ནི་དོན་བཞི་ལ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་གསུངས། རང་ལན་སྟོན་པ་
ལ་རང་གི་དོན་དང་ཐམས་ཅད་ལ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཅུ་གསུངས།

འདིའི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན། གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ།
ངས་ཆོག་། གང་གིས་གང་ལ་དབང་བྱེད་པ། གཞུང་དོན་དང་སྐྱར་ཏེ་བཤའ་པའོ། །དང་པོ་
ནི། ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་ངེས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད།
གཉིས་པ་ནི། ཉེར་གཉིས་ཡོད་དེ། མིག་སོགས་དབང་པོ་དུག་སྟོག་གི་དབང་པོ། པོ་མའི་
དབང་པོ་གཉིས། ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྷ། དད་སོགས་དབང་པོ་ལྷ། ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་
པོ་གསུམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།
ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐྱ་ལས་དབང་པོའི་སྐད་དོད་ཨིན་བ་ཞེས་འབྱུང་ལ། དེ་ལ་ཨིན་ཨིན་ཤར་
ཞེས་པ་དབང་ནི་དབང་བྱུག་དམ་པའོ་ཞེས་བསྐྱར་བས། ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པས་^①ན་
དབང་པོ་ཞེས་བརྗོད་^②དེ། དབྱས་མཐའི་འབྲེལ་བ་ལས། ^③དབང་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་
པར་དབང་བྱེད་པས་ན་དབང་བྱེད་པ་སྟེ། རྒྱ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས།
བཞི་པ་ནི། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ན་རེ། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྷས་སོ་སོར་དོན་བཞི་ལ་དབང་
བྱེད་དེ། ཉེན་མཛེས་པར་བྱེད། ལུས་སྐྱང་བར་བྱེད། རང་གི་རྣམ་ཤེས་མཚུངས་ལྡན་

དང་བཅས་པར་སྐྱེད་བར་བྱེད། རང་རང་གི་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཐ་སྙད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་
བཞི་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མིག་ཡོ་བ་དང་། རྩ་བ་འོན་པ་སོགས་
ཡིན་ན། ལུས་ཉིན་མི་མཛེས་པས་བྲབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མིག་རྩ་བས་
ཡུལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མཐོང་ཞིང་ཐོས་པ་ན་སྤྱོད་། ལྷ་ལྷེ་ལུས་གསུམ་གྱིས་ཁམ་ཟས་
ལ་སྐྱེད་པས་ལུས་བསྐྱེད་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། མིག་གིས་རང་གི་རྩམ་པར་
ཤེས་པའི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པ་ནས། ལུས་དབང་གིས་ལུས་ཀྱི་རྩམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་
རྒྱུན་བྱེད་པའི་བར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། མཐོང་ངོ་། །ཐོས་སོ། །མནམ་
མོ། །སྤྱོད་ངོ་། །རེག་གོ། །ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དུ་དེ་ལྟ་ལས་གཞན་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ། སྟོན། །ཕོ་མོའི་དབང་པོ་བཞི་ལས་སོ་སོར་དོན་གཉིས་གཉིས་
ལ་ལྟག་པར་དབང་བྱེད་དེ། ཡིད་དབང་གིས་ཡང་སྤྱིད་དུ་ཉིང་མཆམས་སྒྱུར་བ་དང་།
དབང་པོའི་ངོ་ཕོ་དང་མཐུན་པར་དབང་བྱེད། སྟོན་གི་དབང་པོས། རིས་མཐུན་ཉིང་
མཆམས་སྒྱུར་བ་དང་རིས་མཐུན་གནས་པ་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད། ཕོ་མོའི་དབང་པོས་
སེམས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་འབྱེད་པ་དང་། བྱེད་པར་འབྱེད་པ་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེས་བར་སྤྱིད་སྤྱིད་གཉིས་ཀར་ཉིང་མཆམས་^༡སྒྱུར། ཡིད་ཀྱི་
རྗེས་སུ་ལུས་ངག་གི་ལས་མཐུན་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་སྤྱི་
སྤྱིད་དུ་ཉིང་མཆམས་སྒྱུར། དེ་ནས་མ་ཤི་བའི་བར་དུ་རིས་མཐུན་གནས་པར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཕོ་ནི་དབྱིབས་ཆར། ལུ་མ་ཆུང་། རླུང་གསང་མཐོ། བསམ་པ་
བྱེད་མེད་ལ་སེམས་པ་སོགས་ཡིན། མོ་ནི་དེ་ལས་ལྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རླུང་དུ་
ཡང་། ལྟོ་པོ་རྩམས་ནི་དོན་བཞི་ལ། །དབང་བྱེད་བཞི་རྩམས་གཉིས་ལ་ལོ། །ཞེས་
གསུངས། ལོ་ཞེས་པ་སྟོབ་དཔོན་དང་མདོ་སྡེ་པ་མ་རངས་པའི་ཆོག་ཡིན་པས། དེ་དང་

དེས་ཕྱི་མ་དེ་ཁོ་ན་ལ་དབང་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྷ་ནི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་དེ།
བདེ་བ་ལས་འདོད་ཆགས། ལྷག་བསྐྱེད་ལས་ཞེ་སྒྲིང་། བཏང་སྟོམས་ལས་གཏི་མུག་
རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དབང་པོ་ཐ་མ་བརྒྱད་ནི་རྣམ་བྱང་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་
དེ། དད་སོགས་ལྷས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་མགོ་གཞོན། ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོ་
གསུམ་གྱིས་དེ་གཙོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། ལྷ་དང་བརྒྱད་པོ་དེ་རྣམས་
ནི། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་བྱང་ལ། །ཞེས་གསུངས།

སྟོབ་དཔོན་རང་ལུགས་ཀྱི་མིག་སོགས་དབང་པོ་དུག་དབང་པོར་འཛོག་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དང་པོ་ལྷས་རང་རང་གི་དོན་ལ་དམིགས་པ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད།
ཡིད་དབང་གིས་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། པོ་མོའི་དབང་
པོ་དབང་པོར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དིགས་རྒྱན་མི་ཆད་པའི་དིགས་རྒྱད་སྟེལ་
བ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དིགས་རྒྱན་མི་ཆད་པའི་དིགས་རྒྱད་སྟེལ་
བ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པ་གང་རུང་གི་དིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སྟོན་ས་
རང་གི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་ལུས་དབང་གི་ཆ་ཤས་སུ་དམིགས་པ། པོ་མོའི་དབང་
པོ་གང་རུང་གི་མཚན་ཉིད། དེ་གཉིས་སེམས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་འབྱེད་པ་དང་། བྱེད་པར་
འབྱེད་པ་ཞེས་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་འཛོག་མི་དིགས་ཏེ། གཟུགས་ཁམས་པའི་ལྷ་རྣམས་
དང་། འདོད་ལྷ་གོང་མ་བཞི་སོགས་ལ་པོ་མོའི་དབང་པོ་མེད་ཀྱང་། པོ་མོའི་བྱེད་པར་
དང་བྱེ་བྲག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐད་གདངས་དབང་པོའི་བྱེ་བྲག་གིས། །དེ་ནི་སྤྲ་བར་མི་
རྒྱས་བཞིན། །ཞེས་དང་། ཁམས་མང་པོའི་མདོ་ལས། ^①མོ་ཆངས་པ་བྱེད་པ་ནི་གནས་
མེད་ལ། པོ་ནི་གནས་ཡོད་དེ། ཞེས་པ་ནི་པོའི་བྱེད་པར་གྱི་ཆོས་གཞན་དང་ལྷན་པ་ཅུ་

མོ། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། ^①ད་ནི་རི་ལྷ་ར་ན་དེ་དག་པོ་ཞེས་བྲ། ག་ལས་འབྱུང་
མོ་ཆངས་པ་ཉིད་བྲེད་པར་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གནས་མ་ཡིན་ཞིང་སྐབས་མེད་
དེ་གནས་མེད་དོ། །པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གནས་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། པོའི་ངོ་པོ་
གཞན་འདོད་པའི་ཁམས་ན་པོ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་ནི་ཡོད་དོ། །ཞེས་
གསུངས། པོའི་གནས་འདོད་པའི་ཁམས་ན་པོ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡོད་
དོ་ཞེས་གསུངས། སྟོག་གི་དབང་པོ་དབང་པོར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྤང་པོ་
རིགས་མཐུན་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྲེད་པའི་ཕྱིར། ཆོར་བའི་དབང་
པོ་ལྷ་དབང་པོར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་ལ་
ལྷག་པར་དབང་བྲེད་པའི་ཕྱིར།

དད་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་དབང་པོར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། འཛིག་ཉོན་
པའི་རྣམ་བྱང་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྲེད་པའི་ཕྱིར། ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོ་གསུམ་དབང་
པོར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཀུན་ཤེས་བྲེད་པའི་དབང་པོས་ཀུན་ཤེས་གྱི་དབང་
པོ་ཐོབ་པ་དང་། མཐོང་སྤང་སྤོང་བ་ལ་དབང་བྲེད། ཀུན་ཤེས་གྱི་དབང་པོས་ཀུན་ཤེས་
ལྷན་^②པའི་དབང་པོ་ཐོབ་པ་དང་། སྒྲིམ་སྤང་སྤོང་བ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྲེད། ཀུན་ཤེས་
ལྷན་པའི་དབང་པོས་ལྷག་མེད་ཐུང་འདས་ཐོབ་པ་དང་། རྣམ་གྲོལ་གྱི་དགའ་བདེ་ལ་
ལྷག་པར་དབང་བྲེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། གོང་ནས་གོང་དུ་ཐུང་འདས་ཐོབ། །སོགས་པ་
ལ་ནི་དབང་བྲེད་ཕྱིར། །ཞེས་སྐུར་ན་བདེ་ཞེས་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དབང་པོ་ཉིད་གཉིས་དབང་པོར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། རང་
རང་གི་བྲེད་ལས་གྱི་སྒྲོ་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དབང་པོ་ལ་ཉིད་གཉིས་སུ་གྲངས་
མ་ངེས་པར་ཐལ། དག་གིས་སྒྲིབ་པ་ལ་དབང་བྲེད། ལག་པས་འདེག་འཛོག་ལ་དབང་བྲེད།

རྒྱུ་ལྟེན་པ་ལ། ཡང་ན་འཇུག་པའི་རྟེན་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལྟེན་པ་ལ།
ཞུགས་པའི་དབང་པོ་ལྟེན་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། གྲུག་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
ཕྱོགས་ལ་དང་པོ་བཅུ་བཞི། རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ལ་ཕྱི་མ་བརྒྱད་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཁོར་བར་འཇུག་པའི་རྟེན་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། བློ་སྟོན་གསུངས་
དབང་པོ་དུག་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་པོ་མོའི་དབང་པོ། འཁོར་བར་
གནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྟོན་གི་དབང་པོ། འཁོར་བའི་རྣམ་སྟོན་ལ་ཉེ་བར་སྐྱོད་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྷ་རྣམས་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་བྱང་ལ་འཇུག་པའི་རྟེན་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྷ།
རྣམ་བྱང་དུ་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གྲུག་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོ། རྣམ་བྱང་དུ་གནས་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། གྲུག་ཤེས་པའི་དབང་པོ། རྣམ་གྲོལ་གྱི་དགའ་བདེ་ལ་སྐྱོད་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་གྲུག་ཤེས་ལྷན་པའི་དབང་པོ་བཞག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྐྱབས་སུ་བབ་པའི་དབང་པོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་
དབང་པོ་རྣམས་བཤད་ཅིན། འདིར་ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྷའི་ངོ་བོ་འཆད་པ་ལ། ལྷས་ཆོར་
སེམས་པ་མ་ཡིན་གང་། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གི་སྐྱབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་
ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་དུ་བྱེད་པའི་ཆོར་བར་དམིགས་པ།
ལྷས་ཆོར་གྱི་མཆན་ཉིད། འདི་དང་དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་བའི་ཆོར་བ། ཕྱིའི་ཆོར་བ་

གསུམ་དོན་གཅིག་། དབྱེ་ན། ལུས་ཚོར་བདེ་སྤྱད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ཡོད། ལུས་
 ཚོར་ཡང་ཡིན་སེམ་པར་སྤྱོད་བས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་
 དམིགས་པ་དེ། ལུས་ཚོར་བདེ་བའི་མཆན་ཉིད། འདི་དང་ཚོར་བ་ལ་ལྷུ་སྤྱེ་བའི་བདེ་
 བའི་དབང་པོ་དོན་གཅིག་། ལུས་ཚོར་ཡང་ཡིན། གདུང་བར་སྤྱོད་བས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ་
 ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། ལུས་ཚོར་སྤྱད་བསྐྱུལ་གྱི་མཆན་ཉིད།
 འདི་དང་ཚོར་བ་ལ་ལྷུ་སྤྱེ་བའི་སྤྱད་བསྐྱུལ་གྱི་དབང་པོ་དོན་གཅིག་། དེ་ཡང་ཡིན་སེམ་
 གདུང་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་སྤྱོད་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། ལུས་
 ཚོར་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད།

ཚོར་བ་ཡང་ཡིན། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུ་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་
 དབང་ལས་བྱུང་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་སེམས་ཚོར་གྱི་མཆན་
 ཉིད། འདི་དང་ཡིད་ཤེས་སྤྱུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ། རང་གི་ཚོར་བ་གསུམ་དོན་གཅིག་། དབྱེ་
 ན་སེམས་ཚོར་བདེ་སྤྱད་བཏང་སྟོམས་གསུམ། སེམ་པར་སྤྱོད་བས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་
 སེམས་ཚོར་དུ་དམིགས་པ། དང་པོའི་མཆན་ཉིད། གདུང་བར་སྤྱོད་བས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་
 སེམས་ཚོར་དུ་དམིགས་པ། གཉིས་པའི་མཆན་ཉིད། སེམ་གདུང་གང་རུང་མིན་པར་
 སྤྱོད་བས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་སེམས་ཚོར་དུ་དམིགས་པ། གསུམ་པའི་མཆན་ཉིད། དང་པོ་
 དང་ཡིད་བདེ་དོན་གཅིག་། གཉིས་པ་དང་ཡིད་མི་བདེ་དོན་གཅིག་། ཚོར་བ་ལ་བདེ་བའི་
 དབང་པོ། ཡིད་བདེའི་དབང་པོ། སྤྱད་བསྐྱུལ་གྱི་དབང་པོ། ཡིད་མི་བདེ་བའི་དབང་པོ།
 བཏང་སྟོམས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྷུ་སྤྱེ་བའི་ལྷ་པོ་ནང་པན་ཚུན་འགལ། སྤྱིར་བདེ་བ་དང་
 ཡིད་བདེ་མི་འགལ་ཏེ། ཡིད་བདེ་ཡིན་ན་བདེ་བའི་དབང་པོ་ཡིན་དགོས། ཡིད་མི་བདེ་
 ཡིན་ན་སྤྱད་བསྐྱུལ་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཡིད་བདེ་ཡིན་ན་སེམས་ཚོར་བདེ་བའི་

དབང་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ། ཡིད་མི་བདེ་ཡིན་ན་སེམས་ཚོར་སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་དབང་པོ་
ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་དེ་ནི་བདེ་དབང་པོ། །ཞེས་པས་མི་གཞོད་དེ། བསམ་
གཏན་གསུམ་པའི་སས་བསྐྱེས་ཀྱི་སེམས་ཚོར་བདེ་བའི་དབང་པོ་དེ། དགའ་བའི་ཀུན་
དགྱིས་དྲག་པོ་མངོན་དུ་གྱུར་བ་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ཚོར་བདེ་བའི་དབང་པོར་བསྟན་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རང་འགྲེལ་ལས། ^①བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་ཚོར་
བ་སེམ་པ་དེ་ཉིད་བདེ་བའི་དབང་པོ་ཡིན་ཉེ། རོན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྷ་མེད་
པའི་ཕྱིར། ལུས་ཀྱི་ཚོར་བ་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྷ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སེམ་པ་མ་ཡིན་པར་
གདུང་བར་སྤྱོད་བའི་ལུས་ཚོར་དེ་ལུས་ཚོར་སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་དབང་པོ། སེམ་པར་སྤྱོད་
བའི་ལུས་ཚོར་དེ་ལུས་ཚོར་བདེ་བའི་དབང་པོ། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་སས་བསྐྱེས་
ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་སེམས་ཚོར་བདེ་བའི་དབང་པོ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སས་
བསྐྱེས་ཀྱི་ཚོར་བ་སེམ་པ་དེ་ཡིད་བདེའི་དབང་པོ། སེམ་པ་མ་ཡིན་པར་གདུང་བས་
སྤྱོད་བའི་སེམས་ཚོར་དེ་ཡིད་མི་བདེ་བའི་དབང་པོ། སེམ་གདུང་གཉིས་ཀྱི་བར་མར་
སྤྱོད་བའི་ཚོར་བ། ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་དབང་པོ། ལུས་ཚོར་བཏང་སྟོམས་དང་།
སེམས་ཚོར་བཏང་སྟོམས་གཉིས་ཀ་ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྷ་འབྲེན་པའི་ཆེ་གཅིག་ཏུ་འབྲེན་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་^②པ་ཁོ་ན་ངང་གིས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་དངོས་སུ་བཤད་པའི་སློན་ནས། རྣམ་བྱང་གི་དབང་
པོ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། མཐོང་སློམ་མི་སློབ་ལམ་ལ་དགུ། གསུམ་ཡིན། ཞེས་པའི་
སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སློམ་བྱང་གི་མངོན་རྟོགས་ཡང་ཡིན། འཇིག་རྟེན་

ལས་འདས་པའི་རྣམ་བྱང་གི་སྒྲིགས་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་
མཐུན་པར་གྱུར་བའི་ལམ་བཤེན་དུ་དམིགས་པ། ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོའི་མཆན་ཉིད།
དབྱེ་ན་གསུམ་ཡོད། མཐོང་སྤང་སྤོང་བ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་
པའི་ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོར་དམིགས་པ། ཀུན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོའི་མཆན་ཉིད།
སྒྲིམ་སྤང་སྤོང་བ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་
ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོར་དམིགས་པ། ཀུན་ཤེས་གྱི་དབང་པོའི་མཆན་ཉིད། ལྷག་མེད་གྱི་
བྱང་འདས་ཐོབ་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོར་
དམིགས་པ། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོའི་མཆན་ཉིད། དེ་རེ་རེ་ལ་དབྱེ་ན། མཐོང་
ལམ། སྒྲིམ་ལམ། མི་སྒྲོབ་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་། བདེ་དབང་། ཡིད་བདེ། ཆོར་
བ་བཏང་སྒྲིམས། དད་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་སྟེ་དགྲ་རེ་ཡོད་དེ། རང་འགྲེལ་ལས། ① ཡིད་
དང་བདེ་བ་དང་། ཡིད་བདེ་བ་དང་བཏང་སྒྲིམས་དག་དང་། དད་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་
དང་། དབང་པོ་དུག་པོ་དེ་དག་ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་ཟག་པ་མེད་པ་ཡང་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ས་མཆམས་དང་པོ་ཉན་ཐོས་གྱི་མཐོང་ལམ་སྤྱག་བསྐྱེལ་
ཆོས་བཟོད་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་རྗེས་བཟོད་གྱི་བར་ན་ཡོད། གཉིས་པ་ཉན་ཐོས་གྱི་
ལམ་རྗེས་ཤེས་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་རྗེ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བར་ན་ཡོད།
གསུམ་པ་མི་སྒྲོབ་ལམ་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱད་ལ་ཡོད།

ཞར་བྱང་འཛིག་ཉེན་པའི་རྣམ་བྱང་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་
གནས་པའི་སྒྲིམ་སྤང་སྤོང་བའི་དབང་པོར་དམིགས་པ། དད་སོགས་
དབང་པོ་ལྟ་གང་རུང་གི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་དད་པའི་དབང་པོ། དན་པའི་དབང་པོ།
བཙུན་འགྲུས་གྱི་དབང་པོ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་དབང་པོ། ཤེས་རབ་གྱི་དབང་པོ་སྟེ་ལྟ།

འདི་ལྟ་གང་རུང་ལ་ཐར་ལམ་གྱིས་བྱ་བ། དད་སོགས་ལྟ་གང་རུང་ལ་དེས་མ་བྱ་བ་
པོ། །ས་མཆོམས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྱུར་ལམ་རྟོག་ནས་མི་སྒྲོབ་ལམ་གྱི་བར་ན་ཡོད།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དགུ་ཀུན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོ།
སྒྲོམ་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་དེ་དགུ་ཀུན་ཤེས་ཀྱི་དབང་པོ། མི་སྒྲོབ་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་དེ་
དགུ་ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་དང་
ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དོན་གཅིག །

གསུམ་པ་དབང་པོའི་རབ་དབྱེ་ལ་གྲོགས་ལ། ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ། རྒྱ་འབྲས་
ལ་ལྟོས་པའི། རོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི། སྤང་བྱ་ལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་
བྱིར། གསུམ་ནི་དེ་མ་མེད་ཅེས་པ་ནས། །སྤང་བར་བྱ་མིན་ཡང་གསུམ་མིན། །ཞེས་
པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ཏོ། །

བཞི་པ་དབང་པོའི་རྟོག་གཏོང་ནི། འདོད་པ་དང་པོར་རྣམ་སྤྲོད་གཉིས། །ཞེས་པ་
ནས། དགོ་ལ་ཐམས་ཅད་དག་ཏུ་ལྟ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ཏོ། །

ལྟ་པ་དགོ་སྒྱུར་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་དུས་འཐོབ་པ་ནི། འོ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
དགོ་སྒྱུར་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་གང་། ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དུ་ལ་བཏེན་ནས་དངོས་སུ་ཐོབ་
པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། འབྲས་བུ་ཐ་མ་གཉིས་དགུས་འཐོབ། །ཅེས་སོགས་
རྟེན་པ་བཞིའི་ངག་དོན་ནི། འབྲས་བུ་ཐོག་མ་རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་། ཐ་མ་ཉན་
ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ནི་སོ་སོར་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་དགུ་རེས་ཐོབ་སྟེ། དང་
པོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ལ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་དད་སོགས་དབང་
པོ་ལྟ། ཡིད་དབང་ཆོར་བ་བཏང་སྒྲོམས་ཀྱི་དབང་པོ། མཐོང་སྤངས་ཀུན་སྒྱུར་གསུམ་

སྤངས་པའི་བྲལ་ཐོབ་འདྲན་པར་བྱེད་པའི་ཀུན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོ། དེ་ལྟ་བུའི་བྲལ་
ཐོབ་ཀྱི་ཉེན་བྱེད་པའི་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་སྟེ་དགུས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲིམ་ལམ་དོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཀྱི་ཚོགས་པ་ན་
ཡོད་པའི་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྟ། ཡིད་དབང་། ཚོར་བ་བདེ་བ། ཡིད་བདེ། བཏང་
སྒྲིམས་གསུམ་གང་རུང་གཅིག །སྒྲིམ་སྤང་ཉན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་བྲལ་ཐོབ་འདྲན་པར་
བྱེད་པའི་ཀུན་ཤེས་ཀྱི་དབང་པོ། དེ་ལྟ་བུའི་བྲལ་ཐོབ་ཀྱི་ཉེན་བྱེད་པའི་ཀུན་ཤེས་ལྟན་
པའི་དབང་པོ་སྟེ། དགུས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཀུན་ཤེས་
ཀྱི་དབང་པོ་དང་། དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཀུན་ཤེས་ལྟན་པའི་དབང་པོས་ཐོབ་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་དེའི་ཆེ་འབྲས་བུ་དེ་གཉིས་སོ་སོར་ཐོབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་
མ་ཁུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཐོབ་པའི་སྒྲིམ་སྤང་བ་ལྟན་པ་དེ་འདྲ་བའི་བྲལ་ཐོབ་ཀྱི་ཉེན་
བྱེད་པས་དེ་ལྟར་བཟང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་འབྲས་བུ་བར་བ་
གཉིས་སོ་སོ་སོར་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་བདུན་ནམ་བརྒྱད་གང་རུང་གིས་དངོས་སུ་
ཐོབ་སྟེ། སྒྲིམ་ཞེ་གནས་ཤིང་ཆེར་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ན། ཞེ་རགས་^①ནམ་པ་ཅན་ཀྱི་སྒྲིམ་
རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྟ། ཡིད་དབང་། ཚོར་བ་
བཏང་སྒྲིམས་ཀྱི་དབང་པོ་སྟེ། བདུན་ཀྱིས་ཐོབ། སྒྲིམ་ལྟག་མཐོང་ཤིང་ཆེར་སྒྲིབ་པ་
ཡིན་ན། སྒྲིམ་ལམ་མཉམ་བཞག་བདེན་པའི་ནམ་པ་ཅན་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དད་
སོགས་ལྟ། ཡིད་དབང་། ཚོར་བ་བཏང་སྒྲིམས་ཀྱི་དབང་པོ། ཀུན་ཤེས་ཀྱི་དབང་པོ་སྟེ་
བརྒྱད་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

ཐོད་ཀྲལ་འབའ་ཞིག་འབྲས་བུ་བར་བ་གཉིས་སོ་སོར་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་
དགུ་རེས་དངོས་སུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀ་རྒྱན་ཞུགས་ལས་^②བཟང་པ་ལྟར་དགུས་

ཐོབ་པའི་ཕྱིར། བྱད་པར་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་གྱི་སྒྲ་རོལ་དུ་འདོད་ཉོན་བྱུག་པ་
 དང་། དགྲ་པ་སྤངས་མ་སྤངས་ཀྱི་བྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐོད་ཀླུ་པའི་ཕྱིར་མི་
 འོང་བའི་འབྲས་བུ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀ་འདྲ་བར་བསམ་གཏན་
 དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ན་ཡིད་བདེ། གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་
 ན། སེམས་ཚོར་བདེ་བའི་དབང་པོ། ཡང་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར། ཐོད་ཀླུ་པའི་ཕྱིར་མི་
 འོང་བའི་འབྲས་བུ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ན་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་གསུམ་པོ་
 གང་རུང་ཞེས་སྒྱུར། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཟག་མེད་མི་སྒྲིགས་མེད་
 སོགས་ཟག་མེད་ཀྱི་ས་གཞན་ལ་བརྟེན་ན་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཞེས་སོགས་གསུམ་པོ་
 གང་རུང་སྒྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་བསྟན་བཅོས་ཡེ་ཤེས་ལ་^①འཇུག་པ་ལས། དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུའི་
 དབང་པོ་དུ་ཞིག་གིས་ཐོབ་ཅེ་ན། སྤྲས་པ་དབང་པོ་བརྟུ་གཅིག་གིས་ཐོབ་སྟེ། ཞེས་
 གསུངས་པ་དང་འགལ་སྟམ་ན་མི་འགལ་ཏེ། དགྲས་ཐོབ་པར་བཤད་པ་ཐོབ་ཐེབས་
 གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན། བརྟུ་གཅིག་གིས་ཐོབ་པར་བཤད་པ་ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་
 དབང་རྒྱལ་འགའ་ཞིག་ཡང་ཡང་ཉམས་ནས་སོར་ཆུད་^②པའི་ཆེ་བརྟུ་གཅིག་གིས་ཐོབ་
 པ་སླིད་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། སླིད་དེ་དགྲ་བཅོམ་པ་འགའ་ཞིག་དང་པོར་ཉར་
 བསྒྲིགས་ཀྱི་བཏང་སྟོམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ། དེ་ནས་ཉམས་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོ་
 གཉིས་གང་རུང་གི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ལན་གཉིས་པ་ཐོབ་པ་ལ་དེ་གཉིས་གང་
 རུང་གི་ཡིད་བདེ་བསྟན་ནས་བརྟུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ། ཡང་ཉམས་ཏེ་གསུམ་པའི་དངོས་
 གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལན་གསུམ་པ་ཐོབ་པ་ན། སེམས་ཚོར་
 བདེ་བ་བསྟན་ནས་བརྟུ་གཅིག་གིས་ཐོབ་པ་སླིད་པའི་ཕྱིར།

དུག་པ་དབང་པོའི་ལྷན་ཚུལ་ལ། དེས་ལྷན། སྲིད་ལྷན་གཉིས། དང་པོ་ལ།
གསུམ་ལྷན། བཞི་ལྷན། ལྷ། བདུན། བརྒྱ་གཅིག ། བརྒྱ་གསུམ་ལྷན་ཏེ་རིམས་བཞིན་དུ་
སྟོན་པ་ལ། བཏང་སྟོམས་དང་ནི་སྟོག་དང་ནི། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་སྲིད་ལྷན་ལ་ཉུང་ལྷན་མང་ལྷན་གཉིས། དང་པོ་ནི། དག་མེད་ནང་ན་
ཉུང་ལྷན་པ། ། ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་གསུངས་^①། གཉིས་པ་ནི། མང་པོར་ལྷན་ལ་
བརྒྱ་དགུ་སྟེ། ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་ལ། གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། གཟུགས་
ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འདོད་ན་དབང་པོ་མེད་པ་དང་། ། ཞེས་
སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་སྐྱབས་སུ། གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གཞི་
ལྷོར་འདུས་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་གཞི། སེམས་ཀྱི་གཞི། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། འདུས་
མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་རྣམས་སུ་འདུ་བའི་བྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ^②ཤེས་པར་བྱ་བ་ནི་རྣམ་
པ་ལྷ་སྟེ། གཟུགས་དང་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་དང་སེམས་དང་ལྷན་པ་
མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ཏེ། ཞེས་གསུངས།

དེའི་ནང་ནས་འདུས་མ་བྱས་ལ་ཆོས་གང་དང་ཡང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བ་མེད། དེ་ལ་
སྐྱེ་བ་མེད་པའི་བྱིར། གཞན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་ལ། རྩལ་ལ་རྩས་ཀྱི་རྩལ་དང་།
བསགས་པའི་རྩལ་གཉིས་ལས། རྩས་རྩལ་སྤྱོད་པ་ནི། གཟུགས་ཅན་ཀྱན་གྱི་ཆུང་མཐའ་
ཡིན། འདི་དང་རང་གི་འདུས་བྱས་སུ་མཆོན་པའི་སྐྱེ་སོགས་བཞི་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བའི་
རང་དང་ཐ་དད་པའི་རྩལ་གཞན་གང་དང་ཡང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། འདི་རང་སྐྱེ་བྱུང་
པའི་རྩས་ཡོད་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྩལ་སྤྱོད་པ་ལ་ལན་གར་བ་
བཞིན་ནོ། ། དེ་སྐད་དུ་རང་འགྲེལ་ལས། གང་ཡང་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་དེ་ལ་

རང་གི་མཆན་ཉིད་^①དེ་དག་ནམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་འདོད་ཀྱི་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་
མཆན་ཉིད་ལས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། རྩལ་སྤྱ་རབ་^②གཉིས་ཡན་ཆད་འདུས་པའི་གོང་བྱ་ཡིན་ལ། རྩལ་
སྤྱ་རབ་གཉིས་འདུས་པའི་གོང་བྱ་འདི་རགས་པ་དང་རྩལ་སྤྱ་རབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་
པས། རགས་པ་དང་རྩལ་སྤྱ་རབ་མི་འགལ། རྩལ་སྤྱ་དང་རྩལ་སྤྱ་^③རབ་འགལ་ཏེ། རྩལ་
སྤྱ་རབ་བདུན་འདུས་པའི་གོང་བྱ་དེ། རྩལ་སྤྱ་ཡིན། རྩལ་སྤྱ་^④རབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རགས་པ་དང་རྩལ་སྤྱ་ཡང་འགལ་བ་^⑤མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩལ་སྤྱ་^⑥རབ་བདུན་འདུས་
པའི་གོང་བྱ་དེའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་^⑦། དེས་ན་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་རྣམས་རྩལ་
ནམས་རྣམས་བརྒྱད་ལྟན་ཅིག་སྐྱེ་བས་བྱུང་སྟེ། རང་དང་དངོས་རྒྱ་ཚོགས་པ་ཆར་གཅིག་
པའི་འབྱུང་བཞིའི་རྩལ་དང་གཟུགས་སྤྱ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་བཞི་ནམས་དང་ལྟན་ཅིག་སྐྱེ་བས་
བྱུང་བའི་ཕྱིར། ལྷས་དབང་དང་ལྟན་པ་ལ་རང་བསྟན་པས་དགྲ་མིག་སོགས་དབང་པོ་
གཞན་དང་ལྟན་པ་ལ་རང་བསྟན་པས་ལྟན་ཅིག་སྐྱེ་བས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་དྲི་རོ་མེད་པས། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་བསགས་
རྩལ་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། གཟུགས་ན་དབང་པོ་མེད་པ་དང་། །སྤྱ་མེད་སྤྱ་རབ་རྩལ་རྣམས་
དུག །ལྷས་དབང་ལྟན་ལ་རྣམས་བདུན་ཏེ། །དབང་པོ་གཞན་ལྟན་རྣམས་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་
སྤྱར་རོ། །ཁོ་ན་རེ། དབྱིབས་ཀྱི་རྩལ་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྩལ་མེད་པར་ཐལ། རྣམས་རྩལ་སྤྱ་
རབ་ཡིན་ན་འབྱུང་བ་དང་མི་ལྟན་པས་བྱུང་། འདོད་པའི་བསགས་རྩལ་ཡིན་ན་རྣམས་
བརྒྱད་དང་མི་ལྟན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་མ་བྱུང་སྟེ། དབྱིབས་ཀྱི་རྩལ་ཡིན་ན་
བསགས་རྩལ་ཡིན་པས་བྱུང་། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྩལ་རེ་རེ་བ་དང་འབྱུང་བཞིའི་རྩལ་རེ་རེ་
བ་རྣམས་རྩལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། འདོད་ཁམས་ཀྱི་བསགས་རྩལ་

ནམས་རྩལ་བརྒྱད་དང་ལྟན་ཅིག་སྐྱེ་སྐྱེ་འདོད་ཁམས་ན་དབང་པོའི་རྩལ་མེད་ཅིང་། སྐྱེ་
རྩལ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་ཚུལ་ལ། བསྟན། བཤད་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱང་ངེས་ལྟན་ཅིག ། ཅེས་སོགས་ཀྱང་བ་བྱེད་
དང་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་མཐོང་བའི་སྒོ་
ནས་བྱེད་ལས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་རྣམ་རིག་ཏུ་དམིགས་པ།
གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དོན་གྱི་བྱེད་པར་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས། བྱེད་ལས་
རྫོགས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་རིག་པ་དེ། འཁོར་སེམས་བྱང་གི་མཆན་ཉིད།
སེམས་ལ་དབྱེ་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་བྱུག་ཏུ་དབྱེ་བ། སེམས་བརྒྱ་གཉིས་སུ་
དབྱེ་བ། ཉི་ཤུར་དབྱེ་བ་སོགས་ཏུ་མ་ཡོད། སེམས་བྱང་ལ་དབྱེ་ན། སྡེ་ཆན་ཏུ་ངེས་
པའི་སེམས་བྱང་། སྡེ་ཆན་ཏུ་མ་ངེས་པའི་སེམས་བྱང་གཉིས། དང་པོ་ལ། སེམས་ཀྱི་
ས་མང་། དག་བའི་ས་མང་། ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་། མི་དག་བའི་ས་མང་།
ཉོན་མོངས་ཆུང་བའི་ས་མང་རྣམས་སུ་ཡོད།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཆོར་དང་སེམས་པ་འདུཤེས་དག ། འདུན་དང་རེག་དང་སྒྲོ་གྲོས་
བན། ། ཡིད་ལ་བྱེད་དང་མོས་པ་དང་། ། ཉིང་ངེ་འཛིན་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ། ། ཞེས་
གསུངས། བརྒྱ་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། སེམས་ཀྱི་ས་མང་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་ན་
ཁོའི་འཁོར་བྱ་གྲུར་པའི་བྱོད་ཡོད་པས་བྱུང་བའི་སེམས་བྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
གྲུབ་སྟེ། དད་དང་བག་ཡོད་ཤིན་ཏུ་སྤངས། ། བཏང་སྦྱོམས་ངོ་ཆ་ཤེས་ཁྱེལ་ཡོད། ། ཅ་
བ་གཉིས་རྣམ་མི་འཆེ་དང་། ། བཙོན་འགྲུས་རྟག་ཏུ་དག་ལ་འབྱུང་། ། ཞེས་གསུངས།
བརྒྱ་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། དག་བའི་ས་མང་ཡིན་ཏེ། རྟགས་སྤར་བཞིན། གསུམ་པ་གྲུབ་

ཉེ། མོངས་དང་བག་མེད་ལེ་ལོ་དང་། །མ་དད་པ་དང་རྒྱགས་དང་གློད། །ཉོན་མོངས་
 ཅན་ལ་ཉག་ཏུ་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས། རྒྱག་པོ་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་
 མང་ཡིན་ཏེ། ཉག་ས་སྒར་བཞིན། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། མི་དགོ་ལ་ནི་ཁྲེལ་མེད་དང་། །རོ་
 ཆ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། མི་དགོ་བའི་ས་མང་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་
 མཆན་སྒར་བཞིན། ལྷ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཁོ་བ་དང་། །ཁོན་དུ་འཛིན་དང་གཡོ་དང་
 རི། །སྤག་དོག་ཆེག་འཆབ་སེར་སྣ་དང་། །སྦྱ་དང་རྒྱགས་དང་རྣམ་འཆེ་ནི། །ཉོན་
 མོངས་ཆུང་དུའི་ས་པ་རྣམས། །ཞེས་གསུངས། བཅུ་པོ་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་ཆུང་
 དུའི་ས་མང་ཡིན་ཏེ། མཚུངས་ལྡན་གྲོགས་ཀྱིས་ཆུང་། སྤང་བྱ་རིགས་ཀྱིས་ཆུང་།
 ཉེན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཆུང་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཉོན་མོངས་ཆུང་དུ་སྟེ་འདོད་པའི་
 སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་ཡིན་ན་དེའི་
 འཁོར་དུ་བྱོད་ཡོད་པས་བྱུང་པའི་བྱིར། དེ་རྣམས་མཚུངས་ལྡན་གྲོགས་ཀྱིས་ཆུང་སྟེ།
 མ་རིག་པ་ཅམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་བྱིར། སྤང་བྱ་རིགས་ཀྱིས་ཆུང་སྟེ། སྒྲོམ་
 སྤངས་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཉེན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཆུང་སྟེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ན་
 དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་བྱིར།

འོ་ན་གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་ན་རང་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་འབྱུང་བས་བྱུང་ཅེ་ན།
 འདོད་པའི་དགོ་སེམས་ཡིན་ན། རང་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་ཉི་ཤུ་ཅ་གཉིས་འབྱུང་བས་
 བྱུང་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ། དགོ་བའི་ས་མང་བཅུ། འདོད་སེམས་ཡིན་པས་རྩ་
 བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ། ཞིབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དཔྱོད་པ་འབྱུང་བས་བྱུང་། སྐབས་
 ལ་ལར་འགྱོད་པ་དང་། གཉིད་བསྟན་པས་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི་འབྱུང་བས་བྱུང་པའི་བྱིར། འདོད་
 ཆགས། ཁོང་ཁོ། ང་རྒྱལ། ཐེ་ཆོམ་སྟེ། བཞི་པོ་གང་རུང་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་མ་འདེས་

པའི་རིག་པ་དང་། མཚུངས་ལྡན་གྱི་མི་དག་གི་བའི་སེམས་ཡིན་ན། རང་གི་འཁོར་དུ་སེམས་
བྱང་ཉི་ཤུ་འབྱུང་བས་བྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ། ཉོན་མོངས་པའི་ས་མང་
དུག་མི་དག་གི་བའི་ས་མང་གཉིས། སྒར་བཞིན་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་འབྱུང་བས་བྱུང་བའི་བྱིར།
ལོག་ལྟ། བརྟལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་གསུམ་པོ་གང་རུང་དང་
མཚུངས་ལྡན་གྱི་མི་དག་གི་བའི་བའད་མ་ཐག་པ་ཉི་ཤུ་འབྱུང་བས་བྱུང་། འདོད་ཆགས།
ཁོང་ཁྱོ། ང་རྒྱལ། ཐེ་ཆོམ་སྟེ་བཞི་པོ་གང་རུང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མི་དག་གི་བའི་སེམས་
ཡིན་ན། རང་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱང་ཉི་ཤུ་ཅ་གཉིས་འབྱུང་བས་བྱུང་སྟེ། བའད་མ་ཐག་
པའི་ཉི་ཤུའི་སྟེང་དུ་རང་བསྟན་པས་ཉི་ཤུ་ཅ་གཉིས་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཁོ་བ་
སོགས་བཅུ་དང་། འགྲོད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་སོགས་ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱང་
བཅོ་བརྒྱད་འབྱུང་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ། ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དུག་། རྟོག་
དཔྱོད་གཉིས་འབྱུང་བའི་བྱིར། འདོད་པའི་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ལ་འཁོར་དུ་
བཅུ་གཉིས་འབྱུང་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་འབྱུང་བའི་བྱིར།
བསམ་གཏན་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་དག་སེམས་ཡིན་ན་འཁོར་དུ་སེམས་བྱང་ཉི་ཤུ་འབྱུང་
བས་བྱུང་། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཡིན་ན་རང་གི་འཁོར་དུ་
སེམས་བྱང་བཅུ་དུག་འབྱུང་བས་བྱུང་སྟེ། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་འགྲོད་
གཉིད་མི་དག་རྣམས་མེད་པའི་བྱིར། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་བྱང་པར་
ཅན་གྱི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཅིང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་མེད་པས་བྱུང་། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་
ཀྱི་^①ཞིབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་དཔྱོད་པ་མེད་པས་བྱུང་བོ། །

གཉིས་པ་སྟེ་ཆེན་དུ་མ་ངས་པའི་སེམས་བྱང་ལ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། རྟོག་དང་དཔྱོད་

དང་འགྲོད་པ་དང་། །གཉིད་དང་ཁོང་ཁྱོད་ཆགས་ནམས་དང་། །ང་རྒྱལ་ཐེ་ཆོས་ཞེས་བྱ་
བ། །བརྒྱད་ནི་ངེས་པ་མིན་པར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། སེམས་སེམས་བྱང་ངེས་པར་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་སྐྱེ་དེ་
གཉིས་པ་ལྷན་ལྷན་འབྱུང་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་གྲང་། སེམས་ལས་
བྱང་བ་མེད་པ་ཡི། །སེམས་ནི་ནམ་ཡང་མི་འབྱུང་སྟེ། །ཉི་མ་དང་ནི་འོད་ཟེར་
བཞིན། །ངེས་ན་དེ་དག་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདུས་བྱས་
ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། རང་གི་སྐྱེ་སོགས་བཞི་དང་སྟེ་ཕྱིར་མི་འབྱུང་སྟེ། ལྷན་ཅིག་ཁོ་
ནར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཐོབ་པའང་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དང་སྟེ་ཕྱིར་མི་འབྱུང་
སྟེ། ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཐོབ་པ་ཡིན་ན་རང་གི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྷན་ཅིག་
སྐྱེ་བས་མ་བྱུང་སྟེ། འགོག་པ་གཉིས་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ས་མང་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། མཚུངས་ལྷན་གྱི་འདུ་བྱེད་དང་། མཚུངས་ལྷན་
མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་བྱང་ནམ་ལྟ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་
ཀྱང་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། སྟེ་ཆོན་དུ་ངེས་པའི་སེམས་བྱང་ཆོས་ཅན། ལྟ་ཡོད་དེ།
སེམས་ཀྱི་ས་མང་སོགས་ལྟ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཡིད་ནམ་ཤེས་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུར་
སྐྱེད་ན། དེ་ནམས་དོན་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཅེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། སེམས་དང་ཡིད་
དང་ནམ་ཤེས་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བྱེ་
བྲག་སྐྱ་བ་ན་རེ། དག་མི་དག་འབྱེད་པས་ན་སེམས། དུལ་དུ་མ་ཤེས་པས་ན་ཡིད།
དམིགས་པ་ནམ་པར་ཤེས་པས་ན་ནམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། དེ་གསུམ་དོན་གཅིག་ཅེས་
ཟེར་རོ། །བག་ཆགས་སོགས་པས་ན་སེམས། ཉེན་གྱི་ཆ་ནས་ཡིད། བཏེན་པའི་ཆ་
ནས་ནམ་པར་ཤེས་པ། ཡང་རིང་དུ་འགྲོ་བས་ཡིད། སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་ན་སེམས། དུལ་

ཤེས་པར་བྱེད་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ། དེ་གསུམ་དོན་གཅིག་ཤེས་ཟེར།

སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། མ་འོངས་པའི་འཇུག་ཤེས་ཆོག་སྤྱད་ལ་སེམས། ད་ལྟ་
བའི་ཆོག་སྤྱད་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ། འདས་པའི་ཆོག་སྤྱད་ལ། ཡིད་ཅེས་དང་།
ཡང་གདུལ་བྱ་སྒྲིབ་པའི་སྤྱི་ཁམས་སྟོན་པས་ན། སེམས་ཀྱི་ཁམས། སྒྲིབ་མཆེད་སྟོན་
པས་ན་ཡིད་ཀྱི་སྒྲིབ་མཆེད། སྤང་པོ་སྟོན་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྤང་པོ་ཞེས་བསྟན་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། བྱེད་པ་གསུམ་དང་དུས་གསུམ་ལ། །བསྟན་པ་གསུམ་ཀྱི་
དབང་གིས་སོ། །ཞེས་མཁས་པ་གྲུ་མོས་གསུང་། སྤྱིར་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། སེམས་ཡིད་
རྣམ་ཤེས་གསུམ་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་ཀྱི་གཞིའི་རྣམ་ཤེས། ཡིད་ཉོན་ཡིད། རྣམ་ཤེས་
འཇུག་ཤེས་སྤྱི་ལྟར་པའི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་པས། རྣམ་ཤེས་ཆོག་སྤྱད་དུ་ཡོད་དེ། རྒྱན་
སྤྱད་པོ་བཀོད་པ་ལས། ❶ རྒྱུར་ལྷ་བ་སྐར་ཆོག་སྤྱད་དེ། །མཁའ་ལ་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་
ལྟར། །དེ་བཞིན་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་། །རྣམ་ཤེས་བདུན་དང་ལྷན་ཅིག་
གནས། །ཞེས་དང་། ❷ སེམས་ནི་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས། །ངར་སེམས་བདག་ཉིད་
ཡིད་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཡུལ་ལ་འཛིན་བྱེད་པ། །དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་
གསུངས་ཤིང་། ཐེག་བསྟུན་བཤམ་སྤྱད་སྤྱི་ལས། སེམས་ནི་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་
ཏེ། །ངར་འཛིན་པ་ནི་ཡིད་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་ལ་སོ་སོར་རྣམ་རིག་པ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་
བདག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་དང་། ཀྱན་བརྟན་ལས་ཀྱང་དེ་གསལ་བར་བཤམ། །ཅེས་ཟེར།

ངར་ལུགས་ལ། གཙོ་བོའི་སེམས། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ། ཡིད་ཀྱི་སྒྲིབ་མཆེད། རྣམ་
པར་ཤེས་པ། རྣམ་པར་རིག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། སྒྲིབ་དཔོན་དབྱིག་བཤེས་
ཀྱིས། སེམས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་རྣམ་རིག་རྣམས། །རྣམ་གྲངས། ཞེས་གསུངས་པ་དང་།
འདིར་ཡང་། སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་ནི། །དོན་གཅིག་ཤེས་གསུངས།

སེམས་སེམས་བྱང་མཚུངས་ལྡན་ནམ་པ་ལྡན་མཚུངས་ཡིན་ཏེ། རྟེན། དམིགས་
པ། རྟེན་པ། དུས། རྟེན་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ❶ ཇི་ལྟར་
སེམས་དང་ཡིད་དང་རྟེན་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དོན་གཅིག་པ་དེ་བཞིན་དུ། སེམས་
བྱང་དང་། །རྟེན་དང་དམིགས་པ་རྟེན་བཅས་དང་། །མཚུངས་པར་ལྡན་པའང་དོན་
གཅིག་སྟེ། །ཞེས་སོགས་དང་། ❷ རྟེན་པ་གང་གིས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ནི། རྟེན་པ་
ལྡན་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་རྟེན་པ་ལྡན་པོ། རྟེན་དང་། དམིགས་པ་དང་། རྟེན་པ་དང་།
དུས་དང་། རྟེན་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །རྟེན་མཚུངས་པ་གང་ཞེ་
ན། ཇི་ལྟར་སེམས་གཅིག་ཕྱེ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ལས་བྱང་བ་རྟེན་པ་ཀྱང་
རེ་རེ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། འདིས་སེམས་སེམས་བྱང་རྟེན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་
དང་། སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་བྱང་བའི་སེམས་བྱང་རྟེན་པ་ཀྱང་ནང་པན་ཚུན་རྟེན་པ་
དང་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ནོ། །

འོ་ན། ཁམས་གསུམ་གང་གི་སས་བསྟན་པའི་སེམས་སེམས་བྱང་དུ་ཡོད་
སྟམ་ན། སྡེ་ཆོན་དུ་ངེས་པའི་སེམས་བྱང་དང་པོ་གསུམ་རྒྱགས་པ། སྡེ་ཆོན་དུ་མ་ངེས་
པའི་ཆགས་པ། ང་རྒྱལ། ཐེ་ཆོམ་རྟེན་པ། ཁམས་གསུམ་གའི་སས་བསྟན་པ། གཡོ་སྟོན་
རྟེན་པ་དཔྱད་རྟེན་པ་ལྡན་ན་འདོད་ཁམས་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་གང་རུང་གི་
སས་བསྟན་པ་ཡིན་པས་བྱུང་། སེམས་བྱང་གཞན་རྟེན་པ་དང་རྟེན་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་
བྱུག་ཀ་ལ་འདོད་པའི་སས་བསྟན་པ་ཡོད། གཞུགས་ཀྱི་སས་བསྟན་ཀྱི་སྡེ་རྟེན་པ་ཤེས་
དང་། གཞུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྟན་ཀྱི་དབང་ཤེས་མི་སྤྱིད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། གཙོ་བོ་སེམས། ཡིད་དབང་། རྟེན་པར་ཤེས་པ་
གསུམ་ཆོས་ཅན། དོན་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྟེན་པ་ཀྱང་ས་ཡིན་པའི་སྤྱིར།

སེམས་སེམས་བྱང་ཆོས་ཅན། མཚུངས་ལྡན་ནམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཡིན་ཏེ། རྟེན་དམིགས་
པ་ནམ་པ་དུས་རྒྱུ་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་བཤད་པ་ལ། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་
མཚན་ཉིད། མཚུག་^①བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མི་ལྡན་པ་ཡི་འདུ་བྱེད་ནམས། །ཞེས་
སོགས་ཀྱང་པ་ལྔའི་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་པོ་ཡང་ཡིན་
ཤེས་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ།
མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཅུ་བཞི་ཡོད་དེ། ཐོབ་པ།
མ་ཐོབ་པ། སྐལ་མཉམ། འདུ་ཤེས་མེད་པ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་འགོག་
པའི་སྟོམས་འཇུག་སྟོག་དང་མཚན་ཉིད་བཞི། ཆོགས་གསུམ་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།
ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ལ་དེར་གངས་མ་ངས་ཏེ། དག་འདུན་གྱི་དབྱེན་ལྟ་བུ་ཡང་ལྡན་མིན་
འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དག་འདུན་དབྱེན་ནི་མི་འཕྲོད་པའི། །རང་བཞིན་ལྡན་པ་མ་
ཡིན་ཆོས། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཆོས་ཅན། བཅུ་བཞི་ཡོད་དེ། ཐོབ་པ་སོགས་
དེར་ཡོད་པའི་བྱིར། ཡང་ཞེས་སྟོས་པ་དོན་ཡོད་དེ། དག་འདུན་གྱི་དབྱེན་སྤྱད་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ཐོབ་མ་ཐོབ་བཤད་པ། སྐལ་མཉམ་བཤད་པ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་
བཤད་པ། སྟོམ་འཇུག་གཉིས་བཤད་པ། སྟོག་བཤད། མཚན་ཉིད་བཞི་བཤད།
ཆོགས་གསུམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐོབ་པ་བཤད་པ་དང་། མ་ཐོབ་པ་བཤད་པ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐོབ་པ་རྟོག་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ལ་^②མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དེའི་བྱེད་པར་གྱི་ཆོས། དང་པོ། རང་གི་ཐོབ་

བྱེ་ཆོས་དེ་གང་ལ་ལྟན་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་སུ་གྱུར་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རྩ་ཡོད་
 དུ་དམིགས་པ་ཐོབ་པའི་མཆན་ཉིད། ཐོབ་པ། རྟེན་པ། ལྟན་པ་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་
 གི་རྣམ་གངས་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། ཐོབ་པ་ལ་དབྱེ་ན་གསར་དུ་ཐོབ་པ། ཐོབ་པའི་ཐོབ་
 པ་གཉིས་ལས། རྟེན་པ་ལ་དབྱེ་ན། གསར་དུ་རྟེན་པ། ཉམས་པ་ལས་རྟེན་པ་གཉིས།
 ལྟན་པ་ལ་དབྱེ་ན། ཉམས་པ་ལས་ལྟན་པ། ཐོབ་ནས་ལྟན་པའི་ལྟན་པ་གཉིས།

གསུམ་པ་ལ། ཐོབ་པ་རྩ་ཡོད་དུ་བཞད་པ། ཐོབ་པ་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ། ཐོབ་
 བྱེ་ཆོས་གསུམ་གྱི་བྱེད་པར་བཞད་པ། རྟེན་གྱིས་བསྐྱུས་མ་བསྐྱུས་གྱི་བྱེད་པར།
 དུས་གསུམ་གྱི་བྱེད་པར། དགེ་སོགས་གསུམ་གྱི་བྱེད་པར། ཁམས་གསུམ་གྱི་བྱེད་
 པར། སློབ་མི་སློབ་གྱི་བྱེད་པར། སྤང་བྱ་ཡིན་མ་ཡིན་གྱི་བྱེད་པར། དམིགས་བསལ་
 བཞད་པ་དང་དགྲ། དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ན་རེ། ཐོབ་པ་ལ་རྩ་ཡོད་གྱིས་བྱེ་སྟེ།
 མདོ་ལས། ❶ མི་སློབ་པའི་ཆོས་བརྩ་སོ་སོར་བསྐྱེད་ཅིང་ཐོབ་ལ། གུན་ཏུ་ལྟན་པས་ན་
 ཡན་ལག་ལྟ་རྣམ་པར་སྤངས་པའི་དགྲ་བཅོམ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། ❷ གང་ལ་ཐོབ་
 པ་མེད་པ་དེ་ལ་མ་ཐོབ་པ་ཡང་མེད་པ་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་རོ། །ཞེས་བཞེད། སློབ་
 དཔོན་དང་མདོ་སྟེ་པ་རྣམས་ན་རེ། ❸ འཁོར་ལོས་སྐྱར་རྒྱལ་ལ་རྒྱལ་སྟེད་སྒྲ་བདུན་གྱི་
 ཐོབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འཁོར་ལོས་སྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲ་བདུན་དང་ལྟན་པ་
 ཡིན་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱེ་པ་ཁས་སོ། །གཞན་ཡང་། ཐོབ་པ་ཡིན་ན་
 ཐོབ་བྱེ་ཆོས་དང་ལྟན་ཅིག་སྟེ་བས་བྱེ་པར་ཐལ། ཐོབ་པ་ལ་རྩ་ཡོད་གྱིས་བྱེ་
 པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། འགོག་པ་གཉིས་གྱིས་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཁོ་ན་རེ།
 ཐོབ་པ་ཐོབ་བྱེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཞེ་ན། སྟེ་བ་དང་སྟེ་བའི་སྟེ་བ་ཁས་སྤངས་པ་དོན་མེད་
 པར་ཐལ། དེའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ན་རེ། ཐོབ་པ་དེ་ཐོབ་བྱེ་

ཆོས་ཀྱི་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་ལམ་གྱི་ཐོབ་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲིག་
འཕགས་པ་དང་སོ་སྒྲིག་འཛོག་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་གསུམ་གྱི་བྱེད་པར་བཞག་ཏུ་ཡོད། ཐོབ་པ་དེ་རང་གི་ཐོབ་
བྱེད་ཆོས་དང་ཡང་རྣམས་ཐ་དད། ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་དང་ཡང་རྣམས་ཐ་དད། རང་གི་
ཐོབ་བྱེད་ཆོས་དེ་དང་རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་དེ་ལྡན་པར་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར།
དཔེར་ན། སྒྲང་བྱེད་ཁལ་སྒྲོམ་པའི་ལན་ཐག་དེ། ལྡན་བྱེད་ཁལ་ལས་ཀྱང་རྣམས་ཐ་དད།
ལྡན་ཡུལ་སྒྲང་བྱེད་ལས་ཀྱང་རྣམས་ཐ་དད། སྒྲང་བྱེད་ལ་ཁལ་བཀལ་ཆད་སྒྲང་བྱེད་ལྡན་
པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་དང་། མཐོང་ལམ་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན། མཐོང་ལམ་གྱི་
ཐོབ་པས་^① མཐོང་ལམ་དེ་མཐོང་ལམ་པ་ལ་ལྡན་པར་བྱེད། མཐོང་ལམ་གྱི་ཐོབ་པའི་
ཐོབ་པས་^② མཐོང་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་གྱི་ཐོབ་པ་གཉིས་ཀ་མཐོང་ལམ་པ་ལ་ལྡན་
པར་བྱེད། གསུམ་པོ་ནང་པན་ཚུན་ཡང་རྣམས་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཐོབ་པ་གང་དང་གང་རང་གི་ཐོབ་བྱེད་ཆོས་གང་གི་རྒྱད་ཀྱིས་
བསྐྱུས་པ། དང་པོ་རྒྱད་གཅིག་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་
རྒྱད་ཀྱི་ཐོབ་པ་ལ་དེ་ལས་རྒྱད་གཞན་པ་གཅིག་དེའི་རྒྱད་ལ་འབྱུང་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་བའི་
བྱིར། དཔེར་ན་ལས་མ་བྱས་པ་དང་ལྷན་པ་བཞིན་ནོ། །ཐོབ་པ་ཡིན་ན་རང་གི་ཐོབ་བྱེད་
ཆོས་རྒྱད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པས་མ་བྱས་སྟེ། ལམ་ལྷན་པོ་གོང་མ་
གོང་མ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ལ་འོག་མ་འོག་མའི་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར།
ཐོབ་བྱེད་ཆོས་ཡིན་ན་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པས་མ་བྱས་སྟེ། འགོག་པ་གཉིས་སྒྲིག་བྱེད་
རྒྱད་ཀྱིས་མ་བསྐྱུས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་རང་རྒྱད་དུ། །གཏོགས་པ་ནམས་
ཀྱིའོ་^③ འགོག་གཉིས་ཀྱི། །ཞེས་གསུངས། འགོག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ནི། སྒྲིག་བྱེད་

རྒྱུད་ཀྱིས་^①བསྟུས་ཏེ། སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
དང་ལྡན། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ནི། སོ་སྤྱི་དང་འཕགས་པ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་མ་
གཏོགས་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འགོག་པ་གཉིས་རྒྱུད་ཀྱིས་
མ་བསྟུས་ཀྱང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་དགག་བྱ་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྟུས་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐོབ་པ་དང་
མ་ཐོབ་པ་གཉིས་ཀ་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྟུས་པ་ཡོད་དོ། །

བཞི་པ་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པ་ལྟ་བུ་རེ་རེ་ལ་དེའི་ཐོབ་པ་འདས་མ་འོངས་ད་
ལྟ་བའི་དུས་ཀྱི་ཐོབ་པ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། འདས་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པའི་
ཐོབ་བྱ་སོ་ཐར་གྱིས་སྒྲིམ་པ་སྒྲར་སྐྱེས་པ་དང་། དེ་དང་ལྡན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དེ། དེའི་ཕྱིས་
བྱང་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ། བྱ་མཆོག་ལྟར་སྒྲིན་ལ་ལྟང་བའི་ཐོབ་པ་ཟེར།
གཉིས་པ་ལ། ལུས་དང་གིབ་མ་ལྟ་བུའི་ཐོབ་པ་ཟེར། གསུམ་པ་ལ་བ་ཕྱིར་བེཏུ་འབྱང་བ་ལྟ་
བུའི་ཐོབ་པ་ཟེར། དེ་སྐྱད་དུ། དུས་གསུམ་པ་ཡི་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་གསུངས།

ལྔ་པ་ནི། དག་བའི་ཐོབ་པ་དག་ག། མི་དག་བའི་ཐོབ་པ་མི་དག་ག། ལུང་མ་བསྟན་
གྱི་ཐོབ་པ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ཏེ། དག་ལ་སོགས་ཀྱི་དག་ལ་སོགས། །ཞེས་གསུངས།

དྲུག་པ་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདོད་ཁམས་གཏོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོབ་པ་འདོད་
ཁམས་སུ་གཏོགས། དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་གཞན་གཉིས་ལ་འང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཟག་
མེད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ཁམས་གསུམ་གང་རུང་དུ་མ་གཏོགས་ཏེ། རང་གཏོགས་
རྣམས་ཀྱི་རང་ཁམས་པ། །མ་གཏོགས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ་ནི། སློབ་པའི་ཐོབ་པ་སློབ་པ། མི་སློབ་པའི་ཐོབ་པ་མི་སློབ་པ། གཉིས་
ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཐོབ་པ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དང་མི་སློབ་མིན་གྱི་གསུམ། །
ཞེས་གསུངས།

བརྒྱད་པ་ནི། མཐོང་སྤང་གི་ཐོབ་པ་མཐོང་སྤང་། སྒོམ་སྤང་གི་ཐོབ་པ་སྒོམ་
སྤང་། སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཐོབ་པ་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བྱ་མིན་པའི་རྣམ་
གཉིས་འདོད། །ཅེས་གསུངས།

དགུ་པ་ནི། དུས་གསུམ་པ་ཡི་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་བྱུང་པ་
འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་སྐྱབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཐོབ་པ་རང་དང་ལྟན་ཅིག་སྐྱེའི། རང་གི་
སྤྲུལ་མི་སྐྱེ་པའི་བྱིར། མ་སྐྱབ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ན་རང་གི་ཐོབ་པ་རང་དང་ལྟན་
ཅིག་སྐྱེ་བས་མ་བྱུང་སྟེ། མིག་དང་རྣ་བའི་མཛོད་ཤེས་དང་། །སྤྱལ་སེམས་ལྟ་བུ་ལ་ཐོབ་
པ་དུས་གསུམ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ལུང་བསྟན་མིན་ཐོབ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེ། །མཛོད་ཤེས་
སྤྱལ་པ་མ་གཏོགས་པར། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། ཐོབ་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཐོབ་པ་རྟོད་པ་ལྡན་པ་
རྣམས་རྣམ་གངས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་མ་ཐོབ་པ་སྟོན་པ་ནི། མ་ཐོབ་མ་བསྐྱབས་ལུང་མ་བསྟན། །ཞེས་སོགས་
གྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། བྱད་པར་གྱི་ཆོས་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་
དམིགས་པ། མ་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད། མ་ཐོབ་པ། མ་རྟོད་པ། མི་ལྡན་པ་གསུམ་དོན་
གཅིག་ཡིན་ཏེ། མ་ཐོབ་མ་རྟོད་མི་ལྡན་པ་ཞེས་སྒྱུར་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ་
རང་འགྲེལ་ལས། ^❶སྒྲིག་པ་ནི་མ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་
པ་ནི། དེ་ལ་རྟོད་པའི་མ་ཐོབ་པ་མ་རྟོད་པའི་མ་ཐོབ་པ། མི་ལྡན་པའི་མ་ཐོབ་པ་གསུམ་
ཡོད། །གསུམ་པ་ནི། མ་ཐོབ་པ་ནི་ངོ་བོ་མ་སྐྱབ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ཏེ། དགོ་མི་དགོ་
ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག་གཅིག་ཤོས་གཉིས་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། དག་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དག་ཙ་ཆད་པའི་རྒྱད་ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མི་དག་བ་
མ་ཡིན་ཏེ། མི་དག་བ་སྤངས་པའི་རྒྱད་ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་མ་
ཡིན་ཏེ། དག་བཅོམ་པའི་རྒྱད་ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་ཐོབ་པ་ལ་དུས་གསུམ་ག་ཡོད་
དམ་ཞེ་ན། ཐོབ་པའི་ཆོས་འདས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་ལ་མ་ཐོབ་པ་དུས་གསུམ་ག་ཡོད་ཀྱི་
ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ད་ལྟ་བའི་མ་ཐོབ་པ་ད་ལྟ་བ་མེད་དེ། ད་ལྟ་བའི་ཆོས་རི་ལྟར་སྟོབས་ཆུང་
ཡང་དེའི་ཐོབ་པ་དང་ལྟན་ཅིག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འདས་མ་སྐྱེས་ཀྱི་དེ་ནམས་
གསུམ། །ཞེས་གསུངས། མ་ཐོབ་པ་ཡིན་ན་ཁམས་གསུམ་གང་རུང་དུ་གཏོགས་པས་
བྱབ་སྟེ། འདོད་ཁམས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ལ་ཆོས་གང་གི་མ་ཐོབ་པ་སྐྱེས་ཀྱང་འདོད་
ཁམས་སུ་གཏོགས། དེས་ཁམས་གཞན་པའང་མཆོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་སོགས་
གཏོགས་དང་ངེ་མེད་ཀྱིའང་། །ཞེས་གསུངས། སོ་སྐྱེ་ལ་གང་ཟག་ཡིན་པའི་མ་བྱབ་སྟེ།
ལམ་བཤེན་ཀྱི་མ་ཐོབ་པ་སོ་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་མ་ཐོབ་པ་སོ་སོ་ཡི། །སྐྱེ་བོར་
འདོད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། མ་ཐོབ་པའི་ངོ་བོ་བཞག་ཏུ་
ཡོད་དེ། མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྐལ་མཉམ་བཤེད་པ་ནི། སྐལ་མཉམ་སེམས་ཅན་འདྲ་བའོ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། དོགས་པར་གཅོད་^❶པ་གསུམ། དང་པོ་ནི།
སེམས་ཅན་པན་ཚུན་འདྲ་བར་བྱེད་པའི་རྣམས་ཀྱང་ཡིན། ལྟན་མིན་འདྲ་བྱེད་ཀྱང་ཡིན་
པའི་གཞི་མཐུན་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་དམིགས་པ། སྐལ་མཉམ་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྟོབ་
དཔོན་གང་སྟེལ་གྱིས། ^❷གཡོ་བར་རང་བཞིན་མཆུངས་ཀྱར་ཅིང་། །བསམ་པ་གུས་
མཆུངས་སེམས་ཅན་ནམས། །གང་གི་མཉམ་པར་འགྱུར་བ་ནི། །དེ་ལ་སྐལ་མཉམ་
ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་སྐལ་མཉམ་དང་ཐ་དད་པའི་སྐལ་མཉམ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་ཅམ་དུ་འབྲེལ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ལྟ་
འཇམ་མི་འཇམ། དག་ཚུལ་པན་ཚུན་འབྲེལ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་ལྟ་བུ།

གསུམ་པ་ནི། སྐལ་མཉམ་རྣམས་སུ་ཡོད་དེ། དེ་དག་ལ་སྒྲིལ་ཆོ་དོན་མཐུན་པར་འཇུག་
པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་ལས་ཀྱང་། བརྒྱལ་གཤམ་ཏེ་མི་རྣམས་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པར་སྦྲེས་ན་
ཡང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲིབ་དཔོན་ན་རེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་ས་ལུ་སོགས་ལ་འང་སྐལ་
མཉམ་གྱི་རྣམས་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དག་ལ་སྒྲིལ་ཆོ་དོན་མཐུན་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། བྱེད་པ་
ཁས་། བརྒྱལ་གཤམ་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱང་དེའི་སྒྲིབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། མིར་སྦྲེས་
པའི་འདུ་བྱེད་འབྲེལ་བ་ཅམ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་བསྟན་པ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་འདུ་ཤེས། །ཞེས་
སོགས་ཀྱང་བ་གསུམ་གྱི་སྐྱབས་སུ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་དང་ལྡན་པས་རབ་ཏུ་
བྱེ་བའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ལྟར་དམིགས་པ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བའི་མཆན་ཉིད། འདིའི་
ཆེ་ཆད་བསྐལ་ཆེན་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངས་ཏེ་སྒྲིལ་མི་སྟན་མ་གཏོགས་པར་
དུས་མ་ཡིན་དུ་འཆི་བ་ཡོད་ཅིང་། གདགས་པ་ལས་ཀྱང་། ^①འབྲས་བུ་ཆེ་བའི་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་
ཆེའི་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ནི་བསྐལ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བར་མ་དོར་འཆི་བ་ནི་ཡོད་དོ། །འདུ་ཤེས་མེད་
པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་དེ་དང་འབྲེལ། །ཞེས་གསུངས། འདིའི་རྒྱུ་ལ་འདུ་ཤེས་གཏན་
མེད་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲིལ་ཆེའི་སེམས་མདོན་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་ཡིད་དབང་རྒྱུད་
ལྡན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་དེ་བྱུང་བ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རྣམས་སྦྲེན་
ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདུ་ཤེས་མེད་པ་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ལྟ་ཡིན་པས་བྱེད་སྟེ།

འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་ལྷ། །ཞེས་གསུངས། འདུ་ཤེས་མེད་པ་དེ་ཤི་འཕོས་
མ་ཐག་འདོད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་སྤྱེ། དཔེར་ན། བྱང་སྒྲ་མི་སྟན་པ་ཤི་འཕོས་མ་ཐག་རྒྱལ་
ཆེན་བཞིའི་ལྷར་སྐྱེ་བ་བཞིན།

བཞི་པ་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་བཤད་པ་ལ་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་
འཇུག །འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག །དེ་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་
པོ་ནི། དེ་བཞིན་འདུ་ཤེས་མེད་སྟོམས་འཇུག །ཅེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ།
རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་སེམས་སེམས་བྱུང་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པ་འགོག་
པར་བྱེད་པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་རྣམ་ཡོད་ཀྱང་ཡིན། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡང་
ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་སེམས་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་དུ་དམིགས་པ། འདུ་
ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཆན་ཉིད།

སྟོམས་འཇུག་འདི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆོས་བདུན་དང་ལྡན་ཏེ། དགག་བྱ་འགོག་
ཚུལ་གྱི་བྱུང་པར། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་གྱི་སྤྱིང་དུ་མཚུངས་ལྡན་
འཁོར་བཅས་འགོག་པའི་རང་སྐྱེ་བྱུང་པའི་རྣམ་ཡོད་ཡིན་པ། སའི་བྱུང་པར་བསམ་
གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྐྱུས་པ། ཡོད་དམ་ཀུན་སྤྱིང་གི་བྱུང་པར་འཁོར་བ་ལས་ངེས་
པར་འབྱུང་འདོད་གྱི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ། རོ་བོའི་བྱུང་པར་དག་པ་ཡིན་པ། སྤྱིང་གྱུར་
གྱི་བྱུང་པར་སྐྱེས་གནས་སྤྱིང་འགྱུར་ཁོ་ན་ཡིན་པ། རྟེན་གྱི་བྱུང་པར་སོ་སྐྱེ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་
གྱིས་བསྐྱུས་པ། ཐོབ་ཚུལ་གྱི་བྱུང་པར་རང་གི་ཐོབ་པ་དང་ལྡན་ཅིག་ཁོ་ནར་སྐྱེས་པའི་
བྱུང་པར་བདུན་དང་ལྡན་པའི་བྱེར།

གཉིས་པ་ནི། ^❶འགོག་པ་ཞེས་པའང་དེ་བཞིན་ཉིད། །ཅེས་སོགས་རྟེན་པ་བདུན་
གྱི་སྐབས་སུ། རང་གི་དགག་གཞིར་གྱུར་པའི་གཟུགས་གྱི་སྤྱིང་དུ་རང་གི་དགག་བྱར་

གྲུང་བའི་མཚུངས་ལྡན་འཁོར་བཅས་བཀག་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་གྲུང་
ཡིན། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གྲུང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྲུང་པའི་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམས་
ཡོད་དུ་དམིགས་པ། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད།

སྟོམས་འཇུག་འདི་ཆོས་ཅན། བྱད་ཆོས་བདུན་དང་ལྡན་ཏེ། དགག་བྱ་འགོག་
ཚུལ་གྱི་བྱད་པར། རང་གི་དགག་གཞིར་གྲུང་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རང་གི་དགག་
བྱར་གྲུང་པའི་མཚུངས་ལྡན་འཁོར་བཅས་བཀག་པ། ཡིད་དམ་ཀུན་སྟོང་གི་བྱད་པར་
ཆོར་འདུ་རགས་པ་ཞི་བར་འདོད་པའི་བསམ་བས་ཞུགས་པ། སའི་བྱད་པར་སྲིད་ཅེའི་
སར་གཏོགས་པ་སྟེ། འདི་བསྟོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྲིད་ཅེར་སྐྱེ་བ། རོ་བོའི་བྱད་པར་
དགོ་བ་ཡིན་པ། བྱེད་ལས་ཀྱི་བྱད་པར་སྐྱེ་གནས་སྟོང་འགྱུར་གྱི་འགོག་སྟོམས། ལན་
གངས་གཞན་ལ་སྟོང་^①འགྱུར་གྱི་འགོག་སྟོམས། རྣམ་སྟོན་སྟོང་བར་མ་ངེས་པའི་
འགོག་སྟོམས་དང་གསུམ་ཡོད། རྟེན་གྱི་བྱད་པར་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད།
ཐོབ་ཚུལ་གྱི་བྱད་པར་པལ་ཆེར་སྐྱེར་བ་འབད་ཅོལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་
བྱད་པར་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། པལ་ཆེར་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐུབ་པ་
ཆེན་པོའི་འགོག་སྟོམས་བྱང་ཚུབ་པ་ན་འབད་མེད་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཞེས་པར་
བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགོག་སྟོམས་དེ་འཕགས་ལམ་གྱིས་དང་པོར་ཐོབ་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཞེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དུག །སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ། རྣམ་
གྲོལ་ལམ་དགུ་སྟེ། སུམ་བཅུ་ཅ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གཉིས་ཀ་འདོད་དང་གཟུགས་རྟེན་ཅན། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་
གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི། སེམས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་ལུས་རྟེན་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
གཉིས་ཀ་འདོད་གཟུགས་གང་རུང་གི་རྟེན་ལ་མཛོན་དུ་བྱེད། འགོག་སྟོམས་པལ་ཆེར་

མིའི་ཉེན་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་བྱིར། མི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་གསལ། འཁོར་བ་ལས་
སྐྱོ་གས་ཆེ་བའི་བྱིར། བལ་ཆེར་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད། འདོད་ལྷན་ཉེན་ལ་འགོག་
སྒྲུམས་གསར་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་བྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་ཡོད་པའི་བྱིར།

ལྷ་པ་སྟོག་བཤད་པ་ནི། སྟོག་ནི་ཆེ་ཡིན་ཐོད་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་
གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྟོག་གི་དབང་པོ་ལ་མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། བྱེད་ལས་སོ། །དང་པོ་
ནི། བྱང་པོའི་རིགས་མཐུན་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་རིགས་
སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཆེ་ཡིན་པར་དམིགས་པ། སྟོག་གི་དབང་པོའི་མཆན་ཉིད།
དེ་སྐད་དུ། ཀུན་བརྟུས་ལས། ^①སྟོག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་པའི་
ཆེ་འོ། །ཞེས་དང་། ^②སྟོག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། སྟོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་དུས་
ངེས་པ་ལ་ཆེ་ཞེས་གདགས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་མངོན་པ་གོང་མ་བ་
ནམས་ཀྱི་སྟོག་གི་དབང་པོ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བཞེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་གཟུགས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོག་ །ཤེས་པར་གྱུར་པའི་སྟོག་ །
ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོག་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་ནི། སྟོག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྒྱུ་
ངམ་དབུགས་ལྟ་བུ་སྟེ། སྟོག་གཅོད་པ་ནི་བསམ་བཞིན་དུ་ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་
ལས། ^③སྟོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། ལུས་དང་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་
ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་གཅོད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། སྟོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཀྱི་ནམ་ཤེས་སྤྲོ་མོ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྟོག་རྒྱུ་
བཅད་པ་མི་རིགས་པའི་བྱིར་ཏེ། གང་ཟག་ཡིན་ན་སྟོག་དབང་རྒྱུ་ལྷན་ཡིན་དགོས་
པའི་བྱིར། སྟོག་ཡིད་གཉིས་ངེས་ལྷན་གྱི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྟོག་སྐད་ཅིག་སྤྲུམས་བྱེ་མ་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ལྟ་བུ། འོ་ན་ཆོས་

སྒྲིག་མཛེ་མཛོད་ལས། ❶ ཆེ་དང་ཐོད་དང་རྣམ་ཤེས་འདིས། །གང་ཆེ་ལུས་ནི་འདོར་བྱེད་
 ཅིང་། །ཐོར་ནས་དེ་ཆེ་འདུག་པ་ནི། །སེམས་མེད་ཇི་ལྟར་ཤིང་བཞིན་ནོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ། དེའི་དོན། སྒྲིག་ཆེ་ཐོད་རྣམ་ཤེས་
 རྣམས་པན་ཚུན་རྟེན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྒྲུག་པོ་བཀོད་པ་ལས། ❷ ཆེ་དང་
 ཐོད་དང་རྣམ་ཤེས་འདིས། །གང་ཆེ་ལུས་འདི་ཐོར་གྱུར་པ། །དེ་ཆེ་ལུས་འདི་དོར་བ་
 ཟླ། །ཤིང་བཞིན་ཆོར་བ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། མཛོད་སྒྲིག་པ་ན་རེ། ཆེ་དང་ཐོད་
 རྣམས་སྒྲིག་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་པན་ཚུན་བརྟེན་རྟེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་
 ཟེར། ཁ་ཅིག་སྒྲིག་དེ་སྤང་བར་འདོད་ནས། སྒྲིག་གི་ལས་ཆའི་རྟེན་ཡིན་ཏེ། ལས་གིས་
 ཇི་ལྟར་འཕངས་པ་བཞིན་ཆེ་གནས་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར། རང་ལན་རྩ་བར་མ་བྱུང་ཟླ།
 ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་འབྲས་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། བྱེད་ལས་དང་ལྟན་ཏེ། ཁམས་འོག་མ་གཉིས་སུ་ཐོད་དང་རྣམ་
 ཤེས་གི་རྟེན་བྱེད། གཟུགས་མེད་གི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནའི་རྟེན་བྱེད་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་
 བཤད་རིགས་པ་ལས། ❸ ཆེ་ནི་ཐོད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ཀའི་གཞིར་གྱུར་པའི་
 ཆོས་གང་ཡིན་པ་ཟླ། སྒྲིག་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ཞེས་དང་། སྒྲིག་ནི་ཆེ་ཡིན་
 ཐོད་དང་ནི། །རྣམ་ཤེས་རྟེན་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དུག་པ་མཚན་ཉིད་བཞི་སྟོན་པ་ནི། མཚན་ཉིད་དག་ནི་སྒྲིབ་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་
 ཀྱང་པ་དུག་གི་སྐབས་སུ། སྒྲིབ་པ། ཀྱ་བ། གནས་པ། མི་རྟག་པ་བཞི་ཆོས་ཅན། འདུས་
 བྱས་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདུས་བྱས་གི་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར། བུམ་པ་ལྟ་བུ་
 འདུས་བྱས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་གི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་བུམ་པ་མཚན་
 གཞི། འདུས་བྱས་ཡིན་པར་མཚོན། བྱེད་སྒྲིབ་པ་ཀྱ་བ་གནས་པ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཞེས་

མཆོན་དུ་རུང་ཞིང་། ཁྱོད་ལ་དེ་རྣམས་ཡོད་པ་ཞེས་དང་། ཁྱོད་དེ་རྣམས་དང་ལྡན་པ་
ཞེས་མི་སྟོར་ཏེ། ཁྱབ་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པོ་དེ་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་ཏེ། སྐྱེ་བས་སྐྱེད་པར་བྱེད། སྐྱེ་བས་བཞི་བར་
བྱེད། གནས་པས་གནས་པར་བྱེད། མི་རྟག་པས་འཇིག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པོ་
རིམ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བར་མ་ཡིན་ཏེ། ལྡན་ཅིག་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་
རང་གི་སྐྱེ་སོགས་བཞི་དང་ལྡན་ཅིག་དུ་འབྱུང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐམས་ཅད་
འདུས་བྱས་མཆོན་ཉིད་དང་། །ཞེས་གསུངས། ཁོ་ན་རེ། མདོ་ལས། ^①གསུམ་པོ་འདི་
དག་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདུས་བྱས་སྐྱེ་བར་ཡང་མདོན། འཇིག་པར་
ཡང་མདོན། གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འབྱུང་བར་ཡང་མདོན། ཞེས་གསུངས་པ་མི་
འཐད་བར་ཐལ། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་སྐྱེ་སོགས་བཞི་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
ཟེར། གྲེ་བྲག་སྐྱ་བ་ན་རེ། མ་ཁྱབ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་སྐྱོ་བ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་གནས་
པ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པ་ཡིན་ཀྱི་གནས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།
མདོ་སྟེ་བ་ན་རེ། གནས་པ་ཡང་སྟོན། གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འབྱུང་བ་ཞེས་སྟེ་ལ་
ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། གནས་པ་ཆགས་པའི་གཞི་
ཡིན་པས་ཆགས་པ་མེད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སྐྱེ་བ་སོགས་བཞི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་སོགས་བཞི་ཡོད་པར་ཐལ།
ཁྱོད་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། ཞེས་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ།
འདུས་བྱས་གཅིག་སྐྱེ་བའི་ཆེ་སྐྱེ་བ་དེ་ཆོས་བརྒྱད་དང་། སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་དེ་ཆོས་གཅིག་
ལ་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐྱེ་བས་འདུས་བྱས་དང་། རང་མ་
གཏོགས་པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་སོགས་གསུམ་སྟེ་བཞི་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་

སོགས་བཞི་ཉེ་བརྒྱད་མ་འོངས་པ་ནས་ད་ལྟ་བར་འདེན་པར་བྱེད། འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐྱེ་
བའི་སྐྱེ་བས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཅ་བའི་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཕུ་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་ཆ་བས་རང་མ་གཏོགས་པར་བརྒྱད་རྟེན་པར་བྱེད། ཆ་བའི་ཆ་བས་ཅ་
བའི་ཆ་བ་གཅིག་ཕུ་རྟེན་པར་བྱེད། གནས་པས་རང་མ་གཏོགས་པ་བརྒྱད་དེ་ལྟར་
དུ་འདེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། མི་རྟག་པས་རང་མ་གཏོགས་པར་བརྒྱད་འདས་
པར་སློབ་པར་བྱེད། མི་རྟག་པའི་མི་རྟག་པས་ཅ་བའི་མི་རྟག་པ། གཅིག་ཕུར་འདས་
པར་སློབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། མ་འོངས་པ་ཐམས་ཅད་གཅིག་པར་སྐྱེ་བར་ཐལ། མ་འོངས་པའི་སྐྱེ་
བས་སྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། རྒྱ་དང་རྒྱུ་ཆོགས་པ་མེད་པར་སྐྱེ་
བ་ཁོ་ནས་བསྐྱེད་བྱ་ནམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ཆོགས་གསུམ་བཤད་པ་ནི། མིང་གི་ཆོགས་ལ་སོགས་པ་ནི། །ཞེས་
སོགས་རྒྱུ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ། ཆོགས་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མིང་རྒྱུ་ཅིག་
སྤྲ་བྱེ་དུ་མ་ཆོགས་པའི་འཆོགས་པ་མིང་གི་ཆོགས། ཆོག་རྒྱུ་ཅིག་སྤྲ་བྱེ་དུ་མ་ཆོགས་
པའི་ཆོགས་པ་ཆོག་གི་ཆོགས། ཡི་གེ་རྒྱུ་ཅིག་སྤྲ་བྱེ་དུ་མ་ཆོགས་པའི་ཆོགས་པ་ཡི་
གེའི་ཆོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་
ཁྲབ། མིང་ཆོག་ཡི་གེ་གསུམ་གང་རུང་ལ་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱས་ཁྲབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་
པོ་སྤྲས་ཀྱི། ^①དེ་ལྟར་ན་མིང་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྫོང་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཆོག་གི་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བའི་བྱེད་པར་རྫོང་^②པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡི་གེ་ནི་མིང་
ཆོག་གི་གཞིར་གྱུར་པ་སྟེ། ཡིད་ཡུལ་ན་སྤང་བའི་ཀ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་མཐུག་བསྟུ་བ་ནི། འདོད་དང་གཟུགས་གཏོགས་སེམས་ཅན་སྟོན། །

ཞེས་སོགས་རྒྱུ་གི་སྐབས་སུ་ཆོག་གས་གསུམ་པོ་འདོད་པ་དང་གཟུགས་སུ་
གཏོགས་ཀྱི་གཟུགས་མེད་དུ་མ་གཏོགས་ཏེ། དེ་ན་སྐྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
བྱང་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ། རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ། མ་སྐྱེ་བ་
ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་བྱང་པར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། འདོད་དང་
གཟུགས་གཏོགས་སེམས་ཅན་སྟོན། །རྒྱ་མཐུན་ལུང་བསྟན་མིན། ཞེས་གསུངས། དེ་
བཞིན་དུ་སྐལ་མཉམ་ཆོས་ཅན། བྱོད་བྱུང་^①པའི་བྱང་པར་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་དུ་
སྟོན་པ་དང་རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། མ་སྐྱེ་བ་ལུང་མ་བསྟན་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆོས་
གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། སྤར་ཆོག་གས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རི་སྐད་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
རྒྱ་མཐུན་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་སྒྲིན་ལས་བྱུང་བའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
འཆད་པ་ལ། དེ་བཞིན། །སྐལ་མཉམ་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་འང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། ཐོབ་
བྱའི་ཆོས་ཁམས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་ཐོབ་པ་ལ་རྣམ་པ་
གཉིས་ཡོད་དེ། རྒྱ་མཐུན་དང་རྣམ་སྒྲིན་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་སྟེ་སོགས་རྣམས་ཀྱང་རྒྱ་དེ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
འཆད་པ་ལ། ཁམས་གསུམ་པ་སྟེ་ཐོབ་རྣམ་གཉིས། །མཆན་ཉིད་རྣམས་ཀྱང་། ཞེས་
གསུངས། གོང་དུ་བཤད་པའི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་འདུ་བྱེད་དག་ཆོས་ཅན།
རྣམ་སྒྲིན་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཐུན་གྱི་རྒྱ་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་འཆད་པ་ལ། སྟོམས་འཇུག་དང་། །མི་ལྡན་པ་དག་རྒྱ་མཐུན་པ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་རྒྱ་རྒྱུན་འབྲས་བུ་གསུམ་བཤད་པ་ལ། རྒྱ་བཤད་པ། འབྲས་བུ་
བཤད་པ། རྒྱུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེད་རྒྱ་ལྡན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱ་ལ་མཆན་ཉིད།

དབྱེ་བ། བསྐྱ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན། རྒྱ་རྒྱུ་གྲུ་མཐའ་སྒྲ་བ་གང་གིས་འདོད་པ། རྒྱ་
རྒྱུ་འགལ་མི་འགལ་ལ་དབྱད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། བན་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བ།
རིགས་གནས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱེད་རྒྱ་སྤྱད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱེད་རྒྱ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ། མཚུངས་
ལྷན་གྱི་རྒྱ། ཀྱན་འགྲོའི་རྒྱ། རྣམ་སྤྲོད་གྱི་རྒྱ་རྣམས་སུ་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། བསྐྱ་ན། གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་གཉིས་སུ་
འདུ་བའི་བྱིར། དང་པོ་ནི། བྱེད་རྒྱ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ཡང་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། དུས་མཉམ་
པའི་རྒྱ། མི་མཉམ་པའི་རྒྱ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་བྱིར་ཏེ། ལྷན་མཚུངས་གཉིས་དང་པོ།
གཞན་གསུམ་གཉིས་པར་འདུས་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་ནི། གོགས་མི་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཆོས་སུ་
དམིགས་པ། བྱེད་རྒྱའི་མཚན་ཉིད། བྱེད་རྒྱའི་རྒྱ་དོན་ཡོད་དེ། རང་ལས་གཞན་པ་བྱེད་
རྒྱའི་རྒྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞི་གྲུ་ན་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་པས་ཁྲབ། དབྱེ་ན། བྱེད་
རྒྱ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་དང་། བྱེད་རྒྱ་བྱེད་པས་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་དང་འདུས་བྱས་
དོན་གཅིག །གཉིས་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དོན་གཅིག །འདུས་བྱས་རང་ལས་
གཞན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད། འདུས་བྱས་ཀྱི་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདུས་བྱས་སྐྱེ་བ་ལ་
གོགས་མི་བྱེད་པ་ཅུ་གནས་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། རྒྱལ་པོས་གཞོད་པ་མ་བྱས་པ་
ལ་རྒྱལ་པོས་བདེ་བར་བྱས་སོ། །ཞེས་བཛོད་^❶པ་ལྟ་བུ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་པན་
གདགས་བྱ་དང་འདོགས་བྱེད་དུ་དམིགས་པ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱའི་མཚན་ཉིད།
ལྷན་ཅིག་འབྱུང་གང་པན་ཚུན་འབྲས། །ཞེས་གསུངས། མཚན་ཉིད་ནི་ལྷན་ཅིག་ཏུ་

འཆོག་པ་པའི་འབྱུང་བ་བཞི་བཞིན་དང་། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲུག་དང་སེམས་བཞིན་
 དང་། འདུས་བྱས་དང་སྐྱེ་སོགས་བཞི་བཞིན་ཏེ། འབྱུང་བཞིན་སེམས་ཀྱི་རྗེས་འབྲུག་
 དང་། སེམས་དང་མཆོན་ཉིད་མཆོན་བཞི་བཞིན། །ཞེས་གསུངས། རང་དང་ས་གཅིག་
 པའི་རིགས་འདྲ་བྱེ་མ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་འཆོན་ཉིད་
 དེ། སྐལ་མཉམ་རྒྱུ་ནི་འདྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས། མཆོན་གཞི་ནི། དག་བ་སྒྲ་མས་དག་
 བ་བྱི་མའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རང་རིས་ས་བའོ་སྒྲར་སྐྱེས་
 རྣམས་། །ཞེས་གསུངས། མཆོངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྡས་མཆོངས་པར་ལྡན་པའི་སྒྲོ་ནས་
 བན་ཚུན་པན་གདགས་བྱར་དམིགས་པ། མཆོངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་འཆོན་ཉིད། སེམས་
 སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་སྟེ། མཆོངས་ལྡན་རྒྱུ་ནི་སེམས་དག་དང་། སེམས་བྱུང་རྟེན་མཆོངས་
 ཅན་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས། རོ་ན། ལྡན་མཆོངས་ཀྱི་རྒྱ་གཉིས་ལ་བྱུང་པར་ཅི་ཡོད་
 ཅི་ན་ཡོད་དེ། བན་ཚུན་འབྲས་བྱར་བྱར་པའི་སྒྲོ་ནས་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་བས་ལྡན་
 ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཞེས་བཞག། མཆོངས་ལྡན་ལྡས་མཆོངས་པར་འབྱུང་བས་མཆོངས་
 ལྡན་གྱི་རྒྱ་ཞེས་བཞག་པའི་བྱིར། རང་དང་ས་གཅིག་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་བྱེ་མ་སྐྱེད་
 པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་དམིགས་པ། ཀྱན་འགྲོའི་རྒྱུ་འཆོན་
 ཉིད། དཔེར་ན། སྐྱེད་པ་སྒྲ་མ་སྐྱེད་པ་བྱི་མའི་ཀྱན་འགྲོའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཀྱན་འགྲོ་
 ཞེས་བྱ་ཉོན་མོངས་ཅན། །རྣམས་ཀྱིས་རང་ས་ཀྱན་འགྲོ་ལ། །ཞེས་གསུངས། རང་གི་
 འབྲས་བྱར་བྱར་པའི་འཁོར་བའི་རྣམ་སྟོན་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་རྣམ་སྟོན་གྱི་
 རྒྱུ་འཆོན་ཉིད། དཔེར་ན། མི་དག་བ་དང་། དག་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ལྟ་བུ་སྟེ། རྣམ་
 སྟོན་རྒྱུ་ནི་མི་དག་དང་། །དག་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཁོ་ན། །ཞེས་གསུངས།

ལྟ་བུ་ནི། རྒྱ་བྱེད་པོ་འདི་བྱེ་བྱག་སྒྲ་བ་ཁོ་ནའི་འདོད་པ་ཡིན་གྱི་མདོ་སྟེ་པ་ཡན་

ཆད་ཀྱིས་བྱེད་ཀྱི་ལྟ་ཅིག་འབྱུང་བའི་ཀྱི། མཚུངས་ལྟ་ཀྱི་ཀྱི་ནམས་ཁས་མི་ལེན་ཏེ།
དེ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཀྱི་འབྲས་དུས་མཉམ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་བྱ་སྤྱོད་བ་ན་རེ། ཀྱི་
དུག་གི་ནམ་གཞག་འཐད་དེ། མདོ་ལས། ^① ཀྱི་དུག་ཆད་བར་སྟོན་པའི་མདོ་ནི་རྒྱབ་སྟེ།
ཞེས་སོགས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།

དུག་པ་ནི། སྒྲིབ་ཀྱི་དུག་མི་འགལ་ཏེ། གཞི་བྱ་བ་ན་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། འོན་ཀྱང་འབྲས་བུ་གཅིག་ལ་སྟོས་ན། ནམ་སྟོན་སྟེས་ཀྱི་སེམས་ལྟ་བུའི་ནམ་སྟོན་
ཀྱི་ཀྱི་དང་དེའི་ལྟ་ཅིག་འབྱུང་བའི་ཀྱི་གཉིས་འགལ་ཏེ། དེའི་ནམ་སྟོན་ཀྱི་ཀྱི་དེ་དེའི་
དུས་ན་འདས། དེའི་ལྟ་ཅིག་འབྱུང་བའི་ཀྱི་དེ་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །དེ་
བཞིན་དུ་དེའི་སྐལ་མཉམ་ཀྱི་ཀྱི་དང་། དེའི་ཀྱན་འགྲོའི་ཀྱི་གཉིས། ཉོན་མོངས་ཅན་ཀྱི་
སེམས་ལྟ་བུའི་ཀྱན་འགྲོའི་ཀྱི་དེའི་ལྟ་ཅིག་མཚུངས་ཀྱི་ཀྱི་གཉིས་འགལ་ཏེ། ཀྱི་མཆན་དེའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཀྱི་ལ་དུག་ཏུ་ཡོད་དེ། བྱེད་ཀྱི་སོགས་དུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །

གཉིས་པ་འབྲས་བུ་བཤད་པ་ནི། འདུས་བྱས་བྲལ་བཅས་འབྲས་བུ་ཡིན། །
ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འབྲས་བུའི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ།
སོ་སོའི་རང་བཞིན། འབྲས་བུ་གང་ཀྱི་གང་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ། དེ་དག་ལ་དྲོགས་པ་
གཙོད་པ་དང་ལྷ། དང་པོ་ནི། བན་གདགས་པར་བྱ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པར་རབ་ཏུ་
བྱེ་བ་དེ་ཡིན། རིགས་གནས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྲལ་འབྲས་བུ་བའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ལྷ་ཡོད་དེ་ནམ་སྟོན་ཀྱི་འབྲས་བུ། ཀྱི་མཐུན་ཀྱི་འབྲས་བུ།
བྲལ་བའི་འབྲས་བུ། སྟེས་བྱ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ། བདག་འབྲས་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། ནམ་སྟོན་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྟ་ཡིན་དགོས་ཏེ། མ་
སྟོབ་ལུང་མ་བཟུན་ཡིན་པ། ཀྱི་དུག་སྤྱོད་པ་ཡིན་པ། རང་གི་ནམ་སྟོན་ཀྱི་ཀྱི་

ཕྱིས་བྱང་བ་ཡིན་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་སྤྲིན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་ཆོས། །སེམས་
ཅན་བརྗོད་ལུང་བསྟན་ཕྱིས་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་སྤྲིན་ཡིན་ན་དགོ་བ་ཡིན་མི་
དགོས་ཏེ། དགོ་ཅ་ཆད་པའི་སེམས་ཅན་ཡིན་ན་རྣམ་སྤྲིན་རྒྱུད་ལྡན་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། རྣམ་སྤྲིན་ཡིན་ན་མི་དགོ་བ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་པའི་སྟོག་ཡིན་ན་རྣམ་
སྤྲིན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྟོག་དབང་ཡིན་ན་རྣམ་སྤྲིན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྟོག་ནི་རྣམ་སྤྲིན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་རང་གི་རྒྱུར་རྒྱུར་པའི་མི་དགོ་བ་དང་དགོ་བ་ཟག་བཅས་གང་རུང་གི་
ཕྱིས་བྱང་ཞིང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་སྟོ་ནས་མ་སྤྲི་བ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཆོས་སུ་
དམིགས་པ། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བུའི་མཆན་ཉིད། རང་གི་རྒྱུར་རྒྱུར་པའི་སྐལ་མཉམ་
གྱི་རྒྱ་དང་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་གང་རུང་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུའི་མཆན་
ཉིད་དེ། རྒྱ་མཐུན་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ནི་རང་
གི་འབྲས་བུ་དང་རྣམ་པ་འབྲས། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་ནི་རང་གི་འབྲས་བུ་དང་ས་གཅིག་ཅིང་
ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་འབྲས་བུའོ། །

བདེན་བཞི་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་བྲལ་བར་
དམིགས་པ། བྲལ་འབྲས་གྱི་མཆན་ཉིད། བྲལ་བ་སྟོ་ཡིས་ཟད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
རང་གི་རྒྱ་གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱེད་པར་དམིགས་པ། སྦྱེས་བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུའི་
མཆན་ཉིད། གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་སྦྱེས་པའི་ །འབྲས་དེ་སྦྱེས་བུ་བྱེད་ལས་
སྦྱེས། །ཞེས་གསུངས། དབྱེ་ན། སྦྱེད་པའི་སྦྱེས་བུའི་བྱེད་འབྲས། ཐོབ་པའི་སྦྱེས་བུའི་
བྱེད་འབྲས་གཉིས་ཡོད། རང་གི་རྒྱའི་སྟོན་སོང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྲས་སུ་དམིགས་པ།
བདག་པོའི་འབྲས་བུའི་མཆན་ཉིད། སྟོན་བྱང་མ་ཡིན་འདུས་བྲས་ནི། །འདུས་བྲས་ཁོ་

ནའི་བདག་པོའི་འབྲས། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། རྒྱ་ཐ་མའི་འབྲས་བུ་ཡིན། བདག་འབྲས་
ནི་རྒྱ་དང་པོའི་འབྲས་བུ་ཡིན། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་། ཀུན་
འགྲོའི་རྒྱ་གཉིས་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན། རྒྱེས་བུ་བྲེད་འབྲས་ནི་ལྷན་མཚུངས་གྱི་རྒྱ་གཉིས་
ཀའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་སྒྲིན་འབྲས་བུ་ཐ་མའི་ཡིན། །བདག་པོའི་འབྲས་བུ་དང་པོའི་
ཡིན། །རྒྱ་མཐུན་སྐལ་མཉམ་ཀུན་འགྲོ་བའི། །རྒྱེས་བུ་པ་ནི་གཉིས་གྱི་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས། བྲལ་འབྲས་ནི། རྒྱ་གང་གི་ཡང་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་ཏེ་འདུས་མ་བྲས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག །བྲལ་འབྲས་དངོས་མེད་ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། བྲེ་བྲག་སྐྱ་བའི་
སྐབས་འདིར་གཞི་བྲལ་ན་དངོས་པོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ནི། འབྲས་བུ་ལྷ་པོ་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། རྒྱེས་བུ་བྲེད་འབྲས་དང་བདག་
འབྲས་མི་འགལ་ཏེ། འདུས་བྲས་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་སྒྲིན་
རྒྱ་མཐུན་གཉིས། རྒྱེས་བདག་གཉིས་རྣམས་མི་འགལ་ཏེ། རྣམ་སྒྲིན་ཡིན་ན་དེ་བཞི་ཀ་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྲལ་འབྲས་བཞི་ཀ་དང་འགལ་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་བཞི་པོ་གང་རུང་
མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྲལ་འབྲས་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་ལས། འབྲས་བུ་
གང་ཞེ་ན། འདུས་བྲས་རྣམས་དང་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདུས་བྲས་ལ་རྒྱ་བྲུག །འབྲས་བུ་ལྷ་ཡོད་ཀྱི། འདུས་མ་བྲས་
ཡིན་ན་རང་མི་སྒྲིབས་བྲལ། རང་གིས་སྒྲིད་པའི་ཆོས་མེད་པས་བྲལ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རྒྱུན་བཤད་པ་ལ། བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱུན་ནི་བཞི་པོ་
དག་ཏུ་གསུངས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྒྱུན་ལ་
མཚན་ཉིད། དབྲེ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན། རྒྱུན་གང་གི་དུས་གང་ལ་བྲལ་བ་བྲེད་པ།

དངོས་པོ་གང་རྒྱུ་དུས་སྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པས་རབ་ཏུ་སྒྲེ་
 བ། རྒྱུ་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་རྒྱ་རྒྱུ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དམིགས་རྒྱུ་
 བདག་རྒྱུ་དང་བཞི་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། རྒྱུ་རྒྱ་མ་གཏོགས་པའི་རང་གི་འབྲས་བུར་
 གྲུར་པའི་རྒྱ་སྒྲེ་མ་ལྡ་པོ་གང་རུང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་སྒྲེ་བར་
 དམིགས་པ། རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་དེ། དཔེར་ན། རྒྱ་སྒྲེ་མ་ལྡ་པོ་ལྟ་བུ་སྒྲེ། རྒྱ་ཞེས་
 བྱ་བ་རྒྱ་ལྡ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། རང་གི་འབྲས་བུར་གྲུར་པའི་ཞེས་པའི་ཉེར་ལེན་
 རྒྱུ་པའི་རིག་པ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་གྱི་མཚན་ཉིད། དག་བཅོམ་པ་ཐ་མའི་རྒྱུ་གྱི་ཞེས་པ་
 མ་ཡིན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་སྒྲེ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་སྐྱེས་པ་རྣམས། །ཐ་
 མ་མིན་མཚུངས་དེ་མ་ཐག །ཅེས་གསུངས། རང་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཞེས་གྱི་
 དམིགས་རྒྱུ་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་སྒྲེ་བ། དམིགས་རྒྱུ་གྱི་མཚན་ཉིད། འདུས་བྱས་
 སོགས་^①ཆོས་ཐམས་ཅད་ལྟ་བུ་སྒྲེ། དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་
 གསུངས། །རང་འབྲས་རང་དབང་སྒྲེ་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རིགས་
 ལྟ་གནས་པས་རབ་ཏུ་སྒྲེ་བ། བདག་རྒྱུ་གྱི་མཚན་ཉིད། རྒྱུ་རྒྱ་ལྟ་བུ་སྒྲེ། རྒྱུ་རྒྱ་
 ཞེས་བྱ་བདག་པོར་བཤད། །ཅེས་གསུངས། རྒྱུ་བཞི་པོ་མི་འགལ་ཏེ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་
 ཡིན་ན་རྒྱུ་བཞི་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དག་བཅོམ་པ་ཐ་མའི་ཞེས་པ་ཡིན་ན་དེ་མ་
 ཐག་རྒྱུ་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། ལྟ་མེད་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་འདུས་བྱས་གྱི་འཇུག་པ་
 རྒྱུ་ཆད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། རྒྱུ་བཞིའི་ནང་ནས་ལྟན་མཚུངས་གྱི་རྒྱ་གཉིས་པོ་དེ་
 འབྲས་བུ་འགག་པ་ད་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་བྱེད་དེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། སྐལ་མཉམ་ཀུན་འགོ་རྣམ་སྒྲིལ་རྒྱ་གསུམ་པོས། རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་མ་
 འོངས་པ་ལྟ་བུ་བྱེད་དེ། ལྟ་མ་གཉིས་པས་རང་གི་རྗེས་སྐྱོབ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རང་གི་

འབྲས་བུ་སྐྱེད། ཕྱི་མས་ཡུན་རིང་པོ་ནས་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་རྒྱུ་
ལས་གཞན། དམིགས་རྒྱུ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དག་གིས་སྒར་བཤད་པ་ལས་ལྷོག་སྟེ་
འབྲས་བུ་འགག་བཞིན་པ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་དེ། རྒྱ་གཉིས་པོ་དག་འགག་པ་ལ། །བྱ་བ་བྱེད་
དོ་གསུམ་པོ་ནི། །སྐྱེ་ལའོ་དེ་ལས་གཞན་པ་ཡི། །རྒྱུ་དག་དེ་ལས་ལྷོག་^①པ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས། ལྷ་པ་ནི། སེམས་སེམས་བྱང་རྣམས་རྒྱུ་བཞིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་
དེ། བྱེད་རྒྱུ་མ་གཏོགས་པར་^②རྒྱུ་ལྷས་སྐྱེད་པ་བདག་རྒྱུ་གྱིས་སྐྱེད། རང་གི་རྒྱུ་རྒྱུ་
དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་སྒྲ་མ་ལས་སྐྱེ་བས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་གྱིས་སྐྱེད། རང་གི་བདག་རྒྱུ་
དང་དམིགས་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། སེམས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས། དམིགས་
རྒྱུ་མ་གཏོགས་པ་རྒྱུ་གསུམ་ལས་སྐྱེ། གཟུགས་ཅན་རྣམས་བདག་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་རྒྱུ་
གཉིས་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བཞི་ཡིས་སེམས་དང་སེམས་བྱང་རྣམས། །གསུམ་གྱིས་
སྟོམས་པར་འཇུག་པ་གཉིས། །གཞན་ནི་གཉིས་པོ་དག་ལས་སྐྱེ། ཞེས་བཛོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ནི། འདོད་
ཡིད་དགོ་དང་མི་དགོ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྐྱུར་
སེམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དང་སྐྱུར་བ། ཁམས་གསུམ་ཀྱི་ཉོན་མོངས་
ཅན་ཀྱི་སེམས་གང་མཛོན་དུ་གྱུར་པ་ན་གསར་དུ་དུ་རྟེན་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སེམས་
བཏུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། ཉི་ཤུར་དབྱེ་བ། དེ་གཉིས་གང་ཁྲབ་ཆེ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སེམས་ལ་བཏུ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་དགོ་
སེམས། མི་དགོའི་སེམས། སྐྱེབ་ལུང་མ་བསྟན་ཀྱི་སེམས། མ་སྐྱེབ་ལུང་མ་བསྟན་ཀྱི་
སེམས་ཏེ་བཞི། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་མི་དགོ་བ་གཉིས་དོར་བའི་གསུམ་གསུམ།
སྐྱོབ་པའི་བྲག་མེད་ཀྱི་སེམས་མི་སྐྱོབ་པའི་བྲག་མེད་ཀྱི་སེམས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་དག་སེམས་ལ་སྐྱེས་
 ཐོབ་དང་སྐྱོར་བྱུང་གི་དག་བ་གཉིས་གཉིས་སུ་བྱེ་བས་དུག །འདོད་པའི་མ་སྐྱིབ་ལུང་མ་
 བསྟན་གྱི་སེམས་ལ་རྣམ་སྟོན་སྐྱེས་གྱི། སྐྱོད་ལམ་པའི། བཟོ་གནས་པའི། སྐྱུལ་པའི་
 སེམས་ཉི་བཞི། གཟུགས་གྱི་མ་སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ལ། བཟོ་གནས་མ་
 གཏོགས་པའི་གསུམ། གཟུགས་མེད་ན་རྣམ་སྟོན་སྐྱེས་གྱི་སེམས་གཅིག་ཤུ་ཉི། དེ་ལྟར་
 དག་སེམས་དུག །མ་སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་བརྒྱད། སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་
 སེམས་གསུམ། མི་དགའི་སེམས་གཅིག །ཟག་མེད་གྱི་སེམས་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར་ཉི། བཅུ་གཉིས་དེ་དག་ཉི་ཤུར་ཡང་། །གསུམ་དུ་སྐྱེས་ནས་ཐོབ་པ་
 དང་། །སྐྱོར་བྱུང་དག་རྣམ་གཉིས་བྱེ་ནས། །རྣམ་སྟོན་སྐྱེས་དང་སྐྱོད་ལམ་པ། །བཟོ་ཡི་
 གནས་དང་སྐྱུལ་པ་དང་། །འདོད་ན་ལུང་བསྟན་མིན་རྣམ་བཞིར། །གཟུགས་ན་བཟོ་མ་
 གཏོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། སེམས་བཅུ་གཉིས་པོ་ཁྱབ་ཆེ་ཉི། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་
 བཞི་པོ་དཔེ་ནང་དུ་མ་འདུས་པའི་མ་སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གཞན་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། རང་འགྲེལ་ལས། ❶གཞན་དག་ན་རེ་བཟོའི་གནས་པས་མངོན་པ་བསྐྱབས་པའི་
 ཡོད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ལ་དམིགས་པ་ཡང་ཡོད་❷། ཅེས་
 གསུངས་ཤིང་། གཉིས་པ་སོགས་ན་ལུས་མིག་དང་། །ཞེས་སོགས་དང་། སྐྱ་འཇུག་པ་
 རི་འོག་མས་ཀྱང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་སེམས་བཞི་པོ་དཔེ་མ་འདུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་རྒྱུན་དང་རྒྱུན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ། སེམས་བཅུ་
 གཉིས་ཀྱི་རྒྱུན་དང་རྒྱུན་དུ་སྐྱར་བ། སེམས་ཉི་ཤུའི་རྒྱུན་དང་རྒྱུན་ཅན་དུ་སྐྱར་
 བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོའམ་གནས་སྐྱབས་བརྒྱད་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་ཉི། རྒྱུན་ལྡན་གྱི་ཆོ།

ས་མཚུངས་ཀྱི་ཆོ། ཉིང་མཚམས་སྒྲུབ་པའི་ཆོ། སྒྲུབས་པར་འཇུག་པའི། སྒྲུབས་པར་
འཇུག་པ་ལས་ལྡང་བའི། སྒྲུབས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟེར་བའི། སྒྲུལ་པ་ལ་
འཇུག་པའི། སྒྲུལ་པ་ལས་ལྡང་བའི་ཆོ་རྣམས་སོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་བརྩ་གཉིས་པོ་
དེས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་ཆོ་རང་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྒྲུལ་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་
ནས་རང་གི་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་འབྱུང་ངོ་། །གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཆོ་རང་དང་རིགས་མི་
གཅིག་ཀྱང་ས་གཅིག་པའི་སེམས་བྱི་མ་འབྱུང་ངོ་། །

གསུམ་པ་ནི། དེའི་ཆོ་སེམས་སྒྲུལ་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་ཉོན་མོངས་ཅན་
གྱི་སེམས་རྣམས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ཡང་དགེ་སེམས་། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་དང་།
སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གསུམ་ཀས་འཆི་སེམས་རུང་བས། འོག་སའི་ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་འཆི་སེམས་བྱས་ནས་རང་ས་དང་འོག་སར་སྒྲེ་ཡི་གོང་སར་མི་སྒྲེ་སྒྲེ།
འོག་སའི་འདོད་ཆགས་མཛོན་གྱུར་བ་དང་མ་བྲལ་བར་གོང་སར་མི་སྒྲེ་བའི་བྱིར་ཏེ། ཉོན་
མོངས་ཅན་ལས་གོང་མ་མིན། །ཞེས་གསུངས། དགེ་སེམས་དང་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་
གྱིས་འཆི་སེམས་བྱས་ནས་གོང་འོག་རང་ས་ཐམས་ཅད་དུ་སྒྲེ་བར་ཡོད་པས་དེ་ཅིའོ། །

བཞི་པ་ནི། གོང་མ་གོང་མའི་དངོས་གཞི་ལ་སྒྲུབས་པར་འཇུག་པའི་ཆོ། འོག་
མའི་དགེ་སེམས་ལས་གོང་མའི་དགེ་སེམས་སྒྲེ་བ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པའི་དགེ་སེམས་
གྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་སེམས་དང་ཟག་མེད་གྱི་སེམས་གཉིས་
འབྱུང་། གཟུགས་ཀྱི་དགེ་སེམས་གྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་གཟུགས་མེད་གྱི་དགེ་
སེམས་དང་ཟག་མེད་གྱི་སེམས་གཉིས་འབྱུང་བའི་བྱིར། འདོད་སེམས་གྱིས་དེ་མ་ཐག་
རྒྱུན་བྱས་ནས། གཟུགས་མེད་གྱི་སེམས་འབྱུང་བ་མི་སྒྲིད་དེ། འདོད་པ་དང་གཟུགས་
མེད་ཉོན་དམིགས་པ་རྣམས་པ་གཉིན་པོ་སྒྲེ། རིང་བ་རྣམས་པ་བཞི་ཡིས་རིང་བའི་བྱིར།

ལྷ་པ་ནི། གོང་མའི་དགོ་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་བྱས་ནས་འོག་མའི་དགོ་
སེམས་འབྱུང་སྟེ། ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་བྱས་ནས་གཟུགས་
མེད་ཀྱི་དགོ་སེམས་འབྱུང་། དེ་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ལས་གཟུགས་ཀྱི་
དགོ་སེམས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཀྱི་དགོ་སེམས་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགོ་
སེམས་གཉིས་ལས་འདོད་པའི་དགོ་སེམས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

དྲུག་པ་ནི། གོང་མའི་སྐྱབ་ལུང་མ་བསྟན་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་བྱས་ནས།
འོག་མའི་དགོ་སེམས་སྐྱེད་དེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་
ཐག་རྒྱུ་བྱས་ནས་གཟུགས་ཀྱི་དགོ་སེམས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་དགོ་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་བྱས་ནས་འདོད་པའི་
སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྐྱལ་སེམས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །

བརྒྱད་པ་ནི། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྐྱལ་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་བྱས་
ནས་གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་དགོ་སེམས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སེམས་བརྩ་གཉིས་པོ་གང་དང་གང་གིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་བྱས་
ནས་རང་གི་འཇུག་ཐོགས་སུ་དེ་དང་དེ་འབྱུང་བ་དང་། བརྩ་གཉིས་པོ་གང་དང་གང་དེ་
དང་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་བྱས་ནས་འབྱུང་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འདོད་སེམས་དགོ་
བས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་བྱས་ནས་སེམས་དགྲ་འབྱུང་། འདོད་སེམས་དགོ་བ་རང་གི་དེ་མ་
ཐག་རྒྱུ་བྱས་ཏུ་གྱུར་བའི་སེམས་བརྒྱད་ལས་བྱུང་། མི་དགོ་བའི་སེམས་ནི་ཁོ་བརྩ་ལས་
བྱུང་། ཁོས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་བྱས་ནས་བཞི་འབྱུང་། དེ་བཞིན་ཏུ་འདོད་པའི་སྐྱབ་ལུང་མ་
བསྟན་ཀྱི་སེམས་ཡང་ཁོ་བརྩ་ལས་བྱུང་། ཁོ་ལས་བཞི་བྱུང་། འདོད་པའི་མ་སྐྱབ་ལུང་
མ་བསྟན་ཀྱི་སེམས་ནི། རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་བྱས་ཏུ་གྱུར་བའི་སེམས་ལྷ་ལས་བྱུང་། ཁོས་

དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་བྱས་ནས་སེམས་བདུན་འབྱུང་སྟེ། འདོད་སེམས་དག་བ་ལས་སེམས་
དགུ། །དེ་ནི་བརྒྱུད་པོ་ཁོ་ན་ལས། །མི་དག་བ་ནི་བཅུ་དག་ལས། །དེ་ལས་བཞི་སྟེ་སྒྲིབ་
དེ་བཞིན། །མ་སྒྲིབ་བ་ནི་ལྔ་དག་ལས། །དེ་ལས་འཇུག་ཐོགས་སེམས་བདུན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ལའང་གཞུང་དོན་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་གྱི་དག་སེམས་ཀྱིས་འཆི་སེམས་བྱེད་པའི་ཆེ་
སྒྲིབ་ཐོབ་ཀྱིས་བྱེད་གྱི། སྦྱར་བྱུང་གི་དག་བས་བྱེད་པ་མི་སྟོང་། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་
དང་བཅས་པའི་བྱེད། དེས་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་སེམས་བྱེད་པའི་ཆེ། སྦྱར་བྱུང་དག་
སེམས་ཀྱིས་བྱེད་གྱི། སྒྲིབ་ཐོབ་ཀྱིས་བྱེད་མི་སྟོང་པའི་བྱེད་ཏེ། དེ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་
མེད་པའི་བྱེད། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟེར་བའི་ཆེ།
ཐག་མེད་གྱི་སེམས་ལས་ལྷང་བ་ནི། སྦྱར་བྱུང་དང་འདོད་པའི་སྒྲིབ་ཐོབ་ཀྱིས་ལྷང་བར་
བྱེད་དེ་གསལ་བའི་བྱེད། དེའི་ཆེ་ཁམས་གོང་མའི་སྒྲིབ་ཐོབ་ཀྱིས་མི་བྱེད་དེ། མི་
གསལ་བའི་བྱེད། མ་སྒྲིབ་ལྷང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་དག་སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་
རྒྱུ་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སྦྱལ་སེམས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་དག་སེམས་སྦྱར་བྱུང་
ནང་པན་ཚུན་དུ་རྒྱུ་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་བྱེད། མ་སྒྲིབ་ལྷང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་
འཆི་སེམས་བྱེད་པའི་ཆེ། རྣམ་སྟོན་སྒྲིབ་དང་སྦྱོད་ལམ་པའི་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་དེ་
བྱེད་གྱི་བྱེ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་བྱེད་པ་མི་སྟོང་པའི་བྱེད་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ❶ སྦྱེ་དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། །འདོད་ཆགས་བྲལ་དང་
ཡོངས་ཉམས་དང་། །དག་བའི་ཉིང་མཆམས་སྦྱར་བའི་ཆེ། །སེམས་དེ་ལྟན་པ་མིན་
ལས་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆེ་ལྷར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཁམས་གོང་མ་ནས་འོག་
མར་སྦྱེ་བའི་ཆེ་དང་། ཐག་བཅས་ཐག་མེད་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཆེ། ས་དང་ས་

གནས་གཉིས་པ་དབང་པོ་བསྟན་པ།

ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཆོ། དེ་དག་ལས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོ། སྤར་ཡང་
དག་བས་ཉིང་མཆམས་སྒྱུར་བའི་ཆོ་སྟེ་ལྟོ། །ལྟ་པོ་དེའི་ཆོ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་
དེ་དང་དེ་ལྟར་ལྟན་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་གསར་ཆེད་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་པ་ཡི་
ཉོན་མོངས་ཅན། །བྱུག་དང་བྱུག་དང་གཉིས་ཆེད་དོ། །གཟུགས་སྒྲིམ་དག་ལ་གསུམ་
དག་གོ། །སྒྲོབ་པ་ལ་བཞི་ལྟག་ལ་དེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གནས་གཉིས་པའི་
དཀའ་བའི་སྒྲིང་པོ་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ། །

གནས་གསུམ་པ་འཛིག་ཏེན་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་
འཛིག་ཏེན། ལྷོད་གྱི་འཛིག་ཏེན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ། ཆོས་
གྱི་བྱུང་པར། རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ། ཁམས་གསུམ་བཤད་པ་དང་། འགྲོ་བ་ལྔ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཁམས་གསུམ་པ་ཡི་ཉོན་མོངས་ཅན། །ཞེས་བཤད་ན། ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་གང་ཞེ་ན།
འདོད་ཁམས་པ་ནི། དཔྱུལ་བ་ཡི་དྲགས་དུད་འགྲོ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་
གསུངས། འདོད་པའི་ཁམས་ལ་གནས་རིགས་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ་ངན་སོང་གསུམ། མི་འདོད་
ལྟ་ལྟ་ལྟར་བྱེ་བས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་བྱེར། འབྲེད་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཆ་དཔྱུལ་
བརྒྱད། ཡི་དྲགས། དུད་འགྲོ། སྤྱིང་བཞིའམ། འདོད་ལྟ་དྲག་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་པའི་བྱེར། དེ་
ནམས་འདོད་ཁམས་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཡོན་ལ་དམིགས་ནས་སྤེད་པ་རྒྱས་རུང་གི་ཁམས་
ཡིན་པའི་བྱེར། གང་དཔྱུལ་བརྒྱད་དང་ཉི་འཁོར་བའི་དཔྱུལ་བ་ལོགས་སུ་མི་འདྲེན་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆ་དཔྱུལ་གྱི་འཁོར་ཡིན་པས་མ་བཟང་^❶པ་ཡིན་པའི་བྱེར། ཉི་ཆེ་
བའི་དཔྱུལ་བ་ལོགས་སུ་མ་འདྲེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆེ་དང་གནས་མཐའ་གཅིག་
ཏུ་མ་ངེས་པས་མ་བཟང་པའི་བྱེར། སྤྱིང་ཕན་བརྒྱད་ལོགས་སུ་མ་འདྲེན་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། སྤྱིང་བཞིའི་འཁོར་ཡིན་པའི་བྱེར།

གཟུགས་ཁམས་སྟོན་པ་ནི། གོང་མའི་གནས་དག་བཅུ་བདུན་ནི། །ཞེས་
སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་ཡོད།
བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་ཚུང་འབྲིང་ཆེན་པོར་བསྐྱེམས་པ་ལ་བཞེན་ནས། གོ་
རིམས་བཞིན། ཆངས་རིས། ཆངས་པ་འདུན་ན་འདོན། ཆངས་ཆེན་གསུམ། འོད་ཚུང་།
ཆང་མེད་འོད། འོད་གསལ་གསུམ། དག་ཚུང་། ཆང་མེད་དག། དག་རྒྱས་གསུམ་

འགྲུབ། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོར་བསྒྲུབས་པ་ལས། སྤྲོན་མེད། བསོད་
ནམས་སྦྱེས། འབྲས་བུ་ཆེ་བ་གསུམ་འགྲུབ། བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲུབ་ལྟ་བུས་པ་ལས་
གནས་གཙང་མའི་སྦྱེ་བ་ལྟ་བུ་འགྲུབ་པའི་བྱིར། བཅུ་བདུན་པོ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཁམས་
ཡིན་ཏེ། འདོད་ཡོན་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་
དམིགས་ནས་སྤྲོད་པ་རྒྱས་རུང་གི་ཁམས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཟུགས་མེད་ཁམས་སྟོན་པ་ལ། །གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་གནས་མེད་
དོ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་ངག་དོན་ནི། གཟུགས་མེད་ན་གནས་གཞན་ལོགས་སུ་
མེད་དེ། དེ་ན་གཟུགས་མེད་པའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྦྱེ་བ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ།
ནམ་མཁའ་མཐའ་ལས། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ལས། ཅི་ཡང་མེད། འདུ་ཤེས་མེད། འདུ་ཤེས་
མེད་མིན་སྦྱེ་མཆེད་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ན་གཟུགས་མེད་ཀྱང་། སེམས་ཅན་
ཀྱི་རྒྱུད་གང་ལ་བཏེན་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རིས་མཐུན་པ་དང་སྟོག་ལ་ཡང་བཏེན་པའི་
བྱིར། ཡང་སྒྲ་སྒྲོས་པའི་དོན་ཡོད་དེ། ཐོབ་པ་དང་སྦྱེ་བ་སོགས་ལ་ཡང་བཏེན་པའི་
བྱིར། བཞི་པོ་ཆོས་ཅན། །གཟུགས་མེད་ཡིན་ཏེ། འདོད་གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་ཡང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་ལ་བཏེན་ནས་སྤྲོད་པ་རྒྱས་རུང་གི་
ཁམས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་ན་གནས་པའི་འགྲོ་བ་དེ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་
སྟོན་པ་ལ། དེར་ནི་དཔྱལ་སོགས་འགྲོ་བ་ལྟ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ།
ཁམས་གསུམ་དུ་གནས་པའི་འགྲོ་བ་ལ་ལྟ་ཡོད་དེ། དཔྱལ་བ། ཡི་དྲགས། དུད་འགྲོ།
མི། ལྟ་སྟེ་ལྟ་ཡོད་པའི་བྱིར། ལྟ་པོ་གང་རུང་ལ་དགོ་བས་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་དང་དགོ་ཅ་
ཆད་པའི་གཞི་འཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་དང་ཉོན་

མོངས་སྤངས་པའི་གཞི་འཐུན་ཡོད་པའི་བྱིར། དེས་ན་ལྷ་པོ་དེ་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་
ཡིན་ཏེ། དག་མི་དག་གང་རུང་དུ་ལུང་བསྟན་དུ་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར།

སེམས་ཅན་ཡིན་ན་འགྲོ་བ་ལྷ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་བྱུང་སྟེ། བར་སྲིད་པ་
དེ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། གདགས་པ་ལས། ❶ སྒྲེ་གནས་བཞིས་འགྲོ་བ་ལྷ་
བསྐྱུས་ཀྱི། འགྲོ་བ་ལྷས་སྒྲེས་གནས་བཞི་མ་བསྐྱུས། གང་མ་བསྐྱུས་ན་སྲིད་པ་བར་
མཛོད་ ། ཞེས་གསུངས།

ལྷ་མ་ཡིན་ ❷ འགྲོ་བ་ལྷ་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་སྒྲོན་མེད་དེ། སའི་དངོས་
གཞི་ལས། ལྷའི་འགྲོ་བར་གཏོགས་པར་བཤད། དེ་པ་ཉིད་གཞག་ལས། ཡི་དྲགས་
ཀྱི་འགྲོ་བར་གཏོགས་པ་དང་། དུད་འགྲོའི་འགྲོ་བར་གཏོགས་པ་གཉིས་ཡོད་པར་
བཤད་པའི་བྱིར། བར་སྲིད་མ་གཏོགས་པའི་དྲི་བ་རྣམས་ལྷའི་འགྲོ་བར་གཏོགས།
ནམ་མཁའ་ལྗོངས་། ལྷ་འབྲེ་ཆེན་པོ་སྟེ་སྒྲུལ། མིའམ་ཅི། ལྷ་རྣམས་དུད་འགྲོའི་འགྲོ་བར་
གཏོགས། ༡༡༣། སྒྲོ་བྱེད། བརྗེད་བྱེད་སོགས་གདོན་དང་བགགས་རྣམས་ཡི་དྲགས་
ཀྱི་འགྲོ་བར་གཏོགས་སོ། །

གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་བྱུང་པར་ནི། མདོ་ལས། ❸ རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བདུན་ཞེས་
གསུངས་པ་དེ་རི་ལྷ་བྱ་ཞེ་ན། དེ་སྒྲོན་པ་ནི། ལུས་དང་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་དང་། ། ཞེས་
སོགས་རྒྱུ་དང་ལྷ་བྱེད་དང་ལྷ་གསུངས། དག་དོན། རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བདུན་བཞག་ཏུ་
ཡོད་དེ། ལུས་དང་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཐ་དད་པ། ལུས་ཐ་དད་ཅིང་འདུ་ཤེས་གཅིག་པ།
ལུས་དང་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀ་གཅིག་པ། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་རྣམས་ཡིན་པའི་
བྱིར། མི་དང་འདོད་ལྷ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོར་བྱིས་སྒྲེས་པའི་ལྷ་རྣམས་དང་པོ་ཡིན་
ཏེ། ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་བོང་ཆོད་རྣམས་ཐ་དད། འདུ་ཤེས་བདེ་སྒྱུག་བཏང་

སྟོམས་གསུམ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། ཚངས་པ་ཆེན་པོ་དང་དེའི་འཁོར་དུ་སྐྱེས་པའི་ལྷ་
 རྣམས་གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཐ་དད་ཀྱང་། འདུཤེས་ཚངས་
 ཆེན་གྱི་བསམ་པ་ལ་འདི་དག་ནི་བདག་གི་བྱང་བའོ་སྟམ་དུ་འདུཤེས། དེ་དག་གི་
 བསམ་པ་ལ་ཡང་བདག་རྣམས་ནི་ཚངས་པ་ཆེན་པོས་བྱང་བའོ་སྟམ་དུ་འདུཤེས་པ་
 གཅིག་པའི་ཕྱིར། འོད་གསལ་བའི་ལྷ་རྣམས་གསུམ་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་འོད་ཀྱི་རང་
 བཞིན་དུ་གཅིག་ཀྱང་། འདུཤེས་དངོས་གཞིའི་ཡིད་བདེས་སྐྱོ་ན་ཉེར་བསྟོན་གས་གྱི་
 བཏང་སྟོམས་ལ་འཇུག་གོ། ཉེར་བསྟོན་གས་གྱི་བཏང་སྟོམས་གྱིས་སྐྱོ་ན་དེ་རྗེས་དངོས་
 གཞིའི་ཡིད་བདེ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དག་རྒྱས་གྱི་ལྷ་རྣམས་བཞི་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་འོད་
 ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གཅིག་། འདུཤེས་དངོས་གཞིའི་སེམས་བདེར་འཇུག་པར་གཅིག་པའི་
 ཕྱིར། ལྷ་ག་མ་རྣམས་རྣམ་ཤེས་གནས་པར་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དག་ཏུ་
 རྣམ་ཤེས་གནས་པ་འཛོམས་བྱེད་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། འཇུག་ཚུལ། གནས་ཚུལ། འགྲོ་
 ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། གང་དུ་འཇུག་པའི་སྐྱེ་གནས། གང་གིས་འཇུག་པའི་བར་སྤིང་
 གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁམས་གསུམ་པོ་དེར་འགྲོ་བ་ལྷ་པོར་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་གནས་ལ་དུ་ཡོད་
 ཅེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ནི། དེར་ནི་སྒོ་ང་ལས་སྐྱེས་སོགས། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བྱུག་
 གི་སྐབས་སུ་སྐྱེ་གནས་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། སྒོང་སྐྱེས་སོགས་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འགྲོ་བ་
 གང་ལ་སྐྱེས་གནས་དུ་ཡོད་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མི་དང་དུད་འགྲོ་ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཡོད།
 དཔྱལ་བ་ལྷ་སྤིང་པ་བར་མ་རྣམས་ལ་རྩས་སྐྱེས་གྱིས་བྱུག། ཡི་དྲགས་པལ་ཆར་རྩས་
 སྐྱེས་ཡིན་ཀྱང་། མངལ་ནས་སྐྱེ་བའང་ཡོད་དོ། །མི་ལ་རྩས་སྐྱེས་ཡོད་དེ། བསྐྱལ་བ་
 དང་པོའི་མི་རྣམས་དང་། སྟོབ་དཔོན་ལྷ་རྩ་དེ་བ། སྟོབ་དཔོན་བརྩ་རྣམས་རྩས་སྐྱེས་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྫོང་གཤེར་སྐྱེས་ཡོད་དེ། མཛོད་དང་ཉེར་མཛོད་པ་ལ་རུ། །ཨ་སྐྱེས་སྐྱོང་
མ་ཚུ་ཤིང་ལས། །ཞེས་གསུངས་པ་ནམས་རྫོང་གཤེར་སྐྱེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱོང་སྐྱེས་
ཡོད་དེ། རྒྱལ་པོ་ལྷ་ལོན་གྱི་བཙུན་མོ་དཔེ་མེད་མ་ལ་སྐྱོང་ལྷ་བརྒྱ། དེ་ལས་ཁྱེུ་ལྷ་
བརྒྱ། དེ་ལས་རང་སངས་རྒྱས་ལྷ་བརྒྱར་བྱང་^①བ་དང་། དགོ་བསྟེན་མས་ག་མ་ལ་སྐྱོ་
ང་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས། དེ་ལ་ཁྱེུ་དཔེ་མེད་བརྒྱལ་པོ་ད་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་བྱང་བ་
ནམས་། སྐྱོང་སྐྱེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུད་འགོ་ལ་སྐྱེས་གནས་བཞི་ཡོད་དེ། སྐྱེས་གནས་
བཞི་དང་ལྷན་པའི་མཁའ་ལྷིང་གིས་སྐྱེ་གནས་བཞི་དང་ལྷན་པའི་སྐྱ་བ་བར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། རྩས་སྐྱེས་ལ་རོ་མི་འབྱུང་བར་བཤད་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། མ་ཤིའི་བར་དུ་བ་
བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དཔྱལ་སོགས་གསུམ་ལ་རྩས་སྐྱེས་ཀྱིས་བྱ་བ་སྟེ། དཔྱལ་བ་
ལ་མི་དགོངས་ལས་སྟོབས་ཅན་གྱིས་འཕངས་པས་བྱ་བ། ལྷ་ལ་དགོ་བའི་ལས་སྟོབས་
ཅན་གྱིས་འཕངས་པས་བྱ་བ། བར་སྤྱིད་ལས་ཀྱི་ནམ་སྟོན་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡི་
དུགས་པལ་ཆེར་རྩས་སྐྱེས་ཡིན་ཏེ། མི་དགོ་བའི་ལས་སྟོབས་ཅན་གྱིས་འཕངས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལ་མངལ་སྐྱེས་ཡོད་དེ། ཡི་དུགས་མོ་ཞིག་གིས་སྟོན་^②འགལ་གྱི་བྱ་ཆེན་པོ་
ལ། བདག་ཉིན་མོ་བྱ་ལྷ་བརྒྱ་དང་དེ་བཞིན་མཆོན་མོ་ལྷ་བརྒྱ་དག་བསྐྱེད་ནས་དེ་དག་བ་
མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་བདག་ལ་ཆོམ་པ་མེད། ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

སྐྱེ་གནས་བཞིའི་ནང་ནས་རྩས་སྐྱེས་བཟང་། དེ་ནས་རྫོང་གཤེར་སྐྱེས་བཟང་།
དེ་ནས་མངལ་སྐྱེས་བཟང་། སྐྱོང་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་
སྐྱོང་སྐྱེས་ལ་མངལ་སྐྱེས་ཀྱིས་བྱ་བ་སྟེ། །བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་རྩས་སྐྱེས་མི་མཛོད་
བར་མངལ་སྐྱེས་ཀྱི་ཚུལ་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཉེ་དུ་ཆོས་ལ་མཛུད་པ་དང་། མི་
ནམས་སྟོ་བ་སྐྱེད་པ། སྐྱ་གདུང་རིང་སྟེལ་བཞག་པ། སྐྱ་སྟེགས་པ་ཀ་རིའི་ལུང་བསྟན་ངན་

པ་སྒྲོག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་གང་གིས་འཇུག་པའི་བར་སྤྱོད་སྟོན་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་དུ་གནས་པའི་འགྲོ་བ་ལྔ་པོ་དེ་སྐྱེ་གནས་བཞིར་འཇུག་པའི་བར་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རིམ་བུ་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། འདིར་གང་འཆི་དང་སྐྱེ་བ་ཡི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བར་སྤྱོད་ལ་མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྐྱབ་བྱེད། །འཇུགས། ཆོས་ཀྱི་བྱེད་པར། སྐྱེ་གནས་སུ་འཇུག་ཚུལ། འགྲོ་ཚུལ། ཁ་དོག་དང་ཉམས་སྤང་གི་བྱེད་པར་ཉེ་བརྒྱད་དོ། །

དང་པོ་ནི། འཆི་སྤྱོད་སྐྱེ་སྤྱོད་ཀྱི་བར་དུ་འབྱུང་བའི་སྤྱོད་དངས་པའི་ལུས་ཏེན་ཀྱི་རྣམ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤང་པོར་དམིགས་པ། བར་སྤྱོད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདིར་གང་འཆི་དང་སྐྱེ་བ་ཡི། །སྤྱོད་པའི་བར་དུ་འབྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་པ་བར་མ་དེ་ལ་འབྱུང་བ་ཞེས་བརྗོད་ནས་བྱུང་བ་ཞེས་མི་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། བཟོད་པའི་ལུས་རྣམ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤང་པོར་རྗོགས་པར་མ་བྱིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཉེ། བཟོད་པའི་ལུས་དུ་མ་བྱིན་བྱིར། །སྤྱོད་པ་བར་མ་བྱུང་བ་མིན། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་སྐྱབ་བརྗོད་པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། རྗེ་བཙུན་མི་ལས། འཁོར་འདས་བར་དོ། སྐྱེ་ཞི་བར་དོ། ཉིང་འཛིན་ཉམས་ཀྱི་བར་དོ། མི་ལམ་བར་དོ། སྤྱོད་པ་བར་དོ། སྐྱེ་གནས་བརྒྱད་པའི་བར་དོ། ཞེས་དུག་གསུངས། རྗེ་རྣམ་པ་དང་། དེའི་ལུས་མོ་ནི་གྲས་མས། སྐྱེ་ཞི་བར་དོ། མི་ལམ་བར་དོ། སྤྱོད་པ་བར་དོ། ཞེས་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་ནས་གསུངས།

རང་ལུགས་ནི་བར་དོ་ལ་སྤྱོད་པ་བར་དོས་བྱུང་བའོ། འདི་ལ་ཁམས་ཀྱི་སྟོན་སྟོན་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་བར་དོ་གཉིས་ཡོད། གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་བར་དོ་བརྒྱད་མི་དགོས་ཏེ། རང་གང་དུ་ཞི་བ་དེར་གཟུགས་མེད་ཀྱི་མིང་གཞིའི་སྤང་པོ་ཙམ་ཞིག་འབྱུང་བའི་བྱིར་ཉེ། གཟུགས་མེད་གང་དུ་ཞི་བ་དེར། །ཞེས་དང་། ཀུན་བདུས་ལས། ❶ བར་མ་དོའི་སྤྱོད་པ་ནི་

འདོད་པའི་ཁམས་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ནའོ། །གཟུགས་མེད་པ་ནས་ནི་འདི་
འཕོས་པ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས། སའམ་འགྲོ་བའི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་ན། རིགས་ལྗེའི་བར་དོ་
ཡོད། གནས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་སོ་བདུན་ཡོད། འདོད་ཁམས་གནས་རིགས་ཉི་ཤུ། གཟུགས་
ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་ཀྱི་བར་དོ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉེན་ཀྱི་སྒྲོན་ས་
སྐྱེ་འཕགས་ཀྱི་བར་སྤྱིད་གཉིས་ཡོད།

གསུམ་པ་ལ་ཚེད་པ་དང་ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། སལ་ཆེན་སྤེ་བ་དང་། ཐམས་
ཅད་ཡོད་པར་སྐྱབ་བའི་བྱེ་བྲག་ས་སྒྲོན་སྤེ་བ་དག་ན་རེ། བར་དོ་མེད་དོ། འཆི་སྤྱིད་ཆད་
ཅམ་ལ་སྐྱེ་སྤྱིད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་ཀྱི་གཟུགས་
བརྟན་དེ་བྱད་བཞིན་ལས་འབྲེལ་མེད་དུ་འཕོས་པ་བཞིན་ཡིན་ཞེས་ཟེར།

གཉིས་པ་ལ། རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་། ལུང་གི་སྐྱབ་བྱེད། བར་སྤྱིད་ན་
གནས་པའི་ཉགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཆི་སྤྱིད་ཆད་ཅམ་ནས་སྐྱེ་སྤྱིད་མི་འབྱུང་
སྟེ། འཆི་སྤྱིད་དེ་འབྲས་བུའི་རྒྱན་ཅན་ཡུལ་གཞན་ནས་གཞན་དུ་རྒྱན་ཅན་གྱིས་འཇུག་
པ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། འབྲེལ་རྒྱན་དང་ཆོས་མཐུན་ཕྱིར། །སྤྱིད་པ་
ཆད་ལས་འབྱུང་བ་མིན། །ཞེས་གསུངས། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་ཀྱི་གཟུགས་
བརྟན་དེའི་འཆི་སྤྱིད་ཆད་ཅམ་ལས་སྐྱེ་སྤྱིད་འབྱུང་བའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། གྲུབ་ཏུ་རྒྱག་ཀྱང་། དཔེ་དོན་མི་མཆུངས་པའི་
ཕྱིར། གཟུགས་བརྟན་མ་གྲུབ་ཕྱིར་པ་དང་། །མི་འབྲེལ་ཕྱིར་ན་དཔེ་མ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས། མེ་ལོང་ནང་གི་གཟུགས་བརྟན་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། མེ་ལོང་གི་གོ་ས་
གཅིག་ཉིད་ན་མེ་ལོང་དང་གཟུགས་བརྟན་ལྟན་ཅིག་ཏུ་ཆོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་
གཉིས་བརྟན་ཡོད་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་སུ་མཆུངས་པའི་ཕྱིར། ཉགས་མ་གྲུབ་ན།

གཟུགས་བརྟན་མེད་པ་བྱད། དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་ཏེ། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དེ་
མེ་ལོང་དང་བྱད་བཞིན་གཉིས་ཀ་ཆོགས་པ་ལས་བྱད། གླེ་སྤྱི་འཆི་སྤྱི་ཆད་ཅམ་ཁོ་
ན་ལས་བྱད་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སོང་། དེ་སྐད་དུ། གཅིག་ན་ལྟན་ཅིག་གཉིས་མེད་
ཕྱིར། རྒྱུན་མིན་ཕྱིར་གཉིས་ལས་འབྱུང་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི་བར་སྤྱི་ཡོད་པར་ལུང་གིས་བྱབ་སྟེ། བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་
མགུར་ནས་སྤྱི་པ་བདུན་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་ལས། ^①སྤྱི་པ་ནི་བདུན་ཏེ། དཔྱུལ་བའི་
སྤྱི་པ་དང་། ཡི་དུགས་ཀྱི་སྤྱི་པ་དང་། དུད་འགྲོའི་སྤྱི་པ་དང་། མིའི་སྤྱི་པ་དང་།
ལྟའི་སྤྱི་པ་དང་། ལས་ཀྱི་སྤྱི་པ་དང་། སྤྱི་པ་བར་མའོ། །ཞེས་དང་། དགའ་བོ་
མངལ་འཇུག་གི་མདོ་ལས། ^②གནས་གསུམ་མདོན་དུ་གྱུར་ན་མིའི་མངལ་དུ་བྱ་འཆགས་
པར་འགྱུར་ཏེ། མ་རུང་ཞིང་ཟླ་མཚན་དང་ལྟན་པ་དང་། པ་མ་ཆགས་ཤིང་སྤྱད་པ་དང་།
དྲི་བ་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དྲི་བ་བར་སྤྱི་པ་ལྟེན་རིགས་
པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་ལྟར་གསུངས་པའི་མདོ་ལས། ^③ཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའ་བ་
གསུངས་ཤིང་། བར་སྤྱི་པ་མེད་ན་བར་འདའ་བ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། གླེས་བྱ་
དམ་པའི་འགྲོ་བ་བདུན་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། ^④ཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའ་བ་དེ་ལ་གསུམ་
ཡོད་པར་གསུངས་པས་བར་སྤྱི་པ་ཡོད་པར་བྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མགུར་ནས་གསུངས་
ཕྱིར་ཡོད་དྲི་བ། །ལྟར་གསུངས་འགྲོ་མདོ་ལས་ཀྱང་བྱབ། །ཅེས་གསུངས།

ཁ་ཅིག །དྲི་བ་ཡང་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི།
ཕུང་པོ་ཞིག་པ་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་ནའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེ་ན་མི་རིགས་ཏེ།
ལྟ་ལེན་གྱི་བྱའི་མདོ་ལས། ^⑤ཁྱོད་གྱི་དྲི་བ་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་བ་དེ། རྒྱལ་རིགས་
ཤིག་གས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལ། ཕུང་པོ་ཞིག་པ་དེ་དག་ཏུ་མི་རུང་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། བར་སྤྱོད་མེད་དེ། བདུད་སྤྱོད་འབྱེད་བྱེད་ཀྱིས་^①སངས་རྒྱས་འོད་སྤྱོད་གི་ཉན་
 རོས་མཁའ་ས་པ་མགྲ་བ་ལ། སྤྱད་པར་དོའི་ཁུ་ཚུར་བསྐྱུན་ནས་ཞི་བ་ལུས་དེ་དང་དེ་ལ་མེ་
 སྐྱོར་ཏེ། དཔྱུལ་བར་ལྷུང་བར་བཞུགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། ཆེ་དེ་ལ་མཐོང་ཆོས་
 སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས་སྒྲིག་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་གནས་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས་ཕྱིས་སྒྲིག་པར་
 འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བར་སྤྱོད་མེད་དེ། མཆོམས་མེད་ལྷ་གང་རུང་བྱས་པའི་གང་
 ཟག་ཞི་མ་ཟག་ཏུ་དཔྱུལ་བར་སྐྱེ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁུབ་སྟེ། མཆོམས་མེད་ལྷ་
 གང་རུང་བསགས་ལ་མ་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་འགྲོ་བ་གཞན་དུ་མི་སྐྱེ་
 བར་དཔྱུལ་བ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི་འདི་ནས་ཞི་འཕོས་^②ཏེ་ཕྱི་མའི་སྐྱེ་སྤྱོད་མ་གྲུབ། ད་ལྟ་བར་དོ་ན་
 གནས་པའི་རྟགས་སུ། སྤྱར་མ་ཞི་བའི་དུས་ན་མེད་པའི་གཞན་སེམས་རིག་^③པ་
 སོགས་ཀྱི་མདོན་ཞེས་དང་ལྟན་པ་དང་། སྤྱར་རི་རབ་ཁང་བྱིམ་སོགས་ལ་ཐོགས་པ་ལ་
 ད་ལྟ་དེ་དག་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་འགྲོ་བ་དང་། སྤྱར་སེམས་ཀྱིས་གང་སྐྱེ་བས་^④སར་ལུས་
 ཀྱིས་མི་སྐྱེ་བས་པ་ལ་ད་ལྟ་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བས་པ་དང་། སྤྱར་མར་མེ་ཉི་ཟླ་སོགས་ཀྱི་འོད་ལ་
 ཕྱིན་པ་ན་རང་གི་ལུས་ཀྱི་གྲིབ་མ་ཡོད། ད་ལྟ་དེ་མེད་པ་དང་། སྤྱར་ས་འཇམ་པོ་ལ་ཕྱིན་
 པ་ན་རང་གི་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་དོད། ད་ལྟ་དེ་མེད་པ་དང་། སྤྱར་རང་གིས་ལབས་ན་གཞན་ཀྱིས་
 གཏམ་ལན་འཇམ་པ་ཡོད། ད་ལྟ་དེ་མེད་པ་སོགས་དེ་དག་བར་དོར་གནས་པའི་རྟགས་
 སུ་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། དེར་མ་ཟད་འཇིགས་པའི་སྐྱ་བཞི། ཡང་བའི་གནས་
 གསུམ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་ཡང་བར་དོར་གནས་པའི་རྟགས་སུ་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། བར་སྤྱོད་ཀྱི་ཤ་ཚུགས་ཏེ་དེའི་བྱད་དབྱིབས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྤྱོན་
 དུས་ཏེ་ད་གཞོན་འགྱུར་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཤ་ཚུགས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་དང་འཕེན་པ་གཅིག་གིས་འཕངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་འཕེན་པ་གཅིག་
པའི་ཕྱིར། ། སྟོན་དུས་སྲིད་འབྱུང་ཤ་ཚུགས་ཅན། ། ཞེས་གསུངས། ཀུན་བདུས་
ལས།^①གང་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་བྱད་གཟུགས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། སྟོན་དུས་
སྲིད་པ་ནི་ཆེ་དེ་ལ་སྐྱེ་སྲིད་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་དེའི་འཆི་སྲིད་མ་གྲུབ་ཀྱི་སྲིད་པ་སྟེ།
དེ་ནི་འཆི་བའི་སྟོན་རོལ་ཏེ། །སྐྱེ་བའི་སྐྱད་ཅིག་པན་ཆད་དོ། ། ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ་ལ། བར་སྲིད་ཀྱི་བོངས་^②ཆོད། ཆེ་ཆད། དུན་གྱི་བྱད་པར། རུས་མཐུ་
དང་། མིང་གི་བྱད་པར། དེས་ཆོག་དང་བཅས་པའོ། ། དང་པོ་ནི། འདོད་ལྷ་དང་མིའི་
བར་དོ་ནི། བྱིས་པ་ལོ་ལྷ་འཕ་དུག་ལོན་པ་ལྟ་བུ། གཟུགས་ཁམས་པའི་བར་དོ་ནི་ངོ་ཆ་
ཁྲིལ་ཡོད་ཤིང་ཆེ་བས་བོངས་^③ཆོད་རྫོགས་པའི་གོས་དང་བཅས་པ། འདོད་ཁམས་
པའི་བར་དོ་ནི། ངོ་ཆ་མེད་པ་དང་། ཁྲིལ་མེད་ཤིང་ཆེ་བས་གཅིར་བུའོ། ། དམིགས་
བསལ་ནི། དག་སྟོང་མ་དཀར་མོ་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་གོས་དང་བཅས་པ་
དང་། སྲིད་པ་ཐ་མའི་བྱང་སེམས་ནི། གཞོན་རུ་མཆོན་དཔེས་བརྒྱན་ཅིང་ན་བཟའ་དང་
བཅས་པའི་བར་སྲིད་དོ། ། དེ་ལྟར་རང་འགྲེལ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། བཅུན་པ་དཔལ་ལེན་^④ན་རེ། ཇི་སྲིད་སྐྱེ་བའི་ཆོགས་པ་མ་རྟེན་
ཀྱི་བར་དུ་གནས་པས་ཆེ་ཆད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་དེས་ཏེ། བར་སྲིད་ཆེ་རིང་བྱུང་གི་
དབང་གིས་དེའི་སྟོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་ཆེ་བྱུང་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་བྱང་འདས་ལས།
སངས་རྒྱས་འོད་སྤངས་འཛིག་ཏེན་དུ་བྱོན་དུས་རྒྱལ་པོ་འོད་མཛེས་ཀྱི་སྤྲུལ་བྱ་
གཞོན་རུ་ཤི་བ། རྒྱལ་པོ་བཅུན་མོ་འཁོར་དང་བཅས་པའི་བྱ་ངན་གྱི་དབང་གིས་ལོ་
གསུམ་བར་དོར་གནས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་དེ། འགྲོ་མགོན་འཕགས་
པ་ན་རེ། དུས་ནི་པལ་ཆེར་ཞག་བདུན། །བདུན་ཐག་བདུན་པའང་ཡོད་ཅེས་

གཤམ་ཤི་ལས་ཀྱི་འཕེན་པ་དྲག་ཞན་གྱི། །མཚམས་པའང་འབྱུང་འབྱུར་ཞིང་། །ལོ་དང་
བསྐྱལ་པར་གནས་པའང་སྲིད། །དེས་ན་དེས་པ་འགའ་ཡང་མེད། །ཅེས་གསུངས་ནས།
དཔེར་ན། མི་མངལ་སྐྱེས་མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་དོ་བཅུར་གནས་པ་ཡིན་ཀྱང་། གན་པོ་སྐྱེས་
ལོ་དྲག་ཅུར་མངལ་དུ་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

རང་ལུགས་ཞག་བདུན་སྟག་བདུན་བར་དོར་གནས་ཤིང་། དེ་ལས་ལྷག་པར་མི་
གནས་ཏེ། དེའི་བར་དུ་སྐྱེ་སྲིད་རྟེན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དུས་ལ་མ་རྟེན་ན་
བདུན་སྟག་དེ་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་བར་དོ་དེ་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། བདེ་མཆོག་སྟོམ་འབྱུང་
ལས་ཤི་ཆོགས་པ་མ་རྟེན་པར་དེ་སྲིད་དུ། ཞག་བདུན་བར་དོའི་སྲིད་པར་གནས་ཞེས་
དང་། ཀྱན་བདུས་ལས། ❶དེ་ལྟར་ཐོགས་ན་ཞག་བདུན་གནས་ཏེ། དེ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་འཆི་
འཕོའོ། །ཞེས་དང་། ས་སྟེ་ལས། ❷ཞག་བདུན་གྱི་ཤི་འཕོས་ཏེ། ཞེས་པ་དང་། ❸སྐྱེ་
བའི་རྒྱུ་མ་རྟེན་ན་བདུན་སྟག་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཡང་གནས་སོ། །ཞེས་སོགས་མཐའ་
ལས་ཤི་དེ་ཡང་དགུན་དུས་བ་སྐྱུང་གི་བར་སྲིད་གྲུབ་ན། དེ་དང་རིགས་མཐུན་
བསགས་པའི་བ་མིན་དུ་སྐྱེ། དཔྱིད་དུས་བྱིར་སྐྱེ་འབྱུར་གྱི་བར་སྲིད་གྲུབ་ན། དེ་དང་
རིགས་མཐུན་བསགས་པའི་ལྷེ་སྐྱུང་དུ་སྐྱེ། དབྱར་དུས་དོམ་གྱི་བར་སྲིད་གྲུབ་ན། དེ་
དང་རིགས་མཐུན་བསགས་པའི་བྱེད་དུ་སྐྱེ། སྟོན་དུས་ཉིའི་བར་སྲིད་གྲུབ་ན། དེ་དང་
རིགས་མཐུན་བསགས་པའི་བོང་བྱར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། བ་མིན་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་
དུས་མིན་དུ་འབྲིག་པ་སྟོན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། བར་སྲིད་གང་གིས་མཐོང་སྟམ་ན། རིགས་མཐུན་པན་ཚུན་སྐྱལ་
བར་མཉམ་པའི་བར་སྲིད་རྣམས་མི་ལམ་མིས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ལྷའི་
མིག་རྣམ་པར་དག་པས་མཐོང་སྟེ། རིགས་མཐུན་ལྷ་མིག་དག་པས་མཐོང་། །ཞེས་

དང་། གྲུན་བརྟུས་ལས། ^①སྐལ་བ་མཉམ་^②པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་མཐོང་
ངོ། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ལ། རྩུ་འབྲུལ་གྱི་བྱང་པར། རོ་པོའི་བྱང་པར། བར་དོར་དགོ་སྒྲིག་གི་
ལས་སོགས་པ་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ། ཁམ་ཟས་གྱི་བྱང་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། བར་སྒྲིད་
རྣམས་ལས་ལས་སྐྱེས་པའི་རྩུ་འབྲུལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་དགག་པར་མི་རྒྱས་པ་དང་
ལྡན་པས། གཞུགས་ཅན་གྱི་གནས་པལ་ཆེར་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་འགྲོ་ཞིང་། པལ་ཆེར་
སྐྱོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་མིའི་སྐྱེ་གནས་དང་། ཏེན་བྱིན་
ཆུབས་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་ཐོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་ཀྱི་རྩུ་འབྲུལ་ཤུགས་དང་
ལྡན། ཞེས་དང་། ཐོགས་མེད་ལྡན་ཞེས་དང་། གྲུན་བརྟུས་ལས། ^③འགྲོ་བ་ལ་ཐགས་
ཐོགས་མེད་དོ། །རྩུ་འབྲུལ་དང་ལྡན་པ་བཞིན་དུ་སྦྱར་དུ་འགྲོ་ཞིང་སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་
ཐོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། རིགས་པའི་སྦྱབ་བྱེད་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཐག་གཞིགས་^④པའི་
ནང་ན་སེམས་ཅན་དམིགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་མའི་མངལ་ལ་ཐོགས་ཏེ། མའི་ལྟོ་བ་
བཏོལ་ཏེ་མི་འཇུག་གི་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་པས། མཆེ་མ་སྦྱར་ལ་གང་སྒར་
སྐྱེས་པ་རྒྱ་བོ། ཕྱིས་སྐྱེས་པ་ཕུ་བོ་ཡིན།

གཉིས་པ་ནི། བར་སྒྲིད་ལ་དབང་པོ་གྲུན་ཆང་གིས་བྱུང་བ་སྟེ། ལས་ཀྱི་རྣམ་
སྐྱེན་གྱི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་པོ་གྲུན་ཆང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་
རེ། དཔྱུས་ལོང་གི་བར་སྒྲིད་ཆོས་ཅན། ཐལ་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དཔྱུས་ལོང་གི་ཤ་
ཚུགས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྒོན་དུས་སྒྲིད་འབྱུང་ཤ་ཚུགས་ཅན། ཞེས་
གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་གཙོ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། དཔེར་
ན། པོའི་བར་སྒྲིད་རྒྱུན་དབང་གིས་མོར་འགྱུར་བ་སྒྲིད་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག །ལས་བཏྲན་མི་བཏྲན་གྱི་བར་སྲིད་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། མི་སྒྲིག་ཅེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན། གཉིས་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ན་སྒྲིག་^①ཅེས་བསྟན།
ཞེས་ཟེར། མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་བསྐྱེས་པའི་གདོལ་
གཏམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ན་རེ། འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་བར་སྲིད་གྲུབ་ན་
དེ་དང་རིགས་མི་མཐུན་པའི་འགྲོ་བ་གཞན་དུ་མི་སྒྲིག་སྟེ། བར་སྲིད་དང་སྟོན་དུས་གྱི་
སྲིད་པ་འཕེན་བྱེད་ལས་གཅིག་གིས་འཕངས་བའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཆངས་རིས་ལྟ་བུའི་
བར་སྲིད་གྲུབ་ན་དེར་སྐྱེ་བས་མ་ཁྱབ་སྟེ། བར་འདའ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཐེག་
ཆེན་པ་ན་རེ། དག་མི་དགའི་ལས་སྟོབས་ལྡན་མངོན་དུ་གྱུར་པའམ། དག་བའི་བཤེས་
གཉིན་དང་སྒྲིག་གོགས་གྱི་སྟོབས་གྱིས་འགྲོ་བ་དེའི་བར་སྲིད་གྲུབ་ཀྱང་། དེ་དང་རིགས་
མཐུན་པའི་འགྲོ་བ་གཞན་དུ་སྒྲིག་པ་ཡོད་དེ། བར་དོར་དག་སྒྲིག་གི་ལས་སྟོབས་ལྡན་
སོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉི། མདོ་ལས། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཐོབ་པའི་དག་སྟོང་ཞི་
འཕོས་ཉི། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་བར་དོར་སྐྱེས་པ་ན་ཐར་པ་ལ་སྐྱུར་འདེབས་གྱི་ལོག་
ལྟ་སྐྱེས་པའི་དབང་གིས་དབྱལ་བར་སྐྱེས་པར་གསུངས་པ་དང་། རིན་ལན་བསབ་པའི་
མདོ་ལས་ཀྱང་། ཞི་བའི་རྗེས་སུ་སྤྱང་ན་བྱས་པས་ཕྱིར་སྒྲིག་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཁ་ཟས་རགས་པ་མི་བ་བའི་དྲི་འབའ་ཞིག་བ་སྟེ། བར་སྲིད་དབང་ཆེ་
བ་རྣམས་དྲི་ཞིམ་པ་དང་། དབང་ཆུང་བ་རྣམས་དྲི་མི་ཞིམ་པ་བ་བའི་ཕྱིར་ཉི། དེ་ནི་དྲི་
བའོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྔ་པ་ནི། ཡིད་ལས་བྱུང་དང་སྲིད་ཆོལ་དང་། །དྲི་བ་སྲིད་པ་བར་མ་དང་། །
འགྲུབ་པའོ། །ཞེས་དང་། ཀུན་བཏུས་ལས། ^②དེ་ནི་ཡིད་ལས་བྱུང་བ་དང་། །དྲི་བ་ཞེས་
ཀྱང་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡོད་ཅིང་། ཡིད་ཅམ་ལས་བྱུང་བས་ན་ཡིད་ལས་

བྱང་བ། སྐྱེ་སྤྱི་ཚེ་ལ་བའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཡིན་པས་སྤྱི་ཚེ་ལ། ཟས་སུ་དྲི་བ་བས་དྲི་བ།
འཆི་སྤྱི་ཚེ་སྐྱེ་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བྱང་བའི་སྤྱི་པ་ཡིན་པས་སྤྱི་པ་བར་མ། སྐྱེ་
སྤྱི་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་སྤྱི་པ་ཡིན་པས་མངོན་པར་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་པ་
ཞེས་བྱའོ། །

དྲུག་པ་ནི། བར་སྤྱི་ཚེ་སྐྱེ་གནས་སུ་འཇུག་པའི་བསམ་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
མངལ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་སྤྱི། བ་མ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་མཐོང་བ་ན་སྒོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་བའི་
ཅེ་དགས། བསྐྱོད་པའི་གནས་མའི་པོ་བ་ལོང་བའི་བོར་ན་བྱ་སྒོད་ཡོད་པས་དེར་འགོ་
བར་བྱེད། དེ་ཡང་མོར་སྐྱེ་ན་མའི་སྐལ་ཆེགས་ལ་རྒྱབ་གཏད། མགོ་བོ་མའི་གཞོགས་
གཡོན་ལ་བཏེན་ཏེ། བ་ལ་ཆགས་ཤིང་མ་ལ་ཞེ་སྒྲང་བའི་བསམ་པས་མངལ་དུ་
འཇུག། ཤོར་སྐྱེ་ན་མའི་སྟོ་གཡས་སུ་སྐྱེས་ནས་ཁ་རྒྱབ་ཏུ་བསྟན་ཅོག་ཤུར་མ་ལ་ཆགས་
ཤིང་པ་ལ་སྒྲང་བའི་བསམ་པས་མངལ་དུ་འཇུག། མ་ནིང་དུ་སྐྱེ་ན། པོ་མའི་འདོད་
ཆགས་གང་ཤས་ཆེ་བའི་འདུག་སྟབས་སུ་འདུག་ཅིང་། རྫོད་གཤེར་སྐྱེས་ཀྱི་བར་སྤྱི་
དེ་ནི། དྲི་མངོན་པར་འདོད་པའི་བསམ་པས་སྐྱེ་གནས་སུ་འཇུག་རྩས་སྐྱེས་ཀྱི་བར་སྤྱི་
ནི་གནས་མངོན་པར་འདོད་པའི་བསམ་པས་སྐྱེ་གནས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ནི། བར་སྤྱི་ཚེ་ཀྱི་འགོ་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མདོ་ལས། ^①ཡང་དག་
སྒོམ་དང་དགའ་ཐུབ་ཅན། །དང་སྒོང་རྣམས་ལ་སྐྱར་འདེབས་པ། །དེ་དག་སྤྱི་ཕྱི་ཚུགས་
དག་ཏུ་ནི། །དཔྱལ་བ་ཁོ་ནར་ལྷུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། དཔྱལ་བ་ཡི་ནི་སྤྱི་ཚུགས་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། །དཔྱལ་བའི་བར་སྤྱི་སྤྱི་ཕྱི་ཚུགས་སུ་འགོ། ལྷའི་བར་
སྤྱི་སྤྱི་ཕྱི་ཚུགས་སུ་འགོ། མའི་བར་སྤྱི་སོགས་ཐད་ཀར་འགོ། སྒོ་བ་དཔོན་གང་སྤེལ་ན་
རྟོ་^②ཡི་དྲགས་ཀྱི་བར་སྤྱི་ཡི་དྲགས་བཞིན་དུ་རྒྱབ་ནས་འགོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་

སྒྲིག་མཛོད་ལེན་པའི་ཆེ་ངན་འགྲོར་སྒྲིག་ཀྱི་ཅའི་^①སྒྲིག་དང་འདམ་བྱ་དང་ནགས་སྒྲིག་པོ་
དང་། གང་སྒྲིགས་ལས་སོགས་པར་འགྲོ་བའི་མཆན་མ་བྱུང་། བདེ་འགྲོར་སྒྲིག་ཆས་
ཀྱི་སྒྲིག་ལས་སོགས་པའི་སྒྲིག་སྒྲིག་པ་དང་། གཞུལ་མེད་ཁང་དང་། སྒྲིག་མོས་ཆལ་ལ་
སོགས་པར་འགྲོ་བའི་མཆན་མ་འབྱུང་བར་ནལ་འབྱོར་སྒྲིག་པའི་ས་ལས་གསུངས་
སོ། །སྒྲིག་མཛོད་དུ་ཉིང་མཆན་སྒྲིག་པའི་ཆེ་ཆགས་པ་རྒྱར་ངེས་པར་དགོས་ཏེ། དཔེར་
ན། ཆ་དཔྱལ་དུ་སྒྲིག་ཆར་རྒྱར་ལ་སོགས་པའི་གང་བར་^②བཞེན་ནས་ངོ་བའི་གནས་
ལ་ཆགས་པ་དང་། གང་དཔྱལ་དུ་སྒྲིག་དེ་ལས་ལྡོག་^③པའི་ཆགས་པའི་དབང་གིས་ཉིང་
མཆན་སྒྲིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བརྟུས་ལས། ^④བར་མ་དོའི་སྒྲིག་པ་ན་གནས་པ་ནི་སྒྲིག་
པའི་གནས་ལ་འདོད་ཆགས་སྒྲིག་དེ། དེ་ལས་^⑤གཞན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་གསུངས། ཁོང་ཁྱོད་རྒྱར་འགྱུར་བ་ཡོད་མོད། བྱུང་བ་མི་འཛིན་ཏེ། ཁམས་
གོང་མ་གཉིས་སུ་ཉིང་མཆན་སྒྲིག་པ་ལ་ཁོང་ཁྱོད་མེད་པའི་ཕྱིར།

བརྒྱད་པ་ནི། མཛོད་པ་གོང་མར། དེ་ལ་མི་དག་བ་བྱེད་པའི་བར་མ་དོའི་སྒྲིག་
པ་ནི་ཕྱར་བ་ནག་པོ་ལྟ་བུའམ། མཆན་མོ་ཐུན་པ་ཐུན་ནག་གི་སྒྲིང་བ་ལྟ་བུའོ། །དག་བ་
བྱེད་པ་ནི་དཔེར་ན་སྒྲིག་བྱ་དཀར་པོའམ་རྒྱ་བའི་འོད་དང་བཅས་པའི་མཆན་མོའི་སྒྲིང་བ་
ལྟ་བུའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་གནས་ཚུལ་ལ། གང་ལ་གནས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་ཉོན་འབྲེལ། གང་
གིས་གནས་པ་ཟས་གྱི་ཉོན་འབྲེལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། བསྟན། བཤད། བསྐྱུ་བ་གསུམ།
དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་ཐལ། སྒྲིག་བ་སྒྲིག་པ་ནས་
འདིར་འོང་བ་དང་། འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་མ་བྱུང་ཅེས་བཤད་
པ་ལ། བདག་མེད་ཕྱར་པོ་ཅམ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དག་དོན་ནི། མ་བྱུང་སྟེ། དེ་

ལྷ་ནའང་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྤང་པོ་ལྷ་མ་
 རོར་ནས་ཕྱི་མ་ལེན་པར་བྱེད་པ་པོ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་ཕྱིར་
 ན་མ་ཁྱབ་ཅེས་བཤད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་ལས་གྱིས་མངོན་འདུ་བྱས། །ཞེས་སོགས་
 གསུངས་སོ། །ངག་དོན་ནི། མ་ཁྱབ་སྟེ། སྤང་པོའི་རྒྱན་ལ་གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་པའི་
 ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྤང་པོ་འཛིག་ཏེན་གཞན་དུ་འཕོ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ།
 མར་མེ་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཀྱང་རྒྱན་ཅན་གྱི་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་པའི་
 ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་གྱིས་འདུས་བྱས་པའི་སྲིད་པ་བར་མའི་རྒྱན་གྱིས་མངལ་དུ་འགྲོ་
 ལ་དེ་ནས་ངེ་ལྟར་ལས་གྱིས་འཕངས་པ་བཞིན་དུ་རིམ་ས་གྱིས་སྤང་པོའི་རྒྱན་ཅན་སྐྱེས་
 ནས་འཛིག་ཏེན་པ་རོལ་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར།

སྤང་པོའི་རྒྱན་ཅན་སྐྱེ་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ཡོད་དེ། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ།
 བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། རུར་རུར་པོ། མེར་མེར་པོ།
 རར་རར་པོ། མཁྱང་འགྱུར། རྒྱང་ལག་འགྱུས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། གྱིས་པ། གཞོན་རྒྱ།
 དར་མ། དར་ཡོལ། རྒན་པོའོ། །པའི་དངོས་གཞི་ལས་དུས་བརྒྱད་གསུངས།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཏེན་འབྲེལ། སྐབས་སུ་
 བབ་པའི་ངོ་བོ། །ཡན་ལག་གསུམ་དཔེ་དང་སྒྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་
 མོངས་སྟོགས་ཀྱི་ཏེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྟེན་གཉིས་ངེ་ལྟ་བུ་སྟུང་ན། དེ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་
 ཡོད། ཅེས་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནི་ཏེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་བའི། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བཞི་
 གསུངས། ཆ་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་བརྟེན་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་རེ་རེ་ཡང་གནས་སྐབས་སྤང་པོ་
 ལྷ་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ལ། མ་རིག་ཉོན་མོངས་སྟོན་གནས་སྐབས། །ཞེས་
 སོགས་གསུངས་སོ། །རེ་རེ་ཡང་སྤང་པོ་ལྷ་པ་ཅན་དུ་གསུངས་པ་འདི་ཡང་། རྐྱད་ཅིག་

མའི་རྟེན་འབྲེལ། རྒྱ་རྒྱུ་ཆགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ།
གནས་སྐབས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་བཞིའི་ནང་ནས། བཞི་པ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་
ཞེས་འཆད་པ་ལ། འདི་ནི་གནས་སྐབས་བར་འདོད་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་ཕྱང་པོ་ལྔ་པ་ཅན་ཡིན་ན། མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཞེས་བཛོད་པ་དང་
འགལ་ཞེ་ན། མ་རིག་པ་སོགས་དེ་དང་དེ་གཙུག་ཆེ་བས་གཙུག་པོའི་མིང་གིས་བསྟན་པ་
ཡིན། ཞེས་འཆད་པ་ལ། གཙུག་པོའི་ཕྱིར་ན་ཡན་ལག་བསྐྱབས། །ཞེས་གསུངས། ཡན་
ལག་བརྒྱ་གཉིས་པོ་དེ་ཆ་གསུམ་དུ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་སྟོན་པ་ལ། སྟོན་དང་ཕྱི་མཐའི་
བར་དགལ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་གསུངས། བརྒྱ་གཉིས་པོ་ཉོན་མོངས་པ་
གསུམ་དུ་འདུ་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། ཉོན་མོངས་གསུམ་མོ་ལས་གཉིས་སོ། །ཞེས་སོགས་
རྟེན་པ་གཉིས་གསུངས།

འོ་ན་དབྱུང་སྒྲིག་རྒྱ་རྒྱུ་འབྲེལ་བརྒྱད་སྟེ། སྟོན་གྱི་དུས་སྒྲིག་མདོར་བསྟུས། ཕྱི་
མའི་དུས་སྒྲིག་འབྲེལ་བྱ་མདོར་བསྟུས་པ་ལ། དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅི་ན་དེ་སྟོན་པ་ལ།
གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་འབྲེལ་མདོར་བསྟུས་པ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་གསུངས། འོ་ན་མ་
རིག་པའི་རྒྱ་དང་ཆ་ཞིའི་འབྲེལ་བྱ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཡིན་ན་ཡན་
ལག་བརྒྱ་གཉིས་སྒྲིག་གངས་མ་ངས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། ཉོན་མོངས་
པ་ལས་ཉོན་མོངས་དང་། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་གསུངས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་དང་མི་འབྱུང་བའི་བྱུང་པར་སྟོན་པ་ལ། འདིར་ནི་འབྱུང་བ་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་
སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་གསུངས། ངག་དོན་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་སྟོན་གསུམ་གྱི་རྟེན་
འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཆ་གསུམ་སྟེ། ཆེ་གསུམ་ལ་རྫོགས་པ་གཅིག་ཡོད་དེ། ཆེ་
སྒྲིག་མ་ལ་མ་^①རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། དེས་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་

འབྲེལ་གཉིས་རྫོགས། གསུམ་པ་ལ་སྐྱེ་བའི་ཏེན་འབྲེལ་དང་ཆ་ཤིའི་ཏེན་འབྲེལ་གཉིས་
རྫོགས། བར་པ་ལ་ལྷག་མ་བརྒྱད་རྫོགས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་རྫོགས་པ་དེ་ཡང་
གང་ཟག་གང་ཡང་རུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མིན་ཏེ། འདོད་པའི་མི་མངལ་སྐྱེས་ཆོ།
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ངོ་བོ་ནི། སྒར་བཤད་པ་དེ་དག་གྲེ་བྲག་སྐྱ་བའི་
ལྷགས་ཡིན་ལ། སྒོ་བ་དཔོན་དང་མདོ་སྡེ་བའི་རང་ལྷགས་སྟོན་པ་ལ། རིགས་པའི་མི་
མཐུན་སྤྱོད་ཆོས་གཞན། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན་ནི། མ་རིག་པ་དེ་
རིག་པ་མེད་ཅེས་དང་། རིག་པ་ལས་གཞན་ཅེས་ལ་མི་འཛོག་གི། །བདག་མེད་ཏྲོགས་
པའི་རིག་པའི་འགལ་ལྷ་མི་མཐུན་སྤྱོད་ཆོས་གཅིག་ལ་འཛོག་སྟེ། དཔེར་ན། རྩན་དེ་བདེན་
པ་མེད་ཅེས་དང་། བདེན་པ་ལས་གཞན་ཅེས་ལ་མི་འཛོག་གི། །བདེན་པའི་མི་མཐུན་
སྤྱོད་ཆོས་གཅིག་ལ་འཛོག་པ་དང་། མི་མཇུག་བའི་མཇུག་པ་མེད་ཅེས་དང་དེ་ལས་གཞན་
ཅེས་ལ་མི་འཛོག་གི། །མཇུག་བའི་མི་མཐུན་སྤྱོད་ཆོས་གཅིག་ལ་འཛོག་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ཡན་ལག་གསུམ་དཔེ་དང་སྒྱུར་ཏེ་སྟོན་པ་ལ་འདིར་ནི་ཏྲོན་མོངས་ས་
བོན་བཞིན། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་དྲུག་གིས་འཆད།

གསུམ་པ་བསྐྱེ་བ་ནི། སྤྱིད་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་
བཞིའི་ངག་དོན་ནི། སྤྱིད་པ་བཞིར་བྱེ་བའི་སྐྱེ་སྤྱིད་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཉིང་མཆམས་
སྒྱུར་མ་ཐག་པའི་ཏྲོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྤྱིད་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་རང་དང་ས་
གཅིག་པའི་ཏྲོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉིང་མཆམས་སྒྱུར་གྱི། ས་གཞན་གྱི་ཏྲོན་མོངས་ནི་མ་
ཡིན་ཏེ། ས་ཐ་དད་པས་བདག་མེད་པའི་བྱིར། སྤྱིད་པ་བྱི་མ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་ཏེ། དག་མི་དག་ལུང་མ་བསྟན་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཁམས་

འོག་མ་གཉིས་སུ་སྐྱེ་བ་ལ་བར་སྤྱོད་རྒྱུ་དགོས་ཀྱི། གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་མི་
དགོས་ཏེ། རང་གང་དུ་ཞི་བ་དེར་གཟུགས་མེད་ཀྱི་མིང་བཞིའི་སྤང་པོ་འགྲུབ་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་གང་གིས་གནས་པ་བས་ཀྱི་བརྟེན་འབྲེལ་བ་འད་པ་ནི། འོ་ན་ཁམས་
གསུམ་པོ་དེར་འགྲོ་བ་ལྔ་པོ་དེ་གང་གིས་གནས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། བས་ཀྱིས་གནས་པ་
ཡིན་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། འགྲོ་བ་བས་ཀྱིས་གནས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན། བས་
བཞི་སོ་སོའི་ངོ་བོ་གང་། ཁམས་གང་ན་ངི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ།
ཁམས་ཀྱི་བས་ནི་འདོད་པ་ན། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་དུག་གསུངས། ཞར་ལ་བར་སྤྱོད་
ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སྟོན་པ་ལ། ཡིད་ལས་བྱུང་དང་སྤྱོད་ཆོལ་དང་། །ཞེས་སོགས་
རྟེན་པ་བྱེད་གསུམ་གསུངས། བས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་སྟོན་པ་ལ། འདི་ལ་གནས་དང་
ནི། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བྱེད་དང་བཞི་གསུངས།

སྐྱེ་དོན་ལ། བས་ལ་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན། བྱེད་ལས་
སོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོད་པའི་རྒྱུ་གསོ་བར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ།
བས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་ལས། ^①སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་རིང་
པོ་མ་ལོན་པ་ན། ཆོས་གཅིག་བཀའ་སྩལ་པ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ་འགྲོ་བ་བས་ཀྱིས་གནས་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཁམས་ཀྱི་བས། དེག་པའི་བས། སེམས་པའི་བས། རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་བས་དང་བཞི་སྟེ། ཀུན་བརྟུས་ལས། ^②འཇུ་བས་ཀྱང་འཇུ་བ་ལས་གྱུར་པ་
དང་། ཡུལ་གྱིས་ཀྱང་ཡུལ་ལས་གྱུར་པ་དང་། དེ་བས་ཀྱང་དེ་བ་ལས་གྱུར་པ་དང་།
ལེན་པས་ཀྱང་ལེན་པ་ལས་གྱུར་བ་ཉིད་ནི་བས་སུ་ལྟོ། །ཞེས་དང་། བསྐྱེད་པ་ལས་ཀྱང་
ཞུ་བས་ཞུ་བ་དང་། ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་དང་། དེ་བས་དེ་བ་དང་། ཟེན་པས་ཟེན་པ་ལས་གྱུར་

བའོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། ལྷ་ལྷེ་ལུས་གསུམ་གང་རུང་གི་ཁམ་དུ་བཅད་ནས་མིང་པར་བྱ་
བ་ཡང་ཡིན། རི་རོ་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་
མཐུན་པར་དམིགས་པ་ཁམ་གྱི་ཟས་གྱི་མཆོན་ཉིད། འདི་དང་འདུལ་བ་ནས་བཞད་པའི་
སྐྱོན་དོན་གཅིག །འདི་འདོད་ཁམས་ཁོ་ནར་ཡོད་གྱི་གོང་མ་ན་མེད་དེ། དེ་ན་སྐྱེ་བྱའི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁམ་གྱི་ཟས་ནི་འདོད་པ་ན། །སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་གྱི་
བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། རི་དང་རོ་དང་སྐྱ་དང་ནི། །ལྷེ་ཡི་རྣམ་ཤེས་ཁམས་མ་
གཏོགས། །ཞེས་གསུངས། གཟུགས་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཁམ་ཟས་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་རང་གི་
ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་པོ་ཆེན་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པ་ལ་མི་པན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། པན་ན་^①དེས་
ཕྱིར་མི་འོང་དང་དག་བཅོམ་པའི་དབང་པོ་ལ་པན་དགོས་པ་ལ་མི་པན་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་
དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་འགྱུར་བ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཟག་བཅས་
གྱི་རེག་པར་དམིགས་པ། རེག་པའི་ཟས་གྱི་མཆོན་ཉིད། རེ་བ་དང་བཅས་པའི་ཟག་
བཅས་གྱི་སེམས་པར་དམིགས་པ། སེམས་པའི་ཟས་གྱི་མཆོན་ཉིད། རེ་བ་དང་བཅས་
པའི་སེམས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཟག་བཅས་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་དམིགས་པ།
རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཟས་གྱི་མཆོན་ཉིད།

ཟས་ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་ཟག་བཅས་གྱིས་བྱུང་སྟེ། ཟག་བཅས་ཟས་
ཡིན། ཞེས་དང་། ^②ཟས་བཞི་ནི་ནད་དང་། འབྲས་དང་། ཟུག་རྩའི་རྩ་བ་ཡིན་ནོ། །ཀ་
ཤེས་ཀྱི་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ཟས་དང་པོ་གཉིས་སྟོན་པ་འཆོལ་བར་བྱེད་དེ། དེ་
གཉིས་ལ་སྟོན་པའི་དབང་གིས་ཡང་སྟོན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གཉིས་གྱིས་སྟོན་པར་
གནས་པར་བྱེད་དེ། རེ་བ་དང་བཅས་པའི་སྟོན་ནས་མི་འཆི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་

ན། ལྷ་གེས་ཉེན་པའི་པ་ཞིག་རང་གི་བྱ་གཉིས་དང་ལྷན་ཅིག་འཆི་བ་མ་བཟོད་ནས།
 ཐལ་བའི་རྒྱལ་པར་སྤྲོད་བྱས་ཁ་བཅིངས་ཏེ། བྱེ་ཡིན་པར་སྒྲོས་པའི་ཆེ་རེ་བ་དང་མ་
 ཐལ་བར་དུ་མ་ཞི། ཁ་བྱེ་སྟེ་ཐལ་བར་ཞེས་ཏེ་རེ་བ་དང་ཐལ་བའི་ཆེ་ཞི་བ་དང་། ལྷ་
 ཆགས་པའི་ཆོང་པ་རྒྱ་མཚོའི་ལྷ་བ་ལ་ཐང་དུ་འབྱུང་ཏེ། རེ་བ་དང་ཐལ་བ་ན་ཞི་བ་དང་།
 འགྲོ་བའི་རྣམ་གངས་ལས། ❶ རྒྱ་མཚོ་ན་སྒྲོག་ཆགས་ཆེ་ལོང་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་བྱ་འགས་སྒྲོ་
 ང་རྒྱ་ལས་བཏོན་ཏེ། བྱེ་མ་ཅན་གྱི་ཐང་ལ་བྱེ་མས་བཀའ་སྟེ། སྒྲར་རྒྱ་མཚོར་འགྲོ་བ་ན་
 མས་བྲན་ན་མི་རུལ་མ་བྲན་ན་རུལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱུང་། །

བཞི་པ་ནི། ཟས་བཞིའི་བྱེད་ལས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཆེ་འདི་ལ་གནས་ནས་
 སྤང་པོ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་ཁམ་གྱི་ཟས། བཏེན་པ་སེམས་སེམས་བྱང་རྒྱས་པའི་
 དོན་དུ་རེག་པའི་ཟས་ཏེ། གཉིས་པོ་མ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན། ཟག་བཅས་གྱི་སེམས་གྱིས་སྤྲོད་
 པ་གཞན་འཕེན་པར་བྱེད། རྣམ་ཞེས་གྱིས་སྤྲོད་པ་གཞན་དུ་❷ འགྲུབ་པར་བྱེད་དེ། དེ་
 གཉིས་སྤྲོད་པར་བྱེད་པའི་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་ལྷང་གཞི་ལས། ❸ བྱེ་རོལ་པའི་བྲང་སྒོང་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
 ཐལ་བ་བརྒྱལ་བས་བྱིན་པ་བས་འཇམ་བུའི་ཆལ་གྱི་སྒྲེ་བོ་གཅིག་ལ་བྱིན་པ་འབྲས་བུ་
 ཆེ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་ན། འཇམ་བུའི་ཆལ་ན་འདུག་པའི་སྒྲེ་བོ་གང་ཞེ་ན། ཁ་
 ཅིག་འཇམ་བུའི་❹ ལྷ་དང་ལྷན་པ་སྟེ། ཟས་ཟ་རུས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་
 དེ། གཅིག་ཅེས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། བརྒྱ་བས་མང་བ་ལ་བྱིན་པ་ངོ་མཆར་རྒྱ་ཡང་
 མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་འབྲང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་དངོས་གནས་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་
 ཟེར། དེ་དག་བཅོམ་བྱེ་བ་ལ་བྱིན་པས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཆེ་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། མཐོང་
 ལས་སྒྲེ་ཁ་མའི་བྲང་སེམས་སྒྲུར་ལས་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོབ་དཔོན་ན་རེ། དེ་ཡང་

མི་འཐད་དེ། དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ལ་འཛམ་བུའི་ཆལ་ན་
གནས་པ་ཞེས་མདོ་བསྟན་བཅོས་ཆད་ལྡན་གང་ལས་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། རང་
ལྷགས་ལ་དེ་ནི་འཛམ་བུའི་ཤིང་བྱང་ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་སྐྱེད་པའི་བྱང་སེམས་དོན་
ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་ཕྱི་རོལ་པའི་བྱང་སྤྱོད་འདོད་པ་ལ་འདོད་
ཆགས་མདོན་གྱུར་བ་དང་བྲལ་བར་མཚུངས་ཀྱང་། བྱང་སྤྱོད་བརྒྱ་ཐམ་པ་ལ་བྱིན་པ་
ལས་དེ་ལ་བྱིན་པ་བསོད་ནམས་ཆེ་བའི་ཕྱིར། དག་དོན་ནི། ཁམས་གསུམ་པོ་དེར་འགྲོ་
བ་ལྡ་པོ་དེ་ཟས་ཀྱིས་གནས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཟས་ལ་བཏེན་ནས་སྲིད་པའི་རྒྱན་
གསོ་བའི་ཕྱིར། ཆད་དང་མཆམས་སྦྱར་འདོད་ཆགས་བྲལ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་
གསུམ་གྱི་དག་དོན། དག་ཅ་ཆད་པ་དང་། དག་མཆམས་སྦྱར་བ་དང་། ཁམས་དང་ས་
ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཆགས་པས་ཉམས་པ་དང་། འཆི་འཕོ་བ་
དང་། སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་སེམས་སོགས་ཡིན་ན། ཡིད་ཤེས་ཡིན་དགོས་ཏེ། དབང་ཤེས་
ཡིན་ན་དེ་རྣམས་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

འཆི་བའི་ཆེ་ལུས་ཀྱི་ཕྱོགས་གང་དུ་རྣམ་ཤེས་འགགས་པའི་ཡིད་འཆི་འཕོ་ཞེ་ན།
འོག་མི་ལྟར་འགྲོ་མི་སྐྱེ་རྣམས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གསུམ་གསུངས། སྐབས་དོན་གཞན་
ཡོད་དེ། ཅིག་ཅར་འཆི་ན་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་འགགས། དེམས་ཀྱིས་འཆི་ན་
འོག་ངན་འགྲོ། །མི་ལྟ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་འགྱུར་དང་། །དབང་བཅོམ་པ་རྣམས་དེམ་པ་
བཞིན། །རྟེན་པ་ལྟེ་བ་སྤྱོད་གར་རྣམ་ཤེས་འགག་ །ཅིང་ཡིད་འཆི་འཕོ་བའི་ཕྱིར། ཀྱན་བརྟུས་
ལས།^① དག་བ་བྱེད་པའི་ལུས་ནི་ཐོག་མ་ཉིད་སྤྲད་གང་བར་འགྱུར་རོ། །མི་དག་བ་བྱེད་པའི་
ལུས་ནི་སྤྲད་གང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། སའི་དངོས་གཞིར་དང་པོར་སྐྱེ་སྲིད་
འགྲུབ་པའི་ཆེ་མེར་མེར་པོའི་ཕྱོགས་གང་དུ་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་པ་དེ་ཕྱིས་ལུས་དབང་གྲུབ་པ་

ན། སྒྲིང་གར་འགྱུར་བས་འཆི་སྒྲིང་འགྱུར་བ་ནའང་སྒྲིང་ག་ནས་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་
འཕོ་བར་བཤད། དུས་ཐ་མའི་ཆོ་ག་ཉིང་དེ་འཛིན་དོ་རྗེས་མཛད་པ་ལས། ❶ སྒྲིང་གི་སྒྲོ་
ནས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའོ། །ཡང་ན་རྣམ་དག་སངས་རྒྱས་ཞིང་དུ་འགོ། །གལ་ཏེ་ཤེས་པ་
ལམ་གཞན་ཐོན་ན་ནི། །འཁོར་བའི་རྒྱ་མཆོ་རུ་ནི་ལྷུང་བར་འགྱུར། །དེའི་སྒྲིང་སྒྲོ་
ཡི་ནི་ལམ་གནས་སུ། །དེ་ཡི་སྒྲིང་དུ་འཕོ་བར་བྱ་བ་ཡིན། །སྒྲི་བོ་ནས་ནི་གཟུགས་མེད་
འགོ་བ་སྟེ། །མཛད་སྒྲུ་ནས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་འགོ། །མིག་གཉིས་ནས་ནི་མིའི་
འགོ་བ་སྟེ། །རྣ་བའི་གནས་ནས་བྱུང་བའི་ལྷ་རུ་སྟེ། །སྒྲ་བྱུག་དག་ནས་གཞོད་སྒྲིན་ཉིང་
དུ་སྟེ། །ཁ་ནས་བྱི་བར་རུ་ནི་ངས་པར་འགོ། །སྒྲོ་བ་ནས་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་
ལྷ། །བྱ་བའི་སྒྲུབས་ནས་ཡི་དྲགས་འགོ་འགྱུར་རོ། །ཆུའི་ལམ་ནས་དུད་འགོའི་སྟེ་
གནས་འགོ། །བཤད་གཅིའི་ལམ་ནས་དཔྱུལ་བར་འགོ་བར་ནི། །ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་འགོ་
བ་དེ་ཡི་སྒྲིང་། །ལམ་གཞན་དག་ནི་རྣམ་པར་སྤང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

འཆི་བའི་རྒྱ་གང་ཞེ་ན། གནད་གཅོད་པའི་དབང་གིས་འཆི་བར་འགྱུར་ལས་
གནད་གཅོད་པའི་ཚུལ་རི་ལྷ་བྱ་ཞེ་ན། གནད་གཅོད་པ་ནི་ཆུ་སོགས་ཀྱི། །ཞེས་སོགས་
གསུངས། །ལུས་ཀྱི་སྒྲོགས་གང་ཉམས་ནས་འཆི་བ་ནི། གནད་ཅེས་བྱ་སྟེ། གསོ་དབྱུང་
ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ལས། ❷ གནད་ནི་བརྒྱད་ལས་བདུན་ལྟག་པ། །ཞེས་གསུངས། དེ་
གཅོད་པའི་ཚུལ་ནི་ཤིང་གཅོད་པ་ལྟར་དུམ་བྱ་དུམ་བྱར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ལུས་ཀྱི་ཆུ་
ཁམས་སོགས་འབྱུང་བ་ཕྱི་མ་གསུམ་ཆ་མ་སྟོམས་པར་ཏྲག་ཏུ་འབྲུག་པ་ལས་ཆོར་བ་
མི་བཟོད་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་བད་ཀན། མཁྲིས་པ། རྒྱུང་འབྲུག་པས་འབྱུང་
བ་ཡིན་གྱི། ས་ཁམས་འབྲུག་པས་གནད་གཅོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་སྒྲོད་འཛིག་པ་དང་
ཆོས་མཚུངས་པའི་སྒྲིང་། དེ་ཡང་དག་བ་སྟོབས་ཅན་བྱས་པའི་མི་དང་། སྒྲ་མི་སྟན་པ་

ལ་གནད་གཅོད་ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཆུང་། རྩལ་སྤྱེས་ལ་མི་འབྱུང་བས་བྱུང་། འོ་ན་རྩལ་
སྤྱེས་ཡིན་ན་འཆི་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད་མི་འབྱུང་བའི་བྱུང་བས་སྤྱེས་ན་མ་བྱུང་སྟེ། འདོད་
ལྷ་ནམས་ཅ་བའི་འཆི་ལྷས་ལྷ་དང་ཉི་བའི་འཆི་ལྷས་ལྷ་ཤར་ནས་སྤྱད་བསྐྱེད་དཔག་
མེད་འབྱུང་བའི་བྱུང་།

གཉིས་པ་སྟོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བཤད་པ་ལ། རིམ་པ་དང་ཆད་དངོས་^༡། གཞིའི་
སེམས་ཅན་གྱི་ཆད། ཆད་དེ་ཉིད་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྟེན་དཀྱིལ་
འཁོར་གསུམ། བརྟེན་པ་རི་མཆོ་སྤྱིང་གསུམ། སེམས་ཅན་གྱི་སྟོད་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་སྟོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི། །ཞེས་སོགས་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་
མདོ་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་གསུངས་པའི་ནང་ནས་གཞི་དང་
སྤྱིང་པོ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་ཆགས་པ་ནམ་པར་
སྤྱང་མཛད་ཀྱི་སྤྱད་གི་མཐེལ་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པའི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱིང་བུའི་
དབྱུས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྷ་བཅེགས་ནས་གནས་པའི་དབྱུས་བཅུ་གསུམ་
པ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཤུ་བྱུ་བུ་བའི་ཞིང་མི་མཛད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་
བ་འདི་ཉིད་ཡིན་པས། འདིའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་འཆད་ཅེས་དམ་བཅའ་བ་ལ་དོན་ཡོད་དེ།
སྤྱ་སྟེགས་པས་དུས་སྤུལ་གྱི་སྟེང་དུ་ཆགས་པ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་དང་མེའི་
དབྱུས་སྤྱ་སྟོང་སྟོན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཆངས་པས་བལྟས་པས་ཆགས་པ་དང་། དུས་
འཁོར་སོགས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་བདག་ཉིད་མདོན་པའི་སྟེ་སྟོད་ནས་
བཤད་པ་བཞིན་དུ་འཆད་དོ་ཞེས་སྟོགས་པའི་ཆད་ཡིན་པའི་བྱུང་། རི་ལྟར་བཤད་ན།
འཇིག་རྟེན་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་ལ། སྟོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་འོག་གཞི་རྒྱ་གི་དཀྱིལ་འཁོར་
གྱི་ངོ་བོ་ཆགས་ཚུལ། དེའི་སྟེང་དུ་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར། དེའི་སྟེང་དུ་དབང་ཆེན་གསེར་

གྱི་དགྱིལ་འཁོར་ཆགས་ཚུལ་གྱི་ཆད་སོགས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་ཆགས་པའི་
 ཆེན་མ་མཁའ་སྟོང་པ་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་ལས་གྱི་དབང་གིས་རྒྱང་འཇམ་པོ་ལངས་པ་ལོ་
 དུ་མའི་བར་འབྲིགས་པ་ལས། འོག་གཞི་རྒྱང་གི་དགྱིལ་འཁོར་ཁ་དོག་སྡོ་སྒྱུ་དབྱིབས་
 རྒྱུ་ལོ། རོ་བོ་བརྒྱ་གྱིན་གྱི་རྡོ་རྗེས་ཀྱང་གཞིག་པར་མི་རུས་པའི་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་ཆད་
 འཐུག་རྩམས་སུ་དཔག་ཆད་ས་ཡ་གཅིག་དང་འབྲུམ་སྤྲག་དུག། རྒྱར་དཔག་ཆད་གངས་
 མེད་ཅིག་ཡོད་པ་ཆགས། དེའི་སྟེང་དུ་གསེར་གྱི་སྟོང་པོ་ཅན་གྱི་ཆར་གྱི་རྒྱན་ཤིང་རྟེ་
 སྟོག་ཤིང་ཅམ་བབ་པ་ལོ་གངས་དུ་མར་བསགས་པ་ལས། རྩེ་དགྱིལ་འཁོར་འཐུག་
 རྩམས་སུ་དཔག་ཆད་འབྲུམ་སྤྲག་བརྒྱ་གཅིག་དང་སྟོང་སྤྲག་ཉི་ཤུ་ཡོད་པ་ཆགས། དེ་ལྟ་
 བུའི་རྒྱ་དེ་རྒྱང་གིས་བསྐྱབས་ཤིང་འཐས་པར་བྱས་པ་ལ་འོ་མའི་སྤྲིས་མ་ལྟ་བུར་དབང་
 ཆེན་གསེར་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་འཐུག་རྩམས་སུ་དཔག་ཆད་སུམ་འབྲུམ་ཉི་ཁྲི་དང་ལྷན་པ་
 ཆགས་ཏེ། དེ་རྗེས་སྤར་གྱི་རྩེ་དགྱིལ་འཁོར་དེ་འཐུག་རྩམས་སུ་དཔག་ཆད་འབྲུམ་
 སྤྲག་བརྒྱད་ལས་མེད་དེ། ལྷག་མ་གསེར་དུ་གྱུར་པའི་བྱིར། རྩེ་གསེར་གཉིས་པོ་དེའི་རྒྱ་
 ཁྲོན་གྱི་ཆད་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དཔག་ཆད་འབྲུམ་སྤྲག་བརྒྱ་གཉིས། སྟོང་སྤྲག་གསུམ།
 བརྒྱ་སྤྲག་བྱེད་དང་ལྔ་ཡོད། འཁོར་ཡུག་ཏུ་ངོ་སུམ་འགྱུར་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རི། མཚོ། སྤྲིང་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ལྷན་པོ་གཉིལ་
 ཤིང་འཇིན། །ཞེས་སོགས་གྱིས་འཆད། དབང་ཆེན་གསེར་གྱི་ས་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ།
 རྩམ་མཁའ་ལ་ཁམས་སྣ་ཚོ་གས་པའི་སྟོང་པོ་ཅན་གྱི་སྤྲིན་འབྲིགས། དེ་ལས་ཁམས་སྣ་
 ཚོ་གས་པ་ཅན་གྱི་ཆར་གྱི་རྒྱན་ཤིང་རྟེ་སྟོག་ཤིང་ཅམ་བབས་པ་ལས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་
 པོར་གྱུར། དེ་རྒྱང་གིས་སྤྲིགས་བརྒྱར་བསྐྱབས་པ་ལས། ཁམས་རབ་ལ། དབྱས་སུ།
 ཤར་དུལ། སྟོ་བྲུཅ། རུབ་པར་ར་ག །བྱང་གསེར་ཉི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བཞི་ལས་བྱབ་

པའི་ལྷན་པོ། ཁམས་འབྲིང་རྣམས་ལ། ལྷན་པོ་དེ་ལ་ཀྱན་ནས་བསྐྱོར་ཏེ། གཉའ་ཞིང་
འཛིན་དང་། གཞོལ་མདའ་འཛིན་དང་། སེང་ལྗེང་ཅན་དང་། ལྷན་སྒྲུག་རི་དང་། ཏྲ་
དང་། རྣམ་འདུད་དང་། ལྷ་ལྷུད་འཛིན་ཏེ་གསེར་རི་བདུན་ཆགས། ཁམས་ཐ་མ་རྣམས་
ལ། སྒྲིང་རྣམས་དང་། དེ་དག་གི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཁོར་ཡུག་ལྷགས་རི་ལྷགས་འབའ་ཞིག་
ལས་གྲུབ་པ་ཆགས། རི་དགུ་གའང་ཆུ་མཆམས་མན་ཆད་དུ་དཔག་ཆད་བརྒྱད་ཁྲི་རེ་
རྒྱབ་པར་མཉམ། ལྷན་པོ་ལ་ཆུ་མཆམས་ཡན་ཆད་དཔག་ཆད་བརྒྱད་ཁྲི། རི་ལྷག་མ་
བརྒྱད་པོའང་ནང་མ་ནང་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འཕང་དང་རྒྱར་ཕྱེད་ཀྱིས་བྲི་བ་རྣམས་སུ་
ཡོད། རི་ལྷར་ན་གཉའ་ཞིང་འཛིན་དཔག་ཆད་བཞི་ཁྲི། ཉི་ཁྲི། ཁྲི། ལྷ་སྟོང་། ཉིས་
སྟོང་ལྷ་བརྒྱ། སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱ། རྒྱག་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཙ་ལྷ། ལྷགས་རི་ལ་སུམ་བརྒྱ་
དང་ཕྱེད་དང་བརྒྱ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རི་རབ་ཀྱི་ཕྱོགས་རིན་པོ་ཆེ་གང་གི་རང་
བཞིན་ཡིན་པ་དེའི་འོད་རང་གི་ཐད་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ལ་ཕོག་པས་སྒྲིང་བཞི་པོའི་ནམ་
མཁའི་ཁ་དོག་དེ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུང་སྟེ། དཔེར་ན་འཛམ་བུའི་སྒྲིང་གི་ནམ་མཁའི་
མདོག་སྟོན་པོར་སྒྲུང་བ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་མཚོ་བཞུད་པ་ནི། དེ་དག་བར་བདུན་རོལ་མཚོ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་
ཏེ། ལྷན་པོ་ནས་སྒྲུང་འཛིན་གྱི་བར་གྱི་མཚོ་བདུན་ནི་རོལ་པའི་མཚོ་ཞེས་བྲི་བ་ཡིན་
ལ་དེ་དག་གི་ངས་ཆེག་དང་ཆད་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྷན་གྱི་ཆུས་གང་
ཞིང་། ལྷའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་རོལ་ཞིང་ཅེ་བས་ན་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྲི། རོལ་མཚོ་དང་པོ་ལ་
ཁ་ཞིང་དུ་དཔག་ཆད་སྟོང་སྟག་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད། དེ་ནི་ནང་གི་མཚོ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ངས་
ཏེ་འགྲམ་ལ་དེ་སུམ་འགྱུར་ཏེ་ཉིས་འབྲུམ་དང་བཞི་ཁྲི་ཡོད། རོལ་མཚོ་གཞན་རྒྱག་ལ་ནི་
ནང་མ་ནང་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཁ་ཞིང་དུ་ཕྱེད་ཕྱེད་བྲི་ཞིང་། རྒྱར་ཕྱེད་ཕྱེད་སྟེད་པ་ཡོད་

དེ། རོལ་མཆོ་བདུན་པའི་ཁ་ཞེང་དུ་དཔག་ཆད་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་^①ལྷ་བཙུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩ་
ཡན་ལག་བརྒྱད་ནི། ^②བསེལ་དང་ཞེམ་དང་ཡང་དང་འཇམ། །དང་བ་དང་ནི་དེ་མི་
ང་། །འབྱུང་ན་ལྷོ་ལ་མི་གཞོད་དང་། །མགྲིན་པ་ལ་ཡང་མི་གཞོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
སྤྱིང་གི་མཆམས་ནས་ཁོར་ཡུག་གི་བར་གྱི་རྩ་མཆོ་ནི་ཕྱིའི་མཆོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་
རོ་བོ་དང་ཆད་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། རོ་བོ་བ་ཆ་ཅན་ཡིན། ཆད་དཔག་ཆད་འབྱམ་ཕྱག་
གསུམ་དང་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཕྱི་ནང་གི་མཆོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་
ནས་ཕྱིའི་མཆོ་ཡིན་ཞེང་སྤྱིང་བཞི་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་རྒྱ་
མཆོ་ལ་རྒྱའི་འབྱུང་ལྷ་ལྷ་ཤར་བར་སྤང་བས་ན་ཕྱིའི་རྩ་མཆོ་ཞེས་བཟོད་^③དེ། བལ་པོ་ཆེའི་
མདོ་ལས། ^④འདི་ལྷ་སྟེ། དཔེར་ན་རྩ་མཆོ་ལ་སྤྱིང་བཞི་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་
གཟུགས་བརྟན་རྒྱ་ལྷ་བྱུང་སྤང་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་རྩ་མཆོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་སྤྱིང་བཤད་པ་ལ། སྤྱིང་གི་གཙོ་བོ་དང་། སྤྱིང་སྤྱན་བཤད་པ། འཇམ་
བུ་སྤྱིང་གི་བྱང་ཆོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ནི། འཇམ་བུའི་སྤྱིང་སྟེ།
ཞེས་སོགས་ཏེ། སྤྱིང་བཞིའི་ངེས་ཆོག་དང་བྱང་ཆོས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྤྱིང་བཞི་ཡོད་
པ་དེ་ལ་འཇམ་བུ་སྤྱིང་གི་ཤིང་འཇམ་བུ་ཕྱག་ཞེས་པ་དེའི་འབྲས་བུ་རྩུབ་ལྷུང་བ་ན་
འཇམ་བུ་ཞེས་པའི་སྤྱི་འབྱུང་སྟེ། དེས་མཆོན་པའི་སྤྱིང་ཡིན་པས་འཇམ་བུའི་སྤྱིང་ཞེས་
བྱ། རོས་གསུམ་ལ་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྱག་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པ་ཤིང་རྟའི་དབྱིབས་ཅན།
རོས་གཅིག་ལ་དཔག་ཆད་བྱེད་དང་བཞི་ཡོད། སྤྱིང་འདི་ལ་ལྷོས་པའི་རི་རབ་ཀྱི་ཤར་ན་
ཡོད་ཅིང་། དེའི་མི་རྣམས་སྤྱིང་འདིའི་མི་ལས་ལུས་ཉིས་འབྱུང་གྱིས་འཕགས་པས་ཤར་
ལུས་འཕགས་སྤྱིང་སྟེ། དབྱིབས་སྒྲ་གམ་རོས་གསུམ་འཇམ་བུ་སྤྱིང་དང་ཆད་འབྲཞེང་།
རོས་གཅིག་ལ་དཔག་ཆད་སྤྱིང་བརྒྱ་ལྷ་བཙུ་ཡོད་པ། སྤྱིང་འདི་ལ་ལྷོས་པའི་རི་རབ་ཀྱི་

རུབ་ན་ཡོད་ཅིང་། ཡོངས་སྤྱོད་པལ་ཆེར་བ་སྤང་ལ་སྤྱོད་པས་རུབ་བ་སྤང་སྤྱོད་པ་
 དབྱིབས་ལྷུ་མ་པོ་མཐའ་སྒྲོར་དུ་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྱག་ཕྱེད་དང་བརྒྱད། དེའི་དབུས་ལ་
 དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྱག་ཕྱེད་དང་གསུམ་ཡོད་པ། སྤྱིང་འདི་ལ་སྟོས་པའི་རི་རབ་ཀྱི་བྱང་ན་
 ཡོད་ཅིང་། འཆི་བའི་ཞག་བདུན་ནས་འཆི་བའི་སྤྱི་མི་སྟན་པར་འབྱུང་བས་བྱང་སྤྱི་མི་
 སྟན་པ་སྟེ། །མཐའ་བསྒྲོར་དུ་དཔག་ཆད་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱད་ཡོད་པ་དབྱིབས་བྱ་བཞི་པ་
 རོས་རེ་རེ་ལ་ཉིས་སྟོང་རེ་ཡོད་པའི་བྱིར། སྤྱིང་གང་དང་གང་གི་མིའི་གཞོང་པ་དང་།
 བྱད་མེད་ཀྱི་དབྱིབས་དང་སྤྱིང་དེ་དང་དེའི་དབྱིབས་དང་འབྲ་བར་ཡོད་ཅིང་། འཇམ་བྱ་
 སྤྱིང་ན་གསེར་དབུལ། འཕར་ན་རས། རུབ་ན་བ་སྤང་དང་ཞོར་བྱ་ལ་སོགས་ཉི་ཆོང་བྱེད་
 པ་ཡོད་ཅིང་། བྱང་ན་ཉི་ཆོང་གི་ཐ་སྟན་མེད་དེ། དེ་ན་བདག་གིར་འཛིན་པ་རགས་པ་
 མེད་པའི་བྱིར། སྤྱིང་དང་པོ་གསུམ་ན་ཁ་ཟས་འབྲས་ཆན་ནས་འབྲ། ཁུར་བ་ཟན་སྟེ། འག་
 ཆང་སོགས་ཡོད། བྱང་ན་མེད་པར་མ་ཚོས་མ་བཟུབ་པར་འབྲས་སྤྱ་ལུ་ཟ། སྤྱིང་དང་པོ་
 གསུམ་ན་མའི་ཁ་དོག་དཀར་ནག །ལེགས་ཉིས་བདེ་སྤྱག །ཁྱད་པ་ཆེད་དུ་བྱས་པ། མ་
 ལ་གོས། བག་མ་གཏོང་ལེན། རྩེ་ཁོལ་གྱི་ཐ་སྟན་ཡོད། བྱང་ན་དེ་རྣམས་མེད་དེ། ཁ་
 དོག་དཀར་པོ་ཁོ་ན། ཆེད་དུ་མ་བྱས་པའི་ས་ཁང་། དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་ལས་གོས་
 དང་རྒྱན་ལ་སོགས་པ་གང་འདོད་འབྱུང་ཞིང་། གང་ལ་ཡང་བདག་གིར་འཛིན་པ་མེད།
 བྱ་སྤྱེས་མ་ཐག་འདོར་ཞིང་། རང་ག་ནི་ཐེ་བོང་ལས་རྩ་ཞོ་འབྱུང་བ་སོགས་གདགས་པ་
 ལས་གསུངས་སོ། །

སྤྱིང་བཞི་ཀ་ན། བཀའ་སྒྲོམ། པོ་མའི་དབང་པོ། ཉེན་མཚན། བ་མ། དུས་བཞི།
 བཤང་གཅི། ལྷ་མཚན། སྤྱུ་མ་མ། བྱ་བཅས་པ་སོགས་ཡོད་ཅིང་། དུན་པ་ཉེར་གཞག་
 ལས། ལྷན་པོས་དགོ་བ་བྱས་པས་སྤྱི་མི་སྟན་དུ་སྟེ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་སྒྲིང་སྒྲིང་བཞད་བ་ནི། དེ་ཡི་བར་གྱི་སྒྲིང་བརྒྱད་ནི། །ཞེས་སོགས་
 གྱིས་འཆད། སྒྲིང་སྒྲིང་བརྒྱད་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྒྲིང་བཞི་པོ་དེའི་བར་གྱི་སྒྲིང་གཡོག་
 བརྒྱད་ནི། ལུས་དང་ལུས་འཕགས་ཤར་གྱི། །སྒྲིང་སྒྲིང་དང་སྒྲིང་སྒྲིང་གྱི་ཟླ་བུ་གི། །ར་
 ཡབ་དང་ར་ཡབ་གཞན་འཇམ་བུ་སྒྲིང་གི། །གཡོག་ལྡན་དང་ལམ་མཆོག་འགྲོ་བུ་གི་སྒྲིང་
 གཡོག་ཡིན་པའི་བྱིར། ར་ཡབ་ན་སྒྲིང་པོ་གནས། གཞན་རྣམས་ན་མི་གནས་ཤིང་།
 སྒྲིང་གཡོག་རྣམས་རང་རང་གི་གཙོ་བོ་དང་དབྱེ་བས་འདྲ། ཆད་གསལ་བར་མི་སྒྲིང་
 ཡང་། སྒྲིང་གཙོ་བོ་ལས་ཆུང་བར་མཛོད། ཞེས་གསུངས། སྒྲིང་དཔོན་གང་སྒྲིང་ན་
 དེ་^①དེ་ན་གནས་པའི་མི་རྣམས་ནི་ལུས་ཆུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། འདི་ནས་བྱང་དུ་རི་ནག་པོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བཞིའི་སྐབས་
 ལྟ། འཇམ་བུའི་སྒྲིང་གི་བྱང་ཆོས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འཇམ་སྒྲིང་འདི་ན་ནོ་རྗེ་གདན་
 མཉན་ཡོད་འོང་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་གར་གྱི་རི་ནག་པོ་དུ་གཤོང་གྱི་རི་ནག་པོ་
 གསུམ་སྟེ། དགུ་འདས་པ་ན། དགུ་བཙུག་སྒྲིང་དང་སྒྲིང་བརྒྱས་བསྐྱོར་བའི་འཕགས་
 པའི་གནས་བཟུང་ཆེན་པོ་ཡན་ལག་འབྱུང་བཞགས་པའི་གནས་ཏེ་གངས་རི་དཔལ་དང་
 ལྡན་པ་ཏེ་སོ་ཡོད། དེའི་བྱང་ན་རི་སྒྲིང་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད། དེ་ནས་དཔག་ཆད་
 བཅུའི་ཆུ་རོལ་ན་སྒྲིང་རྒྱལ་པོ་མ་རྩོས་པ་གནས་པའི་མཆོ་མ་རྩོས་པ་ཞེས་པ་ཡན་ལག་
 བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་ཆུས་གང་བ་མེ་ཏོག་པར་དང་། གུ་ལྟ་ཏེ་ལ་སོགས་པས་ཁེབས་
 པ། ཆུ་ཞེང་ལ་དཔག་ཆད་ལྟ་བུ་ཡོད་པའི་མཆོ་དབྱེ་བས་བྱ་བཞི་པ་མཐའ་སྐྱོར་དུ་
 དཔག་ཆད་ཉིས་བརྒྱ་པ། དེའི་ཤར་ཕྱོགས་སྒྲིང་པོའི་ཁ་འདྲ་བ་ནས། ཆུ་བོ་གསུམ་ ལྟོར་
 སྒྲིང་མཆོག་གི་ཁ་འདྲ་བ་ནས་སིལ། ལུ་ལྟོའི་ཁ་འདྲ་བ་ནས་པར། བྱང་སེང་གའི་ཁ་འདྲ་
 བ་ནས། སི་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་འབབ་ཅིང་། མཆོ་མ་རྩོས་པ་ལ་གཡམས་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོར་བ་

བདུན་རེ་བྱས་ནས་ཆུ་ཁྲུང་ལྔ་བརྒྱ་རེ་དང་འགྲོགས་ནས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་འབབ་སྟེ།
གདགས་པ་ལས། ^①ཆུ་བོ་གཞུ་སི་རྩུ་བུ་དང་། །སི་ཏ་དབང་རྒྱབས་ལྷ་བའི་སྤེང་བ་
ཅན། །འབབ་ཅིང་ཐམས་ཅད་བསིལ་བའི་ཆུ་ཡིན་ཏེ། །ཕྱོགས་བཞི་ཁོ་ར་ཁོ་ར་ཡུག་
དག་ནས་འབྱུང་། །གཞུ་ཤར་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོར་འགྲོ་བ་སྟེ། །སིན་རྩུ་ལྟོ་ཕྱོགས་རྒྱ་
མཚོར་འགྲོ་བ་ཡིན། །བུལ་ཡང་ནི་རུབ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོར་འགྲོ་། དེ་ཡི་བྱང་ཕྱོགས་རྒྱ་
མཚོར་སི་ཏ་འགྲོ་། ཆུ་ཁྲུང་རབ་མཚོག་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི། །མཚོག་ཏུ་བཟང་ཞིང་སོ་
སོར་འབབ་པ་སྟེ། །རེ་རེ་ཞིང་ཡང་ལྔ་བརྒྱར་བྲེར་ནས་ནི། །ཆུ་བོའི་རྒྱན་རྣམས་རྒྱ་
མཚོ་ཆེན་པོར་འགྲོ་། ཞེས་དང་། ^②གང་ག་སྤང་པོའི་ཁ་ནས་ཤར། །སི་རྩུ་རྩུ་མཚོག་ཁ་
ནས་སྟོ། །བུལ་ཏེ་ཡི་ཁ་ནས་རུབ། །སི་ཏ་སེང་གའི་ཁ་ནས་བྱང་། །དདུལ་དང་བཱེར་
ཤེལ་གསེར་གྱི་། བྲེ་མ་འདེད་ཅེས་འབབ་པ་ཡིན། །ཞེས་སྟོན་གྱི་བོད་མཁས་གྲུབ་
རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །

མཚོ་དེ་ལ་སྤྱི་རྒྱུ་པོ་མ་རྩོས་པ་གནས་པའི་དབང་གིས་འཛམ་བུ་གླིང་དུ་ཆུ་
ཁྲུང་དང་ཅི་ཤིང་མེ་ཏོག་ནགས་ཚལ་རྣམས་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱད་པ་
ལས། ^③འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་ཆུ་ཁྲུང་རི་སྟེད་ཅིག་འབབ་ཅིང་། །མེ་ཏོག་འབྲས་ལྡན་
སྟེན་དང་ནགས་ཚལ་སྟེད་བྲེད་པ། །མ་རྩོས་གནས་བའི་སྤྱ་དབང་སྤྱ་བདག་བརྟེན་ནས་
བྱང་། །དེ་ནི་སྤྱ་ཡི་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་མཐུ་དཔལ་ཡིན། །ཞེས་དང་། ^④དཔེར་ན། མ་རྩོས་
གནས་པས་སྤྱ་དབང་སྤྱ་བདག་མེད་གྱུར་ན། །འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་ཆུ་ཁྲུང་འབབ་པར་
ག་ལ་འགྱུར། །ཆུ་ཁྲུང་མེད་ན་མེ་ཏོག་འབྲས་བུ་འབྱུང་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
ཆུ་དེའི་འབྲམ་ན་ཤིང་འཛམ་བུ་གླིང་ཞེས་བྲ་བ་འབྲས་བུ་མངར་བ་ཆེ་ཆུང་རྩལ་ཅམ་པ་
དེ་ཆུར་སྤྱང་བ་ལས་འཛམ་བུ་ཞེས་པའི་སྤྱ་འབྱུང་། དེ་ལས་འཛམ་བུ་ཆུ་བོའི་གསེར་

ཡང་འབྱུང་ངོ་། །འཇམ་བྱ་ཞེས་པའི་ཤིང་གཞན་ནི་གྲོང་བྱེར་སེར་སྐྱ་སོགས་ན་ཡང་
 ཡོད་དེ། འཇམ་བྱའི་ཤིང་དྲུང་བསམ་གཏན་མཚན་ཉིད་པའི་ཆེ། ཞེས་གསུངས་
 སོ། །མཚོ་མ་ངོས་བའི་ལྷོ་ན་ཤིང་འདི་དང་བྱང་ན་ཤིང་ཤལ་མ་ལི་ཞེས་བྱ་བའི་ཅེ་མོ་
 ཤིན་ཏུ་མཐོ་བ་ན། ནམ་མཁའ་ལྗིང་སྐྱེ་གནས་བཞི་པའི་ཆང་ཡོད་པར་གསུངས་
 སོ། །གངས་རི་དང་ཉེ་བ་ན་བྲག་གསེར་གྱི་བྱ་སྐྱབས་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་ངོས་ཞེས་བྱ་བ།
 ཆང་མཚོ་དང་མཉམ་པ་དང་། རྗེང་བྱ་དལ་གྱི་འབབ་ཅེས་བྱ་བ་རྗེང་བྱ་ལྷ་བརྒྱས་བསྐྱོར་
 བ་དང་། ཤིང་སྤྲ་ལའི་རྒྱལ་པོ་རབ་བཏུན་ཞེས་བྱ་བ་ཏ་ལའི་ཕྱེང་བ་རིམ་པ་བདུན་གྱིས་
 བསྐྱོར་བ་དང་། བརྒྱ་བྱེན་གྱིས་གཡུལ་ངོར་སྤྱོད་པའི་སྒང་ཆེན་རབ་བཏུན་ཞེས་བྱ་བ་
 ལུས་ཀྱ་ལྷ་ཏ་ལྷར་དཀར་བ། མགོ་པོ་འདམ་བྱ་ཆུ་ཤེལ་ལྷར་དམར་བ་མཆེ་བ་དྲུག་དང་
 ལྷན་པ། འཕང་དུ་དཔག་ཆང་བྱེད་གཉིས། སྤིང་དུ་དཔག་ཆང་བྱེད་དང་སུམ་བརྒྱ་ཞེང་
 དུ་དཔག་ཆང་གཅིག་པ་སྟེ་དེ་ལ་འཁོར་སྒང་ཆེན་བརྒྱ་སྟོང་གིས་བསྐྱོར་བ་སྟེ། དབྱུན་
 རྩ་བ་བཞིར་བྲག་གསེར་གྱི་བྱ་སྐྱབས་སུ་གནས། དཔྱིད་རྩ་བ་བཞིར་རྗེང་བྱ་དལ་གྱི་
 མཐའ་འཁོར་དུ་གནས། དབྱར་རྩ་བ་བཞིར་ཤིང་ཏ་ལའི་ཆལ་དུ་གནས་པ་ཡོད། སྤིང་
 འདིའི་དབུས་ན་བདག་ཅག་^①གི་སྟོན་པས་དོ་རྗེ་ལྷ་བྱའི་ཉིང་རེ་འཛིན་བརྟེས་པའི་
 གནས་དོ་རྗེའི་གདན། ཤེར་བྱེན་གསུངས་པའི་གནས་བྱ་གྲོང་ཕུང་པོའི་རི། རྒྱུད་སྟེ་
 གསུངས་པའི་གནས་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྲུངས། མངོན་པ་གསུངས་པའི་གནས་མཉན་
 ཡོད་སོགས་གྲོང་བྱེར་ཆེན་པོ་དྲུག །ཤར་ན་མགོན་པོ་འཇམ་དཔལ་གྱི་གནས་རི་པོ་ཅེ་
 ལྷ། ལྷོ་ན་མགོན་པོ་སྤྲུན་རས་གཟིགས་གྱི་གནས་རི་པོ་པོ་ཏ་ལ། འདིའི་སྤྲད་ན་རྗེ་བཙུན་
 མ་སྟོལ་མའི་གནས་སེང་ལྗོང་ནགས་གྱི་ཆལ། རུབ་ན་མཁའ་འགྲོའི་གནས་ཨོ་རྒྱན། བྱང་
 ན་རིགས་འཛིན་གྱི་གནས་ཤམ་རྩ་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་རིས་བསྐྱོར་བའི་དབུས་ཀེ་ལ་ཤེལ་རི་

པོའི་སྟེང་ན་ཀ་ལྷ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲོང་ཁྱིམ་ཡོད། དེའི་སྤྱི་རོལ་པད་འདབས་ལྷ་བྱ་ལ་གྲོང་
ཁྱིམ་གྱི་བ་ཐུག་དགུ་བཅུ་ཅ་བྱུག་ཡོད། གཞན་ཡང་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་ན་གནས་འཛོག་གི་
མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་ཡུལ་ཆེན་པོ་བཅུ་བྱུག་ཡུལ་ཐན་སྟོང་ཅ་གཉིས་ཡོད།
འཛམ་བུ་སྤྱིང་གི་ཐད་ཀའི་སྤྱིའི་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱིང་ལ་སིང་ག་ལའི་སྤྱིང་། ཟངས་སྤྱིང་།
གསེར་སྤྱིང་། ཉས་སྤྱིང་། ཅུ་ཉའི་སྤྱིང་། ཡ་ལུ་ནའི་སྤྱིང་། སྤུ་ཅའི་སྤྱིང་། ཀམ་པོ་ཅའི་
སྤྱིང་སོགས་སྤྱིང་ཐན་ཐམས་ཅད་ཡོད། ཆོས་དང་ཞིང་ལས་ཀྱི་ས་^①པ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་
པའི་བྱད་ཆོས་དང་ལྷན་པའི་སྤྱིང་རོ། །འཛམ་བུ་སྤྱིང་ན་རི་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་དེ། གངས་
ཅན། འབིགས་བྱེད། མན་རྩ་ར་རྩམས་སོ། །ཤིང་ཆེན་པོ་གཉིས་ནི། ཤལ་མ་ལི། སྤྱ་ལའི་
རྒྱལ་པོ་གཉིས་ཡིན་གྱི། འཛམ་བུ་བློ་ཤིང་ཆེན་པོར་མེ་འབྲེན་པར་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་སེམས་ཅན་གྱི་སྟོང་གྱི་བྲག་ཏུ་བཞུགས་པ་^②ལ། དངོས་དང་། དེ་དག་
གི་སྟོས་པའོ། །དང་པོ་ལ། ངན་སོང་བའི་གནས་དང་། མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་སོ། །དང་
པོ་ནི། འདི་འོག་སྟོང་ཐུག་ཉི་ཤུ་ན། །ཞེས་སོགས་ཏེ། ངན་འགྲོའི་གནས་བཞག་ཏུ་ཡོད་
དེ། འཛམ་བུ་སྤྱིང་འདིའི་འོག་དཔག་ཆད་ལྷ་བརྒྱའི་བཅད་པ་ན་སེར་སྤྱི་ཞེས་བྱ་བའི་
གཤེན་རྗེའི་གྲོང་ཁྱིམ་སྟོ་མེད་ལྷགས་མཁར་བཅུ་བྱུག་བྱ་བ་ན། གཤེན་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་ལ་ཡི་དྲགས་ཀྱི་རིགས་མི་འབྲ་བ་སུམ་ཅུ་ཅ་བྱུག་གིས་བསྐྱོར་ཏེ་གནས། འཛམ་སྤྱིང་
འདིའི་འོག་དཔག་ཆད་སྟོང་ཐུག་ཉི་ཤུ་ན་མནར་མེད་ཡོད་ཅིང་། དེའི་རྒྱ་དཔངས་སུ་ཡང་
དཔག་ཆད་སྟོང་ཐུག་ཉི་ཤུ་ཡོད། དེའི་སྟེང་ན་ཆ་དཔྱལ་ལྷག་མ་བདུན་ཡོད། ཆ་དཔྱལ་
བརྒྱད་པོ་ཀུན་ལ་རང་རང་གི་འཁོར་གྱི་རྩལ་དུ་ལྷག་མ་བཅུ་བྱུག་བཅུ་བྱུག་ཡོད་དེ། རང་
རང་གི་སྟོགས་བཞེར་མེ་ལྷར་གྱི་འོབས། རོ་ལྷགས་ཀྱི་འདམ། སྤྱ་གྱིའི་ལམ། ཐལ་ཆན་
གྱི་རྩལ་པོ་རབ་མེད་སོགས་བཞེ་བཞེ་སྟེ། བཅུ་བྱུག་རེ་ཡོད་པའི་སྤྱིང་། སོགས་ཁོངས་^③ནས་

རལ་གྱི་ལོ་མོའི་ནགས་ཚལ། ལྷགས་ཀྱི་ཤིང་ཤལ་མ་ལིའི་སྤྲོད་པོ། དེའི་ཅེ་མོ་ན་བྱ་ཁྲ་
 ཏ་ལྷགས་ཀྱི་མཆུ་ཅན། ཅ་བ་ན་སྤྱི་སྤོའི་ལྷགས་ཀྱི་མཆེ་བ་ཅན་སོགས་འདོན་
 རོ། །དཔྱལ་བ་དེ་དག་གི་འབྲམ་ན་དཔྱལ་སྤང་མཆོན་ཆ་སྣ་ཆོགས་པ་ཐོགས་པས་
 དཔྱལ་བ་པ་རྣམས་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡོད།

འོ་ན་དཔྱལ་སྤང་རྣམས་སེམས་ཅན་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པ་ན་རེ།
 དཔྱལ་བ་པ་ལ་གཞོད་པའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱིས་ཤི་ནས་དཔྱལ་བར་སྐྱེས་ལ། ད་ལྟ་དཔྱལ་མེ་
 སོགས་གྱིས་མི་གཞོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ལས་གྱིས་མཆོམས་བཅད་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་ཟེར། མདོ་སྤེལ་ན་རེ། དེ་རྣམས་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་
 འབྱུང་གྱི་བྱུང་པར་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དེ་རབ་ལྷག་གི་གཞོང་པ་ཅན་བཞིན་
 རོ། །ཞེས་ཟེར། ❶ འོ་ན་བཙུན་པ་ཆོས་ལྷན་རབ་འབྱོར་གྱིས། གང་དག་ཁོ་ཞིང་གཏུམ་
 ལས་དང་། །སྤྱི་ག་ལ་མདོན་པར་དགའ་བ་དང་། །སྤྱི་ག་བསྐྱེད་ལ་དགའ་དེ་དག་
 རི། །གཤེན་རྗེའི་སྤྲིན་པོར་སྐྱེ་བར་འབྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན། མི་
 འགལ་ཏེ། དེ་ནི་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་འཁོར་དུ་བྱུར་པའི་ཡི་དྲུགས་འགའ་ཞིག་ལ་དགོངས་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཐེག་ཆེན་པ་ན་རེ། སྤྱིད་པའི་བག་ཆགས་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་སེམས་གྱི་
 སྤང་བ་ཅམ་ཞིག་ཏུ་བྱེད་དེ། སྤྱིད་འཇུག་ལས། ❷ སེམས་ཅན་དཔྱལ་བའི་མཆོན་ཆ་
 དག་སྤྱི་ཞིག་གིས་ནི་ཆད་དུ་བྱས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གང་དཔྱལ་བརྒྱད་ནི། ཆ་དཔྱལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཐད་སོ་ན་ཡོད་ལ། ཉེ་འཁོར་བ་ནི་
 ཆ་དཔྱལ་གྱི་ཉེ་འཁོར་ཡིན་ལ། ཉེ་ཆེ་བའི་གནས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་ཏེ་རྒྱ་དང་རི་
 དང་བྱ་དམ་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་སོགས་ན་ཡོད་པར་འཕགས་པ་དགོ་འདུན་སྤང་དང་།
 གོ་བཞིན་སྐྱེས་སོགས་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད་❸ ལས་གསུངས་སོ། །དུད་འགྲོའི་གནས་ནི། གཙོ་

པོ་ཕྱི་རི་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཁ་འཁོར་བ་མི་ཡུལ་སོགས་ན་ཡོད་པས་མ་དེས་སོ། །

གཉིས་པ་མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་བཤད་པ་ལ། མི་རི་གནས་བཤད་ཟེན། ལྷ་གནས་བཤད་པ། ལས་དང་འབྲེལ་བའི་ལྷ་གནས་དང་། མ་འབྲེལ་བའི་ལྷ་གནས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྒྱལ་ཆེན་བཞི་འཛིན་གནས། སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་པའི་གནས། དང་པོ་ལ་གཞལ་མེད་ཁང་ལ་བཏེན་པ་དང་། རི་རབ་ལ་བཏེན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཉི་ཟླ་ལྷན་པོ་འཛིན་ཕྱིད་ནའོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཉི་ཟླ་རི་ཅ་མ་ནས་འཆར་བ། ཉི་ཟླ་འཛིན་གྱི་ལ་འཁོར་གྱི་ཆད། བྱད་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ཞར་ལ་སྐར་མའི་ཆད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་མཚོ་མས་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལྷན་པོ་འཛིན་ཕྱིད་དཔག་ཆད་བཞི་ཞེ་ནས་འཆར་བ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཤིང་འཛིན་གྱི་རི་རི་ཅེ་མོ་དང་ཐང་མཉམ་ནས་འཆར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་ལ་ཐད་ཀར་དཔག་ཆད་ལྷ་བཅུ་ཅ་གཅིག་། ཟླ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་ལ་དཔག་ཆད་ལྷ་བཅུ། གཉིས་ཀ་ལ་འཐུག་རྩམས་སུ་དཔག་ཆད་ཕྱིད་དང་རྩག་དང་གཅིག་གི་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆ་རེ་ཡོད་པ་འདྲ།

གསུམ་པ་ནི། ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་རྒྱ་མེ་ཤེལ་ལས་བྱུང་བ། རོ་བོ་ཆ་བའི་རང་བཞིན། ཕྱིད་ལས་སྒྲུང་བ་སྟེར། ལོ་ཐོག་སྟེན། བད་ཆལ་རྒྱས་པར་བྱེད། ཟླ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་རྒྱ་རྒྱ་ཤེལ་ལས་བྱུང་བ། རོ་བོ་བསེལ་བ། ཕྱིད་ལས་སྒྲུང་བ་སྟེར། ལོ་ཐོག་སྟེན། བརྒྱ་ཟུམ། གུ་ཐུད་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་སོགས་ཡོད་དོ། །དེས་ན་ཉི་མ་ལ་བརྒྱའི་གཉིན། ཟླ་བ་ལ་གུ་ཐུད་གཉིན་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཉི་ཟླ་འཛིན་གཞལ་མེད་ཁང་གཉིས་ཀའང་གསེར་གྱི་རབ་འཕང་དུ་དཔག་ཆད་ཕྱིད་པས་སྐོར་བ། ཅིག་སྐབས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བཞིས་བྱས་པ། འོག་བཞི་ཆོན་སྣ་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་གིས་བཀྲ་བ། རིན་པོ་ཆེ་ལས་བྱུང་

པའི་ཁང་བཟང་དང་། སྒྲིང་མོས་ཚལ་དང་། དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་། མེ་ཏོག་མན་ན་
ར་བ་བྱས་ཀྱི་ཅམ་དུ་ཁེབས་པ། སྒྲིང་བ་ནམས་རྒྱང་གིས་འཐོར་ཞིང་། གསར་བ་
འགྲེམས་པར་བྱེད་པ་ཡོད་དོ། ། རྒྱ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་དབྱུས་ན་ནག་པོ་རེ་རེ་ཡོད་པ་
ནི། གདགས་པར། སྒྲིང་གི་གཟུགས་བརྟན་གྱུ་དུ་སྒྲིང་བས་ར་རི་དང་། མཐའ་ལ་སྒྱེའི་
རྒྱ་མཚོ་སྒྲིང་པའི་དྲངས་བར་སྒྲིང་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད། སའི་དངོས་གཞིར། ཉ་དང་རུས་
སྤལ་སོགས་གྱི་གཟུགས་བརྟན་མཚན་ནས་ཤར་བ་ཡིན་པར་བཤད།

རང་ལུགས་ནི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་རི་བོང་དུ་འཁྱུངས་བའི་དུས་སུ་ལུས་
སྒྱེན་པར་བཏང་བ་ལ། བརྒྱ་བྱེན་ངོ་མཚར་སྒྲིམ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་པ་ནམས་ལ་བསྟན་ཕྱིར་
དུ་རྒྱ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་ངོས་ལ་རི་བོང་གི་གཟུགས་བརྟན་གྱིས་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲིམ་
རབས་ལས། ❶ རྒྱ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་གང་བ་ལ། །དེང་སང་དུ་ཡང་རི་བོང་
གཟུགས། །མེ་ལོང་དགྱིལ་ན་གཟུགས་བརྟན་བཞིན། །རབ་ཏུ་མངོན་པར་མཛེས་པར་
སྒྲིང་། །དེ་དག་སྒྱེན་ཆད་འཛིག་རྟེན་ན། །ཀུ་མུད་ཏ་ཡི་ཁ་འབྱེད་པ། །མཚན་མོའི་
མཚན་མ་རྒྱ་བ་ལ། །རི་བོང་མཚན་མ་ཅན་ཞེས་གྲགས། །ཞེས་གསུངས། རྒྱ་བ་འགྲོས་
ལྷུང་བས་རྒྱ་བ་གཅིག་ལ་བྲིམ་བཅུ་གཉིས་འཁོར་ཞིང་། ཉི་མ་བྱལ་བས་ལོ་གཅིག་ལ་
བྲིམ་བཅུ་གཉིས་འཁོར་བར་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། སྐར་མ་རྒྱང་བ་ལ་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ཏུ་སྒྲོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་
གྱིས་གསུངས། གང་སྤེལ་ལས་ཆེ་བ་ལ་རྒྱང་གྲགས་བཅུ་དྲུག ། ❷ སའི་དངོས་
གཞིར། ❸ ཆེ་བ་ལ་རྒྱང་གྲགས་བཅོ་བརྒྱད། འབྲིང་ལ་བཅུ། རྒྱང་བ་ལ་བཞིར་གསུངས།
གདགས་པར། འབྲིང་པལ་ཆེར་ལ་བཅུ་གཉིས། བཅུ། ཐ་མ་ལ་གསུམ་གསུངས་
སོ། །སྐར་མའི་གངས་ལ་དུང་ལྷུང་གཉིས། བྲེ་བ་བརྒྱད། ས་ཡ་ལྔ། ཞེས་བྲང་སྒྲིང་སྐར་

མ་ལ་དགའ་བས་བཤད།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། ཉི་ཟླ་ཅི་ཙམ་ནས་འཆར་བ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཅུ་
མཆམས་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལྷན་པོའི་བྱེད་ནས་འཆར་བའི་བྱིར།

འོ་ན་ཉི་མས་སྤིང་བཞི་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། ཉམ་
བྱེད་ཉི་མ་རྒྱབ་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ལ་དགག་གཞག་གཉིས། དང་པོ་ནི། དུས་བཞི་དུས་མཉམ་དུ་འདོད་པ་ཁ་ཅིག །གཞུང་
འདིས་དུས་བཞི་དུས་མཉམ་ཞིང་བསྟན་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་ཏེ། སྤིང་བཞིར་ཉི་མ་བྱང་
བཟོད་མཐར་ཐུག་པའི་བྱེ་དེ་ཉེན་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱ་རྗེ་ཆེར་སོང་ཞིང་སྤིང་གི་དཀྱིལ་བྱང་
ཐད་དུ་སྤིང་བཞིར་སྟོན་ཉེན་མཆན་མཉམ་པར་འབྱུང་། དེས་ཡང་བྱིས་རྒྱ་ཆེར་སོང་སྟེ་
སྟོ་བཟོད་མཐར་ཐུག་པ་ན་སྤིང་བཞིར་དགྲན་ཉི་ལྟོག །དེའི་བྱེ་དེ་ཉེན་ནས་བཟུང་སྟེ་ནང་
དུ་རྒྱ་རྗེ་ཆུང་དུ་སོང་ཞིག །རྒྱ་མཆོའི་དཀྱིལ་བྱང་ཐད་དུ་སྤེལ་བ་ན་སྤིང་བཞིར་དབྱེད་
ཉེན་མཆན་མཉམ་པར་འབྱུང་། དེ་ནས་ཀྱང་ནང་དུ་རྒྱ་རྗེ་ཆུང་དུ་སོང་སྟེ་བྱང་བཟོད་
མཐར་ཐུག་པ་ན་སྤིང་བཞིར་དབྱུར་ཉི་ལྟོག་པའི་བྱིར། གསེར་འོད་དམ་པ་
ལས།^① །ཁམས་ཀྱི་སྒྲུལ་ནི་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི། །གཉིས་ནི་སྟེང་འགོ་གཉིས་ནི་ཐུར་དུ་
འགོ། ཞེས་གསུངས་པས། སྤིང་གཞི་གའི་དབྱར་མཉམ་དགྲན་མཉམ་བསྟན་པའི་བྱིར།
ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། སྤིང་བཞིར་ཉི་མའི་བཟོད་པ་རིང་བའི་སྐྱོར་ཐག་རྒྱ་ཆེ་
བའི་ཆེ་ཉི་མ་རིང་བ་དང་། བཟོད་པ་ཐུར་བའི་སྐྱོར་ཐག་རྒྱ་ཆུང་བའི་ཆེ་ཉི་མ་ཐུང་བར་
འདོད་པ་མི་བདེ་ཞིང་། ཉི་མ་སྟོ་བཟོད་ཀྱི་ཆེ་འཕུལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་རགས་པ་དང་། བྱང་
བཟོད་ཀྱི་ཆེ་ཞན་པ་ཡང་མི་རིགས་པའི་བྱིར་དང་། སྤིང་བཞིར་ཉེན་མཉམ་མཆན་
མཉམ་འདོད་པ་གཞུང་འདི་དང་དངོས་སུ་འགལ་བའི་བྱིར།

དུས་བཞི་འཆོལ་བ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་ཁ་ཅིག ། འཁར་དུ་སྟོན་ཉིན་མཆོན་མཉམ་པ།
 འཛམ་བུ་སྒྲིང་དུ་སྟོན་བཞོད་མཐར་ཐུག་པ། རུབ་ཏུ་དབྱིད་ཉིན་མཆོན་མཉམ་པ། བྱང་དུ་
 བཞོད་པ་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་དུས་མཉམ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དང་པོའི་སྔ་དྲོ་ལ་ཡུད་ཅམ་
 དགུ། བྱི་དྲོ་ལ་ཡུད་ཅམ་དུག། གཉིས་པའི་སྔ་དྲོ་ལ་ཡུད་ཅམ་དུག། བྱི་དྲོ་ལ་ཡུད་ཅམ་
 དུག། གསུམ་པའི་སྔ་དྲོ་ལ་ཡུད་ཅམ་དུག། བྱི་དྲོ་ལ་ཡུད་ཅམ་དགུ། བཞི་པའི་སྔ་དྲོ་ལ་
 ཡུད་ཅམ་དགུ། བྱི་དྲོ་ལ་ཡུད་ཅམ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབྱིད་དུས་བྱི་དྲོ་རིང་། སྟོན་
 དུས་སྔ་དྲོ་རིང་། དབྱར་དགུན་གཉིས་དེ་གཉིས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཉིན་བྱེད་ཀྱི་ཐ་
 སྟོན་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རམ་སྟམ་ན་སྟོན་མེད་དེ། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲིང་གི་བྱེད་
 བྱང་ཐད་དུ་སྒྲིབས་པ་ན་དེའི་ཐ་སྟོན་འཛོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཤེས་
 བྱེད་ཀྱི་ལུང་རིགས་མེད་ཅིང་མཛོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། དུས་བཞི་བྱེད་འཆོལ་
 བྱེད་མཉམ་པར་འདོད་པ་ལོ་རྒྱུ་བ་ཤེས་རིན་སོགས་ཁ་ཅིག ། དུས་བཞི་བྱེད་འཆོལ་བྱེད་
 མཉམ་པ་འདི་ལ་དུས་བཞི་ལྷགས་སྟོག་མ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་འཐད་དེ། ལུང་རིགས་གྱིས་
 འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལུང་གིས་འགྲུབ་སྟེ། མ་བྱ་ཆེན་མོ་ལས། ^①མཆོན་ཆའི་འཁོར་ལོ་
 བཞིན་དུ་འཁོར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རིགས་པས་འགྲུབ་སྟེ། ཉི་མ་རིང་ཐུང་འགོ་
 བའི་ལམ་ཉི་རིང་གི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྟོན་བྱང་གཉིས་སུ་སྟོན་བཞོད་མཐར་
 ཐུག་པ་ན། འཁར་རུབ་གཉིས་སུ་བྱང་བཞོད་མཐར་ཐུག་པ་དང་། སྟོན་བྱང་གཉིས་སུ་སྟོན་
 ཉིན་མཆོན་མཉམ་པ་ན། འཁར་རུབ་གཉིས་སུ་དབྱིད་ཉིན་མཆོན་མཉམ་པ་ཡིན་པས་
 དུས་གཅིག་ཏུ་སྒྲིང་བཞིར་ཉིན་མཆོན་མཉམ་པ་གཅིག་ཁོ་ན་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།
 ཆོས་རྒྱུ་ཡི་བཟང་ཅེ་པ་ན་རེ། འདི་ཁོ་ན་འཐད་དེ་གཞུང་འདིའི་དོན་དང་འགྲིག ། སྟོན་
 ཉིན་མཆོན་མཉམ་པའི་ཕྱི་དེ་ཉིན་ནས་བགྱང་པའི་ལྷ་བ་གསུམ་དང་ཞག་གསུམ་ནས་

དགུན་ཉི་ལྔ་གྱེན་། དབྱིད་ཉིན་མཆན་མཉམ་པའི་ཆེ་བ་གསུམ་དང་ཞག་གསུམ་ནས་དབྱར་
ཉི་མ་ལྔ་གྱེན་པས་བྱུང་བའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར། འདི་ཡང་ཅིངས་ཏེ། ཆེ་ལོལ་བྱང་བ་མི་
རིགས་པར་ཐལ་བས་གཞོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། ཉམ་བྱེད་ཉི་མ་རྒྱབ་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་འདི་དུས་
ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བས་མ་བྱུང་གི། དུས་བྱེད་པར་བ་ཞིག་གི་ཆེ་ཡིན་ལ། བྱེད་པར་
བ་དེ་ནི་ཉམ་འབྱུང་ཞེ་ན་ལྟོར་ལྟོ་བཟོད་མཐར་ཐུག། བྱང་དུ་བྱང་བཟོད་མཐར་
ཐུག། །ཤར་དུ་དབྱིད་ཉིན་མཆན་མཉམ། རྒྱབ་ཏུ་སྟོན་ཉིན་མཆན་མཉམ་པའི་དུས་གཅིག་
ནི་སྤྱི་ལ། དེའི་ཆེ་ཤར་རྒྱབ་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་མཆན་བྱེད་རེ་ལ་ཡུད་ཅམ་བྱེད་དང་བརྒྱད་
རེ་ཡོད་དེ་དེའི་ཆེ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་མཆན་རངས་པོ་དེ་ལ་ཡུད་ཅམ་བཅོ་ལྔ་རེ་ཡོད་པར་
མཉམ་པའི་བྱིར། ཡང་དེའི་ཆེ་འཇམ་བྱ་སྤྱི་ལ་གི་ཉིན་བྱེད་ལ་ཡུད་ཅམ་དུག། །མཆན་བྱེད་
ལ་ཡུད་ཅམ་དགུ་ཡོད་དེ། དེའི་ཆེ་འཇམ་བྱ་སྤྱི་ལ་གི་ཉིན་མོ་ལ་ཡུད་ཅམ་བཅུ་གཉིས།
མཆན་མོ་ལ་ཡུད་ཅམ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། འཇམ་བྱ་སྤྱི་ལ་གི་དགུན་ཉིན་བྱང་
དུས་མཆན་མོའི་རིང་མཐའ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་དེའི་ཆེ་སྤྱི་མི་སྟོན་ཀྱི་ཉིན་བྱེད་ལ་ཡུད་
ཅམ་དགུ། །མཆན་བྱེད་ལ་ཡུད་ཅམ་དུག་ཡོད་པ་སོགས་ཤེས་པར་བྱ། དེས་ན་དེ་ལྟ་
བུའི་དུས་དེའི་ཆེ་ཤར་ཀྱི་ཉིན་བྱེད་དང་པོ་ནས་ཡུད་ཅམ་བྱེད་དང་གཉིས་ཀྱི་དེའི་བྱི་རྩེ་
སྤྱི་ལ་དུ་ཉི་མ་སྤེལ་བ་ན་བྱང་དུ་ཉི་མ་རྒྱབ་པ། ལྟོར་ཉི་མ་འཆར་བ་དུས་གཅིག་པ་སྟེ་
དེའི་ཆེ། བྱང་གི་ཉིན་བྱེད་དང་སྟོའི་མཆན་བྱེད་ལ་ཡུད་ཅམ་དགུ་རེ་ཡོད་པར་མཉམ་
པའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་དེའི་ཆེ་ཤར་དུ་ཉི་མ་བྱེད་པ། རྒྱབ་ཏུ་མཆན་བྱེད་པ་དུས་མི་མཉམ་
སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་དུས་ལ་ཡུད་ཅམ་བྱེད་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཤར་དུ་ཉིན་བྱེད་
དང་པོ་ནས་ཡུད་ཅམ་བྱེད་དང་བརྒྱད་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ལས་ཡུད་ཅམ་བྱེད་དང་གཉིས་ཀྱི་

སྒྲོར་སྒྲེབས་པའི་དུས་དེ་ནས་ཡུད་ཙམ་དུག་འདས་ཏེ། ཡུད་ཙམ་བྱེད་དང་བརྒྱད་
སོང་མ་ཐག་པའི་དུས་དེའི་དུས་ན་བྱང་དུ་ནམ་བྱེད་པ། ཤར་དུ་ཉི་མ་རུབ་པ། ལྗོར་ཉི་མ་
བྱེད་པ། རུབ་དུ་ཉི་མ་འཆར་བ་དུས་གཅིག་པ་སྟེ་མཉམ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
རིགས་པས་གྲུབ་པའི་བྱིར། ཡང་དེ་ལྟར་མཉམ་པའི་དུས་དེ་ནས་ཡུད་ཙམ་དུག་སོང་བ་
ན་བྱང་དུ་ཉི་མ་ཤར་བ་དང་། ལྗོར་ཉི་མ་རུབ་པ་དུས་མཉམ་ལ། ཤར་རུབ་དུ་ཉིན་མཆན་
བྱེད་པ་མི་མཉམ་སྟེ། དེར་ཡུད་ཙམ་བྱེད་དང་གཉིས་ཀ་སྒྲེབས་པའི་བྱིར། དེ་བས་ཡུད་
ཙམ་བྱེད་དང་གཉིས་སོང་བ་ན་ཤར་རུབ་གཉིས་སུ་ཉིན་མཆན་བྱེད་པར་མཉམ་ལ། དེ་
ནས་ཡུད་ཙམ་དུག་སོང་བའི་དུས་དེའི་ཆེན་ཡང་ལྗོར་ནམ་བྱེད་པ། རུབ་ཉི་མ་རུབ་པ།
བྱང་དུ་ཉི་མ་བྱེད་པ། ཤར་དུ་ཉི་མ་འཆར་བ་སྟེ་ཤར་བ་དུས་གཅིག་པ་སྟེ་མཉམ་པ་ཁོ་ན་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་བྱིར། དེས་ན་སྒྲིང་བཞི་པོ་འདིར་ལོ་གཅིག་ལ།
ནམ་བྱེད་ཉི་མ་རུབ་པ་དང་། ཉི་མ་བྱེད་དང་འཆར་དུས་གཅིག་། ཅེས་པའི་ཚུལ་ཐེངས་
གཉིས་དང་། ཉིན་མཆན་མཉམ་པའི་དུས་གཉིས་ཏེ། བཞིར་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
དུ་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་མན་ངག་རྒྱལ་ཆ་བ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གསང་བའི་
བདག་པོ་འཁོར་ལོ་ཆེན་པོའི་གསུང་ལས་འབྱུང་བ་ལས་ཤེས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཉི་མས་སྒྲིང་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། དུས་བྱེད་པར་ཅན་
གཅིག་གི་ཆོ། བྱང་དུ་ནམ་བྱེད་པ། ཤར་དུ་ཉི་མ་རུབ་པ། ལྗོར་ཉི་མ་བྱེད་པ། རུབ་དུ་ཉི་
མ་འཆར་བ་ནམས་དུས་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲིང་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་བྱིར།

འོ་ན་ཉིན་མཆན་རིང་ཐུང་དུ་འགྱུར་བའི་དུས་དང་དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་མའི་ལྗོག་
དུས་རིམ་བྱ་ཞེ་ན། དང་པོ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ནས་བྱི་མ་ཤུགས་ལ་སྟོན་པ་ནི།
དབྱར་གྱི་ཟླ་བ་གཉིས་པ་ཡི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་བ་བཞིའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ལ། དུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྒྱུར་བསྟན་པ། དེ་ལ་བཏེན་ནས་འདུལ་བའི་ལུགས་ཀྱི་གཞི་
གསུམ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་ཏེ་བསྟན་པ། གཞུང་འདིའི་སྐབས་དོན་དང་སྒྱུར་ཏེ་མངོན་
བའི་ལུགས་ཀྱི་དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་མའི་ལྷོག་དུས་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་དུས་ཀྱི་བྱེ་མོ་ལོ། དེ་ལས་བྱེ་བའི་དུས་ཆོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག །དེ་ལ་
བཏེན་ནས་ཞག་མི་ཐུབ་འདོར་བའི་ཚུལ་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཡུད་
ཅམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། ཆོས་ཞག་ལ་ལྷོས་པའི་ལོ། ཉིན་ཞག་ལ་ལྷོས་པའི་ལོ། བྱིས་
ཞག་ལ་ལྷོས་པའི་ལོ་གསུམ་ཡོད། རོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན་དུག་ཅུ་སྒྲོར་ཅེས་བཤམ། ལོ་
གན་དུག་ཅུ་ཡོད་དེ། བྱག་དོར་སྟོད་འགྲེལ་ལས། རབ་བྱུང་རྣམ་བྱུང་དཀར་པོ་
དང་། །རབ་སྐྱེས་སྐྱེ་བདག་ཨང་གི་ར། །དཔལ་གདོང་དངོས་པོ་ན་ཆོད་ལྡན། །འཛིན་
བྱེད་དབང་ཐུག་འབྲུ་མང་པོ། །སྐྱེས་ལྡན་དཔལ་པོ་ཁྱུ་མཆོག་དང་། །སྒྲོ་ཆོགས་ཉི་མ་ཉི་
སྒྲོལ་བྱེད། །ས་སྐྱོང་མི་ཟད་ཐམས་ཅད་འདུལ། །ཀྱན་འཛིན་འགལ་བ་རྣམ་འགྱུར་
དང་། །པོང་བྱ་དགའ་བ་རྣམ་རྒྱལ་ཉིད། །རྒྱལ་བ་སྐྱེས་བྱེད་གདོང་ངན་དང་། །གསེར་
འཕྱང་རྣམ་འཕྱང་སྒྱུར་བྱེད་དང་། །ཀྱན་ལྡན་འཕར་བ་དགེ་བྱེད་དང་། །མཛེས་བྱེད་ཁ་
མོ་སྒྲོ་ཆོགས་དབྱེག །ཟེལ་གཞོན་སྒྲེལ་ཕུར་བྱ་དང་། །ཞི་བ་ཐུན་མོང་འགལ་བྱེད་དང་།
ཡོངས་འཛིན་བག་མེད་ཀྱན་དགའ་དང་། །སྒྲིན་པོ་མེ་དང་དམར་སེར་ཅན། །དུས་ཀྱི་པོ་
ཉ་དོན་གྲུབ་བྲག །སྒྲོ་ངན་རྩ་ཆེན་ཁག་སྒྱུག་པ། །མིག་དམར་ཁོ་བོ་ཟད་བྱེད་དེ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་མེ་མོ་ཡོས་ནས་མེ་པོ་སྟག་གི་བར་དུག་ཅུར་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཡང་ལོ་ལ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། བཅུ་གཉིས་སྒྲོར་
གྱི་སྒྲོ་ནས། བྱི་བ་སྐྱང་སྟག་ཡོས་འབྲུག་སྒྲུལ། །ཏ་ལུག་སྒྲེལ་དང་བྱ་བྱི་པག །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་བཅུ་གཉིས་ལོ་སྒྲུ་མའི་དབྱར་ཉི་ལོག་ནས་བྱི་མའི་དབྱར་ཉི་མ་ལོག་

གི་བར་ནས། སྤྲུལ་མཛོད་དགུན་ཉི་ལོག་ནས་སྤྲུལ་མཛོད་དགུན་ཉི་ལོག་གི་བར་ཡིན་པ། འདི་
དང་དུས་བཞི་རྫོགས་པ་ལ་ལོར་བཞག་པ་དོན་གཅིག་། དེའི་ཡུན་ཚད་ཆེས་ཞག་གསུམ་
བརྒྱ་དོན་གཅིག་། ཉིན་ཞག་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལྟ། བྱིས་ཞག་གསུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཡོད།

གཉིས་པ་ལ་དངོས་དང་། དུས་བཞི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་
དུ་དབྱེ་བ། བཞིར་དབྱེ་བ། ལྔར་དབྱེ་བ། དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་རྣམས་ཏེ། འདུལ་བའི་སྐབས་
ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་ཉི་མའི་བཟོད་པའི་དབང་གིས་ལོ་གཅིག་ལ་དུས་བཞིར་འབྱུང་
ཚུལ། ལྷ་བའི་བཟོད་པའི་དབང་གིས་དུས་བཞི་ལ་ལྷ་བ་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་ཚུལ། ལོ་དང་
དུས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་ཚུལ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། ལོ་གཅིག་ལ་དུས་བཞི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་
མཚན་ནི། ཉི་མ་ལྟོ་བྱང་དུ་བཟོད་པའི་དབང་གིས་ཡིན། དེ་ལ་ཉི་མ་ལྟོ་བཟོད་ཀྱི་ལྷ་བ་
དྲུག་ལ་དབྱར་སྟོན་གཉིས་འཛིན། །བྱང་བཟོད་ཀྱི་ལྷ་བ་དྲུག་ལ་དགུན་དབྱིད་གཉིས་
འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཉི་མའི་འགྲོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལས་འདི་ན་ཉིན་མོ་
དང་མཚན་མོ་རྣམས་རིང་ཐུང་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྤྲུལ་དོན་ལ་གནས་པའི་ལྷ་བ་གཅིག་ལ་ཉིན་ཞག་སུམ་ཅུ་ཆད་
དགོས་པས་ལྷ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་ཆ་སུམ་ཅུ་རྫོགས་པ་ལ་ལྷ་བར་བཞག་
པ་ནི་ལྷ་བ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆེས་ཞག་གིས་བཞག་པའི་ལྷ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་
ན་ལོ་གཅིག་ལ་ཉིན་ཞག་སུམ་ཅུ་རེ་ལ་ལྷ་བར་བཞག་པའི་ལྷ་བ་མཚན་ཉིད་པ་དྲུག་། ཉིན་
ཞག་ཉིར་དགུ་རེ་ལ་ལྷ་བར་བཞག་པའི་ལྷ་བ་བཏགས་པ་བ་དྲུག་ཏེ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ།
ཞག་མི་ཐུབ་དང་བཅས་པ་ཡི། །ལྷ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོ་གཅིག་། ཅེས་གསུངས།

ལྷ་བའི་ངོ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། མར་ངོ་ཡར་ངོ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཀར་ཕྱོགས་

ཀྱི་ཆེས་གཅིག་ནས་གནས་སྟོང་གི་བར་ལ་སྒྲ་བར་བྱེད་པ་ནི་ཡར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་སྟེ། རིལ་
 ཆེས་ཞེས་བྱ་ལ། རྟག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆེས་གཅིག་ནས་ཉི་ལམ་ལ་སྒྲ་བར་བྱེད་པ་ནི་མར་
 ངོ་སྟོན་འགྲོ་སྟེ། བྱེད་ཆེས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། །གསུང་རབ་ལས། ཡར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་
 མར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་གཉིས་ཀའི་ཐ་སྙད་གསུངས་ཏེ། མགོ་སྒྲ་ཞེས་སོགས་སྐར་མའི་མིང་
 གིས་སྒྲ་བ་གཉིས་གསུངས་པ་མར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་འི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ར་འབྲིང་ཐ་
 གསུམ་ལ་གཙོ་ཆེར་ཡར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་འི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གསུམ་ཆོ་ག་
 ལས། དེ་ལྟར་སྐར་མའི་དབང་གིས་མར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་དང་། ར་བ་ཐ་ཆུང་གི་དབང་གིས་
 ཡར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་བྱས་ན་ཞེས་གསུངས། ཆེས་གྲངས་ལ་བཙོ་ལྷ་ཡོད་དེ། མར་ངོ་འི་
 གཅིག་ནས་བཙོ་ལྷའི་བར་རམ། ཡར་ངོ་འི་གཅིག་ནས་བཙོ་ལྷའི་བར། ཉིན་མཆན་གྱི་ཆ་
 ལ་ཉིང་གཉིས་ཡོད། གྲིབ་ཆོད་ནི་ཐུར་མ་སོར་བཞི་དང་དེ་དང་ཆོད་མཉམ་པའི་གྲིབ་མ་
 ལ་སྐྱེས་བྱ་ཞེས་གདགས། གྲིབ་མ་སོར་གཅིག་གི་ཆ་ལ་རྒྱང་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །ཉོར་སྒྲ་བརྒྱད་
 པའི་བཅུ་དྲུག་ནས་ལོ་དང་དུས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་ཏེ། ཉོར་སྒྲ་བརྒྱད་པ་ཁྱུ་མས་ཀྱི་སྒྲ་བ་དེ་
 སྟོན་སྒྲ་ཐ་ཆུང་གང་ཞིག །སྟོན་ཐ་མ་ལ་ལོ་འགོ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱ་བ་སྟེ། སྟོན་
 པ་བྱོན་ནས་དབྱིག་གཉིན་གྱི་བར་ལ་ཞག་ཉི་ལྷུ་ཅུ་མ་དང་། དེ་ནས་བྱ་སྟོན་གྱི་བར་ལ་
 ཞག་སུམ་ཅུ་ཅུ་ཀྱིས་ཉི་མ་ལྷོག་སྤྱ་རུ་སོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བྲེ།

ཁ་ཅིག །ཉོར་སྒྲ་དགུ་པའི་བཅུ་དྲུག་ནས་འཛིན་ཏེ། མདོ་ཉི་མའི་སྟོང་པོ་
 ལས།^①སྟོན་དྲུག་གི་སྒྲ་བ་ལ་སྟོན་སྒྲ་བ་འདད་པ་དེ། དང་སྟོང་རྩ་བོང་གི་ལུགས་དང་
 བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དུས་ལས་ཉི་མ་ལྷོག་པ་སྒྲ་བ་གཅིག་གིས་སྤྱ་བར་སོང་བའི་ཕྱིར།
 ཞེས་བྲེ། གཉིས་ཀ་མི་འཐད་དེ། ཉོར་སྒྲ་བཅུ་པའི་བཙོ་ལྷ་ལ་ཐུག་གི་བར་གྱི་སྒྲ་བ་དེ་

དགུན་གྱི་དུས་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་གཉིས་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གང་
བའི་དུས་སུ་ཐལ་ལོ། །ཁྱབ་པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱལ་སྤྱི་མ་ལམ། དགུན་སྟོང་གི་ཆེ་བ་
གཉིས་དང་དགུན་སྦྲང་གི་ཆེ་བ་གཉིས་ནི། དགུན་གྱི་དུས་སུ་གཅིག་ཏུ་བཞག་
སྟེ།^①གང་བར་འབྲ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་ཆ་བའི་དུས་ཡིན་
པར་མཛོད་སྒྲིག་གིས་གྲུབ་^②པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། ཉོར་ཆེ་གཉིས་པའི་ཆེས་བཙོ་ལྷ་ལ་ཐུག་གི་བར་གྱི་ཆེ་བ་དེ་
དེ་དུས་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་གཉིས་ཀ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆ་བའི་
དུས་སུ་ཐལ་ལོ། །ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།^③དེ་དུས་ཆེ་བ་གཉིས་དང་སོས་ཀའི་ཆེ་བ་
གཉིས་ཀྱི་དེ་དུས་སུ་གཅིག་ཏུ་བཞག་སྟེ། ཆ་བའི་དུས་^④འབྲ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་
གསུངས། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་གང་བའི་དུས་སུ་མཛོད་སྒྲིག་གིས་གྲུབ་^⑤པའི་ཕྱིར་
དང་། ལུང་རྣམ་འབྲེད་ལས།^⑥དགུན་གྱི་དགུན་ནི་རང་གི་དགུན་སྦྲང་དུས་ཀྱི་ཆེ་ན་ནི་
ཆེས་བརྒྱད་ཀྱི་བར་ལ་འོང་ན། འགས་པའི་བསེར་མ་ལྷང་། ཞེས་དང་། ཐུན་ཆེགས་
ལས། གང་བའི་དུས་སུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགུན་ཐུང་དང་དེ་དུས་ར་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཁོ་ན་རེ། ཉོར་ཆེ་དགུ་པའི་ཆེས་བཙོ་ལྷ་ལ་འགོར་འཐད་དེ། ཉེན་འབྲེལ་གྱི་
མདོ་ལས། ཉ་ཆེས་དབྱུག་པ་གང་ཡིན་པ་སྟོན་ཆུང་དེ་ཡིན་ཏེ། མར་ངོ་ནས་ལོ་འགོ་
འཛིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། ཁས་སྒྲངས་ནང་འགལ་ཏེ། འོ་ན་སྟོན་ཐ་མའི་མར་
ངོའི་བཙུ་བྱུག་ནས་ལོ་འགོ་འཛིན་རིགས་པར་ཐལ། ལུང་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སོང་། དེ་
ནས་དགུན་གྱི་འགོ་འཛིན་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་
ཀྱི་དུས་ཀྱི་དང་པོ་ནི་དགུན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སོང་། ཉོར་ཆེ་དགུ་
པའི་ཆེས་བཙོ་ལྷ་ལ་འགོར་བ་དང་མཉམ་དུ་སྟོན་གྱི་དུས་རྫོགས་པར་ཐལ། སྟོན་ཐ་མའི་

ཆེས་བཅུ་དྲུག་ནས་ལོ་དང་དགུན་གྱི་དུས་གཉིས་ཀ་ཤར་བ་གང་ཞིག ། ཉོན་ཐ་དང་
 དགུན་^①དང་པོ་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། ཉོར་ཆེ་བརྒྱད་པའི་
 བཅུ་དྲུག་ནས་དགུ་པའི་བཙོ་ལྷའི་བར་དེ་ཉོན་ཐ་ཆུང་དབྱུག་པ་ཆེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ།
 ཉོན་ཐ་དང་དབྱུག་པ་ཆེ་བ་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། ཉོར་ཆེ་
 བརྒྱད་པའི་བཅུ་དྲུག་ནས་ལོ་དང་དུས་གྱི་འགོ་འཛིན་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
 ཕྱིར། ཉགས་བསལ་ཁས་སོ། །

གཞན་ཡང་། ཉོར་ཆེ་བཞི་པའི་ཆེས་བཅུ་དྲུག་ནས་དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་འཆོལ་
 རིགས་པ་དང་། ལྷ་པའི་ཆེས་བཅུ་དྲུག་ལ་དབྱར་སྤྲ་མ་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ།
 དགུ་པའི་བཅུ་དྲུག་ནས་ལོ་འགོ་འཛིན་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བརྒྱད་པའི་བཙོ་ལྷ་
 ལ་དུས་གྱི་དགག་དབྱེ་བྱེད་རིགས་པ་དང་། དེ་ལ་ལྷ་བབས་གྱི་དུས་ཆེན་འབྱུང་བ་དང་།
 དགུ་པའི་གནས་ཉོར་ལ་རས་ཆེན་སྤེད་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་
 བསལ་སོང་། མ་ཁུབ་ན། བྱེད་རྣམས་ལ་དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་ཆེ་བ་བྱེད་དང་དྲུག་གི་
 བར་དུ་འཆང་བར་ཉོན་པས་སྒོག་ཏུ་གནང་བ་དང་འགལ་ལོ། །དེས་ན་ཉོར་ཆེ་དྲུག་པའི་
 བཅུ་དྲུག་ལ་དབྱར་སྤྲ་མ་ཁས་སྤངས། དགུ་པའི་བཙོ་ལྷ་ལ་དུས་གྱི་དགག་དབྱེ་བྱས།
 དེའི་ཉོར་གཉིས་ལ་ལྷ་བབས་གྱི་དུས་ཆེན་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར། ཉགས་བརྗོད་
 བརྒྱད་པ་དང་འདུལ་བ་ལྷང་གཉིས་ཀར། དེ་སྟེ་ཞག་བདུན་ནས་གོང་ཁྱེར་སྤང་ལྷན་གྱི་
 འདབས། ཨ་མ་ཇ་རོའི་གནས་སུ་ཤིང་ལྷ་དུམ་ཕ་རའི་སྤིང་དུ་འབྱོན་ནོ། །ཞེས་བདག་
 ཅག་གི་ཉོན་པས་སུམ་ཏུ་ཅ་གསུམ་ནས་འཕགས་པ་མེད་འགལ་གྱི་བྱ་ཆེན་པོ་ལ་
 བཀའ་བསྟུལ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཉོར་ཆེ་དྲུག་པའི་བཅུ་དྲུག་ལ་དབྱར་ཁས་ལེན་
 རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགུ་པའི་བཙོ་ལྷ་ལ་དབྱར་གྱི་མའི་

དུས་ཀྱི་དགག་དབྱེ་བྱེད་རིགས་པར་བཤམ་ལོ། །འདོད་ན་ལུང་ལས། ཞིང་རྣམས་ཀྱི་ལོ་
མ་སྐྱོ་བོར་གྱུར་ཀྱང་ད་དུང་དགེ་འདུན་ཀྱི་དགག་དབྱེ་འབྱུང་བའི་སྐབས་མེད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་བཤམ་ལོ། །

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། སྒྱིར་གསུང་རབ་ལས་ལོ་དང་དུས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་
ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་གསུངས་ཏེ། དུས་འཁོར་ཅ་རྒྱད་ལས། དབྱར་འབྱིང་ནག་པ་
ཟླ་བ་ནས་འཛིན་པར་གསུངས། གསེར་འོད་ལས། དབྱར་ནས་འཛིན་པར་གསུངས།
སོ་བར་ཀྱི་མདོ་ལས་སོས་ཀ་ནས་འཛིན་པར་གསུངས། རྒྱ་ནག་ཅིས་པ་རྣམས་དབྱིད་
ཟླ་ར་བ་སྟག་རྒྱལ་ཀྱི་ཟླ་བ་ནས་འཛིན་པར་འཇམ་དཔལ་གྱིས་དངོས་སུ་གསུངས།
ཏྲོང་ཁྱིམས་ལུགས་པ། མཚུངས་ཟླ་བའི་ཡར་ངོའི་ཆེས་གཅིག་ནས་འཛིན། འཛིག་ཏེན་སོ་
ནས་པ་རྣམས་རྒྱལ་ཟླའི་ཆེས་གཅིག་ནས་འཛིན་ནོ། །

དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། ཡར་ངོའི་ཆེས་གཅིག་ལ་ལྷ་འཆམ་གནམ་སྟོང་ལ་འདུ་
གུ་ཉ་ལ་སྟོན་དུག་འབའ་ཞིག་པའི་ཟླ་བ་དེ་སྟོན་ཟླ་བ་ཅུང་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྷར་མདོ་སྡེ་མིག་
བཅུ་གཉིས་པ་ལས་བཤད་པའི་བྱིར། དེ་ལྷ་བུའི་ཟླ་བ་དེའི་མཆན་མོ་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་
དེ་ལ་རྫོགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་འབྱུང་སྟེ། ལོ་སྔ་མ་རྫོགས། སྟོན་ཀྱི་དུས་རྫོགས། སྟོན་
དུག་གི་ཟླ་བ་ངོ་རྫོགས་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་ཉི་མའི་སྟོང་པོ་ལས། ❶བདག་གིས་རྒྱ་སྐར་
སྟོན་དུག་བཟོད། །ཟླ་བ་ཉ་ཆེ་ཟླ་རངས་འབྱུར། །སྟོན་ཟླ་བ་ཅུང་ཞེས་བྲ་བ། །འདི་
ནི་རབ་ཏུ་བསྐྱགས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

དེའི་ལུགས་ལ་འཛིན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་འབྱུང་སྟེ། ཆེས་བཅུ་དུག་གི་སྐྱེ་
རངས་ཤར་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ལོ་བྱི་མའི་འགོ་འཛིན། དགུན་ཀྱི་འགོ་འཛིན། ས་
ག་ཟླ་བའི་འགོ་འཛིན་པའི་བྱིར། དུས་ཀྱི་དང་པོ་ཡང་དགུན་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ།

ཀྱལ་སྤྱུང་མ་ལས་།^①སངས་རྒྱལ་པ་རྣམས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་དང་པོ་ནི་དགུན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་། དགུན་ཀྱི་དང་པོ་ཡང་འགོའི་ལྷ་བ་ནས་ཡིན་ཏེ། འཆི་མེད་མཛོད་ལས། མགོ་
ནི་ཡི་དྲགས་འགོ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ནི་དུས་ཀྱི་དང་པོར་བཛོད། །ཅེས་དང་། མདོ་སྡེ་ཉི་མའི་
སྤྱིང་པོ་ལས།^②དགུན་ལྷ་ལ། མཆུ་ན་ལྷ་བ་རབ་རྫོགས་བྱེད། །ཅེས་སོགས་གསུངས།

བཞི་པ་^③དེ་ལ་བཏེན་ནས་ཞག་མི་ཐུབ་པ་དང་ཞོལ་དོར་ཚུལ་བཤད་པ་ལ།
ཞག་མི་ཐུབ་དོར་བའི་ཚུལ། གསོ་སྦྱང་བཅུ་བཞི་པའི་དུས་ངོས་བཟུང་བ། ལྷ་ཞོལ་འདོར་
བའི་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཞག་གིས་ཉིན་ཞག་དོད་མ་ཐུབ་པའི་
དབང་གིས་ཞག་མི་ཐུབ་འབྱུང་སྟེ། ཆོས་ཞག་དྲུག་ཅུ་སོང་བ་ན། ཉིན་ཞག་དགུ་སོང་
བའི་ཕྱིར། ཉིན་ཞག་ལས་ཡུད་ཅུ་ཕྱེད་ཕྱེད་ཀྱིས་ཆོས་ཞག་སྦྱར་བར་འདའ་བའི་ཕྱིར།
དེ་ཡང་ཆོས་ཞག་ནི་ལྷ་བ་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་ཆ་ལ་སྤྱུལ་ཅུར་བྱས་པའི་ཆ་གཅིག་གོ། ཉིན་
ཞག་ནི་ད་ནང་ནམ་ལངས་ནས་སང་ནམ་ལང་གི་བར་རོ། །སྤྱིམ་ཞག་ནི། སྤྱིམ་བཅུ་
གཉིས་པོ་རེ་རེར་ཉི་མ་རིམ་གནས་ཀྱི་ཆ་ལ་སྤྱུལ་ཅུར་བྱས་པའི་ཆ་གཅིག་ལ་བྱེད་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞག་མི་ཐུབ་པ་འདོར་ཚུལ་ནི། མཛོད་འགྲེལ་ལས།^④དགུན་དང་དཔྱིད་དང་
དབྱར་རྣམས་ཀྱི། །ལྷ་བ་ཕྱེད་དང་གཉིས་འདས་ཤིང་། །ལྷ་བ་ཕྱེད་ནི་ལུས་པ་
ནི། །མཁས་པས་ཞག་མི་ཐུབ་པ་དོར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཞག་མི་ཐུབ་དེ་ལ། གསོ་སྦྱང་བཅུ་བཞི་པ་རེ་རེ་བྱ་བ་
ཡིན་ལ། དེས་ན་ལོ་གཅིག་ལ་བཅུ་བཞི་པ་དྲུག་འབྱུང་སྟེ། མེ་ཏོག་སྤེང་རྒྱུད་ལས།^⑤ཁ་
བ་སོ་ག་དབྱར་རྣམས་ཀྱི། །ལྷ་བ་གཉིས་དང་བཞི་ཡི་ནི། །མ་ངོ་ལ་ནི་བཅུ་བཞི་
པའོ། །གསོ་སྦྱང་སྤྲོམ་བཅོམ་དག་གིས་བྱས། །ས་ག་དང་ནི་ཆུ་སྟོད་བར། །དེ་བཞིན་
ཁུམས་སྤང་སྤོན་དྲུག་དང་། །ཀྱལ་དང་དཔོ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད། །དྲུག་པོའི་མར་ངོའི་བཅུ་

བཞེས་བཟོད། །ཅེས་དང་། དག་ཚུལ་གྱི་ལོ་ངེས་པ་ལས། ❶ རྒྱལ་དང་དཔོ་དང་ས་ག་
 དང་། །ཚུ་སྟོད་ཁུམས་སྦད་སྦྱོན་དུག་བཅས། །འདི་རྣམས་ཀྱི་ནི་ནག་པོའི་སྟོགས། །ཟླ་
 བྱེད་གསོ་སྦྱང་བཅུ་བཞི་པའོ་❷། །ཞེས་དང་། དག་སྦྱང་གི་ལོ་ངེ་བར། ❸ གསོ་སྦྱང་དུ་
 ཡོད་ནི་ཤུ་ཅ་བཞི་སྟེ། །དགུན་ཟླ་འབྲིང་པོ་དང་། དབྱིད་ཟླ་ར་བ་དང་ཐ་ཆུང་དང་།
 དབྱར་ཟླ་འབྲིང་པོ་དང་། སྟོན་ཟླ་ར་བ་དང་ཐ་ཆུང་རྣམས་ཀྱི་གསོ་སྦྱང་ནི་བཅུ་བཞི་
 པའོ། །ལྷག་མ་ནི་བཅོ་ལྔ་པའོ། །ཞེས་དང་། མདོ་ཅ་བར། ❹ དུས་ཆེགས་རྣམས་ཀྱི་ཟླ་བ་
 བྱེད་ལུས་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས། དུས་ཆེགས་ལ་དུག་ཏུ་བྱས་པས། དུས་ཆེགས་རེ་
 ལ་ཟླ་བ་བྱེད་པ་བཞི་བཞི་བྱས་པའི་ཟླ་བ་བྱེད་པ་དང་པོ་གཉིས་ལ། བཞི་པ་སྦྱང་དུ་ལྷས་
 པའི་ཟླ་བ་བྱེད་པ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་བཅུ་བཞི་པ་རེ་རེ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འཇིག་རྟེན་
 ཀྱི་ཐ་སྟོད་དང་བསྐྱུན་ན་རྟོར་ཟླ་དང་པོ། གསུམ་པ། ལྔ་པ། བདུན་པ། དགུ་པ། བཅུ་
 གཅིག་པ་རྣམས་ཀྱི་ནི་ཤུ་དགུའི་གསོ་སྦྱང་བཅུ་བཞི་པ་རེ་རེ་བྱའོ། །གཞི་གསུམ་ཆོ་
 གར། རྟོར་ཟླ་བཅུ་པ་གཉིས་བྱང་བ་ལྟ་བུ། ཐུབ་པའི་རྗེས་སུ་ཤོལ་ཟླ་བྱང་པའི་ཆེ་རང་
 གི་སྤྱོད་ལ་གྱི་བཅུ་བཞི་པ་བྱས་པའི་བྱི་རྟེན་ནས་བགྲང་པའི་རྟེན་ཞག་བརྒྱད་ཅ་ཅ་དགུ་
 པའི་དུས་སུ་བཅུ་བཞི་པ་བྱེད་ལ། རྟོར་ཟླ་དང་པོ་གཉིས་ལྟ་བུ་མི་ཐུབ་པའི་རྗེས་སུ་ཤོལ་
 ཟླ་བྱང་པའི་ཆེ་རང་གི་སྤྱོད་ལ་གྱི་བཅུ་བཞི་པ་བྱས་པའི་བྱི་རྟེན་ནས་བགྲངས་པའི་རྟེན་
 ཞག་ཉེར་དགུ་པའི་དུས་སུ་བཅུ་བཞི་པ་བྱེད་དགོས། །ཞེས་གསུངས་པས། ཤོལ་ཟླའི་
 གསོ་སྦྱང་བྱེད་ལུགས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་གསོ་སྦྱང་བཅུ་བཞི་པ་ཞེས་པ་རྟེན་ཞག་
 གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་དོན་ལ་བཅོ་ལྔ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཆེས་ཞག་ལ་སྟོས་པའི་གསོ་
 སྦྱང་བཅོ་ལྔ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བཅུ་བཞི་པ་བྱ་བའི་རྟེན་ཞག་དེ་ཆེས་ཞག་བཅོ་ལྔ་པ་
 ཡིན་པའི་བྱིར། རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། ❺ གསོ་སྦྱང་བཅུ་བཞི་པ་བྱ་བའི་རྟེན་མོ་དེ་རྟེན་

ཆེས་བཙུ་ལྷ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། བམ་ལྷར། ^①ཆེས་གངས་ཀྱི་ཡང་དག་པ་ལྷོས་
ན་ནི་ཐམས་ཅད་བཙུ་ལྷ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གླེང་གཞི་ལས། ^②ལྷ་ལྷ་ལྷ་ནི་ཆེས་ཞག་རྒྱག་རྒྱག་ལྷག་པ་ལས་
རྒྱག་ལྷ་སུམ་ཅུ་སྟེ། ལྷ་རྒྱག་ལ་བབ་པ་ན་ཞོལ་ལྷ་གཅིག་འདོན་པར་གསུངས་པ་ལ།
རྒྱལ་པོ་དང་མ་མཐུན་པར་སྟོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲུ་བ་^③ལ་བརྟེན་ནས། དེང་ཕྱིན་ཆད་
ལྷ་ཞོལ་འདོར་བ་ནི་རྒྱལ་པོའི་རྗེས་སུ་འབྲང་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་སྟེ། མེ་ཏོག་ཐོང་རྒྱད་
ལས། ^④ལྷ་དང་ལྷ་བ་ལྷ་ཞོལ་དག །རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཡིས་ཀྱང་ནི་བསྟན་པ། །བཀའ་
བཙན་གྲགས་ལྷན་ཞེས་རབ་ཅན། །དབྱང་ལྷན་དེ་ཡི་རྗེས་འབྲང་བ། །ཞེས་གསུངས།
རང་ལྷགས་ནི་ལྷ་བ་སུམ་ཅུ་ཅ་ཕྱེད་དང་གསུམ་གསུམ་ནས་ཞོལ་ལྷར་འབྲུང་སྟེ། ལྷ་
རེ་རེ་ལ་རྟགས་སྟོན་པ་ལ། ཆེས་ཞག་རྒྱག་རྒྱག་རྟགས་དཀའ་བ་ལ་ཆེས་ཞག་ལྷ་ལྷ་སྟེ།
བཅུ་གཅིག་རེ་ལྷག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུལ་བའི་ལྷགས་ཀྱིས། གཞི་གསུམ་གྱི་རྣམ་
གཞག་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲི་དོན་ལས་ཞེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་གཞུང་འདིའི་སྐབས་དོན་དང་སྒྲུར་ཏེ་མཛོན་པའི་ལྷགས་ཀྱི་དབྱར་དགུན་
གྱི་ཉི་མའི་ལྷོག་དུས་བཤད་པ་ལ། དགག་བཞག་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །ཏོར་ལྷ་བརྒྱད་
པའི་བཅུ་རྒྱག་གི་ཉིན་ནས་བཟུང་སྟེ། དབྱར་ལྷ་གཉིས་པ་ལ་དབྱར་ཉི་དང་། དགུན་ལྷ་བཞི་པ་
ལ་དགུན་ཉི་ལྷོག་ཅེས་བེད་བ་མི་འཐད་དེ། བརྒྱད་པའི་བཅུ་རྒྱག་ནས་ལོ་འགོ་འདྲན་པ་མི་
འཐད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་གང་ལས་བྱང་བའི་ལྷ་བ་དེ་ནས་
བཟུང་སྟེ། དབྱར་ལྷ་གཉིས་པ་ལ་དབྱར་ཉི་དང་། དགུན་ལྷ་བཞི་པ་ལ་དགུན་ཉི་ལྷོག་ཅེས་བེད་
བ་མི་འཐད། སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་ལྷ་བ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྒྲིག་དྲུག་གི་ཉ་བའི་ཆེས་བཅུ་དྲུག་ནས་ལོ་འགོ་བཟུང་བའི་དབྱར་ཟླ་
གཉིས་པ་ལ་དབྱར་ཉི་དང་། དགུན་ཟླ་བཞི་པ་ལ་དགུན་ཉི་ལྗོན་གསུང་པ་མི་འཐད་དེ།
དཔོན་ཟླ་བ་ལ་དགུན་ཉི་ལྗོན་པ་དང་། ལྷམས་གྱི་ཟླ་བ་ལ་དབྱར་ཉི་ལྗོན་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དབྱར་ཟླ་གཉིས་པ་ཚུ་སྟོད་ཟླ་བའི་མར་ངོ་སྟོན་དུ་སོང་ནས་ཐ་མ་ཡར་
ངོའི་ཆེས་བཅུད་ལ་ཉིན་མོ་ཡུད་ཅམ་བཅོ་བཅུད་མཆན་མོ་ཡུད་ཅམ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་ལ་
དེའི་ཉིན་དབྱར་ཉི་ལྗོན་ནས་ཆེས་དགུ་ནས་མཆན་མོ་རིང་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ཉིན་མོ་ཐུང་
དུ་འགྱུར། དགུན་ཟླ་བཞི་པ་རྒྱལ་གྱི་ཟླ་བའི་མར་ངོ་སྟོན་དུ་སོང་ནས་ཐ་མ་ཡར་ངོའི་
ཆེས་བཅུད་ལ་ཉིན་མོ་ཡུད་ཅམ་བཅུ་གཉིས་ཡོད། མཆན་མོ་བཅོ་བཅུད་ཡོད་པ། དེའི་
ཉིན་དགུན་ཉི་ལྗོན་ནས་ཆེས་དགུ་ནས་ཉིན་མོ་རིང་དུ་འགྱུར་ཞིང་། མཆན་མོ་ཐུང་དུ་
འགྱུར་རོ། །དབྱུག་པའི་ཉ་ནས་སྒྲིག་དྲུག་ཉའི་བར་སྟོན་ཐར་འཛོག་ །དབྱུག་པ་ཟླ་བའི་
མར་ངོའི་ཆེས་གཅིག་ནས་ལོ་འགོ་འཛིན་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ཉི་མའི་སྒྲིང་པོ་
ལས།^①བདག་གིས་རྒྱ་སྐར་སྒྲིག་དྲུག་བཟོད། །ཅེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཚུ་སྟོད་ཟླ་བ་ཡིན་ན་དབྱར་ཟླ་བ་གཉིས་པ་མ་ཡིན་དགོས། རྒྱལ་
ཟླ་བ་ཡིན་ན་དགུན་ཟླ་བཞི་པ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཚུ་སྟོད་ཟླ་བའི་
ཆེས་གཅིག་ལ་དབྱར་སྐར་མ་དང་། གོ་བཞིན་ཟླ་བའི་ཆེས་གཅིག་ལ་དབྱར་ཕྱི་མ་ཁས་
ལེན་རིགས་པར་ཐལ། དབྱུག་པ་ཟླ་བའི་ཆེས་གཅིག་ལ་ལོ་འགོ་འཛིན་རིགས་པའི་ ཕྱིར།
འདོད་ན། མེ་ཉོག་ཐོང་བཅུད་དང་འགལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་། ཉོར་ཟླ་བཅུ་གཉིས་པ་ལ་དགུན་ཉི་དང་དྲུག་པ་ལ་དབྱར་ཉི་ལྗོན་
པར་ཐལ། ཉོར་ཟླ་དགུ་པ་དང་ཐ་སྐར་ཟླ་བ་དོན་གཅིག་ །དེའི་ཆེས་གཅིག་ལ་ལོ་འགོ་
བཟུང་བའི་དགུན་ཟླ་བཞི་པ་ལ་དགུན་ཉི་ལྗོན་ །དྲུག་པ་དང་ཚུ་སྟོད་ཟླ་བ་དོན་གཅིག་པས་

དེའི་ཡར་ངོ་ལ་དབྱར་ཉི་ཤོག་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། མངོན་སུམ་
གྱིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། གཞུང་འདིས་དུས་ཆོགས་ལ་གསུམ་དུ་སྤྱེ་བའི་
དབང་དུ་བྱས་ཏེ། སློན་བྲག་ཉ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཆེ་བ་བཞི་དགུན་གྱི་དུས། དཔོན་ཉ་ནས་
བཟུང་སྟེ་ཆེ་བ་བཞི་དབྱིད་གྱི་དུས། ཚུ་སྟོད་ཉ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཆེ་བ་བཞི་དབྱར་གྱི་དུས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་ནས་སྟོན་ཉིན་མཆན་མཉམ་པ་དང་དབྱིད་ཉིན་མཆན་
མཉམ་པའི་དུས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་མ་ལྡོག་དུས་ལུགས་ལ་
བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དབྱར་གྱི་ཆེ་བ་གཉིས་པ་ཁྱམས་ཀྱི་ཆེ་བའི་མར་ངོ་སྟོན་དུ་སོང་
ནས་ཐ་མ་ཡར་ངོའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་སྟོན་ཉིན་མཆན་མཉམ་པ་འབྱུང་། དེའི་ཆོས་དགུ་
ནས་མཆན་མོ་རིང་དུ་འགོ་ཞིང་། ཉིན་མོ་དེ་ལས་ལྡོག་པར་བྱུང་དུ་འགྱུར། དགུན་
ནམས་ཀྱི་ཆེ་བ་བཞི་པ་དང་ཆེ་བའི་མར་ངོ་སྟོན་དུ་སོང་ནས་ཡར་ངོའི་ཆོས་བརྒྱད་
ལ་དབྱིད་ཉིན་མཆན་མཉམ་པ་འབྱུང་། དེའི་ཆོས་དགུ་ནས་མཆན་བྱུང་དུ་འགྱུར་
ཞིང་། ཉིན་མོ་དེ་ལས་ལྡོག་པ་རིང་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་སྟོན་ཉིན་མཆན་མཉམ་
ནས་ཆེ་བ་གསུམ་དང་། ཞག་བཞི་ཚུན་ལ་དགུན་ཉི་ཤོག་། དབྱིད་ཉིན་མཆན་མཉམ་
ནས་དེ་ཚུན་ཆད་ལ་དབྱར་ཉི་ཤོག་པའི་ཕྱིར། དབྱར་ཉི་ཤོག་ནས་ཆེ་བ་བྲག་དང་།
ཞག་བཅུ་གཅིག་ཚུན་ལ་དགུན་ཉི་ཤོག་པའི་ཕྱིར། བ་ནི་རྒྱ་སྐད་སྟོང་སྐྱར་ཡང་ཉི་མ་
བརྒྱད་གསུམ་ཅེ་ལ་ལྡོག་། སྟོན་གྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་བརྟུང་གསུངས་པ་ཡང་འདི་
ཉིད་འབའ་ཞིག་གོ། དེ་ཡང་ཁྱབ་པ་མི་འཛིན་ཏེ། ཞག་མི་བྱབ་ཅེ་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ལེགས་པར་བཤད།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། ཉིན་མཆན་རིང་བྱུང་དུ་འགྱུར་པའི་དུས་ཡོད་དེ། དབྱར་ཆེ་

བ་གཉིས་པ་སྟོན་ཉིན་མཆན་མཉམ་པ་འབྱུང་། དགུན་ཆེ་བ་བཞི་པ་ལ། དཔྱིད་ཉིན་
མཆན་མཉམ་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཇི་ཙམ་གྱིས་ཉིན་མཆན་རིང་ཐུང་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན།
ཉིན་མཆན་རིང་བ་ཐང་གཅིག་གོ། །ཞེས་སོ། །ངག་དོན་ནི། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཐང་
གཅིག་རེས་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཐང་གཅིག་གི་ཆད་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཉིན་ཞག་གཅིག་
ལ་དགུ་བརྒྱུ་དགོས་པའི་ཆ་གཅིག་ལ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཉི་མ་སྟོ་བྱང་དུ་བགྱོད་
པའི་ཆེ་མཐར་ཐུག་པ་ན་རིང་ཐུང་གྲང་དྲོར་འགྱུར་བ་འདིའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན།
ཉི་མ་སྟོ་བྱང་འགྲོ་ཆེའོ། །ཞེས་ཏེ། ཁ་ཅིག་། འཛམ་གླིང་གི་སྟོ་ཆུང་བ་རྒྱ་མཆན་དུ་སྤྲ་
བ་མི་འཐད་དེ། སྤྲ་མི་སྟན་དང་ཁང་བ་གྲུ་བཞི་པའི་ནང་གི་ཉི་མ་ལ་རིང་ཐུང་མེད་པའི་
སྟོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། རི་རབ་ཀྱི་བྱུང་གྱིས་སྤྲིབ་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཉི་མ་ཐུང་
བའི་ཆེ་སྟོ་སྟོགས་ནས་འཆར་བར་འགལ་བའི་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་། མ་བྱ་ཆེན་
མོ་ལས། ^①འཆར་བ་དང་ནི་རུབ་པ་དག། འཁོར་ལོ་མཆོན་ཆ་བཞིན་དུ་རྒྱ། །ཞེས་
གསུངས་པས། མཆོན་ཆའི་འཁོར་ལོ་བཞིན་དུ་རྒྱ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་
གསུངས་པ་ནི། མཆོན་ཆའི་འཁོར་ལོ་འཕངས་པ་བཞིན་དུ། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནམ་
མཁའ་ལ་འཁོར་ཞིང་འགྲོ་བའི་དཔེ་སྟོས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་། སྟོ་བགྱོད་མཐར་ཐུག་པའི་དཔག་ཆད་ཕྱིད་དང་དུག་དང་གཅིག་གི་
བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆ་གཅིག་གི་གླིང་ནས་ཡོལ་ནས་ཕྱིའི་རྒྱ་མཆོའི་སྟེང་ནས་རྒྱ་བས་འོད་
དངོས་^②རྒྱ་མཆོ་ལ་ཕོག། དེའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དགུན་ལུ་^③མ་ལ་སོགས་པའི་ཆུ་དྲོ།
འཕུལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་ཤུགས་དག་པས་ཉིན་མོ་ཐུང་བ་ཡིན། བྱང་བགྱོད་མཐར་ཐུག་པའི་
ཆེ་དཔག་ཆད་ཕྱིད་དུག་དང་གཅིག་གི་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆ་གཅིག་གིས་རྒྱ་མཆོ་ལས་

ཡོལ་ནས་སྒྲིང་གི་སྒྲིང་ནས་རྒྱ་བས་འོད་དངོས་སྒྲིང་ལ་ཕོག། དེའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་སྒྲིང་
ཆད་པ་ཆ་ཞིང་ལུ་མའི་ཚུ་ལ་སོགས་པ་གྲང་།

འཕུལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་ཤུགས་ཞན་པས་ཉིན་མོ་རིང་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེར།

རང་ལན་ནི། སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་ཏེ། རང་འགྲེལ་
ལས།^①ཉི་མའི་འགྲོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལས་འདི་ན་ཉིན་མོ་དང་མཆན་མོ་རྣམས་རིང་ཐུང་དུ་
འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འོ་ན་རྒྱ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་འཕེལ་འགྲིབ་དུ་སྒྲིང་
བའི་རྒྱ་མཆན་གང་ཞེ་ན། ཉི་མ་དང་ནི་ཉི་བ་ལས། །ཞེས་སོགས་ཏེ། རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་དེ་རྒྱ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་དང་ཉི་བ་ལས་རྒྱ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་རང་
གི་གྲིབ་མས་བསྐྱིབས་ཏེ། མི་དྲངས་པར་སྒྲིང་། དེ་དང་རིང་བ་ལས་དྲངས་པར་སྒྲིང་
བའི་ཕྱིར། དཔེར་སྟོན་མེད་དང་ཉི་བ་བཞིན་ནོ། །སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ནི།
རྒྱ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་རྒྱ་ཤེལ་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་དེ་སྒྲིང་བ་ན་ཉི་གང་བ། བེའུ་རྒྱ་ལས་
གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་དེ་སྒྲིང་བ་ན་གནམ་གང་བ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆེ་ན་སྟོང་འོག་
འགྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་གཞན་དུ་སྒྲིང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

རི་རབ་ལ་བཏེན་པའི་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞིའི་གནས་བསྟན་པ་ནི། འདི་ལ་བང་
རིམ་བཞི་ཡོད་དེ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་བཤད། རི་རབ་ལ་རྒྱ་མཆན་མས་
ཡན་ཆད་ལ་བང་རིམ་བཞི་ཡོད། བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་བར་ཐག་དཔག་ཆད་སྟོང་ཐུག་བརྒྱ་
རེ་ཡོད་པར་མཉམ། རྒྱ་ཁྲོན་མས་རིམ་བཞིན་དུ་རི་རབ་ལས་ཕྱིར་དཔག་ཆད་སྟོང་ཐུག་
བརྒྱ་དུག། བརྒྱད། བཞི། གཉིས་ཀྱིས་འཕགས། དེ་བཞི་ལ་མས་རིམ་བཞིན། གཞོད་
སྤྱིན་ལག་ན་རིན་པོ་ཆའི་གཞོང་པ་བརྒྱ་བདུད་ཅིས་བཀང་བ་ཐོགས་པ་དང་། མེ་ཏོག་གི་
ཐྲིང་བ་ཐོགས་པ་དང་། རྒྱན་ཆང་གིས་རྟག་དུ་སྟོས་པའི་རྟག་སྟོས་དང་། རྒྱལ་ཆེན་བཞི་

དང་དེའི་འཁོར་གྱི་ལྷ་རྣམས་གནས་ཤིང་། གསེར་རི་བདུན་ལ་ཡང་རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་ལྷ་
རྣམས་གནས་སོ། །དེ་ཡང་བང་རིམ་སྟེང་མའི་ཤར་ཕྱོགས་ན་རྒྱལ་ཆེན་ཡུལ་འཁོར་
སྤང་གི་ཕོ་བྲང་ཡུལ་འཁོར་སྤང་། ལྷོ་ན་འཕགས་སྤྱེས་ཕོའི་ཕོ་བྲང་འཕགས་སྤྱེས་ཕོ།
རུབ་ན་མིག་མི་བཟང་གི་ཕོ་བྲང་སྤྲོ་ཆོགས་གཟུགས། བྲང་ན་རྣམ་སྲས་ཀྱི་ཕོ་བྲང་ལྷང་
ལོ་ཅན་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་སུམ་ཅུ་ཙ་གསུམ་པའི་གནས་སྟོན་པ་ནི། ལྷན་ཕོའི་ཅེ་ན་སུམ་ཅུ་
གསུམ་། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དོ། །གཞུང་དོན་ནི། སུམ་ཅུ་ཙ་གསུམ་
ཞེས་རྫོང་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རོར་ལྷ་བརྒྱད། དག་ཕོ་བཅུ་གཅིག་། ཉི་མ་བཅུ་
གཉིས་། ཐ་སྐར་གྱི་བྱ་གཞོན་རུ་གཉིས་ཏེ། གཙོ་ཕོ་སུམ་ཅུ་ཙ་གསུམ་མཇུག་ཉེ་དབང་
སོ་གཉིས་བརྒྱ་གྲིན་དང་སོ་གསུམ་ཡོད་པས་སམ། མེ་ཏོག་གི་ཆལ་ལས་སོགས་པ་
འཛུལ་བྱ་སྤྱིང་པ་ལ་བསྐྱུག་ཏུ་རུང་བའི་ལྷ་གནས་མི་འདྲ་བ་སོ་གསུམ་ཡོད་པས་དེ་
རྒྱུད་བྱའོ། །དེང་སང་ལྷ་དབང་གི་མཚན་མི་མཛེས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཞེས་མཆིམས་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསུངས། །

ཞར་ལ་ལྷ་མིན་གྱི་གནས་བཤད་ན། ལུ་མཚམས་མན་ཆད་གྱི་རི་རབ་གྱི་ཕོང་
གསེང་ན་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་ལུ་མཚམས་ནས་དཔག་ཆད་སུམ་བྲི་ན་འོད་ལྷན་གྱི་གྲོང་
བྲིར་ན་ལྷ་མིན་གྱི་དབང་ཕོ་སྤྱ་གཅན་ཡོད། དེ་ནས་དཔག་ཆད་བཞི་སྟོང་ན་སྐར་འབྲེང་
ཅན་གྱི་གྲོང་ན་ལྷ་མིན་གྱི་དབང་ཕོ་མགུལ་འབྲེང་ཡོད། དེ་ནས་དཔག་ཆད་བཞི་སྟོང་ན་
བརྟན་པའི་གྲོང་ན་ལྷ་མིན་གྱི་དབང་ཕོ་རབ་གཞོན་ཡོད། དེ་ནས་དཔག་ཆད་ཉིས་སྟོང་ན་
དབང་ཆེན་གྱི་ས་གཞི་ལ་ཟབ་པའམ་གསེར་ལྷན་ཞེས་བྱ་བའི་གྲོང་ན་ལྷ་མིན་གྱི་དབང་
ཕོ་ཐགས་བཟང་རིས་ཡོད། ལྷ་གནས་རྣམས་གཞན་མཐོ་རིམས་བཞིན་བཟང་ཡང་། ལྷ་

མིན་ནམས་གནས་དམའ་རིམ་བཞིན་བཟང་བ་ཡིན་ནོ། །གསེར་གྱི་ས་གཞི་ལ་གྲོང་
 བྱིར་ལྟ་ན་སྤྱད་གི་དོད་གྲོང་བྱིར་གསེར་ལྟན། ཁང་བཟང་ནམས་རྒྱལ་གྱི་དོད་
 གདམས་པ་ཅན། འདུན་ས་ཆས་བཟང་གི་དོད་ནོར་བཟང་། ཞིང་སྤོངས་འདུའི་དོད་ཅི་
 ཏུ་པ་ཏེ^①། ཡར་མོ་ནིག་གི་དོ་ལེབ་གྱི་དོད་དེ་ལེ་^②བཟང་ཞེས་བྱ་བ། ཆལ་བཞིའི་དོད་
 གུན་དགའ། རབ་དགའ་བ། དགའ་བ། གུན་དགའ་རིགས་གཞིའི་དོད་གུན་དགའ་ཅན་
 སོགས་བཞི། སྤང་ཆེན་རབ་བརྟན་གྱི་དོད་བཟོད་པ་དཀར་པོ། ས་སྤང་བུའི་དོད་ཉི་མེ་
 གངས་བཅེགས་བྱ་བ་ཡོད།

འོ་ན་ལྟ་དང་ལྟ་མིན་འཐབ་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ལྟ་ནམས་ལྟ་མིན་གྱི་བྱ་
 མ་འདོད། ལྟ་མིན་ནམས་ལྟའི་བདུད་ཅི་འདོད་ཅིང་། ལྟའི་དཔལ་འབྱོར་ལ་སྤྲུག་དོག་
 པས་པན་ཚུན་འཐབ། དེ་ལྟར་འཐབ་སྟམ་ན། ལྟ་མིན་ནམས་རི་རབ་གྱི་ཁང་གསེང་ནས་
 གསེར་དངུལ་མན་ཤེལ་བེད་རྒྱ་གོ་གྲོན་ཏེ་འཆས་པ་ན། དམག་གི་བེར་གྱིས་བརྒྱ་བྱིན་
 གྱི་གདན་མན་ཆད་འགྲུལ་བས་དམག་འོང་བར་ཤེས་ཏེ། དང་པོ་སྤྱད་དཀར་སྤྱོད་གས་ལ་
 དགའ་བ་ནམས་དང་འཐབ། དེས་མ་ཐུབ་ན། རྒྱ་མཆན་ནས་ཡར་ཐོན་ཏེ། རྒྱ་འབྲུལ་
 གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འཕགས་ནས་བང་རིམ་གྱི་ལྟ་ནམས་དང་འཐབ། དེའི་ཆེ་ལྟ་གནས་
 གསལ་བར་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་སྤྱད་གཅན་འཛིན་གྱི་ལག་པས་ཉི་ཟླའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྱོད་
 པར་བྱེད། རྒྱལ་པམ་ཡོད་པ་ཡང་འདོད་ལྟ་འོག་མའི་བདེ་སྤྱོད་འཇམ་བུ་སྤྱོད་པའི་མའི་
 དགོ་སྤྱོད་ལ་རག་ལས་པས་ལྟ་ནམས་སྤྱོད་ཡང་ཡང་སྤྱུལ། འཇམ་བུ་སྤྱོད་པ་དགོ་བ་
 སྤྱོད་པ་ཤས་ཆེན་ལྟ་ནམས་ངང་གིས་རྒྱལ་ཞིང་བདེ། མི་དགོ་བ་སྤྱོད་པ་ཤས་ཆེན་ལྟ་
 མིན་རྒྱལ་ལོ། །དེའི་ཆེ་ནམ་སྤྱོད་གྱིས་རི་རབ་ལ་ངལ་གསོ་ཞིང་འཐབ། གཞོད་སྤྱོད་
 ངལ་སོས་པོ་ཞེས་བྱ་བ། ཅུ་གསུམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ། ལུས་རྒྱང་བས་ལུས་ངན་པོ་འམ་འདི་

ལྷ་བྱས་ཀྱང་བདག་ལ་འཐབ་རྒྱས་པ་ཞེས་སྒྲིག་པས་ལུས་ངན་པོར་གྲགས། གལ་ཏེ་དེ་
 དག་གིས་མ་ཐུབ་ན། རྒྱལ་ཆེན་བཞི་སྐུ་ཅུ་ཅ་གསུམ་དུ་བྲིན་ཏེ། ཀོ་ཁུ་ཤི་ཀ་མཁེན་
 བར་མཛོད་ཅིག་ཅིས་གསོལ་བས། བརྒྱ་བྲིན་གྱིས་བཀའ་བསྐྱོས་ཏེ། ལྷ་རྣམས་རྩལ་
 འགྱུར་གྱི་ཆལ་དུ་བྲིན་ནས་འཐབ་པར་མོས། སྤང་ཆེན་རབ་བརྟན་གྱིས་བརྒྱ་བྲིན་གྱི་
 བསམ་པ་ཞེས་ཏེ། མགོ་བོ་སྐུ་ཅུ་ཅ་གསུམ་སྐུ་ལ་ཏེ། གཡས་ན་དབང་པོ་བརྒྱ་བྲིན།
 གཞན་རྣམས་ལ་ཉེ་དབང་རེ་རེ། རྩལ་དུ་ལྷ་རྣམས་ཞོན་ནས། གྲོང་བྲིར་ལྷ་ན་སྐྱུ་ག་
 རས་ཐོན་ཏེ། རི་རབ་གྱི་རྩལ་གྱི་སྤྲོད་དུ་འཐབ། ལྷ་མིན་རྣམས་གྱིས་རི་འཕེན་པ་བརྒྱ་
 བྲིན་གྱི་དོ་རྗེས་དུམ་བུར་བཅོམ། རོལ་མཆོར་ལྷུང་བས་སློག་ཆགས་མང་པོ་ཞི་བས་
 རྒྱ་མཆོད་མར་པོར་འགྲོ། ལྷ་འི་མགོ་བོ་དང་སྤྲོད་པ་ཆད་ན་འཆི། ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་
 བཅད་ཀྱང་མི་འཆི་ཞིང་སྤྲོད་ཡང་སྤྲོད། ལྷ་མིན་རྣམས་མི་བཞིན་དུ་གནད་དུ་ཕོག་ན་
 འཆི་རོ། །ལྷ་པམ་ན་གྲོང་བྲིར་ལྷ་ན་སྐྱུ་ག་དུ་བསྐྱུས་ནས་སློབ་ཅད་དེ་སྤོང། ལྷ་མིན་པམ་
 ན་གསེར་གྱི་ས་གཞིའི་སྤྲོད་དུ་མཆོ་ཀུན་སྤང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཞི་བ་དང་ཡན་ལག་ཆད་པ་
 སོགས་གྱི་གཞུགས་བརྟན་ཤར་ཏེ། དམག་མ་སྤེལས་པའི་སྤྲོད་པོ་དུ་བྱ་ངན་དཔག་
 མེད་འབྱུང་བར་གསུངས་ཏེ། དཀོན་མཆོག་ཏེ་ལའི་གཞུངས་ལས། ❶ དང་བའི་མཆོ་ལ་
 ཡན་ལག་བཞི་པའི་དམག་ །དེ་དག་སོ་སོར་རང་གི་གཞུགས་བརྟན་མཐོང་། །རལ་གྱི་
 མདའ་ཆེན་གཞུ་དང་མདའ་རྣམས་དང་། །གོ་གྲོན་བཞིན་དང་ཐོག་པ་བཅས་སུ་
 མཐོང་། །གང་གི་གཞུགས་གང་གནས་གང་ཆགས་ཆད་གང་། །དེ་དང་དེ་དག་ད་ལྟར་
 རྒྱལ་དུ་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས། ❷

ལྷ་མིན་གྱི་མཆོན་ཆ་བཞི་ཞེས་པ། རལ་གྱི། མདའ་ཐུང་། འཕང་མདའ་། མདའ་
 གཞུ་ལོ། །ལྷ་འི་དབྱུང་ཆོགས་བཞི་ཞེས་པ། ཏེ་པ། སྤང་པོ་ཆེ། ཞིང་ཏ། དབྱུང་བུ་རྩུང་།

ངོ་། །གཉིས་པས་ལམ་འབྲེལ་བའི་ལྷ་གནས་ནི། དེ་སྟོང་ལྷ་རྣམས་གཞལ་མེད་
ཁང་། །ཞེས་གསུངས། ས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ལྷ་གནས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འཐབ་བྲལ་
ནས་འོག་མིན་གྱི་བར་གྱི་ལྷ་རྣམས་གྱི་གཞལ་མེད་ཁང་ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་
ཕྱིར། འདི་ནས་ལྷ་མིན་དང་འཐབ་པ་དང་བྲལ་བས་འཐབ་བྲལ་ཞེས་བྱའོ། །དགའ་ལྡན་
དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ནི་བླ་པ་ཉེར་གཞག་ལས། ཐོས་པ་མང་དང་ཆོས་འཛིན་དང་། །ཞེས་
རབ་ལྡན་ཞིང་ཐར་པ་འདོད། །ཡོན་ཏན་རྣམས་ལ་དགའ་བའི་མི། །དེ་རྣམས་དགའ་
ལྡན་ཉེ་བར་འགོ་ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་དེ་དག་གི་སྒྲིས་པ་ནི། །འདོད་པ་སྦྱོང་པ་བྱུག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་
ཀང་པ་གསུམ་གྱིས་བཤད། ལྷའི་བྱ་བུ་མོ་སྐྱེ་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། གྱིས་པ་ལོ་ལྷ་ལོན་པ་
ནས། །ཞེས་སོགས་ཀང་པ་བཞེས་བཤད། ལྷ་གནས་རྣམས་གྱི་བར་ཐག་གི་ཆད་སྟོན་
པ་ནི། གནས་ནས་གནས་འོག་རི་སྤྱིད་པ། །ཞེས་སོགས་ཀང་པ་གཉིས་གྱི་དག་དོན་ནི།
བར་ཐག་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འཇམ་བུ་སྤྱིང་ནས་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་གྱི་བར་ལ་ཅི་ཅམ་
ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་ནས་འཐབ་བྲལ་གྱི་བར་ལ་ཡོད་པ་ནས། འཇམ་
བུ་སྤྱིང་ནས་འཐབ་བྲལ་གྱི་བར་ལ་རི་ཅམ་ཡོད་པ་ལྟར་ཤིན་དུ་མཐོང་ནས་འོག་མིན་གྱི་
བར་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་མདོ་ལས། སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་
གསུངས་པ་དེ་རི་ལྷ་བྱ་སྟུང་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། སྤྱིང་བཞི་པ་དང་ཉི་ཟླ་དང་། །ཞེས་
སོགས་ཀང་པ་བརྒྱད་གྱི་དག་དོན། སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་བཞག་ཏུ་ཡོད་
དེ། སྤྱིང་བཞི་པ་སྟོང་ནས་ཆངས་པའི་འཛིག་ཏེན་སྟོང་དང་ལྡན་པའི་འཛིག་ཏེན་གྱི་
ཁམས་དེ་སྟོང་སྐྱེ་བུ་དེ་སྟོང་དང་པོའི་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་ཡིན། སྟོང་དང་པོའི་འཛིག་
ཏེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ལ་སྟོང་བར་མའི་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་སུ་འཛོག། །དེ་སྟོང་ལ་སྟོང་

གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་སུ་འཛོག་པའི་བྱིར། དེ་གསུམ་པོ་དེ་
ཡང་སྤྱི་རིམ་བཞིན་དུ་འབྱུང་འཛིག་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དུས་མཉམ་དུ་འཛིག་ཅིང་དུས་
མཉམ་དུ་འབྱུང་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཞར་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་ཆད་བཞད་པ་ལ། ལུས་ཆད། ཆེ་ཆད་
གཉིས། དང་པོ་ནི། ངན་སོང་གསུམ་གྱི་ལུས་ཆད་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པས་མ་བསྟན་པའི་བྱིར། དེས་ན་མི་རྣམས་
གྱི་ལུས་ཆད་སྟོན་པ་ནི། འཇམ་བུ་གླིང་པ་རྣམས་གྱི་ཆད། ། ཅེས་སོགས་རྟེན་པ་
བཞིའི་ངག་དོན་ནི། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཆེ་ལོ་བརྒྱ་བའི་དུས་གྱི་འཇམ་བུ་གླིང་པའི་
མིའི་ལུས་ལ་རང་ཁྱེད་བཞི་པ་དང་། སལ་ཆར་བྱེད་དང་བཞི་པ་ཡོད། ལུས་འཕགས་
པོའི་མིའི་ལུས་ལ་ཁྱེད་བརྒྱད། བ་ལང་སྟོད་པའི་མིའི་ལུས་ལ་བཅུ་དྲུག ། སྤྱི་མི་སྟོན་པའི་
མིའི་ལུས་ལ་སོ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།

འདོད་ལྟ་དྲུག་གི་ལུས་ཆད་སྟོན་པ་ནི། འདོད་དང་ལྡན་པའི་ལྟ་ཡི་ལུས། ། ཞེས་
སོགས་རྟེན་པ་གསུམ་གྱི་ངག་དོན་ནི། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་ལ་
རྒྱང་གྲགས་བཞི་ཆ་ནས་རྒྱང་གྲགས་བཞི་ཆར་རེ་སྟེད་པས། གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་
ལ་རྒྱང་གྲགས་བྱེད་དང་གཉིས་གྱི་བར་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཟུགས་ཁམས་པའི་ལྟ་རྣམས་གྱི་ལུས་ཆད་སྟོན་པ་ནི། གཟུགས་ཅན་དང་པོ་
དཔག་ཆད་བྱེད། ། ཅེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་ངག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཆངས་
རིས་པ་ལ་དཔག་ཆད་བྱེད། མདུན་ན་འདོན་ལ་དཔག་ཆད་གཅིག ། ཆངས་ཆེན་ལ་བྱེད་
དང་གཉིས། དེའི་ལྟ་ཆད་མེད་འོད་ཡན་ཆད་ལ་འོག་མ་འོག་མ་ལས་གོང་མ་གོང་མ་
ཉིས་འབྱུར་སྟེད་ནས་སྟོན་མེད་ལ་དཔག་ཆད་བརྒྱ་དང་ཉེར་བརྒྱད་དུ་འབྱུར་བ་ལས་

གསུམ་དོར་ནས་དཔག་ཆད་བརྒྱ་དང་ཉེར་ལ། དེ་ཡན་ཆད་འོག་མ་ལས་གོང་མ་ཉིས་
འགྲུར་དུ་བསྐྱར་ནས་འོག་མིན་པ་ལ་དཔག་ཆད་ཁྱི་རྩ་གསུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མི་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་སྟོན་པ་ནི། སྐྱ་མི་སྟན་ན་ཆེ་སྟོང་
སྟེ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་ངག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྐྱ་མི་སྟན་པས་རང་
ལོ་སྟོང་ཐུབ། བ་ལང་སྟོང་པས་ལྷ་བརྒྱ། ལུས་འཕགས་པོས་ཕྱེད་དང་སུམ་བརྒྱ།
འཇམ་བུ་སྐྱིད་པའི་ཆེ་ཆད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་ཏེ། སྟོན་ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་ཐུབ་
པའང་བྱུང་། མཐར་ལོ་བརྒྱ་ལ་ངེས་མཐའ་བྱེད་པ་དགོས་པའང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
འདོད་ལྷ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་ཆེ་སྟོན་པ་ནི། མི་རྣམས་ཀྱི་ལོ་ལྷ་བརྒྱ་ལ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་
ལྷའི་ངག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མི་ལོ་ལྷ་བརྒྱ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་དེ་སུམ་ཅུ་ལ་
ཆེ་བ་དེ་བརྒྱ་གཉིས་ལ་ལོར་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་པས་ལོ་ལྷ་བརྒྱ་ཐུབ། དེ་
བཞིན་དུ་འོག་མ་འོག་མ་ལས་གོང་མ་གོང་མ་ལོ་ཉིན་ཞག་ཆེ་བ་ཆེ་ཆད་ཉིས་འགྲུར་
དུ་འགྲུར་བས་རང་ལོ་སྟོང་། ཉིས་སྟོང་། བཞི་སྟོང་། བརྒྱད་སྟོང་། ཁྱི་རྩ་གསུལ་
གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་པས་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ལྷ་གོང་མ་ལྷ་ལ་ཉི་ཆེ་མེད་ཀྱང་
ཉིན་མཆན་གྱི་ཐ་སྟོང་ཡོད་དེ། མེ་ཏོག་ཁ་ཕྱེ་བུམ། བྱ་སྐྱད་འབྱིན་མི་འབྱིན། གཉིད་
སངས་བྱོ་ལ་ཉིན་མཆན་དུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར།

ཞར་ལ་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་ཆེ་ཆད་བཤད་ན། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་དབང་པོ་སྐྱ་གཅན་
གྱིས་མི་ལོ་ལྷ་བརྒྱ་ལ་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་རང་ལོ་སྟོང་ཐུབ། མགུལ་འཕྲེང་དང་།
བརྟན་པས་མི་ལོ་རྩ་བརྒྱ་ལ་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་རང་ལོ་རྩ་གསུལ་སྟོང་ཐུབ། མེ་
ཏོག་འཕྲེང་གིས་མི་ལོ་བདུན་བརྒྱ་ལ་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་རང་ལོ་བདུན་སྟོང་ཐུབ་
པར་བརྟན་པ་ཉེར་གཞག་ལས་གསུངས་སོ། །

གཟུགས་ཁམས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་སྟོན་པ་ནི། གཟུགས་ཅན་ཉིན་
མཆན་མེད་ཆེ་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན་ནི། དེ་ན་ཉིན་མཆན་མེད་
ཀྱང་རང་ལུས་གཞུང་པའི་བསྐྱེད་པའི་གངས་ལས་ཆེ་ཆད་ཉོགས་པར་བྱ་སྟེ། གཟུགས་
ཅན་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་བྱེད། །དེ་ཡི་གོང་མ་བྱེད་བྱེད་སྟེ། །འོད་ཚུང་རྣམས་ཀྱི་ལྷག་
ཡན་ཆད། །ཆེ་ནི་ཉིས་འགྲུར་ཉིས་འགྲུར་སྟེ། །སྟོན་མེད་བསྐྱེད་པ་གསུམ་དོར་
རོ། །ཞེས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་བྱེད།

གཟུགས་མེད་པའི་ཆེ་ཆད་སྟོན་པ་ནི། གཟུགས་མེད་བསྐྱེད་པ་སྟོང་ཐག་
ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། གཟུགས་མེད་དང་
པོ་བསྐྱེད་པ་ཉི་ཁྲི་སྟེ། གཉིས་པ་བཞི་ཁྲི། གསུམ་པ་དྲུག་ཁྲི། སྟོན་ཅེ་བས་བརྒྱད་ཁྲི་
ཐུབ་པའི་བྱེད། དེས་ན་འོད་ཚུང་ནས་སྟོན་ཅེ་འེ་བར་གྱི་ཆེ་ཆད་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་དེ་བསྐྱེད་
ཆེན་ཞེས་བར་བསྐྱེད་པ་བརྒྱད་ཏུ་ལ་བསྐྱེད་པར་བཞག་པ་དེ་ཡིན། དེའི་འོག་མ་གཟུགས་
ཅན་དང་པོ་གསུམ་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་དེ་བསྐྱེད་ཆེན་ཀྱི་བྱེད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱས་
པ་ཡིན་ཏེ། བར་བསྐྱེད་པ་བཞི་བརྒྱ་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱས་པའི་བྱེད། འོད་ཚུང་ནས་བཟུང་
བསྐྱེད་ཆེན་ཏེ། །འདི་ཡི་འོག་མ་བྱེད་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

དེས་ན་གོ་བདེ་བར་བཅུས་ན། ཆངས་རིས་པའི་བར་བསྐྱེད་ཉི་ལྷུ། མདུན་ན་
འདོན་པའི་བཞི་བརྒྱ། ཆངས་ཆེན་པའི་དྲུག་ཏུ་ཞེས་གསུངས་པ་དྲུག་ཏུ་དང་ཉི་བས་དྲུག་
ཏུ་གསུངས་ཀྱི་བར་བསྐྱེད་པ་དགུ་ལས་མེད་དེ། འདི་ག་ཉིན་ཆགས་པའི་འོག་མ་སྟེས་
ནས་སྟོན་འདི་ག་པའི་གང་དུ་ཉི་འཕོས་པའི་བྱེད། ཆད་ཐུང་བརྒྱད་ཀྱི་ཆེ་ཆད་སྟོན་པ་
ནི། ཡང་སོས་ལ་སོགས་དྲུག་རིམ་བཞིན། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བྱེད་དང་དྲུག་གི་དག་
དོན། ཡང་སོས་ལ་སོགས་པའི་དང་པོ་དྲུག་རིམ་བཞིན་དུ་འདོད་ལྷ་དྲུག་གི་ཆེ་དང་ཉིན་

ཞག་མཉམ་ལ་དེས་བཞོད་པའི་འདོད་ལྟ་དྲག་དང་ལོ་གངས་འབྲ་བར་ཐུབ་པའི་ཕྱིར།
 རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་ཆེ་རངས་པོ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་། དེ་སུམ་ཅུ་ལ་ཆེ་བ། དེ་བཅུ་གཉིས་
 ལོར་བྱས་པའི་ཡང་སོས་པས་རང་ལོ་ལྷ་བརྒྱུ་ཐུབ་པ་སོགས་ནས་རབ་ཏུ་ཆ་བས་བར་
 བསྐྱལ་བྱེད། མནར་མེད་པས་བར་བསྐྱལ་གཅིག་ཐུབ་པའི་ཕྱིར།

དུད་འགྲོའི་ཆེ་ཆད་སྟོན་པ་ལ། དུད་འགྲོ་རྣམས་ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་ཕྱེད་དང་
 གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དུད་འགྲོ་མཆོག་ཏུ་ཆེ་རིང་བས་བར་བསྐྱལ་
 གཅིག་ཐུབ། ཐུང་བ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཡི་དྲགས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་སྟོན་པ་ལ།
 ཡི་དྲགས་རྣམས་ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་ཕྱེད་དང་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
 མིའི་ཆེ་བ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས། དེ་སུམ་ཅུ་ལ་ཆེ་བ། དེ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོར་བྱས་
 པའི་རང་ལོ་ལྷ་བརྒྱུ་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། བཤེས་སྤྱིང་ལས། ^①ལྷ་སྟོང་དག་དང་ཁྱིམ་ཡང་འཆི་
 མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་། གང་དཔྱལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆེ་ཆད་སྟོན་པ་ནི།
 ཉིལ་སྤངས་ནང་ནས་ལོ་བརྒྱ་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་བཞིའི་ངག་དོན། མ་ག་རྩའི་
 བྱའི་ཉིལ་ཁལ་བརྒྱད་ཅུ་ཞོང་བའི་ཉིལ་སྤངས་ཉིལ་གྱིས་བྱར་བྱར་བཀའ་བའི་ནང་ནས་མི་
 ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་ནས་ཉིལ་རེ་རེ་སྤང་བས་ཉིལ་དེ་བྱད་པ་ན་ཅུ་བྱར་ཅན་གྱི་ཆེ་ཆད་ཡིན།

གང་དཔྱལ་བདུན་ནི་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཉིལ་ཁལ་ནི་ཤུ་ཉི་ཤུས་བསྐྱར་
 ཉེ། སྤར་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་ཆེ་ཆད་དེ་དག་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཐུབ་པར་ངེས་སམ་ཞེ་ན། སྤྲ་
 མི་སྟན་མ་གཏོགས་པ་ན་བར་མ་དོར་འཆི་བ་ཡོད། སྤྲ་མི་སྟན་ན་མེད། སྤྲ་མི་སྟན་མ་
 གཏོགས་པར་འཆི། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ཆད་དེ་དག་ཅོམ་གཞི་དང་ཅོམ་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཅོམ་གཞི་ནི།
 གཟུགས་མིང་དུས་མཐའ་རྣམས་ཡིག་དང་། །སྐད་ཅིག་སྤར་བ་ཅེས་ཉེ། ཅོམ་གཞི་བཞག་

ཏུ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་རྩལ་སྤྲ་རབ། དཔག་ཚད། རྒྱུ་གྲགས་སོགས་
 ཀྱི་ཚུམ་གཞི། མིང་གི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡི་གེ། གློ་ཀ་རབ་བྱེད་བསྟན་བཅས་
 ཀྱི་ཚུམ་གཞི། ཏུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ལོ་བསྐྱལ་བ་སོགས་ཀྱི་
 ཚུམ་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་བསགས་པ་ལས་དཔག་ཚད་ཀྱི་བར་དུ་འབྱུག།
 གཉིས་པ་བསགས་པ་ལས་གློ་ཀ་སོགས་འབྱུག། གསུམ་པ་བསགས་པ་ལས་ལོ་
 སོགས་འབྱུག་པའི་བྱིར། ཚུམ་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། རྩལ་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་
 བྱེད་དུག་ལས། དཔག་ཚད་སོགས་ཚུམ་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རྩལ་སྤྲ་རབ། རྩལ་
 ཐུག་ཏུ་གས་རྩལ། རྩལ་རྩལ། རི་བོང་གི་རྩལ། ལུག་རྩལ། སྤང་རྩལ། ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ།
 སྤོ་མ། ཞིག་ནས། སོར་ཆེགས་ནམས་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་བདུན་ལ་བྱི་མ་རེ་རེར་ཅི། སོར་མོ་
 ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ཁྱ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་འདྲ་དོན་ནི། སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ཁྱ་
 གང་། ཁྱ་བཞི་ལ་གཞུ་འདོམ་གང་། གཞུ་འདོམ་ལྟ་བུ་ལ་རྒྱུ་གྲགས། རྒྱུ་གྲགས་
 གཅིག་གོང་ལས་འཕགས་པའི་གནས་ལ་དགོན་པར་འཛོག། རྒྱུ་གྲགས་བརྒྱད་ལ་
 དཔག་ཚད་དུ་བཅུ་^①བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ལོ་བསྐྱལ་བ་སོགས་ཚུམ་ཚུལ་ནི། སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལ། །ཞེས་སོགས་
 རྒྱུ་པ་བདུན་གྱི་དག་དོན་ནི། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཏུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་
 ལ་དེའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག །དེ་དུག་ཏུ་ལ་ཐང་གཅིག །ཐང་གཅིག་སུམ་ཏུ་ལ་ཡུད་ཅམ།
 ཡུད་ཅམ་སུམ་ཏུ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག །དེ་སུམ་ཏུ་ལ་ལྷ་བ་ཞག་མི་ཐུབ་དོར་བ་དང་
 བཅས་པའི་ལྷ་བ་བཏུ་གཉིས་ལ་ལོར་ཅི་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོ་ན་བསྐྱལ་བ་ལ་དུ་ཡོད་ཅི་
 ན། བསྐྱལ་བ་ནམ་པ་མང་བཤད་པ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། བསྐྱལ་བ་ལ་ལྟ་ཡོད་དེ།
 འཛིག་པའི། ཞིག་ནས་འདུག་པའི། ཆགས་པའི། གནས་པའི། བསྐྱལ་ཆེན་ནམས་སུ་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བཞི་རེ་རེ་ལ་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུར་ཡོད། བསྐལ་ཆེན་ལ་བར་བསྐལ་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད་དོ། །

འཛིག་པའི་བསྐལ་པ་སྟོན་པ་ནི། འཛིག་པའི་བསྐལ་པ་དཔྱལ་བ་ཡི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མནར་མེད་དུ་སེམས་ཅན་གསར་སྐྱེ་མེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཆངས་པའི་གཞལ་མེད་ཁང་སྟོང་གི་བར་དེ་མེས་འཛིག་པའི་བསྐལ་པ། སྤྲ་མ་ནས་བཟུང་སྟེ། འོད་གསལ་གྱི་གཞལ་མེད་ཁང་སྟོང་གི་བར་དུ་ཆུས་འཛིག་པ། དག་རྒྱས་གྱི་གཞལ་མེད་ཁང་སྟོང་གི་བར་རྒྱུ་གིས་འཛིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཆགས་པའི་བསྐལ་པ་སྟོན་པ་ནི། ཆགས་པ་དང་པོའི་རྒྱུ་ནས་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འོག་གཞི་རྒྱུ་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། མནར་མེད་དུ་སེམས་ཅན་གཅིག་གསར་དུ་སྐྱེས་པའི་བར་ལ་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུ་ཡོད། དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གནས་པའི་བསྐལ་པ་སྟོན་པ་ནི། བར་གྱི་བསྐལ་པ་དཔྱལ་བེད་ནས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བརྒྱད་དེ། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་ཐུབ་པ་བརྒྱད་ཁྲིར་གྱི་བ་ལས་ཆགས་པའི་གཞལ་རྫོགས། གནས་པའི་འགོ་ཚུགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཆེ་ལོ་བཅུ་པའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ལ་ཐུག་པའི་བར་ལ་བར་བསྐལ་གཅིག་ཡོད། དེ་ལ་དུས་གྱི་ཡ་ཐོག་རིང་མོ་བེད། དེ་ནས་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་དུ་ཡར་སྐྱེ་བཅུའི་བར་དུ་མར་གྱི་བ་ལ་རེ་རེ་ལ་བར་བསྐལ་རེ་རེར་བྱས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་བར་གྱི་ཐུག་པ་བཅོ་བརྒྱད་བེད། དེ་ནས་ཆེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་དུ་ཡར་འཕེལ་བ་ལ་བར་བསྐལ་གཅིག་ཡོད། དེ་ལ་མར་གྱི་མ་ཐོག་རིང་མོ་བེད། དེ་ལྟ་བུའི་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུ་ལ་གནས་པའི་བསྐལ་པར་བཅི་^①བའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཐོག་

མཐའི་རྒྱུ་བ་དེ་དང་བར་གྱི་ཁྱུ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི། ལོ་ཇི་སྟེང་རེ་ལ་འཕེལ་འགྲིབ་
བྱེད་མཉམ་ན་དག་སྟེང་སྟེང་པ་སོགས་ཆེ་ཆུང་གིས་ཡིན་ཞིང་། སོ་སྟེས་བས་མ་
བྱ་མ་ཡིན་པའི་གནས་ཡིན་གསུངས།

ཞར་བྱུང་ལ་བསྐྱལ་ཆེན་གྱི་ཞར་བྱུང་དང་། འཇིག་བསྐྱལ་གྱི་ཞར་བྱུང་ངོ་། །
དང་པོ་ནི། བསྐྱལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོགས་གཉིས་བསགས་པ་ལས་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འབྱུང་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། དེ་གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་
སངས་རྒྱས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་བ་བྱེད་དང་གཉིས་གསུངས། འོ་ན་སངས་རྒྱས་དེ་
ཡར་འཕེལ་དང་མར་འགྲིབ་གང་ལ་འབྱུང་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ། མར་ནི་འགྲིབ་པ་
ཡི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་བ་བྱེད་དང་གཉིས་གསུངས། རང་རྒྱལ་དག་བཅོམ་འབྱུང་བའི་
དུས་སྟོན་པ་ལ། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་གཉིས་ཀ་ལ། །ཞེས་གསུངས། བསེ་རུ་ལྟ་
བུའི་རང་རྒྱལ་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱ་སྟོན་པ་ལ། བསེ་རུ་བསྐྱལ་པ་བརྒྱ་ཡི་
རྒྱས། །ཞེས་གསུངས། འཁོར་ལོས་སྐྱར་རྒྱལ་འབྱུང་བའི་དུས་སྟོན་པ་ནི། འཁོར་
ལོས་སྐྱར་བ་འབྱུང་བ་ནི། །ཞེས་སོགས་གཉིས་གསུངས།

འོ་ན་འཁོར་ལོས་སྐྱར་རྒྱལ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྷགས་
འཁོར་ལོ་ཅན། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན་དེས་སྒྲིང་བཞི་ལ་དབང་བྱེད་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། དེ་
དག་སྒྲིང་གཅིག་སྒྲིང་གཉིས་དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་བ་བྱེད་དང་གཉིས་གསུངས། འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་གཅིག་ཉིད་དུ་འཁོར་ལོས་སྐྱར་རྒྱལ་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་གཉིས་གཅིག་ཅར་དུ་མི་
འབྱུང་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། ལྟ་ཅིག་གཉིས་མིན་སངས་རྒྱས་བཞིན། །ཞེས་གསུངས།
འཁོར་ལོས་སྐྱར་རྒྱལ་བཞི་པོ་དེས་པ་རོལ་པོ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི།
པས་བསྐྱར་རང་འགོ་གཡུལ་བཤམས་དང་། །ཞེས་སོགས་གཉིས་གསུངས། ཐུབ་དབང་

གི་མཆན་དང་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་མཆན་གྱི་བྱང་པར་སྟོན་པ་ལ། ཐུབ་མཆན་ཡུལ་ན་
གནས་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་གཉིས་གསུངས། དེ་ནམས་ཀྱི་དོན་ནི་ཉོགས་སྒྲ་ལ།

འོ་ན་ཡ་ཐོག་རིང་མོའི་འགྲིབ་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་སྟུང་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ། སྒྲར་བྱང་
སེམས་ཅན་གཟུགས་ཅན་བཞིན། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་དུག་གི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན་གཞུང་
དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། བསྐྱལ་པ་དང་པོའི་མིའི་གནས་ཚུལ། དེ་འགྲིབ་ཚུལ། མི་
རིགས་བཞི་པོ་རི་ལྟ་བུ་བྱང་ཚུལ། འགྲིབ་པའི་མཐར་རི་ལྟ་བུ་བྱང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི།
བསྐྱལ་པ་དང་པོའི་མི་ནམས་གཟུགས་ཁམས་པའི་ལྟ་བཞིན་དུ་གནས་ཏེ། དཔག་མེད་
ཐུབ་པའི་དུས་སུ་མི་རིགས་བཞི་དང་ཉི་ལྔ་སོགས་མེད། དེ་མེད་པས་ཉིན་མཆན་གྱི་ཐ་
སྟོན་མེད། རང་འོད་ཀྱི་སྒྲར་བའི་བྱ་བ་བྱེད། ཐོ་མོའི་མཆན་མ་མེད་པས་སྐྱེས་པ་དང་
བྱད་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་མེད། དེ་མེད་པས་མང་^①མི་མཐུན་པ་དང་མངལ་སྐྱེས་སོགས་མེད་པས་
རྩལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་ཁོ་ན་ཡིན། བན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་དགལ། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་
བཙུན་ཅིང་བཟང་། རྩལ་སྤུལ་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་སོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་སའི་སྟེང་དུ་གནས་པའི་བཙུན་ཅིས་པ་ཁ་དོག་དམར་
སེར་རོ་སྒྲར་ཅི་མ་སྒྲོལ་བ་ལྟ་བུ་ཆགས་པ་དེ། རོ་ལ་བརྒྱུ་ཆགས་ཅན་གཅིག་གིས་
མཚུབ་མོས་སྒྲངས་ཏེ་བྱངས་པས་རོ་ལ་ཆགས་ཤིང་སྟེད་པར་གྱུར། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་
དག་གིས་ཀྱང་བྱས་པས་སྟེད་པའི་དབང་གིས་ལུས་ཀྱི་རྩལ་སྤུལ་དང་འོད་རྒྱལ། ལུས་
ལ་སྤྱི་བ་དང་མཁྱང་བ་ཞུགས། ཐུན་པར་གྱུར་པ་ན་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ཀྱི་
དབང་གིས་ཉི་ལྔ་བྱང་བས་ཉིན་མཆན་གྱི་ཐ་སྟོན་བྱང་ངོ་། །དེ་ནས་སའི་བཙུན་མང་དུ་
བས་པ་ནམས་ལུས་ངན། ཉུང་བར་བས་པ་ནམས་ལུས་བཟང་བ་ན། བཟང་བས་ངན་པ་
ལ་བརྟེན་ཤིང་ང་རྒྱལ་བྱས་པས་སའི་བཙུན་དེ་རྒྱལ་པར་གྱུར་ཏོ། །ཡང་སའི་ཞག་ཁ་

དོག་ཀ་རའི་མེ་ཏོག་ལྟར་སེར་བ་རོ་སྤང་ཅི་མ་སྒྲོལ་བ་ལྟ་བུ་ལ་ཆགས་ཏེ་བོས་
སོ། །ཡང་སྤར་བཞིན་བྱས་པས་དེ་ཡང་རྒྱབ་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་སྤྱ་གུའི་ཆལ་ཁ་
དོག་ཀ་དམ་ཡུ་གའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ་རོ་སྤང་ཅི་མ་སྒྲོལ་བ་ལྟ་བུ་བྱང་སྟེ། སྤར་བཞིན་
བྱས་པས་རྒྱབ་པར་གྱུར། དེ་ནས་མ་ཚོས་མ་བཏབ་པའི་འབྲས་སྤྱ་ལུ་ཁ་དོག་དང་བྱི་
རོ་སྤྱན་སྤྱམ་ཆོགས་པ་སྤྱབ་མ་དང་ཤུན་པ་མེད་པ། སོར་བཞི་ཙམ་པ་ནང་བཟས་པ་ན་
རྒྱབ་སྟེ། རྒྱབ་བཟས་པ་ན་ནང་སྟེ་བ་བྱང་སྟེ། དེ་ཁམ་བས་རགས་པ་ཡིན་པས་ལོངས་
སྟོང་པས་སྟོགས་མ་རྣམས་འཐོན་པས་ཕོ་མོའི་དབང་པོ་བྱང་སྟེ། སྟེས་པ་དང་བྱང་
མེད་གྱི་ཐ་སྟོང་བྱང་བར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་དེ་དག་གི་ནང་ནས་སྤར་བག་ཆགས་
གོམས་པ་སང་པའི་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་ལོག་གཡེམ་བྱས་པས་མི་དགེ་བ་
བཅུའི་ཐོག་མ་ལོག་གཡེམ་གྱུར་པོ། །དེ་ལ་གཞན་དག་གིས་སེམས་ཅན་སྤྱན་འབྱིན་
པ་འདི་རེ་ཞེས་པ་རྫོག་ཏོར་བས་དེ་སྟོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཁང་ཁྱིམ་བྱང་བར་གྱུར་
ཏོ། །དེས་ན་ལོག་གཡེམ་ཐོག་མ་བྱེད་པའི་མི་དེ་དག་སྟོང་བཟང་བྱིན་དང་རྒྱུད་གཅིག་
གོ། །དེའི་ཆེ་འབྲས་སྤྱ་ལུ་དེ་ནང་བད་པ་ནང་ལེན། རྒྱབ་བད་པ་རྒྱབ་ལེན་པ་ལ། མི་ལེ་
ལོ་ཅན་ཞིག་གིས་སང་བའི་སྤྱ་ལུ་ཡང་དོ་རྒྱབ་སྤངས་ཏེ་གསོག་འཛོག་བྱས། དེ་
ཐབས་བབ་པོ་སྟམ་སྟེ། གཞན་དག་གིས་ཞག་བདུན་ལ་སོགས་པའི་སྤྱ་ལུ་སྟོགས་
གཅིག་ཏུ་སྤངས་པས་བཟས་པ་མངོན་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་ནས་ས་སྟོགས་བགོས། བདག་
གི་སྤྱ་ལུ་བད་ནས་གཞན་གྱི་མ་སྟེན་པར་ལེན་པར་གྱུར་ཏེ་མ་བྱིན་ལེན་བྱང་ངོ། །དེ་
ཡང་དགེ་སྟོང་ནོར་ཅན་དང་རྒྱུད་གཅིག་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེའི་ཆེ་ཞིང་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲོས་སྤྱིངས་པས། མི་རང་བཞིན་
བཟང་བ། སྟོ་ཆད་^❶ལོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་གཅིག་དཔོན་དུ་བསྐྱོས་ལ། དེས་ཉེས་པ་བྱེད་

ན་ཚར་བཅད། ལེགས་པ་བྱེད་ན་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ། དེ་ལ་རང་རང་གི་སྟོན་ཐོག་གི་
 ཐུག་ཆ་རེ་ཡོན་དུ་སྟབས་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཞིང་དཔོན་བསྐོས། དེ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་
 བཟོད་པས་རྒྱལ་རིགས་ཐོག་མར་བྱུང་། དེ་ལྟ་བུའི་མང་པོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་དེ་
 བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་རྒྱུད་གཅིག་པ་ཞིག་གོ། །དེ་ནས་འགའ་ཞིག་བྲིམ་ལས་ཡིད་
 ཕྱིར་སྟོགས་ནས་ནགས་ཁོང་དུ། ཅ་བ་དང་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པས་འཆོ་བ་ན་བྲམ་ཟེ་
 ཞེས་པ་བྱུང་། དེ་ནས་རྒྱ་བ་སོགས་མ་སྦྱིན་ལེན་མི་བྱེད་པར་བྲིམ་དུ་གནས་པ་ལ་
 གཞན་གྱིས་བཀྱར་སྟེ་བྱེད་པ་བྱུང་བས་རྗེ་པོ་ཞེས་བཟོད་པའི་བར་བྱུང་། རྒྱ་བ་གསོད་
 པ་སོགས་སྟོད་པ་ངན་པོ་བྱེད་པ་ལ་དམངས་མོ་ཞེས་བཟོད་པས་དམངས་རིགས་བྱུང་།
 དེ་ནས་རྒྱན་མ་ཆད་པས་གཅོད་པ་ན་བདག་གིས་མ་བརྒྱས་སོ་ཞེས་རྩན་སྦྱས་པས་
 ངག་གི་ཉེས་པ་བྱུང་བོ། །

བཞི་པ་ནི། དེ་ནས་མི་དགེ་བཅུ་ལྷག་པར་སྟོད་པས་ཆེ་རིམ་གྱིས་བྱང་ཞིང་འགྲིབ་
 པར་འགྱུར། ཡོངས་སྟོད་དཔལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱང་རྗེ་ཅུང་དུ་འགྱུར་ཏེ། མཐར་ཆེ་ལོ་
 བཅུ་པ་ལ་ཐུག་པར་འགྱུར་རོ། །ཆེ་ལོ་བཅུ་པའི་སྟབས་སུ་བོངས་ཆོད་སྟོབས་སྟོ་བྲན་པ་
 རྣམས་ཀྱང་འགྲིབ་སྟེ། བུ་མོ་ལྷ་བ་ལྷ་ལེན་པ་བྲིམ་ལ་བཏང་། མདང་སྦྱེས་གྱི་གྱིས་པས་
 མ་ལན། གོས་གྱི་མཆོག་ལྷ་བ། ཟས་གྱི་མཆོག་ཁྲི་ཁོད་^༡། རྒྱན་གྱི་མཆོག་མཆོན་ཆ་
 འབའ་ཞིག་ལ་བྱེད། སྟོགས་མ་ལྷའི་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་བསྐྱལ་པ་འདི་
 ལ་དུས་བཞི་འབྱུང་སྟེ། བསྐྱལ་པ་དང་པོ་བ་རྣམས་དགེ་བཅུ་རྫོགས་པར་སྟོད་པས་
 རྫོགས་ལྡན་གྱི་དུས། དེ་ནས་ལུས་གྱི་མི་དགེ་བ་གསུམ་སྟོང་བའི་བར་ནི་གསུམ་ལྡན་གྱི་
 དུས། དེ་ནས་གསོད་རྒྱ་གཉིས་ཅམ་སྟོང་བའི་དུས་དེ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དུས། དེ་ནས་མི་དགེ་
 བཅུ་ཆར་དར་བའི་དུས་ཅོད་ལྡན་གྱི་དུས་སོ། །

འགྲིལ་པའི་མཐར་ཡང་བསྐྱལ་བ་བར་མ་ཞེས་པ་གསུམ་འབྲུང་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི།
 བསྐྱལ་བ་མཆོན་དང་ནད་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་
 དེ། མཐར་གཅིག་གིས་གཅིག་མཐོང་ན་མི་བཟོད་ཅིང་ཚོད་པར་བྱེད་པས་མཆོན་གྱི་
 བསྐྱལ་བ་ཞག་བདུན་འབྲུང་། དེའི་སྟོན་དུ་ཡམས་གྱི་ནད་གསོ་བར་མི་རུང་བས་ནད་གྱི་
 བསྐྱལ་བ་ཞག་བདུན་ཟླ་བ་བདུན་འབྲུང་། དེའི་སྟོན་དུ་ས་བོན་གཤམ་ཅེའི་ནད་དུ་སྐྱེད་
 པས་གཤམ་ཅེ་བ། རུས་གོང་དཀར་པོ་བསྐྱུས་ཏེ་སྟོལ་ནས་འབྲུང་བས་རུས་གོང་དཀར་པོ་
 བཟས་ཐུར་མས་འབྱེད་ཅིང་། ཐུར་མས་ཅིག་ཁུང་ནས་འབྱུ་བྱས་ཤིང་ཚུལ་སྟོལ་ཏེ་
 འབྲུང་བས་ཐུར་མས་འཆོ་བ་སྟེ། ཟུ་གའི་བསྐྱལ་བ་ཞག་བདུན་ཟླ་བ་བདུན་པོ་བདུན་
 རྒྱུང་བས་བསྐྱལ་བ་ཆར་བྱིན་པར་འབྱུར་བའི་བྱིར་ཏེ། མཛོན་པ་གོང་མ་ལས། ❶ བསྐྱལ་
 པ་བར་མ་ནི་གསུམ་ཏེ། །ཟུ་གའི་བསྐྱལ་བ་བར་མ་དང་། །ནད་གྱི་བསྐྱལ་བ་བར་མ་
 དང་། །མཆོན་གྱི་བསྐྱལ་བ་བར་མའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་འཇིག་བསྐྱལ་གྱི་ཞར་བྱང་སྟོན་པ་ནི། སྟོན་བཅུད་གྱི་འཇིག་རྟེན་
 འཇིག་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་ཅེས་བཤད་པ་ལ། མེ་དང་ཚུ་དང་རྒྱུང་དག་
 གིས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་གསུངས། འཇིག་པ་ན་ལུས་པ་གསུམ་ཞེས་སྟོན་པ་
 ནི། བསམ་གཏན་གཉིས་སོགས་གསུམ་པོ་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་གྱིས་
 བཤད། མེས་བསམ་གཏན་དང་པོ་མན་ཆད། ཚུས་གཉིས་པ་མན་ཆད། རྒྱུང་གིས་
 གསུམ་པ་མན་ཆད་འཇིག་། འཇིག་པའི་ཚུ་མཆོན་སྟོན་པ་ནི། དེ་ཡི་སྟོན་དང་ཆོས་
 མཐུན་བྱིར། །ཞེས་གསུངས། བསམ་གཏན་བཞི་པ་མི་འཇིག་པའི་ཚུ་མཆོན་སྟོན་པ་ལ།
 བཞི་པ་ན་མེད་མི་གཡོའི་བྱིར། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན་བསམ་གཏན་བཞི་པ་རྟག་པར་
 འབྱུར་རོ། །ཞེ་ན། དེ་མི་རྟག་པའི་ཚུ་མཆོན་སྟོན་པ་ལ། མི་རྟག་དེ་ཡི་གཞལ་མེད་

ཁང་། །ཞེས་སོགས་གཉིས་གསུངས། འཇིག་པའི་གོ་རིམ་སྟོན་པ་ལ། མེ་ཡིས་བདུན་ལོ་
ཆུ་ཡིས་གཅིག །ཞེས་སོགས་བཞི་གསུངས། དེ་ནས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་སྤྲོ་ཞིང་། མེས་
འཇིག་ལྔ་བཅུ་ཅ་བྱུག །ཆུས་འཇིག་བདུན། ཆུང་འཇིག་གཅིག་སྟེ། བསྐྱལ་པ་བྱུག་ཅ་
བཞི་ཡིན་པས་དགོ་རྒྱས་ཀྱི་ལྷའི་ཆེ་ཆད་བསྐྱལ་ཆེན་བྱུག་ཅ་བཞི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གདགས་པར་གསུངས་པ་དང་ཡང་འགྲིག་གོ། །གནས་གསུམ་པའི་དཀའ་གནས་
གསལ་བར་བཤད་པའོ། །

གནས་བཞི་པ་ལས་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ། མཚམས་སྒྲུབ་བ་དང་།
ལས་དངོས་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སྒྲིབ་སྒྲོང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན།
ཁྱད་པར་དུ་དེ་དག་གི་བདེ་སྤྱད་སྒྲུབ་སྒྲོལ་གས་པ་དེ་གང་གིས་བྱས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་
པ་ནི། ལས་ལས་འཇིག་རྟེན་སྒྲུབ་སྒྲོལ་སྒྲིབ། །ཞེས་གསུངས། ངག་དོན་ནི། དེ་རྣམས་
ཆོས་ཅན། རྒྱ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་མི་འབྱུང་སྟེ། རང་རང་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་
ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ངོ་བོ་དང་། མདོ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་གྲངས་སོ། །དང་པོ་ལ།
བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། འོ་ན། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ནི་
སེམས་པ་དང་དེས་བྱས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གྲངས། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སོ། །དང་པོ་ནི། རང་དང་
མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ལྷུ་ལ་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་གཟུགས་ཅན་དུ་
དམིགས་པ་དེ། ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བྱེ་བྲག་སྒྲུབ་པས་བཞེད་དེ། དེས་ལས་ལ་
གཟུགས་ཅན་གྱིས་ཁྱབ་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བྱུང་ཀྱན་འགྲོ་ཡིན་
པར་དམིགས་པ། ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མདོ་སྟེ་པ་ཡན་ཆད་བཞེད་དེ། མདོ་སྟེ་པ་ཡན་
ཆད་གྱིས་ལས་ལ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་སེམས་པའི་ལས་དང་བསམ་པའི་ལས་སོ། །དང་པོ་དང་
ཡིད་ལས་དོན་གཅིག །གཉིས་པ་ལ་ལྷུས་ཀྱི་ལས། ངག་གི་ལས་གཉིས། དེ་རེ་རེ་ལ་
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ལས་གཉིས་
གཉིས་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། དག་བའི་ལས། མི་དག་བའི་ལས། བཏང་སྟོམས་ཀྱི་ལས། ཡང་

བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས། མི་གཡོ་བའི་ལས། ཡང་བདེ་
བ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས། སྤྱག་བསྐྱེད་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས། བཏང་སྟོམས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་
ལས་སོ། ། ཡང་རྣམ་སྟོན་མྱོང་བར་མ་ངེས་པའི་ལས། རྣམ་སྟོན་མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས།
ཡང་སྤྱི་མ་ལ་མཐོང་ཆོས་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས། སྤྱི་མ་རྣམས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས། ལན་
གངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས། ཡང་ལས་ལ། ཡོན་པོའི་ལས། སྟོན་གྱི་ལས།
སྟོགས་མའི་ལས། ཡང་དཀར་ལ་རྣམ་སྟོན་དཀར་བའི་ལས། རྣམ་སྟོན་གནག་
པའི་ལས། འདྲེས་མའི་ལས། རོ་བོ་མི་དག་ཅིང་དཀར་ལ་རྣམ་སྟོན་མི་འབྱུང་ཞིང་ལས་
ཟད་པར་བྱེད་པའི་ལས། ཡང་ཐུབ་པའི་ལས་གསུམ། གཙང་བྱེད་གྱི་ལས་གསུམ། དག་
མི་དགའི་ལས་བཅུ། ཡང་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས། རྫོགས་བྱེད་གྱི་ལས། མཆོམས་མེད་གྱི་
ལས་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་བར་མདོ་ལས་གསུངས།

བཞི་པ་ལ། ལས་ངེས་པའི་ཚུལ། ལས་འཕེལ་ཆེ་བ། ལས་མ་བྱས་པ་དང་མི་
ཐུང་བ། བྱས་པ་ཆུད་མི་ཟ་བ། ལས་ཀྱི་རྣམ་སྟོན་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱིན་ཚུལ་ལོ། ། དང་པོ་
ནི། སྤྱི་འཕགས་གང་ཡིན་ཀྱང་། ཆོར་བ་བདེ་བ་ཐ་ན་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བར་སྤྱི་མ་པ་ན་
ཆུང་བསིལ་བ་ལངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཅུང་ཟད་བདེ་བར་བྱུང་བ་ཙམ་ཡན་ཆད། རང་
གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་དག་བའི་ལས་བསགས་པ་ལས་བྱུང་མི་དག་བ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བ་
ནི་གནས་མེད་ལ། ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཐ་ན་དག་བཙོམ་པ་ཐོབ་ནའང་ལུས་ཀྱི་སྤྱག་
བསྐྱེད་འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་རང་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་མི་དག་བའི་ལས་^❶ལས་འབྱུང་གི།
དག་བའི་ལས་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་འབྱུང་བ་ནི་གནས་མེད་དེ། རིན་ཆེན་སྤང་བ་ལས། ^❷མི་
དག་བ་ལས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱང་། ། དེ་བཞིན་ངན་འགྲོ་ཐམས་ཅད་དོ། ། དག་ལས་བདེ་འགྲོ་
ཐམས་ཅད་དང་། ། སྤྱི་བ་ཀུན་ཏུ་བདེ་བ་དག ། ཅེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི་དག་བའི་ལས་ཆུང་དུ་ལས་ཀྱང་། ཁོང་ཁྱོ་ལྟ་བུས་མ་བཅོམ་པ་ན་
འབྲས་བུ་བདེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་འབྱུང་ལ། མི་དག་བའི་ལས་ཆུང་དུ་ལས་ཀྱང་། གཉིན་
པོས་མ་བཅོམ་ན་འབྲས་བུ་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ཆེར་འབྱུང་སྟེ། རང་གི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འཕེལ་
འགྲིབ་ཕྱིར་རྒྱ་འབྲས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆོམས་ལས། ^①སྒྲིག་པ་ཆུང་དུ་བྲས་པས་
ཀྱང་། །འཇིག་རྟེན་པལ་ཆེར་འཇིགས་ཆེན་དང་། །ཕྱང་གྲོལ་ཆེན་པོ་བྱེད་འགྱུར་
ཏེ། །ཁོང་དུ་སོང་བའི་དུག་བཞིན་ནོ། །བསོད་ནམས་ཆུང་དུ་བྲས་པས་ཀྱང་། །འཇིག་
རྟེན་པལ་ཆེར་བདེ་ཆེན་འབྲེན། །དོན་ཆེན་དག་ཀྱང་བྱེད་འགྱུར་ཏེ། །འབྲུ་རྣམས་སྤྱན་
ཆོགས་སྒྲིན་པ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས།

བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་ཆོགས་གངས་མེད་བསགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་
སྟོང་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེའི་རྒྱ་ཐམས་ཅད་བསགས་མི་དགོས་ཀྱང་། ཆ་
གཅིག་བསགས་དགོས་ཏེ། བདེ་སྐྱུག་སྟོང་འགྱུར་གྱི་ལས་མ་བསགས་པར་འབྲས་བུ་བདེ་
སྐྱུག་གཏན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། དག་མི་དགའི་ལས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱེན་
པར་གཤོན་མི་བྱ་སྟེ། ལུང་ལས། ^②ལས་རྣམས་བསྐྱེལ་པ་བརྒྱུར་ཡང་ནི། །ཆུད་མི་བྱ་
བའང་ཆོགས་དང་དུས། །རྟེན་ནས་ལུས་ཅན་རྣམས་ལ་ནི། །འབྲས་བུ་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་
ཉིད། །ཅེས་གསུངས།

ལྷ་པ་ནི། དག་མི་དགའི་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་གསུམ་གསུམ་འབྱེན་ཏེ།
མི་དག་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་ངན་སོང་དུ་སྟེ། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་
ལ། སྟོང་བ་རྒྱ་མཐུན། བྱེད་པ་རྒྱ་མཐུན་གཉིས། བདག་འབྲས་ཏེ་གསུམ་འབྱེན་པའི་
ཕྱིར། གཞུང་དོན་ནི་སྟེ།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ལས་ཀྱི་རང་བཞིན། ལས་གསུམ་
སྤྱི་ཆོས་ཀྱི་བྱང་པར། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་
རྣམ་རིག་བྱེད། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད།

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་གསུམ་དེ་མེད་གཟུགས་གསུངས་དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་
པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡོད་པར་ལུང་
རིགས་གཉིས་ཀྱིས་^①གྲུབ་སྟེ། མདོ་ལས། བསྟན་དུ་ཡོད་ལ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་
གཟུགས། བསྟན་དུ་མེད་ལ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས། བསྟན་མེད་ཐོགས་
མེད་ཀྱི་གཟུགས་གསུམ་གསུངས་པའི་སྤྱི་མ་འདི་ལ་དགོངས་པའི་སྤྱིར་དང་། དེ་མེད་ཀྱི་
གཟུགས་གསུངས་པའང་འདི་ལ་དགོངས་པའི་སྤྱིར། རྣམ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་
བདུན་དང་། རྣམ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་བསོད་ནམས་བདུན། ཡིད་གཞན་དུ་
གཡེངས་པ་ནའང་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་གསུངས་པ་འདི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་
སྤྱིར། སློག་གཅོད་སོགས་རང་གིས་མ་བྱས་ཀྱང་གཞན་ལ་བཅོལ་བས་ལས་ལམ་ཀྱི་
དངོས་གཞི་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ཡང་འདི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་སྤྱིར།
སོགས་པས་མཐོང་ལམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཡོད་
པར་གསུངས་པ་དང་། དགེ་སློང་ཡིད་གཞན་དུ་གཡེང་བའི་ཆོ། དགེ་སློང་གི་སྒྲིམ་པ་
དང་ལྡན་པར་གསུངས་པ། སོ་ཐར་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ཚུ་ལོན་ལྟར་གསུངས་པ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་གསུངས་པ་རྣམས་^②འདི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། རྣམ་
ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན་ནི། སྐུ་ལ་བྱེད་ཀྱི་མདོ་ལས། ^③ཀྱན་དགའ་ར་བ་
གཙུག་ལག་ཁང་། །མལ་སྟན་འཆོ་བ་ནར་མ་དང་། །སློ་བུར་ནད་པ་ནད་གཡོག་
དང་། །ཡུལ་ངན་བྱུང་ཆེ་སྤྱོད་པ་ནི། །རྣམ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན། །ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྩམ་ལས་མ་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན་ནི། དེ་ཉིད་
ལས།^①བཞུགས་དང་གཤེགས་ཚུལ་ལམ་ཞུགས་དང་། །ཕྱིན་པ་ཐོས་དང་མཐོང་བ་
དང་། །ཆོས་ཐོས་བསྐྱབ་པའི་གཞི་འཛིན་ལ། །དགའ་དང་དད་པ་སྐྱེས་པ་ནི། །རྩམ་ལ་
མ་ལྟོས་བསོད་ནམས་བདུན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐར་པ། །དམ་པའི་དོན་དུ་དག་ཅ་བ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་
ཕྱིད་དུག་གི་སྐབས་སུ། ལུང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ཡིན། རྣམ་སྤྲིན་དཀར་བའི་རིགས་སུ་
གནས་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་དག་བའི་མཆོན་
ཉིད། དབྱེ་ན། དོན་དམ་པའི་དག་བ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དག་བ། མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་དག་བ།
ཀྱན་སྦྲང་གི་དག་བ་བཞི་གསུངས་པའི་དང་པོ་ནི། ཐར་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་དག་བ་
བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། མངོན་པ་གོང་མ་ལས།^②དོན་དམ་པའི་དག་བ་གང་ཞེ་ན་དེ་
བཞིན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། རོ་ཆ་ཤེས་པ་དང་ཁྱེལ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ།
གསུམ་པ་ནི། དག་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི་དེ་དག་གིས་
ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལས་ལྟ་བུ།

ལུང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ཡིན། རྣམ་སྤྲིན་ནག་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་
སྤྱེ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། མི་དག་བའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན།
དོན་དམ་པའི། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི། མཚུངས་ལྡན་ཀྱི། ཀྱན་སྦྲང་གི་མི་དག་བ་བཞི་གསུངས་
པའི་དང་པོ་ནི། འཁོར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་མི་དག་བ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། མངོན་པ་
གོང་མར།^③དོན་དམ་པའི་མི་དག་བ་གང་ཞེ་ན། འཁོར་བ་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་ནི། ཁོང་ཁྱོ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་སེམས་
བྱུང་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། དེས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལས་ངག་གི་ལས་ལྟ་བུ།

ནམ་མཁའ་དཀར་ནག་གང་རུང་དུ་ལུང་བསྟན་དུ་མེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་
རབ་དུ་བྱེ་བའི་ཆོས་སུ་དམིགས་པ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཞི་ལས།
དང་པོ་ནི། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལྟ་བུ།
གསུམ་པ་ནི། ཁམས་གོང་མའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་མཚུངས་ལྟ་བུ་དང་བཅས་པ་
ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། ལུས་སེམས་གྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱེད་བའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ལྟ་བུ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ལ། བསྟན་བཤམ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། ནམ་རིག་མིན་ནམས་གསུམ་ཞེས་བྱ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་
གྱི་སྐབས་སུ། དེ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྟོམ་པ། སྟོམ་མིན། བར་མ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་
གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་ཉིས་པའམ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་
རྒྱན་སྟོམ་པར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་དུ་བྱེ་བ། སྟོམ་པའི་མཆན་ཉིད།
དབྱེ་ན། སོ་ཐར། བསམ་གཏན། ཟག་མེད་གྱི་སྟོམ་པ་གསུམ། གཞན་ལ་གཞོན་པ་ཆེན་
པོ་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་ཤིང་། རང་གི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་སྟོམ་པ་ཐོབ་ན་གཏོང་བར་བྱེད་
པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་དུ་བྱེ་བ། སྟོམ་མིན་གྱི་མཆན་ཉིད། ལུང་དུ་བསྟན་པ་
གང་ཞེག །སྟོམ་པ་དང་སྟོམ་མིན་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་དམིགས་པ། བར་མའི་མཆན་
ཉིད། སྟོམ་མིན་ནི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་གྱི་སྟོག་གཅོད་གྱི་ལས་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤམ་པ་ལ། སྟོམ་པ། ལྟོ་ལྟོ། ཐོབ་གཏོང་། ལྟོ་
པའི་གང་ཟག་བཤམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྟན་བཤམ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྟོམ་པ་སོ་
སོར་ཐར་ཅེས་བྱ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་གྱི་སྐབས་སུ། སྟོམ་པ་ལ་གསུམ་
ཡོད་དེ། སོ་ཐར་བསམ་གཏན་ཟག་མེད་གྱི་སྟོམ་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། རང་གི་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་འཆལ་ཚུལ་གྱི་གཉེན་པོའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་དུ་

བྱེ་བའི་ཆོས་འདི་པའི་སྤྱོད་བ་གཟུགས་ཅན་པ་ཡང་ཡིན། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་པ་
ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། སོ་ཐར་གྱི་སྤྱོད་པའི་མཆན་ཉིད། སྐབས་
འདིར་སོ་ཐར་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱིས་བྱུང་སྟེ། འཆལ་ཚུལ་ལ་མི་དགོ་པའི་
གཟུགས་ཅན་གྱིས་བྱུང་པའི་བྱིར་ཏེ། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དགོའི་
གཟུགས་། རྟེན་སྤྱོད་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འདུལ་བ་
རྒྱ་མཆོའི་སྤྱོད་པ་ལས། ༡ སྤྱོད་པ་དེ་ཡང་ལུས་ངག་ལས། །གཟུགས་ཅན་ཡིན་ཞེས་
འདོད་པ་དང་། །སྤྱོད་པའི་སེམས་པ་རྒྱན་ཆགས་པ། །ས་བོན་དང་བཅས་ཡིན་ནོ་
ཞེས། རྟེན་གྱི་སྤྱོད་པ་གོང་འོག་སྟེ། །ཞེས་གསུངས།

དབྱེ་ན་སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད། བསྐྱུ་ན་ཉེན་གྱི་སྤྱོད་ནས། ཁྲིམ་པའི་སོ་ཐར་གྱི་
སྤྱོད་པ། རབ་བྱུང་གི་སོ་ཐར་གྱི་སྤྱོད་པ་གཉིས་སུ་འདུ། རྣམ་རིགས་གྱི་སྤྱོད་ནས། དགོ་
སྤྱོད་། དགོ་ཚུལ། དགོ་བསྟུན། བསྟུན་གནས་གྱི་སྤྱོད་པ་བཞེར་འདུ་སྟེ། རྣམ་སུ་རྣམ་
པ་བཞི་ཡིན་ནོ། །མཆན་ལས་མིང་ནི་འཕོ་བའི་བྱིར། །ཞེས་གསུངས། མིང་གི་རྣམ་
གངས་ངེས་ཆོག་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ནི་ལེགས་སྟུང་
དང་། རྟེན་པ་དང་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། སྤྱོད་པ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་
མེད་གྱིས། ཅ་བ། རྒྱན་། བྱུག་པ། སྤྱོད་པ་ཞེས་གསུང་ཞིང་། ངེས་འབྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་
ཞེས་བཤད་དོ། །འཆལ་ཚུལ་གྱི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པས་ཚུལ་ཁྲིམས། དམ་པས་
བསྐྱུགས་པས་ལེགས་སྟུང་། བྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ལས། ཉེས་སྟུང་སྤྱོད་པར་
བྱེད་པས་སྤྱོད་པ། ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་ཉེན་བྱེད་པས་གཞིའམ། ཅ་བ། དང་པོར་
སྤྱོད་པ་མིན་ལས་ཐར་པས་སོ་ཐར་ཞེས་བྱ་སྟེ། བྱ་ཏི་མོག་ཞེས་པའི་བྱ་ཏི་སོ་སོ་དང་མོག་
ཐར་པ་ལ་འཇུག་གོ། ཁ་ཅིག །སོ་ཐར་གྱི་སྤྱོད་པ་ཡིན་ན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་

པའི་གཟུགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དང་པོའི་རྣམ་རིག་རྣམ་རིག་
མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར།

རང་གི་མི་མཐུན་སྟོགས་སུ་གྱུར་པའི་འཆལ་ཚུལ་གྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་རིགས་
སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཡང་ཡིན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའམ་ཉེར་བསྟོགས་
གང་རུང་གིས་བསྟུས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྲིམས་སུ་
དམིགས་པ། བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམ་པའི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་དངོས་གཞིའི་སས་བསྟུས་
གྱི་སྟོམ་པ། ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་སྟོམ་པ། ཉེན་གྱི་སྟོ་ནས་སོ་སྟེ་དང་།
འཕགས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམ་པ་གཉིས།

འདུས་བྱས་དང་ཟག་མེད་གྱི་གཞི་མཐུན་པའི་སྟོམ་པར་དམིགས་པ། ཟག་མེད་
གྱི་སྟོམ་པའི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན། འདོད་པའི་ཉེན་ལ་ཡོད་པ། གཟུགས་གྱི་ཉེན་ལ་ཡོད་
པ། གཟུགས་མེད་གྱི་ཉེན་ལ་ཡོད་པའི་ཟག་མེད་གྱི་སྟོམ་པ་སྟེ་གསུམ་ཡོད། གཟུགས་
མེད་གྱི་ཉེན་གྱི་འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་ཟག་མེད་གྱི་སྟོམ་པ་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་ནི། བསམ་
གཏན་ཁྱད་པར་འདུལ་ཤེས་མེད། །སེམས་ཅན་མ་གཏོགས་གཟུགས་མེད་ནའང་། །ཞེས་
འང་སྒྲ་སྟོས་པ་ལ་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། ❶ ཟག་པ་མེད་པའི་
སྟོམ་པ་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་སྟེས་པ་རྣམས་ལའང་ཡོད་ལ། བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་
ཅན་དང་། འདུལ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དུ་སྟེས་པ་རྣམས་མ་གཏོགས་གཟུགས་མེད་
པའི་ཁམས་སུ་སྟེས་པ་རྣམས་ལའང་ཡོད་དེ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ནི། སྤང་བྱ་ལྟ་བུ་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་
བཞིའི་སྐབས་སུ། ཅ་བ་གསུམ། ལོག་གཡེམ་ཆང་སྟེ། སྤང་བྱ་ལྟ་བུ་རི་སྟོང་འཆོའི་བར་
སྟོང་བར་མཐོས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པར་

དམིགས་པ། དག་བསྟན་གྱི་སྒྲིམ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྒྲིང་པོ་
ལས།^①གསོད་རྒྱ་སྒྲིང་པོ་ལོག་པར་གཡེམ། །སྒྲིམ་འགྱུར་འབྱུང་བ་ལྟ་སྒྲིང་བ། །དག་
བསྟན་གྱི་ནི་སྒྲིམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཅ་བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་བཞི་སྟེ་སྒྲིང་བྱ་བརྒྱད་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་བར་དུ་སྒྲིང་
བར་མཛོས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པར་དམིགས་པ།
བསྟན་གནས་གྱི་སྒྲིམ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^②ཅ་བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་
བཞི། །བརྒྱད་སྒྲིང་བསྟན་གནས་སྒྲིམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཅ་བ་བཞི་ཡན་ལག་དྲུག་སྟེ། བཅུ་ཇི་སྟེ་འཆོའི་བར་དུ་སྒྲིང་བར་མཛོས་པའི་
རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རབ་བྱུང་གི་སྒྲིམ་པར་དམིགས་པ། དག་ཚུལ་གྱི་
སྒྲིམ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།^③ཅ་བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་དྲུག་ །བཅུ་སྒྲིང་
དག་ཚུལ་སྒྲིམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ལུས་ངག་གི་ཉེས་སྒྲིང་མཐའ་དག་ཇི་སྟེ་འཆོའི་བར་དུ་སྒྲིང་བར་མཛོས་པའི་
རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རབ་བྱུང་གི་སྒྲིམ་པར་དམིགས་པ། དག་སྒྲིང་གི་
སྒྲིམ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྒྲིང་བྱ་ལྟ་བརྒྱད་བཅུ་དང་ནི། །ཐམས་ཅད་སྒྲིང་བ་མཛོས་
པ་ལས། །དག་བསྟན་དང་ནི་བསྟན་གནས་དང་། །དག་ཚུལ་ཆེད་དང་དག་སྒྲིང་
ཉིད། །ཅེས་གསུངས། དག་ཚུལ་ཆེད་ཅེས་བཤད་པ་དབྱུས་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པས།
དག་ཚུལ་ཆེད་དང་ཞེས་པ་སྟེ། གཞན་རྣམས་ལའང་དེ་ལྟར་སྒྲིང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། དག་སྒྲིང་པ་མའི་སྒྲིམ་པ་གཉིས། སྒྲིང་བྱ་ཉེས་བརྒྱ་ལྟ་བུ་ཅ་
གསུམ་དང་སྒྲིང་བྱ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅ་བཞི་ཇི་སྟེ་འཆོའི་བར་དུ་ཞེས་སོགས་སོ་སོར་
བཞག །ཉེས་བརྒྱ་ལྟ་བུ་ཅ་གསུམ་ནི། ཐམ་པ་ཐུན་མོང་བ་བཞི། ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ།

སྤང་ལྷང་སྤུམ་ཅུ། འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུ། སོར་བཤགས་བཞི། ཉེས་བྱས་བརྒྱ་བཅུ་
གཉིས་སོ། །

མའི་སྤུམ་བརྒྱ་དུག་ཅུ་ཅ་བཞི་ནི་དེ་ཉིད་ལས། ❶ བམ་བརྒྱད་ལྷག་མ་ཉི་ཤུ་
དང་། །སྤང་བའི་ལྷང་བྱེད་སྤུམ་ཅུ་གསུམ། །ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ། །སོ་
སོར་བཤགས་པ་བཅུ་གཅིག་དང་། །ཉེས་བྱས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་ཏེ། །སྤུམ་བརྒྱ་
དུག་ཅུ་ཅ་བཞི་རྣམས། །སྤྱོད་བར་བྱེད་པ་དག་སྤྱོད་མ། །ཞེས་གསུངས། །ཞེས་ཟེར་ལ།

དག་ཚུལ་མའི་སྤྱོད་པ་ཐོབ་རྗེས་སུ་ཅ་བའི་ཆོས་དུག་དང་། རྗེས་མཐུན་གྱི་
ཆོས་དུག་རི་སྤྱོད་འཆོའི་བར་དུ་སྤྱོད་བར་མཛོས་པས་རབ་དུ་བྱེད་བའི་རབ་བྱུང་གི་སྤྱོད་
བར་དམིགས་པ། དག་སྤྱོད་པ་མའི་སྤྱོད་པ་འཛོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ❷ དག་
ཚུལ་སྤྱོད་པ་ཐོབ་རྗེས་སུ། །ཅ་བའི་ཆོས་དུག་རྗེས་མཐུན་གྱི། །ཆོས་དུག་སྤྱོད་བའི་
སྤྱོད་པ་ནི། །དག་སྤྱོད་པ་མ་ཡི་སྤྱོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

དེས་ན་དག་བསྟེན་དང་དག་ཚུལ་དག་སྤྱོད་གི་སྤྱོད་པ་གསུམ་རིམ་བཞིན་དུ་
སྤངས་པའི་ཆེ། གསུམ་པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྤྱོད་གཙོད་སྤྱོད་བའི་སྤྱོད་བ་
སོགས་སོ་སོར་གནས་ནས། སྤྱོད་བ་གཞན་རྣམས་འཕེལ་བ་ཡིན་ནམ། སྤྱོད་བ་རྗེས་ཐ་
དད་པར་སྐྱེ་བའམ་མི་སྐྱེ་ཞེ་ན། སྤྱོད་བ་རྗེས་ཐ་དད་པར་སྐྱེ་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་དག་
སྤྱོད་གི་སྤྱོད་པ་སྤུལ་ནས་དག་ཚུལ་དུ་གནས་མི་རིགས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། སྤྱོད་གཙོད་སྤྱོད་བའི་སྤྱོད་པ་རྗེས་ཐ་དད་པ་གསུམ་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་
ཡོད་པ་མི་འགལ་ཏེ། སྤྱོད་པ་གཟུགས་ཅན་རྗེས་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐ་དད་དེ་
དག་འགལ་བ་མེད། །ཅེས་གསུངས། སོ་ཐར་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱིས་བྱུང་གྱི་
བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་གྱི་སྤྱོད་པ་གཟུགས་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་སེམས་གྱི་

རྗེས་འབྲང་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ཡིད་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་དང་དབང་པོའི་སྒྲོམ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་
དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཐ་མ་གཉིས་ནི་སེམས་རྗེས་འབྲང་། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།
ཞེས་བཞིན་དང་ནི་བྱན་དག་གཉིས། །ཡིད་དང་དབང་པོའི་སྒྲོམ་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལྡན་ཚུལ་ནི། སོ་སོར་ཐར་གནས་རི་སྤྱོད་དུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྐབས་སུ། སོ་ཐར་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཐོབ་ནས་མ་བཏང་གི་བར་དུ་ད་ལྟར་
ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་ལྡན། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་བྱིན་ཆད་འདས་པའི་
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཞིང་། སྒྲོམ་མིན་ལ་གནས་པའང་ལྡན་
ཚུལ་དེ་དང་འབྲེལ། །བསམ་གཏན་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་དང་ལྡན་པ་ནི། འདས་པའི་རྣམ་པར་རིག་
བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་ལྡན་
འོ། །འཕགས་པ་སྟེ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་ནི་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཆེ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་
ཡིན་པ་ཁོ་ན་དང་ལྡན་འོ། །

གསུམ་པ་ཐོབ་གཏོང་བཤད་པ་ལ། ཐོབ་ཚུལ་དང་གཏོང་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་
ལ་སྒྲོམ་པའི་ཐོབ་ཚུལ། སྒྲོམ་མིན་ཀྱི་ཐོབ་ཚུལ། བར་མའི་ཐོབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ།
རི་ལྟར་ཐོབ་པ། གང་ཐོབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། བསམ་གཏན་ཀྱི་སྒྲོམ་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་
སྒྲོམ་པའི། སོ་ཐར་ཀྱི་སྒྲོམ་པའི་ཐོབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་ལས་སྐྱེས་
བསམ་གཏན་ཀྱི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བྱེད་དང་གསུམ་ཀྱིས་འཆད། དེ་བཞག་ཏུ་
ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་ནི་དངོས་གཞི་ཉིར་བསྒྲགས་གང་རུང་ལ་བརྟེན་
ནས་ཐོབ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་ནི་བསམ་གཏན་ས་དུག་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་
པའི་བྱིར། སོ་ཐར་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་འགལ་ཏེ། དང་པོ་ལ་འདོད་
པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱིས་ཁྱབ། བྱི་མ་ལ་བསམ་གཏན་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ❶ ཟག་པ་མེད་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་ས་ཐོབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་
 ཟག་པ་མེད་པའི་སྒྲུལ་པ་ཡང་འཐོབ་པོ། །དེ་ལ་ཟག་པ་མེད་པ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་ས་
 ཏུག་ ❷ བསམ་གཏན་བཞི་དང་། མི་སྟོགས་པ་མེད་པ་དང་། བསམ་གཏན་བྱད་པར་
 ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། སོ་སོར་ཐར་ཞེས་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སོ་ཐར་གྱི་
 སྒྲུལ་པའི་ཐོབ་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། གཞན་དག་འདུན་ནམ། མཁན་སྟོབ་སོགས་ཀྱི་
 ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་སོགས་ལས་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སོགས་སྐྱ་སྐྱས་
 པའི་དོན་ཡོད་དེ། བསྟན་རྫོགས་བཅུ་ལྷ་བྱ་སྟུང་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 བསྟན་རྫོགས་བཅུ་ནི་རང་བྱུང་གི་བསྟན་རྫོགས། དེས་པ་ལ་ཞུགས་པའི། ཚུར་ཤོག་
 གི། ཉོན་པར་ཁས་སྒྲངས། ཇི་བས་མཉེས་པའི། འཕྲིན་གྱི། སྒྲ་མའི་ཆོས་བརྒྱད་སྟོང་
 བར་ཁས་སྒྲངས་པའི། སྐབས་སུ་འགོ་བའི། དུལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་ལྷ་ཆོགས། དབུས་
 སུ་བཅུ་ཆོགས་ཀྱི་བསྟན་རྫོགས་སོ། །

འོ་ན། དག་འདུན་སྡེ་གཉིས་ལ་བསྟན་པར་རྫོགས་པ། གསོལ་བཞིའི་སྟོན་ཆོག་
 གི་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལས་བསྟན་པར་རྫོགས་པ་རྣམས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་
 རྣམས་ནི་ལྷ་ཆོགས་དང་བཅུ་ཆོགས་གང་རུང་གི་བསྟན་རྫོགས་སུ་འདུལ། བཅུ་པོ་འདི་
 སྱིར་བསྟན་པར་རྫོགས་ཚུལ་ཅུ་ལ་དབྱེ་བ་ཡིན་གྱི། སྟོན་ཆོག་བཅུ་དང་བརྒྱད་སོགས་
 ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་དོ། །འོ་ན། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲུལ་པ་རྣམས་དུས་རི་སྟོང་དུ་སྒྲང་ཞེ་ན།
 བསྟན་གནས་མ་གཏོགས་པ་བདུན་རི་སྟོང་འཆོའི་བར་དུ་སྒྲང་ལ། བསྟན་གནས་ནི་ཉིན་
 ཞག་གཅིག་ཏུ་སྒྲང་བར་བྱ་སྟེ། སྐབས་འདིའི་དུས་ཀྱི་མཐའ་ལ་སྟོང་གྱི་ ❸ མཐའ་དང་། ཉིན་
 ཞག་གི་མཐའ་གཉིས་སུ་དེས་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། ཟླ་བ་བྱུང་ངོ་ཅོག་གི་བཅུ་བཞི་དང་བཅོ་ལྔ་ལ་ཡོད་པའི་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ་དང་། ཆོ་འབྲུལ་ཆེན་པོའི་ཆོས་གཅིག་གནས་བཅོ་ལྔའི་བར་གྱི་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ་དུས་གཅིག་ཅར་དུ་སྒྲངས་པས་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ། བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ་ཉིན་ཞག་གཅིག་པའི་མཐའ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེ་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྒྲངས་པའི་ཆེ་དེ་ལྟ་བུའི་ཉིན་ཞག་གི་མཐའ་ཅན་གྱི་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ་དེ་དང་དེ་དུས་གཅིག་དུ་སྒྲངས་པ་སོགས་སྐྱེ་ཞིང་། རང་རང་གི་ཉིན་ཞག་འདས་ན་རང་རང་གི་ངོ་སྐྱལ་གྱི་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ་གཏོང་ཡང་། བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ་མི་གཏོང་ཞིང་། རང་ཉིད་ལ་ཉི་མ་རེ་རེར་^①དེའི་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་འབྲེལ་ལས། ^②ཟླ་བ་བྱེད་ལས་སོགས་པ་ནི་ཉིན་ཞག་འདས་པས་སོ། །དུས་ཤེས་བྱ་བའི་ཆོས་དེ་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན། དེ་ནི་འདུ་བྱེད་ཡོངས་སུ་སྟོན་པའི་ཆོག་སྒྲ་དྲགས་ཡིན་ཏེ། ལྷང་བའི་གནས་སྐབས་ལ་ནི་སྤིང་དག་ཉིན་པར་ཞེས་བྱ་ལ། ལུན་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ནི་མཆན་མོ་ཞེས་བྱའོ། །རེ་ཞིག་རི་སྤིང་འཆོའི་འོག་དུ་ནི་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་ཡོད་ཀྱང་། ལུས་བསྐྱལ་པ་མི་འདྲ་བའི་བྱིར་དང་། དེ་དང་དེར་སྦྱར་བ་མ་བྱས་པའི་བྱིར་དང་། མི་དྲན་པའི་བྱིར་སྒྲུལ་པ་མི་སྐྱེ་བར་རིགས་ན་ཡང་ཉིན་ཞག་གི་འོག་ཞག་ལྔའམ་བཅུ་ཡང་བྱུང་སྟེ། བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པའི་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ་མང་པོ་སྐྱེ་བ་ལ་སུ་ཞིག་གོགས་བྱེད། ཅེས་གསུངས། སྒྲུལ་གསུམ་རྣམ་གཞག་ལས་དེ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་གསུངས་སོ། །

འོ་ན། བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ་དེ། ཚུལ་རི་ལྟར་སྒྲངས་བར་བྱ་ཞེ་ན། དམའ་བར་འདུག་ཅེས་སོགས་ལ་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ་ལེན་ཚུལ་ཡོད་དེ། འོག་པ་པོ་ལས་གདན་དམའ་བར་འདུག་སྟེ། དེས་སྒྲོས་པའི་རྗེས་སྒྲོས་ལན་གསུམ་བྱས་པའི་སྦྱོད་ལམ་

སྒྲུབ་ལས་བྱུང་པར་བའི་རྒྱན་གསར་པ་མི་བརྒྱན་ཞིང་། དུས་ནམ་ལངས་བར་དུ་སྟེ།
 སང་ཉི་མ་མ་ཤར་པའི་བར་དུ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཚང་བར། ཡུལ་རབ་དག་སྟོང་། འབྲིང་
 དག་ཚུལ། ཐ་མ་དག་བསྟེན་གྱི་སྒྲིམ་ལྡན་གཅིག་ལས། ཟས་མ་ཟོས་པའི་གོང་དུ་མཐོང་
 པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལེན་ཡུལ་དག་སྟོང་ངེས་པར་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུང་
 ལས། བྱིས་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱིས་བསྟེན་གནས་འཛོགས་པར་བཤད་པའི་
 ཕྱིར་དང་། གནས་འཛོགས་གི་མདོ་ལས། ^①རིགས་ཀྱི་བྱ་འཕྲུལ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་དད་པ་དང་
 ལྡན་པས། ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་བསྟེན་གནས་སྤང་བར་འདོད་པས་ནང་པར་
 ལངས། དག་སྟོང་ངམ། བྲམ་ཟེའམ། གཞན་གང་ཡང་རུང་བཤེས་པ་ཞིག་གི་རུང་དུ་
 སོང་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་དུ་གངས་ངེས་ཏེ། ཅ་བ་བཞི་སྟོང་
 བ་ཚུལ་བྱིས་ཀྱི་ཡན་ལག །ཆང་སྟོང་བ་བག་ཡོད་ཀྱི་ཡན་ལག །གར་སོགས་སྤང་
 སོགས། མལ་ཆེ་མཐོ། དུས་མིན་ཟས་གསུམ་སྟོང་བ་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུལ་བྱིས་ཡན་ལག་བག་ཡོད་པའི། །ཡན་ལག་བརྒྱལ་ཞུགས་ཡན་
 ལག་སྟེ། །བཞི་^②གཅིག་དེ་བཞིན་གསུམ་རིམ་བཞིན། །དེ་ཡིས་དྲན་ཉམས་དེགས་
 པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་རང་འགྲེལ་ལས། ^③གང་གིས་ཆེས་བརྒྱད་ལ་རྟག་དུ་བསྟེན་གནས་ལ་
 གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་སྟོན་ཡང་དག་པར་སྤངས་པ་བྱས་པ་དེས་ནི་ཟན་ཟོས་ནས་གྲང་
 རོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཤན་པས་མཆན་མོ་ཁོ་ན་སྤང་ཞིང་། བྱི་བས་
 ཉིན་མོ་ཁོ་ན་སྤང་བས་ཆེ་གའི་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་
 ཕྱིར། སྙམ་ན། མི་འགལ་ཏེ། དེའི་དོན་སྒྲུབ་ལེན་སྟོང་བ་སྟོན་དུ་སོང་བས་བྱིས་ལེན་པ་

ན་དེ་ལྟར་བྱས་པས་རུང་བར་བསྟན། བྱི་མའི་དོན་ནི། ལེགས་སྟོན་ཙམ་ལ་དགོངས་པའི་
 བྱིར། དགོན་མཆོག་གི་རྟེན་གྱི་རུང་དུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྦངས་པས་མི་རུང་སྟེ། གཞན་ལ་ནོད་
 པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས། སྟོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས། ^①བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་བསྟེན་གནས་
 གྱང་། །དགོ་སྟོང་ལས་ལེན་གང་ཟག་ནི། །སྦྱིང་གསུམ་སྦྱེས་པ་བྱད་མེད་ལས། །འགྲོ་བ་
 གཞན་ལ་སྟོམ་པ་བཀག། མདོ་སྟེ་པ་རྣམས་དུད་འགྲོ་སོགས། །འགྲོ་བ་གཞན་ལ་འང་སྦྱེ་
 བར་བཤད། །སྦང་བའི་ཡུལ་ཡང་དགོ་བསྟེན་སོགས། །གང་ཡང་རུང་ལ་སྦང་བར་
 བྱ། །ཞེས་བྱེ་མདོ་གཉིས་ལུགས་མི་འདྲ་བར་བཤད་ནས། རང་ལུགས་ནི་དོ་བོ་ལ་གཞུགས་
 ཅན་གྱིས་བྱབ་པ་མ་གཏོགས་གཞན་འདྲ་ཞིང་། རྒྱད་སྟེ་འོག་མ་ལས། གསོ་སྦྱང་ཡན་ལག་
 བརྒྱད་པའི་བསྟེན་གནས་སམ་སྦྱང་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་མིང་
 འདྲ་ཡང་། དོན་མི་འདྲ་སྟེ། དེ་ནི་རྟེན་གྱི་རུང་དུ་འང་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྦངས་པས་སྦྱེ་བའི་བྱིར།
 དེས་ན་སྟོན་སྦྱིང་མདོ་ཆོག་ལས། བྱིས་པ་ཡིན་ན་བསྟེན་གནས་ཀྱི་བྱིས་སྦྱང་ཞེས་དང་།
 ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྟན་པའི་གསོ་སྦྱང་གི་སྟོམ་པ་སྦང་བར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་
 རྒྱད་སྟེ་ནས་བཤད་པ་དེ་ལ་དགོངས་སོ། །འོ་ན་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྟོམ་ལྟན་ལ། དགོ་བསྟེན་
 ཀྱིས་བྱབ་བམ་ཞེ་ན་མ་བྱབ་སྟེ། དགོ་བསྟེན་ལས་གཞན་པའི་བྱིས་པ་དང་། དགོ་ཚུལ་
 སོགས་ལ་ཡང་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ཡོད་མོད་ཀྱི། འོ་ན་གྱང་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་
 སྐབས་སུ་མ་སོང་བར་བསྟེན་གནས་ཀྱི་སྟོམ་པ་མི་སྦྱེ་བའི་བྱིར་ཏེ། གཞན་ལ་འང་བསྟེན་
 གནས་ཡོད་མོད་ཀྱི། །སྐབས་སུ་མ་སོང་བ་ལ་མེད། །ཅེས་གསུངས།

འོ་ན་སྐབས་ཡུལ་གྱི་དགོན་མཆོག་གསུམ་གང་སྟམ་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། གང་
 ཞིག་གསུམ་ལ་སྐབས་འགྲོ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་སྐབས་སུ། བྱི་དོན། གཞུང་དོན་
 རོ། །དང་པོ་ནི། སྐབས་ཡུལ་^②དགོན་མཆོག་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ། དེ་གྲོལ་བ་དོན་

གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱ་མཚན། རྒྱ་གང་ལ་བཏེན་ནས་ཚུལ་རི་ལྟར་དུ་སྐབས་
སུ་འགྲོ་བ། སྐབས་སུ་སོང་པའི་པན་ཡོན། སྐབས་འགྲོ་འོ་བསྐབས་བྱ་བ་འད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སྐྱའི་རྒྱད་
ཀྱི་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་ཡེ་ཤེས་སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་ཡིན་ཀྱི། གཟུགས་སྐྱ་དེ་
སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་མ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་འདིར་ལོངས་སྐྱ་ཁས་མི་ལེན། བདག་
ཅག་གི་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་རྒྱལ་པོ་གཞོན་ནུ་དོན་གྱུབ་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རྒྱན་ཡིན་པས་སྐྱ་བདེན་
ཡིན་པའི་བྱིར། དགོ་འདུན་དེའི་བྱེད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་
ལམ་བདེན་དགོ་འདུན་དགོན་མཆོག་ཡིན་ཀྱི་བྱང་བཞི་ཡ་བརྒྱད་དགོ་འདུན་དགོན་
མཆོག་མ་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་བྱིར། འགོག་བདེན་ཆོས་དགོན་མཆོག་ཡིན་
ཀྱི། ཕུང་རྣམས་ཆོས་དགོན་མཆོག་མ་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟོགས་པའི་
ལམ་བདེན་རྣམས་དགོ་འདུན་དགོན་མཆོག་ཏུ་བབྱང་བེན་ཀྱི། དགོ་འདུན་མ་ཡིན་ཏེ།
བསྟན་པར་རྫོགས་པའི་གང་ཟག་བཞི་ཆོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོས་དགོན་མཆོག་
མ་ཡིན་ཏེ། འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ། གང་ཞིག་གསུམ་ལ་སྐབས་འགྲོ་
སྟེ། །སངས་རྒྱས་དགོ་འདུན་བྱེད་པའི་ཆོས། །མི་སློབ་པ་དང་གཉིས་ཀ་དང་། །ཕྱང་ན་
འདས་ལ་སྐབས་སུ་འགྲོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་ལས། ❶ དེ་དག་གྱང་གང་ཞེ་ན།
ཟད་པ་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་ནི་སྐྱ་མ་
དང་བྱི་མར་ཡང་བྱེ་བྲག་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། གཞི་འགྲེལ་
ལས། ❷ སངས་རྒྱས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་ཆོས་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་
བ་ཤེས་པ་ལའོ། །ཆོས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱང་ན་ལས་འདས་པ་ལའོ། །དགོ་འདུན་ལ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པ་ལ་སྟེ། དགོ་འདུན་དུ་བྱེད་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག ། གཟུགས་སྐྱ་སྐྱབས་གནས་མ་ཡིན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཏེ། དེའི་
རྒྱད་ཀྱི་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་དང་། དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་
ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།
ཁྱབ་པ་གསུམ་ག་མེད། སློབ་མི་སློབ་དགེ་འདུན་^❶ དུ་ཐལ། དེའི་རྒྱད་ཀྱི་ལམ་བཤེན་དེ་
དགེ་འདུན་དུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་གཟུགས་ལྷང་
དང་། དེའི་རྒྱད་ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྷ་དང་དབང་ཤེས་རྣམས་ཆོས་ཅན། སངས་
རྒྱས་སུ་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ལམ་བཤེན་རྣམས་ཆོས་ཅན། དགེ་འདུན་དུ་
ཐལ། དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་གསུམ་དངོས།

ཁ་ཅིག ། སངས་རྒྱས་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྱབ་ལྷང་བའི་མཆོམས་མེད་ཀྱི་
ལས་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་སྐྱ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན། ཡེ་ཤེས་ལ་ཁྱབ་སྐྱེས་ཀྱང་འབྱེན་
མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟེན་ལ་གཞོན་པ་བྱས་པས་སངས་
རྒྱས་ལ་གཞོན་པ་བྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དབང་རྟེན་ཁོག་པ་ལ་གཞོན་པ་
བྱས་པས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་གཞོན་པ་བྱས་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་ཆོས་ཤོག་མེ་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་སྤྱོད་གི་ལས་མེད་པར་ཐལ།
བརྟན་བཟགས་པའི་ཆོས་མཛོན་པ་དེ་ཆོས་མཛོན་པ་མ་ཡིན། རོན་དམ་པའི་ཆོས་
མཛོན་པ་སྐྱེས་ཀྱང་མེ་ལ་སྐྱེད་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་
སྐྱ་ལས་ཀྱི་ཁ་སྤྱོད་དུ་འོས་པར་ཐལ། དེ་དགེ་སྤྱོད་རྣམ་དག་གང་ཞིག ། དེ་དགོན་མཆོག་
གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། མ་
ཁྱབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་དགོན་མཆོག་ཡིན་པས་དགོན་མཆོག་གཞན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལུང་ལས། ^①ག་གོན་དང་བཟང་པོ་ལ་བྱེད་གཉིས་ཚུར་ཤོག། སངས་
 རྒྱུ་དང་ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་ཞིག། གང་ཡང་མ་འོངས་པའི་དུས་ན་དགེ་འདུན་ཞེས་
 བྱ་བ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལ་ཡང་སྐྱབས་སུ་སོང་ཞིག། ཅེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་
 སྟུམ་ན། དེ་ནི་མ་འོངས་པ་ཚེ་དུས་ཀྱི་དགེ་སློང་བཞི་ཚོ་གས་ལྟ་བུ་འདིར་དགེ་འདུན་
 ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བྱེ་བྲག་སྐྱ་པའི་ལུགས་ལ་དགེ་འདུན་དང་དགེ་
 འདུན་དགོན་མཆོག་འགལ་ལམ་སྟུམ་སྟེ་དབྱུང་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དགོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དེ་གོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱིས་སྐྱབས་སུ་འོས་
 ཏེ། དེ་དེའི་སྐྱབས་གནས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དུ་ཡང་ལུང་རིགས་གཉིས་
 ཀྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་དུ། ^②མདོ་སྡེ་རྒྱན་དམ་པ་བླངས་པ་ལས། འཇིགས་
 པས་སྐྱག་པའི་མི་རྣམས་ནི། །པལ་ཆེར་རི་དང་ནགས་ཆེལ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
 དེ་རྣམས་སྐྱབས་ལུལ་རྣམ་དག་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ནས། ^③གང་ཆེ་གང་གི་སངས་རྒྱུ་
 དང་། །ཆོས་དང་དགེ་འདུན་སྐྱབས་སོང་བ། །སྐྱག་བསྐྱེལ་སྐྱག་བསྐྱེལ་ཀུན་འབྱུང་
 དང་། །སྐྱག་བསྐྱེལ་ཡང་དག་འདས་པ་དང་། །འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་བདེ་
 བས། །སྐྱ་ངན་འདས་པར་འགོ་འགྱུར་དང་། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་དག །ཤེས་
 རབ་ཀྱིས་ནི་ལྟ་བུ་དཔ། །སྐྱབས་དེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་སྟེ། །སྐྱབས་དེ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་
 ཡིན། །སྐྱབས་དེ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་ཀྱང་། །སྐྱག་བསྐྱེལ་ཀུན་ལས་གོལ་བར་
 འགྱུར། །ཞེས་དང་། ^④སངས་རྒྱུ་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་རྣམས། །ཐར་པ་འདོད་པ་
 རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས། །ཞེས་གསུངས། རིགས་པས་གྲུབ་སྟེ། དགོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དེ་
 རང་འཇིགས་པ་མཐའ་དག་ལས་གོལ། གཞན་འཇིགས་པ་མཐའ་དག་ལས་སྐྱོལ་བའི་
 ཐབས་ལ་མཁས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ཉེ་རིང་མེད་པར་ཀུན་ལ་འཇུག། ལུས་ཅན་མཐའ་

དག་གི་མགོན་དང་དབྱང་གཉིན་དམ་པར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རང་སྤྱད་བསྐྱེད་གྱིས་འཇིགས་ཤིང་དགོན་མཆོག་ལ་དེ་ལས་
སྐྱབས་པའི་རྣམ་པ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགོ་བའི་ཕྱིར།
སྐྱབས་སུ་འགོ་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འཇིགས་པ་དེ་ལས་བསྐྱབས་ཕྱིར་དུ་བསྐྱབས་འོག་
ཏུ་ཚུད་པར་དམ་བཅའ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྱད་བསྐྱེད་ནམས་འཇིགས་
པའི་གནས་སུ་མཐོང་ཞིང་། དགོན་མཆོག་ལ་དེ་ལས་སྐྱབས་པའི་རྣམ་པ་ཡོད་པར་ཡིད་
ཆེས་པའི་སྒོ་ནས་འཇིགས་པ་དེ་ལས་སྐྱབས་པའི་ཕྱིར་དུ་དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་སྐྱབས་
འོག་ཏུ་ཚུད་པར་ཁས་ལེན་ཞིང་། དམ་བཅའ་བས་རབ་ཏུ་བྱ་བར་དམིགས་པ། འཇིགས་
པ་དེ་ལས་སྐྱབས་པའི་ཕྱིར་དུ་དགོན་མཆོག་ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བའི་མཆོན་ཉིད། སྐྱབས་
འགོ་ལ་དབྱེ་ན། སྐྱེས་བྱ་ཆུང་དུ། འབྱིང་། ཆེན་པོའི་སྐྱབས་འགོ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་
སྐྱབས་འགོ་སོགས་དུ་མ་ཡོད།

བཞི་པ་ནི། དགོན་མཆོག་ལ་སྤྱིང་ཐག་པ་ནས་སྐྱབས་སུ་འགོ་བ་ལ་པན་ཡོན་
ཆེན་པོ་དང་ལྷན་ཉིད། གནས་སྐྱབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་འདོད་དོན་ཐམས་ཅད་བདེ་སྐྱབས་
ཏུ་འབྱུང་པ། འགལ་ཆུན་ཉིད་ཆེ་ཐམས་ཅད་ཞི་བ། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་
སྤར་མ་ཐོབ་པ་གསར་དུ་ཐོབ་པ། ཐོབ་ཅིན་གོང་དུ་འཕེལ་བ་སོགས་ཀྱི་པན་ཡོན་བསམ་
གྱིས་མི་བྲལ་པའི་ཕྱིར་ཉིད། ^①སྐྱབས་སོང་བསོད་ནམས་གཟུགས་མཆིས་ན། །ཁམས་
གསུམ་འདི་ཡང་སྣོད་དུ་ཆུང་། །ཞེས་སོགས་མཐའ་ཡས་སོ། །

ལྔ་པ་ནི། སོ་སོའི་བསྐྱབས་བྱ་དང་ཐུན་མོང་གི་བསྐྱབས་བྱ་སོགས་ཡོད་དེ་གོ་
སྒྲོལ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱབས་ལུལ་གྱི་དགོན་མཆོག་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། གཟུགས་སྐྱའི་
རྒྱད་ཀྱི་ཐད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་། སྐྱོབ་མི་སྐྱོབ་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་ལམ་

བདེན་དག་འདུན་དགོན་མཆོག་། སྤང་འདས་ཆོས་དགོན་མཆོག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་གང་ལས་ཐོབ་པ་སྟོན་པ་ནི། འདོད་གཏོགས་ཐམས་ཅད་གཉིས་ཀ་
དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན། སོ་ཐར་གྱི་སྟོན་པ་གང་ལས་ཐོབ་པ་
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཆོ་ག་སྦྱར་དངོས་མཐུག་གསུམ་ག་ལས་ཐོབ། སྤང་བྱ་རང་གི་ངོ་
སྒྲུལ་གྱི་བཅས་རང་གཉིས་ཀ་སྦྱོང་བ་ལས་ཐོབ། གཞི་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་མི་སྟོན་
གཉིས་ཀ་ལས་ཐོབ། དུས་ད་ལྟ་བ་དག་ལས་ཐོབ་པའི་བྱིར། བསམ་གཏན་ཟག་མེད་
སྟོན་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན། བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་
སྟོན་པ་གང་ལས་ཐོབ་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དངོས་གཞི་ཁོ་ན་ལས་ཐོབ། དུས་གསུམ་
ག་ལས་ཐོབ་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྟོན་མིན་གྱི་ཐོབ་ཚུལ་ནི། སྟོན་པ་མིན་པ་ཐམས་ཅད་དང་། །ཞེས་
སོགས་བཞི་ལས། བར་མའི་ཐོབ་ཚུལ་ནི། ལྷག་མའི་རྣམ་རིག་མིན་ཞིང་དང་། །ཞེས་
སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་གཏོང་ཚུལ་ནི། བསྐྱབ་པ་སྤུལ་དང་ཞི་
འཕོས་དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་སྟེ་གོ་སྟོན། །

བཞི་པ་ལྟན་པའི་གང་ཟག་སྟོན་པ་ནི། ཟ་མ་མ་ནིང་སྒྲུ་མི་སྟན། །ཞེས་སོགས་
ཀྱི་སྐབས་སུ། མི་མ་ཡིན་པའི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད། མི་ཡིན་ཡང་ཕོ་མོའི་མཆོན་གང་རུང་
དང་མི་ལྟན་པའི་ཟ་མ་དང་། མཆོན་གཉིས་ཀ་དང་ལྟན་པའི་མ་ནིང་སོགས་དང་ལོ་
བདུན་མ་ལོན་པའི་མི་རྣམས་སོ་ཐར་གྱི་སྟོན་པ་གསར་དུ་སྦྱེ་བའི་རྟེན་ནམ་ཞིང་མ་ཡིན་
ཏེ། མདོ་རྩ་བར། ❶ མི་མ་ཡིན་པའི་འགྲོ་བ་པ་དང་བྱང་གི་སྒྲུ་མི་སྟན་པ་ནི་སྟོན་པའི་ཞིང་
ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་དང་། འགྲེལ་བཤད་གང་སྟེལ་ལས། ❷ སོ་སོར་ཐར་པ་ནི་
མི་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི་ལྷ་ལ་ནི་མེད་དེ། མདོ་ལས། ལྷ་རྣམས་ནི་མི་དག་གིས་གནས་

གསུམ་གྱི་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཏེ། དཔལ་བ་དང་བརྟན་པ་དང་ལྷན་པ་དང་འདིར་ཆངས་
 བར་སྦྱོད་པ་ལ་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིར་ཡང་ཆངས་བར་སྦྱོད་པ་ལ་
 གནས་པ་ནི། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དང་དགེ་སྦྱོང་གི་དངོས་པོར་
 བྱུང་བའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། །ཞེས་སོགས་དང་། འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱིང་པོ་
 ལས།^①དེ་ལྟར་སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་པོ། །སྤྱིང་གསུམ་སྤྱིས་པ་བྱད་མེད་ཀྱི། །རྟེན་ལ་
 སྤྱི་ཡི་བ་མ་དང་། །མ་ནིང་མཚན་གཉིས་སོགས་ལ་མིན། །ཞེས་དང་། སྤྱི་མ་གསུམ་
 རབ་དབྱེ་ལས།^②ལྟ་དང་བྱིས་པའི་དགེ་སྦྱོང་ནི། །འདུལ་བའི་སྤྱི་སྦྱོང་རྣམས་ལས་
 བཀག་ཤེས་གསུངས། རིགས་པའི་སྦྱབ་བྱེད་ཡོད་དེ། སྤྱི་མི་སྟན་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱད་
 ལ་ངེས་འབྱུང་རྣམ་དག་མི་སྤྱི་ཅིང་། ལྟ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྤྱི་པ་བྱང་བའི་བསམ་པ་
 མི་ལྟན་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། མདོ་སྤྱི་ལས།^③སྦྱོང་ལས་སྤྱིས་པའི་སྦྱ་རྒྱ་བ་བྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཆེས་བརྒྱད་
 ལ་གནས་ནས་བྱུང་སྟེ། བསྟེན་གནས་ལ་གནས་སོ། །ཞེས་སྦྱ་ལ་བསྟེན་གནས་ཡོད་
 བར་གསུངས་པ་དང་། ལྟའི་དགེ་བསྟེན་དང་ལྟའི་བཅུན་པ་སོགས་ཡོད་པར་བཤད་པ་
 རི་ལྟ་བུ་སྟུང་ན། དང་པོ་གཉིས་ལེགས་སྦྱད་ཅུ་ལ་དགོངས། གསུམ་པ་མིའི་རྒྱལ་པོ་
 ལྟའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་རྫོང་པ་བཞིན།

གཉིས་པ་མདོར་བསྐྱུས་པའི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་།
 མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལས་བདེ་མི་བདེ་དང་གཞན་ནི། །ཞེས་སོགས་
 ཀྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། མདོ་ལས་གསུངས་པའི་བདེ་བའི་ལས། མི་བདེ་བའི་ལས།
 དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ལས་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་དགེ་
 མི་དགེ་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་ལས་གསུམ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ཡང་། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས། འབྲས་བུའི་
 སྒོ་ནས། རོ་བོའི་སྒོ་ནས། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བསོད་ནམས་
 བསོད་ནམས་མིན་མི་གཡོ། །ཞེས་དང་། བསོད་ནམས་འདོད་ཁམས་དགེ་བའི་
 ལས། །ཞེས་སོགས་སྟེལ་ནས། དག་དོན། བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་སོགས་གསུམ་བཞག་
 ཏུ་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་ལྟ་བུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས། མི་
 དགེ་བའི་ལས་རྣམས་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས། ཁམས་གོང་མའི་སས་བསྟུས་
 ཀྱི་ལས་རྣམས་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁམས་གོང་མའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་
 འཕེན་བྱེད་དང་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྟོན་འདོད་ཁམས་སུ་འབྱེན་པ་མི་སྲིད་པའི་
 ཕྱིར། བདེ་བ་སྤྱོད་འགྱུར་ལས་སོགས་གསུམ། །ཞེས་དང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་
 བར་དགེ་བ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞི་སྟེལ་བའི་དག་དོན། བདེ་བ་སྤྱོད་འགྱུར་ཀྱི་
 ལས་སོགས་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་ཀྱི་སས་
 བསྟུས་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་བདེ་བ་སྤྱོད་འགྱུར་ཀྱི་ལས། བཞི་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་
 བསྟུས་ཀྱི་^༡ལས་རྣམས་བཏང་སྟོམས་སྤྱོད་འགྱུར་ཀྱི་ལས། མི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་
 རྒྱལ་བསྟེན་སྤྱོད་འགྱུར་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་རྣམ་སྟོན་སྤྱོད་ངེས་ཀྱི་ལས་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། ཉོན་མོངས་
 རབ་དང་བྲག་པོ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་དག་དོན། རྣམ་སྟོན་སྤྱོད་ངེས་ཀྱི་
 ལས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་བྲག་པོ་དང་། རབ་དུ་དང་བ་བྲག་པོས་
 བྱས་པའི་མི་དགེ་བའི་ལས་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་ཞིང་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་པན་གཞོད་
 བྱས་པ། སྦྱར་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱན་ཆགས་སུ་བྱས་པའི་དགེ་མི་དགའི་ལས་དང་། རང་གི་
 དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་སྦྱེད་པའི་པ་མ་བསམས་བཞིན་དུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལས་རྣམས་

སྒྲིག་ཀླུ་སྒྲིག་སྒྲིག་དེས་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར།

བྱི་བྲག་དུ་མཐོང་ཆོས་ལ་སྒྲིག་དེས་ཀྱི་ལས་སྒྲིག་པ་ལ། གང་དག་འགོག་
བྱམས་ཉོན་མོངས་མེད། །ཅེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་དག་དོན། མཐོང་ཆོས་ཆེ་འདི་ལ་
རྒྱུ་སྒྲིག་སྒྲིག་དེས་ཀྱི་ལས་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱུ་ཉོན་ཐོས་ཀྱི་དགོ་འདུན་དང་
བཅས་པ་དང་། འགོག་པའི་སྒྲིག་ལས་འཇུག་དང་། བྱམས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། ཉོན་
མོངས་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་ལངས་མ་ཐག་པ་དང་། མཐོང་སྤང་གནས་འགྱུར་
ཐོབ་མ་ཐག་པའི་མཐོང་ལམ་པ་དང་། སྒྲིག་སྤང་གནས་འགྱུར་ཉིད་མ་ཐག་པའི་དག་
བཅོམ་པ་ལ་བསམ་བཞིན་དུ་ལུས་དག་གི་པན་པའམ་གཞོད་པ་བྱས་པའི་ལས་རྒྱུ་སྒྲིག་
ཀྱི་རྒྱུ་སྒྲིག་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཆེ་འདི་ལ་སྒྲིག་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར།

འོ་ན་སྒྲིག་པའི་སེམས་ལྟ་བུའི་དོ་བོ་གང་། དེའི་རྒྱུ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་སྒྲིག་པ་ནི།
གཡེང་བའི་སེམས་ལ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་དག་དོན་ནི། དེ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ།
གཡེང་བ་སྟེ། སྒྲིག་པའི་སེམས་ཡིན་ན་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་བྱིར། རྒྱུ་སྒྲིག་བཞིན་
སྒྲིག་བཅུག་པའི་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་སྒྲིག་ལས་སྒྲིག་པ་དང་། འཛིགས་སྒྲིག་དང་མི་མ་ཡིན་
སོགས་ཀྱིས་གཞོད་པ་བྱས་པ་དང་། འབྱུང་བ་ཆ་མ་སྒྲིག་པ་དང་། བྱ་དན་མི་བཟད་
པས་ཡང་གཟེར་བའི་དབང་གིས་བྱུང་། ཉོན་སྒྲིག་མི་སྒྲིག་པ་མ་གཏོགས་པའི་འདོད་པའི་
འགོ་བ་ལྟ་གཡེང་། འོ་ན་མདོ་ལས་ཡོན་སྒྲིག་སྒྲིག་པས་མའི་ལས་གསུམ་གསུངས་པ་
དེ་གང་སྒྲིག་ན། དེ་སྒྲིག་པ་ནི། ཡོན་སྒྲིག་སྒྲིག་པས་མར་གསུངས་པ་ནི། །ཞེས་གསུངས་
ཏི། དེ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། ཡོན་^❶ནི་ལུས་སེམས་བྱ་བྱ་བྱེད་པས་ཡོན་པོ་ཡིན་ལ། དེས་
ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལས་རྒྱུ་སྒྲིག་ཡོན་པོའི་ལས། ཞེ་སྤང་ནི་རང་གཞན་ལ་གཞོད་
པར་བྱེད་པས་སྒྲིག་ཡིན་ལ། དེས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལས་རྒྱུ་སྒྲིག་ཀྱི་ལས།

འདོད་ཆགས་ནི་ཚོན་གྱི་སྟོགས་མ་དང་འདྲ་བར་བྲལ་བར་དཀར་བས་སྟོགས་མ་ཡིན་
ལ། དེས་ཀྱན་ནས་སྤངས་པའི་ལས་རྣམས་སྟོགས་མའི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར།

མདོ་ལས་གསུངས་པའི་དཀར་ནག་གི་ལས་བཞི་ངོས་འཛིན་པ་ནི། དཀར་ནག་
ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས། །ཞེས་སོགས་གཉིས་གྱི་ངག་དོན་ནི། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མི་
དགེ་བའི་ལས་རྣམས་གནག་ལ་རྣམ་སྟོན་གནག་པའི་ལས། གཟུགས་གྱི་སས་བསྐྱུས་
གྱི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་དཀར་ལ་རྣམ་སྟོན་དཀར་བའི་ལས། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་
གྱི་ལས་ལ་བསམ་པ་དཀར་ལ་སྦྱར་བ་གནག་པ་དང་། སྦྱར་བ་དཀར་ལ་བསམ་པ་
གནག་པའི་ལས་རྣམས་དཀར་གནག་ཏུ་གྱུར་ལ་རྣམ་སྟོན་འདྲེས་པའི་ལས། ཟག་མེད་
གྱི་ལས་རྣམས་ངོ་བོ་མི་གནག་ཅིང་རྣམ་པར་སྟོན་པ་མི་འབྱེན་ཏེ། ཟག་བཅས་གྱི་ལས་
ཟད་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ངོ་བོ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་
པས་གནག་། རྣམ་སྟོན་ཡིད་མི་འོང་འབྱེན་པས་གནག་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་
རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་མ་འདྲེས་པར་གནས་པས་དཀར། རྣམ་སྟོན་
ཡིད་འོང་འབྱེན་པས་དཀར་བའི་བྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉོན་མོངས་
ཅན་ཡིན་མིན་ཅི་རིགས་ཡོད་ལ་གང་རུང་གཅིག་ལ་མི་དགེ་བ་དང་འདྲེས་ཤིང་གནས།
རྣམ་སྟོན་ཡང་ཡིད་འོང་ཡིད་མི་འོང་ཅི་རིགས་འབྱེན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཉོན་གྱི་སྟོན་ནས་དབྱེ་བ་ནི། མི་སྟོབ་ལུས་ངག་ལས་ཡིད་ཉིད། །ཅེས་
གསུངས་ཏེ། ཐུབ་པའི་ལས་གསུམ་དང་། གཙང་བྱེད་གྱི་ལས་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
མི་སྟོབ་པ་རྣམས་ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་ན་ཐུབ་པ་ཡིན། དེའི་རྒྱུད་གྱི་ལུས་ངག་ཡིད་
གསུམ་གྱི་ལས་གསུམ་ཐུབ་པའི་ལས་གསུམ་རིམ་བཞིན་ཡིན། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་
ལེགས་སྦྱད་གྱི་ལས་གསུམ་གཙང་བྱེད་གྱི་ལས་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེ་ལས་ཆེ་ལོང་བསྐྱུས་ནས་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ། ལས་
 ཐམས་ཅད་ཆེ་ལོང་རགས་རིམ་གྱི་སྒྲིག་སྐྱུ་ན། བཅུར་འདུ་སྟེ། དག་བའི་ལས་ལམ་
 བཅུ་དང་། མི་དག་བའི་ལས་ལམ་བཅུར་འདུ་བའི་ཕྱིར། མི་དག་བའི་ལས་ལམ་བཅུ་སོ་
 སོའི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ནི། སྟོག་གཙོད་པ་ནི་བསམས་བཞིན་དུ། །ཞེས་སོགས་གྱི་
 སྐབས་སུ། དེ་རྣམས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། བསམ་བཞིན་དུ་མ་ཞོར་བར་རང་ལས་ཤེས་
 རྒྱུ་ཐ་དད་པའི་སྟོག་བཅད་ན། སྟོག་གཙོད་གྱི་ལས་ལམ། བསམ་བཞིན་དུ་མ་ཞོར་
 བར་རང་ལས་ཞོར་ཐ་དད་པའི་མིས་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་རྣམས་བརྒྱས་སམ། འཕྲོག་
 གམ། འཇབ་བྱས་བདག་གིར་བྱེད་ན། མ་བྱེན་ཡོན་གྱི་ལས་ལམ། བཏོད་བྱ་མིན་པ་
 གཞན་གྱིས་བདག་གིར་བཟུང་བའི་ཆུང་མ་དང་། རང་གི་ཆུང་མ་ཡིན་ཡང་ཡན་ལག་
 མ་ཡིན་པ་ཁ་དང་བཤའ་ལམ། ཡུལ་མ་ཡིན་པ་མཆོད་རྟེན་དང་གཙུག་ལག་ཁང་
 སོགས། དུས་མ་ཡིན་པ་སྐྱུ་མ་མ་དང་། བསྟེན་གནས་ལ་གནས་པ་སོགས་ལ་འདོད་
 ཡོག་སྟོད་ན། ཡོག་གཡེམ་གྱི་གཞིར་འགྱུར། འདུ་ཤེས་བསྐྱུར་ནས་སྟོས་པའི་ཆེག་པ་
 རོལ་པོས་གོ་བ་ན་རྩལ་སྟོབས་པའི་ལས་ལམ། པ་རོལ་པོ་མཐུན་པ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཉོན་
 མོངས་ཅན་གྱིས་སྟོས་པའི་ཆེག་པ་རོལ་པོས་གོ་བ་ན་ཕྱ་མ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་
 ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་སྟོས་པའི་ཆེག་པ་ལ་ཆེ་བ་ཀུན་དག་འབྲེལ། གཞན་གྱི་ཞོར་ལ་
 བདག་གིར་བྱེད་འདོད་པའི་རྣམས་སེམས་རྣམས་བརྟུང་སེམས། སེམས་ཅན་པ་རོལ་
 པོ་ལ་ཞེ་སྒྲུང་བའི་སེམས་རྣམས་གཞོད་སེམས། དག་སྟོག་སོགས་མེད་པར་ལྟ་བ་
 རྣམས་ལོག་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བདུན་པོ་ལས་དང་ལས་ལམ་གཉིས་ཀ་ཡིན།
 ཡིད་གྱི་གསུམ་པོ་ལས་གྱི་ལམ་ཡིན་ཀྱང་ལས་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། གསུམ་མམ་བདུན་
 ནི་ལས་ཀྱང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

ཡང་དག་པའི་ཐ་སྙད་དང་དེ་ལས་ལོག་པའི་ཐ་སྙད་བརྒྱད་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
 མིག་གིས་མཐོང་བ་ལ་མཐོང་། རྣ་བས་ཐོས་པ་ལ་ཐོས། ཡིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་
 ཤེས། ལྷ་ལྷེ་ལུས་གསུམ་གང་རུང་གིས་སྤྱོད་ཞེས་པ་བཞི་དང་། མིག་གིས་མ་མཐོང་
 བ་ལ་མ་མཐོང་། ཞེས་སོགས་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ནི། ཡང་དག་པའི་ཐ་སྙད་བརྒྱད་དང་
 མིག་གིས་མཐོང་བ་ལ་མ་མཐོང་། ཞེས་སོགས་བཞི་དང་། མིག་གིས་མ་མཐོང་བ་ལ་
 མཐོང་ཞེས་སོགས་བཞི་སྟེ། བརྒྱད་ནི་ལོག་པའི་ཐ་སྙད་བརྒྱད་ཡིན། འོ་ན་ལས་ལམ་
 རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་དུ་རེ་འབྱེན་ཅེ་ན། རིན་ཆེན་ཐོང་བ་ལས། ❶ སྟོག་གཅོད་པས་ནི་ཆེ་
 ཐུང་འགྱུར། །བྱི་བོ་བྱེད་པས་དག་དང་བཅས། །མ་བྱིན་ལེན་པས་དབུལ་པོར་
 འགྱུར། །རྩན་སྤྲོ་ཡིས་ནི་སྤྲོ་བ་མང་། །སྤྲ་མ་ཡིས་ནི་མཛའ་དང་འབྱེད། །ཆོག་རྩལ་
 ཀྱིས་ནི་མི་སྟན་ཐོས། །ཀྱལ་ཀ་ཡིས་ནི་ངག་མི་བཅུན། །ཞེས་གསུངས་པ་
 དང་། ❷ བརྒྱབ་སེམས་ཡིད་ལ་རེ་བ་འཛོམས། །གཞོད་སེམས་འཇིགས་པ་འབྱེན་པར་
 བྱེད། །ལོག་པར་ལྟ་བས་ལྟ་ངན་ཉིད། །ཅེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ལས་ལ་འབྲས་བྱའི་སྟོན་སྟེ་བ་སྟོན་པ་ནི། དེར་བཅས་སྤྱོད་བའི་
 ལམ་ ❸ དག་གིས། །ཞེས་གསུངས། སྤྱོད་ལམ་ཀྱི་འབྲས་བྱ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཟག་
 བཅས་སྤྱོད་ལམ་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ལྷ་ཆར་ཡོད། ཟག་མེད་སྤྱོད་ལམ་ཀྱི་འབྲས་བྱ་རྣམ་སྟོན་
 མ་གཏོགས་པ་བཞི་ཀ་ཡོད་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་ལས་ལ་ངོ་བོའི་སྟོན་སྟེ་བ་སྟོན་པ་ནི། གཅིག་གིས་སྤྱོད་བ་གཅིག་འཕེན་
 ཏོ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། ལས་འཕེན་རྫོགས་ཀྱི་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
 འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཅིག་གིས་རྣམ་སྟོན་ཀྱི་འབྲས་བྱ་གཅིག་ཁོ་ན་འཕེན་པ་ཡིན་ཀྱི་དུ་མ་
 འཕེན་པ་མེད། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དུ་མས་འབྲས་བྱ་རྣམ་སྟོན་ཀྱི་སྤྱོད་བ་གཅིག་འཕེན་པ་

ཡང་མེད་ལ། རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པའི་བྱིར།

ལྷ་པ་བྱེ་བྲག་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ། སྤང་བྱ་སྒྲིབ་པ་གསུམ་བཤད་པ། ཉེན་
 ❶བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤད་པ། ཆ་མཐུན་གྱི་དགོ་ཅ་གསུམ་བཤད་པ། རྣམ་གྲངས་
 གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཆམས་མེད་པ་ཡི་ལས་རྣམས་དང་། །ཞེས་སོགས་
 ཀླང་པ་བཞིའི་སྐབས་སུ། སྒྲིལ་དོན། གཞུང་དོན། དང་པོ་ནི། མཆམས་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ།
 ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ། རྣམ་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལས་གཞན་གྱི་
 བར་དུ་མཆམས་མ་བཅད་པར་སྐྱེ་བ་བྱི་མ་དེ་ཉིད་ལ་མནར་མེད་དུ་སྐྱེ་ངེས་ཀྱི་རིགས་
 སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ལས་སྒྲིབ་ཏུ་དམིགས་པ། མཆམས་མེད་ཀྱི་ལས་སྒྲིབ་ཀྱི་
 མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་མཆམས་མེད་ལྷ་དང་། ཉེ་བའི་མཆམས་མེད་ལྷ། དང་པོ་ནི། རང་
 འགྲེལ་ལས། ❷མཆམས་མེད་པའི་ལས་རྣམས་ནི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ།
 མ་གསོད་པ་དང་། བ་གསོད་པ་དང་། དག་བཅོམ་པ་གསོད་པ་དང་། དགོ་འདུན་གྱི་
 དབྱེན་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་འབྱིན་
 པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། མ་དག་བཅོམ་མ་སུན་འབྱིན་❸དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
 རེས་གནས་དང་། །སྒོ་བ་པ་གསོད་དང་དགོ་འདུན་གྱི། །འདུ་བའི་སྒོ་ནི་འཕྲོག་པ་
 དང་། །མཆམས་མེད་པ་དང་ཆ་འབྲས་སྟེ། །ལྷ་པ་མཆོད་ཉེན་འཛིག་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་།
 རང་འགྲེལ་ལས། ❹ལྷ་པོ་འདི་དག་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་མཆམས་མེད་པ་ལྷ་དང་ཆ་འབྲས་
 བ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་མི་ཆངས་པར་སྐྱད་པས་མ་དག་བཅོམ་མ་སུན་པར་བྱེད་པ་དང་།
 རེས་པར་གཏོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གསོད་པ་དང་། སྒོ་བ་པ་གསོད་པ་དང་
 དགོ་འདུན་གྱི་ཞལ་དུ་འདུ་བའི་སྒོ་འཕྲོག་པ་དང་། མཆོད་ཉེན་འཛིག་པར་བྱེད་

པའོ། །ཞེས་དང་། དཔུང་བཟང་གི་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། ^①ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་མ་ནི་སུན་
འབྱེན་ཞིང་། །མཆོད་རྟེན་འཛིག་ཅིང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གསོད། །སློབ་པ་གསོད་
ཅིང་དགོ་འདུན་མངའ་བ་ལ། །གང་ཞིག་འདོར་ཅིང་མ་བཀྱར་རྒྱ་འཕྲོག་པ། །མཆོམས་
མེད་སྡེ་ལྔར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས།

དེ་རྣམས་ལ་མཆོམས་མེད་ཅེས་རྫོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་དེ་གང་། དེ་རྣམས་
མཆོམས་མེད་དུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆོན་དེ་གང་། །ཁམས་དང་འགྲོ་བ་གང་ན་ཡོད་ཅེ་
ན། དང་པོ་ནི། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་སྟོན་གྱི་འབྲས་བུ་སྡེ་བ་བྱི་མ་དེ་ཉིད་ལ་མནར་མེད་
དུ་སྟོན་པར་འགྱུར་བས་མཆོམས་མེད་ཅེས་བྱ་སྟེ། བསྐྱལ་པར་མནར་མེད་པར་སྟོན་
འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ས་མ་དགྲ་བཅོམ་བསད་པ་གསུམ་མཆོམས་མེད་དུ་འཛོག་པའི་
རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དང་པོ་གཉིས་བསད་པས་པན་འདོགས་ཀྱི་ཞིང་བསམ་པས་སྤངས་
ཤིང་སྦྱར་བས་དེ་གཉིས་མེད་པར་བྱས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་བསད་པས་ཡོན་ཏན་གྱི་
ཞིང་བསམ་པས་སྤངས་ཤིང་སྦྱར་བས་མེད་པར་བྱས་པའི་བྱིར་ཏེ། པན་འདོགས་པ་
དང་ཡོན་ཏན་ཞིང་། །སྤངས་དང་མེད་པར་བྱས་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་ས་མ་མིའི་འགྲོ་བ་པ་བསད་ན་མཆོམས་མེད་དུ་འགྱུར་གྱི།
འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་ས་མ་བསད་ན་དེར་མི་འགྱུར་ཏེ། མི་མ་ཡིན་པའི་འགྲོ་བ་པ་བསད་
པས་བཅས་ལྔན་དགོ་སློང་ལ་པམ་པ་མི་འབྱུང་བའི་བྱིར། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ^②ས་
བསད་པ་དང་། མ་བསད་པ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པའི་མཆོམས་མེད་པ་དག་
གིས་སྦྱར་བ་འདེབས་པར་བྱེད་ན་དགོ་འདུན་ལྷག་མར་འགྱུར་ཏེ། དེ་གསུམ་པམ་པར་
འགྱུར་བའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས། ས་མ་མིའི་འགྲོ་བ་པ་མཆོན་གྱུར་པ་བསད་ཀྱང་།

མཚམས་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། མཚན་ནི་གཞན་དུ་གྱུར་ཀྱང་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།
འདུལ་བ་ལས་ཀྱང་། ^①དེ་ནི་སྐྱེས་པར་གཉིས་ལ་སྟེ། །མཚན་གྱུར་པ་གཉིས་ལས་ཀྱང་
རོ། །ཞེས་དང་། ལྷང་ལས། ^②མ་ཡང་མ་ལགས། དབྱ་བཅོམ་པ་ཡང་མ་ལགས་པའི་
བྱད་མེད་བསད་པས་མཚམས་མེད་པར་འགྱུར་བ་མཆིས་སམ། ཡོད་དེ། བ་མཚན་
གྱུར་པ་བསད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

བྱད་མེད་གང་གི་རྒྱར་རྒྱར་པོ་ཟག་པ་བྱད་མེད་གང་གི་མངལ་དུ་སྒྲགས་པ་
ལས་སྐྱེས་པའི་མི་དེས་སྒྲ་མ་བསད་ན་མཚམས་མེད་དུ་འགྱུར་གྱི། བྱེ་མ་གང་གི་
མངལ་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་བསད་ཀྱང་མི་འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་མ་མ་དངོས་ཡིན། བྱེ་མ་དེའི་མ་
དངོས་མ་ཡིན་པའི་བྱེར་ཏེ། གང་གི་སྒྲ་མཚན་ལས་བྱུང་མ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་
གསོད་སེམས་མེད་པར་བསད་པས་མཚམས་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྒོན་བྱ་ཞིག་གི་
ཁྲིའུའི་འོག་ན་མ་འདུག་པ་ལ་འདི་ན་མི་ཞིག་མི་འདུག་གོ་སྟུམ་ནས། མཚན་བསྐྱར་
ནས་མ་བསད་ཀྱང་མཚམས་མེད་མ་བྱུང་བར་གསུངས་པའི་བྱེར། ལྷས་པ་སྐྱེ་གཅེར་
གྱི་བྱས། སྒྲང་བྱ་གསོད་འདོད་ཀྱི་སྒྲོས་པ་བསད་ཀྱང་མཚམས་མེད་མ་བྱུང་བར་
གསུངས་པའི་བྱེར་ཏེ། ལྷས། ^③དགའ་བོ་སྒྲོ་དང་ལྷན་པ་མཚོག་ཡིན་གྱི། །མཛེལ་
བཤེས་སྒྲོ་གྲོས་ཆུང་བ་དེ་ལྟར་མིན། །སྒྲོ་གྲོས་ཆུང་དུས་སྒྲང་བྱ་གསོད་སྟུམ་ནས། །ཁོ་
བས་པ་ཡི་རྒྱང་པ་བཅོམ་ལ་ལྟོས། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་ངི་ལྟ་བུ། དེའི་མཚམས་མེད་ངི་ལྟ་བུ་སྟུམ་ན། དགེ་
འདུན་སྟེ་གཉིས་སྒྲགས་བཅེ་མི་འསྐྱོད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡང་ཡིན་མ་སྐྱེབ་ལྷང་མ་
བསྟན་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་རྩ་ཡོད་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལྷང་པོར་
དམིགས་པ། དགེ་འདུན་དབྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དགེ་འདུན་དབྱེན་ནི་མི་འསྐྱོད་

པའི། རྩེ་བཞིན་ལྟན་པ་མ་ཡིན་ཆོས། རྩོན་མོངས་ཅན་མིན་ལུང་བསྟན་མིན། རྩེས་
གསུངས། དེ་འདྲི་དབྱེན་དེ་དག་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྩུད་ལྟན་གྱི་དག་ཅ་ཆད་པའི་གང་
ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་མི་དག་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྩུད་ལྟན་གྱི་མི་དག་བ་སྤངས་པའི་
གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྟོགས་གཉིས་ཀའི་དག་འདུན་དང་ཡང་དག་པར་ལྟན་
ཏེ། དེ་དང་དག་འདུན་ཡང་དག་ལྟན། རྩེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་དག་འདུན་
གྱི་དབྱེན་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡང་ཡིན། རྩུན་ཆེན་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་
པར་གྱུར་པའི་ལས་སྒྲིབ་ཏུ་དམིགས་པ། དེ་ལྟ་བུའི་མཆོམས་མེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། འདི་
དག་སྟོང་ལྟས་བྱེན་ལྟ་བུ་དང་ཡང་དག་པར་ལྟན་ཏེ། དེ་ཡི་ཁ་ན་མ་ཐོ་རྩུན། རྩེ་དང་
འབྲེད་པོ་ཡང་དག་ལྟན། རྩེས་གསུངས།

དེ་ཡང་འབྲེད་ཚུལ་ནི། གང་ཟག་གང་གིས་འབྲེད་ན། དག་སྟོང་ལྟས་བྱེན་ལྟ་བུ་
ལྟ་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྟན་པ་གཅིག་གིས་འབྲེད་དགོས་ཀྱི། ཁྲིམ་
པ་དང་སྟེད་པ་སྤྱད་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲེད་མི་རུས་ཏེ།
སངས་རྒྱས་ལ་འབྲེད་འཇུགས་བྱེད་པ་གང་ཞིག། རྩེ་དག་ལ་དག་འདུན་ཡིད་མི་ཆེས་
པའི་ཕྱིར། གནས་གང་དུ་འབྲེད་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མངོན་སུམ་དུ་བཞུགས་པ་
ལས་གནས་གཞན་དུ་འབྲེད་ཀྱི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་བྱུང་དུ་འབྲེད་མི་རུས་ཏེ། སྟོན་
པ་བཀའ་བཅན་ཞིང་ཟེལ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། གང་ཞིག་འབྲེད་ན་བྱིས་པའི་དག་འདུན་འབྲེད་
ཀྱི། འཕགས་པའི་དག་འདུན་འབྲེད་མི་རུས་ཏེ། འཕགས་པ་རྣམས་བདེན་པ་མངོན་
སུམ་དུ་མཐོང་ཞིང་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བའི་ཆད་ངེ་ལྟ་བུ་སྟམ་ན།
བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལས་གཞན་དག་སྟོང་ལྟས་བྱེན་ལྟ་བུ་ལ་སྟོན་པ་དང་། བདག་
ཅག་གི་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལས་གཞན་ལྟས་བྱེན་གྱིས་བཅས་པའི་བསྐྱབ་ཆོགས་ལྟ་བུ་

བྱ་ལ་བཟོད་པ་སྟེ། དད་པ་དང་ལམ་དུ་འཛིན་པ་ན་བྱེ་བ་ཡིན།

བསྐྱབ་ཆེགས་ལྷ་ནི། ཞོ་མི་ཐུང་། རྟ་མི་ཟ། ལན་ཚུ་ལ་ལོངས་མི་སྟོང་། གོས་
མ་དམ་པར་བགོ། ཁྲོང་དང་གྲོང་ཁྲེར་སོགས་སུ་གནས་པའོ། །འཁོར་ལོའི་དབྱེན་དེ་
ཡུན་རི་ཙམ་དུ་གནས་སྟམ་ན། དེ་ཞག་གཅིག་ཏུ་མི་གནས་ཏེ། ནམ་ལངས་ཁོངས་སུ་
མཆོག་ཟུང་གཅིག་གིས་འདུམས་པར་བྱེད་པ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ངེས་པ་ནི།
དེ་ལ་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་བྱང་ནས་དགོ་འདུན་མ་
འདུམས་ཀྱི་བར་ལ་གདུལ་བྱའི་རྒྱད་ལ་འཕགས་ལམ་སྟེ་བའི་གོགས་བྱས་པས་དེ་སྐད་
དུ་བཛོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ་ལས། ❶ དགོ་འདུན་བྱེ་བ་དེའི་ཆེ། དགོ་སྟོང་
ནམས་ཀྱི་ནལ་འབྱོར་ཡང་མེད། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡང་མེད། ཁ་ཏོན་བྱེད་པ་ཡང་མེད།
མདོ་སྡེ་སེམས་པ་ཡང་མེད། འདུལ་བ་སེམས་པ་ཡང་མེད། ཆོས་སྟོན་པ་སེམས་པ་ཡང་
མི་དཀྱེད་ཏེ། དགོ་བའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་འཇམ་བུའི་སྒྲིང་ཁོ་
ནར་ཡོད་ཀྱི། སྒྲིང་གཞན་ན་འགྲན་ཆེ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མི་བཞུགས་པའི་ཕྱིར།

འདི་ལ་མཐའ་དགོ་སྟོང་དགུས་འབྱུང་སྟེ། ཕྱོགས་རེར་དགོ་འདུན་ཆང་བར་
འབྱེད་པའི་དགོ་སྟོང་གཅིག་སྟེ་དགུ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། དགོ་སྟོང་ལྟ་སྟོང་
ཚུལ་ལྟན་པས། །འབྱེད་དེ་གཞན་དུའོ་བྱས་པ་ནམས། །སྟོན་དང་ལམ་གཞན་ལ་བཟོད་
པ། །བྱ་བའི་དེ་ནི་མི་གནས་སོ། །དེ་ནི་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་དུ་འདོད། །འཇམ་བུའི་སྒྲིང་
ནའོ་དགུ་སོགས་ཀྱིས། །ཞེས་གསུངས། འཁོར་ལོའི་དབྱེན་འདི་མི་འབྱུང་བའི་དུས་དེ་
ལ་དུག་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ན་མི་འབྱུང་སྟེ། གདུལ་བྱ་
ནམས་དགའ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་ཕྱིར། བྱ་ངན་ལས་འདས་ཚུལ་སྟོན་པ་ན་མི་འབྱུང་སྟེ།
གདུལ་བྱ་དེ་དག་སྟོབ་ཤས་ཆེ་བའི་ཕྱིར། བསྟན་པ་སྟོན་མ་བྱུང་བའི་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་

གནས་སྐབས་སུ་མི་འབྱུང་སྟེ། བསྟན་པ་སྟོན་མེད་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། མཆོག་ཟུང་གཅིག་མ་བྱུང་བའི་སྤྱོད་ལ་དུ་མི་འབྱུང་སྟེ། འདི་མཆོག་ཟུང་གཅིག་གིས་འདུམས་པར་བྱེད་པ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པ་སྤྱད་ན་ལས་འདས་རྗེས་སུ་མི་འབྱུང་སྟེ། འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་ཕྱིར། མཆོག་མས་མ་བཅད་པའི་སྤྱོད་ལ་དུ་མེད་དེ། མཆོག་ནང་གཅིག་ཏུ་བྱེ་བ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མཐའ་སྟོན་ཟུང་གཅིག་གིས། །སྤྱོད་ལ་ཐུབ་པ་འོངས་པ་དང་། །མཆོག་མས་མ་བཅད་པ་དག་ཏུ་ཡང་། །འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ནི་མི་འབྱུང་རོ་། །ཞེས་གསུངས། འཁོར་ལོའི་དབྱེན་འདི་སྟོན་པ་གཞན་གྱི་བསྟན་པ་ལ་མི་འབྱུང་ཞིང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཁོ་ནའི་བསྟན་པ་ལ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་སྟོབ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བྲམ་ཟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གྱུར་པ་ཞིག་གི་ཆོ། བྱང་སྟོང་མངོན་ཤེས་ལྷ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་གི་འཁོར་བྱེ་བས་དེ་དག་གི་ལས་ཀྱི་ལྷག་མ་ལུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དག་སྟོང་ལྷས་བྱིན་དེའི་དུས་སུ་བྱང་སྟོང་དེ་ཡིན་པས་དེའི་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཉན་ཐོས་སྟེ་བ་དག་ཟེར་རོ། །

ཞར་ལ་ལས་ཀྱི་དབྱེན་ངི་ལྷ་བྱ་སྟུང་ན། མཆོག་ནང་གཅིག་ཏུ་དག་འདུན་སྟེ་གཉིས་སྟོ་མི་མཐུན་པས་གསོ་སྟོང་སོགས་ལས་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱ་བར་དམིགས་པ། ལས་དབྱེན་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན། འདི་སྤྱོད་མི་སྟན་མ་གཏོགས་སྟོང་གསུམ་ན་འབྱུང་། གངས་དག་སྟོང་བརྒྱད་ཡན་ཆད་གྱིས་འབྱུང་སྟེ། ལས་ཀྱི་དབྱེན་ནི་སྟོང་གསུམ་ན། །དེ་ནི་བརྒྱད་དག་ཡན་ཆད་གྱི། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། མཆོག་མས་མེད་འདི་ནམས་སྤྱོད་མི་སྟན་མ་གཏོགས་པའི་སྟོང་གསུམ་ཁོ་ན་དང་། དེར་ཡང་ཟ་མ་མ་ནིང་མ་གཏོགས་པའི་སྟེས་པ་བྱད་མེད་ལ་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། མཆོག་མས་མེད་སྟོང་གསུམ་དག་ན་ཡོད། །ཅེས་དང་། རང་འགྲེལ་

ལས།^①བྱང་གི་སྒྲིམ་སྒྲིལ་དང་། འགྲོ་བ་གཞན་དག་ན་ཡང་མེད་ན་ཁམས་གཞན་ན་ལྟ་
སྒྲིལ་གྱང་ཅི་དགོས། དེ་དག་ན་ཡང་སྒྲིལ་བ་དང་བྱང་མེད་ན་ཁམས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི་བ་མ་
སོགས་ལ་མི་འདོད་དོ། །ཅིའི་སྒྲིལ་ཞེ་ན། སྒྲིལ་བ་མེད་པའི་གཏན་ཆེགས་གང་ཡིན་པ་
དེ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིལ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ནི་གོ་སྒྲོལ། །

གསུམ་པ་ནམ་སྒྲིན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ནི། མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་གང་
བྱང་གི་ནམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུའི་རིགས་སུ་གནས་ཤིང་། ལྷང་མ་བསྟན་དུ་དམིགས་
པས་རབ་ཏུ་སྒྲེ་བ། ནམ་སྒྲིན་གྱི་སྒྲིབ་པའི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན། ངན་འགྲོ། ལྟ་དང་།
མིའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ནམ་སྒྲིན་ཏེ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ངན་འགྲོ་བའི་བྱང་པོ་ལྟ་
ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་བྱང་པོ་ལྟ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། སྒྲིམ་སྒྲིལ་
པའི་བྱང་པོ་ལྟ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། ལས་སྒྲིབ། ཉོན་མོངས་ཤས་ཆེ་བའི་སྒྲིབ་པ། ནམ་
སྒྲིན་གྱི་སྒྲིབ་པ་གསུམ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་སྒྲིབ་པར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
འཕགས་ལམ་དང་འཕགས་ལམ་གྱི་སྒྲུབ་བ་ལ་སྒྲིབ་པས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་སྒྲིབ།

གཉིས་པ། ཉེན་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་གསུམ་བཤའ་བ་ནི། གསུམ་པ་
བསོད་ནམས་བྱ་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྒྲིན་པ་
ལས་བྱང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་
བའི་གཞི། སྒྲིལ་བ་ལས་བྱང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་བཤའ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྒྲིན་པའི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྒྲིན་པ་གཏོང་ཚུལ། དང་པོ་ནི། མཆོད་པའམ་པན་
གདགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཀུན་ནས་བསྐྱུངས་ཏེ། བདག་པོའི་དངོས་པོ་གཏོང་བར་བྱེད་
པས་རབ་ཏུ་སྒྲེ་བའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལས་གང་བྱང་གིས་བསྐྱུས་པའི་དགེ་བར་

དམིགས་པ། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་སྒྲིན་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གང་གིས་སྒྲིན་བྱེད་
 དེ་སྒྲིན་པ། །མཆོད་དང་པན་འདོགས་^①འདོད་པ་ཡིས། །ལུས་དང་དག་ལས་སྦྲོང་དང་
 བཅས་། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། ^②གང་ཆེ་སྒྲེས་བྱ་དག་ཡིད་ཀྱིས། །རང་གི་རྩལ་
 དག་སྒྲིན་བྱེད་པ། །དེའི་ཆེ་དག་བའི་ཕྱང་པོ་ནམས། །སྒྲིན་པ་ཞེས་ནི་བརྗོད་པ་
 ཡིན། །ཞེས་གསུངས། གྲུབ་མཐའ་གོང་མས་གཏོང་བའི་སེམས་མཆོངས་ལྡན་དང་
 བཅས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་དུ་དམིགས་པ། སྒྲིན་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་བྱེད་དེ།
 སྦྲོད་འབྲུག་ལས། ^③འདོགས་པ་ཐམས་ཅད་འབྲས་བཅས་སྟེ། །སྒྲེ་བོ་ཀུན་ལ་བཏང་
 སེམས་ཀྱི། །སྒྲིན་པའི་པ་རོལ་བྱིན་གསུངས་ཏེ། །དེ་ལྟས་དེ་ནི་སེམས་ཉིད་དོ། །ཞེས་
 གསུངས། སྒྲིན་འབྲས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ལོངས་སྦྲོད་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། དེ་
 འབྲས་ལོངས་སྦྲོད་ཆེན་པོ་ཅན། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྒྲེ་བོས་མཆོད་རྟེན་དུ་སྤུལ་བ་ལྟ་བུ་བདག་ཁོ་ནའི་
 རྟོན་དུ་སྒྲིན་པ། འཕགས་པ་ཆགས་བྲལ་གྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོན་དུ་སྤུལ་བ་
 ལྟ་བུ་གཞན་ཁོ་ནའི་རྟོན་དུ་སྒྲིན་པ། འཕགས་པ་ཆགས་བཅས་ཀྱིས་སྒྲེ་བོ་སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོན་དུ་སྒྲིན་པ་ལྟ་བུ། རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་རྟོན་དུ་སྒྲིན་པ། འཕགས་པ་
 ཆགས་བྲལ་གྱིས་མཆོད་རྟེན་ལ་སྤུལ་བ་ལྟ་བུ། བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་
 རྟོན་དུ་སྒྲིན་པ་ལྟ་བུ་བཞི་ཡོད་དེ། བདག་གཞན་རྟོན་བྱིར་གཉིས་རྟོན་བྱིར། །གཉིས་
 ཀའི་རྟོན་དུ་མིན་བྱིར་སྒྲིན། །ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་ནམ་པར་དག་པའི་སྒྲིན་པའི་དབང་དུ་
 བྱས་པའི་མ་དག་པའི་སྒྲིན་པ་སུམ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་དཀོན་མཆོག་བརྟེན་གས་པ་ལས་
 གསུངས་ཞིང་། དེའི་རྟོན་ས་པཎ་གྱིས་སྤུབ་པ་དགོངས་གསལ་ལས་བཞུགས་ཀྱང་།
 མངས་བས་འདིགས་ནས་འདིར་མ་བྲིས།

གསུམ་པ་སྒྲིན་པ་གཏོང་ཚུལ་ལ་གསུམ། སྒྲིན་བདག་གི་བྱང་པར། དངོས་པོའི་
བྱང་པར། ཞིང་གི་བྱང་པར་ལས་སྒྲིན་པ་བྱང་པར་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲིན་
བདག་གི་བསམ་པ། དད་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐོས་དང་གཏོང་བ་དང་། །དོ་ཚེའི་ས་དང་
ཁྲིལ་ཡོད་ཤེས་རབ་སྟེ། །བདེ་བར་འདོད་ན་བདུན་པོ་འདི་དག་བཟུང་། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར། འཕགས་ལོར་བདུན་དང་ལྷན་པས་སྒྱུར་བ་རྒྱས་པ་དང་། སོགས་པས་རང་གི་
ལག་པར་^①ནས་སྒྲོང་བ་པོ་ལ་དུས་སུ་གཞན་ལ་མི་གཞོད་པར་བྱིན་ན་སྒྲིན་པ་བྱང་པར་
དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱིན་ན། འབྲས་བུ་གཞན་ལ་གཞན་གྱི་བཀྱར་སྟེ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་
པ་ལོངས་སྒྲོད་གང་བཞེད་པ་དང་། དུས་ལས་མི་ཡོལ་བ་དང་། བར་ཆད་མེད་པར་རྟོད་
པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ཡི་བྱང་པར་སྒྲིན་བདག་དང་། །དངོས་དང་ཞིང་གི་བྱང་པར་
ལས། །སྒྲིན་བདག་བྱང་འཕགས་དད་སོགས་གྱིས། །གྲུས་ལ་སོགས་པས་སྒྲིན་པར་
བྱེད། །དེ་བྱིར་བཀྱར་སྟེ་རྒྱ་ཆེན་དང་། །དུས་དང་བར་ཆད་མེད་པར་རྟོད། །ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་ཁ་དོག་གི་རོ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་སྒྲོང་བ་པོ་འདོད་པར་
བྱིན་ན་སྒྲིན་པ་བྱང་པར་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱིན་ན། འབྲས་བུ་གཟུགས་བཟང་། ལྷན་
གཤམ་དང་ལྷན། ཡོད་དགའ། ལུས་ཤིན་ཏུ་གཞོན་ཤིང་ཅན་དང་། དུས་སུ་རེག་ན་བདེ་བ་
སྟེར་བའི་ལུས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་ཏེ། ཁ་དོག་ལ་སོགས་ཕུན་སུམ་དངོས། །དེ་
ནས་^②གཟུགས་བཟང་གཤམ་ལྷན་དང་། །དགའ་དང་ཤིན་ཏུ་གཞོན་ཤིང་དང་། །དུས་སུ་
རེག་ན་བདེ་ལུས་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཞིང་དུད་འགྲོ་ལ་བྱིན་ན་ནམ་སྒྲིན་བརྒྱ་འགྱུར། མི་ཚུལ་ཁྲིམས་
འཆལ་བ་ལ་བྱིན་ན་སྒྲོང་འགྱུར་དུ་གསུངས་པ། འགྲོ་བའི་ཞིང་དང་། རྩས་ལས་བྱུང་
བའི་བསོད་ནམས་བདུན་གྱི་ནང་ནས། ནད་པ་ནད་གཡོག་ཤིན་ཏུ་གང་བའི་དུས་སུ་བྱིན་

པ་ལྟ་བུ། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཞིང་། བན་འདོགས་པའི་ཞིང་པ་མ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལྟན་པ་
ལ་བྱིན་ན་འབྱུང་འགྱུར་དང་། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ལ་བྱིན་ན་རྣམ་སྒྲིན་ཆད་མེད་པ།
རྒྱན་ཞུགས་ལ་བྱིན་ན་ཆོས་ཆད་མེད་པར་གསུངས་པས། ཡོན་ཏན་གྱི་ཞིང་རྣམས་ཀྱི་
སྒོ་ནས་སྒྲིན་པ་བྱད་པར་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲོ་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་པན་འདོགས་
དང་། །ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་ཞིང་བྱད་འཕགས། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་ཡོན་ཏན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དག་བཅོམ་པས་དག་བཅོམ་པ་ལ་བྱིན་པ་དང་། བྱད་
ཚུབ་སེམས་དཔས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་པན་པའི་ཕྱིར་བྱིན་པ་དང་། བརྒྱད་
གསུངས་པའི་བརྒྱད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། གོ་ཏུ་ཏ་མའི་མདོ་ལས། ❶གང་ཞིག་ལུས་ངག་
གདམས་བདག་ཉིད། །ལག་བརྒྱད་བསོད་སྟོམས་སྒྱིན་པ་ཡིན། །འདོད་ཆགས་བྲལ་ལ་
ཆགས་བྲལ་བས། །སྒྱིན་ན་ཟང་ཟིང་སྒྱིན་པའི་མཆོག་ །ཅེས་དང་། མདོ་སྡེ་ལས། རྒྱལ་
པོ་རིམས་ནད་མེད་ཅེས་བྱ་བས་གྲོང་ཁྲིམ་སྟོང་ཐུག་ཏུ་བྱིན་པ་བས། །ལྷ་རིའི་བྱས་
དག་སྟོང་གཅིག་ལ་ཐན་བྱིན་པའི་བསོད་ནམས་ཆེའོ། །ཞེས་གསུངས།

སྒྱིན་པ་བརྒྱད་ནི། མདོད་འགྲེལ་ལས། ❷ཉེ་བ་ལ་སྒྱིན་པ་དང་། འདིགས་པས་
སྒྱིན་པ་དང་། བདག་ལ་བྱིན་པས་སྒྱིན་པ་དང་། བདག་ལ་བྱིན་པར་འགྱུར་བས་སྒྱིན་པ་
དང་། །སྒྲོན་བདག་གི་པ་དང་མེས་པོ་དག་གིས་སྒྱིན་པ་བྱིན་པས་སྒྱིན་པ་སྒྱིན་པ་དང་།
མཐོ་རིས་ཀྱི་དོན་དུ་སྒྱིན་པ་དང་། གཤགས་པའི་དོན་དུ་སྒྱིན་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་
དོན་དང་། སེམས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་དོན་དང་། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཆོགས་ཀྱི་དོན་དང་། དོན་གྱི་
མཆོག་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒྱིན་པ་སྟེ་བརྒྱད་ཡིན་པར་གསུངས། འཕགས་པ་མིན་
ཡང་སྒྱིན་པའི་ཞིང་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡོད་དེ། འཕགས་པ་མིན་ཡང་པ་མ་དང་། །ནད་པ་
དང་ནི་ཆོས་སྤྲུང་དང་། །སྒྲེ་མཐའི་བྱད་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ལ། །ཡོན་ནི་གཞལ་དུ་མེད་པ་

ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་ལ། དེའི་མི་
མཐུན་སྒྲིགས་བཤད་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དེའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ལུས་དག་གང་རུང་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་གང་རུང་གིས་
བསྐྱུས་པའི་རྩ་བ་བཞི་གང་རུང་ལས་འདས་པའི་མི་དགོ་བའི་གཟུགས་སུ་དམིགས་པ།
འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དགོའི་
གཟུགས། །ཞེས་གསུངས། དབྱེ་ན་བཞི།

གཉིས་པ་ནི། འཆལ་ཚུལ་དེ་སྤྱོད་བར་བྱེད་པའི་ལྷག་པ་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པར་
དམིགས་པ། སྐབས་འདིར་བསྟན་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་གི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་གཉིས་
ཡོད་དེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་དེ་དང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་
སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་རྣམ་དག་སྟེ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྤྱིར། དེ་སྤྱོད་ཚུལ་
ཁྲིམས་རྣམ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ལྷང་བ་ཡིན་ན་འཆལ་ཚུལ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ།
འཆལ་ཚུལ་ཡིན་ན་མི་དགོ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་དེ་པན་ཡོན་བཞི་དང་ལྷན་ཏེ། འཆལ་ཚུལ་
གྱི་པམ་པ་སྟེ་གཞོན་པ་མ་བྱང་བ། དེའི་རྒྱ་རྩ་བ་དང་ཉེ་ཉོན་གྱིས་གཞོན་པ་མ་བྱང་བ། དེའི་
གཉིན་པོ་བྲན་ཤེས་བཞིན་ལྷན་པ། ཞི་བ་སྤང་འདས་འཛོལ་པར་བྱེད་པ་བཞི་དང་ལྷན་པའི་
སྤྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནི་བཅས་པ་ཡང་། །རྣམ་དག་ཡོན་ཏན་བཞི་ལྷན་ནོ། །འཆལ་
ཁྲིམས་དེའི་རྒྱས་འཕེན་མ་བྱང་། །དེ་གཉིན་པོ་དང་ཞི་ལ་བཏེན། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་སྒྲིམ་པ་ལས་བྱང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི་ལ། དངོས་དང་།
གཞི་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་

མཉམ་པར་བཞག་པ་ལས་བྱང་བའི་ལུས་སེམས་ལས་སྤྱང་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་
མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་རིགས་སྤྱ་གནས་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ། སྒྲོམ་པ་ལས་བྱང་
བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཉམ་པར་བཞག་པའི་དགེ་བ་ནི། །སྒྲོམ་པའོ་
སེམས་ལ་བསྒྲོ་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། སྤྱིན་པ་ཡང་མཐོ་རིས་ཀྱི་དོན་དུ་འགྱུར་མོད། ཚུལ་བྱིམས་ནམ་
དག་མཐོ་རིས་ཀྱི་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ཀྱང་འགྱུར་པ་མེད་པའི་ལྷག་པའི་ཚུལ་
བྱིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལས་བྱང་བའི་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་ཉོན་མོངས་པ་
ལས་དངོས་སྤྱ་འབྲལ་བའི་བྱིར་ཏེ། མཐོ་རིས་དོན་དུ་ཚུལ་བྱིམས་དང་། །འབྲལ་བའི་
དོན་དུ་བསྒྲོམ་གཙོའི་བྱིར། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། མདོ་ལས་གསུངས་པའི་གཞི་གསུམ་གྱི་དགེ་ཙམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
འབྲས་བུ་ཡིད་འོང་འབྱེན་པས་ན་བསོད་ནམས། ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་^❶པས་ན་བྱ་བ།
ཀྱན་སྒྲོང་གི་སེམས་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ན་དེའི་གཞི་སྟེ། སྤྱིན་པ་ལས་བྱང་བའི་
བསོད་ནམས་བྱ་བའི་གཞི། སྒྲོང་བདུན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚུལ་བྱིམས། ཚུལ་བྱིམས་ལས་
བྱང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོས་སྤྱིན་གྱི་བྲག་ཏུ་བཞག་པ་ནི།
ཆོས་སྤྱིན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པས། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་
དེ། ཀྱན་སྒྲོང་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྤྱེ་སྒྲོད་གསུམ་གྱི་ཆོག་དོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
སྤྱིན་པར་བྱེད་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་ནམ་དག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རང་འབྲེལ་ལས། ^❷ཆོས་ཀྱི་
སྤྱིན་པ་ནི་མདོ་ལས་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
སྤྱིན་པའོ། །དེའི་བྱིར་གང་དག་ཆོས་ལོག་པར་འཆད་པར་བྱེད་པའམ། སེམས་ཉོན་མོངས་
པ་ཅན་རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་དང་གྲགས་པ་འདོད་པས་འཆད་པ་དེ་དག་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱི་

བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགེ་ཅ་གསུམ་བཤའ་པ་ནི། བསོད་ནམས་ཟུང་ན་
འདས་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། དེ་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། བསོད་
ནམས་ཆ་མཐུན་ནམ་སྒྲིན་ཡིད་འོང་འབྱེན་པ། ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ཟུང་འདས་འཐོབ་པར་
བྱེད་པ། དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་འོག་ནས་བཤའ་པའི་དོད་སོགས་བཞི་ཡིན་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་རྣམ་གངས་གཞན་བསྟན་པ་ནི། སྒྲིབ་ངན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བཅས། །ཞེས་སོགས་
གྱིས་འཆད། གནས་བཞི་པ་ལས་བསྟན་པའི་གནས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་ཏོ། །

གནས་ལྗེ་པ་སྤྲུལ་བ་སྤྲུལ་བ་འཆད་པ་ལ། མཆོམས་སྤྲུལ། སྤྲུལ་དངོས། དེ་
 རི་ལྟར་སྤྲུལ་ཆུ་ལ། སྤྲུལ་པའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་ཤེས་སོ། །དང་པོ་ནི། གནས་འདིའི་སྤྲུ་
 རོན་ཐུན་མོང་དུ་སྤྲུལ་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ལ་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་སྟེ།
 སེམས་སྤྲུལ་དང་བཅས་ཆུ་ལ། ཉོན་མོངས་སྤྲུལ་ཆུ་ལ། རྣམ་གྲངས། གང་དང་མཆོངས་
 པར་ལྟན་^①པ། སྤྲུལ་པ་ལྗེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ། སྤྲུལ་པའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་ཤེས་
 སོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་
 བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་དུ་དམིགས་པ། དེའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་བརྟུས་ལས། ^②མཆོན་
 ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཆོས་གང་འབྱུང་བ་ནི་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བའི་མཆོན་ཉིད་དུ་འབྱུང་སྟེ། དེ་བྱུང་
 བས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་^③དེ་ཉོན་མོངས་པའི་མཆོན་ཉིད་
 རོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་བྱེད་ལས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྤྲུལ་པའི་རྩ་བ་སྟེ། དེའི་རྒྱུ་
 གཙོ་བོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉོན་མོངས་པ་འཇུག་པ་ན་བྱ་བ་བཅུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་
 པོ་བྱ་བ་སྟེ། སྤྲུལ་པའི་རྩ་བ་སྤྲུལ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། ^④ལས་
 དེ་དག་གྲང་སྤྲུལ་ཀྱི་དབང་གིས་བསགས་པར་འབྱུར་གྱི། སྤྲུལ་མེད་པར་ནི་སྤྲུ་
 པ་མཛོན་པར་བྱ་བ་པར་མི་རྟུས་པས་ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ཡང་རྩ་བ་ནི་འདིར་ཉོན་
 མོངས་པའི་ཐོབ་པ་ཡིན་དགོས། ཉོན་མོངས་སྤྲུལ་པའི་བར་དུ་དེ་རྒྱུན་མི་ཆད་^⑤པའི་
 དོན་གྱིས་བརྟན་པར་བྱེད་དོ། །ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུན་རྒྱུད་པས་གནས་པར་བྱེད། ལས་
 ནི་ཉོན་མོངས་སྤྲུ་བ་དང་མཐུན་པར་བྱེད། རྒྱུ་མཐུན་ཉི་བའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤྲུལ་པ་དང་།
 སྤྲུལ་པའི་རྩ་བ་མཛོན་པར་སྤྲུབ་པར་བྱེད། ཆུ་ལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་
 ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད། དོན་ལ་གནས་པའི་དམིགས་པ་ལ་མོངས་པར་བྱེད། རང་
 དང་མཆོངས་ལྟན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་འཁྲིད་པར་བྱེད། དགོ་བའི་

སྒྲིགས་ལས་ཉམས་པར་བྱེད། ཁམས་གསུམ་ལས་མི་འདའ་ཞིང་རྒྱད་འཆིང་བར་བྱེད།
 ཅེས་པའི་དོན་ཏེ། ཅ་བ་བརྟན་བྱེད་རྒྱད་གནས་བྱེད། །ལུས་ནི་སྐྱེ་བའི་ཞིང་དུ་
 སྐྱབས། །རྒྱ་མཐུན་སྐྱབ་བྱེད་ལས་སྤྲོད་སྐྱབ། །དམིགས་པ་སྤོངས་བྱེད་ཤེས་རྒྱན་
 འབྲིད། །རང་ཆོགས་ཚུལ་མིན་ཡིད་འཇིག་བྱིར། །དགོ་བ་ལས་གཡོ་ཁམས་མི་
 འདའ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། ཅ་བའི་དབྱེ་བ། བྱེད་པར་གྱི་དབྱེ་བ། ཞར་བྱང་ངོ་། །དང་པོ་ནི།
 ཅ་ཉོན་དུག་^①ཡོད་དོ། །འདོད་ཆགས་དེ་བཞིན་ཁོང་ཁོ་དང་། །ང་རྒྱལ་མ་རིག་ལྟ་བ་
 དང་། །ཐེ་ཆོམ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དབང་པོའི་སྒྲིག་ནས་བདུན་དུ་དབྱེ་བ། ལྟ་བའི་སྒྲིག་ནས་བཅུར་དབྱེ་
 བ། ཁམས་གྱི་སྒྲིག་ནས་གོ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདོད་ཆགས་ལ་འདོད་པའི་
 འདོད་ཆགས་དང་། སྤྲོད་པའི་འདོད་ཆགས་གཉིས་སུ་བྱེ་བས་བདུན་ཡོད་དེ། དེ་དུག་
 གྱང་། འདོད་ཆགས་དབྱེ་བས་བདུན་དུ་བཤའ། །ཅེས་གསུངས། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་
 གྱི་སས་བསྐྱས་གྱི་འདོད་ཆགས་ལ་སྤྲོད་པའི་འདོད་ཆགས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་གྱི་
 འདོད་ཆགས་ལ་སྤྲོད་པའི་འདོད་ཆགས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་ནས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་
 ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་ཁ་ནང་དུ་ཉིང་ངེ་འཇིག་ལ་སྤྲོད་པར་གཅིག་པས་དེ་ལྟར་བསྐྱས་པའི་
 བྱིར། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁམས་གོང་མའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ན་ཐར་པ་ཐོབ་པོ་སྐྱམ་པའི་
 འདུཤེས་བསྐྱོག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཁམས་གཉིས་ལས་སྐྱེས་སྤྲོད་
 འདོད་ཆགས། །ཁ་ནི་ནང་དུ་བསྐྱས་བྱིར་དེར། །ཐར་པའི་འདུཤེས་བསྐྱོག་བྱིར་
 བཤའ། །ཅེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཉོན་སྤོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་ལ། འཇིག་ལྟ། འོག་ལྟ། མཐར་ལྟ། ལྟ་བ་

མཆོག་འཛིན། ཚུལ་བྱིས་ས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་ཏེ་ལྷ་རྩེ་བས་བཅུ་ཡོད་
 པའི་སྤྱིར་ཏེ། ལྷ་བ་ལྷ་སྟེ་འཛིན་ཆོག་ས་དང་། །ལོག་དང་མཐར་འཛིན་ལྷ་བ་དང་། །ལྷ་
 བ་དང་ནི་ཚུལ་བྱིས་ས་དང་། །བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་དང་བཅུ། །ཞེས་གསུངས།
 གསུམ་པ་ནི། །ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་གོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སས་
 བསྐྱས་གྱི་སྤྱག་བསྐྱལ་མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་ལྷ་བ་ལྷ་སྟེ་མིན་ལྷ་སྟེ་བཅུ་དང་འགོག་པ་
 ལ་ལྷ་བ་དང་པོ་གཉིས་དང་ལྷ་བ་མ་གཏོགས་བདུན་བདུན། ལམ་བདེན་ལ་ལྷ་བ་དང་པོ་
 མ་གཏོགས་བརྒྱད་དེ་སོ་གཉིས། འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་གྱི་སྒྲོ་མ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་
 འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁོ་དང་། ང་རྒྱལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་སྟེ་བཞི། གཟུགས་
 གཟུགས་མེད་གྱི་སས་བསྐྱས་གྱི་ཁོང་ཁོ་མ་གཏོགས་པའི་སྤྱག་བསྐྱལ་མཐོང་སྤང་དགྲ་
 རེ། གུན་འབྱུང་དང་འགོག་པ་ལ་མཐོང་སྤང་དུག་རེ། ལམ་བདེན་ལ་མཐོང་སྤང་བདུན་
 རེ། གཟུགས་གཟུགས་མེད་གྱི་སས་བསྐྱས་གྱི་ཁོང་ཁོ་མ་གཏོགས་པའི་སྒྲོ་མ་སྤང་ཉོན་
 མོངས་གསུམ་གསུམ་སྟེ། མདོར་ན་འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་གྱི་ཉོན་མོངས་སོ་
 དུག །གཟུགས་གཟུགས་མེད་གྱི་སོ་གཅིག་རེ་སྟེ་གོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་སྤྱིར། དེ་དག་བཅུ་
 དང་བདུན་བདུན་བརྒྱད། །ལྷ་བ་གསུམ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ། །འདོད་ན་སྤྱག་བསྐྱལ་
 ལ་སོགས་པ། །མཐོང་བས་རིམ་བཞིན་^①སྤང་བར་བྱེད། །བཞི་ནི་སྒྲོ་མ་པས་སྤང་བྱ་
 ཡིན། །ཁོང་ཁོ་མ་གཏོགས་དེ་དག་ཉིད། །གཟུགས་ཁམས་གཟུགས་མེད་དེ་དང་
 འབྲ། །དེ་ལྷ་རྩེ་དགྲ་བཅུ་བརྒྱད་དུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས། རང་འགྲེལ་ལས། ^②སྤྲུལ་
 བཅུ་པོ་དེ་དག་ལས་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་དུག་དང་། གཟུགས་ན་སྤྱོད་པ་སུམ་
 ཅུ་ཅ་གཅིག་དང་། གཟུགས་མེད་པ་ན་སྤྱོད་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཅིག་སྟེ་དགྲ་བཅུ་ཅ་བརྒྱད་
 དུ་ཡང་འཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས། མདོན་པ་གོང་མ་ལྷ་རྩེ་ན་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བརྒྱ

དང་བཅུ་གཉིས། གློམ་སྤང་ཉོན་མོངས་བཅུ་དྲུག་གསུངས། བསྐྱ་བར། བདེན་པ་བྱི་མ་
གསུམ་ལ་ལྟ་བ་དང་པོ་དོར་ནས་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་དགྲ་བཅུ་ཅ་བཞིར་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་ཞར་བྱང་^①ལ་ལྟ། སྤང་བྱ་གཉིས་ཀྱི་ངེས་པ། ལྟ་བ་ལྟ་སོ་སོའི་
མཆན་ཉིད། ལྟ་བ་ཐ་མ་དང་འབྲེལ་པའི་ཅོད་སྤྱོད་། བྱིན་ཅི་ལོག་གི་རབ་དབྱེ། ང་རྒྱལ་
ཀྱི་དབྱེ་བ་སྤྱོས་པ་དང་བཅས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་མཐོང་སྤང་དང་།
གློམ་སྤང་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། སྤིད་ཅེའི་སས་བསྐྱུས་ཤིང་། ལམ་རྗེས་བཅོད་ཀྱི་ངོ་སྤྲུལ་
ཀྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་ན་མཐོང་སྤང་ཁོ་ན་ཡིན་པས་བྱུང་། ལྟ་བ་མ་བདུན་གྱིས་བསྐྱུས་པ་
ནམས་མཐོང་སྤང་དང་གློམ་སྤང་ཅི་རིགས་སུ་འདུས་པའི་བྱིར། འཕགས་པ་ནམས་ཀྱི་དེ་
ནམས་མཐོང་ལམ་གྱིས་སྤྱོད་། བྱིས་པ་ནམས་ཀྱིས་དེ་ནམས་ཉིར་བསྒྲོགས་ཀྱི་འོག་སའི་
སྤང་བྱ་ཅི་རིགས་ལྟ་ཆར་ཆེ་འབྲིང་རྒྱང་སོགས་དགྲར་བྱས་ཏེ་བྱིལ་ནས་སྤྱོད་པའི་བྱིར་ཏེ།
སྤིད་ཅེ་ལས་སྤྱེས་བཅོད་པ་ཡིས། །གཞོམ་བྱ་མཐོང་བས་སྤང་བྱ་ཉིད། །ལྟ་བ་སྤྱེས་མཐོང་
དང་གློམ་གཉིས་ཀྱིས། །བཅོད་པས་གཞོམ་མིན་གློམ་ཁོ་ནས། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཉིར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་རང་དབང་བའི་བདག་དང་
བདག་གི་བ་གང་རུང་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་དམིགས་པ།
འཇིག་ལྟའི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཉིག་པའམ་ཆད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་དམིགས་པ། མཐར་ལྟའི་མཆན་ཉིད། ལས་རྒྱ་འབྲས་སོགས་
མེད་པར་ལྟ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་དམིགས་པ། ལོག་
ལྟའི་མཆན་ཉིད། ལྟ་བ་ལ་དམིགས་ནས་བདག་གྲོལ་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་དམིགས་པ། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་གྱི་མཆན་ཉིད། ཚུལ་ཁྲིམས་ངན་པ་
དང་བརྒྱལ་ཞུགས་ངན་པ་ལ་དམིགས་ནས་བདག་གྲོལ་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་

མོངས་ཅན་དུ་དམིགས་པ། ཚུལ་ཁྱིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བུ་ལེ་
མཆོན་ཉིད། དེ་སྐད་དུ། བདག་དང་བདག་གི་རྟག་ཆད་དང་། མེད་དང་དམན་ལ་མཆོག་
ལྟ་དང་། རྒྱ་མིན་ལམ་མིན་དེར་ལྟ་བུ། དེ་དག་ལྟ་བུ་ལྟ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དབང་ཕྱག་སོགས་རྒྱ་མིན་^❶པ་ལ་རྒྱར་མངོན་པར་
ཞེན་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱག་བསྐྱེད་མཐོང་སྤང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀྱན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱ་ལས་ལོག་ཞུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྲལ་
སྟེ། དེ་ནི་རྟག་མཐའ་ལམ་བདག་ཏུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་
རབ་ཏུ་འབྱུག་པ་ཅམ་ཡིན་པས་སྤྱག་བསྐྱེད་མཐོང་སྤང་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྲལ་སྟེ། དེ་
ལྟར་འབྱུག་པ་ཅམ་དེ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་གྱི་ངོ་སྤྱེས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
སྐད་དུ། དབང་ཕྱག་སོགས་རྒྱར་མངོན་ཞེན་པ། རྟག་བདག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཡིས། རབ་
ཏུ་འབྱུག་པས་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱེད་མཐོང་བས་སྤང་བྱ་ཉིད། ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་བཞི་ཡོད། མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཤིང་། མི་
གཙང་བ་ལ་གཙང་བར། སྤྱག་བསྐྱེད་བ་ལ་བདེ་བར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ལ་
བདག་ཏུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ལྟ་བུ་གང་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་
བཞག་ཅི་ན། ལྟ་བུ་གསུམ་ལ་བཞག་སྟེ། མཐར་ལྟ་ལ་དང་པོ་དེ་བཞག་ཤིང་། ལྟ་བུ་མཆོག་
འཛིན་ལ་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དེ་བཞག་ཤིང་། འཛིན་ལྟ་ལ་བཞི་པ་དེ་བཞག་པའི་ཕྱིར།
ལྟ་བུ་གཞན་རྣམས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་པོ་དེ་མི་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཕྱིན་ཅི་
ལོག་གི་རྒྱ་མཆོན་གསུམ་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དུལ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་
དང་། དེས་པར་རྟག་པ་དང་། སྤྱོད་འདོགས་ཁོ་ན་ཡིན་པ་སྟེ། རྒྱ་མཆོན་གསུམ་ཆང་བ་
ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འཛིན་པ་གང་ཞིག་ཤིག་ལྟུང་ཁྱིམས་མཆོག་འཛིན་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་

ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན། མཐར་ལྟེ་ཆད་ལྟ་དང་ལོག་པར་ལྟ་བའམ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྒྱ་
མཚན་གཉིས་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྟ་བ་གསུམ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་། བཞི་ཆན་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ཕྱིར་དང་། །དེས་ཏྟིག་ཕྱིར་དང་སྒྲོ་འདོགས་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས།

ལྟ་བ་ལ། ང་རྒྱལ་གྱི་དབྱེ་བ། བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ང་རྒྱལ་བདུན་ཡོད་དེ། ང་
རྒྱལ་ཅམ་དང་། ལྟག་པའི་ང་རྒྱལ། ང་རྒྱལ་ལས་བྱང་ང་རྒྱལ། ངའོ་སྟམ་པའི། མཛོན་
པའི། ཅུང་ཟད་སྟམ་པའི། ལོག་ལྟེ་ང་རྒྱལ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བསྐྱ་བའོ་ལེ་
ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ལས། ^①ང་རྒྱལ་དགུ་ཉེ། གཞན་ལ་ལྟོས་ཏེ་བདག་ལ་སྐྱབ་པ་གསུམ།
བདག་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞན་ལ་སྐྱབ་པ་གསུམ། བདག་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞན་ལ་འགོག་པ་
གསུམ་མོ། །དང་པོ་གསུམ་ནི། གཞན་ལས་བདག་བྱང་པར་འཕགས་སོ། །བདག་དང་
གཞན་མཉམ་སོ། །གཞན་ལས་བདག་དམན་སྟམ་པའི་ང་རྒྱལ་གསུམ། གཉིས་པ་
གསུམ་ནི། བདག་ལས་གཞན་བྱང་པར་དུ་འཕགས་སོ། །བདག་དང་གཞན་མཉམ་
སོ། །བདག་པས་གཞན་དམའ་བ་ཡོད་དོ་སྟམ་པ་གསུམ། གསུམ་པ་གསུམ་ནི། གཞན་
ལས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ་མེད་དོ། །བདག་དང་མཉམ་པ་མེད་དོ། །བདག་ལས་
དམན་པ་མེད་དོ་སྟམ་པའི་ང་རྒྱལ་གསུམ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། གསུམ་དུ་བསྐྱ་བ། སྤང་བྱ་གཉིས་སུ་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ང་
རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ང་རྒྱལ་ཅམ། ལྟག་པའི་ང་རྒྱལ། ཅུང་ཟད་སྟམ་པའི་ང་རྒྱལ་ཏེ་གསུམ་
དུ་འདུའོ། །གཉིས་པ་ནི། མཐོང་སྤང་སྒྲོམ་སྤང་གཉིས་སུ་འདུ་ཉེ། ང་རྒྱལ་ལ་དེ་གཉིས་
ཀའི་ཆ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ང་རྒྱལ་བདུན་ནམ་དགུ་གསུམ་མོ། །མཐོང་དང་སྒྲོམ་པས་
ཟད་བྱ་བ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་བཤད་པ་ལ། རྒྱལ་ལྟོས་པའི་རབ་དབྱེ། དམིགས་

ཡུལ་ལ་ལྟོས་པའི། རོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི། ཏུས་ལ་ལྟོས་པའི་ལྷན་ཚུལ། ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱེ་
 བྲག་གོ། དང་པོ་ནི། སྤྲུལ་གོ་བརྒྱད་པོ་དེ་ལ། སྤྲུལ་མཉམ་གྱི་ཀུན་འགོ། སྤྲུལ་བ་^①མི་
 མཉམ་གྱི་ཀུན་འགོ། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཀུན་འགོ་དང་གསུམ་ཡོད་དེ། སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་
 མཐོང་སྤང་བྱ་བ། །ལྷ་དང་དེ་བཞིན་ཐེ་ཚོམ་དང་། །གང་དེ་ལྷན་ཅིག་མ་འདྲེས་
 པའི། །མ་རིག་གང་ཡིན་ཀུན་ཏུ་འགོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། སྤྲུལ་གོ་བརྒྱད་པོ་ལ་བྲག་བཅས་ལ་དམིགས་པ་བྲག་མེད་ལ་
 དམིགས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། འགོག་དང་ལམ་མཐོང་སྤང་བྱ་བ། །ལོག་ལྷ་ཐེ་ཚོམ་དེ་
 དག་དང་། །ལྷན་དང་འབའ་ཞིག་མ་རིག་དང་། །སྤྲུག་ནི་བྲག་མེད་སྤྱོད་ཡུལ་
 ཅན། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་། ཅ་བའི་དབྱེ་བ། ཇི་བ་ལུང་མ་བསྟན་པའི་ཞར་བྱང་
 རོ་། །དང་པོ་ནི། སྤྲུལ་ལ་དག་མི་དག་ལུང་མ་བསྟན། གསུམ་གྱི་བྱང་པར་བཤད་ན།
 ཁམས་གོང་གི་སས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཡིན་ན་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་དགོས་ཤིང་།
 འདོད་པའི་སས་བསྐྱེད་ཀྱི་འཇིག་ལྷ། མཐར་ལྷ། དེ་དག་དང་མཚུངས་ལྷན་གྱི་མ་རིག་
 པ་རྣམས་གང་རུང་ཡིན་ན་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་དགོས་ཏེ། གོང་མ་ཐམས་ཅད་ལུང་མ་
 བསྟན། །འདོད་ན་འཇིག་ཚོགས་ལྷ་བ་དང་། །མཐར་འཇིག་ལྷན་ཅིག་མ་རིག་པ། །ཞེས་
 གསུངས། དེ་དག་གི་ལྷག་མའི་སྤྲུལ་རྣམས་ལ་མི་དག་བས་བྱབ་སྟེ། ལྷག་མ་
 རྣམས་འདིར་མི་དག་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། སྤྲུལ་གོ་བརྒྱད་པོ་དེ་ལ་མི་དག་བའི་ཅ་བ་ཡིན་པ་དུ། ལུང་མ་
 བསྟན་གྱི་ཅ་བ་ཡིན་པ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། འདོད་པའི་སས་བསྐྱེད་ཀྱི་དུག་གསུམ་གང་རུང་
 ཡིན་ན་མི་དག་བའི་ཅ་བ་ཡིན་པས་བྱབ། དེ་ལས་གཞན་པའི་སྤྱོད་པ། མ་རིག་པ་ཤེས་

རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་རྣམས་ལྷང་མ་བསྟན་གྱི་ཅ་བ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ན་འདོད་ཆགས་ཁོང་
 ཁོ་དང་། །མོངས་རྣམས་མི་དགའི་ཅ་བ་ཡིན། །ལྷང་མ་བསྟན་པའི་ཅ་བ་གསུམ། །དེ་ནི་
 སྟེང་དང་མ་རིག་སྟོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་ལྷང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞི་ལ་ལྷང་མ་བསྟན། ཞེས་
 བཛོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་སྟུང་ན། ལན་ལྷང་མ་བསྟན་པར་བཞག་པར་བྱ་བའི་དྲི་བ་ལ་
 ལྟོས་ནས་དེ་དག་ལ་ལྷང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་ཞེས་བཛོད་ལ། སྤྱིར་དྲི་བ་བཞི་ཡོད་དེ།
 མགོ་གཅིག་པའི་དྲི་བ། རྣམ་པར་སྤྲེ་སྟེ་ལན་བཏབ་པའི་དྲི་བ། དྲིས་ནས་ལན་བཏབ་པའི་
 དྲི་བ། བཞག་པར་ལྷང་མ་བསྟན་པའི་དྲི་བ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། མགོ་གཅིག་དང་
 རི་རྣམ་སྤྲེ་དང་། །དྲི་དང་གཞག་པར་ལྷང་བསྟན་པ། །འཆི་དང་སྤྲེ་དང་བྱད་པར་
 འཕགས། །བདག་གཞན་ལ་སོགས་ལྟ་བུ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་དུས་ལ་ལྟོས་པའི་ལྟ་ཚུལ་ལ། དངོས་དང་། ཞར་ལ་དུས་གྱི་རྣམ་
 གཞག་ལ་དབྱད་པ་^༡། སྤང་བ་དང་བྲལ་བའི་བྱད་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་
 ཉོན་མོངས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་པའི་ཉོན་མོངས་དང་། ཉོན་མོངས་སྤྱི་པ་ཞེས་བྱ་བ་
 གཉིས་ལས། འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁོ་རྒྱལ་གསུམ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་པའི་ཉོན་
 མོངས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དུལ་སྤྱུག་མི་སྤྱུག་མཐོ་དམའ་གསུམ་ལ་དམིགས་ནས་རིམ་
 བཞིན་སྤྱི་བ་ཡིན་གྱི། དུལ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པས་མ་བྱུང་། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྱི་
 བས་མ་བྱུང་བའི་སྤྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ། ཐེ་ཚོམ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་
 བ་ནི། ཉོན་མོངས་སྤྱི་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལྷང་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་
 དམིགས་ནས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྱི་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་དག་གི་ནང་ནས་འདས་པ་
 དང་ད་ལྟར་གྱི་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁོ་རྒྱལ་དག་གིས། དུལ་གང་ལ་རང་ཉིད་སྤྱིས་ནས་

མ་སྤངས་ཀྱི་བར་དུ་ཡུལ་དེ་དང་རང་རྒྱུད་ལྡན་ཀྱི་གང་ཟག་དེ་ལྡན་པར་བྱེད། ཡིད་ཀྱིས་
འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁོང་རྒྱལ་དག་གིས་ཡུལ་དུས་གསུམ་པོ་ཀུན་དང་རང་རྒྱུད་ལྡན་ཀྱི་གང་
ཟག་ལྡན་པར་བྱེད་དེ། འདས་དང་ཉེར་གནས་འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁོང་རྒྱལ་དག་
གིས་ནི། གང་ལ་དེ་སྤྱིས་མ་སྤངས་པའི། འདོད་པོ་དེ་དང་ལྡན་པ་ཡིན། ཁྱེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། དུས་གསུམ་རྩེ་ཡོད་དུ་སྐྱབ་པ། དེ་ལ་ཚུད་པ་འགོད་པ། དེའི་
ལན་གདབ་པའོ། འདར་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དུས་གསུམ་རྩེ་སྤྱི་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་
རྟག་རྩེ་སྤྱི་འགྱུར་ལ། མེད་ན་ལྡན་པར་ཡང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དུས་རྣམས་ཀུན་རྩེ་སྤྱི་
ཡོད་ལ། རྟག་པར་ཐལ་བའི་སྤྱི་མེད་དེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་བྱིར།
བྱུང་པར་དུ་འདས་མ་འོངས་རྩེ་སྤྱི་ལྷང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་བྱུབ་^①། ལྷང་གིས་བྱུབ་
སྟེ། མདོ་ལས། ^②གང་གི་བྱིར་འདས་པའི་གཟུགས་ཡོད་པ་དེའི་བྱིར། འཕགས་པ་ཉན་
ཐོས་ཐོས་པ་དང་ལྡན་པ་འདས་པའི་གཟུགས་ལ་མི་ལྟ་བ་ཡིན་ལོ། ཁྱེས་སོགས་དང་།
མ་འོངས་པའི་གཟུགས་ལའང་དེ་ལྟར་གསུངས་ཤིང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་གཉིས་ལ་
བརྟེན་ནས་སྤྱོད། ཁྱེས་མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྤྱོད་
བ་ནས། ཡིད་དང་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སྤྱོད་བར་གསུངས། འདས་མ་
འོངས་རྩེ་སྤྱི་མེད་ན་དེ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་སྤྱོད་བར་མི་རུས་པའི་བྱིར། རིགས་
པས་འགྱུར་སྟེ། འདས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱེན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར།

དེས་ན་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱོད་བ་དང་། རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ་སྤྱོད་བའི་སྟེ་པའི་བྱུང་
པར་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དུས་གསུམ་ཐམས་ཅད་རྩེ་ཡོད་དུ་སྐྱབ་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་
ཡོད་པར་སྤྱོད་བ་དང་། ད་ལྟ་བ་དང་འབྲས་བུ་སྤྱོད་མ་བེན་པའི་འདས་པ་ཡོད་ཅིང་མ་
འོངས་པ་དང་འབྲས་བུ་སྤྱོད་བེན་ཀྱི་འདས་པ་མེད་ཅེས་བྱེ་སྟེ་སྤྱོད་བ་རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ་སྤྱོད་

བའི་སྒྲེ་པར་འདོད། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྦྲ་བའི་སྒྲེ་པ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་
གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྦྲ་བ། མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྦྲ་བ། གནས་སྐབས་
གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྦྲ་བ། གཞན་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྦྲ་བ་སྒྲེ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དང་པོ་ནི། བཅུན་པ་ཆོས་སྒྲིབ་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། དེ་ན་རེ། ལྷ་གྲུ་ལྷ་བྱ་མ་འོངས་པ་
ནས་ད་ལྷ་བ་དང་ད་ལྷ་བ་ནས་འདས་པར་འཇུག་པའི་ཆེ་རྒྱས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་ཡང་
དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་གསེར་གྱི་སྒོ་ད་བཅོམ་ནས་རྒྱན་བྱེད་པ་ན་ཁ་
དོག་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་ཡང་། དབྱེབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། འོ་མ་ཞོར་འགྱུར་བའི་
ཆེ་ཁ་དོག་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་ཡང་། རོ་རྒྱས་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར།

གཉིས་པ་ནི། བཅུན་པ་དབྱེད་སྒྲིབ་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། དེ་ན་རེ། དེ་ལྷ་བྱའི་
ཆེ་ལྷ་གྲུ་དེ་དུས་གསུམ་ཆར་དང་ལྷན་ཡང་མཚན་ཉིད་གང་ཤས་ཆེ་བའི་སྒོ་ནས་འཛོག་
པས་མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་སྦྱེས་པ་གཅིག་བྱུང་མེད་གཅིག་ལ་ལྷག་
པར་ཆགས་པའི་ཆེ། དེ་བྱུང་མེད་གཞན་ལ་ཆགས་བྲལ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར།

གསུམ་པ་ནི། བཅུན་པ་དབྱེག་བཤེས་ན་རེ། དེ་ལྷ་བྱའི་ཆེ་བྱ་བ་མ་སྦྱེས་པའི་
གནས་སྐབས་ལ་མ་འོངས་པ་དང་། བྱ་བ་སྦྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་ལ་ད་ལྷར་བ། བྱ་བ་
ཞིག་པ་ལ་འདས་པར་འཛོག་པས། གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། ཅིས་
པའི་རིལ་བྱ་གཅིག་ཉིད་གཅིག་དང་བརྒྱ་སྟོང་ལ་སོགས་པའི་འོད་^❶མིག་ཏུ་བཞག་པ་
ན། དེ་དང་དེར་འཛོག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར།

བཞི་པ་ནི། བཅུན་པ་སངས་རྒྱས་ལྷ་ཡིན་ཏེ། དེ་ན་རེ། ལྷ་བྱེ་བར་གསུམ་ལ་
སྦྱོས་ནས་འདས་མ་འོངས་ད་ལྷར་ཞེས་འཛོག་པས། གཞན་གཞན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་
ན། བྱུང་མེད་གཅིག་རང་གི་མ་ལ་སྦྱོས་ནས་བྱ་མོ་དང་བྱ་མོ་ལ་སྦྱོས་ནས་མར་འཛོག་པ་

བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར།

འོ་ན་བཞི་པོ་དེའི་ནང་ནས་གྲུབ་མཐའ་གང་བཟང་ཞེ་ན། དང་པོ་མི་བཟང་སྟེ།
 གངས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡང་མི་བཟང་སྟེ། ཏུས་གསུམ་
 འཆོལ་བར་འབྱུང་བའི་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཡང་མི་བཟང་སྟེ། ཏུས་རེ་རེ་ཡང་
 ཏུས་གསུམ་གར་ཐལ་བའི་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཅུང་ཞིག་བཟང་སྟེ། བྱ་བ་མི་
 བྱེད་པ་ན་མ་འོངས་པ། བྱེད་པའི་ཆེ་ད་ལྟ་བ། བྱས་ནས་འགགས་པ་ན་འདས་པ་སྟེ།
 དེའི་ཏུས་རྣམས་རྣམ་གཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་འང་སྟོན་ཡོད་དེ། དེ་མཚུངས་ཀྱི་
 མིག་དབང་ད་ལྟ་^①བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱ་བ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། ཏུས་
 རྣམས་ཀྱན་ཏུ་ཡོད་གསུངས་ཕྱིར། །གཉིས་ཕྱིར་ཡུལ་ཡོད་ཕྱིར་འབྲས་ཕྱིར། །དེ་ཡོད་
 སྟེ་བའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད། །ཡོད་པར་སྟེ་བར་འདོད་དེ་དག །རྣམ་བཞི་དངོས་དང་མཚན་
 ཉིད་དང་། །གནས་སྐབས་གཞན་གཞན་འགྱུར་ཞེས་བྲ། །གསུམ་པ་བཟང་དེ་བྱ་བ་
 ཡི། །ཏུས་རྣམས་རྣམ་གཞག །ཅེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། གོགས་སུ་བྱེད། །དེ་ཡང་
 རི་ལྟར་གཞན་མ་ཡིན། །ཞེས་པས་བསྟན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་དག་ནི་ཟབ་པ་
 ཡིན། །ཞེས་པས་བསྟན་ནོ། །མང་བས་འཇིགས་ནས་མ་སྟོས་སོ། །

གསུམ་པ་སྤང་བལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྤང་བྱ་གང་ཞིག །སྤང་ན་དེ་དང་བལ་
 བས་ཁྱབ་བམ། དེ་དང་བལ་ན་དེ་སྤངས་པས་ཁྱབ་ཅེ་ན། བལ་ན་སྤངས་པས་ཁྱབ།
 སྤངས་ཀྱང་མ་བལ་བ་ཡོད་དེ། རྒྱུག་བསྐལ་ཤེས་པ་སྦྱེས་ལ་ཀྱན་འབྱུང་ཤེས་པ་མི་སྦྱེ་
 བའི་ཆ་རྒྱུག་བསྐལ་མཐོང་སྤང་སྤངས་ཀྱང་། ཀྱན་འགོ་ལྟག་མ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་
 ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པས་ལྟན་ལ། སྟོམ་སྤང་དགྲུ་ལ་དང་པོའི་རྣམ་པ་སྤངས་
 ཀྱང་། དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཡུལ་ཅན་དེ་མ་སྟོམ་སྤང་ལྟག་མ་རྣམས་ཀྱིས་དམིགས་ནས་

ལྷན་པའི་སྒྲིབ་ཏེ། ཡུལ་ཅན་མ་སྤངས་པའི་ཡུལ་ཅན་རྣམས་ཡུལ་དང་ལྷན་པར། སྤྱི་
ཐུས་ཀྱི་ཏུ་འགྲོ་རྣམས་ནི། །ཞེས་དང་། དངོས་པོ་དེ་དང་ལྷན་པ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྒྲིབ། དེ་སྐད་ཏུ་ཡང་། རྟུག་བསྐྱེད་མཐོང་སྤང་བྱ་སྤངས་ཀྱང་། །ཀྱི་
འགྲོ་ལྟག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷན། །དང་པོའི་རྣམ་པ་སྤངས་ཀྱང་དེའི། །ཡུལ་ཅན་ངི་མ་
ལྟག་རྣམས་ཀྱིས། །ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱེ་བྱག་སྟོན་པ་ནི། སྤྱག་བསྐལ་རྒྱ་མཐོང་གོམས་པ་
ཡིས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་སྟེ། དེ་ཡང་དངོས་སོགས་ལ་སྤྱུས་དུ་ཞིག་རྒྱས་པར་
འགྱུར་བ་སྟེ། དེ་ནས་བརྗོད་ན་མང་བར་གསུངས་ཚུལ་ནི། ཟག་མེད་ཁམས་གསུམ་
མཐའ་གསུམ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན།

བཞི་བ་སེམས་སྤྲ་རྒྱས་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་ནི། ཉོན་མོངས་སྤྲ་རྒྱས་བཅས་
ནས་གཉིས། ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་རྒྱས་འགྱུར་གྱིས། །ཞེས་སོ། །

ལྷ་པ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་ཚུལ་ལ། སྐྱེ་བའི་གོ་རིམ་དང་། སྐྱེ་བའི་རྒྱ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
 ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ལས་མཐའ་གཉིས་སུ་འཛིན་པའི་ཐེ་ཆོམ་སྐྱེ། དེ་ལས་ཕྱིན་ཅི་
 ལོག་ཏུ་ལྷ་བའི་ལོག་ལྷ། དེ་ལས་རང་དབང་བའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྷ། དེ་ལས་ཉག་
 བར་འཛིན་པའི་མཐར་ལྷ། དེ་ལས་ཚུལ་བྲིམས་མཆོག་འཛིན། དེ་ལས་ལྷ་བ་མཆོག་འཛིན།
 དེ་ལས་ཆགས་པ། ང་རྒྱལ། ཞེ་སྤང་སོགས་ཅི་རིགས་སུ་འབྱུང་སྟེ། མོངས་ལས་ཐེ་ཆོམ་དེ་
 ནས་ནི། །ཞེས་པ་ནས། གཞན་ལས་ཞེ་སྤང་དེ་ལྟར་རིམ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། སྤ་རྒྱས་ཅ་བ་ནས་མ་སྤངས་པ་དང་། སྤ་རྒྱས་སྤྱེ་བའི་ཡུལ་ནི་
བར་གནས་པ་དང་། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ལས་སྤ་རྒྱས་སྤྱེ་བ་ཡིན་ནི། སྤ་རྒྱས་སྤངས་པ་
མ་ཡིན་དང་། །ཞེས་སོགས་ལོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གསུངས་ཤིང་། གྲུན་བརྟུས་ལས། ❶ འབྱུང་

བ་གང་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ལ་ཉལ་མ་སྤངས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཉོན་མོངས་
པའི་གནས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱང་སྤང་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལ་ཡང་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་
རྟོ། །ཞེས་གསུངས།

དུག་པ་རྣམས་ཀྱངས་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་པའི་རྣམས་ཀྱངས་དང་། བསྟན་
བཅོས་ལས་གསུངས་པའི་རྣམས་ཀྱངས་སོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། ^①ཟག་པ་དང་ཆུ་སྐྱར་
དང་ཉེར་ལེན་ཞེས་པ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པའི་མིང་གི་རྣམས་ཀྱངས་སྤྲུལ་གསུངས་ལ། ཟག་
པ་ལ་ནི་འདོད་པའི་ཟག་པ་དང་། སྤིད་པའི་ཟག་པ། མ་རིག་པའི་ཟག་པ་དང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁམས་
གོང་མའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རྣམས་སོ། །དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཡོད་དེ། སྤྱི་བ་ལྷང་མ་བསྟན་དུ་འབྲུག་པ་དང་། མཉམ་གཞག་གི་སས་བསྐྱུས་པར་
འབྲུག་པ་དེ་ལྟར་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཐམས་
ཅད་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་མ་རིག་པའི་ཟག་པ་ཞེས་ལོགས་སུ་འདོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་
དེ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པ་དང་། འདི་སྤངས་ན་སྤྲུལ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་སྤངས་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེས་ཞེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཁོར་བར་འཛོག་པར་
བྱེད་པའམ། སྤྱི་མཆེད་དུག་གི་མ་ནང་ནས་ཟག་པར་བྱེད་པས་ཟག་པ། ཡང་སྤིད་ཕྱི་
མར་འབྱེད་བར་བྱེད་པས་ཆུ་བོ། །ཡང་སྤིད་དུ་འབྱེད་བར་བྱེད་པས་སྐྱར་བ། འཁོར་
བར་ཉེ་བར་ལེན་པར་བྱེད་པས་ཉེར་ལེན། ཞེས་གསུངས། དེ་དག་འཛོག་བྱེད་ཟག་བྱེད་
དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས།

ཉོན་མོངས་པ་ལ་སྤྲུལ་ཞེས་རྫོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཉོགས་དཀའ་བས་

ན་སྤྱ། རོག་མ་མེད་ནས་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བས་རྒྱན་མི་ཆད་^①པ་དང་།
དམིགས་པ་མཚུངས་ལྷན་གཉིས་ཀའི་སྒྲོན་སྒྲིམ་པར་འགྱུར་བ་དང་། རོ་བོ་མ་སྤངས་
ན་མཛོད་གྱུར་སྤངས་པས་ཀྱང་སྒྲོག་ཅིང་རྗེས་སུ་འབྲང་བས་སྤྱ་རྒྱས་ཞེས་རྫོད་པའི་
ཕྱིར། གང་ཕྱིར་དེ་དག་སྤྱ་བ་དང་། །རྗེས་འབྲེལ་རྣམ་གཉིས་རྒྱས་འགྱུར་དང་། །རྗེས་
སུ་འབྲང་བས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །སྤྱ་རྒྱས་དག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཉིར་
ལེན་ལའང་ལྟ་བུ་ཉིར་ལེན། འདོད་པ་ཉིར་ལེན། བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་ཉིར་བར་ལེན་པ། ཚུལ་
ཁྲིམས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ཉིར་བར་ལེན་པ་བཞི་ཡོད།

གཉིས་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་འདིར་གསུངས་པ་དང་། མཛོད་པ་གོང་མར་གསུངས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀྱན་སྦྱར། འཆིང་བ། སྤྱ་རྒྱས། ཉེ་ཉོན། ཀྱན་དགྲིས་ཞེས་ལྷ་གསུངས་
ཉེ། དེ་དག་ཀྱན་ཏུ་སྦྱར་སོགས་ཀྱི། །དབྱེ་བས་ཡང་རྣམ་ལྷན་བཤད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་། ཀྱན་སྦྱར་ལ་དགྲུ་ཡོད་དེ། ཅ་ཉོན་ཐུག་གི་ཀྱན་སྦྱར། མཆོག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་
ཀྱན་སྦྱར། སྤྱ་དོག་སེར་སྒྲིའི་ཀྱན་སྦྱར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཆོག་འཛིན་
གཉིས་ཀྱི་ཀྱན་སྦྱར་ལྟ་བུའི་ཀྱན་སྦྱར་ལས་ལོགས་སུ་སྒྲོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ལྟ་བུ་
དང་པོ་གསུམ་ལ་རྣམས་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། དེ་གཉིས་ཀྱང་རྣམས་བཅོ་བརྒྱད་རེ་
ཡོད་པར་འབྲ་བས་དེ་ལྟར་བརྫོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཀྱན་སྦྱར་ལ་མཐོང་སྤང་ཀྱན་སྦྱར། ཐ་
མའི་ཀྱན་སྦྱར་རོ། །གོང་མའི་ཀྱན་སྦྱར་རོ། །དང་པོ་ལ། འཛིན་ལྟ་ཀྱན་སྦྱར། ཚུལ་
ཁྲིམས་མཆོག་འཛིན། ཐེ་ཆོམ་སྟེ་གསུམ་ཡོད། རྒྱན་ཞུགས་མཐོང་སྤང་ཀྱན་སྦྱར་
གསུམ་སྤངས་པའི་སྒྲོག་ཆ་ནས་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། གྲེ་བྲག་སྤྱ་བ་ན་རེ།
གསུམ་པ་དེས་མཐོང་སྤང་གི་སྒྲོ་དང་ཅ་བས་བསྐྱས་པས་ན། གསུམ་པོ་དེར་མཐོང་སྤང་
ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་འདུས་པས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། སྒྲོ་དང་ཅ་བས་བསྐྱས་

ཕྱིར་གསུམ། །ཞེས་གསུངས། །ཞེས་ཟེར། རང་ལན་ནི་དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གསུམ་
 བོ་དེ་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་སྤང་བྱའི་གཙུག་བོ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་རྫོང་པའི་ཕྱིར། དེ་
 ཡིན་ཏེ། དེ་གསུམ་ཐར་པར་འགྲོད་པའི་གོགས་ཀྱི་གཙུག་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཞེས་
 སྤྱིང་ལས། ❶ ཀུན་ཏུ་སྦྱར་བ་འདི་གསུམ་ཐར་པ་ཡི། །སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་འགོགས་ལེགས་པར་
 མཐུན་པར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། འཇིག་ལྟའི་ཀུན་སྦྱར་གྱིས་དང་པོར་ཐར་
 ལམ་དུ་འགྲོ་མི་འདོད་པར་བྱེད། ཚུལ་བྱིས་མཚན་འཇིག་གྱིས་བར་དུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་
 འབྲིད་པར་བྱེད། ཐེ་ཚོམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་ལ་ཐེ་ཚོམ་བྱ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲོ་མི་
 འདོད་དང་ལམ་ནོར་དང་། །ལམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དེ་སྟེད་གཅིག། ཐར་པར་བསྐྱོད་ལ་གོགས་
 ❷ བྱེད་པ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་གསུམ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

ཐ་མའི་ཀུན་སྦྱར་ལ་ལྟ་ཡོད་དེ། གསུམ་བོ་དེའི་སྤང་དུ་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ།
 གཞོད་སེམས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་མི་འོང་ནམས་དེ་ལྟ་སྤངས་པའི་ལྟོག་ཆ་ནས་
 འཇིག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྟ་བོ་དེ་ཕྱིར་མི་འོང་གི་ཞུགས་པའི་སྤང་བྱའི་གཙུག་བོ་
 ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱི་མ་གཉིས་གྱིས་རང་རྒྱུད་ལྟན་གྱི་གང་ཟག་
 འདོད་ཁམས་ལས་མི་འདའ་བར་བྱེད། དང་པོ་གསུམ་གྱིས་ལན་གཅིག་ཏུ་འདས་ཀྱང་
 ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐ་མའི་ཆ་དང་མཐུན་ནམ་ལ། །གཉིས་གྱིས་འདོད་
 ལས་མི་འདའ་ལ། །གསུམ་བོ་ཡིས་ནི་ཕྱིར་སྤྱོད་བྱེད། །ཅེས་གསུངས། བོང་མའི་ཀུན་
 སྦྱར་ལ་ལྟ་ཡོད་དེ། གཞུགས་གཞུགས་མེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་གཉིས། སྟོན་པ། ང་རྒྱལ།
 མ་རིག་པ་གསུམ་སྟེ། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་ནམས་དེ་ལྟ་སྤངས་པའི་ལྟོག་ཆ་ནས་
 འཇིག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྟ་བོ་དེ་དག་བཅོམ་ཞུགས་པའི་སྤང་བྱའི་གཙུག་བོ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་གཉིས་གྱིས་❸ ཁམས་བོང་མར་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་བྱེད། ཕྱི་མ་གསུམ་

གྲིས་^①ཁམས་གོང་མ་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་བྱིར། གོང་མའི་ཆ་དང་
མཐུན་ལྷ་ཉིད། །གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ལས་སྐྱེས་པའི། །འདོད་ཆགས་གཉིས་
ཁོད་ང་རྒྱལ་མོངས། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་འཆིང་བ་ལ་གསུམ་ཡོད་^②། དུག་གསུམ་གྱི་འཆིང་བ་གསུམ་ཡོད་
པའི་བྱིར། སྤ་རྒྱས་ཅ་ཉོན་ཉེ་ཉོན་རྣམས་མི་འགལ་ལ། འོན་ཀྱང་ཅ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་
གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་དེ་གཉིས་འགལ་ཏེ། ཉོན་མོངས་ལས་གཞན་ཉོན་མོངས་
ཅན། །སེམས་བྱང་འདུ་བྱེད་བྱང་ཞེས་པ། །གང་དེ་འང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཏེ། །དེ་དག་
ཉོན་མོངས་ཞེས་མི་བྱ། །ཞེས་གསུངས། ཀུན་དགྲིས་ལ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་
མི་མཐུན་སྤྱོད་པ་དོ་ཆ་མེད་དང་ཁྲེལ་མེད། གཞན་ལ་པན་འདོགས་པའི་མི་མཐུན་
སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་མེད་སྤྱོད་པ་མེད། །ཞེས་རབ་གྱི་མི་མཐུན་སྤྱོད་པ་ཁོད་འགྲོད། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་
མི་མཐུན་སྤྱོད་པ་གཉིད་རྒྱགས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ངོ་ཆ་མེད་དང་ཁྲེལ་མེད་
དང་། །སྤྱོད་པ་མེད་སྤྱོད་པ་མེད་པ་དང་། །འགྲོད་དང་རྒྱགས་པ་གཉིད་དང་ནི། །ཀུན་ནས་
དགྲིས་པ་རྣམས་པ་བརྒྱད། །ཅེས་གསུངས། འདི་དག་ལ་ཀུན་དགྲིས་ཞེས་ཇོད་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཡོད། འདི་དག་གི་སྤྱིད་པའི་བཅོན་རར་ཀུན་ནས་དགྲིས་པ་འཇམ། འདི་དག་ཡོད་
ན་བྱེད་པ་ངན་པ་དག་འབྱུང་བར་འགྱུར་བས་ཀུན་དགྲིས་ཞེས་སློབ་དཔོན་གང་སྤེལ་
གསུངས་ཞིང་། ས་སྤེལ་ལས། སྤོན་བྱ་རང་གི་ཁ་རྒྱས་དགྲིས་པ་ལྟར་ཡང་ཡང་འབྱུང་
བས་སེམས་འཁྲིད་ཅིང་གཡོ་བར་^③བྱེད་པས་ཀུན་དགྲིས་ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས་^④རྣམས་གངས་ཞེ་ན།
ཀུན་རྫོབ་འགྱུར་བ་དང་། འཆིང་བ་དང་། བག་ལ་ཉལ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་།
ཀུན་ནས་^⑤དགྲིས་པ་དང་། རྒྱ་བྱེད་དང་། སྤྱོད་པ་དང་། ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། མདུད་པ་

དང་། སྒྲིབ་པ་དང་། འཐབ་དང་། སྤེམ་དང་། སྒྲིག་པ་དང་། ཟུག་རྩ་དང་། ལྷེ་ཡང་དང་།
ཉེས་པར་སྒྲོད་པ་དང་། ཟག་པ་དང་། འཕོངས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་གདུང་བ་དང་།
འབྲུགས་པ་དང་། འཐབ་པ་དང་། རིམས་ནད་དང་། ཉག་སྒྲོར་དང་། བགོགས་ཞེས་བྱ་
བ་དག་གོ །ཞེས་གསུངས།

ཉོན་མོངས་པའི་མིང་གིས་རྣམ་གྲངས་སུ་འགྱུར་བའི་སྤེམ་ལ་བྱུག་ཡོད་དེ།
གཞན་ཡང་ཉོན་མོངས་སྤེམ་བྱུག །སྒྲུ་དང་གཡོ་དང་རྒྱགས་པ་དང་། །དེ་བཞིན་འཆིག་
❶ དང་འཁོན་འཛིན་དང་། །རྣམ་འཆོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་སྒྲུ་རྒྱགས་
གཉིས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས། འཁོན་འཛིན་རྣམ་འཆོ་ཁོང་ཁྱོད་ཆར་གཏོགས།
འཆིག་པ་དང་གཡོ་གཉིས་ལྟ་ངན་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་ཏེ། དེས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་
བྱིར། མདོ་ལས། ❷ གྲུ་གྲུ་ལྷེ་ཡང་སྒྲིག་ཅན་ལྟ། །ཞེས་གསུངས། སྤེམ་དེ་དག་ཁམས་
གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། གཡོ་སྒྲུ་གཉིས་འདོད་ཁམས་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཁོ་ན་
ན་ཡོད་དེ། འདོད་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ན། །གཡོ་རྒྱ་ཆངས་པས་འབྲིད་བྱིར་
རོ། །ཞེས་གསུངས། ཟུགས་ཤོད་རྒྱགས་པ་ཁམས་གསུམ་ཆར་ན་ཡོད་དེ། ཟུགས་ཤོད་
རྒྱགས་པ་ཁམས་གསུམ་ན། །ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ལ། རྣམ་ཞེས་གང་དང་མཚུངས་པར་
ལྡན་པ། ཆོར་བ་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་གཉིས་ཡོད་དེ་སྟོན། །

བརྒྱད་པ་སྒྲིབ་པ་ལྔ་བཞུད་པ་ན། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ལ་ལྔ་ཡོད་
དེ། མདོ་ལས། ❸ སྒྲིབ་པ་ལྔ་ཉེ། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས།
དགོ་སྒྲོང་དག་འདི་ནི་མི་དགའི་ཕུང་པོ་མ་འདྲེས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་
ལྔ་ཉེ། སྒྲིབ་པ་ལྔ་ཉེ། །ཞེས་གསུངས། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ། གཞོད་སེམས་གཉིད་

ཐུགས་ཚོད་འགྱུར་ཐེ་ཚོམ་རྣམས་སོ། །ལྷ་པོ་འདི་ལོགས་སུ་སྒྲིབ་པར་འཛོག་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད། ཚོད་
འགྱུར་ཀྱིས་ཉིང་རེ་འཛིན་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད། གཉིད་ཐུགས་ཀྱིས་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད། ཐེ་ཚོམ་ཅན་ཀྱིས་བདེན་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་བ་བར་
བྱེད་པས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཞག་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསྐྱབ་པ་
གསུམ་ལ་ཉམས་ལེན་བྱེད་འདོད་པས་སྒྲིབ་པ་ལྷ་པོ་ཆེད་དུ་གཉིར་ནས་སྤོང་དགོས་
ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིད་ཐུགས་གཉིས་གཅིག་དང་། ཚོད་འགྱུར་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། མི་མཐུན་པ་གཉིན་པོ་གཅིག་རྒྱ་བས་གཅིག་ལས་སུ་བྱ་བ་གཅིག་པས་
དེ་ལྟར་བགྲངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། གཉིད་ཐུགས་གཉིས་གཉིན་པོ་སྒྲུང་བས་
སེལ། ཚོད་འགྱུར་གཉིས་ཞི་གནས་ཀྱིས་སེལ་བར་གཅིག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ།
གཉིད་ཐུགས་གཉིས་རྒྱ་བས་ཀྱི་རོ་ཕུང་བ་དང་། མ་དགའ་བ་དང་། བྱ་བ་མང་བ་དང་།
ཁ་བས་ཀྱི་ཆོད་མ་བེན་པ་དང་། སེམས་ཞུམ་པ་སྟེ། ལྷ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་གཅིག་
ཚོད་འགྱུར་གཉིས་ཉི་དུའི་རྣམ་ཏོག །མི་འཆི་བའི་རྣམ་ཏོག །སྒྲོན་ཀྱི་ཅེ་ཚོད། དགའ་
མགུར་སྐྱད་པ་བྲན་པ་སྟེ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་གཅིག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
བྱུང་སྟེ། གཉིད་ཐུགས་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་ཞུམ་པར་བྱེད། ཚོད་འགྱུར་གཉིས་ཀྱིས་
སེམས་མ་ཞི་བར་བྱེད་པར་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཉི། འདོད་ན་སྒྲིབ་རྣམས་མི་མཐུན་
དང་། །བས་དང་བྱ་བ་གཅིག་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་གཅིག་ཕུང་པོ་གཞོད་བྱེད་དང་། །ཐེ་
ཚོམ་ཕྱིར་ན་ལྷ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

མཆིམས་ནམ་མཁའ་གྲགས་ཀྱིས། ཐུགས་གཉིད་བས་ནི་ཆོས་ལྷ་སྟེ། །ཕུང་

དང་མི་དགའ་བྱ་སྤྲུལ་དང་། །ཟས་ཆོད་མ་ཟེན་སེམས་ཁུམ་པའོ། །གཉེན་པོ་སྒྲ་བའི་
འོད་ལ་སོགས། །སྤང་བའི་འདུ་ཤེས་སྒྲིམ་པ་སྟེ། །མི་མཐུན་ཞེས་པའི་ཆོགས་སྟེབ་
ངོར། །ནག་པོའི་མི་མཐུན་དཀར་པོའི་ཕྱོགས། །གཉེན་པོ་ཞེས་ནི་མངོན་པར་
གྲགས། །བྱ་བ་གཉིས་ཀ་སེམས་ཁུམ་བྱེད། །ཆོད་འབྱོད་ཟས་ནི་ཆོས་བཞི་སྟེ། །ཉེ་དུ་
ཡུལ་དང་མི་འཆིའི་རྟོག་ །སྒྲིམ་ཆོད་ཅེ་སོགས་བྲན་པའོ། །གཉེན་པོ་ཞི་གནས་སྤྲུ་སྒྲིམ་
སྟེ། །དལ་བ་ཐོབ་དཀའ་བརྟན་པ་ནི། །རང་གི་མིན་སོགས་སྒྲིམ་འདུ་ཤེས། །བྱ་བ་གཉིས་
ཀས་གཡེང་བར་བྱེད། །ཅེས་སོ། །

དགྲ་བ་སྤྲུལ་པའི་འབྲས་བྱ་ཡོངས་ཤེས་བཤད་པ་ལ། ཚུལ་རི་ལྟར་སྤྲོད་བ།
སྤྲོད་བྱེད་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ། ཡོངས་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དངོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ།
མཐོང་སྤང་སྤྲོད་ཚུལ་དང་། སྒྲིམ་སྤང་སྤྲོད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྤྲུག་ཀྱན་མཐོང་སྤང་
གཉིས་རང་ས་ལ་དམིགས་པ་དང་། འགོག་ལམ་མཐོང་སྤང་གཉིས་ཟག་མེད་ལ་
དམིགས། བདེན་བཞིའི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་སྤང་སྟེ། དཔེར་ན། ཐོ་
ཡོར་འདུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལ་མིར་འཛིན་པ་སྒྲིག་པ་བཞིན་ནོ། །འདོད་པའི་སས་
བསྐྱུས་ཀྱི་ཀྱན་འགོ་ཁམས་གོང་མ་ལ་དམིགས་པ་དགྲ་ནི་གོང་མའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་
བདེན་པ་མ་ཤེས་ཀྱང་། དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་རང་སའི་སྒྲུལ་པ་མཉམ་པའི་ཀྱན་
འགོ་རྣམས་ཡང་དག་པར་བཟད་པས་སྤྲོད་ལ། འགོག་ལམ་མཐོང་སྤང་ཟག་བཅས་ལ་
དམིགས་པ་རྣམས་ནི་རང་གི་དམིགས་པ་ཟག་མེད་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤྲུལ་རྣམས་
སྤངས་པས་སྤྲོད་དགོས་ཏེ། ཡུལ་མེད་ན་དེ་རྣམས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤྲོད་ཚུལ་དེ་
གསུམ་ཡང་སྤྲུ་སྤྱི་རིམ་བཞིན་མ་ཡིན་གྱི། དུས་གཅིག་ལ་སྤྲུག་པ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་
སྤྲོད་སྟེ། དམིགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། །དེ་ལ་དམིགས་པ་ཡང་དག་པར། །བཟད་

དང་དམིགས་པ་སྤངས་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི་གཉེན་པོ་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཚུང་ཏུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་དགྲ་
རིམ་གྱིས་སྐྱེས་པས་སྒྲོམ་སྤང་ཆེ་འབྲིང་ཚུང་ཏུ་དགྲ་ཟད་པར་འགྱུར་ཏེ། གཉེན་པོ་སྐྱེས་
པས་ཟད་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། གཉེན་པོ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། སྤྲོང་བའི་གཉེན་པོ། གཞིའི་གཉེན་པོ།
ཐག་སྤིང་བའི་གཉེན་པོ། རྣམ་པར་སྐྱེན་འབྲེན་པའི་གཉེན་པོ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། གཉེན་པོ་རྣམ་བཞི་སྤྲོང་བ་དང་། །གཞི་དང་སྤིང་ཉིད་རྣམ་པར་ནི། །སྐྱེན་འབྲེན་
ཞེས་བྱ་དམིགས་པ་ལས། །ཉོན་མོངས་པ་ནི་སྤང་བྱར་འདོད། །ཅེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། ཡོངས་ཤེས་ལ་དགྲ་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱལ་
ཀྱན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་གཅིག །འགོག་ལམ་མཐོང་སྤང་ཟད་པའི་
ཡོངས་ཤེས་གཉིས་ཏེ་གསུམ། གོང་མའི་སྐྱུག་ཀྱན་མཐོང་སྤང་ཟད་པའི་ཡོངས་ཤེས་
གཅིག །འགོག་ལམ་མཐོང་སྤང་ཟད་པའི་ཡོངས་ཤེས་གཉིས་དེ་གསུམ། ཐ་མའི་ཆ་
མཐུན་ལྷ་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ཐག་པ་ཟད་པའི་ཡོངས་ཤེས།
གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་ཐག་པ་ཟད་པའི་ཡོངས་ཤེས་གསུམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཡོངས་ཤེས་དང་པོ་དྲུག་མཐོང་ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ། བཟོད་པ་བར་ཆད་
མེད་ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གསུམ་ཤེས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ།
སྒྲོམ་ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡོངས་ཤེས་དང་། སྤངས་
པའི་ཡོངས་ཤེས་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། ཐག་མེད་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལྷ་བྱ་སྟེ། འདི་
ཡོངས་ཤེས་མཆོན་ཉིད་པ་ཡིན།

གཉིས་པ་ནི། འགོག་བདེན་ལྷ་བྱ་སྟེ། འཕྲོག་བྱེད་ཀྱི་མིང་གིས་ཐོབ་བྱ་ལ་བཏགས་

བ་ཡིན་ལ། སྐབས་འདིར་སྤྲུལ་མའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པའོ། །བྲལ་ཐོབ་ཟག་མེད་
 གསར་དུ་སྤྲུལ་བ་དང་། སྤྲུལ་ཅི་ཉམས་པར་བྱས་བ་དང་། གྲུན་འགྲོའི་རྒྱ་གཉིས་གྲུན་དུ་
 བཅོམ་བ་ལས་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་བཞག། །ཁམས་རིལ་པོ་ལས་འདས་
 བ་ལས་སྒྲོམ་སྤང་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་བཞག་པའི་སྤྲུལ། གང་ཟག་གང་ཡོངས་ཤེས་
 དུ་དང་ལྡན་ཞེ་ན། སོ་སྤྲུལ་ཡིན་ན་ཡོངས་ཤེས་དང་མི་ལྡན་པས་བྱབ་སྟེ། ལམ་བདེན་མ་
 ཐོབ་པས་བྱབ་བའི་སྤྲུལ། མཐོང་ལམ་བ་ཡོངས་ཤེས་གཅིག་ནས་ལྡེའི་བར་དུ་ལྡན་བ་
 ཡོད། སྒྲོམ་ལམ་བ་འདོད་བ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་ཡོངས་ཤེས་དུག་དང་ལྡན་
 བ་ཡོད། བྲལ་བའི་སྤྲུལ་མི་འོང་ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་གཅིག་ཁོ་
 ན་དང་ལྡན་བ་དང་། ཡང་དེ་གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སྤྲུལ་མི་འོང་
 གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཟད་པའི་ཡོངས་ཤེས་བསྟན་པས་གཉིས་དང་ལྡན་བ་ཡོད།
 ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་བ་གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་^①སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་གཅིག་སྤྲུལ་དང་
 ལྡན་པའི་སྤྲུལ། གཅིག་མིན་མཐོང་ལ་གནས་པ་ནི། །ལྔ་ཡི་བར་དང་ཡང་དག་
 ལྡན། །སྒྲོམ་ལ་གནས་བ་དུག་གམ་ནི། །གཅིག་གམ་ཡང་ན་གཉིས་དང་ངོ་^②། །ཞེས་
 གཏོང་ཐོབ་གསུངས། གནས་ལྔ་པའི་ཆོག་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །

གནས་ཐུག་པ་ལམ་དང་གང་ཟག་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ་བཞི།
 དམིགས་ལུལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ། བདེན་མཐོང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ།
 མངོན་རྟོགས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག ། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་བསྟན་པའོ། །དང་
 བོ་ནི། མདོ་ལས། ^①སྤངས་པ་ནི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་མིང་ཐོབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་ན།
 གཉིན་པོ་གང་གིས་སྤང་བྱ་གང་སྤངས་པ་ལས་ཡོངས་ཤེས་ཀྱི་མིང་ཐོབ་ཅེ་ན། དེའི་
 ལན་སྟོན་པ་ནི། བདེན་པ་མཐོང་དང་སྒྲིམ་པ་ལས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་
 གསུངས། ངག་^②དོན། བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའོ། །མཐོང་བྱིན་རྒྱུ་ཏུ་
 བསྒྲིམས་པ་ལས་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་ཤེས་ཀྱི་མིང་^③ཐོབ་སྟེ་ཞེས་
 སྤང་བཤད་ཟེན་ཏེ། གང་དུ་ན། འདོད་ན་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ། །མཐོང་བས་རིམ་
 བཞིན་སྤང་བར་བྱེད། །ཅེས་བཤད་པའི་བྱིར།

འོ་ན་མཐོང་ལམ་དང་སྒྲིམ་ལམ་གྱི་དོ་བོ་གང་སྟུམ་ན། སྒྲིམ་པའི་ལམ་ནི་རྣམ་
 གཉིས་ཏེ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན་ནི། སྒྲིམ་ལམ་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་
 མེད་གཉིས་སུ་བཤད་དུ་རུང་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྲིམ་ལམ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
 པའི་སྒྲིམ་ལམ་གཉིས་བཤད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ནི། འཇིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཟུགས་
 བརྒྱད་ལྟ་བུ་ཟག་བཅས་ཡིན། བྱི་མ་ལ་ཟག་མེད་ཀྱིས་བྱུང་སྟེ། ལམ་བདེན་ཀྱིས་བྱུང་
 པའི་བྱིར། མཐོང་ལམ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཟག་མེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་སྤྱིས་
 མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེས་སྤྱིད་ཅེའི་སས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཐོང་སྤང་གི་དངོས་
 གཉིན་བྱེད་ཅིང་། མཐོང་སྤང་དགྲ་གཅིག་ཅར་དུ་སྤང་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། དེ་རྟེན་དུ།
 རང་འགྲེལ་ལས། ^④སྒྲིམ་པའི་ལམ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་
 ལས་འདས་པའོ། །མཐོང་བའི་ལམ་ནི་ཁམས་གསུམ་པའི་གཉིན་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་།

མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་རྣམ་པ་དགྲུ་གཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ནི་དེ་འབྲའི་མཐུ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། འོ་
ན་བདེན་པ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། བདེན་པ་དག་ནི་བཞིར་བཤད་དོ། །ཞེས་ཟེར། གང་དུ་བཤད་
ན། ཟག་མེད་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། །ཞེས་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་པས་འགོག་པ།
ཞེས་སོགས་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་འབྲུང་དེ་བཞིན་དུ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། འོ་ན་
བདེན་པ་བཞི་པོ་དེའི་རིམ་པའང་དེ་ལྟར་ངེས་སམ་ཞེ་ན། མ་ངེས་ཏེ། དུལ་ཅན་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དང་། རྒྱ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོའི་དབང་དུ་
བྱས་ནས། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་འབྲུང་དེ་བཞིན་དུ། །འགོག་དང་ལམ་སྟེ་དེ་ལྟར་ན། །ཞེས་
ཏེ། རྒྱ་མཚན་དང་མཐུན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། ❶ རྒྱ་དང་ལམ་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་
དང་། །འགོག་པ་ལ་ནི་གོ་རིམ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འོ་ན། སོ་སོའི་ངོ་
བོ་རིམ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཀྱན་འབྲུང་བདེན་པ་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་
བའི་ཟག་བཅས་སུ་དམིགས་པ། སྤྱག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་
བུ། སྤྱག་བདེན་སྐྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཟག་བཅས་སུ་
དམིགས་པ། ཀྱན་འབྲུང་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། མེད་པ་ལྟ་བུ། ལམ་བདེན་ལ་བརྟེན་
ནས་ཐོབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་བྲལ་བར་དམིགས་པ། འགོག་
བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད། འགོག་བདེན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་
འཕགས་ལམ་དུ་དམིགས་པ། ལམ་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད། ལམ་བདེན་ལ་མཐུན་པས་
མ་ཁྱབ་སྟེ། ལམ་བདེན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཟག་མེད་གྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་
ལྟ་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ངེས་ཆེག་ནི། བཞི་པོ་འདི་འཕགས་པས་གཟིགས་པ་ལྟར་གྱི་བྱང་ཆོས་རྣམས་
 ❶མི་སྤྱོད་པས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བཛོད་དེ། མདོ་ལས། ❷འཕགས་པས་བདེན་
 པར་གང་གསུངས་པ། །དེ་ནི་གཞན་གྱིས་སྤྱད་བསྐྱེད་པའི་གཞན་གྱིས་བདེ་བར་གང་
 གསུངས་པ། །དེ་ནི་འཕགས་པས་སྤྱད་བསྐྱེད་པའི་ཅེས་གསུངས། ཁོ་ན་རེ། འཁོར་བ་
 ཐམས་ཅད་སྤྱད་བསྐྱེད་གྱི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱད་བསྐྱེད་ཡིན་ན་ཆོར་བ་
 ཡིན་པས་བྱུང་། ཆོར་བ་ལ་སེམས་བྱུང་གིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་མ་བྱུང་སྟེ། སྤྱད་
 བསྐྱེད་གསུམ་ཅི་རིགས་པ་དང་ལྟན་པའི་ཆ་ནས་འཁོར་བ་མཐའ་དག་སྤྱད་བསྐྱེད་
 ❸ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཟག་བཅས་གྱི་ཆོར་བ་ཡིད་འོང་གི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ་
 རྣམས་འགྱུར་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད་གྱིས་མཛད། ཆོར་བ་ཡིད་མི་འོང་གི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་
 པ་རྣམས་སྤྱད་བསྐྱེད་གྱིས་མཛད། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་གྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ་
 རྣམས་བྱུང་བ་འདྲ་བྱེད་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་གྱིས་མཛད་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིད་འོང་ཡིད་དུ་མི་
 འོང་དང་། །དེ་ལས་གཞན་ཟག་བཅས་རྣམས་ཉིད། །སྤྱད་བསྐྱེད་ཉིད་གསུམ་ལྟན་པའི་
 ཕྱིར། །ཅི་རིགས་མ་ལུས་སྤྱད་བསྐྱེད་ལོ། །ཞེས་གསུངས། སྤྱད་བསྐྱེད་དང་པོ་གཉིས་
 ཡིད་འགྱུར་གི་གནས་སུ་སྒྲུབ་པོ་རྣམས་གྱིས་རྟོགས་སྟེ། སྤྱད་བསྐྱེད་གསུམ་པ་ཡིད་
 འགྱུར་གི་གནས་སུ་འཕགས་པ་རྣམས་གྱིས་རྟོགས་གྱི་སོ་སོ་སྒྲུབ་པོས་རྟོགས་དཀའ་
 སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། ❹ལག་མཐེལ་སྤྱོད་པ་གཅིག་འདུག་པ། །མི་རྣམས་གྱིས་ནི་མི་
 རྟོགས་ལ། །དེ་ཉིད་མིག་དུ་སོང་ན་ནི། །མི་དགའ་བ་དང་གཞོན་སྦྱོར་ལྟར། །བྱིས་
 པ་ལག་མཐེལ་འདྲ་བ་ཡིས། །འདྲ་བྱེད་སྤྱད་བསྐྱེད་སྤྱོད་པོ་རྟོགས། །འཕགས་པ་
 མིག་དང་འདྲ་བ་ནི། །དེ་ཡི་ཞེན་དུ་ཡིད་ཀྱང་འགྱུར་❺། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་མདོ་དང་བསྟན་བཅས་ལས་བདེན་པ་གཉིས་ཞེས་བཤད་པ་དེ་གང་ཞེ་ན།

དེ་སྟོན་པ་ནི། གང་ལ་བཅོམ་ན་སྟོ་ཡིས་གཞན། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞི་ལས། བུམ་
པ་དང་བུམ་ཚུ་ཆོས་ཅན། གུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱོད་གང་ལ་བཅོམ་པའམ་
སྟོ་ཆོས་གཞན་སོ་སོར་བསལ་བ་ན། བྱོད་འཛིན་པའི་སྟོ་འདོར་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྟོན་པའི་རྩལ་ལྷ་རབ་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱོད་གང་ལ་བཅོམ་པའམ་སྟོ་ཆོས་གཞན་སོ་སོར་བསལ་བ་ན།
བྱོད་འཛིན་པའི་སྟོ་མི་འདོར་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ནི། འོ་ན་ཐབས་གང་གིས་
བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཚུལ་གནས་ཐོས་དང་བསམ་ལྟན་
པས། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་
སོ་ཐར་རིགས་བདུན་གང་རུང་གི་ཚུལ་བྱིས་སྟུང་པར་དག་པ་ལ་གནས་ཏེ། ལམ་
བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་མཐུན་པའི་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེད། དེ་ནས་ཐོས་
པའི་དོན་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སེམས་པའི་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་^❶སྟོ་འདོགས་
གཙོད། དེ་ནས་སྟོ་འདོགས་བཅད་པའི་དོན་སྟོམ་བྱུང་གི་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བསྟོམ་པ་ལ་
འབད་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་པས་རྣམ་གྲོལ་ཐར་པའི་གོ་འཕང་སྐྱར་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། སྟོབ་དཔོན་གང་སྟེལ་གྱིས་མདོ་བྲངས་པ་ལས། དགོ་སྟོང་བརྟན་ཅིང་རྟག་
འགྱུས་པས། །ཚུལ་བྱིས་ཡང་དག་སྒྲུང་བྱས་ནས། །སེམས་དང་ཤེས་རབ་སྟོམ་བྱེད་
པས། །རྟུག་བསྟུལ་བྱེད་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་རིམ་བུ་སྟུང་ན། ཐོས་སོགས་ལས་བྱུང་སྟོ་
རྣམས་ནི། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། མིང་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་ཏུ་
དམིགས་པ། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མིང་དོན་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་

ཤེས་རབ་ཏུ་དམིགས་པ། བསམ་བློ་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཆན་ཉིད། རོན་ཁོ་ནའི་ཡུལ་
ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་ཏུ་དམིགས་པ^①། བསྐྱེད་བློ་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དུ་བྱེ་བྲག་
སྒྲིབ་ས་བཞེད། སྒྲོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་^②། དང་པོ་དེ་ལུང་ཆད་མ་ལས་སྐྱེས་
པའི་ཤེས་རབ་ཡིན། གཉིས་པ་དེའི་རོན་ལ་རིག་པས་བརྟགས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་
རབ་ཡིན། གསུམ་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་གསུང་ངོ། །

འོ་ན་ཉེན་གང་གིས་བསྐྱེད་ས་པས་སྐྱེས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན།
བསྐྱེད་ས་གཉིས་ལྡན་ཆོག་མི་ཤེས་དང་། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཏེ། ལུས་འདུ་འཛི་
སེམས་རྣམས་ཉོག་ལས་བསྐྱེད་ས་པའི་བསྐྱེད་ས་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གིས་
བསྐྱེད་ས་པས་སྐྱེས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ལ། བསྐྱེད་ས་པ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་
ཡང་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་ལ་སྒྲུབ་ཤི། ཆོག་མི་ཤེས་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཆོག་མི་
ཤེས་པ་དང་འདོད་པ་ཆེ་བ་དེ་གང་སྒྲུབ་ན། ཉིད་ལ་ཡང་སྤེད་ཆོག་མི་ཤེས། །ཞེས་
སོགས་གཉིས་ཏེ། ཆོས་གོས་སོགས་ཉིད་པ་སྒྲུབ་ཡང་ཉིད་ན་སྒྲུབ་དུ་སྤེད་པ་ལྟ་བུ་དང་
པོ་ཡིན། མ་ཉིད་པ་ལ་དེ་ཉིད་ན་སྒྲུབ་དུ་སེམས་པ་གཉིས་པ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ལས་
རྫོགས་པ་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་འཕགས་པའི་རིགས་བཞི་གསུངས་པ་དེ་གང་སྒྲུབ་ན། མ་ཆགས་
འཕགས་རིགས་དེ་དག་ལས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་དུག་སྟེ། འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་ཀྱི་
བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་མ་ཆགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་སེམས་བློ་དགེ་བར་
དམིགས་པ། འཕགས་པའི་རིགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། ཆོས་གོས་ངན་
རོན་ཅུམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ་འཕགས་པའི་རིགས། བསྐྱེད་སྐྱེས་པ། གནས་མལ། སྤྱིང་
བ་དང་སྐྱེས་པ་ལ་དགའ་བའི་འཕགས་པའི་རིགས་རྣམས་སོ། །དང་པོ་གསུམ་སྟོན་པའི་

མདོ་ལས་ཐར་པ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་བསྟན། བཞི་པ་སྟོན་པའི་མདོ་ལས། ཐར་པ་བསྐྱབ་
པའི་ལས་དངོས་བསྟན་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པས་བདག་གི་བ་ལ་སྟེད་པ་
སྟོང་རུས། བཞི་པ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པས་བདག་འཛིན་གཏན་ཟད་རུས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་སད་པའི་གང་ཟག་དེ་ས་རི་ལྟར་སྒྲོམ་པ་ལ་འཇུག་ཅེ་ན།
དེ་ལ་འཇུག་པ་མི་སྤྱད་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན། གཞུང་དོན་ནོ། །དང་
པོ་ནི། ཐར་ལམ་ལ་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན། གངས་ངེས། གོ་རིམ། དེ་
དག་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག་གོ། དང་པོ་ནི། ཐར་པར་བསྟོད་པའི་གོ་སྐབས་ཕྱེ་ཤུལ་ཏུ་
གྱུར་པའི་མཐོང་སྟོགས་སུ་དམིགས་པ་ཐར་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཉེན་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་
གསུམ། དེ་རེ་རེ་ལ། ཆོགས་སྦྱར་མཐོང་སྒྲོམ་མི་སྒྲོབ་ལམ་སྟེ་ལྟ་རེ་ཡོད། འཁོར་དང་
བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཐར་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་སྤང་པོ་ལ།

གསུམ་པ་ནི། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ངེས་འབྱུང་རྣམ་དག་ལས་བྱང་བའི་
ཆོས་མཐོང་སྟོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། ཆོགས་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད།
དེ་ལ་ཉེན་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟེ་གསུམ། དེ་རེ་རེ་ལ་
ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་ཡོད། ཆོས་མདོན་རྟོགས། ཐར་པ་ཆ་མཐུན་^① ། ལས་
དང་པོ་བའི་ས། ཆོགས་ལམ་རྣམས་དོན་གཅིག་། འདི་ཡང་སྤང་པོ་ལྟ་བུ་པ་ཅན་ཡིན། རོ་
བོ་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་ནོ། །རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོགས་ལམ་ལས་བྱང་
བའི་དོན་མདོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། སྦྱར་ལམ་གྱི་མཆོན་
ཉིད། དབྱེ་ན་ཉེན་གྱི་སྒྲོ་ནས་གསུམ་ཡོད། དེ་རེ་རེ་ལ་བློ་ཅེ་བཅོད་མཆོག་བཞི་རེ་
ཡོད། དོན་མདོན་རྟོགས། ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་^② ། མོས་སྦྱོད་ཀྱི་ས། སྦྱར་ལམ་རྣམས་

དོན་གཅིག་། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོར་ལམ་ལས་བྱུང་ཞིང་། བདེན་པ་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ་མཐོང་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། ཉེན་གྱི་
སྒྲོན་པ་གསུམ། རེ་རེ་ལ་བཟོད་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་བརྒྱད། ཞེས་པ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་
དང་པོ་བདུན་དང་བཙུ་ལྔ་ལོད། སྐབས་འདིར་བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཞེས་སྒྲོམ་ལམ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྐད་ཅིག་བཙུ་ལྔ་ནི། །མ་མཐོང་མཐོང་ཕྱིར་མཐོང་བའི་ལམ། །ཞེས་དང་།
རང་འགྲེལ་ལས། ❶ སྤྱག་བསྐྱེལ་ལས་ཆོས་ཞེས་པའི་བཟོད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལམ་ལ་
རྗེས་སུ་ཞེས་པའི་བཟོད་པའི་བར་གྱིས་སྐད་ཅིག་མ་བཙུ་ལྔ་པོ་དེ་དག་ནི་མཐོང་བའི་
ལམ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བདེན་པ་མ་མཐོང་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཅུ་དྲུག་པ་
ལ་ནི་སྒྲོན་མ་མཐོང་བ་བཟླ་བར་བྱ་བ་མེད་ཀྱི་རི་ལྟར་མཐོང་བ་གོམས་པར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ཁོ་ན་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

བསྐྱེལ་ན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་སུ་
འདུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཟོད་དང་ཞེས་པ་གོ་རིམ་བཞིན། །བར་ཆད་མེད་དང་རྣམ་གྲོལ་
ལམ། །ཞེས་གསུངས། ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་དང་པོ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་
ཞེས་སྐད་ཅིག་དང་པོ། འཕགས་པའི་རྟོགས་པ་མཆོག་གསར་བ། ཆོས་ཀྱི་མིག་ངེ་མ་
མེད་པ་མཐོང་བའི་ལམ། ཞེས་སོགས་རྣམ་གྲངས་སུ་གསུངས་སོ། །བདེན་པ་མངོན་
རྟོགས་ལ་མཐོང་ལམ་གྱིས་མ་བྱུང་ཅིང་། སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པོ་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ།
མཐོང་བ་མངོན་རྟོགས། དམིགས་པ་མངོན་རྟོགས། བྱ་བ་མངོན་རྟོགས་གསུམ་དུ་
འདུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་འདི། །སེམས་བཅུ་དྲུག་གོ་རྣམ་
གསུམ་སྟེ། །མཐོང་དམིགས་བྱ་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་
པའི་མཐོང་ལམ་ལས་བྱུང་བའི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་

ཕྱེ་བ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། ཉེན་གྱི་སྒྲོ་ནས་གསུམ། དེ་རེ་རེ་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
དང་ནམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་རེ་ཡོད། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ལས་བྱུང་
བའི་མཐར་ཕྱེན་པའི་མདོན་རྟོགས་གྱི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་དུ་ཕྱེ་བ། མི་སྒྲོབ་ལམ་
གྱི་མཆན་ཉིད། ཉེན་གྱི་སྒྲོ་ནས་གསུམ། སྒྱུར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་མི་སྒྲོབ་ལམ་ཐམས་ཅད་
ཕུང་པོ་ལྷ་བ་ཅན་ཡིན་པས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན།

བཞི་པ་གངས་ངེས་ནི། ཐམས་ཅད་ལ་ལྷར་གངས་ངེས་ཏེ། དེ་ལ་རྒྱུད་སློན་པར་
བྱེད་པའི་ལམ། གྲོལ་པར་བྱེད་པའི་ལམ། མཐར་ཐུག་པའི་ལམ་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་པའི་
ཕྱིར། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོགས་སྒྱུར། གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་
སྒྲོམ། གསུམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མི་སྒྲོབ་ལམ་བཞག་པའི་ཕྱིར། ལྷ་བ་ནི། ལམ་ལྷའི་
གོ་རིམ་མཐར་གཅིག་དུ་ངེས་ཏེ། ལམ་ལྷ་སྤྲུལ་མ་མཐོབ་པར་ཕྱི་མཐོབ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

དྲུག་པ་ནི། ཞི་གནས་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་ལྷག་མཐོང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བླན་པ་
ཉེ་བར་བཞག་^①བསྒྲོམ་པར་བྱས་ཏེ། ལྷག་མཐོང་ལ་མ་བརྟེན་ན་ཉོན་མོངས་དངོས་སུ་
གཞོམ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ^②ཉོན་མོངས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་གཞོམ་པར་བྱ།
ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་འཇུག་པ་མི་སྤྲུག་པ། ཞེས་གསུམ་གྱི་ངག་དོན་ནི། རིགས་
སད་པའི་གང་ཟག་དེས་ལམ་སྒྲོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། འདོད་
ཆགས་ཤས་ཆེ་བས་^③མི་སྤྲུག་པ་སྒྲོམ་པ་དང་། ནམ་རྟོག་ཤས་ཆེ་བས་དབུགས་དབྱུང་
རྟུབ་བསྒྲོམ་པར་^④བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་སྤྲུག་པ་སྒྲོམ་ཚུལ་རྗེ་ཉ་བྱ་སྒྲུལ་ན། ཀེང་
རུས་ཆགས་བཅས་ཐམས་ཅད་ལ། །ཞེས་གསུངས། ངག་དོན། ཀེང་རུས་བསྒྲོམ་པ་
ཆགས་བཅས་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྒྲོམས་པས་ཆགས་པ་ཐམས་ཅད་

ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དབྱུགས་དབྱུང་རྩབ་སྒྲིམ་ཚུལ་རིམ་བུ་སྒྲུལ་ན། དབྱུགས་
རྩབ་དབྱུགས་དབྱུང་བྲན་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུམ་གྱི་ངག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
རྩབ་པ་སྟེ་ནང་དུ་འཇུག་པ་དང་། དབྱུང་བ་སྟེ་ཕྱིར་འབྱེན་པ་བྲན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་
བསྐྱེད་པའི་ཞེས་རབ་ངོ་བོ། ས་བསམ་གཏན་གྱི་ཉིར་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་གསུམ། བསམ་
གཏན་ཁྱད་པར་ཅན། འདོད་པ་སྟེ་ས་ལྗན་ཡོད། སྦྱོད་ལུལ་རྒྱུད། ཉན་འདོད་པའི་ལྷ་མི་
གང་རུང་ཡིན། ཕྱི་རོལ་པའི་རྒྱུད་ལ་བཞེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

ལྷག་མཐོང་སྒྲིམ་ཚུལ་ལ། ཆོགས་ལམ། སྦྱར་ལམ། བདེན་པ་མངོན་ཉོགས་
སྒྲིམ་ཚུལ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཞི་གནས་གྲུབ་པར་གྱུར་པ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་
བཞིའི་ངག་དོན། ལྷག་མཐོང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བྲན་པ་ཉིར་གཞག་སྒྲིམ་ཚུལ་བཞག་ཏུ་
ཡོད་དེ། ལུས་ཆོར་སེམས་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་དང་སྦྱེའི་མཆོན་ཉིད་གཉིས་གཉིས་སུ་
བཏགས་ནས་བསྒྲིམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྦྱར་ལམ་སྟོན་པ་ནི། དེ་ལས་ངོ་བོར་གྱུར་བ་འབྱུང་། །ཞེས་སོགས་ཏེ། དོན་ནི་
ངས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་ཀའང་ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། སྒྲ་མ་སྒྲ་མས་ཉིར་ལེན་
བྱས་པ་ལས་བྱུང་། བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་
ཅན་ཡིན། དང་པོ་གསུམ་བྱ་ཚོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ། ཆོས་མཆོག་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་
མ་ཡིན། སྒྲིམ་བྱུང་གཙོ་ཆེ། བསམ་གཏན་ས་དྲུག་གང་རུང་ལ་བཞེན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྦྱར་ལམ་གྱི་ཐོབ་པ་ཆོས་ཅན། སྦྱར་ལམ་མ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྦྱར་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ནས་ལམ་གཞན་དུ་འཇུག་པའི་གང་ཟག་གི་
ཁྱད་པར་རིམ་བུ་སྒྲུལ་ན། གཉིས་སྟོབ་རིགས་ལས་སྟོབ་ནས་ནི། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་
ངག་དོན་དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཟླ་ཅེ་གཉིས་གང་རུང་ལ་གནས་པའི་སྟོབ་པ་སྟེ་ཉན་

ཐོས་ཀྱི་རིགས་ལས་ལྡོག་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་གྱུར་བ་སྟིན། སྦྱོར་ལམ་དང་
པོ་གསུམ་གང་རུང་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་རང་ལམ་ལས་ལྡོག་ནས་རང་རྒྱལ་གྱི་
ཆོགས་ལམ་དུ་འཕྱུག་པ་སྟིན། ཉྱན་པ་སངས་རྒྱས་དང་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་དགྲ་
བཅོམ་རྣམས་རང་རང་གི་སྦྱོར་ལམ་ཐོད་ནས་རང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་བསམ་
གཏན་གྱི་མཐའ་སྟེ་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གདན་ཐོག་གཅིག་ལ་ལམ་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་
མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་སྒྲིམ་ཚུལ་ནི། འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་
ཆོས་མཆོག་ལས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་མངོན་རྟོགས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་བཤད་པ་ལ། སྦྱི་དོན་ཐུན་
མོང་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་བཤད་པ་དང་། གཞུང་སོ་སོའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་
བཞུགས་ཆེག་ །ཞུགས་གནས་བརྒྱད་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཟག་མེད་གྱི་
ལམ་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་གང་ཟག་ཏུ་དམིགས་པ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་
གི་མཆོན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་གསུམ་ཡོད།
ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་ལ་ཞུགས་གནས་བརྒྱད། བརྒྱད་པོ་བསྐྱུ་ན། མཐར་གྱིས་པ།
ཆགས་བྲལ་སྒྲོན་སོང་གཉིས་སུ་འདུ། མཐར་གྱིས་པ་ལ་དབྱེ་ན། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པ།
འབྲས་བྱ་རིམ་གྱིས་པ་གཉིས་ཡོད། རང་རྒྱལ་ལ་བསེ་རུ་ལྟ་བུ། ཆོགས་ལ་སྦྱོད་པ་
གཉིས་ཡོད། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ལ། སྒྲོབ་མི་སྒྲོབ་གཉིས་སོགས་སོ། །གསུམ་པ་ནི།
ལྡོག་པ་ལས་རིང་དུ་སོང་ཞིང་གྱིས་པའི་ས་ལས་འདས་པས་ན་འཕགས་པ་ཞེས་བརྗོད་
དོ། །བཞི་པ་ནི། བར་བྱེན་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པས་དེར་ཞེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་གཞུང་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་ལ། དབང་པོ་ནི་རྒྱལ་དེ་དག་ཏུ། །ཞེས་
པའི་ངག་དོན། ཞུགས་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། དབང་རྒྱལ་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང་། དབང་

རྟོན་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་གནས་སྒྱུར་སྟོན་པ་ནི། གང་
 ཞིག་གང་ལ་ཞུགས་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་ངག་དོན། དབང་རྒྱལ་དང་པས་མོས་
 པའི་འབྲས་གནས་དང་། དབང་རྟོན་མཐོང་བས་ཐོབ་པའི་འབྲས་གནས་བཞག་ཏུ་ཡོད་
 དེ། སྒར་གྱི་རྗེས་འབྲང་གཉིས་པོ་དེས་བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་
 པ་ན་དེ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་ཐོབ་འབྲས་བྱའི་བྱད་པར་
 གྱི། །ཞེས་པའི་ངག་དོན། འབྲས་གནས་ཅམ་པོ་བ་དང་བྱད་པར་ཅན་གྱི་བྱད་པར་
 བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རང་གི་འབྲས་བྱ་གོང་མ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་འབྲས་གནས་དེ་ཅམ་
 པོ་བ་དང་། ཞུགས་པའི་དེ་བྱད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་དང་ས་ན་ཉིས་རྣམ་
 དགུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་དམན་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་དགུར་
 འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེའི་དངོས་ཀྱི་གཞིམ་པར་བྱ་བར་འགྱུར་བའི་སྒྲིམ་
 སྒང་ཉོན་མོངས་ལ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྒྱན་ཞུགས་སྤྱིད་པ་ལན་བདུན་པ་སྟོན་པ་ནི། འབྲས་གནས་སྒྲིམ་སྒང་བྱ་མ་བཟད། །
 ཅེས་ཏེ། དེས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་སྤྱིད་པ་ལན་བདུན་པ་ཆོས་ཅན། བྱད་ཆོས་དུ་མ་དང་
 ལྡན་ཏེ། སྒངས་རྟོགས་སྒྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གྱི་བྱད་པར་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། རིགས་
 ནས་རིགས་སྒྱེ་སྟོན་པ་ནི། རྣམ་གསུམ་རྣམ་བཞི་ལས་གྲོལ་བ། །ཞེས་སོ། །རྒྱན་
 ཞུགས་རིགས་ནས་རིགས་སྒྱེ་ཆོས་ཅན། ཏྲགས་ཆོས་སྒྲིམ་བཞིན་ནོ། །ཕྱིར་འོང་སྟོན་
 པ་ནི། རྣམ་པ་དྲུག་པ་བཟད་གྱུར་པ། །ཞེས་སོགས་ཏེ། ཕྱིར་མི་འོང་ཅམ་པོ་ཆོས་ཅན།
 སྒངས་པའི་བྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་སྒངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཉིས་ཆ་བདུན་དང་བརྒྱད་བཟད་པ། །ཞེས་སོ། །ཆེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་ཆོས་
 ཅན། བྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། སྒང་རྟོགས་སྒྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་ངོ་བོའི་བྱད་པར་གསུམ་

དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར།

ཕྱིར་མི་འོང་ནི། དེ་དགུ་ཟད་པས་ཕྱིར་མི་འོང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ངག་དོན། ཕྱིར་
མི་འོང་ཆོས་ཅན། རོ་པོ་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། འདོད་ཉོན་
དགུ་པ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་སྤྱི་ཉར་
འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་། གཟུགས་མེད་ཉར་འགྲོ་གཉིས། དང་པོ་ལ་བར་འདའ་བ་གསུམ།
སྐྱེ་འདའ་བ་གསུམ། གོང་འཕོ་ལ་འདོད་ཉོན་ལ་བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒོམ་བྱས་མ་བྱས་ཀྱི་
བྱེ་བྲག་གིས་འོག་མིན་འགྲོ། འཕར་བ། བྱེད་འཕར། གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོའི་
ཕྱིར་མི་འོང་གསུམ། གོང་འཕོ་སྤྱིད་ཅེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོ་རྣམས་སྤྱི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཟུགས་མེད་ཉར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལ། སྐྱེས་ཅམ་ནས་འདའ་བ་སོགས་གསུམ་
དང་། གོང་འཕོ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ཀྱི་སྒོ་
ནས། འདོད་པར་ཆེ་ཡོངས་གྱུར། མཐོང་ཆོས་ཞི། ལུས་མཛོན་བྱེད་སོགས་དུ་མ་ཡོད།
གཟུགས་སྤྱི་ཉར་བར་འགྲོ་ལ་དགུར་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལས་ཀྱི་རུས་པ་སྤྱབ་
འབྲིང་མཐུག་པའི་བྱེད་པར། དབང་པོ་ནི་འབྲིང་རྒྱལ་བའི་བྱེད་པར། ཉོན་མོངས་ཆེ་
འབྲིང་རྒྱལ་བའི་བྱེད་པར་གྱིས་དེ་ལྟར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པར་ཆེ་ཡོངས་སྤྱི་
གྱུར་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་སྟོན་པ་ནི། འདོད་པར་ཆེ་ཡོངས་གྱུར་པས་འཕགས། །ཞེས་ཏེ།
དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འདོད་པར་འཕགས་པའི་ཉོན་ལ་སྐྱེ་སྤྱིད་རྒྱུད་མར་སྤངས་པའི་
ཕྱིར་མི་འོང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒོམ་སྟོན་པ་ནི། དང་པོར་བཞི་པ་སྤེལ་བར་བྱེད། །ཅེས་
སོགས་རྒྱུད་པ་དྲུག་གསུངས། བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒོམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ལུས་སེམས་
ལས་སྤྱི་རྒྱུད་བའི་ལམ་སྤྱི་བ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པས་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་པོར་

སྒྲེལ་བར་བྱེད་དེ། བྱེ་བྲག་སྒྲུབ་བ་ན་རེ། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་གྱུར་པའི་བྲག་མེད་
དང་བྲག་བཙས་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་རྩེ་ལྷར་འདོད་འདོད་དུ་སྒྲེལ་ས་པར་འཇུག་
རྒྱས་ན་བསམ་གཏན་སྒྲེལ་སྒྲེལ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཟེར།

རང་ལུགས་ལ། སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས་དེ་ལྷར་མི་རྒྱས་པས། སྒྱུར་བ་གཉིས་
རྩོགས་པའི་རྩེས་སུ་རྒྱན་ཀྱི་བྲག་མེད་བྲག་བཙས་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་རྩེ་ལྷར་
འདོད་འདོད་དུ་སྒྲེལ་ས་པར་འཇུག་པ་ན། སྒྲེལ་སྒྲེལ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དགོས་པ་ནི་ཕྱིར་
མི་འོང་དབང་རྣམས་རྣམས་གནས་གཙང་དུ་སྒྲེལ་བར་བྱ་བ་དང་། དག་བཙམ་པ་དབང་རྣམས་
རྣམས་ཉོན་མོངས་པས་ཉམས་ཀྱིས་དོགས་པའི་འཛིགས་པ་སྤང་བ་དང་། མཐོང་ཆོས་
ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྒྲེལ་སྒྲེལ་བྱེད།

གངས་ངེས། རྒྱ་བསམ་གཏན་སྒྲེལ་སྒྲེལ་ལ་ལྷར་གངས་ངེས་པའི་དབང་གིས་
འབྲས་བུ་གནས་གཙང་གི་སྒྲེལ་པ་ལ་ལྷར་གངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་
བྱེད་སྒྲོན་པ་ནི། འགོག་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་། །ཞེས་ཏེ། འགོག་སྒྲེལ་ས་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར་མི་འོང་ཆོས་ཅན། ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་
གཞི་རྒྱད་ལྷན་ཀྱི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དག་བཙམ་ཞུགས་པ་སྒྲོན་པ་ནི། སྤྱིད་
ཅེའི་བར་ཆ་བརྒྱད་ཟད་པ། །ཞེས་ཏེ། སྤྱིད་ཉོན་དགྲུ་པའི་དངོས་གཉིན་ལ་གནས་པའི་
ཉོན་ཐོས་དེ་དག་བཙམ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲེལ་ལམ་རྩོ་རྩེ་ལྷ་བུའི་ཉིང་ངེ་
འཛིན་དེ་སྤྱིད་ཉོན་དགྲུ་པའི་དངོས་གཉིན་བར་ཆ་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དག་
བཙམ་འབྲས་གནས་ནི། དེ་བད་ཐོབ་པར་བད་པ་ཤེས། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་ངག་
དོན། ཉོན་ཐོས་དག་བཙམ་པ་ཆོས་ཅན། དག་བཙམ་འབྲས་གནས་ཡིན་ཏེ། གོང་མའི་
ཆ་མཐུན་ལྷ་སྤངས་པས་རབ་རྩ་བའི་བད་མི་སྒྲེལ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གནས་པའི་ཉོན་

ཐོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ལམ་གང་གིས་ས་གང་གིས་བསྐྱུས་པའི་སྤྱོད་བ་ཡིན་ཞེ་ན།
འཇིག་རྟེན་འདས་ཀྱི་སྤྱིད་ཅེ་ལས། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། སྤྱིད་ཅེ་འི་སས་
བསྐྱུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་ཡིན་ན་འདས་ལམ་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་ཏེ། སྤྱིད་ཅེ་
ལ་འདས་ལམ་ཁོ་ནས་ཆགས་བྲལ་དངོས་སུ་བྱེད་དགོས། ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ལ་འཇིག་
རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཀྱང་ཆགས་བྲལ་བྱེད་ཀྱས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་ས་གང་གིས་ས་གང་གིས་བསྐྱུས་པའི་སྤྱོད་བྱ་དངོས་སུ་སྤྱོད་བ་ཡིན་ཞེ་ན།
ཟག་མེད་མི་ལྷོགས་མེད་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། བསམ་
གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མི་ལྷོགས་མེད་པས་ས་དགུ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་
དངོས་སུ་སྤྱོད་ཀྱས་ཏེ། ཉེར་བསྟོགས་ཡིན་པས་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བར་བྱེད་ཀྱས། ཟག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པས་རང་དང་གོང་སས་བསྐྱུས་
པའི་རང་གི་དོ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་བྱའི་ས་པོན་དངོས་སུ་སྤྱོད་ཀྱས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་འཇིག་རྟེན་
པའི་ལམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་གང་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་རྣམ་གྲོལ་དང་། །ཞེས་སོགས་
བཞིའི་ངག་དོན། འཇིག་རྟེན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་དམིགས་
རྣམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་དམིགས་པ་གོང་ས་དང་འོག་སའི་བདེན་པ་ལ་
དམིགས་ནས་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་དགེ་སྤྱོད་གི་ཚུལ་གང་། དེའི་འབྲས་བུ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། དགེ་སྤྱོད་ཚུལ་ནི་
དྲི་མེད་ལམ། །ཞེས་སོགས་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་
པའི་དགེ་སྤྱོད་གི་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་ལྡན་ཀྱི་གང་ཟག་འཕགས་པར་འཇོག་པའི་
ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། བརྒྱད་ཅུ་ཅ་དགུ་ཡོད་
དེ། འདུས་བྱས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། འདུས་མ་བྱས་འགོག་བདེན་རེ་རེ་ལའང་དེ་ལྟར་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་མདོ་ལས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགོ་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་བཞིར་
གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་བཞི་རྣམ་བཞག་པ་ནི། །ཞེས་གསུངས།
ངག་དོན་ནི། མི་འགལ་ཏེ། རྒྱ་མཚན་རྣམ་པ་ལྡེ་ཚང་བས་དགོ་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་
བཞིར་འདུས་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

རྒྱ་མཚན་ལྡེ་གང་ཞེ་ན། འབྲས་ལ་སྤྱོད་ལམ་བཏང་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་
ངག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འབྲས་བུའི་སྤྱོད་ཏུ་ཞུགས་པའི་ལམ་བཏང་བ་དང་།
འབྲས་བུའི་ལམ་ལ་གནས་པ་ཐོབ་པ་དང་། སྤང་བུ་མ་སྤངས་པའི་བཟང་པ་སྤྱོད་ས་
གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབས་པ་ཐོབ་པ། ཞེས་པ་བརྒྱད་ཚན་ཐོབ་པ། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་
རྟོགས་པའི་བླ་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་ཐོབ་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་ཆངས་པའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་གང་སྟུམ་ན། དེ་ཉིད་ཆངས་
ཚུལ་ཆངས་པ་ཡི། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་ངག་དོན། དགོ་སྤྱོད་ཚུལ་ཆོས་ཅན།
ཆངས་པའི་ཚུལ་དང་ཆངས་པའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་གི་དོ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤང་བུའི་ས་
ཐོན་གྱི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པ་གང་ཞེ་ག། །སྤྱོད་པས་བསྐྱོར་བའི་ཆོས་འཁོར་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། ཆོས་འཁོར་ཡིན་ཏེ། སྤྱར་བར་འགོ་བ་སོགས་འཁོར་ལོ་
རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའི་ཐར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་འབྲས་བུ་བཞི་པོ་དེ་ཁམས་གང་དུ་ཐོབ་སྟུམ་ན། འདོད་པར་གསུམ་ཐོབ་ཐ་
མ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་དང་པོ་གསུམ་འདོད་ཁམས་ཁོ་ནར་ཐོབ་སྟེ།
ཞུགས་པ་དང་པོ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན་འདོད་པའི་རྟོན་ཅན་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།
ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཁམས་གསུམ་ཆར་གྱི་རྟོན་ལ་ཐོབ་པ་ཡོད་དེ། དགྲ་
བཅོམ་ཞུགས་པ་ལ་ཁམས་གསུམ་གའི་རྟོན་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆགས་བྲལ་སྤྱོད་སོང་གི་

ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཁམས་གོང་མའི་རྟེན་ལ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་དེ། དེ་མཐོང་ལས་གྱིས་
དངོས་སུ་ཐོབ་དགོས་པའི་ཁམས་གོང་མའི་རྟེན་ལ་མཐོང་ལས་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཁམས་གོང་མ་བ་རྣམས་སྐྱོ་གས་ཆུང་བའི་ཕྱིར་དང་། བཅུ་ཆོན་བཅུ་པའི་ལུང་ལས།
ཕྱིར་མི་འོང་ལྔ་པོ་དེ་འདིར་རྩོམ་ཞིང་དེར་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད། ཅེས་གསུངས།

འོ་ན་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་ལ་དུ་ཡོད་སྟུང་ན། དག་བཅོམ་དྲུག་འདོད་དེ་དག་
ལས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་དྲུག་གི་དག་དོན། དེ་ལ་དབྱེ་ན་དྲུག་ཡོད་དེ། ཡོངས་སུ་
ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན། འཆི་བར་སེམས་པའི་ཆོས་ཅན། རྗེས་སུ་སྤང་བའི་ཆོས་ཅན།
གནས་པ་ལས་མི་བསྐྱོད་པའི་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པའི་འོས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན། མི་
གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་དང་པོ་ལྔ་ནི། ཞེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་པར་
གྲོལ་བ་དང་། དུས་དང་སྦྱར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་དག་དག་བཅོམ་དྲུག་གི་ནང་ནས་རང་
བཞིན་གྱི་དབང་པོ་རྩལ་ཞིང་དད་མོས་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་ཉམས་སྲིད་པའི་ཕྱིར།
དྲུག་པ་དེ་ལ་མི་གཡོ་བ་དང་། དུས་དང་མི་སྦྱར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དྲུག་གི་ནང་ནས་རང་
བཞིན་གྱི་དབང་པོ་རྩོམ་ཞིང་། མཐོང་ཐོབ་ལས་སྐྱེས་པས་ཉམས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་དྲུག་པོ་འདི་འབྲས་བུ་འམ་རིགས་གང་ལས་ཉམས་པ་གང་ཡོད་སྟུང་ན།
བཞི་ནི་རིགས་ལས་ལྔ་འབྲས་ལས། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་དག་དོན། དྲུག་པོ་དེའི་
ནང་ནས་བར་བ་བཞི་རང་གི་རིགས་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་དེ། དེའི་རིགས་དེ་བཅོས་མ་
ཡིན་པ་དང་། རིགས་དམའ་བར་སྤང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྔ་ཆར་དག་བཅོམ་པའི་
འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ལྔ་དབང་པོ་རྩལ་བས་སྦྲར་ཡང་ཉན་མོངས་སྐྱེ་
སྲིད། དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་ཡང་མི་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་གྲུང་རིགས་དང་པོ་དང་
འབྲས་བུ་དང་པོ་རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པ་མི་སྲིད་དེ། རིགས་དང་པོ་

ལམ་དུ་མས་བཏྲན་པར་བྱས། འབྲས་བུ་དང་པོ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་སྤང་པས་རབ་ཏུ་
བྱེ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། རང་འགྲེལ་ལས། ❶ བྱེ་བྲག་སྤྲོ་བ་རྣམས་ནི་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་
ལས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་བར་བཟོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་ཉམས་པ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་ཉེར་སྤྱད་ལས། །ཞེས་ཏེ། སྤྱིར་
ཉམས་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པ། ཐོབ་བྱའི་ཡོན་ཏན་མ་
ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པ། ཐོབ་ཀྱང་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་སྟེ་ཉེར་སྤྱད་ལས་ཉམས་པ་གསུམ་
ཡོད་པའི་བྱིར། འོ་ན་དེ་གསུམ་གང་ཟག་གང་ལ་ཡོད་སྟུང་ན། སྟོན་ལ་ཐ་མ་མི་གཡོ་
ལ། །ཞེས་གསུངས། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་ཐ་མ་དེ་མངའ་སྟེ། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ལ་
འདོད་དགའ་མངའ་བརྟེན་པའི་བྱིར། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དག་བཅོམ་པ་ལ་བར་
པ་དེ་མངའ་སྟེ། དེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་མ་ཐོབ་པའི་བྱིར།
གཞན་ཡང་དག་བཅོམ་པ་དབང་རྒྱལ་མན་ཆད་ཀྱི་གང་ཟག་རྣམས་ལ་གསུམ་ག་
མངའ་སྟེ། དག་བཅོམ་པ་ཉམས་པ་སྟིད་པའི་བྱིར།

ཁོ་ན་རེ། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྤྱོད་པ་ལེན་པའི་དག་བཅོམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ།
དག་བཅོམ་པའི་སྤང་རྟོགས་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེ་ན། ལན། འབྲས་ལས་
ཉམས་པ་འཆི་བ་མེད། །ཅེས་གསུངས། ངག་དོན། མ་ཁྲབ་སྟེ། དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་
བུ་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པ་དེ་ཉམས་པ་སོར་མ་ཆུད་ཀྱི་བར་དུ་འཆི་བ་མེད་ཅིང་། འབྲས་
བུ་དེ་དང་འགལ་བའི་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་སྒྲིག་པ་ལྟ་བུ་བྱེད་མི་སྟིད་པའི་བྱིར་ཏེ། ལམ་སྐྱབ་
པ་ལ་བཙོན་པའི་བྱིར། འོ་ན་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཉན་ཐོས་དག་
བཅོམ་པ་དང་། ཉོན་མོངས་རྒྱང་པའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་
པའི་བྱིར་པར་གང་སྟུང་ན། འགོག་ཐོབ་གཉིས་ཀ་ལས་རྣམ་གྲོལ། །ཞེས་ཏེ། དེའི་བྱིར་པར་

བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྟོམས་འཇུག་གི་སྐྱབ་པ་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཙུམ་
ནམས་དང་པོ་ཡིན། དེ་མ་སྤངས་པའི་དག་བཙུམ་པ་ནམས་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་མངོན་པར་ཉོགས་པའི་ལམ་གཞན་བསྟན་པ་ནི། མངོན་ན་ལམ་ནི་ནམ་
བཞི་སྟེ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ། སྐྱོད་ན་དང་། གཞུང་དོན་གཉིས།
དང་པོ་ནི། རང་གི་དོ་སྐལ་གྱི་སྐྱབ་པའི་སྤོང་གཉིན་བྱེད་ཅིང་། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་
པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཉར་ལེན་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཐར་ལམ་དུ་དམིགས་པ།
སྦྱར་བ་ཉར་བསྟོགས་གྱི་མཆན་ཉིད། སྦྱར་ལམ་ལྟ་བུ་རང་གི་དོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བའི་ས་
བོན་གྱི་དངོས་གཉིན་བྱེད་ཅིང་། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ནམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་ཉར་
ལེན་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཐར་ལམ་དུ་དམིགས་པ། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་མཆན་
ཉིད། དབྱེ་ན་མཐོང་ལམ་སྟོམ་ལམ་གཉིས་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གཉིས་དང་། དེ་ཡང་
དང་པོ་ལ་བརྒྱུད། བྱི་མ་ལ་དགྲ། རང་གི་ཉར་ལེན་ཏུ་གྱུར་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དོ་
སྐལ་གྱི་སྤང་བུ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཐར་ལམ་དུ་དམིགས་པ། ནམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་
མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་མཐོང་ལམ་སྟོམ་ལམ་མི་སྟོབ་ལམ་གྱི་ནམ་གྲོལ་ལམ་གསུམ། རང་
གི་ཉར་ལེན་ཏུ་གྱུར་པའི་ནམ་གྲོལ་ལམ་ལས་བྱུང་བས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཐར་ལམ་དུ་
དམིགས་པ། བྱེད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། མཐོང་ལམ་རྗེས་སྟོབ་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ། དེ་
ལྟར་ཡང་། རང་འགྲེལ་ལས། ❶ སྦྱར་བའི་ལམ་ནི་གང་གིས་མཇུག་ཐོགས་སུ་བར་ཆད་
མེད་པའི་ལམ་སྟེའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཐར་ལམ་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། སྦྱར་བ་ཉར་བསྟོགས་གྱི་ལམ་
སོགས་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། འོ་ན་གནས་དང་དབང་པོ་ཐ་དད་པའི་ལམ་བཞི་རིམ་བུ་
སྟོམ་ན། བསམ་གཏན་དག་གི་ལམ་ནམས་སྟེ། །ཞེས་ཏེ། རག་དོན། བསམ་གཏན་གྱི་

དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་རྣམས་སྦྲེ། ཡན་ལག་གིས་ཟེན་ཞིང་། ཞི་ལྷག་ཆ་
མཉམ་པར་རང་གི་རང་གིས་འབྱུང་བའི་བྱིར། ས་གཞན་ཉིད་བསྒྲུགས་ལ་བརྟེན་པའི་
ལམ་རྣམས་དཀའ། ཡན་ལག་གིས་མ་ཟེན། ཞི་ལྷག་ཆ་མི་མཉམ་པས་འབད་པས་སྐྱབ་
དགོས་པའི་བྱིར། དབང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱད་ཀྱི་ཉིད་བསྒྲུགས་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་མངོན་པར་
ཤེས་པ་བྱལ་ལ་དཀའ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ལ་མངོན་དུ་སྒྲུགས་ནས་ཤེས་པ་བྱལ་བ་ཡིན་
པའི་བྱིར། དབང་རྣམས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་རྣམས་མངོན་པར་ཤེས་
པ་སྐྱར་ལ་སྦྲེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ལ་མངོན་དུ་སྒྲུགས་ནས་ཤེས་པ་སྐྱར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

འོ་ན་དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་ལམ་བྱང་སྒྲུགས་སོ་བདུན་པོ་གང་སྟུང་ན།
ཟད་དང་མི་སྦྲེ་ཤེས་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། དེས་
ཆོག་དེ་བྱེ་བ། བསྐྱུ་བ། བྱངས་དེས། གོ་རིམ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་བྱང་པར། ལམ་
དང་སའི་བྱང་པར་རོ། །དང་པོ་ནི་བྱང་སྒྲུགས་སོ་བདུན་པོ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྲུགས་
དང་མཐུན་པའི་ཆོས་ཞེས་རྫོང་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཟད་མི་སྦྲེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་
བྱང་ཆུབ་ཡིན་ལ། བྱིད་དེ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྲུགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་དེ་ལ་མིང་གི་སྟོན་ས་
བདུན་ཡོད་དེ། སྡེ་ཆོན་ཀྱི་སྟོན་ས་བདུན་ཡོད།

གསུམ་པ་ནི། སོ་བདུན་པོ་དེ་ལ་རྗེས་ཀྱི་སྟོན་ས་བསྐྱུ་ན་བཅུར་འདུས་ཏེ། རྗེས་
སུ་བཅུ། །དད་དང་བཙོན་འགྲུས་བྲན་པ་དང་། །ཤེས་རབ་ཉིང་འཛིན་བཏང་སྟོམས་
དགའ། །རྟོག་དང་ཆུལ་བྱིམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས། །ཞེས་གསུངས། དཔེར་ན། བྲན་པ་ཉིད་
གཞག་བཞི་གོང་གི་ཤེས་རབ་ཏུ་འདུས། ཡང་དག་པ་སྦྲོང་བ་བཞི་པོ་གོང་གི་ནང་གི་
བཙོན་འགྲུས་སུ་འདུས། རྩ་འཁྱུལ་གྱི་རྒྱང་པ་བཞི་གོང་གི་ནང་གི་ཉིང་འཛིན་ཏུ་འདུས་

ཏེ། དན་པ་ཉེར་གཞག་ཤེས་རབ་སྟེ། །བཙུན་འགྲུས་ཡང་དག་འཛིག་ཅེས་བྲ། །རྩ་
འབྲུལ་རྒྱུ་པ་ཉིང་འཛིན་ཏོ། །གཙུ་མོ་སྟོས་པ་དེ་དག་ནི། །སྦྱར་བྱང་ཡོན་ཏན་གྱུ་ཡང་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྟོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་དེ་ལ་སོ་བདུན་དུ་གངས་
ངེས། སོ་བདུན་པོ་དེས་ཆོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱི་མངོན་ཏྲོགས་
ཐམས་ཅད་བསྟུས་པའི་བྱིར།

ལྷ་པ་ནི། ས་མཆོམས་དན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་ཆོགས་ལམ་ནས། ཡང་དག་
སྦྱང་བ་བཞི་དྲོད་ནས། རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་བཞི་ཅེ་མོ་ནས། དབང་པོ་ལྷ་བཟོད་པ་ནས།
སྟོབས་ལྷ་ཆོས་མཆོག་ནས། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་སྟོམ་ལམ་ནས། འཕགས་ལམ་ཡན་
ལག་མཐོང་ལམ་ནས། ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད།

སྟེ་ཆོན་བདུན་ནི་གོ་རིམས་བཞིན། །ལས་ནི་དང་པོ་པ་དག་དང་། །ཞེས་
སོགས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། ^①ལས་དང་པོ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ནི་ལུས་ལ་སོགས་
པ་ལ་ཉེ་བར་བརྟགས་པའི་བྱིར་དན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་རྣམས་སོ། །བྱང་པར་ཐོབ་པས་
བཙུན་འགྲུས་ཡང་དག་པར་སྟེལ་བའི་བྱིར་དྲོ་བར་གྱུར་པ་དག་ལ་ནི་ཡང་དག་པར་རབ་
རྩ་འཛིག་པ་རྣམས་སོ། །ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་བའི་དགོ་བའི་རྩ་བ་ལ་འཇུག་
པའི་བྱིར་ཅེ་མོ་དག་ལ་ནི་རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་རྣམས་སོ། །ཡང་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་
མི་འགྱུར་བའི་སྟོ་ནས་དབང་ཐོབ་པའི་བྱིར་བཟོད་པ་དག་ལ་ནི་དབང་པོ་རྣམས་
སོ། །ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མི་བརྗེ་བའི་བྱིར་རམ། འཛིག་ཏེན་པའི་ཆོས་གཞན་དག་
གིས་མི་བརྗེ་བའི་བྱིར་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་དག་ལ་ནི་སྟོབས་རྣམས་སོ། །བྱང་ཆུབ་དང་ཉེ་བའི་
བྱིར་སྟོམ་པའི་ལམ་ལ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་སོ། །འགོ་བས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་

ཕྱིར་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་ནི་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། འདི་བྱེ་བྲག་སྐྱ་
བའི་ལྷགས་ཡིན་ཏེ། འདིའི་ལྷ་འགྲེལ་དུ་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་རྣམས་ན་རེ་ཞེས་གསུངས།

སྟོབ་དཔོན་དང་སེམས་ཅམ་བའི་ལྷགས་ལ། དུན་པ་ཉེར་གཞག་ཉན་ཐོས་གྱི་
ཆོགས་ལམ་ཆུང་དུ་ནས། ཡང་དག་སྟོང་བ་འབྲིང་ནས། རྩ་འབྲུལ་རྒྱང་པ་འབྲིང་^①ནས།
དབང་པོ་ལྷ་ཉན་ཐོས་གྱི་དོད་ནས། སྟོབས་ལྷ་བཟོད་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་ཉན་
ཐོས་གྱི་མཐོང་ལམ་ནས། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་སྒྲིམ་ལམ་ནས་འཛོག་སྟེ། དབྱས་
མཐའ་ལས། ^②དབང་པོ་རྣམས་དང་སྟོབས་རྣམས་ལ། །ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གཉིས་
གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དུག་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་དང་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་ལ་ཟག་མེད་གྱིས་
བྱབ་སྟེ། དེ་ལ་ལམ་བདེན་གྱིས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་རྣམས་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་
གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད་དེ། བྱང་ཆུབ་དང་ནི་ལམ་ཡན་ལག །ཟག་པ་མེད་གཞན་རྣམ་
གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱས་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ཆང་
བར་ཡོད། དགའ་བ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་མ་གཏོགས་སོ་དུག །ཉེར་
བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད་གྱི་སས་བསྐྱས་པ་ཡོད། ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་མ་གཏོགས་སོ་
དུག་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱས་པ་ཡོད། དགའ་རྟོགས་དེ་གཉིས་མ་
གཏོགས་སོ་ལྷ་བསམ་གཏན་གསུམ་པ། བཞི་པ་བསམ་གཏན་བར་མ་སྟེ་དང་པོའི་
དངོས་གཞི་བྱང་པར་ཅན་གྱི་སས་བསྐྱས་པ་ཡོད། དགའ་རྟོག་དེ་གཉིས་དང་། ཡང་
དག་པའི་དག་ལས་གྱི་མཐའ་འཆོ་བ་སྟེ་ལྷ་མ་གཏོགས་སོ་གཉིས་གཟུགས་མེད་དང་པོ་
གསུམ་གྱི་སས་བསྐྱས་པ་ཡོད། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་དང་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་མ་

གཏོགས་ཐམས་ཅད་འདོད་ཁམས་དང་སྲིད་ཅེའི་སས་བསྐྱས་པ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་
དང་པོ་ན་ཐམས་ཅད། །ཅེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་གསུངས།

འོ་ན་བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས། མདོ་ལས། ^❶ཤེས་ནས་དད་པ་ནི་བཞི་སྟེ།
སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་དང་། འཕགས་པ་དགྲེས་
པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་གོ། །ཞེས་གསུངས་ན། གནས་སྐབས་གང་དུ་ཤེས་ནས་དད་པ་
ཐོབ་ཅེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། བདེན་གསུམ་མཐོང་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། །ཞེས་སོགས་
བཞིའི་ངག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ན་
ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཆོས་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པས་བྱུང་། ལམ་བདེན་མངོན་སུམ་དུ་
ཏོགས་ན་སངས་རྒྱས་དང་དེའི་དགེ་འདུན་སྟོབ་པ་དང་། མི་སྟོབ་པ་དག་ལ་ཤེས་ནས་
དད་པ་ཐོབ་པས་བྱུང་བའི་བྱིར། ཡང་ཅེས་པས་སྒྲ་མ་གཉིས་ལའང་ཤེས་ནས་དད་པ་
ཐོབ་པས་བྱུང་བར་བསྟན་ནོ། །གནས་དྲུག་པའི་སྤྱི་དོན་ཏོགས་དཀའ་བ་ལེགས་པར་
བཤད་པའོ། །

གནས་བདུན་པ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ། ཤེས་པ། ལྡན་པ།
 ཐོབ་པ། ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་བཟོད་པ་ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་
 ཤེས་ཞེས་དང་། མི་སྒྲོབ་ལྟ། ཞེས་དང་། ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། ལྟུག་བསྐྱལ་རྒྱ་
 བཟོད་ཅེས་སོགས་གསུངས་ན། བཟོད་པ། ཤེས་པ། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ། ཡང་དག་
 པའི་ལྟ་བ་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་པར་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཇི་མེད་བཟོད་རྣམས་ཤེས་པ་མིན། །ཞེས་
 སོགས་རྒྱུ་ཡང་བཞིའི་སྐབས་སུ་ངག་དོན། དེའི་བྱུང་པར་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཇི་མེད་
 མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད་ནི། དེས་ཤེས་མ་ཡིན་ཞིང་། བཟོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན། ཟད་མི་
 སྐྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ལྟ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན། དེ་ལས་
 གཞན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ནི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་
 གཉིས་ཀ་ཡིན། དེ་རྣམས་ལས་གཞན་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་
 ཅད་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན། ལྟ་བ་ཉོན་མོངས་ཅན་ལྟ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་སྟེ་
 ལྟུག་ནི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད་ལྟ་བ་འང་ཡིན་པའི་བྱེད།

སྐབས་འདིར་སྐྱེ་དོན་ལ། གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད། གསལ་
 བས་ངོ་བོ་མཆོན། རིག་པས་བྱེད་ལས་མཆོན་ནོ། །སྐབས་འདིར་བསྟན་ཤེས་པ་ལ་
 དབྱེ་ན་བརྩ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཤེས། རྗེས་ཤེས། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ། གཞན་སེམས་ཤེས་པ།
 བདེན་བཞི་ཤེས་པ། ཟད་པ་ཤེས་པ། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱེད་ཏེ། རང་
 འགྲེལ་ལས། ❶ དེ་ལྟར་ན། དེ་ནི་ཤེས་པ་བརྩ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཆོས་ཤེས་པ་དང་།
 རྗེས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། བ་རོལ་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་དང་། ལྟུག་
 བསྐྱལ་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པ་དང་། འགོག་པ་ཤེས་པ་དང་། ལམ་ཤེས་པ་
 དང་། ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའོ། །ཞེས་དང་། ཅུ་བར། དེ་དག་ཉིད་

བདེན་ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལ་བྱུག་གསུངས། བཅུ་པོ་དེ་བསྟུན་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ཟག་
བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་དང་ཀུན་
རྫོགས་ཤེས་པ་དོན་གཅིག་སྟེ། རང་ཡུལ་ཀུན་རྫོགས་པ་ལ་དམིགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་འང་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ཆོས་ཤེས་དང་རྗེས་ཤེས་གཉིས་སུ་འདུ་
བའི་ཕྱིར། ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ནི་འདོད་པའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་སྟུག་བདེན་ལྟ་བུ། རྗེས་
ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གོང་མའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་བདེན་བཞི་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་པ་ཟག་བཅས་
ཟག་པ་མེད། །ཅེས་སོགས་རྒྱུ་ལ་བྱུག་གསུངས།

གངས་ངེས་ནི་ཤེས་པ་ལ་བཅུར་གངས་ངེས་ཏེ། ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་པ་ལ་ཆར་
ཀུན་རྫོགས་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོགས་ཤེས་པ་བཞག་ །འདོད་པའི་གཉིན་པོ་ལ་ཆོས་ཤེས།
ཁམས་གོང་གི་གཉིན་པོ་ལ་རྗེས་ཤེས་བཞག་ །རྣམ་པ་ལ་སྟུག་ཀུན་ཤེས་པ། རྣམ་པ་
དང་སྟོད་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ལས་འགོག་ལམ་ཤེས་པ། སྟོར་བ་བྱས་པ་ལས་གཞན་སེམས་
ཤེས་པ། རྒྱ་རྒྱས་པ་ལས་མི་སྟེ་བ་ཤེས་པ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་བཞིན་དང་ནི་
གཉིན་པོ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལ་བྱུག་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། ^①རྒྱ་བདུན་གྱིས་
ཤེས་པ་བཅུར་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་ཆོས་ཤེས་འདོད་པའི་གཉིན་པོ་དང་། རྗེས་ཤེས་ཁམས་གོང་གི་གཉིན་པོ་
ཡིན་ན་དེ་ཁོ་ནར་ངེས་སམ་ཞེ་ན། མཐོང་ལམ་ལ་དེ་ལྟར་ངེས་ཀྱང་། སྒྲོམ་ལམ་ལ་མ་
ངེས་ཏེ། སྒྲོམ་ལམ་འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཁམས་གསུམ་པའི་
གཉིན་པོ་ཡིན་པ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། སྒྲོམ་པའི་ལམ་ལ་འགོག་པ་འཇམ། །ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་
གང་ཡིན་དེ། །ཁམས་གསུམ་གྱི་ནི་གཉིན་པོ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། འདོད་པའི་གཉིན་
པོ་རྗེས་ཤེས་ཀྱིས་བྱེད་པ་མི་སྟོན་དེ། ཆོས་ཤེས་མ་སྟེས་བར་རྗེས་ཤེས་མི་སྟེ། ཆོས་

ཤེས་སྒྲིམ་པའི་ཆེ་ཆོས་ཤེས་ཀྱིས་འདོད་པ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱས་ཟིན་པའི་བྱིར། འདོད་
པའི་ཁམས་ཀྱི་རྗེས་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

འོན་ཤེས་པ་བཅུ་པོ་དེ་ཡུལ་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་སྟེ་རྣམ་པ་ཅན་ཆོས་ཤེས་རྗེས་
ཤེས་ཀྱན་རྗེས་ཤེས་པ་གསུམ། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཀྱན་རྗེས་
ཤེས་པ་དེར་མ་ཟད་དེ་ལས་གཞན་དུ་འང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་
ཅན་ཡང་ཡིན། བདེན་བཞི་ཤེས་པ་རང་གི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དེ་བཞིན་དུ་པ་རོལ་
སེམས་ཤེས་དྲི་མེད་ཀྱང་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན། པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཟག་
བཅས་རང་ཡུལ་སེམས་སེམས་བྱང་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་པ་རོལ་
སེམས་ཤེས་ཀྱིས་སེམས་སེམས་བྱང་གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་དུ་མི་འཛིན་ཏེ། དེས་སེམས་
ཤེས་སོ་སྟེ་དུ་འཛིན་པའི་ཆེ་སེམས་བྱང་མི་འཛིན། སེམས་བྱང་དོ་སྟེ་དུ་འཛིན་པའི་
ཆེ་སེམས་མི་འཛིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་དྲི་མེད་སྟེ་དུ་འཛིན་པའི་ཆེ་གོས་མི་འཛིན།
གོས་སོ་སྟེ་དུ་འཛིན་པའི་ཆེ་དྲི་མ་མི་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ། །

ལྷག་མ་ཟད་མི་སྒྲིམ་པ་ནི། སྟོང་བདག་མེད་མ་གཏོགས་བཅུ་བཞིའི་རྣམ་པ་
ཅན་ཡིན། སྟོང་བདག་མེད་མ་གཏོགས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྗེས་ཐོབ་དུ་
བདག་གིས་བྱ་བ་བྱས་སོ། །སྤྱག་བསྐུལ་ཤེས་སོ། །འདི་ལས་སྤྱད་པ་གཞན་མི་ཤེས་
སོ། །ཞེས་ཐ་སྙད་འདོགས་བ་གང་ཞིག །སྟོང་བདག་མེད་སྟོམ་པའི་སྟོས་ཐ་སྙད་དེ་ལྟར་
འདོགས་མི་ཤེས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཆོས་ཤེས་པ་དང་རྗེས་སྤྱེའོ། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་
གཉིས་གསུངས།

གལ་ཏེ་ཁོ་ན་རེ། དྲི་མེད་ཀྱི་ལམ་ལས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ལས་གཞན། རང་གི་
མཆན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་བས་མེད་པར་འདོད་

དེ། རྩེ་མེད་བཅུ་དྲུག་གཞན་རྣམས་མེད། །ཅེས་པ་ཁ་ཆེ་ཡི་ལྷགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉི་
འོག་པས་ཡོད་པར་འདོད་དེ། བསྟན་བཅོས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་པས་ལས། གནས་ཡོད་
དང་གཞི་ཡོད་ཀྱི་རྣམ་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ^①རྩེ་མེད་མ་ཡིན་པའི་
སེམས་ཀྱིས་དད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན་
ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། རིག་པ་སྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་མི་རྟག་པ་དང་སྐྱུག་བསྐྱེལ་བ་དང་
སྒྲོང་བ་དང་བདག་མེད་པ་དང་ཞེས་སོགས་གསུངས་པས། གནས་ཡོད་དང་གཞི་
ཡོད་པའི་རྣམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་དེ། གཞན་ཡོད་ཅེས་པ་བསྟན་བཅོས་
ལས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་འཛིན་སྟངས་སོགས་བཅུ་དྲུག་པོ་རྩུབ་དུར་འདུ་ཞེ་ན། གྲེ་བྲག་སྐྱ་བས་
རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་པོ་རྩུབ་སོ་སོར་བར་བཞེད་དེ། རྩུབ་སྐྱ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་པོ་ །ཞེས་
གསུངས། འོ་ན་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་གང་སྟུམ་ན། གྲེ་བྲག་སྐྱ་བ་ན་རེ། རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཤེས་
རབ་ཡིན་ལ། འོ་ན་ཀྱང་རྣམ་པ་ཤེས་རབ་དང་བཅས་པས། སེམས་སེམས་བྱུང་གི་
དམིགས་པ་འཛིན་པར་བྱེད་ལ། དེ་ཡིན་^②ན་རྣམ་པ་ཡིན་དགོས་ཏེ། ཡོད་ན་གཟུང་བྱ་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཞེད། དེ་ལ་མདོ་སྡེ་བ་ན་རེ། ཤེས་རབ་ཤེས་རབ་དང་
བཅས་པར་ཐལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་རྣམ་པ་ཡིན། དེ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་བཀག་ནས། ^③རང་གི་ལྷགས་ལ། སེམས་སེམས་བྱུང་གི་དམིགས་པ་འཛིན་པར་
བྱེད་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་གྲེ་བྲག་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཏེ། རྣམ་པ་ཤེས་རབ་དང་
བཅས་པ། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གསུམ་གསུངས། དེས་ན་གྲེ་བྲག་སྐྱ་བས་རྣམ་པ་ཁས་
ལེན་ཀྱང་། གཟུང་རྣམ་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །ཁོ་ན་རེ། དེས་གཟུང་རྣམ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ།
དེས་གཟུང་བ་དང་རྣམ་པའི་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། དེས་རང་རིག་

ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་རང་གི་རིག་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེས་བདག་སྐྱེ་ཁས་ལེན་
པར་ཐལ། དེས་བདག་དང་སྐྱེ་བའི་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ག་སོང་།

འོ་ན་ཤེས་པ་བརྩ་པོ་ལ་དག་མི་དག་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་བྱང་པར་གང་སྟུང་ན།
ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ལ་དེ་གསུམ་ག་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཟག་བཅས་གྱི་ཤེས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་དགུ་པོ་གང་རུང་ལ་དག་བས་
བྱེད་ཀྱི། དང་པོ་རྣམ་གསུམ་གཞན་རྣམས་དག་ཤེས་གསུངས། འོ་ན་སེམས་ཤེས་དེ་
ནི་རྣམ་གསུམ་གང་། འོ་ན་དང་རིག་སྒྲགས་གྱིས་བྱས་པའང་། ཤེས་གསུངས་པ་དང་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེའི་སེམས་ཤེས་དང་། འདིར་བསྟན་སེམས་ཤེས་
འགལ་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཤེས་པ་བརྩ་པོ་གངས་མ་ངེས་པར་འགྱུར་རོ་སྟུང་ན། སྐྱོན་མེད་
དེ། དེ་འདིར་བསྟན་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་ཤེས་པ་བརྩ་པོ་ས་གང་དུ་ཡོད་སྟུང་ན་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཁམས་གསུམ་
གའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་ཆ་ཡོད། ཆོས་ཤེས་པ་བསམ་གཏན་ས་དུག་གི་སས་བསྐྱུས་པའི་
ཆ་ཡོད། རྗེས་ཤེས་ཟག་མེད་དགུས་བསྐྱུས་པའི་ཆ་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་བཞི་ཤེས་
པ་དང་། ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་རྣམས་ལའང་ཟག་མེད་ས་དགུས་བསྐྱུས་པའི་ཆ་ཡོད།
སེམས་ཤེས་བསམ་གཏན་བཞི་གའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་ཆ་ཡོད་དོ། །དང་པོ་ས་རྣམས་
ཐམས་ཅད་ན། ཤེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ག་གཅིག་གསུངས།

འོ་ན་ཤེས་པ་གང་ལ་ཁམས་གང་གི་རྟོན་ཅན་དུ་ཡོད་སྟུང་ན། པ་རོལ་སེམས་
ཤེས་ལ་འདོད་གཟུགས་གང་རུང་གི་རྟོན་ཅན་གྱིས་བྱེད། ཆོས་ཤེས་ལ་འདོད་རྟོན་གྱིས་
བྱེད། ལྷག་མ་བརྒྱད་ཁམས་གསུམ་གའི་རྟོན་ཅན་ཡོད་དེ། དེ་ནི་འདོད་དང་གཟུགས་
རྟོན་ཅན། ཤེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གསུམ་གསུངས།

གཉིས་པ་ལྟན་པ་བཤད་པ་ནི། ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ། །ཞེས་སོགས་
 ཀྱང་པ་བཞི་འདྲི་དག་དོན་ནི། ཤེས་པ་དུ་གང་ཟག་གང་ལ་ལྟན་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འདོད་
 པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་མ་བུལ་བའི་སྐྱེ་བོ། གུན་རྫོབ་ཤེས་པ་གཅིག་པོ་དང་ལྟན།
 བུལ་བའི་སོ་སྐྱེ་དེ་དང་། པ་རོལ་སེམས་ཤེས་གཉིས་དང་ལྟན། ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་
 དང་པོ་ལ་གནས་པའི་འཕགས་པ་ཆགས་བཅས་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བུལ་
 བ་གུན་རྫོབ་ཤེས་པ་གཅིག་པུ་དང་ལྟན། ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་གནས་པའི་
 འཕགས་པ་གུན་རྫོབ་ཤེས་པ། ཆོས་ཤེས། སྤྱག་བསྐྱེད་ཤེས་པ་སྟེ་གསུམ་དང་ལྟན།
 དེ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་པ། སྤྱག་པ། བཅུ་པ། བཅུ་བཞི་པ་ལ་ནི་ཤེས་པ་རེ་
 རེ་འཕེལ་བ་དང་ལྟན་པས། བདུན་གྱི་བར་དུ་ལྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་ཤེས་
 ལ་གནས་པ་དེ་འཕེལ་བ་བཞི། གུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་ལ་གནས་པ་དེ་འཕེལ་བ་ལྟ།
 འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་ལ་གནས་པ་དེ་འཕེལ་བ་སྤྱག་ །ལམ་ཆོས་ཤེས་ལ་གནས་པ་དེ་
 འཕེལ་བ་བདུན་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཐོབ་པ་བཤད་པ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་དང་། །ཞེས་
 སོགས་ཀྱང་པ་ཕྱེད་དང་གསུམ་གྱི་དག་དོན། མཐོང་ལམ་ལ་གནས་པ་བཟོད་པ་དང་
 ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་རྣམས་ལ་རིགས་འདྲ་མ་འོངས་པ་ཐོབ་ཀྱི། དེ་དག་མངོན་གྱུར་མི་
 འཐོབ་སྟེ། མཐོང་ལམ་ལན་གཉིས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ཤེས་པས་བསྐྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་
 དང་། ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཆོས་ནི་མ་འདྲེས་
 པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་གཉིས། དང་
 པོ་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་

རང་བཞིན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཟད་པ་ཤེས་པའི་ཆེ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནས་བརྟེན་ཤིང་།
འཕགས་པ་འོག་མ་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་མཁྱེན་པར་
དམིགས་པ། འདྲིར་བསྟན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་མཆོན་ཉིད།

གཉིས་པ་ནི། སྟོབས་བཅུ། མི་འཇིགས་པ་བཞི། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གསུམ།
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་ཡོད་དེ། རང་འགྲེལ་ལས། ❶གང་དག་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནས་
ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་ཆེ་བརྟེན་པར་འགྱུར་གྱི་གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་པའོ། །བཙུ་བརྒྱད་
གང་ཞེ་ན། སྟོབས་བཅུ་དང་། མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་། དྲན་པ་ཉེར་བར་གཞག་པ་
གསུམ་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའོ། །ཐུན་མོང་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་མ་འདྲེས་པ་ཞེས་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་ལས། སྟོད་པ་མ་འདྲེས་པ་དུག །རྟོགས་པ་མ་
འདྲེས་པ་དུག །འཕྲིན་ལས་མ་འདྲེས་པ་གསུམ། ཡེ་ཤེས་མ་འདྲེས་པ་གསུམ་སྟེ། བཙུ་
བརྒྱད་དུ་འདོད་དེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ❷སྟོད་པ་དང་ནི་རྟོགས་པ་དང་། །ཡེ་ཤེས་དང་ནི་
འཕྲིན་ལས་ཀྱི། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྟོབས་བཅུ་ཞེས་པ་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཤེས་པ་
བཅུ་གང་གིས་བསྐྱུས་སྟུང་ན། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། ཤེས་
པ་བཅུ་གས་བསྐྱུས། ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། འགོག་ལམ་ཤེས་པ་མ་
གཏོགས་ཤེས་པ་བརྒྱད་གྱིས་བསྐྱུས། བསམ་གཏན་དང་རྣམ་ཐར་མཁྱེན་པའི་སྟོབས།
དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། མོས་པ་སྣ་ཆོགས་མཁྱེན་
པའི་སྟོབས་ཉེ་བཞི་ནི་འགོག་ཤེས་མ་གཏོགས་ཤེས་པ་དགུས་བསྐྱུས། ཐམས་ཅད་དུ་
འགྲོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ལ་ལམ་རང་གི་ངོ་བོ་མཁྱེན་པ་ལ་བྱས་ན་འགོག་ཤེས་
མ་གཏོགས་ཤེས་པ་དགུས་བསྐྱུས། ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་མཁྱེན་པ་ལ་བྱས་ན་

ཤེས་པ་བརྩམ་བསྟུས། སྟོན་གནས་རྗེས་ངན་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བ་
མཁྱེན་པའི་སྟོབས། གྱུན་རྒྱུ་ཤེས་པས་བསྟུས། ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་རང་
གི་ངོ་བོ་མཁྱེན་པ་ལ་བྱས་ན། ཆོས་ཤེས། རྗེས་ཤེས། འགོག་ཤེས། གྱུན་རྒྱུ་ཤེས།
ཟད་པ་ཤེས། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་སྟེ་དྲུག་གིས་བསྟུས། ཟག་ཟད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ཡོད་པའི་
མཁྱེན་པ་ལ་བྱས་ན་ཤེས་པ་བརྩམ་བསྟུས་ཏེ། གནས་དང་གནས་མིན་ཤེས་པ་
བརྩམ་ཤིང་ཤེས་གསུངས།

འོ་ན་སྐྱེ་སྟོབས་རི་ལྟ་བུ་སྟུང་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་སྟེད་མེད་ཀྱི་བྱའི་
སྟོབས་མངའ་སྟེ། སྐྱེ་ལ་སྟེད་མེད་བྱ་ཡི་^①སྟོབས། །ཞེས་དང་། སྟེད་མེད་བྱ་ཡི་སྟོབས་
མངའ་མཁྱེན་པའི་སྐྱེ། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན་སྟེད་མེད་བྱའི་སྟོབས་གང་སྟུང་ན།
སྐྱང་ཆེན་བདུན་བརྩམ་སྟོབས་དང་མཉམ་པའི་ཤེད་ལ་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱང་ཆེན་
སོགས་། །བདུན་ཅུས་སྐྱེ་པའི་སྟོབས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། ^②སྐྱང་
པོ་ཆེ་པལ་བ་བརྩམ་སྟོབས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྟོས་ཀྱི་སྐྱང་པོ་ཆེ་གཅིག་གི་སྟོབས་ཡིན་
ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་པོ་ཆེ་ཆེན་པོ་དང་། རབ་གཞོན་དང་ཡན་ལག་མཆོག་དང་སྟོབས་
མཆོག་དང་སྟེད་མེད་ཀྱི་བྱ་རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་བརྩམ་འགྱུར་དུ་བསྐྱེད་དེ་བརྩོན་པར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། སྐྱེ་སྟོབས་དེ་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་རེག་བྱའི་སྐྱེ་
མཆེད་དོ། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། ^③ལྷས་ཀྱི་སྟོབས་དེ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རེག་
བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན་འབྱུང་བ་ཆེན་པོའི་བྱུང་པར་ཁོ་ན་ཡིན་པར་རེག་པར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

འཁོར་ཀྱི་དབྱས་སུ། ཆོས་སྟོན་པ་ལ་བག་ཆ་བ་མེད་པས་རབ་དུ་སྐྱེ་བའི་
མཐར་ཐུག་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་དམིགས་པ། མི་འཛིགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་མཆོན་ཉིད།

དབྱེ་ན། རང་དོན་སྤངས་ཏེ་གས་དམ་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་གཉིས། གཞན་དོན་སྤངས་
གཉིན་དམ་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་གཉིས་ཏེ་བཞི་ཡོད་དེ། མི་འཇིགས་པ་ནི་རྣམ་པ་
བཞི། །ཞེས་གསུངས།

བློ་ཤེས་བཞིན་གང་རུང་དུ་གྱུར་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡོན་ཏན་
དུ་དམིགས་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བློ་པ་ཉེར་གཞག་གི་མཆོད་ཉིད། དབྱེ་ན། འཁོར་གྱས་
པར་ཆོས་ཉན་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་སྤངས་པའི་བློ་པ། མ་གྱས་པར་ཆོས་ཉན་པ་ལ་
ཁོང་ཁྱོ་སྤངས་པའི་བློ་པ། གྱས་མ་གྱས་འབྲེས་མ་ལ་དེ་གཉིས་ཀར་མི་འགྱུར་བ་བློ་
ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་སུ་གནས་པའི་བློ་པ་གསུམ་སྟེ། བློ་དང་ཤེས་བཞིན་བདག་
ཉིད་གསུམ། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། ❶ བློ་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་གསུམ་པོ་འདི་
དག་ནི་བློ་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱི་རང་བཞིན་དག་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

ཉིན་མཆོད་དུས་དུག་ཏུ་སེམས་ཅན་ལ་ཏྲོག་པར་མཛད་ཅིང་བྱད་ཆོས་ལྡས་
བྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡང་ཡིན། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་
པའི་མཐར་ཐུག་པའི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཆོད་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཀུན་རྫོབ་སྟོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་བྱད་ཆོས་ལྡ་དང་ལྡན་ཏེ། རྒྱུ་བྱེད་
པར་རང་རྒྱ་ཆོག་གས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ། རྣམ་པའི་བྱད་པར་སྤྱག་
བསྐྱེད་གསུམ་ཏྲོག་གས་པས་རྣམ་པ་ཆེ། སྟོན་ཡུལ་གྱི་བྱད་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལ་དམིགས་པས་སྟོན་ཡུལ་ཆེ། འཇུག་ཚུལ་གྱི་བྱད་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འདུ་
བྱེད་གྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་གྱི་རྣམ་པར་མཉམ་པར་འཇུག། རྡོ་བོའི་བྱད་པར་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་
ཡིན་པས་ཆེས་རྣམ་དང་། ཆེས་ཆེན་པོ་ཡང་ཡིན་པའི་བྱེད་ཏེ། ཆོག་གས་དང་རྣམ་པ་
སྟོན་ཡུལ་དང་། །མཉམ་པའི་བྱེད་དང་ཆེས་ཆེའི་བྱེད། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་

ལས།^① ཆོགས་ནི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཆེན་པོས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་
པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པ་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་གསུམ་ལ་རྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དམིགས་པ་ནི་
ཁམས་གསུམ་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཉམ་པ་ཉིད་ནི་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲ་བར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཆེ་བ་ཉིད་ནི་དེ་བས་ཆེས་ཆེ་བ་
མང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

ཁོ་ན་རེ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བྱད་པར་མེད་པར་ཐལ།
རྣམ་འགྲེལ་ལས།^② སྤྱབ་བྱེད་ཐུགས་རྗེ་གོམས་ལས་དེ། །ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་
ལས།^③ འཇིག་རྟེན་ཀུན་ལ་ཉིན་མཆོན་དུ། །ལན་དུག་ཏུ་ནི་སོ་སོར་གཞིགས། །ཐུགས་
རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ། །པན་དགོངས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་བྱེད་སྟེ། དེ་
གཉིས་ལ་ཐ་དད་དུ་བྱ་བ་སྟེ་བྱད་པར་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་ལ་འདྲིར་དེ་
གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར་རྟེ། ཐ་དད་བྱ་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད། །ཅེས་གསུངས།

རྣམ་པ་བརྒྱད་ནི། རོ་བོ་ཞེ་སྒྲུང་གཉི་ཐུག་མེད། །དམིགས་པ་ཁམས་གཅིག་
ཁམས་གསུམ་པ། །རྣམ་པ་སྤྱག་བསྐྱེད་གཅིག་དང་གསུམ། །ས་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་
བཞི་པ། །རྒྱད་ནི་ཉན་ཐོས་སོགས་རང་རྒྱལ། །ཐོབ་པ་འདོད་ཆགས་སྤྲོད་ཅེར་
བྲལ། །དོན་ནི་ཡོངས་སུ་མི་སྒྲོབས་སྒྲོབས། །ལས་ནི་མི་འདྲ་འང་བར་མཛད། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར། རོ་བོའི་བྱད་པར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཞེ་སྒྲུང་མེད་པ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་
གཉི་ཐུག་མེད་པ་ཡིན། དམིགས་པའི་བྱད་པར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་འདོད་ཁམས་ཀྱི་
སེམས་ཅན་ལ་དམིགས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ཁམས་གསུམ་གའི་སེམས་ཅན་ལ་
དམིགས། རྣམ་པའི་བྱད་པར་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་གཅིག་བྱ་དང་
བྲལ་བར་འདོད། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་གསུམ་ག་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་

ཡིན། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བྱང་པར་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསམ་གཏན་བཞི་ག་ལ་བཏེན། ཐུགས་
རྗེ་ཆེན་པོ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཁོ་ན་ལ་བཏེན་པ་ཡིན། རྒྱུ་ཀྱི་བྱང་པར་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་
པོ་ཉན་རང་གི་རྒྱུ་ལའང་ཡོད། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱུ་ཁོ་ནའི་རྒྱུ་ལ་ཡོད་པ་
ཡིན། ཐོབ་པའི་བྱང་པར་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་ཐོབ།
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྤྱད་ཅེ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་^❶ཐོབ་དགོས། རུས་པའི་བྱང་
པར་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་སྐྱོབས་པ་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དོན་ཡོངས་
སུ་སྐྱོབས་པ་ཡིན། བྱེད་ལས་ཀྱི་བྱང་པར་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མི་འབྲ་བ་དང་། ཐུགས་རྗེ་
ཆེན་པོ་འབྲ་བར་འཇུག་པའི་བྱང་པར་བརྒྱུད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐྱོར་ལུང་པ་བསམ་གཏན་
འཕེལ་བས། མི་སྐྱོབས་སྐྱོབས་པར་བྱེད་པ་དང་། །ཞེས་བསྒྱུར་བ་ལེགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འཕགས་པ་འོག་
མ་དང་མ་འབྲེས་པ་ལ་བཅོ་བརྒྱུད་ཡོད་དེ། སྐྱོབས་བཅུ། མི་འཇིགས་པ་བཞི། དྲན་པ་
ཉེར་གཞག་གསུམ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སངས་རྒྱུ་
ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་མཉམ་པས་བྱབ་བམ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་
སྟོན་པ་ལ། སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཆོགས་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་བཞིའི་ངག་
དོན། སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་མཉམ་སྟེ། རྒྱ་ཆོགས་གཉིས་
རྗེ་གས་པར་མཉམ། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐྱ་བརྟེས་པར་མཉམ། འཕྲིན་ལས་འགོ་དོན་འབད་
མེད་ལྟན་གྲུབ་ཏུ་སྤྱོད་པར་མཉམ་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སྐྱ་ཆེ་རིང་ཐུང་། རིགས་བཟང་
ངན། སྐྱ་བོང་ཆེ་ཆུང་མི་མཉམ་སྟེ། དེ་དག་གཏུལ་བའི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་སྐྱ་
ཆོགས་སྟོན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཐུན་མོང་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ནི། ཆོས་གཞན་^❷སྐྱོབ་དང་ཐུན་མོང་

ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དག་དོན། ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཉན་རང་
འཕགས་པ་དང་ཐུན་མོང་བ་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན། སྟོན་གནས་ཤེས་པའི་
ཉིང་ངེ་འཛིན། སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི། ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་སོགས་དང་།
སོ་སྟེ་དང་ཐུན་མོང་བ་མངོན་ཤེས་དང་པོ་ལྟ། བསམ་གཏན་བཞི། གཟུགས་མེད་བཞི།
ཆད་མེད་བཞི། ཟད་པར་ཟེལ་གཞོན་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉོན་
མོངས་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སོགས་བྱད་ཆོས་ལྟ་དང་ལྟན་ཏེ། རོ་བོ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ།
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྟུས། རྒྱད་མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་ཀྱི་དབྱ་བཅོམ་ཁོ་ནའི་
རྒྱད་ཀྱིས་བསྟུས། ཉེན་སྲིད་གསུམ་ཀྱི་མི་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་གསར་དུ་སྟེ། དམིགས་པ་
ཉོན་མོངས་སྟེ་འགྱུར་སྟོམ་^①སྤང་བཞི་དང་བཅས་པ་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་དེ་ནི་མི་
སྟེ་བར་གྱུར་ཅིག་སྟུམ་པའི་སྟོང་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉོན་མོངས་མེད་པ་ཀུན་
རྫོབ་ཤེས། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བཞི་གསུངས།

སྟོན་ནས་ཤེས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི། བྱད་ཆོས་ལྟ་དང་ལྟན་ཏེ། རོ་བོ་ས་རྒྱད་
ཉེན་རྣམས་བཤད་མ་ཐག་པ་བཞིན་དང་། དམིགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་
ནས་རྣམ་པ་འདི་ཤེས་པར་བྱའོ་སྟུམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོན་ནས་ཤེས་
པའང་དེ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡི་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་པའང་བྱད་ཆོས་ལྟ་དང་ལྟན་ཏེ། རོ་བོ་རྒྱད་ཉེན་སྟུར་
བཞིན་ལ། དབྱེ་ན་ཆོས། དོན། དེས་ཆེག་སྟོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་
ཡོད། ས་ཁམས་གསུམ་ས་དགྲས་བསྟུས་པ་ཡོད་པའི་བྱད་པར་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེ་བཞིན་ཆོས་དོན་དེས་ཆེག་དང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་
ཉིང་ངེ་འཛིན་སོགས་དེ་དག་བསམ་གཏན་ཀྱི་དངོས་གཞི་རིམ་ལྡན་སྟུམ་ན། ལྷག་

པོ་དེ་དག་རབ་མཐའ་བས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བཞིའི་དག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
 དེ་དག་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་
 བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འཕེལ་བ་གསུམ་གྱིས་སྤངས་པའི་བསམ་གཟུགས་རྣམས་རབ་
 མཐའི་བསམ་གཏན་དང་། གཟུགས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕེལ་བ་གསུམ་བཞག་ཏུ་
 ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ལ་ཡར་ལུགས་མཐུན་^① དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་ཅིང་།
 མར་ལུགས་ལྷོག་ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་འཕེལ་བ་ཆུང་དུ། རེ་རེའི་བར་དུ་བཀལ་ཏེ་
 ཐོད་ཀལ་ལུགས་མཐུན་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་འཕེལ་བ་འབྱིང་། དེ་ཉིད་ལུགས་ལྷོག་
 ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་འཕེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན། གསུམ་པོ་དེས་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་ལས་
 སྤང་པའི་བསམ་གཟུགས་རྣམས་རབ་མཐའི་དངོས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་མངོན་ཤེས་དུག་པོ་དེ་གང་སྟུང་ན། རྩ་འབྲུལ་ན་བ་ཡིད་དང་ནི། །ཞེས་
 སོགས་རྒྱུ་པ་དུག་གི་དག་དོན། མངོན་ཤེས་ལ་དུག་ཡོད་དེ། རྩ་འབྲུལ་ཡུལ་ཤེས་ཀྱི་
 མངོན་ཤེས་སོགས་དུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དུག་པོའི་བྱང་ཆོས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རོ་ཐོ་
 རྣམ་གྲོལ་སློ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན། འོ་ན་དེ་དག་ཤེས་པ་གང་གིས་བསྐྱུས་ཤེ་ན།
 གསུམ་པ་དང་དུག་པ་མ་གཏོགས་བཞི་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་མཆོན་ཉིད་
 ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། པ་རོལ་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ལ་ཤེས་པ་ལྷ་
 ཡོད་ཏེ། སེམས་ཤེས་ཟག་བཅས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་པ་
 གཉིས་ཡོད། ཟག་པ་མེད་པ་ལམ་ཤེས་ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་རྣམས་སུ་ཡོད། དུག་པ་
 ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ནི་སྟོབས་བཅུ་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 རྣམ་གྲོལ་སློ་ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བྱེད་དང་བཞི་གསུངས།

དུག་པོ་དེ་དག་ས་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། དང་པོ་ལྷ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིས་

བསྟུས་ཏེ། ལམ་སྟོན་བ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་པ་ཟག་མེད་ནི་ས་དགུ་ན་ཡོད། དེ་དག་གང་གི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཞེ་ན་རང་གང་ལ་བརྟེན་པའི་རང་ས་དང་འོག་སའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན། འོ་ན་དེ་དག་དགེ་མི་དགེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན་མིག་ན་བའི་མངོན་ཤེས་གང་རུང་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་བྱུང་། གཞན་ནམས་ལ་དགེ་བས་བྱུང་སྟེ། ལྷ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་དག་ན། །ཞེས་སོགས་བདུན་གསུངས། འོ་ན་མདོ་ལས་རིག་པ་གསུམ་དང་ཆོ་འབྱུང་གསུམ་གསུངས་ན། དེ་ནམས་གང་ཞེ་ན། དང་པོ་ནི། གསུམ་ནི་རིག་པ་སྟོན་མཐའ་སོགས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། མི་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཐ་མ་གསུམ་པོ་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྟོན་ནས་བྱུང་བའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་སྟོན་གྱི་མཐའ་རིག་དེའི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་བྱེ་མའི་མཐའ་རིག་དེའི་ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་ད་ལྟ་བ་རིག་པའི་སྟོན་ནས་དུས་གསུམ་ལ་སྟོངས་པའི་སྟོངས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཆོ་འབྱུང་གསུམ་སྟོན་པ་ནི། དང་པོ་གསུམ་པོ་རྒྱལ་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་ངག་དོན། མངོན་ཤེས་དང་པོ་སྐྱེ་རྒྱུ་འབྱུང་གྱི་ཆོ་འབྱུང་། མངོན་ཤེས་གསུམ་པ་གསུང་ཀྱན་བརྗོད་པའི་ཆོ་འབྱུང་། མངོན་ཤེས་རྒྱལ་པ་ཐུགས་རྗེས་བསྟན་གྱི་ཆོ་འབྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པོའི་ནང་ནས་རྗེས་བསྟན་གྱི་ཆོ་འབྱུང་མཆོག་ཡིན་ཏེ། ཟག་པ་ཟད་བས་མི་འཁྱུང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བན་པ་དང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ལ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། །རང་འགྲེལ་ལས། ^①རྒྱུ་འབྱུང་དང་ཀྱན་བརྗོད་པ་དག་ནི་རིག་སྟགས་ཀྱིས་ཀྱང་བྱེད་དེ། གཞན་དང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རིག་སྟགས་གང་གིས་ན་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་དང་། རྟོགས་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་རིག་སྟགས་གང་གིས་ན་བྱེ་རྒྱུ་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་ཡང་ཡོད་ཀྱི། ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ནི་གཞན་གྱིས་བྱ་བར་མི་རུས་

པས་མི་འབྲུལ་པའི་ཕྱིར་འདི་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་ནི་གཏོད་པ་ཅམ་དུ་ཟས་
ཀྱི་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འབྲུལ་གྱིས་ནི་ཐབས་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་སྟོན་ས་པན་པ་དང་ཡིད་
དུ་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ཁ་སྐྱོར་བ་འདི་ཉིད་མཆོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ཡང་ཆོ་འབྲུལ་དང་པོ་ནི། རོ་བོ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། ཆོ་འབྲུལ་གཉིས་པ་
རོ་བོ་ཤེས་པ་ལྟ་དང་། ཆོ་འབྲུལ་གསུམ་པ་རོ་བོ་ཤེས་པ་དུག་གམ་བཅུས་བསྐྱས་
སོ། །སྒྲིག་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཆོ་འབྲུལ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འཕྲོག་པར་བྱེད་པས་ན་ཆོ་འབྲུལ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉ་ར་ཞེས་པ་འཕྲོག་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཆོ་འབྲུལ་གསུམ་པ་འཆད་པ་
ན། མདོ་ལས། ^① རྩུ་འབྲུལ་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་ཅེས་པས་མདོར་
བསྟན་ནས། དབང་རྣམ་པ་བཞི་ལ་དབང་བ་ཡིན་ནི། །ཞེས་པས་རྒྱས་པར་བཤད་དེ།
གཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་མང་པོ་དང་། མང་པོར་གྱུར་ནས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཞེས་པ་སྒྲུལ་
པ་དང་། ལྷང་བ་ལས་མི་སྣང་མི་སྣང་བ་ལས་སྣང་བ་དང་། ཉོད་ནས་མི་འབར་སྤང་
ནས་ཆུ་འབྲུབ་ཅེས་པ་སྒྱུར་བ་དང་། ཞེས་པས་འགྲོ་བ་དང་། རྣམ་མཁའ་ལ་གནས་
ཤིང་སྤྱོད་ལམ་གཞི་སྟོན་ཅེས་པས་གནས་པ་དང་། ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་ལག་པས་འཛིན་
ཅིང་། ཆངས་པའི་འཛིན་ཉེན་གྱི་བར་དུ་ལུས་ཀྱིས་དབང་སྒྱུར། ཞེས་གསུངས་པས་
ལུས་ལ་དབང་བར་བསྟན་ནོ། །

འོ་ན་རྩུ་འབྲུལ་ཅེས་པ་རིམ་བུ་སྟམ་ན། རྩུ་འབྲུལ་ཉིང་འཛིན་དེ་ལས་ནི། །ཞེས་
སོགས་རྟེན་པ་དུག་གི་ངག་དོན། རྩུ་འབྲུལ་ནི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ཡོན་ཏན་
རྣམས་འབྱོར་ཞིང་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ལུས་ལ་སྒྲུལ་པ་དང་འགྲོ་བ་གཉིས་
ཡོད་ཅིང་། འགྲོ་བ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། འདབ་ཆགས་བྱ་བཞིན་ལུས་ཕྱིན་བྱེད་གྱི་འགྲོ་
བ། ཐག་རིང་པོ་ཡང་ཐུང་དུར་མོས་པས་སྒྱུར་དུ་འགྲོ་བས། མོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་འགྲོ་

བ་ཡིད་ལྟར་མགྲོགས་པའི་འགྲོ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་གང་ཟག་གང་ལ་
 ཡོད་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ལྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་གསུམ་པ་མངའ་ན་དང་པོ་གཉིས་ལྟ་
 ཅི་སྟོས། ཉན་རང་རྣམས་ལ་དང་པོ་གཉིས་ཁོ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱལ་པ་ལ་གཉིས་
 ཡོད་དེ། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་སྤྱལ་པ། གཟུགས་ཁམས་སུ་གཏོགས་པའི་སྤྱལ་པ་
 གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གང་སྤྱལ་ན་ཕྱིར་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་དེ་རྩོམ་པ་
 བཞི་སྤྱལ་པ་ཡིན་གྱི་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལ། སྐྱ་ཡིད་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཆོས་གྱི་སྐྱེ་
 མཆེད་རྣམས་མི་སྤྱལ་ཏེ། དེ་རྣམས་སྤྱལ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། སྤྱལ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུ་
 ན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། རང་ཉིད་སེང་གེ་སོགས་སུ་སྤྱལ་པ་རང་གི་ལུས་དང་འབྲེལ་བ་
 དང་། ཕྱི་རོལ་ཏུ་སེང་གེ་སོགས་སྤྱལ་པ་ལྟ་བུ་གཞན་གྱི་ལུས་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་
 འདུས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཁམས་ན་གཟུགས་དང་རེག་བྱ་གཉིས་སྤྱལ་བྱ་ཡིན་གྱི།
 གཟུགས་གྱི་སས་བསྐྱས་གྱི་དེ་རྩོམ་མེད་དོ། །

འོ་ན་སེམས་གང་གིས་སྤྱལ་པ་ཡིན་སྟུང་ན། སྤྱལ་སེམས་དག་གིས་ཞེས་
 སོགས་རྟེན་པ་ཕྱེད་དང་བཞིའི་ངག་དོན། རྩལ་ལྟུང་དེ་དག་མངོན་^①ཤེས་ཁོ་ནས་སྤྱལ་
 པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་ཤེས་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྤྱལ་སེམས་གྱིས་
^②སྤྱལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱལ་སེམས་ལ་བཅུ་བཞི་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
 འབྲས་བུའི་སྤྱལ་སེམས་གཉིས་ནས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་འབྲས་བུའི་དེ་ལྟའི་བར་དུ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་བའི་འདོད་ཁམས་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
 སས་བསྐྱས་གྱི་གཉིས། གཉིས་པ་བའི་གསུམ། གསུམ་པ་བའི་བཞི། བཞི་པ་བའི་འོག་ས་
 བཞི་དང་རང་ས་སྟེ་ལྟའི་བར་ལ་རིམ་བཞིན་སྤྱལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོག་སའི་འབྲས་བུར་
 གྱུར་པའི་སྤྱལ་སེམས་གོང་ས་ལ་སྐྱེད་པ་མི་སྟོན་དེ། གོང་མ་མངོན་དུ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་སྤྱལ་པ་ལ་དབྱེ་ན་དུ་ཡོད་སྟུང་ན། རྩ་འབྲུལ་གསང་སྤྱགས་སྟན་དག་
དང་། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། རྩ་འབྲུལ་ལ་དབྱེ་ན་ལྟ་ཡོད་དེ། སྒྲིལ་བྱུང་གི་རྩ་
འབྲུལ་། སྒྲིལ་ཐོབ་ཀྱི། གསང་སྤྱགས་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འགོ་རྟུས་པ་ལྟ་བུ་གསང་སྤྱགས་
ཀྱི། མ་བུའི་མདོངས་དང་རྟུས་སྤྱལ་ཀྱི་ཟེ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྟན་དག་དང་། རྩལ་པོ་ང་
ལས་རྟུས་དང་བར་སྤིད་པ་ལྟ་བུ་ལས་ལས་^❶སྒྲིལ་པའི་རྩ་འབྲུལ་དང་ལྟ་ཡོད་པའི་བྱིར།
གནས་བདུན་པ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པའི་དཀའི་གནས་ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། །

གནས་བརྒྱད་པ་སྟོམས་འཇུག་བསྟན་པའི་གནས་བཤའ་པ་ལ། སྟོམས་འཇུག་དངོས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་དག་ནི་རྣམ་གཉིས་བཞི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྤྱི་དོན། གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། བསྐྱུ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན། གྲེ་བྲག་ཏུ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བསྐྱུ། ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ཡན་ལག་རྣམ་པར་མི་འཇོག་པའི་རྒྱ་མཚན། བྱད་ཆོས་བཤའ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་གམ་དམིགས་པ་གང་རུང་གི་སྟོན་ས་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་གོང་སས་བསྐྱུས་པའི་དགེ་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། ཁམས་གོང་མའི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཡོན་ཏེ། སྟོམས་འཇུག་དགེ་བ་ཅེ་གཅིག་པ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་བཞི། འབྲས་བུ་སྤྱི་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་བཞི། དེ་ལྟར་གཟུགས་མེད་ཀྱི་བཞི་བཞི་སྟེ་བཅུ་དྲུག་འོ་སྟོན་ས་དབྱེ་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དེ་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད། བརྒྱད་པོའི་དང་པོ་བདུན་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། དག་པ་བ། ཟག་མེད་གསུམ་གསུམ་ཡོད། སྤྱི་ཅེའི་དངོས་གཞི་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་དག་པ་བ་ཡོད་ཀྱི་ཟག་མེད་མེད་དེ། དེ་ལྟར་སྟོམས་འཇུག་དངོས་གཞིའི་རྫས། །ཞེས་སོགས་གཉིས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་རྣམས་རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དང་། འབྲས་བུ་སྤྱི་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་གཉིས་སུ་འདུ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་འང་དེ་ལྟར་འདུས་པའི་སྤྱི་རྒྱ།

བསམ་གཏན་དག་ནི་རྣམ་གཉིས་བཞི། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི། ཡན་ལག་གི་སྒྲིམས་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་པའི་རིགས་སུ་
གནས་པའི་ཁམས་གོང་མའི་དངོས་གཞི་སྒྲིམས་འཇུག་ཏུ་དམིགས་པ། བསམ་གཏན་
ཀྱི་དངོས་གཞི་སྒྲིམས་འཇུག་གི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན། དང་པོའི་དངོས་གཞི་སོགས་
བཞི། འཁོར་དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཁོ་རང་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་ཕྱང་པོ་ལྔ་ཡོད་
དེ། རྗེས་འབྲང་བཅས་ན་ཕྱང་པོ་ལྔ། །ཞེས་གསུངས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་
བསྐྱས་ཀྱི་རྟོག་དབྱེད་གང་རུང་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་གིས་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་བསམ་གཏན་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་པར་དམིགས་པ།
བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྒྲིམས་འཇུག་གི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཅམ་བྱད་
གཉིས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་གི་བསམ་
གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་རིགས་སུ་
གནས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྒྲིམས་འཇུག་ཏུ་དམིགས་པ། བསམ་
གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་བའི་མཆན་ཉིད། དེ་ལྟར་བྲལ་བའི་རིགས་སུ་གནས་
པ་དེ་བྱད་པར་ཅན་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་^༡ ཉེ། རྟོགས་མེད་བསམ་གཏན་བྱད་པར་
ཅན། །ཞེས་གསུངས། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་
གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་གིས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རིགས་
སུ་གནས་པའི་བསམ་གཏན་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་པར་དམིགས་པ། བསམ་གཏན་
གཉིས་པའི་དངོས་གཞིའི་སྒྲིམས་འཇུག་གི་མཆན་ཉིད། དེ་བཞིན་དུ་བྲན་ཤེས་བཞིན་
གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་གིས་གཉིས་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཞེས་སོགས་སྒྱུར་ནས་
གསུམ་པའི་དེའི་མཆན་ཉིད། བྲན་པ་བྱང་སྒྲིམས་ཡོངས་དག་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་གི་

གསུམ་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ། །ཞེས་སོགས་བཞི་པའི་དེའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
 དཔྱོད་དང་དགའ་དང་བདེ་དང་ལྷན། །ཡན་ལག་ལྔ་ལྔ་སྤངས་པ་ཡི། །ཞེས་གསུངས།
 དམིགས་པའི་སྟོན་ས་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཁམས་
 གོང་གི་དངོས་གཞི་ཡིན་པར་དམིགས་པ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་མཆན་ཉིད།
 དབྱེན་བཞི། སྒྱུར་བའི་དུས་སུ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ནམ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་ཡས། །རྣམ་
 ཞེས་ལྟར་མཐའ་ཡས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གཟུང་བྱ་གཉིས་པོ་དེ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 རོ། །འདུ་ཞེས་རགས་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་སྟེ་བ་ནི་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ་དུ་བསྟོམས་
 པ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་དེ་དང་དེ་མངོན་དུ་གྱུར་བའི་རིགས་སུ་གནས་
 པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིར་དམིགས་པ་རྣམས་རིམ་བཞིན།
 གཟུགས་མེད་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས། རྣམ་ཞེས་མཐའ་ཡས། ཅི་ཡང་མེད། འདུ་ཞེས་
 མེད་འདུ་ཞེས་མེད་མིན་གྱི་སྒྲུ་མཆེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འོག་མའི་ས་ལས་དབེན་
 ལས་སྒྲེས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བརྒྱད་གསུངས། ཡང་དེ་ལ་དབྱེན། གཟུགས་མེད་
 ཀྱི་སྤང་པོ་བཞི་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་གཟུགས་མེད་སྤང་པོ་བཞི། །ཞེས་གསུངས།

སྟོམས་འཇུག་དག་པ་པའི་རྣམས་རྒྱན་ཡང་ཡིན། ཁམས་གོང་མའི་ཉོན་མོངས་པ་
 དང་མཚུངས་ལྷན་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་
 སེམས་ཅེ་གཅིག་པར་དམིགས་པ། སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་
 ཏེ། རོ་སྤང་མཚུངས་ལྷན་སྟེང་བཅས་སོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་དབྱེན། སྟེང་པ། ལྟ་
 བ། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ་ཤས་ཆེ་བའི་སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་བཞི་ཡོད་དེ། གཞན་
 མིན་བཞི་ཞེས་ཉི་འོག་པ། །དེ་དག་སྟེང་ལྟ་ལ་རྒྱལ་མོངས། །ཞེས་གསུངས། ཁམས་
 གོང་གི་དངོས་གཞི་ཡང་ཡིན། འཇིག་རྟེན་པའི་དགོ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་

དམིགས་པ། དག་པའི་དངོས་གཞིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་དགོ་བ་
ནི། །དག་པ་དེ་ནི་དེས་སྤངས། །ཞེས་གསུངས། དབྱེ་ན། ཉམས་པ། གནས་པ། བྱང་
པར། དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་ཡོད་དེ། དག་པ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་སོགས། །རྣམ་
བཞི་ཞེས་གསུངས། ལྷོ་མས་འཇུག་དག་པ་བ་ཡང་ཡིན་རང་གི་རྗེས་སོགས་དེ་མ་ཐག་
ཏུ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། དེ་
ཡང་ཡིན། དེ་མ་ཐག་ཏུ་རང་སའི་དག་པ་བ། དེ་མ་ཐག་ཏུ་གོང་སའི་དག་པ་བ། དེ་མ་
ཐག་ཏུ་ཐག་མེད་གྱི་དངོས་གཞི་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་
པར་དམིགས་པ། དེ་མ་བཞིན་བཞི་པོ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གོ་དེ་མ་
བཞིན། །ཉོན་མོངས་སྐྱེ་དང་རང་ས་དང་། །གོང་དང་ཐག་མེད་རྗེས་མཐུན་པ། །ཞེས་
གསུངས། །གོང་སའི་དངོས་གཞི་ཡང་ཡིན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དགོ་བ་ཡང་
ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། ཐག་མེད་གྱི་དངོས་གཞིའི་ལྷོ་མས་འཇུག་གི་
མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཐག་མེད་འཇིག་རྟེན་འདས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་རྒྱས་པར་བྱེན་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དང་
པོ་ལ་ཡན་ལག་ལྔ། གཉིས་པ་ལ་བཞི། གསུམ་པ་ལ་ལྔ། བཞི་པ་ལ་བཞི་རྣམས་སུ་
ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། དང་པོ་ལ་ལྔ་རྟོག་དཔྱེད་དང་། །ཞེས་སོགས་རྒྱང་པ་བརྒྱད་
གསུངས། །བསྐྱུ་ན་རྗེས་ཀྱི་སྒྲོ་ན་བཅུ་གཅིག་ཏུ་འདུས་ཏེ། དང་པོའི་ཡན་ལག་ལྔ།
གཉིས་པའི་ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་དང་། གསུམ་པའི་ཡན་ལག་དང་པོ་བཞི། བཞི་པའི་ཆོར་
བ་བཏང་ལྷོ་མས་རྣམས་སུ་འདུས་པའི་བྱིར་ཏེ། རྗེས་སུ་བཅུ་གཅིག་ །ཅེས་གསུངས། འོ་
ན་ཡན་ལག་སོ་སོའི་ངོ་བོ་རིམ་བུ་སྒྲུལ་ན་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ན་རེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་
གཉིས་ཀྱི་བདེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཡིན། གསུམ་པའི་བདེ་བ་ནི་སེམས་ཆོར་

བདེ་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་ནི། །ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་བདེ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་།
 རང་འགྲེལ་ལས། ^①བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་དག་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་ལ་
 བདེ་བ་ཞེས་བཤད་དོ། །འདི་ལ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་བདེ་བ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་ནི་ཚོར་བ་
 བདེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་དགའ་བ་
 ནི་ཡིད་བདེ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པར་དེ་ཉིད་འགགས་པར་ཉེན་པ་ལས་སྲིད་
 པ་དེ་འགག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟར་དུ་ལུང་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། ལུང་རྣམ་གཉིས་ཕྱིར་དགའ་ཡིད་བདེ། །ཞེས་གསུངས། ལུང་གཉིས་ནི། རྣམ་
 པར་སྒྱུར་བའི་མདོ་ལས། ^②འདིར་དེའི་ཡིད་བདེ་བའི་དབང་པོ་སྐྱེས་པ་མ་ལུས་པར་
 འགགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། ^③ཡང་བདེ་བ་ཡང་སྤངས་ཏེ་སྤྲོ་ནས་སྤྱག་བསྐྱེལ་
 ཡང་སྤངས་ཤིང་། ཡིད་བདེ་བ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཡང་རྒྱབ་པས། ཞེས་གསུངས་
 པའོ། །བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཅིང་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྟོང་དང་། ཞིབ་
 པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྟོང་ལ་རིམ་བཞིན་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་དཔྱད་དུ་འཛོག་
 རྟེ། རྟོག་དང་དཔྱད་དང་ཅིང་ཞིབ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་
 སས་བསྐྱུས་ཀྱི་བྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ལ་དེའི་ཡན་ལག་གི་ནང་རབ་དང་
 དུ་འཛོག་སྟེ། རབ་ཏུ་དང་བ་དད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། དགའ་བའི་ཀུན་དགྱིས་དང་
 བལ་བའི་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་བྲན་པ། དེ་འབྱུང་མི་འབྱུང་བཏགས་
 པའི་དེའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཤེས་བཞིན། དེ་དང་བལ་བ་ན་དམིགས་པ་ལ་སྤྱན་གྲུབ་ཏུ་
 འཛོག་པའི་དེའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ལ། བསམ་གཏན་
 གསུམ་པའི་བྲན་སོགས་གསུམ་རིམ་བཞིན་འཛོག་།

བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་གསུམ་པོ་དེ་ལ་རང་མིང་གིས་མི་སྟོས་

པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་དགའ་བའི་ཀུན་དགེས་དང་མ་བུལ་བའི་བྱིར། རང་རབ་དང་
ཞེས་ཇོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཉོག་དཔྱོད་ཀྱི་
ཉོག་པས་དང་^①པའི་བྱིར། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དེ་གསུམ་ལ་རང་མིང་གིས་མི་
སྒྲིལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དགའ་བའི་ཀུན་དགེས་དང་བུལ་བའི་བྱིར། བསམ་གཏན་
ཀྱི་སྒྲིལ་དང་བུལ་བའི་དམིགས་རྣམ་མི་བཟུང་བའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྐྱས་
ཀྱི་བྱ་བ་དེ་དང་བུལ་ནས་དམིགས་པ་ལ་ལྷན་གྱུ་བ་ཏུ་འཛོག་པའི་དེའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་
འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་གཉིས་^②། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཡན་ལག་གི་བྱ་བ་དང་
བཏང་སྟོམས་ཡོངས་དག་ཏུ་འཛོག་། འདི་ལ་ཡོངས་དག་གི་སྒྲིལ་ཇོད་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་ཀྱི་སྒྲིལ་བརྒྱད་ལས་གྲོལ་བའི་བྱིར། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་
སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཚར་བ་བཏང་སྟོམས་ལ་དེའི་པན་ཡོན་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འཛོག་། བསམ་
གཏན་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཉིང་འཛིན་ནི། རང་རང་གི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སེམས་ཅེ་
གཅིག་པ་ལ་འཛོག་། འདི་ཐམས་ཅད་དངོས་གཞི་དང་ཡན་ལག་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། རང་
འགྲེལ་ལས། ^③ཡན་ལག་བཞི་པའི་དམག་རི་ལྟ་བུ་ཡན་ལག་ལྔ་པའི་བསམ་གཏན་ཡང་དེ་
དང་འདྲོ། །ཞེས་གསུངས།

དུག་པ་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ཡན་ལག་རྣམས་མི་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
དེ། ཉོན་མོངས་ཅན་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་ཡིན་ན། དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག་མ་ཡིན་
དགོས་པའི་བྱིར། དང་པོའི་སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་ན་དབེན་པ་ལས་སྦྱེས་
པའི་དགའ་བའི་དང་མི་ལྷན་པས་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་དེ་ཡིན་ན་རང་རབ་དང་དང་མི་ལྷན་
པས་བྱིར། གསུམ་པའི་དེ་ཡིན་ན། བྱ་བེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་གང་རུང་དང་
མི་ལྷན་པས་བྱིར། བཞི་པའི་དེ་ཡིན་ན་བྱ་བ་དང་བཏང་སྟོམས་ཡོངས་དག་དང་མི་

ལྷན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་དགའ་བདེ་དང་། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་
གསུམ་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། ^①བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ནི་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་
དགའ་བ་དང་བདེ་བ་མེད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་ལས་དབེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གཉིས་པ་ལ་ནི་ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་མེད་དེ། ཉོན་མོངས་པས་སྟོགས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གསུམ་པ་ལ་ནི་བླན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་མེད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་བདེ་བས་
ཀྱན་ཏུ་སྟོངས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ལ་བཏང་སྟོམས་བླན་པ་ཡོངས་སུ་དག་
པ་མེད་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་ངེ་མ་ཅན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

ཁོ་ན་རེ། བདུན་ནམ་པ་གསུམ། །རོ་བྱང་ལྷན་དང་ཞེས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་ན་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་
ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བའི་རྣམས་རྒྱན་ཡིན་པས་སྟོམས་འཇུག་གི་མིང་
གིས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ས་བོན་རུལ་པ་བཞིན་ཏེ། རང་འགྲེལ་
ལས། ^②ཉོན་མོངས་ཅན་ངེ་ལྟར་བསམ་གཏན་ཡིན་ཞེ་ན། ལོག་པར་སེམས་པའི་ཕྱིར། ཏ་
ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་རིགས་མཐུན་པ་ཁོ་ན་ལ་དེའི་མིང་ཉིད་དུ་
ཉེ་བར་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་ས་བོན་རུལ་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་ན་གཡོ་བ་དང་བཞི་པ་ལ་མི་གཡོ་བ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། དང་པོ་གསུམ་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོན་བརྒྱད་ལས་མ་གྲོལ། བཞི་པ་དེ་ལས་
གྲོལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོན་བརྒྱད་ལས་ནི་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། །བཞི་པ་གཡོ་བ་མེད་པ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས། བསམ་གཏན་གྱི་སྟོན་བརྒྱད་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་སས་བསྐྱུས་
གྱི་རྟོག་དཔྱད་དབྱགས་འབྱུང་རུབ། ཚོར་བ་བདེ་བ་ཡིད་བདེ། ལྷག་བསྐྱེད་ཡིད་མི་བདེ་
ནམས་ཡིན་ཏེ། རྟོག་དང་དཔྱད་དང་དབྱགས་དག་དང་། །བདེ་བ་ལ་སོགས་བཞི་ཡིན་

ནོ། །ཞེས་གསུངས། རྒྱ་བསམ་གཏན་གྱི་ཚོར་བ་གང་ཡོད། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ལ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་ཡིད་གྱི་ས་བའི་ཚོར་བ་ཡིད་བདེ། བྱེད་ཤིང་། ཉན་ཤིང་། ལུས་ཤིང་སྐྱེ་བའི་བདེ་བ། དེ་རྣམས་སྐྱེ་བའི་རྣམ་ཤིང་ཚོར་དང་བཏང་སྟོམས་རྣམས་ཡོད། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ནི་ཡིད་ཤིང་སྐྱེ་བའི་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་དང་ཡིད་བདེ་ཡོད། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ན་སེམས་ཚོར་བདེ་བ་དང་བཏང་སྟོམས་ཡོད། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ནི་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཁོ་ན་ཡོད་དེ། སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་དག་ན་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱ་བ་བཞི་གསུངས། ཁོ་ན་རེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ན་དབང་ཤིང་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྐྱེས་ཀྱི་དབང་ཤིང་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁུབ་སྟེ། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ཤིང་སྐྱེ་བའི་ལུས་དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་། ཀྱན་སྦྲང་གི་རྟོག་པ་རྣམས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་པ་སོགས་ན་ལུས་མིག་དང་། །ཞེས་སོགས་བཞི་གསུངས། གཉིས་པ་ནི་སྦྲེལ། །

འོ་ན་དག་པ་བཏོན་མོངས་ཅན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་གསུམ་པོ་རྗེ་ལྟར་འཛོམ་ཅེ་ན། དེ་དང་མི་ལྟན་འདོད་ཆགས་བྲལ། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་དག་དོན། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དག་པ་བའི་སྟོམས་འཇུག་སྒར་དག་པ་བ་དང་མི་ལྟན་ན་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། སྤྲིད་ཅེ་མ་གཏོགས་པ་གོང་མ་ནས་འོག་མར་སྐྱེ་བ་ལ་འཛོམ། སྤྲིད་ཅེ་མ་གཏོགས་ཏེ། སྤྲིད་ཅེ་ལ་གོང་ས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་རྣམས་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་འཛོམ། ཉན་མོངས་ཅན་ནི་ཆགས་བྲལ་ལས་ཉམས་པ་དང་། སྤྲིད་ཅེ་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་གོང་ས་ལས་འོག་སར་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས་འཛོམ་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་གསུམ་པོ་དེ་གང་གི་མཇུག་ཐོག་ས་སུ་གང་འབྱུང་སྟམ་ན། ཟག་པ་མེད་
 པའི་མཇུག་ཐོག་ས་སུ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་གི་ངག་དོན། ཟག་པ་མེད་པའི་
 སྟོམས་འཇུག་གི་མཇུག་ཐོག་ས་སུ་རྒྱུ་གི་ཆ་རང་དང་། སྟོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་བའི་
 ཆེ་རང་དང་། ལྷག་རང་དང་འོག་ན་སྟོམས་འཇུག་གི་རྩ་གཞན་ཡོད་ན་བསམ་གཏན་
 རི་གསུམ་པའི་བར་གྱི་དགོ་བ་དག་པ་བ་དང་ཟག་མེད་ཀྱང་སྟེ། དེས་ན་ཟག་མེད་གྱི་
 བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཇུག་ཐོག་ས་སུ་སྟོམས་འཇུག་
 རྒྱུ་སྟེ་སྟེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པའི་དག་པ་བ་དང་། སྟོབ་པའི་ཟག་
 མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་། མི་སྟོབ་པའི་ཟག་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་རྣམས་སྟེ་བའི་ཕྱིར། ཅི་
 ཡང་མེད་གྱི་ཟག་མེད་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་གི་མཇུག་ཐོག་ས་སུ། སྟོམས་
 འཇུག་བདུན་སྟེ་སྟེ། རང་སའི་དང་། རྣམ་ཤེས་གྱི་དང་། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་གྱི་དག་
 པ་བའི་སྟོམས་འཇུག་རེ་རེ། ཟག་མེད་གྱི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་གཉིས། སྤྱི་ཅེའི་དག་
 པ་བ་རྣམས་སྟེ་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་དང་། རྣམ་
 ཤེས་མཐའ་ཡས་གྱི་དངོས་གཞིའི་མཇུག་ཐོག་ས་སུ་དགྲུ་དང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་
 དང་། བཞི་པ་དང་། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་གྱི་དངོས་གཞིའི་མཇུག་ཐོག་ས་སུ་བཅུ་རེ་
 སྟེ་འོ། །དག་པ་བ་ཡི་དངོས་གཞི་ལས་ཟག་མེད། དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་འོག་གསུམ་གའི་བར་
 གྱི་དགོ་བ་དང་། དེར་མ་ཟད་རང་སའི་ཉོན་མོངས་ཀྱང་སྟེ་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་
 སྟོམས་འཇུག་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་ཤེས་པའི་ཆེ། རང་སའི་དག་པ་བ་དང་། རྒྱུ་གི་ཆེ་
 ཉོན་མོངས་ཅན་རང་དང་། སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟེར་བའི་ཆེ། འོག་
 སའི་དག་པ་བ་གཅིག་ཀྱང་སྟེ་བ་ཡིན་ནོ། །འཆི་འཕོ་དག་ལས་ཉོན་མོངས་ཀྱན། །ཞེས་
 སོགས་གཉིས་གྱི་ངག་དོན། འཆི་འཕོ་བའི་ཆེ་དགོ་བ་དག་པ་བ་ལས་རང་ས་དང་འོག་

ས་དང་གོང་མའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་ཉྱེ། དག་པ་བས་འཆི་སེམས་བྱས་པ་ལས་རང་ས།
འོག་ས། གོང་ས་ཀུན་ཏུ་སྐྱེ་བའི་བྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་འཆི་སེམས་བྱས་པ་ལས་
འོག་སར་སྐྱེ་བའི་གོང་མར་མི་སྐྱེ་ཉྱེ། འོག་མའི་ཉོན་མོངས་རྒྱད་ལ་ཡོད་བཞིན་དུ་གོང་
མར་སྐྱེ་མི་སྤྱིད་པའི་བྱིར། འདི་གནས་གཉིས་པའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱན་གྱི་ཐད་དུ་གོ་བ་
ཆགས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁོའོ། །

འོ་ན། ཐོད་ཀླུ་གྱི་སྦྱར་བ་དང་དངོས་གཞི་རིམ་བྱ་ཞེ་ན། ས་བརྒྱད་ནམ་
གཉིས་འབྲེལ་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་སྐབས་སུ། དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ས་
བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཐག་བཅས་ཐག་མེད་ནམ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་ཆགས་ཡར་ལུགས་
མཐུན་དུ་སྦྱོམས་པར་འཇུག་ཅིང་། མར་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་སྦྱོམས་པར་འཇུག་པ་ཐོད་ཀླུ་
གྱི་རིང་སྦྱར། དེ་ལས་གཅིག་བཀླུ་ཉེ་རེ་རེ་བར་དུ་ཐོར་ནས་ཡར་ལུགས་མཐུན་དང་
མར་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་སྦྱོམས་པར་འཇུག་པ་ཉེ་སྦྱར། སྦྱར་བ་གཉིས་པོ་དེ་རྫོགས་པའི་
རྗེས་སུ་རིགས་མི་མཐུན་པ་ཐག་མེད་གྱི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་ཐག་བཅས་གྱི་
བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་དངོས་སུ་སྦྱོམས་པར་འཇུག་པ་ལྟ་བུ། ཐོད་ཀླུ་གྱི་དངོས་
གཞི་ཡིན། ཉོན་སྤྱིང་གསུམ་གྱི་མའི་ཉོན་ལ་སྐྱེ། གང་ཐག་མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་
དག་བཅོམ་པས་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། བསམ་གཏན་གྱི་ཉོན་བསྐྱར་པ་ནི། བསམ་
གཏན་གཟུགས་མེད་རང་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་ངག་དོན། སྦྱར་བཏང་ལ་རང་ས་
དང་འོག་སའི་ཉོན་ལ་བསམ་གཟུགས་གྱི་སྦྱོམས་འཇུག་ནམས་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་དེ།
གོང་སའི་ཉོན་ལ་འོག་སའི་སྦྱོམས་འཇུག་དངོས་སུ་མི་སྐྱེ་བའི་བྱིར་ཉེ། རང་ས་ན་སྦྱོམས་
འཇུག་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དམིགས་བསལ་ལ། སྤྱིད་ཅེའི་ཉོན་ལ་ཅི་ཡང་
མེད་གྱི་སྦྱོམས་འཇུག་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། སྤྱིད་ཅེའི་ཉོན་ཅན་གྱི་བྱིར་མི་འོང་དེས་

ཅི་ཡང་མེད་གི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་འདས་ལམ་མངོན་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་བྱིར།

འོ་ན་ཁམས་གོང་གི་དངོས་གཞི་རྣམས་ཀྱི་ཉིར་བསྟོགས་ཇི་ལྟ་བུ་སྟོམ་ན། དེ་
དག་ལ་ནི་ཉིར་བསྟོགས་བརྒྱད། །ཅེས་སོགས་རྟེན་པ་གསུམ་གྱི་ངག་དོན། ཁམས་གོང་
གི་ཉིར་བསྟོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དབྱེ་བ་བྱུང་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གོང་མའི་
དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རིགས་སུ་
གནས་པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་གོང་སས་བསྟུས་པའི་དགེ་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་
ལྡན་དང་བཅས་པ་ངོ་བོ། དབྱེ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིར་བསྟོགས་ནས། སྤྱི་ཅེའི་
ཉིར་བསྟོགས་ཀྱི་བར་བརྒྱད། སལ་ཆེར་དག་པ་བ་དང་། ཆོར་བ་རྣམས་བཏང་སྟོམས་
ཡིན། སལ་ཆེར་སྟོས་པ་ལ་དོན་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིར་བསྟོགས་ཟག་མེད་
མི་སྟོགས་མེད་བསྟུ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། འོ་ན་ས་གང་གིས་ཉོན་མོངས་དངོས་སུ་
སྟོང་ཞེ་ན། ཟག་པ་མེད་པས་ཉོན་མོངས་རྣམས། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀྱི་ངག་དོན། དེ་
བཞག་དུ་ཡོད་དེ། གོང་མའི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་ཟག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་
གྱིས་རང་ས་དང་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་ཀྱན་དངོས་སུ་སྟོང་བའི་བྱིར། དེར་མ་ཟད་ཉིར་
བསྟོགས་དག་པ་བས་ཀྱང་སྟོང་རུས། མི་སྟོགས་མེད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་
དངོས་སུ་སྟོང་རུས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཟག་མེད་མི་སྟོགས་མེད་པ་ཡི། །ཐམས་ཅད་ལ་ནི་
འདོད་ཆགས་བྲལ། །ཞེས་གསུངས།

ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྟོན་ནས་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ནི། མཚན་མེད་ཞི་
བའི་རྣམ་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་བཞིའི་ངག་དོན། དེ་ལ་རྣམ་ཐར་སྟོན་གསུམ་ཡོད་དེ།
གཟུགས་སོགས་དོན་ལྡན། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་སོགས་བཞི། ཐོ་མོའི་མཚན་
གཉིས་ཏེ་བཅུ་གཅིག་ཞི་བའི་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཉིང་ངེ་

འཛིན་ལྟ་བུ་མཆན་མ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན། སྤྱག་བདེན་གྱི་སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་
དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལྟ་བུ། སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན། དེ་ལས་གཞན་
པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བརྩུ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལྟ་བུ་སྟོན་པ་མེད་པའི་
ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ལམ་སུན་འབྱེན་བྱེད་གྱི་སྟོན་ས་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་
སྟོང་ཉིད་ཅེས་ལ་སོགས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་གི་དག་དོན། དེ་ལ་གསུམ་དུ་ཡོད་
དེ། མི་སྟོབ་པའི་རྒྱུ་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་འདི་བདག་གི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
སྟོང་ཉིད་གྱི་རྣམ་པར་ལྟ་བུ་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལྟ་བུ། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་ཉིང་དེ་
འཛིན། མི་སྟོབ་པའི་རྒྱུ་གྱི་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པར་ལྟ་
བུ་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལྟ་བུ། སྟོན་པ་མེད་པ་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན། སོ་སོར་རྟག་
ཅན་གྱི་འགོག་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་བའི་རྣམ་པར་འཇུག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལྟ་བུ།
མཆན་མ་མེད་པ་མཆན་མ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བྱེད་
པའི་སྟོན་ས་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ནི། དགོ་བའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་
གི་དག་དོན། དེ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། དག་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཞུགས་མེད་གྱི་
བསམ་གཏན་བཞི་སྟེ་དགོ་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལྟ་བུ། མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་
བར་གྱུར་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན། མིག་གི་མངོན་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཡིད་གྱི་རྣམ་
ཤེས་ལྟ་བུ། ཤེས་པ་མཐོང་བར་གྱུར་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན། སྦྱར་བྱུང་གི་ཡོན་ཏན་མི་སྤྱག་
པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་དབྱགས་དབྱང་རྩལ་སོགས་ཟག་བཅས་གྱི་ཤེས་རབ་དང་། ཉོན་
མོངས་མེད་པ་དང་། སྟོན་གནས་ཤེས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སོགས་ཟག་མེད་གྱི་ཤེས་རབ་
དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་ལྟ་བུ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན།

དོ་རྩེ་ལྷ་བྱའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལྷ་བྱ་བྱ་པ་བད་པར་གྱུར་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་པའི་བྱར།

གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ལ། ཚད་མེད། རྣམ་ཐར། ཟེལ་གཞོན། བད་པར་དེ་དག་གི་སྟོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མེད་པ་ནི་བཞི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱུ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་འཆད། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པར་ཐར་བརྒྱད་དང་པོ་གཉིས། །ཞེས་སོགས་གྲིས་བསྟན། གསུམ་པ་ནི། ཟེལ་གྲིས་གཞོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱད། །ཅེས་སོགས་གྲིས་འཆད། བཞི་པ་ནི། བད་པར་བཅུ་ལྔ་བརྒྱད་མ་ཆགས། །ཞེས་པས་འཆད། ལྷ་པ་ནི། འགོག་པ་བཤད་ཟེན་ལྷག་མ་ནི། །ཞེས་སོགས་གྲིས་འཆད་དེ། སྐབས་དོན་སྟོན། །

གསུམ་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཇུག་གི་དོན་སྟོན་པ་ནི། སྟོན་པའི་དམ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན། གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཆོས་འཁོར་ལ་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། བསྟན་པའི་གནས་ཚད་དོ། །དང་པོ་ནི། བཀའ་དང་མདོན་པར་རྟོགས་པ་གང་རུང་གི་རིགས་སུ་གནས་པའི་དམ་ཆོས་སུ་དམིགས་པ། ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆོན་ཉིད།

གཉིས་པ་ནི། ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་གཉིས་ཡོད་དེ། ལང་གཤེགས་ལས། ❶ ང་ཡི་ཆོས་ཚུལ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །བསྟན་པ་དང་ནི་གྲུབ་པའོ། །ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་། སྟོན་པའི་དམ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས། བསྟན་པ་འཛིན་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ལུང་གི་བསྟན་པའི་ཆོགས་བཅད་གཅིག་ཡན་ཆད་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་དོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཛིན་པའམ་གཞན་ལ་དེ་ལྟར་སྦྲ་བར་བྱེད་པ། ལུང་གི་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཡིན། བསྟན་པ་གསུམ་གང་རུང་ནས་བཟུང་སྟེ། ལུང་སྟོགས་སོ་བདུན་གང་རུང་སྟོབ་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བྱེད་པ། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། དེ་འཛིན་

བྱེད་དང་སྦྲ་བྱེད་དང་། །སྦྲ་བར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་
ལས།^① ལུང་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ནི་སྦྲ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །རྟོགས་པ་འཛིན་པར་བྱེད་
པ་ནི་སྦྲ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

ཆོས་འཁོར་གང་ཞིག །སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དམིགས་པ། ལུང་གི་ཆོས་
འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད། སྡེ་སྡོད་གསུམ་ལྟ་བུ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས།^② དེ་ལ་ལུང་ནི་མདོ་
དང་འདུལ་བ་དང་ཆོས་མདོན་པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཐར་ལམ་དུ་དམིགས་པ།
རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད། བྱང་སྤྱགས་སོ་བདུན་ལྟ་བུ་སྟེ། རང་འགྲེལ་
ལས།^③ རྟོགས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱགས་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ཏེ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། རང་འགྲེལ་ལས།^④ དེའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་ཇི་སྟེན་དུ་གནས་པ་དེ་
སྟེན་དུ་དམ་པའི་ཆོས་གནས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་དག་གྱང་ལོ་སྟོང་དུ་གནས་
སོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། འདིའི་དོན་ལ། མདོ་སྤྱགས་ནས་བསྟན་པའི་
གནས་ཆད་མི་འདྲ་བ་གསུངས་པ་འགོད་པ། དེ་དང་སྤྱགས་གཞན་ནས་གསུངས་པ་
མཐུན་མི་མཐུན་དབྱེད་པ། བསྟན་པ་སྦྲ་དར་བྱི་དར་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་དབྱེད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། བསྐྱལ་བཟང་གི་སྒྲེགས་བམ་མང་པོར།^⑤ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྷུ་གུ་ཐུབ་པའི་
དམ་ཆོས་ནི་ལོ་ལྔ་བརྒྱའི་བར་དུའོ། །ལྔ་བརྒྱའི་བར་དུ་ནི་ཆོས་ལྟར་སྤང་བའོ། །ཞེས་
བསྟན་པ་རྣམ་དག་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་དང་། ལྟར་སྤང་ལྔ་བརྒྱ་སྟེ་ལོ་སྟོང་གནས་པར་བཤད།
བསྐྱལ་བཟང་གི་སྒྲེགས་བམ་འགའ་ཞིག་ཏུ། བསྟན་པ་ལོ་ལྔ་སྟོང་དུ་གནས་པར་བཤད།
འཕགས་པ་སོར་འཕྲེང་ཅན་གྱི་རྟོགས་རྫོད་ཀྱི་མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྷུ་གུ་
ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ནི་ལོ་སྟོང་གནས་ཏེ། མཐར་ནི་ངན་པར་སྦྲ་བ་དང་ཆད་པར་སྦྲ་བས་
རྒྱབ་པར་འགྱུར་ཏེ། །ཞེས་གསུངས། ལུང་ཐོན་ཆོག་ལས།^⑥ བསྟན་པ་ལོ་སྟོང་གནས་

བར་གསུངས། ཟླ་བ་སྟོང་པོའི་མདོ་ལས། ^①ང་ཟུངན་ལས་འདས་པའི་འོག་ཏུ་དམ་པའི་
 ཚོས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་གྱི་ལོ་ཉིས་སྟོང་དུ་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས། སྟོང་
 རྗེ་པད་དཀར་ལས། ^②བདག་ཡོངས་སུ་ཟུངན་ལས་འདས་ནས་ཀྱང་ལོ་སྟོང་དུ་དམ་པའི་
 ཚོས་གནས་པར་གྱུར་ཅིག ། ཡང་ལོ་ལྔ་བརྒྱར་ནི་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་
 གནས་པར་གྱུར་ཅིག ། ཅེས་གསུངས། དེན་ལན་བསབ་པའི་མདོ་ལས། ^③སངས་རྒྱས་
 ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་བྱད་མེད་རབ་ཏུ་བྱད་བས་བསྟན་པ་ལོ་ལྔ་བརྒྱར་འགྲིབ་པར་གསུངས།
 སྟོ་གྲོས་མི་བྱད་པའི་མདོ་སོགས་ཀྱི། ^④ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མ་ལ། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ^⑤དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་ལྷན་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ནི་ལོ་སྟོང་དུ་གནས་པ་ལས་ལོ་ལྔ་བརྒྱར་ནི་
 འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། ། ལོ་ལྔ་བརྒྱར་ནི་འགྲིབ་པར་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་གསུངས། དོ་རྗེ་
 གཙོད་པའི་ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ^⑥ལྔ་བརྒྱ་པ་སྟོག་ལྔའི་ལྔ་བརྒྱ་པ་ཐ་
 མ་ལ། ཞེས་ལོ་སྟོང་དང་སུམ་སྟོང་གནས་པར་གསུངས། རང་འགྲེལ་ལས། ^⑦ཁ་
 ཅིག ། རྟོགས་པ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི། ལུང་ནི་ཡུན་རིང་དུ་གནས་སོ། ། ཞེས་དང་། ^⑧དེའི་
 འགྲེལ་བཤད་ལས། ཡུན་རིང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་འོག་ཏུ་ཡང་གནས་སོ། ། ཞེས་བྱ་
 བའི་དོན་དུ་འཆད་དོ། ། འབྲུམ་རྟེན་ལས། ^⑩ལྔ་བརྒྱ་སྟོག་བརྒྱར་གནས་པའི་ལྔ་བརྒྱ་དང་
 བོ་ལ་དག་བཅོམ་པ། གཉིས་པ་ལ་བྱེད་མི་འོང་། གསུམ་པ་ལ་འབྲས་བྱ་དང་བོ་གཉིས་
 འབྲུང་བས། དེ་དག་འབྲས་བྱའི་དུས་དང་། བཞི་པ་ལ་ཤེས་རབ། ལྔ་པ་ལ་ཉིང་རེ་
 འཛིན། སྟོག་པ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སྟོབ་པ་ཤས་ཆེ་བས་དེ་དག་སྐྱབ་པའི་དུས་དང་།
 བདུན་པ་ལ་མདོན་པ། བརྒྱད་པ་ལ་མདོ་སྟེ། དག་པ་ལ་འདུལ་བ་ཤས་ཆེར་སྟོད་པས་དེ་
 དག་ལུང་གི་དུས་དང་། བརྒྱ་པ་ནི་རྟགས་ཅམ་འཛིན་པའོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་།
 འཕགས་པ་དགའ་བའི་བཤེས་གཉིན་གྱི་རྟོགས་རྫོད་ལས། ^⑪འཛམ་བྱ་གླིང་པའི་མི་

ནམས་ཀྱི་ཆེ་ལོ་བཅུ་པ་ནས་ཡར་འཕེལ་ཏེ། ཆེ་ལོ་དྲུག་བརྒྱའི་བར་དུ་བསྟན་པ་གནས།
 དེ་ནས་ཆེ་ལོ་བདུན་བརྒྱ་པ་ནས་བསྟན་པ་རུ་བ། དེར་རང་རྒྱལ་གྱི་བ་ཕྱག་བདུན་འབྱུང་།
 དེ་ནས་ཆེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲི་པ་ནས་སངས་རྒྱས་བྱམས་པ་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱོན་པར་
 གསུངས། གདགས་པར། འཇམ་བུ་སྒྲིང་པའི་ཆེ་ལོ་སུམ་ཅུ་པ་ནས་བསྟན་པ་འགྲིལ་
 པར་གསུངས་པ་སོགས། མདོ་དགོངས་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཆད་ལྡན་ནམས་ལ་མི་
 འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་གསུངས་པ་ལས། མཁས་པ་པལ་ཆེ་བ་དག །བསྟན་པ་ལོ་ལྔ་སྟོང་དུ་
 གནས་པར་གསུངས་པ་སྒྲིའི་བཞེན་པ་འཐད་ལྡན་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ལ། མཁས་བྱུ་
 ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་བཞེད་དེ། དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་
 པས་བཤད་པ་ལྟར་མདོ་དུ་མ་དང་། ཆད་ལྡན་གྱི་སྒྲིལ་བུ་དུ་མས་བཞེད་པའི་བྱིར།

འོན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལོ་སྟོང་། ཉིས་སྟོང་། སུམ་སྟོང་སོགས་སུ་
 གནས་པར་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་དག་ལ་དགོངས་གཞི་དགོས་པ་དངོས་ལ་
 གཞོད་བྱེད་གསུམ་ཆད་བའི་བྱིར། དགོངས་གཞི་^①ཡོད་དེ། སྒྲུབ་པའི་དུས་ཉམས་པ་ལ་
 དགོངས་པའི་བྱིར། སྒྲུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལས། ^②དམ་པའི་ཆོས་རྒྱབ་པ་ནི། སྒྲུབ་པའི་
 ཆོས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྡོ་རྗེ་གཙོད་པའི་འབྲེལ་པ་
 ལས། ^③དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་ནམ་པར་འཇིག་པ་ན་མོས་པ་དང་། སློག་པ་དང་། ཁ་ཏྱོན་བྱེད་པ་
 དང་། ཉན་པ་དང་སེམས་པ་ནམས་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།
 དགོས་པ་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱ་ནམས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དངོས་ལ་གཞོད་
 བྱེད་ཡོད་དེ། ལྷ་མོ་བྲི་མ་མེད་པའི་འོད་གྱི་རྟོགས་རྫོད་གྱི་མདོ་ལས། བྱ་ངན་ལས་
 འདས་ནས་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ན། གདོང་དམར་ཅན་གྱི་ཡུལ་དུ་དམ་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་
 དར་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྒྲིམ་ཆེད་

སོགས་ལུང་བསྟན་པའི་ལོ་གངས་དང་མི་མཐུན་པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར།

གཞོད་དམར་ཅན་གྱི་ཡུལ་ནི། ཁ་ཅིག་རྒྱ་ནག་ལ་བཞེད་ཀྱང་ས་པཎ་སོགས་
མཁས་པ་མང་པོས་བོད་ཡུལ་ལ་བཞེད་པ་ལྟར་རིགས་སོ། །མཁས་པ་ཁ་ཅིག་བསྟན་
པའི་གནས་ཆད་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་གསུངས་པ་མི་འགལ་ཏེ། བསྟན་པ་རྒྱབ་པའི་ཚུལ་
གསུངས་པ་ན། སྐྱབ་པའི་དུས། ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་དུས། ལུང་གི་དུས་གསུམ་ལ་སོ་སོར་
གསུམ་གསུམ་དུ་བྱེ་བ་ལ་དགོངས། གནས་ཚུལ་གསུངས་པ་ནི་བསྟན་འཛིན་གྱི་གང་
ཟག་དང་དམ་པའི་ཆོས་ཅམ་གནས་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། རང་
ལུགས་། སངས་རྒྱས་གྱི་བསྟན་པ་ལོ་ལྔ་སྟོང་དུ་གནས་པར་གསུངས་པ་འཐད་དེ། ལོ་ལྔ་
སྟོང་ལ་ལྔ་བརྒྱ་ཕྱག་བཅུར་བྱས་པའི་དང་པོ་གསུམ་ལ་རིམ་^①བཞེན་ཏེ། དྲུག་བཙམ་
པའི་ལེའུ། ཕྱིར་མི་འོང་གི་ལེའུ། ཕྱིར་འོང་དང་རྒྱན་ཞུགས་གྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གསུམ་
པོ་དེ་ལ་རིམ་བཞེན་དེ་གསུམ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་ལ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ལེའུ་ཞེས་
ཀྱང་བྱའོ། །དེ་རྗེས་གྱི་ཕྱག་གསུམ་ལ་རིམ་བཞེན་ཤེས་རབ་གྱི་ལེའུ། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་
ལེའུ། ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་
ཉམས་ལེན་རིམ་ཅན་དར་བའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་ལ་སྐྱབ་པའི་ལེའུ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེའི་
རྗེས་གྱི་ལྔ་བརྒྱ་པ་ཕྱག་གསུམ་ལ་རིམ་བཞེན་མངོན་པའི་ལེའུ། མངོན་སྟེའི་ལེའུ། འདུལ་
བའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་གསུམ་ལ་རིམ་བཞེན་གསུམ་པོ་དེ་ལ་ཐོས་བསམ་དར་བའི་
ཕྱིར། དེ་གསུམ་ལ་ལུང་གི་ལེའུ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེ་རྗེས་གྱི་ལྔ་བརྒྱ་པ་ཕྱག་ཐ་མ་ལ་
རྟགས་ཅམ་འཛིན་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟགས་ཅམ་འཛིན་གྱི། ལྟ་
སྟོན་ནམ་པར་མ་དག་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདི་ལ་དགོངས་ནས་སྟོབ་དཔོན་
འཇམ་དཔལ་གྲགས་པས། མངོན་པར་རྟགས་པའི་དུས། སྐྱབ་པའི་དུས། ལུང་གི་དུས།

རྟགས་ཅམ་འཛིན་པའི་དུས་ཞེས་གསུངས། འོ་ན་གང་ནས་བཟུང་སྟེ་བསྟན་པའི་གནས་
ཆད་ཅི་^①བ་ཡིན་ཞེ་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཞིང་འདིར་བྱ་ངན་ལས་འདའ་ཚུལ་བསྟན་
པ་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལས་སྤར་ཅི་ཅམ་འདས་སྟམ་ན། འདི་ལ་ས་སྐྱ་པ་
ཁུ་དཔོན་གྱི་ཅི་ཚུལ། རོ་པོ་ཆེན་པོ་ཡབ་སྐུ་གྱི་ཅི་ཚུལ། གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། རྟག་གི་འབར་བ་ལས། ^②སངས་རྒྱས་བྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་
བརྒྱ་དང་སོ་བདུན་ན། རྒྱ་གར་དུ་རྒྱལ་པོ་དག་འབྱེད། དེ་རྗེས་རྒྱལ་པོ་ལྷ་སྤང་། དེ་རྗེས་
རྒྱལ་པོ་རྗེ་མང་། དེ་རྗེས་བལ་པོར་རྒྱལ་པོ་ཆོས་ཀྱི་གོ་ཆ། དེ་རྗེས་བལ་པོར་རྒྱལ་པོ་
འོད་ཟེར་གོ་ཆ། དེ་རྗེས་བོད་དུ་མེ་པོ་འབྲུག་ལ་མངའ་བདག་ཁི་རལ། དེ་རྗེས་ས་པོ་
འབྲུག་ལ་ལྷ་སྤང་མ་ཁུ་དཔོན། དེ་རྗེས་ས་པོ་སྤང་ལ་ལོ་ཆེན་སྟོ་ལྷན་ཤེས་རབ་གཤེགས།
དེ་རྗེས་མེ་པོ་གྱི་བ་ལ་རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གཤེགས་དུས། ས་པཎ་གྱིས་
བཙུན་པ་རྣམས་མཐུན་པར་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མེ་པོ་ལོས་ལ་ལྷུ་མས་སུ་བྱགས། ས་
པོ་འབྲུག་ལ་སྐྱ་བལྟམས། ལོ་བརྒྱད་བཅུ་པ་ལ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། རྗེ་
བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གཤེགས་པའི་གྱི་ལོ་ཡན་ཆད་ལ། ལོ་སུམ་སྟོང་དང་སུམ་
བརྒྱ་ཞེ་དགུ་སོང་། དེ་ནས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་རྩ་མིག་དུ་མེ་པོ་སྤང་ལ་ཆོས་
འཁོར་མཛད་པའི་ལོ་དེའི་བར་དུ་དུག་བཅུ་སྟོར་གཅིག །དེ་ནས་ད་ལོའི་མེ་པོ་སྟག་འདི་
ཡན་ཆད་ལ་དུག་བཅུ་སྟོར་གསུམ་དང་ང་གཅིག་སོང་། དེའང་ན་ད་ལོའི་མེ་པོ་སྟག་འདི་
ཡན་ཆད་ལ་ལོ་སུམ་སྟོང་དུག་བརྒྱ་དང་སོ་གཅིག་སོང་བས་ལྷ་བརྒྱ་པ་སྟག་བཅུའི་
འབྲས་བུའི་དུས། སྐྱབ་པའི་དུས། ལྷང་གི་དུས་ཀྱི་སྟག་གསུམ་པའི་སྟོང་ནས་མདོ་སྟེའི་
^③ལེའུ་རྗོགས། མདོ་སྟེའི་དུས་ཀྱི་སྟག་གཅིག་པའི་སྟོང་ནས་བརྒྱ་དང་ཞེ་གཉིས་སོང་སྟེ།
དེ་མན་ཆད་ལ་ལོ་སྟོང་སྟག་གཅིག་དང་སུམ་བརྒྱ་དུག་བཅུ་གནས་པར་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པ་ལས་འདས་ལོ་གསུམ་གྱིས་མང་སྟེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མིག་དམར་ཏེ་ཤིང་ཕོ་བྱི་བ་ལ་ལྷམས་སུ་ཞུགས། ཤིང་ཕོ་སྒྲང་ལ་སྐྱབས་ལྷམས། ཤིང་ཕོ་སྐུའུ་སྟོན་ལྷ་ཐ་ཆུང་གི་ཆེས་བརྒྱད་ལ་ཕྱང་ན་ལས་འདས་ཆུ་ལ་བསྟན་པར་བཞེད་པ་དང་། ཡང་པཎ་ཆེན་ལྟ་བུ་གྱིས། ཤིང་ཕོ་བྱི་བ་ལ་ཁོ་ཕུར་བཅིས་པ་དང་། མེ་མོ་ཡོས་ལ་སོལ་ནག་ཐང་ཆེན་དུ་བཅིས་པ་དང་ལྷགས་ཕོ་ཏྲ་ལ་ས་སྐྱར་བཅིས་པ་ཡན་ལ་ལོ་སྟོང་དུག་བརྒྱ་སོང་གསུངས་པ་ལ། ས་པཎ་ན་རེ། དེ་ལྟར་དུ་རྒྱ་བལ་གྱི་པཱེ་ཏ་མང་བ་བཞེད་ཀྱང་། མཐོ་བཙུན་གྲུབ་རྗེ་དང་། བདེ་བྱེད་བདག་པོས་མ་ག་^①ཏར་ཐུབ་དབང་གི་སྐྱབས་ཞེས་འདོད་ནས། ཅན་དན་གྱི་འདེ་གྲུ་སྐྱངས་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྐྱར་དང་བྱོན་དུ་འཁྱུངས་པའི་ལོ་དང་ནོར་བ་རྒྱད་མར་འབྲམས་པའི་བཅིས་ལྷགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐར་བྱངས་པའི་ལྷ་མོ་དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ལྱང་བསྟན་པའི་མདོའི་དོན་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། མགོན་པོ་སྐྱབས་སོགས་ལྱང་བསྟན་པའི་མདོའི་ལོ་གྲངས་པར་ཡང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱལ་རབས་བཅིས་ན་དེ་ལྟར་ཁོངས་སུ་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

སྟེར། བཤད་ཆོད་མི་མཐུན་པ་མཐའ་ཡས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཡུམ་གྱི་ལྷམས་སུ་མེ་ཕོ་ཏྲའི་ལོ་ས་གའི་ཏྲ་ལ་ཞུགས་པར་རྒྱ་ཆེར་རོལ་བའི་མདོ་ལས་གསུངས། ལྷམས་སུ་ལྷ་བ་བཙུ་བ་ཞུགས་པར་རྒྱ་ཆེར་རོལ་བ་དང་། འདུལ་བ་ནམ་འབྱེད་བམ་པོ་ལྷ་བཙུ་བ་ལས་གསུངས། འདུས་པ་ཆེན་པོ་རིན་པོ་ཆའི་ཏྲོག་དང་། སྟན་དཔེ་མང་པོ་ལས། སྐར་མ་རྒྱལ་ལ་སྐྱབས་ལྷམས་པར་བཤད། མཆོ་སྐྱབས་ཆེན་པོའི་གསུང་ལས། རྒྱ་སྟོང་ལྷ་བའི་ཆེས་བཙུ་བའི་གྲང་ཐ་མ་ལ་སྐར་མ་ས་ག་རྒྱབ་འགོ་བའི་དུས་སྐྱོར་ལ་ལྷམས་སུ་ཞུགས་ནས། དཔྱེད་ལྷ་ཐ་ཆུང་ས་གའི་ཆེས་བརྒྱད་ཀྱི་ཉིན་རྒྱལ་ཕུར་འདོམས་པའི་དུས་

སྒྲིག་ལ་སྒྲིག་བཟུམས། ཞེས་གསུངས། གསེར་འོད་དམ་པ་ལས། འདྲེན་པ་སྤྱིད་ནི་རྒྱལ་
ལ་སྒྲིག་། །ཞེས་གསུངས། འདྲེན་པ་ལྷུང་ལས། ❶བཅོམ་ལྷན་འདས་གང་ལ་སྒྲིག་
བཟུམས། བྱིམ་བདག་དབྱིད་ལྷ་ཐ་ཆུང་ལོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འདི་ས་ག་ལ་
ལྷུམས་སྒྲིག་ཞུགས་གསུང་པ་ཤིན་ཏུ་མཐུན་ཅེས་པའི་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཅེ་མོ་གསུང་། མཛོད་
པར་བྱང་ཆུབ་པའི་མདོ། འདྲེན་པ་ལྷུང་། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ། རྒྱ་པོ་ལས་འདས་པ་ཆེན་
པོའི་མདོ། བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་བཤའ་མཛོད་རྣམས་ལས། སྟོན་པ་ཁབ་ཏུ་ལོ་ཉིར་
དགུ། དགའ་བ་སྤྱིད་པ་ལ་ལོ་དྲུག །སོ་ལྷ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཏེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
ལོ་སྤྱི་མའི་མཆུ་ལྷ་བའི་ཉ་ནས། བྱི་མའི་མཆུ་ལྷ་བའི་ཉིའི་བར་ལ་ལོར་བྱས་པའི་དབང་
དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། མདོ་བྱང་འདས་ཆེན་པོ་ལས་དབྱིད་ལྷ་ཐ་ཆུང་གི་ཉིའི་ཐོ་རངས་སྤྱི་
པོ་ལས་འདས་པར་གསུངས།

དེ་ལྟར་ན་སྟོན་པ་མཆུའི་ཉ་ནས་མཆུའི་ཉིའི་བར་ལ་ལོར་བྱམས་ ❷པའི་དགུང་
ལོ་བརྒྱད་བཅུ་དང་། དགེ་ལྷུ་ཅུན་ད་ཞེས་བྱ་བས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ལྷ་བ་གསུམ་
བཞུགས་ནས། ས་གའི་ཉ་ལ་རྒྱ་པོ་ལས་འདས། ཉིར་ལྷ་བཞི་པ། དགའ་བ་ཞེས་པ་ཆུ་
པོ་འབྲུག་གི་ས་གའི་ཉ་ལ་ཟེར་རོ། །ཆུ་པོ་ཉིའི་ས་གའི་ཉིའི་ཐོ་རངས་ལ་སངས་རྒྱས་། དེ་
ནས་བཟུང་སྟེ་ཞག་ཞེ་དགུ་སོང་བའི་ཉིར་ལྷ་དྲུག་པའི་ཡར་ངོའི་ཆེས་བཞིའི་ཉིན་སྤྱི་རྒྱ་
སིར་ཆེས་འཁོར་བསྐྱོར། དབྱར་འབྲིང་པོ་ཉིར་ལྷ་དྲུག་པའི་ཆེས་བཅུ་དྲུག་གོ་བཞིན་ལྷ་
བའི་མར་ངོའི་ཆེས་གཅིག་ལ་དབྱར་སྤྱི་མ་ཞལ་བཞེས་མཛད་དེ། ཐ་སྐར་ལྷ་བའི་བཅོ་ལྷ་
ལ་དགག་དབྱེ་མཛད། དེ་ནས་ཞག་བདུན་སོང་བའི་ཉིར་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་པར་སྤྱི་ལས་
བབས་པའི་དུས་ཆེན་ཏེ། འདི་ལ་ཆོ་འཕྲུལ་ཆུང་དུར་གྲགས། དབྱིད་ལྷ་ར་བའི་དཔོའི་ལྷ་
བའི་ཡར་ངོའི་ཆེས་གཅིག་ནས་བཅོ་ལྷའི་བར་ལ་ཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་ཞེས་ངོས་འཛིན་པ་

ཡིན་ཏེ། དེང་^①སང་བོད་ན་ཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་ཏའི་ཟླ་བ་ཞེས་པ་བཟའ་འཆུགས་པའི་
མོར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་དེ་རྣམས་དང་དུས་འཁོར་སོགས་ནས་གསུངས་པ་མཐུན་མི་མཐུན་
དབྱེད་པ་ནི། དུས་འཁོར་རྒྱད་འགྲེལ་ལས། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་བེལ་གཞོན་ཅེས་པ་
མེ་པོ་ཏའི་ས་གའི་ཉ་ལ་ལྷམས་སུ་ཞུགས། དེའི་ཚུ་སྟོང་ཟླ་བའི་ཟླ་ལྷག་དང་བཅས་པའི་
ཟླ་བ་རིལ་པོ་བཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་མཆུའི་ཟླ་བའི་ཉའི་ཉིན་སྐྱེ་བལྷམས་ཏེ། དགྲུང་ལོ་གྲུ་
གཉིས་རིལ་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་བརྒྱད་ཅུ་དང་ཟླ་བ་གསུམ་བཞུགས་པའི་ཚུ་པོ་ཏའི་ས་
གའི་ཉ་ལ་སངས་རྒྱས། རབ་བྱུང་ཞེས་པ་མེ་མོ་ཡོས་ཀྱི་ས་གའི་ཉ་ལ་སྐྱེ་བལྷམས་
འདས་ཚུལ་བསྟན་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། དུས་བཞི་ལྷ་ཕྱིའི་ལོ་གྲངས་ཀྱན་བསྟོམས་པའི་ལོ་
ལྷ་སྟོང་དང་བརྒྱད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་གནས་ལ། དེ་དག་ལས་སྤར་རི་ཅམ་
འདས་ན། ད་ལོའི་མེ་སྐྱག་འདི་ཡན་ཆད་ལ། ཉིས་སྟོང་སུམ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་ཅ་དགུ་འདས་
ཏེ། དེང་སང་སོ་དགུ་པའི་སྟོང་ན་ཡོད་དུས་བཅེས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་བསྟན་པ་སྤར་དར་གྱི་དར་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། བོད་དུ་འདི་འདྲའི་རྣམ་
གཞག་བྱེད་པ་པལ་ཆེ་བ་རྒྱལ་པོ་སྤང་དར་གྱིས་བསྟན་པ་བསྐྱབས་ནས་བར་སྐྱབས་སུ་
བསྟན་པ་མེད་པ་ལོ་འགའ་ཞིག་བྱུང་བའི་དབང་གིས་བཞག་ལ། དེ་ཡང་གཙོ་བོར་འདུལ་
བའི་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷང་སྟོང་གཞི་ལས། ^②བཙུན་པ་རི་ཅམ་གྱིས་
ན་དམ་པའི་ཆོས་གནས་པ་ཞེས་བགྱི། རི་ཅམ་གྱིས་ན་དམ་པའི་ཆོས་ཞིག་པ་ཞེས་བགྱི།
ཉེ་བར་འཁོར། ལས་ཀྱང་ཡོད་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ཡང་ཡོད་པའི་བར་དུ་སྟེ། ལས་ཀྱང་
ཡོད་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ཡང་ཡོད་ན་དམ་པའི་ཆོས་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། ལས་ཀྱང་མེད་
ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ཡང་མེད་ན་དམ་པའི་ཆོས་ཞིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

འདུལ་བ་ལ་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་། ༡༥ རི་སྒྲིབ་འགོ་འདྲིར་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །མཛོད་
མཆོག་འདུལ་བ་གང་ན་གནས་གྱུར་པ། །དེ་སྒྲིབ་ཆོས་སྒྲོན་དེ་ནི་གནས་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་དང་སང་གི་བར་དུ་བར་མ་ཆད་པར་ཡོད།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་། རྫོ་བོ་རྗེ་ལྷ་ཅིག་དང་། ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་བཞུགས་དུས་དེ་སྔ་
དར་ཡིན། རྫོག་ལོ་ཆེན་པོ་བྱོན་མན་ཆད་དེ་བྱི་དར་ཡིན། ཞེས་ཟེར་ན། ནང་འགལ་ཏེ།
དེའི་བར་དུ་འདུལ་བའི་བསྟན་པས་ཆོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་བྱིར། དེ་ལ་སོགས་
པའི་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་ཡང་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་ལས། འཕགས་པ་ཀུན་ཏུ་
བཟང་པོའི་རྣམ་འབྱུང་ལྷ་མོ་མོ་རིའི་སྐུའི་རིང་ལ་གསེར་གྱི་མཆོད་རྟེན་ནང་དུ་མདོ་སྡེ་
སྤང་སྒྲོང་བྲག་བརྒྱུ་བ་པོ་བྲང་ནང་དུ་བབས་པ་ནས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱ་བ་རྟེན། དེ་
ནས་གདུང་རབས་ལྷ་ནས་སྐྱུན་རས་གཟེགས་སྤང་བཅན་སྐམ་པོ་བྱོན་ནས། རྫོ་བོ་སྐུ་
སྐྱ་སོགས་སྐྱུན་བྲངས། ར་ས་འབྱུང་སྤང་སོགས་བཞེངས། མདོ་སྡེ་འགའ་ཞིག་བསྐྱར་
བ་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྤྲེལ་ཆེན་བཏོད། དེ་ནས་གདུང་རབས་ལྷ་ནས་འཇམ་
དབྱངས་ཀྱི་སྐུ་ལ་བ་ཁྲི་སྤང་སྡེ་བཅན་བྱོན་ནས། མཁན་པོ་བོ་རྗེ་སྟུ། སྤྲོ་བ་དཔོན་
པར། ཀ་མ་ལ་ལྷོ་ལ། རི་མེད་བཞེས་གཉེན་སོགས་པཎ་གྲུབ་མང་པོ་སྐྱུན་བྲངས།
བསམ་ཡས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས། མ་གཉགས། སྐྱ་ཅོག་ཞང་གསུམ་སོགས་སྤྲོ་
པཎ་མང་པོས་བོད་དུ་སྡེ་སྤྲོད་གསུམ། མཆོན་ཉིད་ཐེག་པ། རྫོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བཀའ་བསྟན་
བཅོས་མང་པོ། རྒྱད་སྡེ་བཞི། སྐྱབ་པ་སྡེ་བརྒྱད། རྒྱད་དང་སྐྱབ་ཐབས་མན་ངག་དང་
བཅས་པ་བསྐྱར་ཏེ། སྐྱབ་བསྟན་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད། དེའི་དཔོན་པོ་བྲག་
རྫོར་གྱི་སྐུ་ལ་བ་ཆོས་རྒྱལ་རལ་བ་ཅན་གྱིས་ཀྱང་ལོ་པཎ་མང་པོ་བསྟན། བཀའ་བསྟན་
བཅོས་སྡོན་མ་འགྱུར་བ་མང་པོ་བསྐྱར་ཅིང་། སྤྲོད་གསུམ་བཅད་ཀྱིས་གཏན་ལ་པབ་པ་

འདི་ཡན་ལ་བསྟན་པ་སྤྲ་དར་ཞེས་འཛོག་པ་ཡིན། རལ་པ་ཅན་འདས་རྗེས་དེའི་གཙུང་
པོ་སྤང་དར་མས་མདོ་སྤགས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབས། རབ་བྱུང་ཐམས་ཅད་
པལ། གསུང་རབ་པལ་ཆེར་གཏོར་མའི་གས་ལ་སྤས་ནས། བོད་དུ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
བར་དུ་བསྟན་པ་མེད་པ་ལ་བསྟན་པའི་བར་སྟོངས་སུ་གྲགས་པ་ཡིན།

དེ་ནས་ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེས་སྤང་དར་དགོངས་ཏེ། འདུལ་བ་འཛིན་པ།
གཙང་། དམར། གཡོ་གསུམ་གྱིས་མདོ་ཁམས་སུ་སྤྲ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལ་
བསྟན་རྗེས་བསྐྱབས། དབུས་གཙང་མི་བཅུ་རབ་ཏུ་བྱུང་། རིམ་གྱིས་འདུལ་བའི་
བསྟན་པ་འཕེལ་བ་ལ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་ཁམས་ནས་གསོས་པར་གྲགས་ཤིང་ལྷ་སྤྲ་མ་ཁུ་
དཔོན་བྱོན། ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་སོགས་བྱིའུ་ཉི་ཤུ་ཙམ་ཁ་ཆེར་སྟོབ་གཏོར་ལ་བརྒྱུད།
ལོ་ཆེན་དང་། སྤ་ལ་རྣམ་གསུམ་སོགས་ཀྱིས་བཀའ་བསྟན་བཅོས་སྟོན་མེད་མང་པོ་
བསྐྱར་ཅིང་ཁྱུས། །ནག་ཆོ་ལོ་རྩ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ་སོགས་རྒྱ་གར་དུ་བརྒྱུད། རྡོ་
བོ་ཆེན་པོ་བོད་དུ་སྐྱེན་བྱངས་པ་སོགས་འདི་རྣམས་བསྟན་པ་སྤྱི་དར་དུ་གསུངས་ཤིང་།
ཁ་ཅིག་། བོད་དུ་བསྟན་པ་མེད་པ་ལོ་བཅུ་ཙུ་བྱུང་སྟེ། དབུས་གཙང་གི་མི་བཅུ་ལྷ་སར་
བསྟན་པ་འདུགས་པ་ལ་ཕེབས་པ་ནི། ཀན་པོ་གཅིག་ན་རེ། ངས་ལོ་དྲུག་པ་ནས་བཅུ་ན་
པ་མ་མཐོང་ཞེས་ཟེར། ད་ལྷ་ལོ་དུ་ཡིན། རོན་དྲུག་པ་ཡིན། ཟེར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ལས་
ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཀུན་མཁྱེན་བྱ་ན་རེ། དེ་མི་རིགས་ཏེ། བསྟན་ཅིས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་ཀན་པོའི་ཤེས་བྱང་སྐབས་སུ་མ་བབ་ཅིང་། ལོ་གངས་གྲང་མི་འགྲིག་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་ལོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས།

རང་ལུགས་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་ལྟར་ཁས་ལེན་རིགས་ཤིང་། མདོར་ན་
བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ངོ་བོ། རོ་བོ་ཨ་ཉི་ཤུ་ཉིད་སྤར་ཡང་ཁ་བ་ཅན་པའི་སྐལ་ལྷན་གྱི་

གདུལ་བྱ་ནམས་ཀྱི་དབལ་དུ་བྱོན་པས་ལུས་ཅན་ནམས་ཀྱི་མགོན་སྐྱབས་དང་དབྱང་
གཉིན་^❶དམ་པར་གྱུར་པ། ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཤར་ཅོང་ཁ་བ་སྒོ་བཟང་
གྲགས་པའི་དབལ་ཞེས་མཆན་གསོལ་ཏེ། དག་སྒོང་སྡེ་སྡོད་འཛིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་
ཉིད། མདོ་སྨད་ཅོང་ཁར་སྐྱབས་ལྷམས་ཏེ་དབྱུས་གཙང་དུ་ཕེབས། བསྟན་པའི་དག་ཐེར་
མཛད། སྤུས་ཀྱི་ཐུ་བོ་གཉིས་སམ་བདུན་གྱིས་ཐོག་དངས་པའི་བསྟན་པའི་སྒོལ་འཛིན་
བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པས་མཐའ་དབྱུས་མེད་པར་བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་དེ།
ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་སྟོན་པ་རང་ཉིད་བྱོན་པ་དང་ཚུལ་ཀྱན་མཚུངས་པར་མཛད་པ་ཡིན་
ནོ། །ཆོས་མཛོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དཀའ་གནས་ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །

འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་བྱེད་
རྒྱས་པར་གྱུར་ཅིག །དག་ལེགས་བསྟན་པའི་དབལ་གྱི་ཉི་མ་ཤར་བཤོག །སར་མཛུ་
ལོ། དགའོ། །

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབས་སྒྲིང་། །
ཆེག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །
དེ་མ་ཡོངས་འབྱུང་ལེགས་བཤད་བདུད་ཅི་འདི། །

པར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ནམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་སྒྲོང་ཕྱག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱད་ལྗེའི་འགོ་བ་མ་ལུས་བ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག། །

ཅེས་ནང་བསྐྱུན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་
འགྱུར་གང་ལའང་སྐར་ཆོག་པའི་དགོ་བསྐྱེའི་སྒྲོན་ཆེག་ཏུ་ཤུགས་དགོ་སྐྱེའི་ཆོས་སྒྲ་བ་
ངག་དབང་སྒྲོ་བཟང་བསྐྱུན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྐར་བའོ།། དགོའོ།། །།

- 18 ག་ཀྱ་ན་ན་དགོས་པ་འདོད་དེ། ག་ཀྱ་ན་ལ་དེ་དང་དེ་བྱུང་།
- 19 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༩་ཉ་། ག་ཀྱ་བ་ན་འཇུག།
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གཞན་ཡང་སྟུང་།
- 20 ག་ཀྱ་ན་ན་བཛོད་བྱས། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༩་ན།
- 21 ག་ཀྱ་བ་ཀ་སྟན་སྟེ་བ།
- 22 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། མདོན་པ་ཀྱ། རྒྱལ་སྐས་མཛོད་འགྲེལ་དུ་བྲངས་པའི་མདོ། ༣༠་༤། ག་ཀྱ་ན་ན་འགོ་བྱ།
- 23 ག་ཀྱ་ན་ན་གིར། ག་ཀྱ་བ་ན་བཞག
- 25 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡ྱ་ཉ་། ག་ཀྱ་བ་ཀ་བཅད།
- 26 ག་ཀྱ་བ་ཀ་ཐོག་མར་གཞུགས་སྟོན་བ། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༩་ཉ་། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡ྱ་༩།
- 28 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༣། མདོན་པ་ཀྱ། མཛོད་པ་པོའི་མཆན་མི་གསལ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཆོས་མདོན་པ་ལ་འབྲུག་པ། ྱ་༩་ཉ་། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡་ཉ་། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ྱ་ཉ་ཉ་། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡་༡། སེམས་ཅམ་མི། སློབ་དཔོན་པའི་རྩ་ལག། བྱང་པོ་ལྟའི་བཤད་པ། ༡༤་ཉ་ཉ་།
- 29 ག་ཀྱ་ན་ན་འཇག ག་ཀྱ་ན་ལ་དེ་བདག་བྱའི་སྤྱེ་མཆེད། སེར་བྱེས་པར་མ། མཆིམས་འཇམ་པའི་དབྱངས། མཆིམས་མཛོད། ༣་ལ།
- 30 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ྱ་ཉ་༩། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡་ལ་༩།
- 31 ག་ཀྱ་བ་ན་སྟལ་བ། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ྱ་ཉ་ཉ་༤། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ྱ་ཉ་ཉ་༡། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ྱ་ཉ་ཉ་༩།
- 32 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡་ཉ་ཉ་༡། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡་ཉ་ཉ་༩།

- 33 འཇམ་མཁན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་གྲ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡་༡༦། འཇམ་མཁན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་གྲ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡་༡༦། འཇམ་མཁན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་གྲ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡་༡༠།
- 34 འག་༡༩་བ་༡་གི་འབྱུང་། འཇམ་མཁན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། མདོན་པ་གྲ། རྒྱལ་སྤྱི་འགྲུལ་པ་བཞུགས་གཉེན། ཆོས་མདོན་མདོན་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། ༤༣་༥།
- 35 འཇམ་མཁན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། མདོན་པ་གྲ། རྒྱལ་སྤྱི་འགྲུལ་པ་བཞུགས་གཉེན། ཆོས་མདོན་མདོན་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། ༤༩་༥། འག་༡༩་བ་༡་སྤྱི་པ་ར་འགྲོ་བ། འག་༡༩་བ་༡་རྣམས།
- 36 འག་༡༩་བ་༤་ཇོ་ད། ཅེས་པ་ལྟ་བུ་གཞན་ཡང་མང་བྱ་སྤང་། འཇམ་མཁན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་གྲ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༩་༤།
- 37 འག་༡༠་ན་༡་ཡི་ཡོད།
- 38 འག་༡༠་བ་༡་ལས། རྣམ་པ་དག་ནི་ཡང་བཅོ་བརྒྱད།
- 39 འག་༡༡་ན་༥་མོངས།
- 40 འག་༡༡་བ་༡་བསྟན། འག་༡༡་བ་༡་རྣམས།
- 42 འཇམ་མཁན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མདོན་པ་ཟུ། དག་སློབ་ཞི་གནས་ལྟ། མདོ། ༥༤་༤། འཇམ་མཁན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡། བསྟོད་ཆོག་པ་ཀ། ། སློབ་དཔོན་མ་ཉི་ཅེ་ཏ། བསྟགས་འོས་བསྟགས་བསྟོད་ཀྱི་ལེ་འུ་བྱུག་པ་ཚོད་པ་མི་མངའ་བར་བསྟོད་པ་ལས། ༡༩༡་༡༡། འདི་ལས་མདོ་དངོས་མ་རྟེན།
- 44 འཇམ་མཁན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཅམ་ཡི། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་སྤྱི། གྲན་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བ། ༡༡༡༤་༡། འཇམ་མཁན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། སེམས་ཅམ་ཡི། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། རྣམ་པ་འདད་རིགས་པ། ༡༤༤་༡༡། འག་༡༣་བ་༡་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ།
- 45 འཇམ་མཁན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩། ཤེར་བྱིན་ཉ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཞུགས་གཉེན། ཆོས་བཞུགས་ཀྱི་ཆོག་གསལ། ༡༤༤་༡༡། འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མདོ་སྟེ་ཨ། སྟོན་པ་བཅོས་ལྟན་འདས། རིན་ལན་བསམ་བཤེས་མདོ། ༡༤༡་༡།
- 46 འག་༡༤་བ་༣་བརྒྱན།
- 47 འག་༡༥་ན་༡་རྟན། འག་༡༥་ན་༡་རྟོག། འག་༡༥་བ་༤་བྱུང་བ་ཉི་ཤུ་འབྱུང་བར། འག་༡༥་ན་༤་རྟོན་མཚུངས།
- 48 འག་༡༥་བ་༣་གྱིས།
- 51 འག་༡༢་ན་༤་དབང་བྱེད་པ། འག་༡༢་ན་༤་ཇོ་ད། འཇམ་མཁན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། སེམས་ཅམ་ཡི། སློབ་དཔོན་སློ་གྲོས་བརྟན་པ། དབྱུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད། ༤༡༤་༡༡།
- 52 འག་༡༢་བ་༣་འཆོམས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གཞན་ཡང་སྤང་།

- 53 འགའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། མདོ་སྡེ་ལ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཁམས་མང་པོའི་མདོ། ༡༡༠་༡༡། ཆོག་ཇི་བཞིན་མི་
མཐུན་ཡང་འདི་ཡིན་སྟེ།
- 54 འགྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མདོན་པ་ཀྱ། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༤༡་༡། འག་༡༤་བ་༡་བསྟར།
- 57 འགྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མདོན་པ་ཀྱ། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༤༡་༤། འག་༡༠་ན་༡་ཏྲག
- 58 འགྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མདོན་པ་ཀྱ། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༤༠་༡།
- 60 འག་༡༡་བ་༡་ཞི་ལྷག་གི་ནམ་པ། འག་༡༡་བ་༤་རྒྱན་ཞུགས་པ་བཤད།
- 61 འག་༡༡་ན་༡་ཡེ་ཤེས་ལས་འཇུག་པ། འག་༡༡་ན་༤་སོར་འཇུག་པའི།
- 62 འག་༡༡་བ་༡་རྒྱུ་པ་བཞི་བཤད། འགྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མདོན་པ་ཀྱ། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༤༡་༡༡།
- 63 འག་༡༡་བ་༡་མཆན་དེ། འག་༡༡་བ་༡་རྒྱལ་ས་གཉིས། འག་༡༡་ན་༡་རྒྱལ་རབ། འག་༡༡་ན་༡་རྒྱལ་རབ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འག་
༡༡་ན་༡་རྒྱལ་ས་དང་རྒྱལ་སྟོན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འག་༡༡་ན་༡་རྒྱལ་སྟོན་བདུན། འག་༡༡་ན་༡་ཉེ།
- 66 འག་༡༤་བ་༡་ཀྱིས།
- 68 འགའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༠། མདོ་སྡེ་ཆ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། རྒྱན་སྒྲུབ་པོ་བཞོད་པ། ༤༤་༡༡། འགའ་འགྱུར་དཔེ་
བསྟར་མ། ༤༠། མདོ་སྡེ་ཆ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། རྒྱན་སྒྲུབ་པོ་བཞོད་པ། ༡༠༤་༤།
- 69 འགྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མདོན་པ་ཀྱ། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡༤་༡༤། འགྱུར་འགྱུར་དཔེ་
བསྟར་མ། ༡༤། མདོན་པ་ཀྱ། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡༤་༡༡།
- 70 འག་༡༤་བ་༡་འཇུག། འག་༡༡་ན་༡་དང་པོ་ལས་མཆན་ཉིད།
- 71 འགྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མདོན་པ་ཀྱ། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡༤་༡༡། འགྱུར་འགྱུར་དཔེ་
བསྟར་མ། ༡༤། མདོན་པ་ཀྱ། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡༤་༡༤། འགྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤།
མདོན་པ་ཀྱ། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡༤་༡༡།
- 72 འག་༡༡་བ་༤་མཛོད་ལས་ཀྱི་ཐོབ་པ། འག་༡༡་བ་༤་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ། མཆིམས་མཛོད་ཡིག་རྒྱུད་ནང་། ཐོབ་པས་ནི་ཆོས་དང་ཐོབ་
པའི་ཐོབ་པ་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པར་བྱེད་ལ། ཐོབ་པའི་ཐོབ་པས་ཅ་བའི་ཐོབ་པ་ཁོ་ན་ལྡན་པར་བྱེད་དོ། ། འག་༡༤་ན་༡་
གཏོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་འགོག་གཉིས་ཀྱིས།
- 73 འག་༡༤་ན་༤་ཀྱི།
- 74 འགྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མདོན་པ་ཀྱ། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༡༤་༡༡།
- 75 འག་༡༤་བ་༡་བཅད་པ། འགྱུར་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། དདོན་པ་ཅུ། སྟོན་དཔོན་གང་སྟེ། འགྲེལ་བཤད་མཆན་ཉིད་རྗེས་
འབྲང་། ༤༡༡་༤།

- 76 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། སེམས་ཅམ་མི། འཕགས་པ་མེད་འགལ་གྱི་བྱ། གདགས་པ། ༤༤༥་༣།
- 77 བ་༤༠་བ་༥་གསུམ་པ་ནི་ ཞེས་འཁོད་ཀྱང་གཉིས་པ་རེད་འདུག།
- 78 བ་༤༡་ན་༩་ཐུང་འགྲུར།
- 79 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༩། མངོན་པ་ལྟ། མངོན་པ་པོ་མི་གསལ། ཆོས་མངོན་པ་ལ་འདུག་པ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་སྟོང་པོ་ཀུན་ལས་བརྟམས་པ། ༡༥༠༩་༡༢། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༦། སེམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བརྟམས། ༡༩༥་༡༡། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མངོན་རང་འགྲེལ། ༥༠༠་༡༤།
- 80 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མངོན་རང་འགྲེལ། ༡༤༥་༡༣། བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༠། མདོ་སྡེ་ཆ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། རྒྱ་སྟུག་པོ་བཀོད་པ། ༡༠༤་༤། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། སེམས་ཅམ་མི། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་བཤད་པ། ༡༤༣༩་༡།
- 81 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མངོན་རང་འགྲེལ། ༥༠༩་༤།
- 82 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། མངོན་པ་ཀྱ། རྒྱལ་སྐུས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན། ཆོས་མངོན་མངོན་གྱི་འགྲེལ་བཤད། ༤༠༩་༥༠། བ་༤༣་ན་༤་བཞིན།
- 83 བ་༤༣་ན་༡་འབྱུང་།
- 85 བ་༤༤་ན་༥་ཞིན།
- 86 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། མངོན་པ་ཀྱ། རྒྱལ་སྐུས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན། ཆོས་མངོན་མངོན་གྱི་འགྲེལ་བཤད། ༤༡༤་༡།
- 87 བ་༤༤་ན་༩་སྟེད་པའི་སྟེས་བྱའི་འབྲས།
- 89 བ་༤༡་ན་༡་འདུས་བྱེད་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལྟ་བུ་སྟེ།
- 90 བ་༤༡་ན་༤་བཞེད། བ་༤༡་ན་༡་པ།
- 91 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མངོན་རང་འགྲེལ། ༥༤༠་༤། བ་༤༡་ན་༣་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་།
- 94 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མངོན་རང་འགྲེལ། ༥༤༩་༤།
- 96 བ་༥༠་ན་༩་བགྲངས།
- 98 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མངོན་རང་འགྲེལ། ༥༥༥་༥། བ་༥༡་ན་༡་ལྟ་མིན་འགྲོ་བ་ལྟ་པོ། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མངོན་རང་འགྲེལ། ༥༥༥་༡༥།
- 100 བ་༥༡་བ་༡་གྲུར་པ། བ་༥༩་ན་༩་མཐུ།

- 101 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཙམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༤༡་༡༡།
- 103 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༤༤་༡༡། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༤༤་༡༢། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༤༥་༡༣། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༤༥་༡༤། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༤༥་༡༥། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༤༥་༡༦། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༡༤༥་༡༧།
- 104 བ་༥༣་བ་༦་གྱ། བ་༥༤་ན་༣་མོས་ཏེ། བ་༥༤་ན་༣་རགས། བ་༥༤་ན་༣་སླེབ།
- 105 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཙམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༤༤་༡༡། བ་༥༤་བ་༡་བོང་ཆོད། བ་༥༤་བ་༡་བོང་ཆོད། བ་༥༤་བ་༣་བཅུན་པ་དཔལ་ཆེན་ན་རི།
- 106 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཙམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༤༡་༡༠། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༣། སེམས་ཙམ་ཆོ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། རྣལ་འབྱོར་སྤྱད་པའི་སའི་དངོས་གཞི། ༤༤༣་༡། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༣། སེམས་ཙམ་ཆོ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། རྣལ་འབྱོར་སྤྱད་པའི་སའི་དངོས་གཞི། ༤༤༣་༡༠།
- 107 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཙམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༤༡་༡༡། བ་༥༥་ན་༥་མཉམས་པའི། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཙམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༤༤་༡༣། བ་༥༥་བ་༡་གཞགས།
- 108 བ་༥༥་བ་༥་ཐོག་ཅེས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གཞན་ཡང་སྤང། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཙམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༤༡་༡༤།
- 109 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ་དུ་བྲངས་པའི་མདོ། ༣༠༠་༡༡། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། མངོན་པ་ལྷ། སློབ་དཔོན་གང་སླེལ། འགྲེལ་བཤད་མཆན་ཉིད་རྗེས་འབྲང། ༡༠༡་༣།
- 110 བ་༥༤་བ་༤་ཀྱ་ཆོའི་སྤྱ། བ་༥༤་བ་༤་གང་བས་བཏེན་ནས། བ་༥༤་བ་༡་སློགས་པའི། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཙམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༤༤་༤། བ་༥༤་བ་༡་དེ་ལ་གཞན་པའི། བ་༥༤་ན་༥་ཆེ་སྤྱ་མ་ལ་རིག་པའི།
- 114 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༣༤༤་༡༡། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཙམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༡༦་༡༣། བ་༥༤་ན་༤་འཇུགས།
- 115 བ་༥༤་བ་༣་པན་པ་དེས། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༣༤༡་༦།
- 116 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ་དུ་བྲངས་པའི་འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས། ༣༤༡་༡༥། བ་༤༠་ན་༤་གཞན་ཏུ་བྱུབ། བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༣། འདུལ་བ་ཁ། སྟོན་པ་བཙམ་ལྟན་འདས། ལུང་གཞི། ༤༣༥་༤། བ་༤༠་ན་༥་འཇུག་བག་གི།
- 117 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཙམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༤༡་༡༡།

- 118 བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༣། རྒྱུད་ལི། ཉིང་རེ་འཛིན་དོ་རྗེ། དུས་ཐ་མའི་ཆོག་ག། ༤༤་མ། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡༡།
གསོ་རིག་ཉེ། སྤྲོན་པ་ཆེན་པོ་པ་ཁོལ། གསོ་དབྱུང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ།)ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྤྲོང་པོ་བསྟར་མ། (༣༡༡་ཤ།
- 119 བ་༤༡་བ་༥་རིམ་པ་དང་ཆོད་དངོས་གཞིའི་སེམས་ཅན། ཞེས་འབྲུང་ཡང་། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད། བཀའ་སྟན་པར་མ། ༡༠༠་བ་མ་
རིམ་པ་དང་ཆོད་དངོས། ཞར་ལ་སེམས་ཅན་ཞེས་འབྲུང་ངོ་།
- 122 བ་༤༣་ན་༥་གཉིས་བྱ། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠ ། མངོན་པ་གྲ། རྒྱལ་སྤྱི་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན། ཆོས་མངོན་
མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། ༡༣༡་ཤ། བ་༤༣་བ་༡་རྗེད་དེ། བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༣༡། པལ་པོ་ཆེ་ག། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་
འདས། པལ་པོ་ཆེའི་མདོ། ༡༤༡་ཤ།
- 124 བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། མངོན་པ་བྱ། སྟོན་པ་པོན་གང་སྟེལ། འགྲེལ་བཤད་མཆན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་། ༡༣༣་མ།
- 125 བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། སེམས་ཅན་མི། འཕགས་པ་མོད་གལ་གྱི་བྱ། གདགས་པ། ༤༤་ཤ། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡།
སེམས་ཅན་མི། འཕགས་པ་མོད་གལ་གྱི་བྱ། གདགས་པ། ༤༤་ཤ། བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༣༤། ཤེས་རབ་སྒྲ་ཆོགས་ཀ། སྟོན་པ་
བཅོམ་ལྷན་འདས། སྟུང་པ། ༣་ཤ། བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༣༤། ཤེས་རབ་སྒྲ་ཆོགས་ཀ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས། སྟུང་པ། ༡༣་ཤ།
- 126 བ་༤༥་བ་༣་བདག་གི་སྟོན་པས།
- 127 བ་༤༤་ན་༡། གྱིས་པ། བ་༤༤་ན་༣་བཤད་པས། བ་༤༤་ན་༤་སོགས་ཁོང་།
- 128 བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་གྲ། སྟོན་པ་པོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༣༤་ཤ། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་
བསྟར་མ། ༤༡། དབྱུང་པ་ལ། རྒྱལ་སྤྱི་ཞི་བ་ལྷ། སྟུང་འབྲུག་། ༤༡༠་ཤ། བ་༤༤་བ་༤་རྗེད།
- 130 བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤། སྤྱི་ཐུག་རབས་ཏུ། སྟོན་པ་པོན་དཔལ་པོ། སྤྱི་ཐུག་རབས། ༤༤་ཤ། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ།
༡༡། མངོན་པ་བྱ། སྟོན་པ་པོན་གང་སྟེལ། འགྲེལ་བཤད་མཆན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་། ༡༣༡་ཤ། དེའི་ཆོད་ནི་དཔག་ཆོད་བཅུ་བྱུག་གོ །
ཞེས་གསལ། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༣། སེམས་ཅན་ཆོ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། སའི་དངོས་གཞི། ༡༡༤་ཤ།
- 131 བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༠། རྒྱུད་འབྲུམ་པ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས། གསེར་འོད་དམ་པ། ༣༣་ཤ།
- 132 བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༠། རྒྱུད་འབྲུམ་པ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས། མ་བྱ་ཆེན་མོ། ༣༡༡་ཤ།
- 133 བ་༤༥་བ་༡་ཉི་མོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
- 136 བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་གྲ། སྟོན་པ་པོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༣༤་ཤ།
- 137 བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤། མདོ་སྟེ་བ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས། མདོ་ཉི་མའི་སྤྲོང་པོ། ༤༣༡་ཤ།
- 138 བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། མངོན་པ་གྲ། རྒྱལ་སྤྱི་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན། ཆོས་མངོན་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། ༡༤་ཤ།
ཤ། བ་༡༡་བ་༤་མངོན་སྤྱི་ཐུག་པ་ལྟ་བུ་པའི་བྱེད། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། མངོན་པ་གྲ། རྒྱལ་སྤྱི་གྲགས་པའི་
བཤེས་གཉེན། ཆོས་མངོན་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། ༡༤་ཤ། བ་༡༣་ན་༡་ཆོ་བས་འབྲུ་པའི་བྱེད། བ་༡༣་ན་༡་མ་བྱུ་པའི་
བྱེད། བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤། འབྲུལ་བ་ཆ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས། ལུང་རྣམ་འབྱེད། ༤༥་ཤ།

- 139 ག་མན་ན་པ་ལྟོན་ཐ་དང་དགྲ་བ་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིང་།
- 140 བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤། མདོ་སྡེ་བ། ལྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། མདོ་ཉི་མའི་སྤྱིང་པོ། ༥༣༡་༣༡།
- 141 བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། མདོན་པ་གྲ། རྒྱལ་སྐུ་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན། ཆོས་མདོན་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། ༡༤༡་
 ༣། བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤། མདོ་སྡེ་བ། ལྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། མདོ་ཉི་མའི་སྤྱིང་པོ། ༥༣༠་༡༤། འདིར་བཞི་བ་
 ཞེས་འཁོད་ཀྱང་གསུམ་པ་ཡིན་ནམ་བཟླ། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མདོན་པ་གྲ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་
 རང་འགྲེལ། ༣༤༣་༣། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༣། འདུལ་བ་བྲ། འཕགས་པ་ས་གའི་ལྷ། མེ་ཏོག་སྤྱོད་རྒྱུད་ལས། ༡༣༠་༣།
- 142 བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༣། འདུལ་བ་སྟ། མཛོད་པ་པོ་མི་གསལ། དག་ཚུལ་གྱི་ལོ་ངོས་པ། ༤༠༤་༡༡། ག་མན་བ་ལ་བཅུ་
 བཞི་བ། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༣། འདུལ་བ་སྟ། མཛོད་པ་པོ་མི་གསལ། དག་སློང་གི་ལོ་ངོས་པ། ༤༣༣་༡༤། བསྟན་
 འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། འདུལ་བ་སྟ། སློབ་དཔོན་ལོན་ཏན་འོད། མདོ་ཅ་བ། ༤༤༡་༤། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༠།
 འདུལ་བ་བྲ། སློབ་དཔོན་རྣམ་མི་བྲ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། ༡༣༡་༤།
- 143 བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། འདུལ་བ་བྲ། མཛོད་པ་པོ་མི་གསལ། བམ་མོ་ལྷ་བ། ༡༤་༤། བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༣།
 འདུལ་བ་བྲ། ལྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། གཞུང་དམ་པ། ༡༣༠་༣། ག་མན་ན་པ་ལྟོན་ཐ་དང་དགྲ་བ་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིང་པོ།
 རྒྱུར་ནས་ཞེས་གསལ། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༣། འདུལ་བ་བྲ། འཕགས་པ་ས་གའི་ལྷ། མེ་ཏོག་སྤྱོད་རྒྱུད་ལས། ༡༡༠་༡༡།
- 144 བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤། མདོ་སྡེ་བ། ལྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། མདོ་ཉི་མའི་སྤྱིང་པོ། ༥༣༡་༣༡།
- 146 བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༠། རྒྱུད་འབྲུམ་པ། ལྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། མ་བྲ་ཆེན་མོ། ༣༡༡་༡༤། ག་མན་ན་པ་དངོས་ཀྱི་
 ག་མན་ན་པ་ལྟོན་ཐ་དང་དགྲ་བ་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིང་པོ།
- 147 བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མདོན་པ་གྲ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༣༤༤་༡༡།
- 149 མཆོམས་མཛོད་ཆེན་མོར། ཅི་ཏ་པ་ཡི། མཆོམས་མཛོད་ཆེན་མོར། རྡོ་ལེབ་བཟང་།
- 150 བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༡། གཞུང་ས་འདུས་ཞེ། ལྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། དཀོན་མཆོག་ཏ་ལའི་གཞུང་ས། ༡༡༣་༣། ཏ་
 དཀོན་མཆོག་ཏ་ལའི་གཞུང་ས། ༡༡༣་༣། གོ་བྱོན་བཞེན་དང་ཐེག་པར་བཅས་སུ་མཛོད་། གང་གི་གཞུགས་གང་གནས་གང་ཆ་བྱད་
 གང་། དེ་དང་དེ་དག་དེ་ལྟར་ཆུ་ལས་མཛོད་། ཞེས་གསལ།
- 155 བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤། སྤྱིང་ཡིག་ང། མགོན་པོ་སྤྱུ་སྤྱུ་བ། བཤེས་སྤྱིང་ས། ༤༡༠་༡༠།
- 156 ག་མན་ན་པ་ལྟོན་ཐ་དང་དགྲ་བ་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིང་པོ།
- 157 ག་མན་བ་ལ་བཅུ་བཞི་བ།
- 158 ག་མན་ན་པ་བསེ་རུ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་ཡིས་རྒྱས། ག་མན་ན་པ་ལྟོན་ཐ་དང་དགྲ་བ་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིང་པོ།
- 159 ག་མན་བ་ལ་བཅུ་བཞི་བ།

- 160 ག་པ་ན་ཆ་སྒོ་ཆད་པ།
- 161 མཆིམས་མཛོད་ལས། ཀོ་ཏ་བ་ཤེས་འབྱུང་།
- 162 བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༤༣་༡༣།
- 165 ག་པ་ལ་བ་ཉ་ལས་ལ་འབྱུང་གི། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤། རྩེས་རབས་གོ། མགོན་པོ་སྤྱ་སྤྱུ། རིན་ཆེན་ཐེང་བ། ༣༤༠་
༤།
- 166 བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༣། མངོན་པ་ཏུ། དག་བཅོམ་ཆོས་སྤྱོད། ཆོམས་ལས། ༤༤་༡། བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡།
འདུལ་བ་ཀ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། ལུང་རྣམ་འབྱེད། ༤༤་༤།
- 167 ག་པ་ལ་བ་ཉ་ལས་ལ་འབྱུང་གི། ག་པ་ལ་བ་ཉ་ལས་ལ་འབྱུང་གི། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡། འདུལ་བ་ཀ།
སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། སྤྱུ་ལ་བྱེད་ཀྱི་མདོ། ༣༣༤་༤། མདོ་ལས་ཆོག་ལྷག་ཏུ་སྤང་།
- 168 བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡། འདུལ་བ་ཀ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། སྤྱུ་ལ་བྱེད་ཀྱི་མདོ། ༣༤༣་༡༤། བསྟན་འགྱུར་
དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། སེམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༤༣་༡༣། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤།
སེམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བདུས། ༡༤༤་༡༤།
- 170 སྤྱུ་འབྱུང་པར་མ། གསུང་འབྱུང་པར་མ། རྩེ་ཅོང་ཁ་བ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱིང་པོ། ༡༤༡་༣།
- 171 བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༡༡་༣༠།
- 172 སྤྱུ་འབྱུང་པར་མ། གསུང་འབྱུང་པར་མ། རྩེ་ཅོང་ཁ་བ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱིང་པོ། ༡༤༣་༡། སྤྱུ་འབྱུང་པར་མ། གསུང་
འབྱུང་པར་མ། རྩེ་ཅོང་ཁ་བ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱིང་པོ། ༡༤༡་༤། སྤྱུ་འབྱུང་པར་མ། གསུང་འབྱུང་པར་མ། རྩེ་ཅོང་ཁ་བ། འདུལ་བ་
རྒྱ་མཆོའི་སྤྱིང་པོ། ༡༤༣་༣།
- 173 སྤྱུ་འབྱུང་པར་མ། གསུང་འབྱུང་པར་མ། རྩེ་ཅོང་ཁ་བ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱིང་པོ། ༡༤༣་༡། སྤྱུ་འབྱུང་པར་མ། གསུང་འབྱུང་པར་མ། རྩེ་
ཅོང་ཁ་བ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱིང་པོ། ༡༤༣་༤།
- 175 བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༤༤་༤། ག་པ་ལ་བ་ཉ་ལས་ལ་འབྱུང་གི།
པོ་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། ག་པ་ལ་བ་ཉ་ལས་ལ་འབྱུང་གི།
- 176 ག་པ་ལ་བ་ཉ་ལས་ལ་འབྱུང་གི། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༤༥་༡༡།
- 177 བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༣། མདོ་སྤྱེ་ས། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། གནས་འཛོག་གི་མདོ། ༡༤༤་༡༣། ག་པ་ལ་བ་ཉ་ལས་ལ་འབྱུང་གི།
༣་གཞི་གཅིག་དེ་བཞིན་གསུམ་རིམ་བཞིན། བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན།
མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༤༡་༡༤།
- 178 གོང་མ་རྣམ་ལུང་དཔེ་གྲངས། ༡༤། མེས་པོའི་ལྷུ་བཞག་ས་པ་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། སྟོན་གསུམ་རབ་དབྱེ། ༣་༡༣། ག་
པ་ལ་བ་ཉ་ལས་ལ་འབྱུང་གི། གོང་མ་རྣམ་ལུང་དཔེ་གྲངས།

- 179 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༥༡་༡༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། འདུལ་བ་ཅུ། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དག་ལེགས་བཤེས་གཉེན། གཞི་འགྲེལ། ༤༣༤་༡༣
- 180 བ་༤༣་བ་༡་སློབ་མི་སློབ་དག་འདུན་དུལ།
- 181 བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤། འདུལ་བ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། ལུང་། (ལུང་གཞི།) ༡༤་༣༠ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༥༤་༡༡ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། འདུལ་བ་ད། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། བླ་ཆེགས། ༡༣༣་༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༥། དབུ་མ་གྱི། སློབ་དཔོན་ཆེ་བ་གྲགས་པ། སྐབས་འགྲོ་བདུན་ཅུ་བ། ༤༥༥་༤
- 182 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤། དབུ་མ་ཁི། ལྷ་རྩ་ལུ་ར། པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྟུས་པ། ༡༥༥༥་༡༡
- 183 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། འདུལ་བ་ལྷ། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད། མདོ་རྩ་བ། ༡༤༡་༣༠ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། མངོན་པ་ཅུ། སློབ་དཔོན་གང་སྟེལ། འགྲེལ་བཤད་མཆན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་། ༡༠༣༤་༤
- 184 སྐྱ་འབྲུམ་པར་མ། གསུང་འབྲུམ་ཁ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ། འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱིང་པོ། ༡༤༣་༣། ལོང་མ་རྣམ་ལཱའི་དཔེ་གངས། ༡༤། མེས་པོའི་ལྷལ་བཞག ས་པཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆན། སྟོན་གསུམ་རབ་དབྱེ། ༣་༤། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༤༡༡་༡༡
- 185 བ་༤༤་བ་༥་བཏང་སྟོམས་འགྲུར་གྱི་ལས་རྣམས་བཏང་སྟོམས་སྟོང་འགྲུར་གྱི་ལས།
- 186 བ་༤༤་བ་༡། གཡོན།
- 188 བ་༤༡་བ་༥་གཟུང་།
- 189 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤། སྐྱེས་རབས་གོ། མགོན་པོ་སྐྱ་སྐྱུབ། དེན་ཆེན་སྤང་བ། ༣༥༤་༡༡ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤། སྐྱེས་རབས་གོ། མགོན་པོ་སྐྱ་སྐྱུབ། དེན་ཆེན་སྤང་བ། ༣༥༤་༣༠ བ་༤༥་ན་༡་ཐི་བཅས་སྟོང་བའི་ལས་དག་གིས།
- 190 འདིར་སློབ་པ་གཉིས་བཤད་པ་ཉེན་བསོད་ནམས། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༣༤་༡༡ མཛོད་རྩ་བ་ལས། མ་དག་བཅོམ་མ་སྟན་བྱས་དང་། ཞེས་གསལ། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༣༤་༡༠
- 191 བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤། རྒྱུད་འབྲུམ་ལ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། དབུང་བཟང་གི་རྒྱུད། ༤༡༥་༣༠ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༤། འདུལ་བ་བྱ། སློབ་དཔོན་ཐི་མེད་བཤེས་གཉེན། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། ༣༤༥་༡
- 192 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། འདུལ་བ་ལྷ། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད། མདོ་རྩ་བ། ༡༤༣་༡༣ བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༣༤་༣༠ བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༥། འདུལ་བ་ཅ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། རྣམ་འབྱེད། ༣༤༣་༣༠
- 193 བཀའ་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༣། མདོ་སྡེ་ཏ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱུ་བ། ༤༤༥་༡༣
- 196 བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༣༠་༤།

ལུང་མཆན་དང་བསྟར་མཆན།

- 197 མཛོད་ཅ་བ་ལས། མཆོད་དང་པན་གདགས་འདོད་པ་ཡིས། མཉམས་ལྷན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ མཛོད་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༩༩་༡༠། མཉམས་ལྷན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༡ དབུ་མ་ལ། རྒྱལ་སྤྱི་ཞི་བ་ལྷ། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༡།
- 198 ག་༡༠༣་ན་༥་ལག་བདར་ནས། མཛོད་ཅ་བ་ལས། དེ་ལས་གཞུགས་བཟང་གྲགས་ལྷན་དང་།
- 199 མཉམས་ལྷན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༡ མཛོད་པ་ཀྱ། དག་སློང་ཞི་གནས་ལྷ། མཛོད་འགྲེལ་ཉེ་བར་མཁོ། ༤༡༤་༡༡། མཉམས་ལྷན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ མཛོད་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༩༩་༡༡།
- 201 ག་༡༠༩་བ་༡་རང་བཞིན་པས་ན་བྱ་བ། མཉམས་ལྷན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ མཛོད་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༩༩་༡༡།
- 203 ག་༡༠༥་བ་༡་གདང་དང་མཆོངས་པར་བསྟར་བ། མཉམས་ལྷན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ མཉམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བཏུས། ༡༩༩་༥། ག་༡༠༥་བ་༣་མ་ཞི་བར་འབྱུང་བ་དེ། མཉམས་ལྷན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ མཛོད་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༩༩་༡༠། ག་༡༠༥་བ་༤་འཆད།
- 204 ག་༡༠༤་ན་༩་ཅ་ཉོན་ཐུག་ཡོད་དོ་ཞེས་སྤང་ཡང་ཐུག་དང་བྱུག་ནོར་བ་འདྲ།
- 205 ག་༡༠༡་ན་༡་རིམས་ཀྱིས་སློང་བར་བྱེད། མཉམས་ལྷན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ མཛོད་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༩༠་༡༩།
- 206 ག་༡༠༡་ན་༩་ཞར་བྱུང་བ་ལ་ལྷ།
- 207 ག་༡༠༡་བ་༥་རྒྱ་མི་མཐུན་པ་ལ་རྒྱ།
- 208 མཉམས་ལྷན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ མཛོད་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༩༠་༡༡།
- 209 ག་༡༠༤་བ་༩་སྐལ་མི་མཉམས།
- 210 ག་༡༠༤་བ་༡་པས་སྤང་བྱེད་ཁྱད་པར་བཤད་པའོ། ཞེས་འཁོད་ཀྱང་མ་དཔེ་འོག་གི་གྲངས་༡༡༡་ནང་གསུམ་པ་སྤང་བལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་ཞེས་གསལ།
- 211 ག་༡༠༤་བ་༡་གཉིས་ཀྱིས་འབྲུབ། མཉམས་ལྷན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༡ མཛོད་པ་ཀྱ། དག་སློང་ཞི་གནས་ལྷ། མཛོད་འགྲེལ་ཉེ་བར་མཁོ། ༤༤༥་༡༩།
- 212 ག་༡༡༠་བ་༥་ཞོ་མིག་ཏུ་བཞག་པ།
- 213 ག་༡༡༡་ན་༣་ད་ལྟར་བ། འདི་འདྲིའི་ར་སྤྱ་སྤྱར་བ་མང་པོ་ཞིག་སྤང་།
- 214 མཉམས་ལྷན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ མཉམས་ཅམ་རི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཀུན་བཏུས། ༡༩༩་༡།
- 215 མཉམས་ལྷན་འགྲུལ་དཔེ་བསྟར་མ། ༥༩ མཛོད་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲེལ། ༥༩༡་༣།

- 244 འཆིམས་མཛོད་དུ་ཆེན་པོ། ཞེས་འབྲུང་། འབྲུག་འགྲུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། སེམས་ཙམ་མི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན།
དབྱུས་མཐུལ། ༤༠༤་༡།
- 245 འབྲུག་འགྲུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༡། མངོན་པ་ཆུ། སློབ་དཔོན་གང་སྟེ། མཛོད་འགྲུལ་མཆན་ཉིད་རྩིས་འབྲུང་། ༡༤༦་༡་།
- 246 འབྲུག་འགྲུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲུལ། ༡༤༥་༡༦།
- 247 འབྲུག་འགྲུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲུལ། ༡༤༦་༤།
- 248 ག་༡༣༠་ན་༡་ཅན་ཡོད་དེ། མེད་ཅེ་ན།
- 249 འབྲུག་འགྲུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཆུ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲུལ། ༡༡༣་༡༠། ག་༡༣༠་བ་༥་དེ་ཡང་
ཡོད་ན་ནམ་པ་ཡིན་དགོས་ཏེ། ག་༡༣༠་བ་༤་དེ་རང་གི་ལུགས་ལ།
- 252 འབྲུག་འགྲུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲུལ། ༡༡༣་༡༠། འབྲུག་འགྲུང་དཔེ་
བསྟར་མ། ༡༠། སེམས་ཙམ་མི། རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མངོན་པ་ཆུ། ༡༡༤་༦།
- 253 ག་༡༣༣་བ་༥་མེད་མེད་ཀྱི་བྱེད་སྟོབས། འབྲུག་འགྲུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་
འགྲུལ། ༡༡༤་༡༡། འབྲུག་འགྲུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲུལ། ༡༡༥་༥།
- 254 འབྲུག་འགྲུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲུལ། ༡༡༦་༣།
- 255 འབྲུག་འགྲུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲུལ། ༡༡༦་༡༡། འབྲུག་འགྲུང་དཔེ་
བསྟར་མ། ༤༡། ཆོད་མ་ཅེ། དཔལ་ལྷན་ཆོས་གྲགས། རྩིས་འགྲུལ། ༤༠༣་༡། འབྲུག་འགྲུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༠། སེམས་ཙམ་མི།
རྩི་བཅུན་བྱམས་མགོན། མངོན་པ་ཆུ། ༡༡༤་༤།
- 256 ག་༡༣༤་ན་༤་བྲལ་བ། ག་༡༣༤་བ་༣་ཆོས་གཞིན།
- 157 ག་༡༣༤་བ་༤་སྟོན་པ།
- 258 ག་༡༣༥་ན་༤་ལུགས་འཇུག།
- 259 འབྲུག་འགྲུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཀྱ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲུལ། ༡༣༠་༡།
- 260 འབྲུག་འགྲུང་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༤། མངོན་པ་ཆུ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། མཛོད་རང་འགྲུལ། ༡༡༣་༡༡།
- 261 ག་༡༣༡་ན་༣་མངོན་གིས། ག་༡༣༡་ན་༤་ཀྱི།
- 262 ག་༡༣༡་བ་༡་ལས་ལ།
- 264 ག་༡༣༡་ན་༡་ཉིད་དེ།

281 ❶ག་ཀལ་ཤ་ན་ལ་མག་ཏར་ཐུབ།

282 ❶བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༣། འདུལ་བ་བ། མྱོན་བ་བཙམ་ལྷན་འདས། གཞུང་དམ་བ། ༣༣༣་༡༤། ❷ག་ཀལ་ཤ་བ་ཇེ་བྱམ་
བཞི།

283 ❶ག་ཀལ་ཤ་ན་ལ་དེང་སང། ❷བཀའ་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༡༣། འདུལ་བ་ན། མྱོན་བ་བཙམ་ལྷན་འདས། གཞུང་དམ་བ། ༤༣༡་།

284 ❶བསྟན་འགྱུར་དཔེ་བསྟར་མ། ༤༣། འདུལ་བ་སྟ། བཙུན་བ་ཆོས་ཀྱི་ཆོང་དཔོན། འདུལ་བ་ལ་བསྟོད་བ། ༡༡༠༠་།

286 ❶ག་ཀལ་ལ་ཤ་དབྱང་དམ།

སེར་བྱེས་མཁས་སྟན་གྱ་ཚང་གིས་རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་དཔེ་བསྐྱར་མ་

ཞུ་སྒྲིག་སྐབས་ཀྱི་ལས་བྱེད།

ལས་གཞི་འདི་ལ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་མཐུན་འགྱུར་ཆ་ཚང་དང་དཔར་སྐྱོན་གནང་མཁན་བཅས།

སེར་བྱེས་མཁས་སྟན་གྱ་ཚང་གི་བྱུག་མཛོད་སྐབས་ཉི་ཤུ་པ།

ཞུ་སྒྲིག་འགན་ཁུར་བ།

སེར་བྱེས་ལྷ་རམས་པ་དགེ་བཤེས་ཡ་མ་བསོད་ནམས།

དཔེ་རྒྱུ་ཁག་བྱུག་དང་ཞིབ་བསྐྱར་གནང་མཁན།

བྱེ་ལོ་ (༢༠༡༣) ལོའི་སེར་བྱེས་མཁས་སྟན་གྱ་ཚང་གི་འདུལ་བ་གསར་རྒྱུ་ལོ་

དབུ་མ་གསར་རྒྱུ་ལོ་འོག་། སར་བྱེས་འཛིན་གྱ་བཅས་ནས་འདེམས་བསྐྱོས་ཞིབ་བསྐྱར་ལས་བྱེད་རྣམ་པ།

ཐ་མའི་ཞུ་དག་གནང་མཁན།

སེར་བྱེས་མཁས་སྟན་གྱ་ཚང་གི་དཔེ་བྲིད་དག་གནང་རྣམ་པ།

དཀར་ཆག་སྒྲིག་མཁན།

བྱེ་ལོ་ (༢༠༡༣) ལོའི་སེར་བྱེས་མཁས་སྟན་གྱ་ཚང་གི་ལྷ་རམས་འཛིན་གྱ།

ཡིག་ཆར་དངས་པའི་མདོ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུང་འཆོལ་མཁན་དང་དེབ་སྒྲིག་པ།

བྱེ་ལོ་ (༢༠༡༣) ལོའི་སེར་བྱེས་མཁས་སྟན་གྱ་ཚང་གི་འདུལ་རྒྱུ་ལོ་འཛིན་གྱ་དང་འདུལ་གསར་འོག་

མའི་འཛིན་གྱ་བཅས་ནས་ལུང་འཆོལ་བའི་ལས་བྱེད་རྣམ་པ།

ལས་དུས།

བྱེ་ལོ་ (2012) ནས་ (2015/08/07) བར་ལོ་ངོ་བཞིའི་རིང་།

འགྲེམ་སྒྲེལ་བྱེད་མཁན་དང་དཔར་སྐྱོན་བདག་དབང་སེར་བྱེས་མཁས་སྟན་གྱ་ཚང་།

ཡིག་གཟུགས།
སྟོན་ལམ་བོད་ཡིག་གཉིས་པ།
མཉེན་ཆས།

Microsoft Word 2010

དེབ་ཆད།
ཞེང་དུ། Width 17.cm སྤྱིད་དུ། Height 23.50cm

བྱེ་ལོ་ (2015) ལོར་སྟོག་ལྷན་ཐོག་དཔེ་བསྐྱར་མའི་པར་གཞི་ཐོག་མར་བསྒྲིགས།